

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEUBNERIANA

PSEVDACRON

SCHOLIA IN HORATIVM
VETUSTIORA

VOL. II

RECENSUIT

O. KELLER

19

STUTTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEUBNERI

PSEVDACRONIS
SCHOLIA IN HORATIVM
VETVSTIORA

VOL. II
SCHOL. IN SERMONES EPISTVLAS
ARTEMQVE POETICAM

RECENSUIT
OTTO KELLER

EDITIO STEREOTYPA EDITIONIS
PRIMAE (MCMIV)

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMLXVII

Verlags-Nummer 1742

Alle Rechte, auch die der Übersetzung, des auszugsweisen Nachdruckes
und der fotomechanischen Wiedergabe, vorbehalten

© B. G. Teubner, Stuttgart 1967

Printed in Germany

Druck: Julius Beltz, Weinheim a. d. B.

PRAEFATIO

I.

De recensione §

Pseudacronianorum scholiorum optimam antiquissimamque recensionem codice Parisino *A* contineri eiusque auctorem ante medium quintum saeculum in Italia uixisse ueterumque sacrorum cultorem fuisse in symbola philologorum Bonnensium Lips. 1864—67 p. 499 sqq. iam pridem a nobis demonstratum est. Cum hac recensione proxima affinitate iuncta sunt schol. νVcp et I^* , sed in carminum libro quarto et in epodis et in carmine saeculari scholiorum I' auctorem scholia A' (= codicis illius archetypi, unde codex *A* fluxit) non ante oculos habuisse, uerum Porphyriionis interpretationes in suum usum uertisse apparet. Itaque quoniam codex *A* sub finem libri epodon deficit, in supplementum adduximus codices ν (uel I') Vcp . Quae ratio quam iusta fuerit, miro casu factum est ut hodie facile possit demonstrari. Sero enim, quod quidem maxime me piget, postquam uolumen prius modo exiit ex prelo, in scidis Hamburgensibus, de quibus cf. quae diximus in Horati nostri a. 1899 editi praefatione p. XIV, fragmentum detexi ueri codicis *A* duobus foliis continens schol. epod. 16, 33—17, 50. Quo fit, ut expositiones *A* in lyrica et iambica Horati carmina iam habeamus paene integras. Desunt enim tantummodo expositiones in epod. 15, 1—16, 32 et 17, 51—76; praeterea

* $\nu + I'$ significauius siglo I'

euanuerunt schol. *A* epo. 16, 62—66. Fragmenta Hamburgensia adiecta sunt in ADDENDIS p. 510 sq. Congruunt autem propemodum ad uerbum cum iis scholiis, quae in laeuis paginis dedimus 438—462, ita ut in summa quaque pagina scribere licuerit: EXPOSITIO IN HOR. EPOD. 16 aut 17.

Atqui illa scholia sunt codicum νVc , planeque efficitur in uolumine primo eas interpretationes, de quibus codices νVcp uel Vcp inter se consentiunt, maximam partem ex uero Pseudacrone *A'* fluxisse, *I'* uero ne iis quidem locis, ubi cum *V* congruit, sine dubitatione ad recensionem *A'* posse referri.

Itaque, quandoquidem scholia νVc inter se concordantia, quatenus codicem *A* ipsum comparare licet, ad stirpem *A* proxime accedunt, etiam in hoc secundo uolumine, scholiis *A* omnino deficientibus, id potissimum mihi proposui, ut recensionem νVc (*I' Vc* uel *I' Vc*) ex uniuersa librorum copia quantum potui elegerem et quasi exsecarem. Talia scholia, quae nota § insignienda curauimus, in sermonibus et arte poetica centiens inuenies. De huius recensionis auctore cf. quae scripsimus in uol. I praefatione p. XIII et Addend. II p. 508. Christianorum sacrorum expers (cf. quae de Moyse rege Iudeorum fabulatur s. I 9, 70. praeterea cf. s. I 5, 24. II 6, 20. 7, 4) uixisse uidetur a. 450—500, Theotisti, quo Priscianus doctore usus est, grammatici (s. I 5, 97) ac Serui Magistri aequalis (s. I 9, 76). Partem uitae in urbe Roma egisse putandus est (s. I 8, 7. 14 al.); Africam certe, Porphyrius patriam, non nouit (cf. epo. 2, 53 ubi strutionem dicit pro gallina Numidica). Vt Vergili* aliorumque multorum ueterum studiosissimus, ita, si codicibus manuscriptis fides est, parum gnarus fuisse apparet sermonis Graeci. Porphy-

* cf. epi. I 7, 48 ubi nec uarias lectiones Vergilianas eum fugisse uidemus: Verg. Aen. VIII 361: Lautis . . . Carinis, licet legatur et latis. Item de uariis lectionibus Horatianis nonnulla refert ut s. I 2, 50. 6, 87

rionem sub commentatoris nomine diserte laudat a. p. 120. Vergilium subinde *Maronem* nominat, quod quidem nusquam fit in codice *A*. Nec magis scriptura *Vergilius* reperitur praeter recensionem *A'*.

Scholorum § (= *I'Vc*) ordo is erat, ut epistulae tamquam agmen clauderent (cf. epi. II 2, 68). Vnde factum est, ut haec scholia sub finem epistularum et manca et corrupta in nostras manus uenerint. Quid quod in stirpe *Z* (= *cpξ Ferrar. Florent.*) omnes omnino epistulae praetermissae sunt. Hic igitur codices *I'* (*γγν*)*V* pro optimis testibus habendi sunt, aut, si *V* deficit, *I'* soli, ut epi. II 2, 114 — fin., aut *I'V*, ubi codice *ν* caremus, ut epi. I 20 — II 2, 65; et quamuis in epistulis quoque scholorum *I'V* indolem cum recensione § plerumque consentire constet, adeo ut quin illic schol. *I'V* reuera ex recensione § fluxerint uix possis dubitare, tamen quia *Z* deest, timens nequid temere interpoletur, non ausus sum paragraphi addere signum. Nam ea ipsa de causa recensionem *Z* quamquam nouissimam* haud prorsus spernendam duximus, quia multis interpolationibus ex schol. *I'* oriundis non corrupta est, id quod luculenter docemur, si libri epodon finem comparamus, ubi *cp* constanter cum *A*§ (uide Add. uol. II p. 511), *V* uero (interpol.) saepe cum *I'* facere uidemus. Ceterum nescio an fere ubique, dum *νV* congruant, etiam deficientibus *cpξ* ut in ipsis epistularum libris, signum § iure fuerit adscribendum.

Recensionem *Z* ex cod. *V'*, unde *V* ipse descriptus est, originem traxisse multis locis facillime perspicitur: librarius *V* exemplar suum scrupulosissime descripsit, et siquid certo legere nequibat, id aut timidiore quodam litterarum ductu aut litteris aliquot uel uocibus omissis et

* Cod. *c* saec. XV scriptus est, item auctore Chatelain cod. *p* et cod. *ξ*, *Ferrarensis* et *Florentinus* auctore Ramorino. *Ferrar.* est cod. class. II nr. 192 bibliothecae Ferrarensis, *Flor.* est societatis Columbariae cod. nr. 1

interuallis accurate dimensis aut adpicto puncto uelut dubitationis indicio significare solebat, uerba corrupta nusquam ex suo ingenio temere corrigebat; quae omnia porsus aliter fecit *Z*, ut cum multis aliis tum hisce demonstrari licet exemplis:

c. II 11, 11 capax <i>I'</i>	a. p. 402 prouenturam]
pax <i>V</i>	prouenerē <i>V</i>
par <i>cp</i>	posse habere <i>cξ</i>
a. p. 179 e pistrino <i>I'bf</i>	a. p. 422 igitur]
epiferino <i>V</i>	regit <i>V</i>
in epifermo <i>cξ</i>	recte <i>cξ</i>
a. p. 270 in iocis]	a. p. 437 coruum]
in uocis <i>V</i>	coruorum <i>V</i>
in uocis sono <i>cξ</i>	coruos <i>cξ</i>
a. p. 274 pro arte rithmica]	a. p. 441 productum]
pro artibus meti-	quod ductum <i>V</i>
ca <i>V omis. cξ</i>	(q pro p)
a. p. 287 desissent]	ductum <i>c</i> dictum <i>ξ</i>
dedissent <i>V</i>	a. p. 465 tarda]
cepissent <i>c</i> cepis-	α da <i>V</i>
sent <i>ξ</i>	omis. <i>cξ</i>

II.

De recensione *I'*

Recensio *I'* (*ryb* uel alii*) partim ex recensione §, partim — nec solum ubi huius recensione auctori § non ante oculos erat ut in carminum libro quarto, epodis, carmine saeculari — ex Porphyryone compilata est, insuper adiectis permultis additamentis, quae aut aliunde deprompta aut ab ipso scholiasta inuenta erant: qui quidem ut acutioribus criticis adnumerari non potest, ita incredibili assiduitate ac sedulitate multo plura quam ceteri undique

* *afCELES* et pars *v*: de quibus omnibus uide uol. I praefationem p. VIII sqq.

coaceruauit longeque amplissimam confecit scholiorum congeriem. Quo factum est, ut apud hunc potissimum auctorem permultis locis explicationes inuenias, quae quamuis inter se pugnent, tamen altera alteram tamquam optima cum pace excipiunt.

Fuit Christianus (cf. c. I 16, 13. 14 de Adamo), sed superstitioni admodum addictus (s. I 3, 59 de nodis magicis; s. II 8, 209 de *βιοθανάτοις*) et uixit post Isidorum (quem c. III 29, 4 laudat; is autem uixit a. 570—636) et post eos qui recensiones *A'* et *S* confecerunt. Grammaticae Latinae studiosissimus* idem Graece optime sciebat, plebeios despiciebat**; num Romae uixerit, incertum est, Samnium non nouerat (cf. s. I 5, 51); commemorat etiam 'ciuitatem Augustam Vindelicam apud Raetos' (Augsburg c. III 4, 17), unde haud scio an quis concludat scholiorum *I'* auctorem haud procul ab Alpibus in septentrionali quadam regione opus suum consarcinasse. Cum Fulgentio Afro (a. 468—523) — quem ego paululum quidem ante hos quadraginta annos (philol. Bonn. symbol. p. 501. 502) scholiorum *I'* auctorem fuisse ea de causa suspicabar, quod in compluribus codicibus (*γ* Flor.) scholia Horatiana Fulgentii mitologiarum libro primo excipiuntur ne addito quidem ipsius Fulgentii nomine — prorsus nihil facere primo obtutu apparet, si nouam editionem Helmianam (a. 1898) cum scholiorum *I'* dicendi genere comparamus: is enim multo deteriore utitur dictione.

Ceterum recensionem *I'* (= *I'mg.*) non ita terminare potui, ut non glossas quasdam interlineares admitterem: nam ne codices quidem ipsi hac in re inter se congruunt, sed fieri potest, ut quod in *b* uel *r* in margine legitur, idem in *γ* uel *α* inter uersus scriptum sit et similia, uel ut longioris adnotationis pars altera inter uersus, altera in margine legatur. Itaque nequid, quod maioris momenti

* cf. s. I 3, 89 (iugulus). 5, 14. 78. 6, 122. 123. 10, 7 (rictum). II 2, 43 (rapulum). 3, 163. 280. 4, 68. 8, 91 etc.

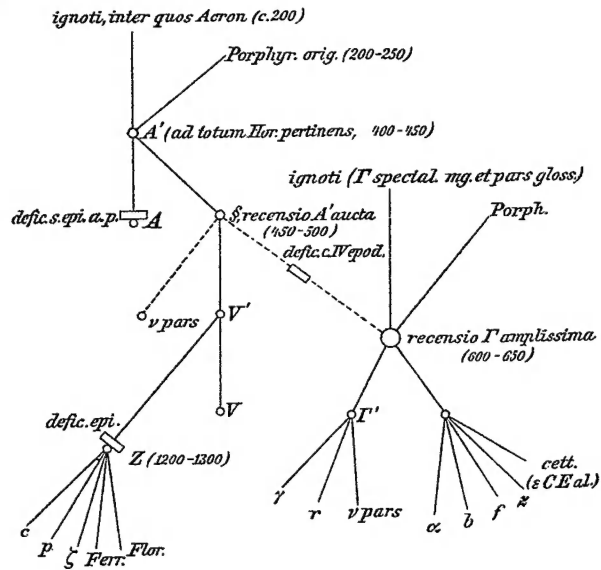
** 'Velut plebeius expers rationis' *epi.* I 7, 72

est, temere omittatur, quaecumque simul in gloss. ν (uel I') et in $c\zeta$ deprehendimus adnotata, ea cum praefixo asterisco edere haud dubitauimus, quin etiam ex uniuerſa gloss. I' copia nonnulla elegimus, quae aut ad sermonis aut ad antiquitatum studium alicuius momenti esse uidebantur, eaque in propria appendice admixtis alienigenis quoque aliquot glossematis memoratu dignioribus prelo subicienda curauimus.

III.

Stemma codicum

Librorum quam dicunt genealogiam hoc modo hodie possumus adumbrare:

III.

De adscripto nomine Acronis

Iam uero si quaeritur, qua de causa quicumque ante nos eadem scholia, quae nunc edidimus, foras emisserunt, ea fere omnes Helenio Acroni tribuerint, illud primum fatendum est nisi in nouissima ac manca* codicum stirpe *cp*ζ Acronis nomen non esse traditum, qua de re in symbola Gastoni Boissier oblata (*mélanges Boissier*, Paris 1903) p. 311 sqq. uberius disputauius.**

Huius stirpis auctorem non multo ante saeculum XIV uel XV, fortasse saec. XIII (cf. *mél. Boiss.* 313), in Italia*** degisse et recensionis suae quo maius adderetur pretium, omnium scholiastarum uetustissimi ac celeberrimi nomen praefixisse constat, Acronis scilicet, de quo in uita illa Horati, quam cum in aliis libris tum in *A* legimus, disertis uerbis scriptum est (uol. I p. 3): 'Commentati in illum sunt Porphyrio, Modesto et Helenius Acron, Acron omnibus melius.' Vnde colligere licebit scholiastam *A'*, qui Helenium Acronem multo pluris aestimabat quam ceteros, eiusdem commentarios prae aliis excerpsisse; cuius rei argumentum extat epod. 5, 25 ubi schol. *A* § (*AvVcp*) id ipsum de Sagana dictum quamquam decurtatum exhibent, quod apud Helenium Acronem legere sese meminit Porphyrio (serm. I 8, 25).

Sed etiam ille, qui scholia *I* compilauit, ex uetere Acrone nonnulla deprompsisse uidetur, quippe qui ipsum laudat Acronem *carm.* IV 9, 37: 'Acron interpretatur: Lollius'.

Itaque etiamsi uniuersa ea scholia, quae his duobus uoluminibus edidi, ad ueterem illum Acronem omnium

* In nullo huius stirpis codice epistulas legi modo diximus. Codice *p* nil nisi carmina et epodi carmenque saeculare continentur.

** Illic p. 311 pro *AvV* legendum est *Av*.

*** cf. schol. proprium *c*ζ *Ferr. Flor.* serm. II 3, 248 ubi castanearum mentio fit.

interpretum praestantissimum referenda esse ne stultior quidem homo hodie putauerit, tamen multa ueri Aconis dicta partim integra, partim aucta, partim decurtata uel alio modo uariata in iis inesse uerisimile est. Quin etiam eorum, quae Porphyrii et Pseudacroni communia sunt, partem aliquam ex uero Helenio fluxisse suspicari licebit: nam quamquam Porphyrii aliquot saeculis ante Pseudacronem *A* scripsisse neminem fugerit (cf. quae de Porphyrii aetate et patria in philologorum Bonnensium symbola p. 491—499 et in editionis Horat. alterius praefatione p. LXXVIII exposui*), tamen nostris scholiis haud pauca insunt, quae aut meliora aut minus mutila leguntur, quam apud Porphyrii. Quoniam igitur Porphyrio et Pseudacron admodum arcta cognatione inter se coniuncti sunt, hunc cum illo congruere permultis locis adnotauimus, interdum etiam ad emendandum Pseudacronis textum uetustiores illum adhibuimus scholiastam.

V.

De commentatore Cruquiano

At erunt sane qui mirentur, quod 'commentatoris Cruquiani', quem ne unus quidem omnium nostrae aetatis philologorum prorsus spernere ausus est, nulla ferme facta sit mentio. Sed iure ex apparatu nostro exclusus esse putandus est, quippe qui nihil aliud est nisi milliens interpolata et immutata scholiorum *ITZ* farrago.

Cruquius ipse in praefatione 'ad lectorem beneuolum' scripta de 'commentatore' suo haec narrat (*edit.* 1578 p. * * 3):

'In antiquis commentariis iam pridem in quartum odarum, epodos et satyras euulgatis, lector candide, non-

* Quas opiniones meas per Landgrafum, Wessnerum, Föhrdeum, Kiesslingium aliosque harum rerum peritissimos uiros non solum comprobatas, sed etiam nouis argumentis gaudeo esse confirmatas

nullos intelligo et non postremae notae uiros subsannare, atque adeo reiectare dictionem hanc „Commentator“ quasi minus idoneam nec satis ut enarratorem notet Latinam: quod etiamsi non penitus infitior, tamen si diligentius animaduertant nostrum ea in re consilium et epistolam ad lectorem olim lib. odarum quarto praepositam candidius pellegant, aequiores certe nobis eos fore crediderim. Nam quis eum nominet honorifice, quem ne nouit quidem? ut taceam ea quae euolui in Horatium scripta uix ullo honore digna, sed ita lacera, manca, mutila, lacunosa et tantum non carie uetustateque deperdita, ut ex iis uix hos Commentarios consarcinauerim. Quid? quod auctoris nomen opera nulla consequi potuerim? In editis olim per Henricum Petri operibus Horatii inter innumeros fere explanatores legere quidem est uiro- rum doctissimorum Acronis et Porphyri- onis numeros et nomina, sed in plerisque eis adscriptis miror atque detestor non oscitantiam typographi, ut quem fortasse mucosum fecit lucri crassus odor, sed ineptos cuculos, qui tantos uiros non reueriti, suae stupiditatis labe non puduit aspergere [*sic*]. Facile conicio eos in eiusmodi lib- rarios incidisse, quales per aliquot annos ualide nos exercuerunt; at hoc uehementer abominor, tam praecellentibus scriptoribus eos tantam barbariem nuncupasse. Quod certe ne facerem, et iudicarem ex doctis enarrationibus nihil quam cucullata superesse commenta . . . ea non enarratoris, sed Com- mentatoris esse uolui. Deinde cum quatuor legerim Horatii interpretes, Porphyri- onem, Acronem, Modestum et Scaurum, nec ullis Blandiniis, Tonsanis aut aliis scriptis appositum nomen alicuius, quid cui quaeso adscriberem? Fecerint hoc alii typographi, ut suos typos plausibiliores redderent; nostrum sane non fuit tam stulte te lectorem ludere tibi- que pro thesauris carbones ostentare’.

His uerbis efficitur commentatorem istum a Cruquio e compluribus codicibus consarcinatum esse auctoris nomine nusquam adscripto. Itaque uerisimile est Cruquium nec ex Porphyri- onis quodam codice nec ex Pseudacroniana

familia *cp* commentatoris sui maximam partem prompsisse, quoniam illiusmodi libri Porphyrii, hi* Aeronis nomen prae se ferre solent. Nec minus deerant Cruquii codd. *AvV*: nam in carminum libro quarto, epodis, carmine saeculari, ubi schol. *I* omnino differunt ab *AvV*, commentator Cruquii nihil aliud praebet nisi schol. *I*. Appellationem 'commentatoris' ex schol. § a. p. 120 sumpsisse mihi uidetur; codicibus usus est scholiorum *I* adauctorum scholiis *λφ***, qualia habemus in codicibus ipsius Cruquii patriae propriis *fε**** et aliquatenus in *D*. Quodsi nonnulla deprehendimus, quae Porphyrii sapiunt, hoc inde explicari licet, quod schol. *λφ* inprimis ad Porphyrii scholia referenda sunt. Accedit quod Cruquium etiam ex edito Porphyrii adnotationes aliquot sumpsisse uideatur. Quin etiam ex recentiorum editorum commentariis haud pauca in 'commentatorem' suum inserebat. Adnotationum enim farraginem, quam ex codicibus manuscriptis con-gesserat, ita tractauit, ut non solum uerborum ordinem et constructionem, sed etiam uerba ipsa et dicendi genus saepissime mutaret innumerasque emendationes per silentium reciperet, ubicumque id aut sensus aut sermo postulare uideretur. Etsi non omnes, tamen plurimas formas et constructiones eiecit, quae a ueterum usu abhorrebant, earumque loco alias interpolauit, quae cum Ciceronis sermone non pugnant; sexcentas elocutiones, quae minus elegantes uidebantur, elegantioribus cedere coegit. Vbicumque manuscriptorum scholiorum textum corruptum uel mutilum esse putabat, meras coniecturas sine ullo scrupulo in textum inculcauit nec umquam ea uerba in ipsis libris non legi monuit lectorem.

Subinde non solum superuacuae, sed etiam falsissimae occurrunt emendationes, ut a. p. 59: 'Praesente nota] Praesentis temporis caractere. Tracta metaphora est a

* Vt *p* § *Ferr. Flor.*

** Haec scholia propediem edere sibi proposuit Alfredus Holder amicissimus

*** Cod. *f* nunc Leeuwardensis est, *z* Leidensis

nummis, quia nummi in noua fusura iuuant inopiam.' Haec stultissima sententia non legitur in codicibus; deest enim uox 'inopiam', quae si deletur, optime intellegimus, quid uoluerit auctor, efficiturque sententia uerissima, qua nouis nummis magis nos iuari uel delectari dicit quam diuturno usu deterioratis. Inopiam uero haud minus antiquioribus nummis leuari quam noue fusis quis est qui neget?

Nec rarius inueniuntur ii loci, ubi propter aliquam librorum corruptelam aut totum scholion aut scholii alicuius pars silentio praeteritur.

Haec omnia si perpendimus, quamuis 'integram suam fidem' Cruquius ipse iactat (ut p. 639), tamen adeo in eius uerba iurare, ut quaecumque apud commentatorem leguntur, in antiquis scholiis reuera scripta fuisse credamus, haud facile audebimus.

Vt unum, quod antiquitates Romanas attinet, adferam exemplum: equidem in commentatiuncula, quam de sepulcro Romuli et duobus leonibus scripsi (Jahreshefte des österr. archäolog. Instituts 1901 p. 50) uiros doctissimos Mostovium et Gammurinium monui, ne de sensu uerbi 'constat', quod quidem apud commentatorem epo. 16, 13. 14 reppererunt, disceptarent, quippe quod illud uocabulum in ueris schol. *I* non inueniretur.

Aequae uno quidem exemplo monitos uelim eos, qui de litteris Latinis scribunt. Sunt enim qui dicant commentatori Cruquiano plenior 'Acronem' quam nobis ante oculos fuisse, eiusque rei testimonium adferant comment. ad serm. I 8, 25: 'Haec Sagana liberta fuisse dicitur Pomponii senatoris, qui a triumuiris est proscriptus.' Atqui Porphyrio ad h. l. scribit: 'Memini me legere apud Helenium Acronem Saganam nomine fuisse Horati temporibus Pompei sagana* senatoris, qui a triumuiris pro-

* sagana *UMP* saga *W* sagam Holder cum Petschenigio, alii libertam; uxorem uel coniugem fort. Acron ipse, cf. *Pseudacr. uetust. epo.* 5, 25: Sagana] Nomen ueneficae alterius. Haec senatoris cuiusdam uxor fuit

scriptus est.' Ergo sunt qui arbitrentur ut Porphyriionem ita etiam commentatorem ipsius Helenii Acronis librum ante oculos habuisse. Sed falsi sunt. Immo sicut permultis aliis locis, ita etiam hic nihil aliud fecit Cruquius, nisi ut Porphyriionis adnotationem in commentatoris sui usum conuerteret. Simili modo in schol. u. 48 ea quae Porphyrio ex Varronis uirgula diuina attulit inter commentatoris sui uerba interpolat, sed ita, ut complura uocabula immutata reddantur, id quod in schol. u. 25 quoque uidimus, ubi pro codicum Porphyriionum scriptura 'Pompei' Cruquius inculcauit Fabricii coniecturam 'Pomponii'.

Itaque commentatoris istius undique consarcinati ac nimis interpolati nusquam habui rationem excepto uno loco miserrime corrupto serm. II 5, 11, quamquam ne hic quidem illinc nobis lux adfertur.

Simili de causa exclusimus ex apparatu scholia Vindobonensia ad artem poeticam pertinentia, quae Karoli Magni temporibus ab Aleuino profecta nihil aliud sunt nisi paraphrasis schol. I', cf. quae de Zechmeisteri editione demonstrari in Zeitschr. f. d. österr. Gymn. 1877 p. 516sq.

De commentatore illo Cruquiano fusius disputare proposuit sibi Iosephus Endt, phil. doctor Pragensis, nunc gymnasii Smichovensius professor, qui me liberaliter in plagulis adiunxit corrigendis. Equidem cum aliis de rebus tum de locis aliquot dubiis animum induxi disserere in studiorum Vindobonensium anni 1904 fasciculo primo. Scholiorum 1° editionem ab Holdero meo parari iam supra diximus.

Denique iis omnibus, qui in conficiendo hoc opere aliquo modo me adiunxerunt, iterum hic ex animi sententia gratias ago quam maximas.

Pragae, Nonis Decembribus MCMIII

O. Keller

INDEX

VOLVMINE PRIMO continentur haec:

- Praefatio p. V—X
- Siglorum conspectus p. XI—XIII
- Vitae Horatii p. 1—3
- Expositio metrica p. 4—12
- Scholorum in carmina, epodos, carmen saeculare contextus p. 13—480

VOLVMINE SECVNDO continentur:

- Praefatio p. III—XIV
 - De recensione § (*v* *VZ*) p. III—VI
 - De recensione *Γ* p. VI—VIII
 - Stemma codicum p. VIII
 - De adscripto nomine Acronis p. IX sq.
 - De commentatore Cruquiano p. X—XIV
 - Siglorum explicatio p. XVI
 - Scholorum in sermones, epistulas, artem poeticam contextus p. 1—379
 - Glossarum *Γ* appendix p. 380—398
 - Index auctorum p. 399—415
 - Index generalis siue nominum, rerum elocutionumque memorabilium p. 416—508
 - Addenda aut corrigenda p. 508—512
-

SIGLORUM EXPLICATIO

- A'* = archetypus codicum *A* et §
A = cod. Parisinus 7900 A saec. X
Γ = *Γ* + *ν*
Γ = *r* et *γ*, aut *r* uel *γ* cum quolibet altero codice ad stirpem *Γ* pertinente ut *αbf*. In apparatu critico *Γ* semper = *rγ* est, numquam = *γα* aut *rb* simil.
C = cod. Monacensis Lat. 14685 saec. X. Scholia *C* et *E* magis cum glossis *Γ* quam cum adnotationibus in margine additis congruunt
D = cod. Argentoratensis C VII 7 saec. X
E = cod. Monacensis Lat. 14865 pars altera saec. X
F = *φ* et *ψ*
H. = Holder
K. = Keller
L = cod. Lipsiensis I 4, 38 saec. X
Porph. uel *P.* = Porphyrio
V' = cod. unde descriptus est cod. *V*
V = cod. Vaticanus Latinus 3257 saec. XII
Z = familia *cpξ* uel *cξ*
α = cod. Halensis Yg. 21 saec. XI
γ = cod. Parisinus Latinus 7975 saec. XI
ε = fragmenta Einsidlensia saec. X
ξ = cod. Parisinus Latinus 7985 saec. XV
λ = cod. Parisinus Lat. 7972 saec. X init.
μ = cod. Montepessulanus nr. 425 saec. XII
ν = cod. Dessaviensis A saec. X init.
φ = cod. Parisinus Lat. 7974 saec. X init.
ψ = cod. Parisinus 7971 saec. X init.
a = cod. Ambrosianus O 136 saec. VIII exeunt.
b = cod. Bambergensis K, 2 saec. X
c = cod. Wolfenbütteleanus Lat. Aug. 81. 31 saec. XV
edit. = editiones ueteres, ante saec. XIX, imprimis Fabriciana 1555
f = cod. Franekeranus saec. XI—XII
m = cod. Monacensis Latinus 375 saec. XI—XII
o = cod. Argentoratensis C VI 19 saec. X—XI
p = cod. Parisinus Latinus 7988 saec. XV
r = cod. Parisinus Latinus 9345 saec. X—XI
u = cod. Parisinus Lat. 7973 saec. VIII—X
x = cod. Oxoniensis Doruillianus Lat. 198 saec. XI
z = cod. Leidensis Vossianus 21 saec. XII
<> = quae addita sunt ab editore
[] = quae interpolata uidentur
† = locus nondum sanatus
*** = ea scholia quae nec in *A* nec in *V* tradita sunt
§ = schol. *νVcξ* uel *Γ'Veξ* (uel *Γ'Veξ*) congruentia

SERMONVM LIBER I.

§ Sermonum libri ideo dicti, quia uili sermone sunt
potius quam tumentis, siue quia ad praesentes scribuntur.
Epistulis enim ad absentes loquimur, sermone cum prae-
sentibus. Quamuis igitur hoc opus satyram esse Horatius 5
ipse profiteatur, cum ait (s. II 1, 1. 2):

Sunt quibus in satyra uidear nimis acer et ultra
Legem tendere opus,

tamen proprios titulos uoluit ei accommodare, hos priores
duos libros Sermonum, posteriores Epistularum <in>scribens 10
(*Γ' Vcξ ex Porph.*)

§ Satyra dicitur lancis genus tractum a choro Liberi
patris, qui est minister uini et epularum (*Γ' Vcξ*)

§ Satyra istius inter Lucilii est et Iuuenalis; nam et
asperitatem habet, quam [et] Lucilius, et suauitatem, quam 15
Iuuenalis, mixtam in suo carmine. Denique nisi Iuue-
nalis scripsisset, isto nemo esset melior; uerum tamen
sciendum est, quia satyrarum carmen a primo omnium
auctore Lucilio repertum est. Plerique satyram a lance,

2 sunt *rcξ*] sint *γνV* 4 eptis *ν* epts *γ* epistolis *rvC*
epistolis *ξ* 5 satyram *rvCξ*] satiram *γ* suturam *ν* 7 satyra
rvCξ] satira *γ* 10 libros duos *γ* (epistul: *r Porph.*)
scribens *codd.* inscribens *edit. cum Porph.* 12 (satyra *Γ' Vcξ*)
14 satyra *νVcξ*] satira *Γ* 15 et *ante* Lucilius *om. γcξ*
16 mixtam *rcξ*] mixta *νV* i mixta (*sic*) *γ* 18 satyrarum *νVcξ*] satyrarum *Γ* et *ν alt. loco* 19 satyram *νVcξ*] satiram *Γ*

quae plena diuersis frugibus templo Cereris infertur, nomen accepisse dicunt; nam et ea hoc nomine appellatur. Ergo et hoc carmen propterea satyram nominarunt, quia ita multis et uariis rebus refertum est, ut audientes saturet.
 5 Alii dicunt, quod ideo satyra uocitata sit, quod ita [in] conuitia et crimina hominum libere inuadat, ut saturati homines idest ebrii ($\Gamma'Ve\xi$)

SERM. 1

1. Quae ratio, quae res facit, ut studia diuersa
 10 laudent? Respondit 'auaritia' ($\Gamma'fV$)
 *Qui fit ($c\xi$) Vnde, quo modo, ex qua causa ($\Gamma'fc\xi$)
 *Sortem ($ve\xi$) Professionem, propositum, institutum uiuendi ($\Gamma'c\xi$)
 2. *Seu ratio deder. (v) Signate dixit: ratio dederit,
 15 fors obiecerit ($\Gamma'c\xi$)
 § Aut ratione inimus propositum uitae aut fortuna; uerbi gratia: aliquis init, ut militet: hoc rationis est; alius de summo gradu felicitatis ad ima detrusus init docendi aut arandi necessitatem: hoc fortunae est ($\Gamma'Ve\xi$)
 20 § Breuiter duas sectas tetigit; nam cum dicit ratio, Stoicos tangit, cum fors, Epicureos. Stoici enim dicunt omnia certa ratione fieri, Epicurei fortuitu ($\Gamma'Ve\xi$)
 3. *Laudet diuersa (v) Terentii illam tractat sententiam (*Phorm.* I 3, 20):
 25 Omnis nosmet nostri poenitet ($\Gamma'bc\xi$)

1 frugibus diuersis γ in templo $\gamma c\xi$ templo *cett.*
 3 satyram $rvVe\xi$ satiram γ 5 satyra $rVe\xi$ satira γv
 uocitata $rvVe$ uocata $\gamma\xi$ uar. appellata ξ in conu: rvV ; in
 om. $\gamma c\xi$ 6 conuitia Γ conuicia Ve conuicia v uitia ξ in-
 uadat $\gamma c\xi$ uadat rvV saturati] saturi r 7 idest] uel v
 10 respondet *Hauthal* 11 modo] om. c 16 proposita V
 19 arandi] orandi *Pauly sil.* 21 epicureos $c\xi$ epicuros *cett.*
 22 fortuitu] fortuna c 25 poenitet Γ penitet $bvc\xi$

5. § Membra (*V*)] Figurate 'fractus membra', sicut (*Verg. Aen. VIII* 582):

Pictus acu tunicam

[idest fracta membra habens] (*I'bfLVcξ*)

7. *Militia est potior (*c*)] *Κατὰ νομόν* (*I'cons.cξ*) 5

*Quid enim? (*vc*)] Quare non? et est comicum (*I'cξ*)

*Concurritur (*cξ*)] Confligitur (*I'cξ*)

8. *Cito mors (*v*)] Nam cito mori pro beneficio est (*I'fcξ*) 10

9. § 'Iuris legum' quoniam multa genera iuris sunt (*I'fVcξ euan.b*)

10. § Sub galli cantum (*vcξ*)] Prope galli cantum, ut (*Verg. Aen. I* 662):

Sub noctem cura recursat (*ex Porph.*) 15

'Sub' autem, quotiens tempus significat, accusatiuo iungimus, quotiens locum, ablatiuo (*I'fLVcξ*)

§ Consultor (*vcξ*)] Percontator; nam interrogator non dicitur. Consultus est, qui docet; qui discit, consultor (*I'bfVcξ*) 20

11. § Vadibus (*vcξ*)] Sponsoribus: a uadimonio [dicti], quo promittit se is, qui ad iudicium prouocatur, certo die adfuturum (*I'fLVcξ*)

§ Vades ideo dicti, quod qui eos dederit, uadendi habet potestatem (*I'bfVcξ ex Porph.*) 25

13. *De genere hoc (*cξ*)] Qui diuersa laudant de inconstantia (*I'bfvcξ*)

14. § Delassare (*vc*)] Valde lassare. Ita sunt multa, ut si uelit haec enumerare, homo garrulus nimium fati-

1 sicut — tunicam] *b non liquet* 3 tunicam] chlamydem *v*
clamidem *cξ* 4 idest — habens] *om. cξ* 5 *κ: κ:] spatium*
relictum in cξ KΟΙΝΩΜ *γ* koinum *r* 11 quoniam] quia *cξ*
21 dicti *V om. I'fLVcξ* 22 promittis *γ* seis *f* eis *r v LV*
is *cξ om. γ* qui] quę *f V* prouocatur] prouocant *V*
28 delassare *v*

getur. Fuit tamen Fabius** eques Romanus Narbonensis, qui aliquos libros ad Stoicam philosophiam pertinentes conscripsit (Γ' f Vc ξ cons. Porph.

§ Fabius hic Pompeianas partes secutus aliquos libros 5 scripsit ad Stoicam sectam pertinentes (cons. Porph.) et cum Horatio s(a)epe de disciplinis contendit; ideo ait loquacem (Γ' f Vc ξ

15 15. § Quo rem deducam (ν)] Quid uolo dicere, quia omnes queruntur de professionibus suis et nemo uult eas deserere? (Γ' f L Vc ξ

16. *Qui modo miles (c ξ)] Deest eras (Γ' c ξ

20. § Quid causae est (ν c)] Qua causa Iuppiter non [iure] inflet contra eos buccas suas, quod est indignationis signum, idest irascatur et expuat in facies eorum et pro- 15 mittat se posthac preces eorum non admissurum? (Γ' f Vc ξ

23. § Pr(a)eterea (ν)] Ne, quemadmodum qui iocul- laria narrat, ridens percurrit, et ego ridens percurram quod coepi, audi, qua ratione coepi (Γ' f Vc ξ

24. § Quamquam rid. (ν)] Quamuis et ridentem licet 20 uerum dicere, ut risus remedio duritiae sit, quae dicentem uera sequitur, ne aspere audiatur, quod uerum dicam (Γ' f Vc ξ

§ Sensus est: quamquam laetitia ad ueritatem discen- dam obesse non possit, sicut crustula infantes a litteris 25 non impediunt (Γ' f Vc ξ

25. *Olim (c ξ)] Nonnumquam, interdum (Γ' b f c ξ

§ Crustula quando neutraliter dicimus, edulia signi- ficamus, ut apud Virgilium (Aen. VII 115):

Fatalis crusti;

1**= M. Fabius Gallus 4 aliquos — pertinentes] hic om. c ξ
12 cause ν 13 iure om. c ξ, post inflet pon. r 14 expuat c ξ]
expuat r f expuet γ ν V 18 audi — coepi] om. γ, propter
homoeoteleuton 20 sit c ξ] om. cett. 23 est ν c] om. Γ ξ (et
est sensus f) 24 crustulis c ξ litteris γ Vc] literis r f bite-
ris ν (alliciens pro a litteris ξ) 25 impediunt Γ V ut uid.]
impediuntur ν f c cons. ξ 28 apud uirg:] uirg. c ξ

quando feminino 'haec crusta', fragmenta significat, ut apud eundem Virgilium (*georg.* III 360):

Concresecunt subitae currenti in flumine crustae

($\Gamma' f V c \xi$)

*Crustula (c)] Placentas ($\Gamma' b c \xi$)

5

27. *Ludo ($c \xi$)] Rebus iocularibus ($\Gamma' b c \xi$)

*Seria ($c \xi$)] Necessaria ($\Gamma' b f c \xi$)

28. *Terram qui uertit aratro (c)] Qui rusticae uitae studet ($\Gamma' b f c \xi$)

30. *Hac mente (c)] Hoc consilio, hoc proposito 10 ($\Gamma' c \xi$)

32. § Aiunt cum sibi s. (ν)] Ideo dicunt sese a prima aetate laborare, ut habeant in senectute ($\Gamma' b f V c \xi$)

*Cibaria ($c \xi$)] Viatica, alimenta ($\Gamma' b f c \xi$)

33. *Nam exemplo est (c)] Parenthesis ($\Gamma' b f c \xi$) 15

*Magni laboris (ν)] Magnum (magni *edit.*) antitheton: paruula magni laboris ($\Gamma' c \xi$ *cons. Porph.*)

35. Haud ignara ac non incauta futuri (γV)] Quia formica, quam tu ad exemplum trahis, in eo cautior est quam tu, quod per hiemem requiescit et utitur praeparatis: 20 tu autem, ut nemo sit te ditior, nulla pericula pertimescis ($\Gamma' f V$)

*Virgilius (*georg.* I 186):

Metuensque inopi formica senectae (Γf)

36. *Inuersum annum (ν)] Mutatum, inclinatum in 25 hiemem ($\Gamma' b c \xi$)

§ Magnum epitheton anni, ut (*Verg. Aen.* II 250):

Vertitur interea caelum,

quoniam in se semper annus reuertitur et uoluitur. Maxima autem pluuiarum et frigora commouentur, cum sol in 30

1 haec crusta] *om. c \xi* fragmenta νc] fragmenta $\Gamma' f$
 fragmenta V fragmento ξ 12 ideo] *om. \xi et edit.* 27 'magnum'
cf. schol. a. p. 157 29 in se] *om. c \xi*

Aquarium uenerit; hoc autem fit XVII. Kal. Febr. (Γ'fVcξ
cons. Porph.

38. Ante qu(a)esitis (ν)] Idest quaesitis per aesta-
tem patiens utitur atque contenta (Γ'V

5 *Patiens (ξ)] Contenta (Γ'fcξ

41. 42. *Quid iuuat (νcξ)] Idest cum omnia facias
propter argentum, auare, quid te iuuat, cum hoc defoderis
in terra? (Γ'fc cons.ξ

42. *'Timidum' ut in arte poetica (u. 170):

10 Quaerit et inuentis miser abstinet ac timet uti
(Γ' bfcξ

§ Quod si comminuas (ν)] Quasi antipophora est, ut
dicat auarus: si coepero argento hoc uti, redit 'ad assem',
hoc est 'ad exiguum' (Γ'fVcξ

15 45. *Triuerit (ξ)] Deest 'si' (Γ'fcξ

47. § Vt si r. p. (c)] Quemadmodum inter seruos
plurimos, qui portat panis reticulum, non plus accipit,
quam is, qui nihil portat, ita et tuus uenter non plus
accipiet quam meus, quamuis non multum possideam

20 (Γ'fVcξ cons. Porph.

*'Reticulum' rete, quo in urbe panis inter uenales
portari solet; 'uenales' seruos (cξ cons. Γ'

49. 50. § 'Intra naturae fines' uiuit is qui tantum
est (= edit), quantum capit uenter hominis per naturam

25 (Γ'fVcξ

§ Idest cum naturae fines non possis excedere magni-
tudine diuitiarum, quia omni modo est naturae legibus
seruiendum, quid tibi prodest late possidere? (Γ'fVcξ
ex Porph.

1 fit rfvVξ] om. γc 3 idest] om. ν 6 idest] om. νf,
defic. ξ 10 quaerit (querit c) et inuentis cξ] om. cett.
miser — uti] om. f ac bcξ] et Γ' 12 antipophora νξ] anti-
pophora Γ'fV antiphora c ut — est] om. ξ propter homoeote-
leuton 14 exiguum] nihilum r 21 inter uen: cξ] uena-
lis Γ' 22 uen: seru: cξ] inter seruos uen: Γ' om. ν
23 uiuit is K.] uiuens r uiuitis rfvV u. cξ; edit. perperam
qui K.] que γc quae fνξ quantum r tantum] om. r

*Intra natur(a)e finis (ν)] Naturae fines sunt, ut satur sit homo, quod etiam exiguo censu contingere potest ($I'fc\xi$)

50. *Iugera c. (ν)] Numquid ideo, quia habes centum milia modios, plus potes comesse quam ego, qui habeo centum modios? ($I'fc\xi$) 5

51. *At suaue est ($c\xi$)] Obiectio ($I'bfc\xi$)

52. *Dum ex paruo (νc)] Iterum interrogat: quasi contentio inter duos, dialogismos ($I'fc\xi$)

*Haurire ($c\xi$)] Accipere, consumere ($I'fc\xi$) 10

*Relinquas ($c\xi$)] Concedas ($I'fc\xi$)

53. § Cur tua plus ($c\xi$)] Cumeram dicimus uas ingens uimineum, in quo frumenta conduntur, sicut ipse alibi (*epist.* I 7, 29. 30):

Forte per angustam tenuis uulpecula rimam 15
Repserat in cumeram frumenti;

siue cumerae dicuntur uasa fictilia similia doliis, ubi frumentum suum reponebant agricolae. Tertio cumerae dicuntur uasa minora, quae capiunt quinque siue sex modios, quae lingua Sabinorum trimodiae uocantur ($I'fVc\xi$) 20

54. § Vt tibi si sit opus (c)] Sensus hic est: ita stultus est, quisquis ex magnis diuitiis uult sumere, quod ad uitam possit sufficere, ut ille, cui cum certus modus aquae sit necessarius, malit eum de flumine quam de fonte haurire breuiore ($I'fVc\xi$ *sim. Porph.*) 25

*Liquididi ($\nu c\xi$)] Liquoris ($I'fc\xi$)

56. 57. § Eo fit (νc)] Idest et exinde fit, ut multi propter auaritiam periclitentur ($I'fVc\xi$)

9 dialogismos *codd.* (*cons. f\xi*)] dialogistas *coni. K. conl. Vulc. Gallie. Auid. Cass.* 3, 5 12 cumeram] cumerum ν
13 conduntur] reconduntur ν 20 trimodiae rfV trimodie $\nu c\xi$
trimodia γ 21 hic] *om. fc\xi* est *om. \xi* 22 quisquis $\gamma c\xi$] quisqui νV 23 cui $I'Vc\xi$] *om. \nu f* 27 et $\gamma \nu V$] *om. rfc\xi*
28 periclitentur] mori dentur (*sic*) V

57. *Copia (νc) Vt poeta (*Verg. Aen. II* 564):

Respicio et, quae sit me circum copia, lustro

($I'fc\xi$)

*Ordo: copia plenior iusto ($\gamma\nu c\xi$)

5 *Plenior ($c\xi$) Maior ($I'fc\xi$)

*Iusto ($c\xi$) Moderato, sufficienti. Idest ultra usum;
plus quam oportet ($I'c\xi$)

58. § Cum ripa s. a. (ν) Cum securitate sua uel
cum domicilio idest sede auferet eos periculum. Hic alle-
goricos docet paucis contentum neque sordidos quaestus
10 sectari neque implicari periculis ($I'fVc\xi$)

*Auulsos ($c\xi$) Raptos [sublatos] ($I'fc\xi$)

*Aufidus acer (ν) Apuliae fluuius cum impetu fluens,
[sed] nunc pro periculo posuit ($I'bc\xi$)

15 59. *Quanto est opus (c) Quantum sufficit ($I'fc\xi$)

*Limo ($\nu c\xi$) Pro eo quod est perturbata uita
($I'fc\xi$)

60. *Neque uitam a. in undis (ν) Idest non cadit
in periculum, nec nimia mole deprimitur raptus aquae
20 impetu ($I'fc\xi$)

61. *Decepta c. (ν) Falsa opinione, aut inepta et
inani cupiditate ($I'bc\xi$)

§ Cupidine f. (c) Pro eo, quod est falsa cupiditate.
Et notandum cupidinem genere masculino pro cupiditate
25 noue omnino ($I'fVc\xi$)

62. § Nil satis est inquit (ν) Ita multi homines
praua cupiditate possessi dicunt: appetenda est maxime
pecunia, cui defertur praecipue ($I'fVc\xi$)

2 respicio et] *om. f* lustrō] *om. v* 9 auferat *fc*
auferat ξ 11 implicari γ] implicari *cett.*, *V add.*: 'idest non
cadit in periculum' *uide lin. 18 sq.* 12 sublatos *om. c\xi*
13 fluens] currens *b* 14 sed $c\xi$ *om. cett.* nunc] hunc *b*
16 pert:] conturbata ξ turbata *rf* 19 depr:] obruitur $c\xi$
21 et $I'c\xi$] aut νf 23 cupidine f.] fto c. ξ 27 appeten-
dam esse maximam pecuniam $c\xi$ maxime] maxima *V*

§ Nil satis est inquit quia tanti quantum habeas
sis (V)] Nescio qui tibi dicit, quod numquam satis diui-
tiae congerantur. Pro modo enim earum et personis
[honor] defertur ($I'fVc\xi$ *sim. b*)

§ Avarus ideo plus vult habere, quia cumulus diui- 5
tiarum grandem hominem congeminat ($I'Vc\xi$)

63. § Quid facias i. (c)] Si talis est, ut ab hac
persuasione remoueri non possit, permitte eum miserum
esse. Quid enim ei facias, qui talis est? ($I'Vc\xi$)

§ Miserum esse libenter (v)] Libenter miser est is, 10
qui pro uoto suo magno labore quaerit maximam pecu-
niam ($I'Vc\xi$)

64. *Quatenus ($c\xi$)] Quamdiu ($I'fc\xi$)

§ Vt quidam m. A. (vc)] De Thimone ait Atheniensi,
qui cum odium generi humano indixisset, ipse tamen pe- 15
cunia sua laetatus est ($I'fVc\xi$)

66. § Populus me sibilat (v)] Quia solebat populus
ingressis theatrum bene meritis plaudere, malos exsibilare
($I'fLVc\xi$ *cons. Porph.*)

§ Vel aliter: quando dabat munus, pauca donabat et 20
a populo sibilum patiebatur ($I'fLVc\xi$)

67. *Contemplor ($c\xi$)] Considero ($I'fc\xi$)

68. § Fugientia c. f. (v)] Avaros ait poena urgeri,
quam Tantalo fabulae ascripserunt; sed commendandum
est hoc pronuntiatione. Vult autem hoc dicere, quod 25
similis est Tantalo, qui habet pecuniam et non utitur,
quia, quemadmodum Tantalus non potest uti praesentibus,
ita neque avarus (*cons. Porph.*); sed ille a Furiis, iste
sua uoluntate prohibetur ($I'fVc\xi$)

1 nihil V , nil γv 4 honor b et edit., sed cf. p. 8, 28 5 ideo $c\xi$] adeo $I'V$ 9 ei facias rvV] facias ei γc facias illi ξ
11 pecuniam maximam V 14 thimone $I'V$] thymone $fc\xi$
15 odium] odium pecuniae ξ odium pecunie c pecunia sui r
pecunia sua *cett.* 18 ingressus $\gamma LVc\xi$ exsibilare γfvc] exhibilare $rV\xi$ exhibilare L 23 urgeri $\gamma f\gamma V\xi$ *Porph.*] urgueri r
urgere c 29 uoluptate v uoluptate ξ

71. *Inhians (νc cons. ξ) Timens, sollicitus. Quidam stupens gaudio accipiunt ($I'bc\xi$)

§ Et tanquam parcere sacris (c) Bene sacra in comparisonem et picturam introduxit, unde nihil ad qu(a)estum adimi potest. Nam ex una parte religio prohibet, ex altera tantum ars sine fructu intuentium animos quoque inludit ($I'fVc\xi$)

72. § Pietis tabellis (ν) Eleganter tales ait auaris esse diuitias, ac si pictae sint tantum, quae per auaritiam tangi non possunt ($I'fVc\xi$ ex *Porph.*)

73. *Nescis quo ualeat (ν) Increpat auarum: usum pecuniae ignoras? Enfasis est: ad quos factus est usus nummus, nescis? ($I'bfc\xi$)

74. *Panis ematur (ν) Definitio, quibus rebus necessarij sint nummi ($I'(rf\nu)c\xi$)

75. § Adde quis [quis] h. s. d. n. n. (c) Idest adde etiam illa, quibus negatis dolet natura hominum. Dicit autem balneum usumque mulieris et alia huius modi, quibus aut frigus aut fames repellitur ($I'fVc\xi$ cons. *Porph.*)

20 *Doleat ($c\xi$) Aegre ferat ($I'bfc\xi$)

76. *An uigilare (c) Quae patiuntur auari ($I'c\xi$ ex *Porph.*)

78. *Ne te compilent f. (ν) Expolient ($I'fc$)

§ Compilare dicuntur milites, qui occisis quibusdam insignia in bello tollunt ($I'fVc\xi$)

*Hoc iuuat ($\nu c\xi$) Semper timere, semper esse sollicitum ($I'fc\xi$)

*Horum (ν) Quae tu bona iudicas ($I'fc\xi$)

78. 79. *Horum semper e. o. p. e. b. (c) Sic 'bonorum pauperrimus' ut (*Verg. Aen.* I 14. II 22):

Diues opum ($\nu c\xi$)

6 altera] altera parte V 7 inludit $\gamma\nu V$] illudit $rfe\xi$
 8 auaris γf *Porph.*] auaros V auaro $r\nu$ auari $c\xi$ 11 incr: —
 ignoras] om. f; incr: au: et enf: — nescis] om. b 12 enfasis]
 emphasis $c\xi$ 23 expol: $I'fc\xi$] om. ν

§ Ego semper opto egentissimus esse neque habere haec bona, quae mihi adferant cruciatum ($\Gamma'fVc\xi$ *sim. Porph.*)

80. § Temptatum c. (ν)] Idest si temptatum corpus tuum frigore aut alio casu condoluerit, nemo te optabit 5 conualescere ($\Gamma'fVc\xi$)

82. § Fomenta p. (ν)] Fomenta dicta, quod aegritudinem foueant; inde et 'fomites' dicti, quod flammam foueant ($\Gamma'fVc\xi$)

86. § Miraris cum tu a. p. o. p. (c)] Miraris te odio 10 esse, cum tu omnia argento postponas; idest miraris, si nemo te amat, cum omnibus rebus praeponis argentum, hoc est cum post argentum ponis omnia ($\Gamma'fVc\xi$ *cf. Porph.*)

88. § An si cogn. n. l. (ν)] Sensus: an si cognatos, quos tibi gratuitos natura concessit, et amicos humanitate 15 tua tibi deuinxeris, uideris tibi ita operam perdere, ut ille, qui asino uelut equo uult uti? De asino autem prouerbiale est (*cons. Porph.*). Aliter: an si uelis aliquo obsequio, aliqua sedulitate conciliare tibi affines tuos, perdis operam, sicuti is, qui uult docere asinum currere? 20 Nam qui in cursum exercet asinum, perdit operam, quia exercendus est equus ($\Gamma'fVc\xi$)

*Nullo natura l. q. t. d. (c)] Quia nullo nostro labore, nulla industria nobis nascuntur propinqui ($\Gamma'fc\xi$)

91. *Parentem ($\nu c\xi$)] Famulantem, oboedientem ($\Gamma'bc\xi$ 25

92. § Sit finis qu<a>erendi (ν)] Sensus [est]: postremo cum aucta sit pecunia tua, minus iam debes paupertatem

2 haec (hec ν) bona habere νf habere haec (hec fc) bona *cett.* adferant V *Porph.*] afferant $\Gamma'fc\xi$ 8 foueant ξ] foueat V fouent $\Gamma'fc$ 12 nemo te $\Gamma'fc\xi$] te nemo ν nemo V 14 an] at c an] at rc , *defic.* ξ 15 gratuitos] gratuito *edit.* 16 tibi $Vc\xi$] *om. \gamma f*, ante hum: ponit r uideris tibi ita operam perdere] ita uideris operam perdere $c\xi$ ita operam γfV] operam ita r operam ν 17 ille fVc] illi r illo ξ , *om. \gamma* 18 (an *hic omn. codd.*) 19 tuos] *om. \nu* 21 cursu $c\xi$ 25 famul: *om. b* oboed: r] *om. c\xi* obed: *cett.* 26 est ν *om. \Gamma'fVc\xi* 27 paupertatem $\Gamma'c\xi$] paupertati νV paupertari f

metuere et labor tuus finem debet accipere, cum adquisitum habebas, quantum optaueras (*I'fVcξ*)

94. § 'Auebas' enim aut quantum audius fueras quaerere aut auide cupiebas; unde auidi auari dicti (*I'fVcξ*)

95. *Diues (*vcξ*) Deest hic 'ita', ut sit: ita diues (*I'bf cξ*)

97. *Non umquam seruo m. u. (*v*) Potest et 'non-numquam' legi, ut perraro melius seruo uestitus fuerit (*I'bf cξ*)

100. § Tyndaridarum (*vc*) [Graecarum.] Pro Tyndaridum. Significat autem Clytemestram aut Helenam. Nam Clytemestra Agamemnonem, Helena Deiphobum interfecit, at ambae Tyndarei filiae (*I'fVcξ*)

101. § Neuus tam parcus fuit, ut merito sordidus appellaretur. Econtra Cassius Nomentanus tam profusus fuit, ut sestertium septuagies libidini et gulae impenderet. Huius cocium Damam nomine Sallustius Crispus centenis milibus annuis conductum habuit (*ex Porph.*).

102. 'Nomentanus' aut nomen proprium est aut gentile de Nomentana ciuitate, et significat quendam Cassium luxuriosum, qui inde fuit (*I'fVcξ*)

§ Pergis p. s. (*c*) Idest quare pugnantia contra se loqueris? quod auarus et luxuriosus pugnantia sunt, et non magis conuertis te ad id, quod est commodum, idest

medium? (*I'fVcξ*)

*Ordo est: frontibus aduersis pugnantia (*I'bcξ*)

1 debet] *om. V* 3 aut quantum *γV*] ait quantum *rf cξ*
 4 auari dicti *γvV*] auari dicti sunt *f* dicti sunt auari *r* auari
 sunt dicti *cξ* 5 ita ut — diues] *om. b* 10 graecarum
om. fV pro tynd:] *om. cξ* 11 clytemestram *c*] clet: *ξ* clit: *cett.*
 12 demestra *V* clit: *cett.* agamemnonem *γ*] agamem *v* agamemnonem *rfV* agamenonem *cξ* deiphobum *v*] deiphoebum *I'*
 deiphebum *fVξ* deiphebus *c* 15 econtra *vfVc*] et contra *I'ξ*
 contra *Porph.* 16 impenderet *I'*] impenderet *vfVcξ* 17 sallustius *vf*] salustius *I'Vcξ* 18 annuis *K. ex Porph.*] annis *γvVcξ* nummis *rf* aeris *edit.* 19 nomentanus] *om. V lemmatis instar ponit v* aliter nomentanus *cξ* 22 se *γcξ*] te *cett. codd.* 26 est *om. rcξ*

103. *Componere ($\nu c\xi$)] Comparare, quoniam, qui repugnant, frontes aduersas habent ($\Gamma' bfc\xi$)

104. § Cum ueto te fieri uappam a. a. n. (c)] Vappae dicuntur perditae ac luxuriosi; nebulones uero uani et leues ut nebula. Aliter: uappa dicitur stultus et insulsus, qui nihil sapit; dicitur etiam uinum uappa, quod perdidit saporem ($\Gamma' fVc\xi$)

105. § Tanais, libertus M<a>ecenatis nobilissimus, spado, socer autem Viselli hirneus (*cf. Porph.*); ac si diceret: multum interest inter eunuchum et hirneusum, 10 idest inter ramicosum et spadosum ($\Gamma' fVc\xi$)

106. *Est modus in rebus (νc)] Vt metron ariston (= *Pseudophocylid.* 36: πάντων μέτρον ἄριστον), hoc est (*Terent. Andr.* I 1, 34): 'nequid nimis'; ideo ait: 'est modus in rebus' ($\Gamma' bfc om. \xi$) 15

107. *Quos ultra citraque (ν)] Idest ultra hos fines et infra rectum consistere non potest, sed in hisdem ($\Gamma' bfc\xi$)

108. § Illuc unde abii redeo ($\Gamma' Vc$)] Quia digressionem fecit inducta fabula Vmmidii, transit modo ad 20 propositum suum, ad danda praecepta ($\Gamma' fVc\xi$)

§ Et est duplex sensus: aut quod omnes alienas conditiones laudant, suas uituperant, sed praecipue auarus, qui se miserum dicit et egentem; aut quod ceteri quidem homines aliena studia approbant, auarus uero in eo sibi, 25 quod auarus est, placet ($\Gamma' Vc\xi$)

1 qui] quae ξ edit. que c 4 ac $\gamma\nu fV$] et $rc\xi$ uani $\gamma c\xi$] auari $r\nu fV$ 6 etiam] enim $fc om. \xi$ 9 hirneus $\gamma Porph.$ hyrniosus $r fV$ hyrneos ν herniosus $c\xi$ 10 hirneusum γ hyrneosum ν hirniosum f hyrniosum V herniosum $c\xi$ 12 ut — nimis] $om. f$ metron — est] $om. c$ metron (metro γ) ariston (aristen b) $\Gamma' b$ 16 fines $\Gamma' b f$] modos idest fines $c\xi$ 17 sed in hisdem] $om. b f$ hisdem] iisdem $c\xi$ 19 quia] qua V 20 ummidii $\gamma\nu$] $om. r$, lacuna in V uubidii c umidii f ubi dii ξ 22 et est $r\nu$] $om. \gamma Vc\xi$ condiciones V 23 laudent $c\xi$ uituperent $c\xi$ 25 in eo sibi quod νV] in eo quod sibi quod r in eo quod sibi γ , sed binis punctis additis supra uocibus sibi et placet sibi ante placet pon. $c\xi$ 26 (placet, non placeat, *omn. codd., etiam c\xi*)

108. 109. *Nemon (*sic etiam* ν) ut a. se p. (cξ)]
Quomodo nemo auarus se probet, nemo auarus sibi suffi-
fici<a>t, nec de se iudicet (Γ'cξ

109. *Probat [esse] se auarum, qui aliena cum
5 gemitu miratur (Γ'fcξ

§ Laudet diuersa (ν)] Ad sermonis sui sensum, quem
inchoauerat, recurrit. Cum coeperit autem dicere nullum
hominum statu rerum suarum gaudere et laudare diuersa,
a quibus dissentiret, tamen auarum ait solum proposito
10 suo gaudere (*ex Porph.*). Haec autem admiratio pronun-
tiantis non ad illud pertinet, quod auarus se non probet,
sed quod nemo alius (Γ'fVcξ

110. § Quodq; a. c. g. d. u. t. (c)] Quomodo tabescat
auarus cum uideat pleniora ubera capellae uicini esse
15 (Γ'fVcξ

*Ouidius (*art. am.* I 349. 350):

Fertilior seges est alienis semper in agris
Vicinumque pecus grandius uber habet

(Γ'cξ *cons. Porph.*

20 **111.** Quia maior [est] numerus pauperum, moneo, ut
nemo se existimet pauperem (Γ'fV

111. 112. § Neque se m. p. t. c. (c)] Ad illud
redit, ut dicat, quomodo auarus non pati<a>tur se esse
pauperem, sed studeat singulos superare diuitiis (Γ'fVcξ

25 **114.** § Vt cum c. m. r. u. c. (c)] Totus iste uersus
dianecos (= *διακονῶς* = uno tenore) est (Γ'Vcξ

§ Nam hoc interposito sequentem superiori sensui
adiungit; qui sensus talis est: quemadmodum auriga instat
cum equis his, qui uincunt equos suos. Quando autem

2 sufficit Γ'cξ sufficiat *edit.* 4 esse ν *om. cett.* 5 aua-
rus γcξ 7 autem Γ'fVcξ *Porph.*] ante *edit. sil.* 8 homi-
num γνVcξ *Porph.*] hominem *rf* 14 uideat] uiderit cξ
18 grandius cξ *Porph. Ouidius*] grauius γ gratius *rv* 20 est Γ'
om. fV 23 patitur *codd.* patiatur *edit.* 26 dianecos est *K.*
uid. stud. Vindobon. 1901 p. 109] dianeco *aut* dianecō est *V*
diane cō ē r diane cō ē ν diafonem γc diafon ξ

instat? cum rapit ungula currus. Contempnit autem sequentem, idest posteriorem; ita auarus semper festinat uincere ditio-rem ($\Gamma'fVc\xi$)

115. § 'Equis' septimus casus est ($\Gamma'Vc\xi$)

§ Vincentibus (νVc)] Datuius. Hoc est: his instat, 5 qui praecedunt (*cons. Porph.*). Aliter: quibus instat suos uincens, idest nititur transire priores, contempnens eum quem transierat ($\Gamma'fVc\xi$)

117. § Inde fit (νc)] $\tau\pi\epsilon\kappa\beta\alpha\tau\omicron\nu$. Inde fit, ut raro reperire queamus (*cons. Porph.*), qui se uixisse beatum 10 dicat; adeo auaritia pecuniae etiam circa diem mortis cupiditas ardet ($\Gamma'Vc\xi$)

118. § Contentus tempore (ν)] Quia desiderio possidendi angitur, cum mors ei aduenerit ($\Gamma'Vc\xi$)

*Quia, dum student pecuniis, aliquam requiem habere 15 non possunt ($\Gamma'c\xi$)

120. *Iam satis est ($\nu c\xi$)] Modum sibi statuit de auaris dicendi ($\Gamma'fc\xi$)

§ Ne me Crispini (ν)] Philosophi cuiusdam loquacissimi, qui aretalogus dictus est ($\Gamma'fVc\xi$ *cons. Porph.* 20

§ Hic Crispinus poeta fuit, qui sectam Stoicam uersibus scripsit. Sufficit ergo, inquit, me de auaris dixisse, hoc est me Stoice locutum esse ($\Gamma'fVc\xi$)

*Nam Stoici de diuitiis maxime disserunt; ne me quidam putet de libris Crispini, quae dico, surripuisse 25 ($\Gamma'fc\xi$)

*Scriinia (c)] Capsae, in quibus libri continentur ($\Gamma'fc\xi$)

3 diuitem $c\xi$ 4 equis ν] Suus (*leg. suos*) equis V suis equis $\Gamma'fc\xi$ 6 aliter] uel $c\xi$ 7 contempnens $\Gamma'f$ contempnis V contemnes c contennens ξ 9 yperbaton $\gamma\nu V\xi$, *Graecis litteris r iperbaton c, om. Porph.* 10 reperire $\Gamma c\xi$] repperire ν *Porph. cons. V* 15 hoc *schol. c\xi post* cupiditas ardet *interpolant mutatis student in studet et possunt in potest* 19 trispini ν ; in V *lemmatis loco sex litterarum spatium relictum est* 24 ne] idest (idē ξ) ne $c\xi$

SERM. 2

1. 2. § AMBVBAIARVM collegia (*sic c*)] Ambubaiae dicuntur mulieres tibicines lingua Syrorum (*cf. Porph.*). Etenim eorum lingua tibia siue symphonia ambubaia
5 dicitur (*I'bfVcξ*)

§ Balatrones autem luxuriosos ac perditos uocat a Seruilio Balatrone, cuius in secundo (*serm.* II 8, 21) meminit, ut ex huius nomine similis uitae homines balatrones sint
appellati (*I'bfVcξ*)

10 § Legitur et baratrones, qui bona sua lacerant, id est in baratrum mittunt (*I'bfVcξ*)

1. *Pharmacopol(a)e (*ν*)] Vnguentarii (*I'bf*)

2. § 'Balatrones' a balatu ouium, quasi ciborum sectatores, quasi comestores, qui rem suam in uoram mit-
15 tunt (*I'bfVcξ*)

*Balatrones a balatu intortae uocis dicuntur, qui idem et blatterones dicti. Sunt autem proprie uaniloqui (*I'bfVcξ* *cons. Porph.*)

3. § Cantoris Tigelli (*ν*)] Mutato nomine per in-
20 uidiam cantorem pro musico obtrectatorie dicit. Fuit autem modulator optimus, in Sardinia natus. Is carmina Horatii negabat satis perite modulata, et idcirco carpitur ab illo (*I'bfVcξ*)

Marcus Tigellius Hermogenes, musicae peritissimus
25 et uocis eximiae, Gaio Caesari dictatori et post Cleopatrae acceptissimus, Augusto quoque Caesari amicissimus; erat autem largitor adeo, ut scenicis et circulatoribus multa donaret (*I'bfVξ* *ex Porph. om. c*)

2 ambubaiae *I'bf*] ambubaie *Vc* hambubaie *ν* ambubaiane *ξ* 4 ambubaia *rfVbVcξ*] hambubaia *γν*, *abscis. b*
10 baratrones *γc*] balatrones *νbfVξ* 11 baratrum] baratra *f*
12 ungentarii *γb* 14 quasi comestores] *om. ξ* 16 balatrones] *om. ξ* intortae *edit.*] intorte *cξ* incertae *I'bf* dicuntur] *om. cξ* 17 blaterones *γ* latrones *f* balatrones *cξ*
21 sardinia] sardia *cξ* Sicilia *Pauly sil.*

*Ideo autem dixit cantor, quia dicebatur in poematibus suis placere uoce, non carminum probitate ($I'bc\xi$)

4. § Quippe benignus erat (ν)] Pleonasmos; non enim uere benignus erat, sed prodigus; ex illorum autem persuasione dixit, quibus donabat et largus nimium uidebatur ($I'bfVc\xi$) 5

8. *Pr(a)eclaram rem (ν)] Amplum patrimonium ($I'bf c\xi$)

§ Ingrata ($\nu c\xi$)] Sine gratia, quia omnia sine norma nocent; quia non est grata gula, si propter ipsam con- sumptum fuerit patrimonium, aut quia, quicquid ei praestiteris, gratiam tibi habere non potest ($I'bVc\xi$)

*Ingluies autem dicitur uoracitas gulae ($I'bc\xi$)

9. *Omnia conductis (ν)] A feneratore acceptis; conducuntur enim quasi nummi, pro quibus merces soluitur 15 (*cons. Porph.*); quamuis alii conductis 'congregatis' intellegant ($I'bc\xi$)

12. *Fusidius (*sic* $\nu c\xi$)] Auarus quidam [fenerator] contrario uitio laborans ($I'bc\xi$)

§ Vappae famam timet ac nebulonis (ξ)] Vappa 20 proprie dicitur, quod nec uinum est nec acetum.

Nebulo, quem egestas fecerit fraudulentum ($I'bfVc\xi$)

§ Timet ($c\xi$)] Nisi acriter exegerit usuras, timet ne uappa ac nebulo dicatur, idest uilis ac nugator [qui usuras exigit] ($I'bfVc\xi$ *cons. Porph.*) 25

§ Nebulones dicuntur qui humili genere nascuntur; inde etiam comici seruos nebulones dicunt ($I'bfVc\xi$)

3 pleonasmos *codd.*] *melius dixisset ἀνυπολόγῳ cum Oru-
guio* 4 uere] *om. c\xi* 10 nocent] uorent *edit. noñent r*
13 autem] *om. r* 14 a f: acceptis] fenore sumptis *cf\xi Porph.*
foen: *r* fen: *cett.*, *b absc.* 18 foen: *r om. c\xi* 22 fraudol: *\gamma\xi*
fraudul: *cett.* 23 nisi acriter *fc\xi*] timens nisi non (*om. V*)
acriter *I'V euan. b* timet ne *f*] *om. cett. etiam b* 24 uappa]
uappa prodigi (*sic*) *V(ortum ex schol. p. 18, 12)* 27 inde] unde *\gamma c\xi*

14. *Execat (ν)] Quinis centesimis fenerat aut
'execat' de sorte deducit (Γ' b c ζ

§ Grauitur K a) edendo debitores accipit aut in charta
notat (Γ' f V c ζ

5 16. 17. § Sumpta ueste (ν)] Sumpta uirili toga.
Tyrones autem uocauit adulescentes deposita praetexta.
Sensus autem: dicit eum tam praecipitem auaritia, ut
non dubitet filiis familias cum periculo exigendi pecunias
credere, dummodo usuras grauiiores inponat (Γ' b V c ζ

10 ex Porph.

§ Quoniam non licebat tyronibus, idest adulescentulis
fenerari, ne prodigi essent, promittentes multas usuras
propter accipiendam pecuniam (Γ' b f V c ζ

17. § Id agit, ut debitores adulescentes habeat. His
15 dat pecunias mutuas, qui sunt adulescentes et uiuunt sub
duris patribus; hi enim etiam cum maximis usuris pecu-
nias libenter accipiunt, qui etiam plus iusto illi possunt
dare centesimas (Γ' b f V c ζ

17. 18. § Simul atque (ν)] Quis non miretur, cum
20 audierit, quod quinque centesimas exigit, et exclamet:
<o maxime Iuppiter!> (Γ' b V c ζ

§ At in se (ν)] Sed fortasse dicit aliquis, quod pro
quaestu suo erogat in uictum, et, qui multum acquirit,
fortasse habet opulentiam conditiuam. Ad hoc ita re-
25 spondeam: non potes credere tu, qui audis, quomodo is

2 sorte] corte Γ' carca (fort. uoluit carta?) ν corueo uel
torueo b torte (detorte) c torre ζ sorte edit.; cf. gloss. r: capiti]
sorti 6 (tyrones b) adulesc: ν b f V c] adol: Γ' ζ 7 dixit V
dicit cett. Porph. 9 inponat γ b V Porph.] imp: r v c, defic. ζ
11 Sub duris autem quoniam c ζ tyronibus b ν] tir: cett.
14 Idest id (om. V) agit V c, defic. ζ 20 exclamet γ et edit.]
exclamat f clamet r ν V c ζ 22 pro f Porph. et Horatius] om.
Γ' V c ζ, abs cis. b 23 quaestu suo e:] questus suos e: c
questuose rogat ζ erogat Γ' b V cons. ζ] erogat c erogat f erigat
edit. 24 opulentiam conditiuam K.] opulentiam conditiuum ν
opulentiam conditiuum γ V c ζ opulentium f opulentiam] b opu-
lentius conuiuium r opulentiam uiuendi edit. uet., item sil.
Pauly et Hauthal

fraudat [in]genium suum, idest quomodo se necat ($I'bfVc\xi$ cons. *Porph.*)

20. § Ita ut pater ille (ν)] Ita sibi est inimicus auarus, ut non peius sese affixisse uideretur Menedemus (*Ter. heaut.* 75 sqq.) ($I'bfVc\xi$ cf. *Porph.*) 5

22. § Atque hic (νV)] Atque pro quam, ut sit pronomen hic, hoc est auarus. Alii sic exponunt: 'hic' aduerbium, ut sit 'in hoc loco' ($I'bVc\xi$)

25. § Malchinus ($\nu\xi$)] Composuit nomen, quasi Malachos, Malchinus. Maecenatem tangit ($I'bfVc\xi$ cons. *Porph.*) 10

§ Varicosus enim fuit [quidam] delicatior et solutus ($I'bfVc\xi$)

26. *Est qui i. a. o. s. u. f. (c)] Est qui sibi facetus esse uideatur, si altiore ueste utatur ($I'fc\xi$)

27. *Pastillos (c)] Hoc uult dicere, quod neque 15 pastillos debet olere homo, neque hircum ($I'bfVc\xi$)

*Pastillos (ν)] Diapasmata, unguentum (I')

28. *Sunt qui n. t. (c)] Proprie dixit tetigisse, unde et intactae uirgines dicuntur, ut poeta (*Verg. Arn.* I 345): 20

Cui pater intactam dederat ($I'bc\xi$)

28. 29. *Quia matronae stola utuntur demissa usque ad imos pedes, cuius imam partem ambit instita subsuta (*ex Porph.*). Instita autem dicitur τὸ περιπόδιον, quod togae subsuebatur, quo (*edit.* qua) matronae ute- 25 bantur ($I'bfVc\xi$)

29. § Subsutam uestem praetextam dixit ($I'fVc\xi$)

1 genium *edit.*] ingenium *codd.* 4 se affixisse uideatur *Parvly et Hauthal sil. opp. codd.* 5 'heautontimorumenos' *legimus in schol. F'* 9 malathos *bc* malatos ξ compo-
suit ν] comp: *cett.* 11 quidam] *om. c\xi exhib. cett.*; si retinere
maius uocem 'quidam', *scholion in codd. continuum in duas*
aut tres partes diuidendum est 24 τὸ περιπόδιον] τὸ περι-
πέδιλον *edit.*, in $c\xi$ spatium relictum; gloss. νz interpretantur:
'limbus', gloss. γ : πῆξσα 25 quod — utebantur *om. f defic. b*

§ Instita autem est tenuissima fasciola, quae praetextae adicitur (Γ' b Vcξ

§ Allegoricos autem dixit: alius non uult nisi matronas petitum ire (Γ' b f Vcξ

5 **31. 32.** Quidam notus homo (ν)] Cato, cum uidisset ex lupanari adulescentem exeuntem, laudauit eum et ait (*memorab. dicta ed. Jordan fr. 75, p. 110*):

Macte noua uirtute, puer (Γ' f V *sim. Porph.*

§ Catone transeunte quidam exiit de fornice; quem,
10 cum fugeret, reuocauit et laudauit. Postea cum frequentius eum exeuntem de eodem lupanari uidisset, dixisse fertur: adulescens, ego te laudauit, tamquam huc interuenires, non tamquam hic habitares (Γ' b f Vcξ

32. * <Catonis>] Catonem illum Censorium dicit
15 (Γ' b f c ξ

35. § Permolere (γν Vcξ)] Subigitare, ut habemus in Terentio (*heaut. III 3, 6*) de ipso actu turpi [dicit] (Γ' b f Vcξ

36. § Si <e> me mirator c. C. a. (e)] Cupiennius
20 quidam amator matronarum ait: hoc modo me laudari nolo (Γ' b f Vcξ

§ Hic familiaritate Augusti clarus fuit, corporis sui diligens et sectator matronarum (Γ' b Vcξ *ex Porph.*

§ 'Albi' autem matronalis (Γ' b Vcξ *cons. Porph. om. ν*
25 **37.** § Audire est (νc)] Fructus est his, qui oderunt moechos, audire, quantis incommoditatibus affligantur (Γ' b f Vcξ

1 fasciola *rcξ*] fasceola γV fascecula ν, *absc. b* 3 alius Γ' f V] alias cξ, b *absc.* 9 aliter catone ν 11 lupanari Γ' c ξ] lupanario ν b f V, *non supra* 12 huc ν b f c ξ] hic γ nunc V interuenires Γ' b f V] interdum uenires cξ, *sed habemus apud Plin.* interueniente candida gemma = interdum inuenta 14 censorinum f c ξ 17 dicit γ b ν V ξ dicens r om. f c 24 albi r b] alibi γ V c ξ *Pauly opp. Porph.* 26 affligantur b c ξ] affliguntur Γ' f V

§ Aliter: operae pretium est audire, quod etiam uoluptas, quam capiunt moechi, non est plena; inminuitur autem multis incommoditatibus ($I' b V c \xi$)

38. § Qui m<o>echis (v)] Urbane abutitur Ennianis uersibus; ille enim ait (*Enn. ann.* 454 V.):

5

Audire est operae pretium procedere recte,
Qui rem Romanam Latiumque augescere uultis.

Sed illud urbanus, quia cum Ennius 'uultis' dixerit, hic 'non uultis' intulerit ($I' b f V c \xi$ ex *Porph.*)

40. *Cadat ($c \xi$)] Pertingat, eueniat ($I' b c \xi$) 10

*Pericla (v)] Quae imminent illis, quia inter maxima pericula raro prouenit uoluptas ($I' b f c \xi$)

41. § Ille flagellis (v)] Hoc de Sallustio uidetur dicere; Sallustius enim Crispus in Faustae, Sullae filiae, adulterio deprehensus ab Annio Milone flagellis caesus 15 esse dicitur (ex *Porph.*); quem T. (*leg. Q.*) Asconius Pedianus in uita eius significat ($I' b f V c \xi$)

§ 'Ad mortem' autem 'prope mortem' ($I' (\gamma b f v) V c \xi$)

43. *Dedit hic pro corpore n. (v)] Non ne stupraretur, sed melius (*cum Porph.*) ne castraretur. Pro corpore autem: pro obscena parte corporis ($I' f c \xi$)

44. § Calones sunt ministri militum, liberi homines; lixae uero serui eorundem ($I' b V c \xi$)

45. *Testes ($c \xi$)] Testiculos ($f v c \xi$)

Salaces dicuntur libidinosi (*item c \xi*), quia libido dicitur salsa esse. Hic et haec et hoc salax ($I' b f V$)

*Salacem: libidinosum; dicitur enim membrum illud, in quo libido est, esse salsum. Alii a saliendo dicunt ($I' b c \xi$)

1 aliter] uel etiam $c \xi$ 2 capiunt γb] cupiunt $r v V c \xi$
inminuitur $V \xi$] imm: *cett.* 10 pert:] *om. b* 12 prouenit]
euenit $c \xi$ 13 sallustio v] salustio $I' b f V c \xi$ 14 sall: v]
salustius *cett.* sullae $r v$] sulle V sillae $\gamma b f$ sylle $c \xi$ 16 tasconius $I' V$ tasconius c crasiconius ξ *om. f abs. b* Asconius *edit.* 19 non $c \xi$] *om. cett.* 25 dicitur salsa esse I'] dicitur esse salsa f falsa est V salsa esse dicitur v di] b

46. *Demeteret ($\nu c\xi$] Multis etiam uirilia amputata sunt ($\Gamma'(rb\nu)c\xi$

*Iure omnes ($c\xi$] Subaudi factum esse dicebant ($\Gamma'bc\xi$ ex *Porph.*

5 § Galba iuris peritus et ipse matronarum sectator, qui dicebat non iure factum, ut testes amputarentur, quia primo adulterii poena pecuniaria erat ($\Gamma'bVc\xi$

47. § Tutior a. q. m. est i. c. s. (c] Quanto melius est et tutius uti libertinis comparatione adulterii ($\Gamma'bVc\xi$

10 § Sed, dicit, tanto ardore fertur Sallustius in libertinas, quanto ardore fertur moechus in matronas ($\Gamma'bfVc\xi$

48. Deest 'tamen' ut sit: 'in quas tamen Sallustius' ($\Gamma'bV$

49. § Num minus insanit (ν] Ipsi enim Sallustio 15 in senatu a censoribus hoc obiectum est. Tum ille se non esse matronarum, sed libertinarum sectatorem esse testatus est, et ideo senatu pulsus est, quod excusat idem in Catilinae libello. Sensus autem hic est: dico tutius esse, ut libertinae appetantur, sed et in ipsis si quis propensior fuerit, infamatur, ut Sallustius Crispus ($\Gamma'bVc\xi$

20 § Vt hic (ν] Idest Sallustius si uellet ea ratione, qua modesto uti licet, largus atque benignus esse, daret, quantum satis esset et quantum ipsa res flagitasset ($\Gamma'bfVc\xi$

25 50. § Qua res (ν] In antiquioribus 'qua res' inuenio, ut sit sensus: 'in quantum res'. Deest 'tenus', ac si diceret 'eatenus'; ex sequentibus enim hoc intelligimus 'qua res, qua ratio': quatenus res, quatenus

3 subaudi] sb $c\xi$ s. b om. Γ' 9 adulterii comparatione ν
comp: ad: *cett.* 10 sall: ν] salustius $\Gamma'fVc\xi$, *abs.* b
12 sallustius rb] salustius γV 14 sall: $rb\nu$] salustio $\gamma Vc\xi$
16 matr: sed libert: $\gamma c\xi$] libert: sed matr: *cett.* 18 libello
 $\gamma\nu b$] bello $\gamma Vc\xi$ 19 siqui *uel* si qui νV siquis *uel* si quis
cett. 20 salustius $\gamma Vc\xi$ sall: *cett.* 21 idest] om. $\nu\xi$ salustius γc om. ξ 25 hoc schol. ante antecedens ponunt et cum eo iungunt $c\xi$ 28 quatenus res quatenus ratio $bf\nu V$] $\Gamma c\xi$
mendose

ratio; ut 'hic si' ad 'uellet' iungamus, ut sit: 'si hic uellet bonus uideri' ($I'bfVc\xi$)

55. *Vt quondam M. (*c cons. \xi*)] Ordo: ut quondam, inquit, Marseus ($I'bc\xi$)

*Hic Marseus amauit mimam quandam Originem 5
[nomine, in quam patrimonium suum expendit] ($I'c\xi$)

58. § Vnde ($\nu c\xi$)] Ex quo amore maiorem pateris infamiam quam profusionem; nam uti meretricibus conceditur, non amare ($I'Ve\xi$)

59. § Fama malum g. q. r. t. (*c*)] Vnde fama ma- 10
lum trahit, quod grauius est, quam dampnum rei familiaris ($I'bfVc\xi$)

59. 60. § An tibi habunde p. s. (ν)] Zeuma 'uitare', idest non tibi sufficit uitare personam, nisi illud uitaueris, quod ubique obest; non enim tantummodo obest tibi, si 15
amas matronam, sed etiam, si amas meretricem ($I'bfVc\xi$)

61. § Bonam deperdere famam ($c\xi$)] Hoc ex persona sua dicit Horatius intellegi uolens ex nimio mimarum aut meretricum amore uexari quidem censum, sed multo grauiora damna famae accedere ($I'Ve\xi$ ex *Porph.* 20

62. *Oblimare ($\nu c\xi$)] Deterere, consumere, tractum a 'lima', qua fabri utuntur (*cf. Porph.*), aut certe a limo, ut sit obducere, ut dicimus quaedam limo obducta deperisse ($I'bfVc\xi$)

62. 63. § Quid inter est (ν)] Negat interesse quic- 25
quam, utrum quis in matrona an in ancilla an etiam in adultera delinquat, secutus opinionem Stoicorum, qui omnia peccata paria esse dicunt; neque enim rei admissae quan-

6 nomine $c\xi$] *om. I'* in quam — expendit] *om. I'*,
sed in \nu legitur: Marseus] Adulter qui in meretricem originem
patrimonium suum expendit 8 profusionem] profusionem
uel dampnum familiaris rei V 11 dampnum] *om. c\xi*
13 uitare] ab inferiori euitare $c\xi$ 17 ex persona sua $\nu c\xi$
Porph.] ex sua persona νV 20 damna rc] damna ξ dampna
cett. famae ξ *Porph.*] fame $c\nu$ fama *cett.* 25 int: qu:
 $I'Ve$ *Porph.*] quicquam interesse bf interesse quanquam ξ

titatem, sed admittentis uoluntatem spectant (Γ' b f V c ξ
ex *Porph.*

§ Peccesue togata (c ξ)] Matronae, quae ob adulterium
[a maritis] repudiabantur, togam accipiebant sublata stola
5 propter ignominiam (Γ' b f V c ξ

§ Toga autem meretrici apta. Ita enim solebant
prostare cum solis pullis togis, ut discernerentur a ma-
tronis; et ideo quae adulterii damnatae fuerant, hac ueste
utebantur. Aliter: togatae dicebantur in publicum pro-
10 cedere feminae adulterii admissi <conuictae>. Alii togatam
dicunt libertinam, quia antea libertinae toga utebantur,
stola uero matronae (Γ' b V c ξ

64—66. § Villius in Fausta (c)] Nomina semper in-
certa pro certis. Nam Fausta Syllae filia Tito Annio
15 Miloni nupta fuit, ut superius exposui. Alibi (*carm.*
II 12, 13):

Me dulcis dominae musa Lycimniae

pro 'Terentiae' et (*serm.* I 2, 25):

Malchinus tunicis demissis ambulat

20 pro M<a>ecenas. Et hic 'Villius in Fausta': Annius in
Fausta (*sim. Porph.*). Eodem numero syllabarum commu-
tationem nominum facit (Γ' b f V c ξ

§ Hoc miser uno nomine deceptus est, quod filia
Syllae esset hominis potentis et clari, sperans talis uiri

4 a maritis Γ' b f om. V, ante ob ad: pon. c ξ 6 apta
ve ξ] aptum Γ b V 7 solis] om. v stollis c stolis γ V
discernerent γ V discerent ξ 8 damnatae b ξ] damnatae γ c
dampnatae v V dampnatae r 10 admissi (admisi ξ) Γ' b V c ξ
admissi causa edit. conuictae addidit K. ex *Porph.*, uid. *stud.*
Vindob. 1901 p. 109 sq. 14 syllae f V ξ] sylle v c sillae Γ,
abscis. b anio v b 17 lycimniae b lycimnie v V licimniae f
licynnīe γ licinniae r licinnīe c licinīe ξ 19 malchinus Γ' f ξ]
malthinus b c inalchinus V 20 anius r v b f V, recte γ c ξ
21 syll: v b V c ξ] sill: Γ f 23 filia] filiam b 24 syllae r b f]
sylle v ξ sillae γ sylle V, defic. c esset] appetisset b esse ξ
defic. c

filiam castam fore [uicturam] nec umquam peccare posse
(*I'bfVcξ*)

§ Villius in F. (*ν*)] Fausta dicebatur filia Syllae.
Hanc cum Villius impetrasset uxorem, forte Longarenus
adulter domi eiusdem puellae erat; ita Villius conlisus 5
est plagis; nihilo minus eam postea tenuit apud se propter
nobilitatem (*I'bfVcξ*)

[Villius in Fausta <infaustus> ideo dictus erat, quia
uxorem [infaustus] filia<m> Sill<a>e duxit, in cuius domus
(*leg. domo*) Longarenus clausus eum uenientem pene ad 10
mortem uerberauit (*V, cett. om. itemque edit.*)]

§ Syll<a>e gener (*νc*)] Non uere gener, sed quia
filiam Syllae stuprauit ita frequenter, ut ipse gener esse
uideretur. Nam Longarenus habuit maritum (*I'bfVcξ*)

Hoc miser u. (*ν*)] Quoniam nobilis filiam affectauit 15
uxorem, uel hac re, quod dicebatur matronas appetere (*I'V*)

65. Deceptus (*νV*)] Decipitur amator nobilitate di-
lectae, qui putat se hoc minus peccare, quod nobilem
stupret (*I'V*)

67. § Exclusus fore (*ν*)] A familia scilicet Longareni 20
moechi. Et notandum fore numero singulari: Terentius
in adelphis (II 3, 11):

Quidnam concrepuit fores (*leg. foris*)?

Item Cicero pro Cornelio (I *fragm.* 49 *Kayser*): 'Aperi
forem scalarum', sed ex uerbis accusatoris ridentur, ut in 25
Flacciana (*schol. Bobiens. p. 230 Or., pro Flacco* 2, 5)
'strangulauit' posuit (*I'fVcξ*)

1 fore *f*] fore (forte *ξ*) uicturam *γcξ* fore uiuere *νV cons. b*
3 sylle *bV*] sylle *νc* sillae *I' sille ξ* 12 quia — uid:] quia tam
frequenter filiam eius st:, ut gener esse uideretur *b cons. f*
13 sylle *νVcξ* sillae *I'* 14 nam — mar: *del. Pauly* habuit
longarenus *b* 20 scilicet] *om. f, post longareni pon. cξ*
21 fore *cξ*] fores *γ* forem *cett.* 22 adelphis *rcξ* ad helphis *f*
adelfis *γνV* 24 aperui] aperuit *cξ edit.* 25 'sed — posuit'
olim scholii ad uoces Syllae gener pertinentis pars uidetur fuisse
27 posuit] *om. γ*

69. § Diceret ñ (huic *c*ξ) animus (*ν*) Idest Vill<i>o
si animus loqueretur ex uerbis muttonis. Mutto autem
dicitur membrum uirile, sicut Lucilius libro octauo (*fragm.*
VIII 5 *M.*):

5 Laeua lacrimas muttoni absterget amica

(*I' b V c*ξ *ex Porph.*

70. *Magno prognatum d. c. c. (*c*ξ)] De stirpe magni
consulis oriundum (*ν c*ξ

70. 71. § Velatumque st. (*ν*)] Proprie toga muliebris
10 stola dicitur, et notandum in hoc uersu, quod toga et
stola communem syllabam fecerint (*I' b V c*ξ

73. § At quanto m. (*ν*)] Idest quanto meliora monet
tuis sensibus natura, quae habundat necessariis, his scilicet,
quae usus exigit (*I' b f V c*ξ

15 § Habundat autem, si tu sis bonus dispensator, idest
si tu his recte usus fueris (*I' b V c cons. ξ*

74. § Diues opis (*ν*)] Idest quae natura propriis
opibus habundat, quoniam, quantum est in ipsa, non
denegat uoluptatem simpliciter quaesitam (*I' V c*ξ *ex Porph.*

20 *Modo (*c*ξ)] Tantummodo (*I' f c*ξ

75. *Dispensare (*ν*)] Cum ratione erogare, uiuere
(*I' b c*ξ

76. § Ne labores (*ν*)] Tu putas nihil interesse, utrum
tuo uitio labores, an naturae? (*I' b f V c*ξ

1 tulio ξ uillo *cett.* 2 mutonis *ν V c*ξ muto *ν c*ξ
3 libro octauo] libro VIII ξ in septima *Porph.* 5 leso iam *c*ξ
leua uel laeua *cett. Porph. om. b* mutoni *c*ξ muttoni *cett. Porph.*
absterget *ν ν V Porph.*] absterget *r* |rgat *b* exterget *c* extergit ξ
9 muliebris *rb V*] mulieris *ν ν c*ξ 11 syll: *ν b V c*ξ] sill: *I'*
fecerint *ν ν V*ξ] faciunt *b* faciant *r* fecerunt *c* 12 monet tuis
sensibus *I' b V* monet natura tuis s: *c*ξ monet tuis s: natura *f*
13 habund& *ν* abundat *c*ξ habundat *cett.* 15 abundat *c defic.* ξ
16 tu his *rc*] tuis *ν b ν V defic.* ξ 18 abundat *c*ξ 19 quae-
sitam *etiam Porph.*] adquisitam *c* adquisitam ξ

§ Vitio nostro laboramus, si dolemus, cum desit
fasianus; rerum natura laboramus, si dolemus, cum desit
panis. Alii (= *Porph.*) dicunt: uitio nostro laboramus
matronam concupiscentes; rerum uitio, si usus feminae
non adest (*I' b V c ξ*)

78. 79. § Vnde (*v V*) Idest a quo, ut (*Verg.*
Aen. I 6):

Genus unde Latinum.

Non est autem loci, sed personae (*I' b V c ξ*)

79. *Quam ex re decerpere (*c ξ*) Plus mali accipit, 10
qui amat nobilem, si fuerit deprehensus, quam fructus, si
impetrauerit (*I' b f c ξ*)

80—82. Ostendit non diuitiis fieri pulchritudinem,
sed natura (*I' b f V*)

§ Nec magis huic (*γ b c ξ cons. V*) Idest nobili; et 15
sermonem suum conuertit ad puerum Cerinthum pulcher-
rimum hoc tempore. Idest nec magis erit tuum femur,
o Cerinthe, tenerum aut crus rectum, si inter niueos uiri-
desque lapillos iacueris (*I' b f V c ξ*)

§ Hic autem docet natura non ornatu pulchras esse 20
mulieres (*I' b V c ξ*)

§ Hic autem Cerinthus dicitur illis temporibus fuisse
prostibulum pulcherrimum. Prostibulum autem dicitur
scortum. Fuit autem hic puer insignis specie atque can-
dore (*I' b V c ξ ex Porph.*)

*Ordo est: nec magis tenerum est femur aut <crus>
rectius huic matronae inter niueos uiridesque lapillos,
scilicet quam libertinarum (*v cons. c ξ, non I' b*)

80. *<Viridesque lapillos> Smaragdos (*I' (r b)*)

*<Niueos> Margaritas (*r c ξ*)

1 nostro uitio (uicio *c*) *c ξ* si dol: — nostro laboramus]
om. ξ propter homoeoteleuton 2 (fas: *hic omn.; item scripsit*
Geta, uid. Spartian. uit. Getae 5, 8 6 a quo *codd.*] a quibus
edit. sil. 9 set *γ* 13 pulcrit: *b V* 17 t: f: *I' b f c ξ*]
tuum femur tuum *V* 20 pulcras *γ V* 23 autem] *hic om. c,*
cons. ξ 24 specie etiam *Porph.*] facie *c ξ*

83. § Adde huc (νcξ)] Adde ad commoda eorum, qui simplici contenti sunt femina <quod> et nullo lenocinio formentur (Γ' Vcξ cons. Porph.

§ Sine fucis (νcξ)] Fucus genus herbae marinae 5 est, unde lana inficitur. Et in carminibus Horatius (III 5, 27. 28):

Neque amissos colores

Lana refert medicata fuco,

et Virgilius (*georg.* II 465):

10 Alba nec Assyrio fucatur lana ueneno.

Inde etiam corruptae merces fucatae uocantur, et pro dolis et fraudibus Terentius in eunucho (III, 5, 41):

Fucum factum mulieri (Γ' b Vcξ

84. § Honesti est (νV)] Idest pulchri, ut poeta 15 (*Verg. georg.* II 392):

Et quocumque deus circum caput egit honestum

(Γ' Vcξ

86. § Regibus h. m. (ν)] Reges, quando emunt equos, operiunt eos, ne inducti pulchritudine aut elunium aut 20 faciei emanant equum pedibus mollioribus. Hoc ergo dixit: unumquemque debere id facere circa contemplationem mulieris, ut magis utilitatem quam speciem formae eius aut natalium sectetur (Γ' b f Vcξ ex Porph.

90. 91. § Ne corporis optima L. c. o. (cons. cξ)] 25 Lynceus quidam tantam vim acumine dicitur habuisse oculorum, ut trans parietem uideret et, dum staret in

1 adde γ] om. cett. 2 quod ex Porph. prompsit K.
et] nec c non ξ 3 formentur γ ν V] formantur c ξ foedantur r
4 est herbe marinae Vc cons. ξ 8 refert r Vc ξ] referat γ ν b
14 pulcri V 16 ut] unde r 19 pulchritudine b V 22 eius
Γ' Porph.] illius f om. b Vc ξ 25 (lynceus ν) acumine]
om. b c in cacumine ξ 26 oculorum] om. f

Sicilia, uideret classes de Africa exeuntes. Sensus: noli, inquit, nimium acute eligendo, quae bona sunt, in ea, quae contraria sunt, caecus esse; hoc est: sic debes in utramque partem iudicium habere ($\Gamma'bfVc\xi$)

91. *Hypsea ($c\xi$)] Quaedam matrona fuit eo tem- 5
pore oculis uitiosis ($\Gamma'bfVc\xi$)

92. § O crus o b. ($c\ cons.\xi$)] Nescio cuius laudas crus et brachia, sed habet uitia inter nates, et potes eam contempnere. Pygas autem Graece dixit ($\Gamma'bVc\xi$)

92. 93. § Verum depygis (ν)] Sine natibus; pyga 10
enim pars corporis posterior; uel certe magnis natibus, ut 'de' hic 'ualde' intellegatur ($\Gamma'bfVc\xi$)

§ Breui latere (ν)] Deforme est in feminis furcam latere habere maiorem ($\Gamma'bVc\xi$)

94. § Matronae p. (*sic c*, preter ξ) f. n. c. p. (ξ)] 15
Praeter faciem [matronae], inquit, nihil cernere matronae possis; reliquae enim corporis partes ueste celantur, nisi forte Catiae similis est, quae ob pulchritudinem crurum neglecto pudore alta ueste utebatur. Haec autem adeo uilis fuit, ut in <a>ede Veneris theatri Pompeiani adul- 20
terium committeret ($\Gamma'bfVc\xi$ ex *Porph.*)

95. Catia inpudica mulier, quae uestem usque ad talos dimittebat, tegens pedes quos habuit foedos ($\Gamma'bV$
om. c\xi)

97. *Insanum] Pronum amatorem; semper enim 25
ibi plus incendimur, quo difficilius peruenimus ($\Gamma'bfVc\xi$)

2 legendo $c\xi$ 3 sic $\Gamma'Vc$] si| b si ξ se ν *om. f*
5 quaedam] *hic om. c\xi* eo tempore] quaedam (quedam c) $c\xi$
9 contempnere $\Gamma'bVc$] contempnere ξ pygas rvb] pigas
 $\gamma Vc\xi$ Graeci dicunt *Pauly* nates *add. ed., sed cf. p. 47, 26*
10 idest (idē ξ) sine $c\xi$ pyga rv] pigas $\gamma bc\xi$ puga fV
16 faciem matronae (matrone) $\Gamma'bfV$ faciem $c\xi$ *Porph.* ma-
trona] *hic om. f, non cett.* 18 pulcrit: γV 19 alta *etiam*
Porph.] elata ξ ellata c 20 theatri pompeiani $\Gamma'c\xi$ *Porph.*] theatri pompeiam V theatri pompeiani b , *om. f., del. Hau-*
thal 25 amatorem] ad libidinem $c\xi$ enim ibi] ubi b
enim ν ibi r

98. § Ciniflones (c)] Ciniflones et cinerarii eadem significatione apud ueteres habebantur ab officio calami-
mistrorum, idest ueruum in cinere calefaciendorum, quibus
matronae capillos crispabant. Cuius rei et Virgilius me-
5 minit dicens (*Aen.* XII 100):

Vibratos calido ferro (*I' b V c ξ ex Porph.*)

§ Dicti autem ciniflones ab eo, quod in cinerem flant
ad calefaciendum ferrum, quos cinerarios appellabant
(*I' b V c ξ*)

10 <Ciniflones>] Cinerarii uulgo, qui calefaciebant
ferrum, quo mulieres capillos crispabant (*I' b f V*)

99. * <Palla>] Pro peripodio posuit, quod dicunt
tunicopallium (*I' b*)

100. <Rem>] Corpus mulieris (*I' b V*)

15 101. Cois tibi (ν)] Coae uestes dicebantur admodum
subtiles. Cois uestis est, quae conficitur in insula Coe,
perlucida. Alii 'Cois': coccinis (*I' b f V*)

§ Altera, inquit, quae prostat, perlucida ueste utitur,
ita ut nuda conspici possit (*I' b f V c ξ ex Porph.*)

20 § Haec autem uestis in Koo (*leg. Kō cum Porph.*)
insula conficitur, per cuius nimiam subtilitatem, quaeque
sunt interiora, translucent (*I' V c ξ ex Porph.*)

104. Insidiae fiunt amatori, cum dat pretium maxi-
mum pro foeda matrona (*I' b f V; hoc schol. sil. om. Pauly*
25 *et Haithal*)

105. § Leporem uenator (νξ)] Inducit quasi canti-
cum amatoris matronae; est autem canticum hoc: uenator
persequitur leporem, ut capiat, et captum contempnit.

3 ueruum *I' b c ξ*] uerrutum ν uerruciū *V* 8 appel-
lant *rc* -abant *cett.* 12 peripodia γ 15 dicuntur *b*
16 conficitur] consuitur *b* coo γ *f V*] choo *rv* coa *b* 17 per-
lucida *I' V*] plucida *b om. f* 18 perlucida *b ν V ξ*] plucida
(perlucida) *I' f c* 20 koo *I' V* coo ν choo *c* hoe ξ 21 quae-
que] que *c* quae ξ *Porph.*, sed quaeque = quaecumque *positum*
a posteriorum temporum usu non abhorret 28 contempnit
rr corr. b f F] contempnat γ *pr. ν V* contennat *c* contennat ξ

Amor meus huic similis est: absentia et difficilia desiderat et parata contempnit ($I'bfVc\xi$)

106. *Positum (ν) Paratum, adpositum in conuiuio, ut Persius (1, 53):

Calidum scis ponere sumen ($I'b$)

5

107. § Quasi hoc dicat amator matronae: meus amor similis est uenatori, qui absentem leporem sequitur et appositum in epulis contemnit ($I'bfV$ *paul. sim. Porph.*)

108. * \langle Captat \rangle] Desiderat; mire 'captat' propter uenatorem adiungit ($I'f$)

10

111. § Nonne c. ($c\xi$)] Nonne satius est quaerere, quem finem cupiditatibus natura statuerit, quid tolerare possit, si denegatur, quid denegatum sustinere non possit? Multum tibi prodest quaerere, quid doleat natura uel ferat ($I'bfVc\xi$ *cons. Porph.*)

15

§ Ordo est: nonne quaerere plus proderit, quid negatum latura, uel quid negatum dolitura est natura? ($I'bVc\xi$)

Nonne cupid. (ν)] Nonne quaerere melius est, quem modum cupiditatibus statuit natura? ($I'V$)

20

113. \langle Abscindere \rangle] $\lambda\lambda\eta\gamma\omicron\mu\omega\varsigma$: et inutilia ac uana ab utilibus et necessariis recidere ac separare ($I'bV$ *ex Porph.*)

§ 'Soldo' utili, pro solido, et est figura detractio.

Idest utilia ab inutili separare. Solidum est mandu- care panem, inane autem phasianum ($I'bVc\xi$)

25

1 est meus huic similis $Vc\xi$ 2 contemnit $bc\xi$ 4 ut — sumen] *om. bv* 7 (absentem] fugientem *Porph.*) 8 contemnit b] contemnit *cett.* 11 satius *Porph. et edit. sil.*] satis *codd.* 13 denegatur *codd.*] denegetur *edit. sil.* 16 nonne querere (*om. \xi*) plus proderit quid negatum sibi natura (nam ξ) sit latura et quid dolitura $c\xi$ 17 lat: — dol:] delatura V 21 $\lambda\lambda\delta\delta\text{H}\Gamma\text{O}\Pi\text{K}\text{O}\Sigma$ V allegoricos $I'bf$ *Porph.* inutilia νb *Porph.*] utilia γfV utili r ac] et γb aut *Porph.* 22 et] ac $r bfV$ *Porph.* 24 pro solido] *om. c\xi* 25 ab] *om. \gamma V* 26 phasianum $c\xi$

119. § Non ego (*vcξ*) Idest nolo ego rumpi tentigine, hoc est extensione, sed in praesentem uenerem inruere (*Γ'bfVcξ*)

*〈Parabilem〉] Idest uiliorem pretio. Et hii uersus
5 ex Graeco translati sunt (*Γ'b*)

120. § Illam post p. (*cξ*) Idest 'illam', quae dicit 'post paulo ueni, si exierit uir', Philodemus dixit 'Gallis relinquo' (*Γ'bfVcξ*)

121. § Gallis hanc P<h>. (*v*)] Quia aut proniores
10 sunt in uenerem aut multum donant. Philodemus autem quidam philosophus fuit phisicus, qui Gallos multum donare mulieribus dixit, aut quasi diuites, aut quasi in libidinem proniores. Alii (*ut Porph.*) dicunt Epicureum fuisse, qui cum multa de eadem secta scripsisset, dicens
15 de muliere difficili ait: Gallis haec danda est ministris matris deorum, qui concumbere non possunt (*Γ'bfVcξ*)

124. * Nec magis alba (*v*)] Vt nolit illecebrosis fucis sese ornare (*Γ'cξ*)

126. § H<a>ec ubi s. (*vcξ*) Istius modi mulier cum
20 mecum inierit, do illi nomen Iliae et Egeriae, quae speciosissimae fuerunt (*Γ'bfVcξ*)

[Historia hoc habet: Amulius et Numitor fratres fuerunt. Amulius fratrem imperio pepulit et filium eius necauit. Filiam uero Iliam (*leg. Iliam*) Vest<a>e sacerdotem fecit, ut spem sobolis auferret, a qua se puniri posse cognouerat. Hanc ut multi dicunt Mars oppressit (*leg. compressit*). Vnde nati sunt Remus et Romulus, quos cum matre Amulius praecipitari iussit in Tiberim.]

1 idest] *om. V* 2 hoc est] idest *vcξ om. vV* 4 hii *γ*] hi *cett.* 6 idest] *om. v* quae dicit post paulo ueni *c* quae post paulo uenit *ξ* post paulo uenio quae (que) dicit *cett.* 9 proniores] promptiores *c* proutiores *ξ* 11 phis:] *absc. b* 13 promptiores *c* proutiores *ξ* 15 ministris *Γ'] om. bfVcξ*, sed *cξ add.* sacerdotibus post deum 16 deorum] deum *cξ* 17 ill: f: sese] ill: f: se *γ* se ill: f: *cξ* 20 mecum inierit *c*] mecum iniuerit *γ* mecum ierit *bf* mecum inierit *vVξ* ad me uenerit *r* do nomen illi *v* do ei nomen *r* do nomen *c* de nomine *ξ*, *absc. b*

Tum, ut quidam dicunt, Niam sibi amen (*leg. Anien*) fecit uxorem, pueri uero expositi uicin<a>e rip<a>e (ad uicinam ripam *Seruius* p. 101 *Th.*) sunt. Hos Faustus (*Faustus etiam Seruius Th.*) repperit pastor, cui (*leg. cuius*) uxor erat nuper Acci (*leg. Acca*) Larentia meretrix 5 (meretrix Acca Larentia *Seru.*), quae susceptos aluit pueros. Hi postea auum suum Numitorem occiso Amulio in regna reuocarunt. Quod autem a lupa aliti dicuntur (dicuntur alti *Seru. Th.*) fabulam (*leg. fabulosum figmentum cum Seruio*) ad celandi (*leg. celandam cum Seruio*) 10 auctoris Romani generis turpitudinem hoc fingunt, nec incongrue; nam et meretrices 'lupas' uocamus, unde et 'lupanar' (lupanaria *Seru.*), et constat hoc animal in tutela Martis esse (in tutela esse Martis *Seru.*). Regina filia regis abusiue ait (*gloss. V; haec omnia ex Seruio ad 15 Verg. Aen. I 273* ('regina sacerdos') *interpolata sunt; sed uerba* 'regina — ait' *non leguntur apud Thilonem*]

129. § Ve<pallida> (*v*)] Quidam (*non Porph.*) putant 'uepallida' unam partem orationis esse quomodo 'uesana'; sed magis diuidendum est, ut 'ue' interiectio sit feminae 20 timentis ac perturbatae (*I'bfVcξ ex Porph.*).

129. 130. § Lecto desiliat mulier (*ξ*)] Mire ostendit ab ipso lecto fugam esse faciendam (*I'bfVcξ*)

131. § Metuat doti (*vcξ*)] Quia antea adulterae dotem tantummodo perdebant (*I'bfVcξ*) 25

132. § Discincta tunica (*v*)] Aut quia omnes antea militabant, aut quia cingebant sese siue subarmale suum et ita procedebant omnes (*I'bfVcξ*)

133. Ne nummi pereant (*v*)] Ne deprehensus aut pecunia se redimat ab adulterio aut ad reddendam con- 30 tumeliam constupretur aut certe manifestus adulterii reus, cum ad iudicium perductus sit, condemnatus fiat infamis (*I'bfV ex Porph.*).

20 interi: — pert:] int. *V* sit interiectio *cξ* 24 me-
tuat *om. v* 27 siue *I'bfV*] *om. cξ* subarm: suum] sub
armale sinistrum *Barth. aduers. p. 1757* 31 manifestus *γbf*
Porph.] manifestius *rvV*

134. Deprendi miserum est (ν)] Idest etiam Fabius, adulter qui est, si iudicet, non possit negare miserum esse deprehendi ($I'bfV$)

§ Fabio u. i. u. ($c\xi$)] Satis urbane significat Fabium
5 pro adulterio iudicaturum, si iudex in hanc rem constituatur, qui harum rerum et ipse sectator sit (*ex Porph.*): tamen miserum esse deprehendi.

Probe: nam si istum, qui est adulter, interrogem de qualitate adulterii, respondebit malum esse, et probare
10 poterit, quod non expedit adulterari ($I'bfVc\xi$)

Fabio uel iudice (ν)] Quia ipse aliquando in adulterio deprehensus non laudat bonum esse, et suspicari debemus hunc adulterorum fautorem esse potuisse ($I'bfV$)

SERM. 3

16 **4.** *Ille Tigellius ($\nu c\xi$)] Quasi de noto dixit 'ille' ($I'fc\xi$)

*[Caesar] Augustus, sub quo et Horatius ($I'b$)

5. *Patris (ν)] Gai Caesaris ($I'bf$)

6. *Si colibuisse, ab ovo (a. o. c a bono ξ) usque
20 ad mala citare(t) (ξ)] Ab initio cenae usque ad finem ($I'bfc\xi$ *ex Porph.*)

*Ouum enim initium cenae erat, quippe cum in gustu statim a balneis offerebatur, mala uero (autem ε *Porph.*) in secundis mensis erant ($\varepsilon c\xi$ *ex Porph.*)

25 **7. 8.** § Summa ($\nu\xi$)] Acutissima, quae in summa parte organi est, hypateque dicitur ($I'bfVc\xi$ *cf. Porph.*)

7 tamen] tunc ν esse f] *om. b* est $I'Ve\xi$ (*ortum ex $\Theta\tilde{\epsilon}$?*)
9 probare γ] probari *cett.* 11 quia — et V] *om. cett.*
12 suspicari ergo debemus f 20 cenę ξ *cons. Porph.*] cenne c
prandii $I'bf$ prandi ν usque ad finem] *om. f* usque in
finem b 26 et h: $c\xi$ hypate rv *Porph.*] hipate $\gamma Vc\xi$
ypate bf

8. § Quattuor ima ($\nu Vc\xi$) Idest post quattuor, ac per hoc quinta ($I' Vc\xi$)

§ Aliter: quinta chorda nete dicitur ($I' Vc\xi$)
 <Ima>] Quae in tetrachordo ima est. Haec eadem nete a musicis dicitur ($I' b f V$) 5

9. § Ordo est: s<a>epe currebat uelut fugiens hostem ($I' b Vc\xi$ ex *Porph.*)

§ Nil <a>equale homini fuit illi (e)] Vt Sallustius de Catilina (15, 5):

Citus modo, modo tardus incessus. 10

In omnibus ostendit inaequalem ($I' b Vc\xi$)

11. § Innonis sacra (ν)] Caneforae (*leg. caneforae cum Porph.*) apud Athenas hodieque dicuntur, qui (*leg. quae cum Porph.*) sacra capite portant et sensim incedunt et (*leg. idest cum schol. FDz*) lento gradu ($I' f Vc\xi$ 15 ex *Porph.*)

12. § Modo reges a. t. ($c\xi$)] Tetrarchae dicuntur, qui quartam partem regni imperatoris habent ($I' b f Vc\xi$)

14. § Concha salis (νc)] Marina, in qua plerumque sal ponitur ($I' b Vc\xi$) 20

§ 'Puri' idest sine condimentis, simplicis, non conditi ($I' b f Vc\xi$ cons. *Porph.*)

16. § Huic parco (ν)] Idest isti parco, isti paruis contento si dedisses ducenta milia, post quinque dies nihil inuenires ($I' b Vc\xi$) 25

5 a musicis dicitur γV] dicitur a musicis $\gamma \nu f$ dicitur b
 8 sallustius ν] sallustius $I' b Vc\xi$ 10 modo citus $\gamma c\xi$ in-
 cessu $c\xi$ 12 can: — dicuntur] om. $c\xi$ canefore γ canefore γf
 cane fore V cano fore ν 14 et sensim — gradu] lento gradu
 incedunt $c\xi$ *Porph.* incedunt post gradu pon. c 15 et
 lento gradu om. r 18 regni imperatoris ξ] regni impera-
 tores c regni b imperatoris $I' V$ imperii f 21 idest] autem $c\xi$
 23 idest] om. $\nu \xi$ pro c

17. <Loculis>] Arculis (I'bfV

Ab eo, quod est locus, diminutivus locus (I'bfV

§ Noctes uigilabat (vcξ)] Accusativum posuit, ut iugem ostenderet uigiliam quomodo (*Verg. Aen.* I 47. 48):

5 Tot annos
Bella gero (I'Vcξ cf. *Porph.*

21. § M<a>enius absentem (v)] Sensus iste est: confiteor me habere uitia, sed leuiora, nec sum similis Maenio, qui dicebat se ignoscere peccatis suis et ea pro
10 [leuiora] nihilo ducere (I'bfLVcξ

21. 22. § Maenius cum de Nouio male loqueretur, ait illi alter: dic mihi tu: nescis te? (I'bfLVcξ

Hic est Maenius, qui uenditis rebus omnibus unam sibi columnam reservauit in Foro, unde gladiatores specta-
15 ret, quae Maenia dicebatur (I'bfV ex *Porph.*

25. § Cum tua peruideas (prou: ξ) o. m. (cξ)] Ordo est: cum tua mala oculis inunctis uel lippus uideas, [idest cum tua mala] 'inunctis' autem 'ueluti inunctis', ut Persius (1, 79. 80):

20 Hos pueris monitus patres infundere lippos
Cum uideas,

pro 'ueluti lippos' (I'fLVcξ

*Cum tua peruideas (v)] Idest cum tua uitia cernas quasi c<a>ecus, quare aliena perspicis oculis aquilae?
25 (I'fLVcξ

27. Quam aut aquila (v)] Haec multum uidere traditur; nam sola fert solis radios, hoc est rectis oculis

5 tot] una cum gente tot cξ 7 sensus i: e:] om. cξ
9 maenio b] moenio rLV menio γvf nenio c neuio ξ se]
om. v et — ducere] om. cξ 10 leu: del. K. 15 Ex
eiusmodi columna gladiatores spectari non poterant, poterant
ex Maenianis, quae nomen duxerunt a Maenio censore a. 436;
de quo Festus: Maenius censor primus in Foro ultra columnas
tigna proiecit, quo ampliarentur superiora spectacula (*Osann*)
17 est] om. rLVcξ 21 cum — lippos] om. cξ 23 cernas]
cernis ξ uideas c

solem spectat; deinde et ex alto latentem leporem conspicit (*I'bfV cons. Porph.*)

§ Aut serpens Epidaurius (*cξ*) Generaliter omnes serpentes multum uidere dicuntur, Epidaurium autem propter historiam posuit. A libris enim Sibyllinis Romani 5 moniti pro remedio ciuitatis, ut simulacrum Aesculapii de Epidauro insula peteretur. Quo Romani cum uenissent et errore multorum simulacrorum certum inuenire non possent, draco in conspectu omnium nauim Romanorum petiit. Qui ad urbem delatus in ripa uel insula Tiberis 10 uisus subito non comparuit. In ipso autem loco templum Aesculapio condiderunt (*I'bfVcξ cf. Porph.*)

29. § Paulo minus (*vcξ*) Qui non se aptant ad mores hominum, minus apti dicuntur, qui nesciunt rerum tempora, qui inportuniores (*I'bfVcξ*) 15

29. 30. § Acutis naribus (*vξ*) Idest ab acutis hominibus rideri possunt hii, qui iracundiores sunt et inepti. 'Acutis naribus' ergo metaphoricos dicit a canibus, qui odore inueniunt cubilia bestiarum. Alii (*ut Porph.*) sic exponunt: habet aliqua uitia, ita ut paulo iracundior sit, 20 nec possit deridentium u<rb>anitatem, quae nunc maxime exercetur, sustinere, praestat etiam de se ridenti materiam, quod rusticius tonsus sit et toga ipsius defluat laxosque calceos habeat (*I'bfVcξ*)

3 epidarius *cξ* gen: — epidaurium] *om. c propter negligentiam*
 4 epidaurium *γb*] epidarium *ξ* epidaurum *cett.*
 autem *bcξ*] *om. cett.* 5 posuit *bfcξ*] *om. cett.* 6 moniti *I'V*] moniti sunt *bf* sunt moniti *cξ* 9 draco *r Porph.*] *om. cett.*
 serpens *add. edit.* nauim *vbf*] nauem *γV om. ξ* 10 uel insula] *om. cξ* 11 comparuit *γv*] apparuit *cξ* comp: *cett.*
 15 inport: *γvV*] import: *r* import: sunt *bfc* import: sunt *ξ*
 16 idest] *om. cξ* 17 hii *ξ*] hi *cett.* 18 metaforicos *γV* foricos *v* metaph: *rbf* metaph: *cξ* 20 aliqua *v Porph.*] aliquis *γbfc* aliqui *rV* . . . aliquis *ξ* 21 nec *r*] non *v* ne *cett. Porph.*
 urbanitatem *Porph.*] uanitatem *codd.* 22 de se ridendi *Vcξ*] de se ridenti *rbv* desideranti *γ* de se libri *Porphyrionis, om. f*

31. § Rusticius tonso (ν)] Quidam (*non Porph.*) dicunt de C<a>esare hoc dictum esse, quia fluebat eius semper toga, idest non erat bene composita, et inperito tonsore utebatur (Γ'bfVcξ

5 *Et male laxus (ν)] Non male laxus, sed male haeret, pro non h<a>eret, ut (*Verg. Aen. IIII 8*):

Male sana sororem (Γ'b

§ Hic dicitur pulsare Virgilium, quia indecori et corporis et habitus fuit (Γ'(rbν)Vcξ

10 *Male laxus (Lcξ)] Indecenter laxus (Γ'bLcξ

34. § Inculto (νξ)] Quasi Maenius hoc dicat: sed haec in inculto corpore celantur; quia non facile probat aliquis sapientem esse eum, qui male uestitur (Γ'bVcξ

34. 35. § Olim n. (ν)] Aliqua natura uitiorum insita 15 fuerit, ut (*Verg. Aen. II 8. 9*):

Iam nox humida caelo

Praecipitat (Γ'bVcξ

36. *Consuetudo mala (ν)] Mire duo dixit; uitia enim aut nascuntur aut mala consuetudine trahuntur 20 (Γ'b cξ

§ Ostendit ex consuetudine nasci multa mala; nam si neglexeris te, uitiosus efficeris, quemadmodum neglecto agro spinae nascuntur (Γ'bfVcξ

38. § Illuc praeuertamur (ν)] Aut 'redeamus' aut 25 'ueniamus' pro 'transeamus', sicut (*Verg. Aen. I 317*):

Volucrumque fuga praeuertitur Hebrum

(Γ'bfVcξ *cons. Porph.*

2 semper toga eius cξ semper eius toga ν 3 inp: γ] imp: cett. 8 uirg: pulsare r quia νbV] qui rcξ 11 dicit γ dicat cett. 12 in γb] om. rνVcξ 14 aliqua] numquid aliqua edit., cons. cξ, non cett. 19 mala] ex cξ 21 ex consuet: ostendit cξ 22 te uitiosus — nascuntur] quemadmodum neglecto agro spine nascuntur, ita indisciplinato uitia generantur cξ te — efficeris] om. V

§ Quod amic(a)e t. (v)] Debemus, inquit, et nos imitari amatores, qui non solum non offenduntur amicorum uitiiis, sed ea etiam laudant ($I'bfVc\xi$)

§ Hoc est, quod dicit: non debemus offendi uitiiis amicorum, sed et nos uitia eorum saltem tolerare debemus ($I'Vc\xi$) 5

40. § Hagn(a)e (v)] Hagna nomen meretricis putidis naribus. Polypus autem uitium narium, quod adulescentem nobilem delectabat ($I'fVc\xi$)

41. 42. § Et isti errori ($vc\xi$)] Quod laudamus uitia amicorum; idest uirtus ipsa, si ita errarem, appelleret me uirum bonum ($I'bfVc\xi$)

44. 45. § Strabo, qui est detortis oculis, dicitur, petus autem leuiter declinatis ($I'bfV$ paul. sim. $c\xi$)

Ex hoc autem et his, quae subsecuntur, ostendit a parentibus filiorum uitia aut non intellegi, aut intellecta dissimulari, quod praecipit circa amicos quoque esse faciendum ($I'bfV$ ex Porph.)

*Paeti dicuntur proprie, quorum oculi huc atque illuc cum omni uelocitate uoluuntur ($I'bfVc\xi$) 20

47. Sisyphus (v)] Sisyphus pedalis fuit, quem Antonius dilexit. Hic solebat in scapha natare ($I'bfV$)

Alii: fuit intra bipedalem staturam, ingenii ignei ($I'bfV$ ex Porph.)

§ Antonius triumphator, frater Antonii, uiri Cleopatrae, 25 habuit filium prodigiosae breuitatis; istum Sisyphum appellauit, quia erat ardentissimi ingenii ($I'bfVc\xi$)

7 hagna $I'V$] agna $fc\xi$, om. v, b absc. 8 polypus r] polipus $c\xi$ polypum v polipum V polippum γf adul: v Vc] adol: $\gamma f\xi$ hulescentem r 13 strabo — declinatis] leniter inclinatis (inclinans ξ) oculis $c\xi$ cum lemmate 14 leuiter I' Porphyrionis U] leniter $bfVc\xi$ 15 subsecuntur γvbV] subsecuntur rf 17 faciendum esse r Porph. 19 proprie dicuntur $c\xi$ huc atque illuc oculi uelociter uoluuntur (uertuntur c) $c\xi$ 22 scapha rf scafa γv suafa V, absciss. b 23 alii] aliter b alii dicunt v fuit] fuisse v 23 i: i: om. V 26 appellauit v appellat $Vc\xi$ appellabat rf apellabat b apellauit γ 27 quia $\gamma bfVc$] qui $r\xi$ quod v

§ Hunc uarum (cξ)] Varus appellatur introrsum re-
tortis pedibus (I'(rbv) Vcξ

48. Balbutit (v)] Idest illum balbutiens dicit scau-
rum (I'V

5 § Scauri sunt, qui extantes talos habent. Suauiter
autem dixit: balbutit scaurum; sic enim blandientes in-
fantibus infringere linguam suam solent, ut eos imitentur
(ex Porph.). Alii dicunt scauros esse, qui habent calces
inuersos (I'bf Vcξ

10 49. Ineptus (V)] Hic ostendit, quomodo amicorum
uitia appellare et existimare debeamus et honestioribus
uerbis appellare (I'bf V ex Porph.

50. 51. § Concinnus (vb)] Compositus, bonus; idest
iactans est aliquis: dicatur, quod uult uideri apud amicos
15 concinnus et bonus (I'bf Vcξ

52. § Plus <a>equo liber (v)] Vltra quam oportet.
Plus aequo liber est, qui, quod sentit, tacere non possit
I'bf Vcp

§ Simplex (vb Vc)] Non ambiguus aut bilinguis, sed
20 qui, quod sentiat, dicat. Vulgo autem 'simplex' mo-
destus dicitur (I'bf Vcξ ex Porph.

55. At nos (v)] Sensus [est]: at uero nos adeo
maligni sumus, ut non solum uitia amicorum non tega-
mus, uerum etiam laudes mala interpretatione culpemus
25 (I'bf V

§ Debeamus uitis alia dare nomina, idest leniora.
Nos etiam uirtutes deprauamus, idest laudes amicorum in
uituperationem conuertimus (I'bf Vcξ

56. *Sincerum cupimus uas incrustare (c cons. ξ)]
30 Allegoricos: de uiro bono detrahimus (I'cξ cons. Porph.

5 suauiter] pater cξ 6 balbutit γfvc, sed c in ras.,
balbutis ξ balbutit rbf V Porph. 7 infringere I'cξ infringere
etiam FDz 8 calces γvbf V] calces r talos cξ 12 ap-
pellare Porph.] appellari (apellari γ) codd. 14 iactans] si
iactans cξ 22 est v om. cett. 26 nomina bfcξ] om. I'V
leniora cξ] leniori V leniora cett. 30 detrahimus] om. cξ

§ Incrustari uas dicitur, cum aliquo uitioso suco in-
linitur et inquinatur, secundum quod et Lucilius in
quarto satyrarum (III 20 *M.*) ait: Nam mel regionibus
illis incrustatus calix rutia (*I'bfVcξ ex Porph.*

<Incurtare>] Minuere. Lectum est et incrustare (*I'V* 5

57. 58. § Tardo cognomen pingui d. (*cξ*)] Illum,
qui pinguis est, tardum appellamus, naturam uertentes in
uitium (*I'bfVcξ*

§ Ordo est: illi pingui cognomen tardo damus, na-
turam uertentes in uitium (*I'bfVcξ ex Porph.* 10

*Pro pingui tardo. Pinguedo enim prae-grauat et tar-
dos facit (*cξ*

58. 59. § Insidias (*V*)] Si sit aliquis cautus et
non facile se iungat insidiosus, eum astutum appellamus
(*I'bv paul. sim. cξ* 15

59. *Nulli nodum facit ad l<a>edendum (*I'bf*

*Obdit (*v*)] Obicit, offert [opponit] (*I'cξ cons. Porph.*

60. *Cum genus hoc (*v*)] Cum in genere huius
uitae uersemur insidiosorum hominum (*I'bcξ*

63. § Simplicior q. e. e. q. m. s. l. (*c*)] Ordo est: 20
et si quis est simplicior, qualem me tibi s<a>epe libenter
exhibui, o M<a>ecenas, hunc appellant molestum et stul-
tum. Sensus uero hic est: si quis libere et sine obser-
uatione temporis appellauerit amicum suum, hunc dicunt
stultum et molestum (*I'bfVcξ* 25

66. § Communi sensu (*v*)] Siquis est simplex, ut

2 secundum — rutia] *om. cξ* 3 quarto] tertio *Porph.*
satyrarum *rvV*] satirarum *cett.* mel] *om. V* 4 calix *rbf*] *om. V*
calex *γvV*, *rectius?* rutia] *ruviaV* 5 minuere *I'*] *om. V*
9 est *bfv Porph.*] *om. I'cV* 13 si — app:] si non uult se ad-
miscere insidiosis et nullum ledere, stultum appellamus *cξ*
14 astutum] stultum *Pauly cum cξ* 17 opponit *om. cξ*, ante
offert *pon. v* 19 uersemur *I'*] uersemus *b* uersetur *cξ*
20 ordo — exhibui] *om. ξ* est *γfVc*] *om. rv* 21 si quis
uel si quis *I'fc*] siqui *vV*, *b euanuit* sepe libenter *b* sepe
labententer *f*, *om. I'Vc* 22 exhibui] obtulerim *c* 26 lemma
om. cξ

legentem aut cogitantem molestus interpellat, statim eum
carere communi sensu dicimus (Γ'bfVcξ

'Inquimus' media syllaba longa esse deberet (Γ'bfV

67. *Legem sancimus iniquam (νξ)] Quia eadem
5 ab aliis patimur et eidem conditioni subiacemus, quia
etiam illi eandem de nobis legem constituere (Γ' b c ξ
cons. Porph.

68. § Nam uitiiis n. (ν)] Ideo debemus uitiiis ami-
corum ignoscere, ut et alii nostris ignoscant (Γ' b Vcξ

10 69. 70. § Amicus dulcis (νcξ)] Amicus bonus de-
bet compensare mea uitia cum bonis et, si plura sunt
bona, ad ea propensior fieri, idest ea magis laudare
(Γ' b Vcξ

72. *Hac lege i. t. pone[re]tur eadem (ξ)] Alle-
15 goricos: qui ignoscit uitiiis meis, eandem ueniam conse-
quetur (Γ' b c ξ *cons. Porph.*

73. § Qui ne tuberibus (νξ)] Hoc dicit: quod siquis
suis magnis uitiiis ueniam poscit ab amico, minoribus ui-
tiiis amici debet ignoscere (Γ' b Vcξ

20 76. § Denique quatenus (ν)] Quatenus uitium irae
et alia uitia non possunt penitus aboleri ab hominibus,
debemus moderate ea uituperare. Si non possunt, inquit,
dissimulari uitia amicorum, saltem talia aestimemus, qua-
lia sunt, nec debemus ea malignitate nostra augere. Iam
25 paulatim eo descendit, ut aduersum Stoicos disputet, qui
dicunt omnia peccata paria esse, animum ergo peccantis,
non quantitatem peccati spectandam (Γ' b Vcξ *cons. Porph.*

78. § Ponderibus (ν)] Propriis aestimationibus, iu-
diciis, mensuris debet uti et hoc modo debet punire pec-
30 catum (Γ'bfVcξ

3 syllaba νb] sillaba cett. esse deberet] est, sed causa
metri corripuit b 4 sanciret ν 6 constituere] statuerunt c
statuerint ξ 8 uitiiis am: deb: cξ 9 et om. cξ 15 meis]
mox cξ consequetur] consequitur νξ poscit c 20 quatenus]
quando ξ quoniam c om. ν 25 aduersus γc aduersos ξ
27 spectandam] spectant c spectat ξ, sed opp. Porph. 28 pr:
aest: iud:] om. V propriis c] proptiis ξ om. cett. exti-
mationibus cξ om. f

79. § Ac res ut quaeque est (ν)] Prout est una-
quaeque res, et quemadmodum est uitium in quauis re,
ita et poena ratione procedit, idest pro qualitate uitii
poenam debemus adhibere. Hic autem tangit Stoicos, qui
dicunt omnia uitia paria esse ($\Gamma'bfVc\xi$) 5

80. § Siquis eum s. (ν)] A simili argumentum facit
et docet non omnia peccata esse similia ac per hoc nec
similes poenas esse ($\Gamma'bfVc\xi$)

81. *Ligurierit ($c\xi$)] Degustauerit ($\Gamma bfc\xi$)

82. In cruce s. (ν)] Labeo iuris peritus uituperabat 10
leges Augusti Caesaris; hunc modo reprehendit Horatius
in gratiam Caesaris ($\Gamma'bfV$)

§ Marcus Antistius Labeo iuris peritus memoratae
libertatis, namque in Augustum libere inuectus est; ideo
etiam eum nunc poeta male tractat, ut gratificetur Augusto 15
($\Gamma'bfVc\xi$ ex *Porph.*)

83. *Quanto hoc furiosius (ξ)] Quod fecit dominus,
quam quod seruus admiserit ($\Gamma'bfbc\xi$)

84. § Paulum d. a. (c)] Paululum si peccauerit
amicus, odisti eum; quod [paulum] peccatum nisi conces- 20
seris, saeuus et acerbus uideare [uel habearis] ($\Gamma'bfVc\xi$)

86. § Vt Rusonem d. ($\nu\xi$)] Significat hunc Rusonem
feneratorem fuisse et eundem historiae malum scriptorem,
qui solitus esset a debitoribus suis audientiam exigere
($\Gamma'bfVc\xi$ cons. *Porph.*) 25

[Quia usuras a debitoribus per historias a se scriptas
per uim extorsit siue in spectaculo (V)]

*Ordo: qui nisi undeunde extricat nummos ($\Gamma'bfbc\xi$)

1 prout — res] *om. V* est] *post res pon. vc\xi* 2 et —
esse] *om. f* 9 degustauerit $rbfc]$ deglutierit γ 13 mar-
cus ν] marous V martius Γc marsius ξ , *euauit b* memo-
ratae] immoderate *Peerlkamp* nemorate ξ ; memoratus = me-
morabilis 17 furiosior ξ 18 admiserit $\nu\nu$] admiserat γb
admisit c amisit ξ *om. f* 19 paululum r corr. b] *om. f*, pau-
lum $\gamma\nu Vc\xi$ 20 paulum *om. c\xi* 21 uel habearis *om. c\xi*
habearis rb abearis V habeares ν habeare γ habueris f
23 fener: νbc] foener: ΓV senatorem ξ 28 unde $\gamma c\xi$

§ Qui debitor, nisi parauerit usuras aut sortem, audiet historias Rusonis feneratoris (*cf. Porph.*), idest lites et conuitia. Alii dicunt 'historias', quod is malus historiographus fuit, adeo ut debitores eius, cum non haberent
5 reddere, pro poena eum recitantem suas historias patenterentur audire (Γ' b V c ξ

*Misero (c ξ) Debitori (Γ' b f c ξ

89. *Porrecto iugulo (ν) Iugulus incerti generis est, nam et hic iugulus et hoc iugulum dicimus (Γ' b c ξ

10 § Historias (ν c ξ) Iniurias, contumelias. Ordo: ut captius audit. Hic allusit, quoniam malus historiographus dicitur fuisse (Γ' b f V c ξ

90. § Comminxit lectum (ν c) Inuitasti quendam amicum tuum ad cenam, is potus comminxit lectum tuum,
15 aut si fregit catinum, eo debes illum odisse? (Γ' b V c ξ

91. § Euandri (ν c) Euandrum ferunt** caelatorem ac platen Atheniensem a Marco Antonio Alexandriam perductum et inde inter captiuos Romam uenisse ibique multa admiratione digna fecisse (*ex Porph.*). Hic ergo
20 allusit ad speciem materiei dicens uas fictile caelatum fuisse (Γ' b f V c ξ

§ Ob hanc rem (ν) Quia [uas aut] calicem deiecit nobiliter factum, ideo debet minus iucundus uideri? (Γ' b f V c ξ

25 § Ordo est: ob hanc rem minus iucundus amicus sit mihi, quia antepositum pullum in mea parte sustulit?

2 fen: — historiographus] *om.* ξ fener: ν c] foener: Γ' V
fener: b 3 conuitia γ c conuiua r pr. ν conuicia r corr. b V
4 fuit] fuerit c ξ 9 et] *om.* c ξ dicitur c ξ 11 hic] ast
hic c ξ 13 commixit c connixit ξ 14 comminxit γ V com-
munit c commixit r ν commisisti ξ 15 fregit] fregerit c ξ
16** = qui de personis Horatianis scripserunt, *uid. Porph.*
17 alexandriam (all: ξ) Γ' f V c ξ *Porph.* alexandream ν, eua-
nuit b 18 ibique — fecisse] *om.* c ξ 19 ergo Γ' f] uero ν
om. V c ξ, euanuit b 22 lemma *om.* c ξ uas aut] *om.* c ξ
23 iocundus γ b ξ iucundus f 25 est] *om.* ν c ξ iocundus
γ f V c ξ, euanuit b

Ideo hunc debeo persequi? ($\Gamma' b f V c \xi$ cons. fort. Porph. originarius

96. § Dogma reprehendit Stoicorum, qui omnia peccata paria esse dicunt, et ait ne ipsos quidem in hac sententia permanere ($\Gamma b f V c \xi$ Porph.

97. § Sensus m. q. r. (c)] Consuetudo probat non paria esse peccata, quia aliter punimus furem, aliter homicidam. Sensus: aliter enim indignatur animus, cum audierit homicidium factum, aliter cum furtum ($\Gamma' b V c \xi$ Moresque (ν)] Iudicium, aestimatio hominum. Idest cum uenerimus ad ueritatem, hoc est ad iudicandum de peccatis, sensus et mores abnuunt paria esse peccata ($\Gamma' b V$

§ <Sensus moresque repugnant>] Quia aliter sentiunt homines ceteri quam Stoici in hoc, quod facilius diiudicatur furtum quam homicidium, quod Stoici nolunt ($\Gamma' b f V c \xi$

98. § Atque ipsa utilitas iusti prope et qui (leg. mater et aequi) (ξ)] Ingeniose ait iustum et aequum ex utilitate descendere. Inter iustum autem et aequum haec differentia est: iustum est, quod ex lege descendit, aequum uero, quod ex natura, ut Maro (*Aen.* VII 203):

Haut uinclo nec legibus aequam ($\Gamma' b V c \xi$

§ Atque ipsa utilitas (ν)] Est enim utilitas uera iusti et uirtutis mater; altera est, quae uidetur pecuniaria. Illa ergo utilitas iusti mater repugnat praeceptis Stoicorum. Ostendere uult non esse iustitiam naturalem, sed natam esse ex utilitate ($\Gamma' b V c \xi$

3 sine lemmate etiam $c \xi$ dogma $r f c \xi$ Porph.] doctrinā γ docma $b V$ 4 ne $c \xi$ Porph.] nec cett. 6 consuetudo — peccata] per negligentiam om. ν 8 animus indignatur V 14 quia — stoici] Cum uentum ad uerum est: ad extimationem $c \xi$ 15 in hoc — nolunt $V c \xi$] om. $\Gamma' b f$ 20 desc:] procedere $c \xi$ 23 haut V] aut $c \xi$ haud cett. 24 enim $\Gamma' V c \xi$] igitur b autem ν 27 non esse iust: $\Gamma' V \xi$] iust: non esse $b c$

99. *Cum prorepserunt (ν)] [Processerunt] docet,
quomodo ex utilitate nata est iustitia (Γ'bcξ
*Animalia terris (ν)] Ypallage: prima animalia ho-
mines intellegendum (Γ'bcξ
5 104. § Absistere (ν)] [Secedere, separari.] Zeugma:
coeperunt, posteaquam inuentae sunt leges (Γ'Vcξ
107. § Nam fuit ante Hel. (ν)] Hoc eo pertinet, ut
probet, quod supra dixerat, homines inter se ab initio,
cum orti sunt, pugnam habuisse, sed primo ferino ritu,
10 deinde ad arma paulatim processisse (Γ'bcVcξ ex Porph.
108. *Ignotis p. m. i. (c)] Quia nemo de illis
scripsit, ignorantur (Γ'bcξ
109. *Incertam (νcξ)] Omnibus expositam, quia
non habebant certas uxores (Γ'bcξ
15 111. Metu iniusti (ν)] Hic inutilis; idest necesse
est inuentas esse leges propter metum incommoditatis
(Γ'bcV
§ Adhuc uult ostendere iustitiam non esse naturalem,
sed inuentam propter utilitatem (Γ'Vcξ
20 112. § Tempora si f. (νcξ)] Si antiquitatem uo-
lueris retexere, in qua antiquitate leges nullae erant, in-
uenies iustitiam inuentam propter utilitatem, non propter
naturam (Γ'bcVcξ
113. [Natura enim praestat scire, quae sunt appe-
25 tenda, quae etiam fugienda; sed ratio, quae plus ualet,
discernit iustum ab iniusto (Vcξ]
§ Nec natura p. (ν)] Natura nouit, quid sit amarum,
quid dulce, quid album, quid nigrum; quid iustum, quid
iniustum, nescit. <Nescit> enim tollere cupiditatem ha-
30 bendi et dolorem amittendi, quae utraque non natura,

1 processerunt] om. cξ 5 secedere sep: om. Vcξ
6 coep: V] ceperunt ξ cep: cett. 8 supra rVcξ] superius
yb om. Porph. 15 idest] id V 18 ostendere uult cξ
20 f. νc] fastusque ξ 24 enim cξ] om. V 25 sed cξ]
om. V 29 alterum nescit add. K., om. codd.; non potest pro
hoc scrib. cξ (non enim potest tollere) enim tollere νbcξ]
tollere enim γV tollerare enim r

sed uita nos docet, et neque iustum diligitur neque uituperatur iniustum ($I' b V c \xi$)

§ Secernere (ν)] Natura enim bona ac fugienda operi suo adtribuit, sed iustum ab iniusto ratio secernit, quae ratio non optinet hoc, ut tantum peccet qui caules eripuit 5 et qui sacrilegium fecerit ($I' b V c \xi$)

Non ita per naturam, quid iustum sit aut iniustum, intellegere possumus, quomodo intellegitur, quid utile aut inutile sit, aut quantum distet malum a bono ($I' b V$ cons. *Porph.*) 10

114. § Diuidit ut bona diuersis ($c \xi$)] Idest quomodo potest natura separare bona a malis, ita non potest separare iusta ab iniustis [sicut Stoici uoluerunt] ($I' b V c \xi$)

Petendis] Licitis ($I' b f V$) 15

115. § Nec uincit ratio ($\nu c \xi$)] Nec potest probare hoc ratio, quod tantum is peccet, qui alienum hortum uexauerit et qui patrem occidit ($I' b V c \xi$)

117. § Nocturnus ($\nu c \xi$)] Pro 'noctu', ut alibi (*art. poet.* 268. 269): 20

Vos exemplaria Graeca

Nocturna uersate manu ($I' (\gamma b \nu) V c \xi$)

§ Legerit (νb)] Furatus sit, ut poeta (*Verg. ecl.* 9, 21):

Vel quae sublegi tacitus;

unde et sacrilegi dicti ($I' b V c \xi$ cons. *Porph.*) 25

119. *Scutica (ν)] Loro, habena; Graece dixit ($I' b f c \xi$)

120. Scilicet cum exaequatis criminibus: nullum tam leue putes, quod ferula uindicandum sit ($I' b V$)

3 operi *edit.*] opere *codd.* 4 adtribuit γV cons. b] attr: *cett.* 5 optinet $\nu V \xi$] obtinet $I' b c$ 6 et] quam c 9 difert bonum a malo b *opp. Porph.* 13 sicut — uol: $V c \xi$ *om. cett.* 16 uincet $c \xi$] uincit ν 18 uexauerit γV] uexarit $c \xi$ uiolauerit r /// uerat b uexdicerit ν et] quantum ξ quam c 26 gr: d: $r \nu f$] d: gr: γ grece b

120. § Nam ne ferula caedas eum, qui grauiora commisit, non uereor. Nam qui dicit omnia paria esse peccata, seuerus admodum est; seuerus autem leuia supplicia nescit inferre (Γ' b V c ξ

5 <Ferula>] Deest 'cum' (Γ' b V cons. gloss. z

122. 123. § Non uereor, ne dignum maiore supplicio afficias leuiore, cum mineris pari supplicio omnia persequi peccata, si tibi datum fuerit imperium (Γ' b V c ξ

123. *Falce recisurum (c)] Allegoricos: supplicio
10 amputaturum (Γ' b c ξ

124. § Ordo iste: si quis sapiens est, et diues est et sutor bonus et formosus et rex secundum Stoicam sectam. Ait ergo Horatius: si secundum te, o Stoice, sapiens haec omnia habet, cur ad correctionem morum regnum petis,
15 quod te habere dixisti? (Γ' b V c ξ

§ Dicunt Stoici sapientem diuitem esse, si mendicet, et nobilem esse, si seruus sit, et pulcherrimum, etiam si sit sordidissimus (Γ' b V c ξ

126. § Cur optas (v ξ)] Inconsiderate ait illum
20 optare regnum, cum sapientem etiam, si sutor sit, regem esse dicunt (Γ' b V c ξ

*Non nosti (v)] Antipophora (r v

§ Chrysippus (γ v c ξ)] Restitutor Stoicae sectae et eruditus praeceptor. Huius etiam Cicero meminit. Nunc
25 autem personam sibi contradicentis inducit, ut et Stoicos et reliquos inrideat (Γ' b V c ξ

128. *Soleas (c)] Caligulas (v c, c add.: bene incisae

*Galliculas (Γ' b f

1 Hoc scholion ut initium scholii 122. 123 perperam ponunt et codices et editiones ne] ut c ξ 2 omnia] om. c ξ
6 dignum] malignum c ξ maiore γ v b V] maiori r om. c ξ
8 peccata persequi c ξ 11 iste] iste est c ξ 13 o] om. c ξ
16 dicunt namque stoici b mendicat cod. mendicet edit.
18 sit sord:] sordidus sit c ξ 19 optis v 23 chrysippus v crisippus γ c cisippus ξ 24 nunc — inrideat] cons. Porph.
26 reliquos] ceteros γ inrideat b] obstupefaciat c obstupefaciam ξ irr: cett.

*Quo ($\nu c\xi$)] Quomodo; hoc interrogatiue poeta
($\Gamma'(r b f \nu) c\xi$)

129. Vt quamuis tacet (ν)] Redit ad principium;
nam de cantoribus coeperat ($\Gamma' b V$)

130. § Urbane satis Alfenum Varum Cremonensem 5
deridet, qui abiecta ustrina (*leg. sutrina cum Porph.*),
quam in municipio suo exercuerat, Romam uenit ma-
gistroque usus Sulpicio iurisconsulto ad tantam scientiam
peruenit, ut et consulatum gereret et publico funere effe-
retur ($\Gamma' b V c\xi$ ex *Porph.*) 10

Alfenus, sutoris filius, qui ita iuris studio intendit,
ut beneficio artis huius latum sumeret clauum et ad con-
sularem consurgeret dignitatem. Sunt qui dicant (*ut*
Porph.) hunc Cremonensem fuisse ($\Gamma' b V$)

133. § Sic rex (ν)] Vsque adeo non es rex, ut si 15
ad uellendam barbam tuam uenerint pueri, non nisi ba-
culo uindiceris ($\Gamma' b V c\xi$ cf. *Porph.*)

134. § Lasciui p. (ν)] Aut Epicur(e)os dicit, qui
aiunt summum bonum in uoluptate positum, aut simpli-
citer lasciuos pueros dixit ($\Gamma' b V c\xi$) 20

137. § Dum tu q. l. r. i. (c)] Per irrisiōnem dicit:
dum tu, rex, quadrante lauatum ibis, quod rex non facit;
et est sensus iste: quemadmodum non potes probare te
regem esse, ita non potes probare paria esse peccata;
nam qua ratione rex es, qui nummo dato lauas et uno 25
comite pergis ad balneum? Mihi autem ignoscent amici
mei, siquid peccauero, et ego illis. Per utramque ergo
partem nititur Horatius probare neque regem esse Stoicum,
neque paria esse delicta; dicendo namque 'dum tu pergis

5 aliter urbane ν 6 ustrina] tonstrina 'Acron manu-
scriptus regiae societatis' apud Bentleium 7 quam $c\xi$] quod
cett. 9 puplico b pubplico r 12 latum νb] latam $\Gamma' V$
clauam Γ' clauem V , absciss. b 15 est codd. es *Porph.* et
edit. 16 uenerint] ueniunt $c\xi$ non] *om.* $c\xi$ 18 aut ep:
— aiunt] aut quia (*om.* V) epicuri dicunt $V c\xi$ dicit *Hau-*
thal] dicunt codd. 21 dicit $\Gamma' b c\xi$] dixit V 25 lauas]
lauas te $c\xi$ lauauit r 28 probare] probate b *om.* $\gamma\xi$

lauatum nummo dato' probat non esse regem, dicendo etiam 'ignoscent mihi amici et ego illis' ostendit peccata non esse paria; nam si est peccatum dignum uenia, peccata paria esse non possunt (Γ' b V c ξ

5 § Idest dum tu contempnis omnia et dicis non esse ueniam dandam peccatis et dicis omnia peccata paria esse, ego, siquid peccaui, impetro ab illis ueniam et inuicem praesto (Γ' b V c ξ

10 139. *Crispinus (v)] Stoicus [fuit], qui Stoicam sectam scripsit uersibus (Γ' (r b f v)

142. Et priuatus magis <beatus> uiuam non paria tibi sentiens, quam tu rex cum tuo sensu (Γ' b V cons. Porph.

SERM. 4

1. § Eupolis, Cratinus, Aristophanes, hii primi archeas
15 comoedias scripserunt, in quibus ciuium uitia amaritudine stili secuerunt. Mire autem per haec origo satyrae ostenditur (Γ' b f V c ξ ex Porph.

Eupolis Cratinusque contra Lucilium scripserunt. Dicit modo, unde nata sit satyra, simul qualis debeat
20 esse satyra (Γ' b f V

4. *<Sicarius>] Sica gladius est permodicus, quem solent ferre in manicis dolosi interficientes cum illis homines, <a> quibus sicarii dicuntur (γ f

3 si est γ v b V] si sicut c ξ sicut r 4 non] om. c ξ
9 fuit v] om. r b f 11 beatus add. K. conl. Porph. 14 cratinus] atque cratinus v hii ξ] in V hi cett. 15 ciuium
Γ' b f V Porph.] omnium c omnia ξ 16 o: s: per hoc ostenditur c ξ satyrae v f ξ Porph.] satyre b V c satyrae Γ 18 que
r b f] q v qui γ V 19 satyra r v b f V] satira γ esse debeat
v b f debeat esse Γ V 20 satyra r v b V] satira γ f 22 cum γ]
om. f 23 quibus sic: dicuntur γ] unde etiam ab eodem uocabulo sicarii uocantur gladiatores f

5. Multa cum libertate ($I' b V$) Adeo ait, ut et nomen ostenderet ($I' b V$)

6. Hinc omnis p. (v) Lucilius eos secutus est Graecos poetas, ipse poeta Romanus ($I' b V$)

7. § Facetus ($vc\xi$) Habens peritiam risum mouendi 5 et secandi homines uitiosos ($I' f Vc\xi$)

8. § Emunct<a>e naris (vc) [Tersae elegantiae (*cons. Porph.*) uel mundaе.] Significat autem sapientem, quia e contrario muceosum stultum appellamus ($I' b Vc\xi$)

9. *Hoc uitiosus (v) Vt asperos uersus componeret 10 ($I' b c\xi$)

9. 10. § Vt magnum (v) Sicuti magnum; sed non est magnum multos uersus scribere, sed bonos, quamuis paucos ($I' b Vc\xi$)

§ Putabat enim hoc esse maximum, si multos uersus 15 momento fecisset ($I' b V\xi$ cf. *Porph. om. c*)

11. § Lutulentus ($bc\xi$) Sordidus, cui contrarius luculentus, hoc est non liquida et pura copia ($I' Vc\xi$ *sim. b*)

§ Quod tollere (v) [Quod sumere optares.] Etiam 20 quando asperos faciebat uersus, erat, quod uelles imitari, hoc est: erat in asperis uersibus illius aliquid dignum imitatione ($I' b Vc\xi$)

12. 13. § Scribendi f. l. s. r. (c) Scribendi recte non ferebat laborem, nam scribendi quodcumque ferebat 25 ($I' b Vc\xi$)

13. § Sensus: nam in multum scribendo non diffiteor facilem fuisse ($I' (rbv) Vc\xi$)

1 ideo *codd.* adeo *edit.* 6 et — uit:] *om. f* 7 naris
c cons. § om. v tersae — mundaе] *om. Vc\xi* 10 comp:
I' b] faceret *c\xi* 12 sicuti m:] *om. c, non §* 15 esse m:]
maximum esse *bV* maximum] magnum *r* 18 liquidaе et
purae copiae *b* liquida et pura conscientia *c\xi* 20 quod —
optares *om. b Vc\xi* 25 scribendi quodcumque (quocumque *c*
quomodo cunque *§*) ferebat *I' b Vc\xi* scribebat quo cumque
ferebatur *Pauly* scribere laborabat quocumque ferebatur
Hauthal

*Ni[hi]l moror (v)] Non recuso, Virgilius (*Aen.*
X 400):

Nec dona moror (I' b

14. § Ecce Crispinus (v)] Huius Crispini etiam in
5 superioribus meminit (*serm.* I 1, 120. 121):

Ne me Crispini serinia lippi
Compilasse putes.

Hic similiter ut Lucilius multos, sed malos uersus faciebat.
Minimo autem digito solent prouocare, qui uolunt osten-
10 dere plus esse uirum in suo minimo, quam alterius toto
corpore (I' b f V c § cons. *Porph.*

<Minimo>] Quasi nihilum (*leg.* nihilo), quasi eum,
quem facile poterat superare (I' b f V

Minimo prouocare dicuntur hii, qui in sponsione
15 plus ipsi promittunt, quam exigant ab aduersario (I' b f V

19. § At tu conclusos hircinis follibus (c) auras (v)]

Tu uero, Crispine, multa cogitando imitare hircinos folles.
Hircinis follibus comparauit pectus Crispini et auris festi-
nantibus eiusdem ineptas cogitationes (I' b V c §

20. § Per hoc ostendit Crispinum inflare scribere et
20 turgide; unde Persius (5, 10):

Tu neque anhelanti coquitur dum massa camino

(I' b f V c § ex *Porph.*

21. § 'Beatus Fannius' est poeta, cui ultro delatae
25 sunt capsae, ut suos libros mitteret et in auctoritatem
reciperetur. Fannium quendam non satis bonum poetam

10 alterius toto corpore γνV] in alt: toto corpore c§
in alt: corpore toto r alterius in toto corpore bf 14 hii γV]
hi cett. 15 exigunt bf 16 auras — follibus] om. § propter
homoeoteleuton 17 o crispine γ hircinos c] hircinos γνV
yrcinos r, b *abscisum* 20 inflare] inflatu V inflatum c§
22 anelanti c§ 26 Fannium — senatus] Dicit autem <fan-
nium q>uendam non satis bonum poetam quem <recepit i>n
auctoritatem senatus b

recepit in auctoritatem senatus. Fannius iste malus poeta fuit, qui, dum ante contempsisset datam sibi imaginem a senatu, postea, dum moreretur, petiit, ut, delatis in publicum capsis suis, cum libris propriis incenderetur. [Item aliter de Fannio: hic Fannius loquacissimus poeta fuit, 5 cui senatus audiendi fastidio ultro imaginem et capsas dedit.] Item aliter: Fannius Quadratus eo tempore satyram scribebat et erat sine liberis. Huius imagines et libros heredipetae in publicas bibliothecas referebant, nullo merito dictionis (*I' b V c ζ*) 10

22. *Delatis c. (*ν*)] Ad bibliothecam (*I' b f*)

Et imagine (*ν*)] Quia is, qui fuisset in auctoritatem receptus, eius imago ponebatur quasi opinatissimi poetae (*I' b V*)

23. *Vulgo recitare timentis (*ζ*)] Qui enim secat 15 mores aliorum, in publico non recitat (*I' f c ζ*)

24. § Quod sunt q. g. h. m. i. (*c*)] Quia sunt quidam digni culpa, quos hoc genus carminis minime delectat (*I' b V c ζ*)

§ Ordo: ideo mea nemo legit, quod sunt, quos genus 20 hoc non iuuat; quare non iuuat? quasi dignos culpari (*I' b V c ζ*)

25. § Quemuis m. e. t. (*c*)] De medio populo, de eo [populo], qui est ante conspectum, producito (*I' b V c ζ*)

28. § Albius aere (*ν*)] Idest Corinthio (*cons. Porph.*), 25 ac per hoc statuis, non pecunia; nam supra argenti cupidus dixit (*I' b V c ζ*)

29. *Hic mutat m. (*ν ζ*)] Maronis illud (*ecl.* 4, 38. 39):

Nec nautica pinus

Mutabit merces (*I' b c ζ*)

30

1 recepit *ν b c*] recipit *I' V* recoeperit *ζ* 4 cum *b c ζ*] *om. cett.* item — dedit] *om. c ζ* item] *om. ν* 5 fanio *γ V* fanus *V* 7 faunius *ν V* quadratus *ν ν b V*] quadrato *γ* et *ν pr.?* quadratam *c ζ* *Hauthal* 10 dictionis] doctoris *c ζ* scriptoris *Cruquius* auctoris *Pauly* 17 Qui *c ζ* 20 mea scripta *V* 21 quare non iuuat] *sil. om. Pauly* 23 de eo] eo *c ζ* 24 populo *I' b V om. ν c ζ*

30. § Vespertina t. r. (c)] Tepere dixit occidentalem plagam ad comparisonem orientalis [plagae], quia ibi sol acrius feruet (Γ' b Vcξ

32. § Aut ampliet (v)] Qui propterea se periculis 5 committit, ut aut nihil decedat de summa patrimonii sui aut certe ut augeatur (Γ' b Vcξ

33. *Omnes hi m. (v)] Qui sunt uitiosi, qui his malis sunt dediti (Γ' b sim. cξ

34. § Foenum habet (vc)] [Et] sic locuntur inter 10 se, qui sunt uitiosi: fuge istum poetam satyricum, qui foenum habet in cornu. Μεταφορικῶς autem dixit, quia, quando feriunt boues, horum in cornibus ligatur foenum (Γ' b f Vcξ cons. Porph.

36. 37. § Non quod Horatius multis recitet, sed 15 quod hoc uidetur consciis peccatorum (Γ' b Vcξ

37. *Redeuntis (γν)] Redeuntes seruos a pistrino siue a nimpha (Γ' b f

38. *Age dum pauca accipe contra (c)] [Idest] audi tu, qui uituperas poetas satyricos (Γ' b cξ

20 39. § Primum ego (cξ)] Primum ego eximo me de numero eorum, quibus do hoc nomen (ex Porph.) 'poetas', idest non me dico esse poetam; neque enim qui scit uersum facere, poeta est (Γ' b Vcξ

46. 47. [Quod acer spiritus ac uis nec uerbis nec 25 rebus inest (ξ)] Eo quod elata uerba in com(o)edia esse

1 tepere c] tepet Γ' b V tempore ξ 2 plagae Γ plage
vV om. b cξ 4 qui] om. cξ 7 qui — dediti] qui huius-
modi uitiosi dediti sunt cξ 9 fenum c et om. cξ idest f
locuntur Γ' c] loquuntur fV loquitur ξ, absciss. b inter]
intra c 10 satyricum b Vcξ] satyricum cett. 11 ΜΗΤΔ-
ΦΩΡΙΚΩC V metaphoricos r b f cξ metaforicos γν 12 horum
in cornibus Γ' b f V] in cornibus eis cξ 14 Hoc schol. per-
peram ad u. 39 ponunt edit. 15 consciis r v Vcξ] consciis
γ b edit. perperam 17 nimpha Γ' b] aliphā f (ortum ex 'a
limpha'; Petschenig uoluit a lympha, sed cf. 'Nympharium'
18 idest om. v b cξ 19 uituperas] reprehendis c reprehendit ξ
sat: poetas cξ satyricos r v cξ] syricos b satyricos γ 23 est
poeta cξ poeta] ilico poeta r 25 eo quod cξ] om. V

<non> debent, sed quae (quia?) haec non habet, dubitatur, utrum com<o>edia (*leg. prosa uel sermo*) sit an poema (*Vcξ*)

47. <Nisi quod>] Nisi quod solo metro differt comoedia a prosa oratione (*I' b V cons. Porph.*) 5

48. § At pater ardens (*ν*)] Dixit superius: multi dubitant, utrum fabula, utrum poema dicitur comoedia, quia in ea non sunt ueraciora uerba neque sensus elati; qui autem uult uideri poema esse comoediam, dicit acrem inesse spiritum, siquidem patrem ostendit in luxuriosum 10 filium saeuire uehementer (*I' b Vcξ*)

<At>] Sed forte hoc dicatur (*I' b V*)

51. *Ordo: [et] quod ambulet cum facibus, quod magnum est dedecus (*I' b cξ ex Porph.*)

51. 52. § Ante noctem (*ν cξ*)] Pro 'per noctem' 15 aut ['ante noctem'] 'ante tempus noctis', quia caeci sunt amatores, qui utuntur facibus eo tempore, quo non est utendum (*I' b Vcξ*)

52. § Numquid Pomponius (*ν*)] Verba sunt eius, qui destruit comoediam uideri poema; idest si uiueret 20 pater, num leuiores uerba possit luxuriosus audire Pomponius, quam quae audit filius a patre comico? (*I' (r b ν) Vcξ*)

<Istis>] Verbis, quae audit adulescens comicus (*I' V*)

53. Illud uult intellegi, quod etiam sine comoedia sic increpantur a patribus luxuriosi (*I' b V*) 25

1 haec *V*] hoc *cξ* 2 utrum] an *cξ* 6 multi dubitant — dicitur] dubitatur utrum poema dicatur *cξ* 7 utrum poema] an poema *γ* 8 u: u:] uerba uerba *c* uerba uera *ξ* ueraciora *K.*] ueraciora *r* ueria *γ V* uera *ν b ξ* uerba *c* seria *Hauthal* 11 (saeuere recte in *b*) 13 et] *om. cξ Porph.* 15 ante *om. ν* 16 ante noctem] *om. γ cξ* 20 qui *b cξ*] *om. r ν V* destruit recte *codd. nisi quod* destruit *ξ*] dicit *edit.* uideri *r b ν V*] non esse *cξ* 21 posset *b*] possit *r ν om. Vcξ* luxuriosus audire *r ν*] audire luxuriosus *b* luxuriosus audire *V* luxuriosus audiret *cξ* 22 quam quae] /// que *b* quae *r Vξ* que *ν c* a comico patre *c* amico patre *ξ*

54. § Non satis ($\nu c\xi$) Idest non sufficiunt pura uerba ad appellandum poetam metro conclusa; debet enim poeta et graua uerba et composita cum sensibus elatis habere ($\Gamma' b V c\xi$)

5 *Puris ($c\xi$) Sine figuris, sine magno sono ($\Gamma' b c\xi$)

56. § Personatus ($\nu c\xi$) Personam comicam gerens, de comoedia, qui personam patris accipit ($\Gamma' b V c\xi$)

'His ego quae nunc' subaudi 'scribo uersibus aut uerbis' et his, quae olim scripsit Lucilius, si temporum
10 mutationem et uerborum tuleris et figuras et conuerteris ordinem compositionis, inuenies prosam orationem ($\Gamma' b V$)

57. § Eripias si ($c\xi$) Ordo: si eripias his. Sensus hic est: si ordinationem metricam mutes in opere Lucilii uel meo, non eandem grauitatem inuenies, quam in Ennii uersu soluto ($\Gamma' b V c\xi$)

Cuius est (*Enn. ann. fragm. 270 V.*):

Postquam Discordia tetra
Belli ferratos postes portasque refregit

20 ($\Gamma' b V$ cons. *Porph.*)

58. § 'Tempora' dixit moras syllabarum et correptiones ($\Gamma' (r b \nu) V c\xi$)

60. § Non ut si soluas (ν) Idest non ita inuenias, quemadmodum si soluas uersus Ennii aut Pacuuii, qui
25 etiam soluti altitudinem et tumorem poematis optinent ($\Gamma' b V c\xi$)

Sensus: si meis et Lucilii scriptis ordinem dissipes

2 conclusa — habere] *om. \xi* enim] *om. b* 5 sine m:]
et m: $c\xi$ 7 de comoedia *om. b*, de *om. r* 8 His — nunc ν] *om. cett.*
9 scripsit b] scripserunt $\Gamma' V$ 11 compositio /// b
compos: *cett.* 13 ordo — his] *om. V* 14 ordinationem
 $\Gamma' b V c\xi$] orationem *c. Pauli* 18 postquam — tetra ν] *om. \Gamma' b V*
tetra *Porph.* 24 pacubii $\Gamma' V$ 25 optinent poematis γ
poematis obtinent $b c\xi$ poematis optinent $r \nu V$ 27 lucili V

metri, in uerbis non inuenies poetae spiritum, ut in Ennii uersibus etiam solutis poetae pondus apparet (*I' b V*

§ [Ergo] ordo [est]: non [ita] inuenias [ut Ennii uersus si soluas] (*I' b V c ξ*)

<Postquam discordia tetra>] Et hic et sequens 5
Ennii est (*I' b V*)

63. § Hactenus haec (*ν c ξ*) Hucusque dixerim, utrum satyra uel comoedia dicenda sit poema (*I' V c ξ*)

§ 'Alias' 'alio tempore', 'alio in loco', ut Terentius (*Andr.* III 2, 49): 10

Quid alias malim quam hodie has fieri nuptias?

non 'alio modo', ut quidam dicunt (*I' b V c ξ*)

64. *Nunc illud quaeram (*ξ*) [Deest audire.] Nunc dicam, utrum iure oderis hoc poema, utrum iure metuas (*I' c ξ*) 15

65. 66. § Sulcius acer a. e. C. (*ξ*) Sulcius et Caprius nomina fuere delatorum. Alii actores uolunt fuisse caesarum; inde et rauci traduntur assiduitate agendi (*I' (r b ν) V c ξ* cf. *Porph.*)

69. § Vt tu sis (*ν c ξ*) Si tu uis similis esse male 20 uiuentibus, cur ego non per carmen istud uideor similis esse accusatoribus? et est subaudiendum 'similis' (*I' b V c ξ*)

*Celsius et Birrius perditī adulescentes fuerunt hoc tempore (*I' b c ξ*)

1 spiritum *Hauthal*] spem *I' b V* 3 ergo *om. c ξ*
est *ν b om. I' V c ξ* ita *om. c ξ* inuenias *c ξ Hor.*] inuenies
cett. Porph. ut — soluas] *om. c ξ* 4 si soluas] *om. V*
7 haec *ν ξ*] hec *c* 8 satyra *r b V c ξ*] satyram *ν* satira *γ*
uel — poema] et comedia (comedia *ξ*) poema sint *an* non *c ξ*
uel com:] idest (*natum ex t uel ut*) comedia *V* dicendum *b*
11 quid alias malim] quando alias *c ξ* 12 non — dicunt]
om. b 13 deest audire] *om. ν* 14 iure oderis *I' oderis c ξ*
17 caprius *b c ξ*] capreus *r ν V* fuere *r V*] fuerunt *ν b c ξ*
18 et] etiam *c ξ* 20 tu] *om. ν* 22 sub: similis] sublimis
inuetio *c* similis inuentio *ξ* subtilis inuetio *Baxter* sub
I' V s. b

71. § Nulla taberna m. (νc)] Negat se libellos suos edere bibliopolis, ne inperitam turbam incident, qualis est Hermogenes Tigellius.

Hoc ita posuit, quoniam bibliopolae stationes uel
5 armaria circa pilas uel columnas habebant, ac per hoc ostendit se non temere cuiquam libellos suos edere nisi certis et electis personis (Γ' b Vc ξ

*Plerumque in pilis uel in columnis epigrammata scribebant poetae uel bibliopolis tradebant (Γ' b c ξ

10 74. Non ubiuis (ν)] Idest neque semper neque aperte neque extra amicos recito (Γ' b f V

§ In medio qui script. (ν)] Hoc sic pronuntiandum, quasi quilibet dicat contempnens Horatium: ideo tu secrete recitas, quia multi digniores te sunt, qui in medio
15 foro recitant. Deinde consentit Horatius et addit: non mirandum hoc, nam multos esse, qui et in balneis recitent, et addit causam per ironiam, quia in balneis melius uox resonet (Γ' b Vc ξ cf. Porph.

78. 79. § Et hoc studio prauus (ν)] Subiectio [est].
20 Sed forte dicis: quoniam satyram scribis, o Horati, quae notat homines, ideo clam recitas (Γ' b Vc ξ

79. *Vnde petitum (ν)] Aut unde didicisti hoc, aut unde scis, quid sit prauum? (Γ' gloss. V

2 inper: γ V] imper: r v c, b absciss. inter picturam ξ
4 quoniam] quod c ξ uel Γ' b c ξ] idest V 6 cuiquam]
quuiquam V 7 certis et electis] nobilissimis c ξ certis et
iectis V certis et electis r 12 hoc — qui et] om. ξ 13 quasi
quil: dicat] est quasi dicat quilibet c cont: — multi] om. ξ
14 recitas] scribis b digniores] non indigniores c 15 deinde
— hoc] om. c 16 esse] dicunt esse c in balneis] eis ξ
recitent] recitant c, defic. ξ 17 et addit] ideoque clamamus
(dannamus ξ) c ξ, lacuna in V hanc causam c ξ, lacuna
ante c: in V hironiam r c hyroniam γ V hyreniam ν yroniam ξ
yronia b 18 resonet] sonet c ξ 19 lemma in c ξ: Ledere
gaudes subiectio] obiectio ν est c ξ om. cett. 20 quo-
niam] quomodo c ξ satyram r v b V c ξ] satiram γ quae —
recitas] om. c ξ

80. *Est auctor quis (ν)] Ordo est: denique quis eorum auctor est? ($\Gamma'c\xi$)

§ Idest quis eorum delator est, cum quibus conui-
uatus sum? <Quibus> ergo coniecturis colligis crimine
hoc me dignum esse? ($\Gamma'bVc\xi$) 5

Idest quis est de his, cum quibus uixi, qui dicere
potest, quod malus sum et ideo gaudeo laedere? ($\Gamma'bV$)

82. § Qui non defendit (ν)] Sunt enim quidam,
qui, dum uolunt se urbanos haberi, quasi per facetias
lacerent, sicut superius (*u.* 34. 35): 10

Dummodo risum

Excutiat sibi, non hic cuiquam parcit amico

($\Gamma'bVc\xi$)

83. Dicacis (ν)] Faceti, iocosi. Dicaces sunt, qui
risum mouent maledicendo, qui habent ioca mordacia ($\Gamma'bV$) 15

85. Hic niger est (ν)] Malignus et liuidus, siue
obscurus et latens. Sic nigrum ait malum ac uenenatum,
ut (*Verg. Aen.* III 514):

Nigri cum lacte ueneni ($\Gamma'bV$ cons. *Porph.*)

*Niger ($c\xi$)] Maledicus ($\Gamma'c\xi$) 20

*Hunc tu debes, Romane, metuere, non me ($\Gamma'bfc\xi$)

86. § Quaternos ($\nu c\xi$)] Idest duodecim in triclinio.
Nam inde et triclinium dictum, a tribus lectis ($\Gamma'bVc\xi$)

87. § Quauis (νVc)] Quo modo uis, [uel] qua ratione
uis, ut poeta (*Verg. Aen.* I 676): 25

Qua facere id possis, nostram accipe mentem

($\Gamma'bVc\xi$)

1 est *om. rc\xi* denique — est] quis denique eorum
est auctor *c om. \xi* 3 quis γc] qui νbV quib, ξ ut *uid.*
4 quibus] *add. edit. om. codd.* 8 lemma *om. c\xi* 9 per —
parcit] *om. \xi* 12 hic νc] *om. \Gamma V, b absciss.* 15 male-
dicendi *codd. maledicendo edit.* 21 hunc tu debes] huius
actus debes $c\xi$ 24 uel $c\xi$ *om. cett.*

88. *Aspergere (*ν c ξ*)] Notare sermonibus uel ueneno (*Γ' b c ξ*)

89. *Cum uerax (*ν*)] Mire 'uerax', nam ideo 'Liber' (*Γ' b f*)

5 91. Infesto nigris (*ν*)] Tibi, qui infestus es nigris, idest malis hominibus, hic uidetur urbanus et comis (*Γ' b V* cons. *Porph.*)

91—92. § Ego si risi, quod ineptus p. R. <ο.> G. h. (*c ξ*)] [Responsio] idest saepe in conuiuio uides aliquem de omnibus male loquentem, excepto eo, qui pascit, et delectaris: ego si merito aliquem uituperauero, reprehendis? (*Γ' b V c ξ*)

93. Siqu<a>e (*ν*)] Pro siqua, ut alibi (*carm.* III 14, 19. 20):

15 Spartacum siqua potuit uagantem
Fallere testa (*Γ' b V*)

94. § Petill<i>us cum Capitolio praeesset, coronam rapuit. Est autem genitiuus 'de furtis Petilli Capitolini'. Nam ex crimine Capitolinus Petillius dicebatur. Hic de
20 expoliatione Capitolii accusatus, dubium, utrum gratia iudicium sit absolutus, tamen Capitolinus uocatur (*Γ' b f V c ξ*)

Petillius dum Capitolii curam gereret, coronae sublatæ causam dixit et ab Augusto absolutus est (*Γ' b f V* ex *Porph.*)

25 Fingit se loqui cum quodam, qui amicus sit Petilli amici Caesaris, qui accusatus, quod coronam Iouis Capitolini rapuisset, absolutus est (*Γ' b f V*)

99. Iudicium illud (*ν*)] Haec cum dixeris, grauissimo eum condempnas iudicio (*Γ' b f V*)

5 es infestus *ν* 6 idest] uel *b* malis] malignis
Porph. 8 quod — h.] om. *c* 9 responsio] om. *c ξ*
(saepe *ξ*) 10 eo] om. *c ξ* 17 petillus *c ξ* om. *cett.* in
capitolio esset *c ξ* 18 petilli] om. *b f* capitolini (capitolini *c*) petilli *c ξ* 19 petillus *r f c ξ* 21 uocatur] uocabatur *c*
dicebatur *ξ* 28 hoc *b* 29 condempnas *r*

100. *Sucus ($\nu c\xi$)] Virus, liuor ($\Gamma'fc\xi$)

*Lolliginis (ν)] Genus piscis maritimi sucum atramento similem habens ($\Gamma'bf$)

*Loligo genus piscis est, quo atramentum fit ($c\xi$)

101. § Quod uitium (ξ)] Idest hanc malitiam, qua 5
solent homines etiam amicos suos persequi, amouebo a
libris meis atque animo ($\Gamma'bfVc\xi$)

102. § Ordo: prius promitto ut si aliquid de me
possum promittere; idest siquid est, quod de me uere
promitto, et hoc uere polliceor, afuturam esse maligni- 10
tatem, quae etiam amicis noceat ($\Gamma'bfVc\xi$)

105. § Insueuit (ν)] Idest insueuit me pater ad
libere loquendum monstrando uitiorum singula, ut effugerem
($\Gamma'bfVc\xi$)

106. Vt fugerem uitiorum quaeque, dum ea exemplis 15
noto ($\Gamma'V$)

107. 108. § Atque uiuerem (ν)] Idest quando me
monebat pater ad rectam uitam, exemplis me docebat et
proferebat hominum et uirtutes et uitia ($\Gamma'bfVc\xi$)

109. § Nonne uides ($c\xi$)] Mira urbanitate, dum 20
quasi ostendit, quomodo se pater suus monere solitus
esset, interea multos perecutit ($\Gamma'bfVc\xi$)

115. § Sapiens uitatu (ν)] Dicebat: philosophus te
docere poterit melius, quae sunt uitanda siue appetenda;
ego autem te docui ea, quae sunt in usibus constituta 25
($\Gamma'bfVc\xi$)

§ A philosopho, inquit, postea cognosces, quid iustum
aut iniustum sit, quidue appetas uel uites. Quid autem
bis intellegendum, ut sit: quid uitatu, quid petitu ($\Gamma'bfVc\xi$)

1 succus ξ 2 marini b 4 loligo ξ quo] a quo
edit. 5 idest] om. $c\xi$ hanc $\nu fc\xi$] in hanc ΓV , b absciss.
8 ordo $\Gamma'bf c\xi$] om. V 9 promittere possum $c\xi$ 10 pro-
mitto] promittere $c\xi$ 11 noceat] nocet Vc nocent ξ 12 idest
— libere] om. V idest] om. $c\xi$ 13 et monstrando (mo-
strando) $c\xi$ ut] om. $c\xi$ 21 se] om. V , non cett. suis
monere] suis monere V suis monitis monere $c\xi$ et edit.
23 dicebat] dicebat mihi pater item dicebat $bfc\xi$ 29 uita-
tum quidue petatum $c\xi$

118. *Custodis (νcξ)] Pedagogi (Γ'bf cξ

120. § Nabis (ν) sine cortice (cξ)] Metaphora a natatoribus [quia pueri sic discunt natare, idest uiues sine rectore] (Γ'bf Vcξ

5 § Natabis sine difficultate; sic enim discunt natare qui nesciunt, adiunctis uentri corticibus. Prouerbialiter posuit 'nabis sine cortice', hoc est sine alieno adminiculo (cf. *Porph.*) te reges (Γ'bf Vcξ

123. § Obiciebat (ν)] [Exemplo proferebat.] Hoc 10 est: unum de equestri ordine demonstrabat, quia ex equestri ordine indices legebantur (Γ'bf Vcξ ex *Porph.*

124. § Siue uetabat (cξ)] Aiebat: dubitas, utrum hoc sit bonum an malum, cum uideas in hac re illum nescio quem infamia laborare? (Γ'bf Vcξ

15 126. § Auidos u. f. u. a. exanimat (ξ)] Bene comparauit infirmam aetatem aegris dicendo auidos et intemperantes. Item aliter: auidos et aegros dupliciter possumus accipere; nam et de auaro utrumque recte dicitur et de aegrotante et languido; [sed] si auarum accipis, sibi parcere praecipitur, idest largius uiuere ad- 20 monetur, qui auarus est, morte uicini (Γ'bf Vcξ

§ Quemadmodum aegrotantes uicinum funus absterret a cibi auiditate, ita saepe animos teneros a uitii infamia reuocat aliena (Γ'bf Vcξ

25 129. *Ex hoc ego sanus a. (ν)] Idest alienus sum ab his rebus, quae afferunt perniciem facientibus (Γ'bf cξ

3 natatoribus] natoribus Vcξ quia—rectore] om. bfcξ
5 natabis] aliter natabis ν nabis sine cortice cξ sine difficultate] om. b discunt] discunt pueri bf 6 prouerbialiter autem posuit cξ adminiculo rVcξ *Porph.*] amminiculo γνf;
b euamuit 9 exemplo pr: om. V exemplum edit. 14 de infamia ξ 18 accipere] intelligere V intelligere cξ 19 sed om. cξ 20 parcere persequitur rc parcere qui sequitur γνbfV partem prosequitur ξem.K 21 qui] quia γfcξ morte uicini Γ'bfV] mortu uicinus cξ 23 saepe ξ] sepe cett. animos] amicos cξ 26 pern: aff: cξ perniciem γξ

130. *Mediocribus (ν)] Fortasse habeo uitia, sed talia, ut his ignoscas ($I'bf c\xi$)

131. *Et istinc (ν)] In alio 'istis' inuenitur, ut sit de mediocribus utiis ($I' b$)

132. *Liber a. (ν)] Qui potest me libere increpare 5 ($I'(rbf\nu)c\xi$)

133. *Neque enim cum lectulus (ν)] Sensus: neque enim cum aut deambulo aut lectulo iaceo, cogitatione careo honestatis ($I'bfV$ (*sed in margine additum a glossatore*)) 10

137. § Imprudens (ν)] Aut ualde prudens, aut cogito, ne per imprudentiam aliquid tale committam ($I'bfVc\xi$)

138. § Compressis ($\nu c\xi$)] Sermones duo sunt: ἐνδιάθετος καὶ προφορικός. Et est ἐνδιάθετος, quo uti- 15 mur cogitantes, προφορικός uero, cui lingua subpeditat ($I'bfVc\xi$)

141. 142. § Auxilio qu(a)e s. m. (ν)] Dicendo, quia multa manus poetarum ad auxilium ueniet, ostendit sese bene scribere; neque enim omnes poetae mali sunt 20 ($I'bfVc\xi$)

142. § Multo plures ($\nu c\xi$)] Idest ualde multi; aut multo plures, quam putas, aut plures sumus, quam Iudaei, et possumus te cogere consentire nobis, ut non iudices malum esse scribendum ($I'bfVc\xi$) 25

5 qui] quia $c\xi$ 12 inprud: $I'b\xi$] imprudentiam νVc
imprudenciam f 16 suppeditat $rvVc\xi$ subpeditat γ sup-
petat bf 18 s. m.] m. s. ν dicendo — poetarum] om. $c\xi$
19 et ost: $Vc\xi$ ost: *cett.* 23 aut plures — scribendum] om. ξ
24 iudices — scribendum] iudices esse scribere malum uicium c
25 malum γfV] male rv , *defic. b*

SERM. 5

1. Egressum m. (ν)] Iter suum ab urbe Roma usque ad Brundisium describit (Γ'bfV cons. Porph.

*Περίοδος dicitur iste locus (Γ'bf

5 *Et egressus Roma dicimus et Romam egressus (Γ'bf gloss. V cons. cξ

3. Gr(a)ecorum l. d. (ν)] Notandum, quod hanc particulam superlatiuo iunxit; nos enim dicimus longe doctior, quoniam nimietas admittitur, comparatio non ad-
10 mittitur. Possumus enim dicere 'longe doctior', non possumus dicere 'ualde doctior' et 'tam doctissimus' (Γ'bfV

4. *Differtum (νcξ)] Plenum (Γ'bf cξ

5. § Hoc iter (νc)] Idest ab urbe usque ad Appii Forum biduo uenimus, cum argutiores uno die solent ue-
15 nire (Γ'bfV cξ

6. § Grauis est (cξ)] Appia uia non est molesta tardioribus, quia habitaculis frequentatur, ubi possunt manere, quocumque peruenerint (Γ'bfV cξ

8. *Indico b. (νc)] Non illi do alimenta, idest quoniam
20 niam aqua mala erat, non cenauit (Γ'bf cξ

9. *Iam nox (c)] Aspergere umbris terras (Γ'bf cξ

13. *Aes exigitur (ν)] Naulum datur (Γ'bf

Mula enim iungenda erat, quae contra aquam nauigium traheret (Γ'bfV

25 14. *Tota abijt hora (c)] Maior pars noctis absumpta est (Γ'bf cξ

*Culices)] Tintiniales dicunt plebei (Γ'b

*Ran(a)eque palustres (ν)] Quia ab Appii Foro per paludes nauigatur, quas paludes Caesar deriuauit ad
30 mare (Γ'bf

3 brundisium r 4 ΤΗΠΙΟΔΟΣ r peridiosus ν periodos cett.

5 Egressus roma et egressus romam dicimus cξ
13 forum appii cξ appi γ 14 soleant cξ 19 idest —
cenauit] fame ieiunauit quia aqua mala erat cξ 21 terram cξ
27 tintiniales b] tintimalas r ut uid. cinciniales γ

16. *Vappa (ν)] Malo uino ($\Gamma' b$)
 § 'Prolutus' plenus; ut Virgilius (*Aen.* I 739):

Pleno se proluit auro ($\Gamma' b f V c \xi$)

Nauta autem in naui, uiator uero qui mulam duce-
 bat ($\Gamma' b f V$) 5

18. § Ordo: ac missae pastum mulae retinacula nauta
 saxo ligat ($\Gamma' f V c \xi$)

Nauta enim est, licet curam mulae habeat susceptam,
 quia in naui inseruat ($\Gamma' f V$)

21. *Cerebrosus ($\nu c \xi$)] ὀξύχολος, iracundus ($\Gamma' f c \xi$ 10

22. *Ac mul<a>e ($c \xi$)] Idest et mulae lumbos et
 nautae caput ferire coepit ($\Gamma' b f c$)

24. *Ora manusque (c)] Ostendit ubi essent ex-
 positi ($\Gamma' b c \xi$)

§ Fanum Feroniae est in tertio miliario a Tarracina. 15
 Haec est Iouis Anxuris uxor, cuius et Virgilius meminit
 (*Aen.* VII 800):

Viridi gaudens Feronia luco.

Anxur autem Iuppiter Tarracinae colitur ($\Gamma' b f V c \xi$)

25. *Repimus (νc)] Processimus ($\Gamma' c \xi$) 20

25. 26. § Atque subimus ($c \xi$)] Idest ad Anxur
 uenimus ciuitatem, quae posita est super monte candente.
 Declinatur [autem] genere neutro: hoc Anxur ($\Gamma' b f V c \xi$)

26. § Anxur (ν)] Tarracinam dicit; Anxur autem
 dictum, quia ibi inberbis Iuppiter colitur ($\Gamma' f V c \xi$) 25

2 ut $\gamma c \xi$] *om.* ν et $r b f V$ 6 nauta s:] nauitas exo V
 7 ligat] religat $c \xi$ 8 nauta — curam] *om.* V 9 inseruat *K.*
cont. Stat. Theb. X 886: inseruante nouerca, *uid. stud. Vindob.*
 1901 p. 110] inseruit $\Gamma' f V$ 10 οξάχολος γ ΟΖΑΧΟC ν *om.*
 $r f c \xi$ 11 *huius scholii textum et sequentis lemma om.* ξ
 15 est *om.* V terracina $c \xi$ 19 terracine $c \xi$ 20 procedimus $c \xi$
 22 montem candentem $c \xi$ 23 declinatur $\gamma b f$] declinatur
 autem r ac (hac c) declinatur $c \xi$ acclinatur V genere neutro
 $r f V$ neutro genere $\gamma b c \xi$ 24 dicit] dixit ξ *om.* c 25 in-
 herbis νf inberbis *cett.*

27. 28. M<a>ecenae optimus atque Cocceius (V)]
Cocceius Nerua proauus Neruae fuit, qui imperauit Romae
(Γ'bfV

§ Cocceius Nerua, auus Neruae, qui postea imperauit,
5 mandauit Augusto, ut mitteret, qui de summa rerum
tractaret (Γ'bfVcξ

§ Ergo missus est M<a>ecenae cum Agrippa, qui
utrumque exercitum in una castra coegerunt. Hoc Liuius
libro CXXVII (Γ'bfVcξ ex Porph.

10 § Intellegendum autem, quod Fonteio misso ab An-
tonio Augustus M<a>ecenatem et ceteros ad eundem lo-
cum miserit (Γ'fVcξ

28. § Missi magnis de rebus uterque (ξ)] De re-
conciliatione missi erant legati ab Augusto ad Antonium,
15 qui postea bellum ciuile gesserunt (Γ'bfVcξ

*Iam tunc enim [Augustus et Antonius] dissentire
c(o)eperant (Γ'cξ

29. § Auersos soliti componere amicos (c cons. Vξ)]
Quoniam adhuc inter Augustum et Antonium reliquiae
20 erant dissensionis (Γ'bfVcξ

32. § Fonteius (c)] Ad unguem facti homines di-
cuntur, qui sunt urbani, qui sunt eloquentes, qui sunt
dicaces, qui non habent uitium (Γ'fVcξ

§ Translatio a marmoribus, quorum iuncturae ex-
25 plorantur unguibus (cons. Porph.). Persius (1, 64. 65):

Vt per leue seueros

Effundat iunctura ungues?

Virgilius (georg. II 277. 278):

In ungue

30 Marmoribus positis secto uia limite quadret
(Γ'bfVcξ

2 imperauit γ] imp: cett. 4 inper: γb] imper: rvV
cons. f imperauit romae (rome) cξ 16 aug: et ant:] om. cξ
cesar et antonius r 19 adhuc] om. cξ 24 explorantur
unguibus γ] unguibus explorantur cξ explorantur ut V explo-
rantur cett. 27 eff: — quadret] defic. b unguis] unguis V pr.

33. *Alter amicus (ν)] Vt non inueniretur, qui
magis esset amicus Antonii ($I'bc\xi$)

34. *Praetore (ν)] Praetorem pro magistratu dixit,
hoc est duumuiro ($I'bc\xi$)

*[Fundos)] [Fundus] nomen oppidi, quod numero 5
plurali dixit tantum ($I'fc\xi$)

35. Scrib(a)e (ν)] Qui ante scriba fuerat, aut pro
magistratu ($I'(rf\nu)V$)

§ Aliter: quia de <de>curia scribarum fuerat (*cons.*
Porph.) et hoc pro praemio fuerat consecutus, ut ma- 10
gistratus esset ($I'(rf\nu)Vc\xi$)

36. *Clauum (ν)] Τὸν κολοβλώνα, purpuram, quae
in pectore extenditur senatorum ($I'bf c\xi$)

37. In Mamurrarum (ν)] In Formias ciuitatem, quia
Mamurrae quidam fratres dicebantur senatores, qui maxi- 15
mam partem Formianae ciuitatis possidebant; ideo dice-
batur Mamurrana ciuitas ($I'bf V$)

§ Mamurrarum, ut Lamiarum, familia fuit, quae a
Formiis originem duxit ($I'bf Vc\xi$)

38. *Domum (ν)] Hospitium; idest mansimus apud 20
Murenā, cenauimus apud Capitonem ($I'bc\xi$ *Porph.*)

§ Capitone c. (c)] Culina dicta est coquina, quod
ibidem di Penates colantur. Aliter: culina idest cocina
ab eo, quod culiat carbones ($I'bf Vc\xi$)

41. *Candidiores (c)] Pulchriores ($I'bc\xi$) 25

45. *Villula (ν)] Quae est intra XVI lapidem a
Capua ($I'bf ex Porph.$)

46. § Et parochi ($\nu c\xi$)] Parochi genus officii, soli-
tū peregrinis sales et ligna praebere, et significat publi-
cum cursum ($I'bf Vc\xi$) 30

3 praetorem *om. b* pretore γ 5 fundum ξ hi fundi
gloss. b quod — tantum] *om. b* 7 pmagistratus V
9 de decuria scribarum *Porph.*] de scribarum familia ξ de
curia scribarum *cett.* 10 consequutus f 12 τὸν κολ: *om. c\xi*
idem inserunt pretextam 18 ut] et $rc\xi$ autem ut b *cons. f*
21 murenā] murrene uicū nam $c\xi$ 22 quod] quia $c\xi$
23 di V] dii *cett.* cocina] coquina $\nu c\xi$ 29 salem c sal ξ
5*

Parochi sunt, qui solent legatis causa rei publicae iter facientibus necessaria ministrare, publici muliones; παρῆγειν est exhibere (Γ' b f V cons. Porph.

47. § Clitellas (v c ξ)] Sagmas siue sellas, alii instrumenta, quibus animalia sternuntur, alii uncinos ligneos, quibus onera inponuntur. Et notandum tempore pro tempori (Γ' b f V c ξ]

10 Alii dicunt, quod ligna sint, idest uncini, quae super animalia posita hinc inde onera sustentant (Γ' b f V 49. § Crudis (v c ξ)] Ad Virgilium retulit (cons. Porph.), qui difficile digerebat; dicebatur enim stomachum dolere Virgilius (Γ' b f V c ξ]

15 Aliter: crudis aut inperitis aut indigestis; nam qui stomachi dolorem patiuntur, tardius digerunt (Γ' b f V 51. § Caudii (c)] Caudium ciuitas Samnii (Γ' b V c ξ § Caudi cauponas (Γ' cons. V)] Lucanus (II 138):

Vltra Caudinas sperauit uolnera furcas.

Non longe autem est a Beneuento (Γ' b V c ξ]

*Locus est, qui sic appellatur: 'ad tabernas Claudi'; 20 alii oppidum uolunt, alii tabernas (Γ' b

51. 53. § Nunc mihi paucis (v) Musa uelim memores (c)] Quidam reprehendunt Horatium, quia de rixa dicturus petiuit auxilium Musae: stulte, nam oratorie hoc fecit. Quando autem de re leui dicturi sumus, attentum 25 debemus facere auditorem propter leuitatem rei; uel etiam quia descripturus uiam suam non debuit praetermittere, quod in ea iucunde factum uidebatur, siue ludo poetico (Γ' b f V c ξ]

3 παρῆγειν edit.] parexein b paraxein γ V parechein r v f
4 s: s: s:] sangitias stellas ξ sagmas r b f V c] saginas γ v
6 inpon: γ b] inpon: r v V c ξ tempore] temperi V temporei ξ
8 uncine γ 13 inperitis γ V] imp: r v b f 16 lucanus]
om. b 17 uolnera Lucanus] uolnera γ c ξ ponere r b f v V
18 est] abest c ξ 19 claudi] sic hic Γ' b, nullus caudi
22 quia] quod c ξ 24 uili b 27 iuc:] r v c iocunde γ b f V c
siue c ξ edit.] sine Γ' b f V

53. Musa uelim (νc)] Eleganter quasi fantasia poetarum operis herōici, ut (*Verg. Aen.* VII 37):

Nunc age, qui reges, Erato,
et (*Aen.* VII 641):

Pandite nunc Eliconā, deae, 5
et (*Aen.* XII 500):

Quis mihi nunc tot acerba deus? ($\Gamma'bfV$

54. §'Osci' Capuani, aut yronicos cuiusdam Osci ignobilis filius, unde obsceni figurate, ut (*Verg. Aen.* V 285): 10

Cressa genus, Pholoe,
et (*Aen.* VIII 114):

Qui genus? unde domo? ($\Gamma'bfVc\xi$

Figurata locutio: Messi genus Osci sunt ($\Gamma'bfV$
ex *Porph.* 15

*Campanus erat, quia Campania Oscia dicta est, sed 'nobilis Osci' irridens ait; sunt <eni>m ore infames ($\Gamma'b$
gloss. V

55. *Sarmenti domina (ν)] Hic libertum ostendit fuisse (*cf. Porph.*), licet postea decuriam acceperit ($\Gamma'b$ 20

58. Caput et m. (ν)] Deridet illum, quia commouit caput, et ait: o si non esses mutilatus praesecto cornu de sinistra parte frontis, quid faceres? Quomodo minitaris ut taurus? ($\Gamma'bfV$

62. Campanum in morbum (νVc)] Aut oris foedi- 25
tatem aut arrogantiam. Dicuntur enim Campani et foedi esse et arrogantes. Si foedi, accipimus κατὰ τὸ αὐτό ($\Gamma'bfV$

8 capuani] campani quia oscia (hostia ξ) campania dicta est cξ yronicos hic omn. codd., nisi quod hermonicos c, in ξ lacuna 16 sed — infames] om. c 17 enim ore K.] more codd. mores Hauthal ore Porph. 25 f: dicit bf

§ Aliter (*ut Porph.*): Campani, qui Osci dicebantur, ore immundi habiti sunt, unde etiam obscenos dictos putant, quasi oscenos. An ideo dixit Campanum in morbum, quia Campani morbum dicacitatis patiuntur?

5 (*Γ' b f V c om. ζ*)

64. *Aut tragicis (*ν*)] Quia longus erat (*Γ' b f*

65. 66. § Donasset iamne[c] catena<m> (*ζ*)] Solebant pueri, postquam pueritiam excedebant, dis Laribus bullas suas consecrare (*cons. Porph.*), similiter et puellae pupas. Modo ergo ridens interrogat, si consecrasset catenam, qua fuerat ligatus quasi seruus (*Γ' b f V c ζ*)

§ Bullas nobiles senatores gestabant, quas adulti diis Penatibus consecrabant, hic, quia seruus, catenam (*Γ' b f V c ζ*)

15 Hoc quasi in seruum conuictiose. Nam qui togam sumunt, solent bullam Laribus donare; et eleganter catenam ait, idest compedes, quasi seruus, quia pueri bullas donabant Laribus, puellae pupas (*Γ' b f V*)

Catenam (*ν*)] Quasi simiam uoluit notare, ideo 20 'catenam'; aut quia seruus, aut quia brevis ut simia (*Γ' b f V*)

66. *Scriba quod esset (*ν*)] Non quia scriba factus es, ideo amisisti conditionem seruilem (*Γ' b c ζ*)

67. *Domin<a>e ius (*c ζ*)] Significat eum seruum 25 fuisse (*Γ' b f c ζ*)

72. *<Arsit>] Frigit, assat (*Γ' b*)

74. *Lambere (*c*)] Vt (*Verg. Aen. II 684*):

Lambere flamma comas (*Γ' b f c ζ*)

77. *Montes notos (*ν*)] Bene dixit notos; Apulus 30 enim fuit siue Venusinus (*Γ' b f c ζ*)

1 aliter] *om. b f c* 3 an ideo] aut ideo *ν* aut uero *c*
 8 dis *γ ν V*] diis *τ b f c ζ* 10 pupas *τ ν V c*] puppas *γ b f c ζ*
 13 hic] sic et hic *c ζ* 15 conuictiose *b f V* 18 puppas *γ b f*
 pupas *cett.* 22 factus es (est) *ζ* scriba *c ζ* 23 condicionem *b*
 24 significat] ostendit *c ζ*

78. § 'Torret' incendit, quia nimio calore flans penitus illam regionem exsiccatur. Vnde et pestiferus dicitur esse, idest grauis. Atabulus autem nomen uenti, ἀπὸ τοῦ τῆν ἄτην βάλλειν. idest pestilentiam (*I'bfVcξ*)

*[Atabulus] Qui uulgo Atabus dicitur, uentus feruentissimus in Apulia (*I'b*)

79. § Erepsemus (*v*) Transissemus pro erepsissemus (*leg.* Pro erepsissemus: transissemus) siue p<a>ene transissemus, et est figura detractio (*I'bfVcp*)

§ Triuici (*Vc*) Oppidi in fine Campaniae (*Porph.*), 10 quo uehiculari iuncta accedere nequeunt, ideoque Horatius ad uillam deuertit (*I'bfVcξ*)

Aliter: hoc Triuicium prope Apuliam est (*I'bfV*)

81. *Vdos (*vcξ*) Vmidos, uirides (*I'bfvcξ*)

*Vrgente camino (*v*) Idem accepit nos cum summo fumo, quia ibi urebantur rami (*I'bfvcξ*)

83. *Somnus tamen aufert (*c*) Illam expectationem; et habundat tamen (*I'bfvcξ*)

84. *Intentum u. (*c*) Expectantem uenerem (*I'bfvcξ*)

87. § Quod uersu dicere non est (*vξ*) Quia Equum Tuticum dicebatur oppidum et non poterat in uersu suo ponere huiusmodi nomen (*ex Porph.*), ac per hoc signis utitur, quibus indicet ipse, quod uellet. Ita autem 'dicere non est' ut dicimus: 'soluendum non est' (*I'bfVcξ*)

2 pestiferus *I'fV*] pestifer *bcξ*, cf. *Celsus* II 6 3 idest *r*] et *cξ* om. *cett.* 4 ἀπὸ τοῦ τῆν ἄτην] ΑΠΟΤÖΤΗΝΑΤΗΝ *I'V* ΔΠÖΤÖΓΕΝΑΤΗΝ *v* apotontenaten *bf*, lacuna in *cξ* βάλλειν] recte *r* ΒΥΛΛΗΙΝ *γ* ΒΥΔΔΗΙΝ *V* ΒΟΛΛΗΜΙΝ *v* bolasin *bf*, lacuna in *cξ* 5 atabus *γb*] atabulus *r* uentus — apulia] om. *b* feru: *r Porph.*] fortissimus *γ* 12 deuertit *V* 13 aliter] om. *γ* hoc triuicium *bf*] hoc triciuium *I* triciuium hoc *V* triciuium *v* prope apuliam est] est prope apuliam *bf* 14 umidos *rbv* 'umidos *f* hum: *vcξ* uirides] om. *ξ* 15 summo *cξ*] om. *cett.* 18 et — tamen] om. *b* abundat *cξ* hab: *cett.* 20 uersu] om. *ξ* dicere] diē *v* om. *ξ* equum *V*, item *Porph.*, sed uide *Mommson uerit. Dial. p. 304* 21 tuticum *v*] tuticum *I'f* tucium *bV* tutium *c* tuum *ξ* 23 quibus — uellet] om. *cξ* 24 soluendum *γ*] soluendo *cett.* -ando *f*

*Hoc Vitusium dicitur (*gloss. codicis Hor. μ = Montepessul. 425*)

*Scilicet Euticinium (*gloss. codicis Hor. ν = Paris. 8213*)

88. *Venit (ν)] Venditur, distrahitur (Γ' b

5 *Quia apud Equum Tuticum aquae est inopia (Γ' b c ξ

89. Vltra] Post Equum tuticum (Γ' b f V

91. <Canusi>] Oppidum Canusium, aduerbialiter Canusi (Γ' b V

§ Apud Canusium, oppidum Apuliae, lapidosus est panis. Hac de causa ab Equo Tuticio emitur panis; similiter et ibi aqua deest, ut in Equo Tuticio (Γ' b f V c ξ

94. § Inde Rubos (ν)] Nomen oppidi. Hinc putant dixisse Virgilium (*georg. I 266*):

Rubea texatur fuscina uirga (Γ' b f V c ξ

15 96. *Postera tempestas (b ξ)] Posterum tempus, postera dies, status caeli, hoc est: altero die serenum fuit caelum (Γ' b c ξ

<Via peior>] Post pluuiam enim alio die iter est incommodum; nam pluuiam nondum infusa terra tolerabilior

20 est (Γ' b f V

97. § Bari moenia (ν)] Ciuitas est, quae Atbaris dicitur hodieque, ut dixit grammaticus Theotistus (Γ' b V c ξ

Aliter: ciuitas Apuliae, quae appellatur Barium (Γ' b V

98. *Lymphis iratis (ν)] Quia eget aqua [uel quia 25 habet salsam aquam aut amaram] (Γ' b f cons. c ξ

5 in equo tutio c in equitatio ξ tuticum ν] tuticiū b
tutium r tutitium γ 6 ultra K.] at V tuticum f tucium r V
tutorum ν tuticiū b 7 opp: can: Γ' b] canusium oppi-
dum V aduerbialiter canusi Γ' b V] canusi adu: ν 9 cf.
fragmenta Bobiensia = gr. Lat. VII p. 543 Keil: 'Canusium
oppidum est Apuliae' 10 ab] de c ξ equo hic om.
tuticio b V tutitio γ tucicio f tutitio ν tutio r c ξ 11 tuticio b f]
tutitio γ ν tucio V tutio r c ξ 12 n: o:] oppidum est italie c ξ
hinc putant d: u:] uirg. c ξ 14 fuscina c Verg.] fuscina ξ om.
cett. 15 post: tempus] om. b 16 altero — caelum] sere-
nitas c ξ 21 ciuitas est quae (que c) c ξ] barium nomen
oppidi quod b quae cett. atbaris] ad baris c albaris ξ
24 eget aqua] aquas non habet c ξ uel — amaram] om. c ξ

§ Dedit r. q. i. (c)] Risimus, inquit, quod audiui-
apud Gnatiam in aris sine flamma tura consumi ($I'bfVc\xi$)

100. § Iudeus Apella (ν) Finxit nomen, quasi
sine pelle, aut certe Apella [circumcisis Apella], qui prae-
putium non habet ($I'bfVc\xi$ cons. *Porph.*) 5

101. *Nam Epicur(e)us erat; ideo dixit deos non
curare mortalia ($I'bfVc\xi$)

*Lucretius de deo (I 61):

Nec bene promeritis capitur nec tangitur ira ($I'bf$)

§ Dogma Epicureorum. Vt poeta (*Verg. ecl.* 8, 35): 10

Nec curare deum credis mortalia quemquam

($I'bfVc\xi$)

103. *Tristes ($c\xi$) Sollicitos ($I'bfVc\xi$)

*Ex alto tecto (ν) Plautus in Amphitrione (III 1, 3):

In superiore qui habito cenaculo; 15

sunt autem uerba Iouis ($I'bf$)

104. *Finis chartaeque u. est (ν) Idest et carminis
mei et finem uiae fecit Brundisium ($I'bf$ cf. *Porph.*)

SERM. 6

1. § Non quia M(a)ecenae L. q. E. (ν) Vt (*carm.* 20
I 1, 1):

M(a)ecenae atavis edite regibus ($I'bfVc\xi$)

2 sine flamma b] sine flammas ξ fines lamina γ flamma
sine $r\nu$ flammas sine c flamina sine f 4 circumc: ap: om. $c\xi$
6 non curare deos bf 10 dogma] est autem dogma f est
autem dogma b secundum dogma c sed dogma ξ 13 solli-
citos $I'bf$] seueros in scrutando soll: c in excutendo soll: ξ
17 carthaeque ν 18 brundisium $\gamma b\nu$] brundisium r

§ M<a>ecenatem alloquitur, candorem animi eius commemorans, qui generosos atque humiles absque discrimine accipiat (*I'bfVcξ* ex *Porph.*)

*Lydorum (*v*)] Pro 'Tyrsenorum' (*I'b*

5 **<Etruscos>*] Deest habes (*I'bcξ*

1. 2. § Lydi quondam Tusciam possederunt (*cons. Porph.*), a quibus originem M<a>ecenas trahebat. Sensus hic est: non te, inquit, extollit nobilitas gentis et sanguinis, ut despicias eos, qui ex infimis nati sunt, sciens, quod non genus in homine, sed uirtus in homine quaerenda est (*I'bfVcξ*)

§ Non quia habes Etruscos fines, quos incoluit, quicquid Lydorum fuit, nec ideo quia nemo te est generosior, neque quia nobilis es, ideo derides ignobiles et libertinos (*I'bfVcξ*)

3. § Auus (*v*)] Nec ideo, quod imperavit pater tuus et auus, irrides ignotos pauperes uel ignobiles (*I'bfVcξ*)

5. § Nec ignoti tibi fastidia afferunt, quod uulgo sannam dicunt (*I'bVcξ*)

§ Suspendis (*vbcξ*)] Spernis, subsannas, fastidis, idest non irrides. Nouimus enim, quod, qui irrident homines, sannas faciunt (*I'bfVcξ*)

8. § Dum ingenuus (*vcξ*)] Idest dummodo ingenuus sit; ingenuus ad probitatem morum pertinet (*I'bVcξ*)

§ Hoc tibi uere (*v*)] Recte hoc tibi persuades, o M<a>ecenas, quod ante imperium Tulli, qui unus ex septem regibus, seruili tamen genere, fuerunt alii multi ignobiles, sed uiri boni et uitae optima. Sensus hic

1 candorem *I'Vcξ*] benignitatem *bf* 4 tyrsenorum *v*] tyrsenorum *γb* tirrenorum *r* 6 lydi *r* *Porph.*] lidi *γvbfVcξ*] possederunt *bfce*] possiderunt *I'Vξ* 8 extollit *bfξ*] extulit *I'V* extollit *a* 13 nec ideo quia nemo est te generosior *cξ* ideo nemo te (ne mente *rvV*) est generosior *cett.* 16 hoc *schol. cum antecedente iungunt cξ* quod] quia *v* 18 ignoti *bcξ*] ignoto *I'V* ignito *v* 21 quod] quia *cξ* 23 idest] *om. cξ* 24 moris *c* amoris *ξ* morē *V* 25 recte — uitae] *absciss. b* recte] recte inquit *cξ*

est: recte hoc sentis: non nobilitatem magni pendis, sed uirtutem ($I'bfVc\xi$)

9. § Ante potestatem (c)] Sensus est: non solum Tullium, sed et alios multos ex ignobili genere claros fuisse ($I'fVc\xi$)

5

*Fuit autem Tullius Tarquini Prisci Lucumonis seruus captiua natus ($I'fc\xi$)

12. § Contra Leui. (v)] Iste Leuinus, qui originem ducebat a Valerio Publicola (*cons. Porph.*), qui pepulit de ciuitate Tarquinium cum Bruto, semper contemptus est a populo. Si ergo populus, qui ducitur nobilitate et diuitiis, s<a>epe ignauos, quamuis nobiles, spernit, quid nos oportet facere? ($I'bfVc\xi$)

[A Valerio Bruto siue Lucio Flacco originem ducebat Leuinus (V)]

15

*Vnde (c\xi)] A quo ut (*Verg. Aen. I 6*):

Genus unde Latinum ($I'bc\xi$)

14. § Licuisse (vc\xi)] A licitatione, idest ualuisse, aestimasse, quoniam omne, quod licet, ualet ($I'bVc\xi$)

§ Et *κατὰ νομόν*: persuades hoc tibi recte ($I'Vc\xi$)

20

§ Notante (vV)] Iudicante, <a>estimante ($I'Ve\xi$)

17. § Quanto nos, inquit, minus ad honores possumus peruenire, qui uulgo ignoti sumus, si etiam nobiles notantur a populo? Melius est ergo tuo iudicio placere, quam populi ($I'bfVc\xi$)

25

18. § Nos facere (v)] Nos qui sumus sapientiores populo, si populus recte iudicat, [populus] qui frequenter

6 lucumonis c] lucomonis ξ lucubonis $I'f$ 7 captiua natus] *om. c\xi qui addunt*: de quo uirgilius: Ocia qui rumperet (*rumpet Verg.*) patriae residuesque mouebis (*mouebit Verg.*) tullus in arma uiros = *Aen. VI 813. 814* 8 iste — publicola] Iste leuinū qui originem ducebat aualerio · bruto · sine lucio · flaco · t aualerio publicola f; in b plurima aut abscisa sunt aut euauerunt; habemus: siue lucio flacco//// lerio publicola 12 et — facere] *om. ξ et bfc] om. cett.* 14 siue lucio flacco K.] scio flacco V L. Valerium Flaccum a. 63 a. Chr. praeturam gessisse constat 27 populus ante qui $I'V$, *om. vbfcc\xi*

errat, nos nonne debemus honorem merentibus quam nobilibus? (I' b f V c ξ)

19. § Nam esto (c)] Hoc quasi praecedente subiectione dicit, quasi aliquis dicat: magis debuit honorem accipere L<a>euinus, homo nobilissimus, quam nescio quis ignotus. Cui ita respondet: concedo, quod magis debuit populus mandare honorem Leuino nobili, quamvis ignauo, quam Decio ignobili, quamvis forti. Quare autem hoc concedo? Quia debet unusquisque contentus esse ordine suo. Et hic βιωφελῶς docet unumquemque debere sorte propria contentum esse (I' b f V c ξ)

20. Idest concedo, quod recte potuisset censor remouere me a senatu, cum non essem honesto patre natus (I' b f V)

20. 21. *Censorque m. A. (c)] Hic est Appius, qui libertinos in urbanas tribus redegit (I' b c ξ)

22. § 'In propria pelle', in proprio ordine. Sumptum est autem ex prouerbio; nam non quiescere pellibus suis dicimus eos, qui humiliore loco nati maiora desiderant (I' b f V c ξ *sim. Porph.*)

23. § Sed fulgente (c ξ)] Sed in fulgente curru gloria quae stat, illicit ad se tam ignobiles, quam nobiles. Et est alia subiectio: gloria, quae stat in curru fulgente, ita trahit homines, quasi ibi ligati sint (I' b V c ξ)

25 Sed fulgente (v)] Sed dicet aliquis: gloria, quae in curru uehitur fulgente, non tantum nobiles ad se trahit, sed etiam ignobiles (I' b V)

*Constrictos (v c ξ)] Cupiditate plenos uel impeditos (I' b c ξ)

1 nonne] non γ V 6 respondit rf respondet cett. 9 ordine — esse] om. ξ, propter homoeoteleuton 10 βιωφελῶς] piophelos f // iophelos b, spatium relictum in c 17 In propria pelle] exhib. bf m. pro c om. cett. 18 est autem] est c ξ autem est rb 21 Sed] Aliter sed b 24 sint r b c ξ] sunt γ v V 25 dicit γ 28 uel imped:] om. b ipeditos γ

24. § Quo tibi Tilli ($\nu c\xi$) Iste Tillius senator fuit ante et remotus est a senatu per Caesarem quasi Pompeianus. Occiso Caesare recepit [senatoriam] suam dignitatem, fuit autem ignobilis ($I'bfVc\xi$ cons. *Porph.*)

Tibi autem tribuno dixit, quia recepto ordine senatorio factus est tribunus militum ($I'bfVc\xi$)

25. Fierique tribuno (ν) Figurate per datium (*ut Porph.*), ut supra (s. I 4, 39):

Dederim quibus esse poetis ($I'fV$)

27. § Nam ut quisque insanus (νc) Ignobilis et 10 cupiens senatoriae dignitatis ($I'bfVc$ sim. ξ)

§ Nouus senator, qui cupit rem incommodam, unde pateretur inuidiam et exponeretur maledictis materia lacerandi; et hic notat eos, qui uolunt appetere honores, quos non habuerunt sui maiores ($I'bfVc\xi$) 15

§ Impediet (ν) Ligauerit ($I'bfVc\xi$)

§ Impediit (ξ) Circumdedit medium crus: ideo dixit, quia altiores sunt calcei senatorum ($I'bfVc\xi$)

28. <Pellibus>] Calciamentis, zangis ($I'bfV$)

*Ocreis (f) 20

*Dimisit (*leg. demisit*) pectore ($c\xi$) Media parte corporis ($I'c\xi$)

29. *Quis homo <hic> (ν) Aut inquirentium est aut exprobrantium hic sermo ($I'bc\xi$)

30. § Vt siqui <a>egrotet ($\nu c\xi$) Aegrotare morbo 25 dicuntur hii, qui habent aliquam cupiditatem, quia omnis cupiditas aegritudo est ($I'bfVc\xi$)

Barrus iste cupiebat se uideri formosum. Significat autem quendam adulterum in stupro Aemiliae uirginis Vestalis ante damnatum ($I'bfV$ ex *Porph.*) 30

1 tullii ν t. c. tulle ξ tullius νc tullus ξ 3 suam]
senatoriam c senatorem suam ξ dignitatem suam r
9 poetis γf] potis ν poetas rV 13 inuidiam — lacerandi]
om. $c\xi$ 18 calcei $b\nu$] calces $I'Vc\xi$ 19 calciamentis]
om. γ zangis] om. V 25 si quis $c\xi$ 26 hii V] hi *cett.*
28 uarrus ν se uideri formosum γbf se uideri V se formosum
uideri r formosus uideri ν 30 damnatum γb] dampnatum *cett.*

31. § Et cupiat f. (v)] Quemadmodum, si quis habet
studium moechandi et uoluerit uideri formosus, inicit
puellis curam interrogandi, quali iuuenis facie sit, quali
dente, quali capillo: ita et is, qui promittit se curaturum
5 de re publica, facit homines qu<a>erere de parentibus
suis (I'bfVcξ

34. Sic qui promittit (v)] Idest qui accipit sena-
toriam dignitatem. Nam qui accepit dignitatem sena-
toriam, uidetur sibi promittere curae esse patriam (I'bfV
10 § Sic qui promittit (c)] Ordo: nam si qui promittit
cuius et urbem et cetera sibi curae, cogit omnes mortales
de se curare et eius natalibus, sicut insanus habitu nouo,
et qui uult uideri pulcher (I'bfVcξ

38. Tunc, Syri, Damm<a>e (v)] Tu, o nescio qui
15 ignote, curam uelis habere rei publicae? (I'bfLV, aliter cξ
§ <Syri Dammae aut Dionysi>] Ignobilium quorun-
dam de Syria.

Damma nomine ignobilis.

Et quasi unus e populo uerba ad eum faciat, qui
20 ex genere humili ad honores imperiumque peruenerit
(I'bfLVcξ

38. 39. § Audes d. (v)] Sensus: tu qui [de]
libertinis es parentibus, audes tribunatum administrare?
(I'bfLVcξ

25 Tribuni enim dampnatos capite saxo Capitolino prae-
cipitabant (I'bfLV ex Porph.

*Damma quidam abiectus negotiator fuit (I'bf

39. § Cadmo (v)] Cadmus fuit carnifex (item
Porph.) notae crudelitatis; damnati autem de Tarpeio

2 formosus uideri v 3 quali iuuenis cξ] quam iuuenis r
qualis iuu: cett. 8 <senato>riam b, cett. om. 11 cuius
vfv] ciues I'cξ, abs cis. b et cetera I'V] | cetera b et ess& v
esse cξ om. f 19 faciat] facit vcξ 22 de I'LV om. vbfVcξ
libertinus cξ 25 dān: bLV] dapnatos V dampnatos cett.
29 cr<ud: — saxo> monte b damnati rvLc] dampnati vfv
dannati ξ, defic. b

saxo praecipitabantur [a tribunis, unde etiam Iugurtha traditur deiectus] ($\Gamma' b f L V c \xi$)

40. At Nouius (ν) Subiectio, idest quare non appetam senatoriam dignitatem, cum habeam collegam in ordine equestri libertum? ($\Gamma' b f V$) 5

*Quasi respondentis uerba ($\Gamma' b f c \xi$ gloss. V)

*Est autem ypophora ex persona filii Dammae ($\Gamma' b f g l. V$ Gradu p. m. (ν)] XIII ordinibus, quod fuerat <equestris> dignitatis ($\Gamma' b V$ cons. *Porph.*)

41. § Namque i. (c)] Idest eques Romanus siue liber, 10 ad personam suam poeta ($\Gamma' f V c \xi$)

*Ideo, hac ratione. Rursum interrogantis modo Horatius ($\Gamma' b f c \xi$)

41. 42. § Hoc tibi ($\nu c \xi$) Paulus et Messala optimi fuerunt illius temporis aduocati, et Nouius, quamuis gar- 15 rulus, uocis tamen gratia p<a>ene exertius agere uidebatur (*ex Porph.*). Sensus ergo hic est: ideo tu uideris tibi Paulus et Messala esse, quia Nouium uno gradu praecedis? Aliis placet Nouium praeconem fuisse et uocis merito patrimonium adquisisse, ut sit sensus: hoc tibi 20 ergo uideris Messala et Paulus, quia praeconem praecedis? ($\Gamma' b L V c \xi$)

43. § Magna so. (c)] Aut magna cornua aut magna funera, aut magna sonabit pro ualde sonabit, ut Virgilius

1 saxo $\Gamma' Porph.$] saxo monte V monte $b f c \xi$; ceterum in b ea uox quae ante monte erat excisa est; in $\gamma \nu L$ haec leguntur: Cadmus fuit carnifex notae (note ν) crudelitatis . damnati (dampnati γ) autem de tarpeio saxo praecipitabantur ($\bar{p}c$: νL). Aliter (*om. γL*) damnati (dampnati γ) autem a tribunis de tarpeio monte praecipitabantur ($\bar{p}c$: ν) . unde etiam iugurtha (iugurtha νL) traditur deiectus $\gamma \nu L$ a — deiectus] *om. $c \xi$* a tribunis *om. V* 3 subiectio — habeam] *om. V* 6 uerba sunt $c \xi$ 7 filii dammae] damne V syri b siri f 8 fuerat] erat b 11 poeta] rettulit poeta *edit.* 16 pene (poene) *codd.* Paulo *edit.*, paulo *editores Porphyrionis* exertius $\gamma \nu Porph.$] exercitus L ex///ius b exercitus $r V c \xi$ 21 et] aut $\nu L V$ 23 cornua — magna] *om. $c \xi$* 24 pro ualde sonabit] pro magne $f c \xi$, *om. r defic. b*

(*Aen.* VIII 489):

Infanda furem (I' b f V c ξ)

44. § Saltem teñ (ν)] Hoc solum est, inquit Horatius, quod indignationem nostram cohibet, Nouium in
5 equestri ordine sedere, quod aduocatus est et uocis magnae; aut ipse Nouius ait clara uoce: saltem hoc stamus, qui, licet aduocati, tamen in XIII ordinibus sumus (I' b f V c ξ)

§ Vel propter hoc nos delectet, quod est orator (I' b V c ξ)

10 46. *Rodunt (c ξ)] Lacerant, malo eloquio mordent (I' b c ξ)

47. *Conuictor (c ξ)] Pro eo, quod est conuiua (I' b c ξ cons. v F D)

47. 48. § At olim quod (c)] Sensus in his uersibus
15 satis obscurus, uerum ratione hac potest fieri manifestus: forsitan tribunatus mihi inuidiam parere debuerit, quoniam fortunae bona merentur inuidiam, quia casu quodam etiam indigni perueniunt ad honores. Virtus uero carere debet inuidia; uerae enim uirtutis est et certi meriti
20 M(a)ecenatis iudicio comprobari (I' f V c ξ)

49. Dissimile hoc illi est (ν)] Honor forsitan non conuenit libertini filio, amicitia magni uiri quare non conuenit docto? (I' b f V)

§ Quia non ut f. h. (c)] Idest non ita iure mihi
25 inuidet, quod sum tuus amicus et conuiua, quemadmodum iure fortasse inuidet, quod fui tribunus. Nam ad amicitiam tuam non felicitate, sed merito perueni. Felicitati autem inuidendum est, non merito (I' b f V c ξ)

7 aduocati] aduocati nomen habeat c ξ tamen — sumus] tamen in XIII° gradu locatus est c om. ξ 8 uel] idest c adest ξ; in c ξ hoc schol. in principio antecedentis positum est 10 malo eloquio] maliloquio c ξ mordent] om. c ξ 12 pro eo quod est] om. v F D 14 sensus est c ξ 16 parere r f v V ξ] parare γ c; inuidiam parere Ciceroniana locutio est 24 idest] om. c ξ iure] uere i iure V

51. § Pr<a>esertim ($\nu b V \xi$) Cum sis cautus et peritus ad amicos eligendos ($I' b f V c \xi$)

§ Dignos a. p. ($c \xi$) Idest dignos amicos, qui sunt longe a praua ambitione ($I' b V c \xi$)

52. 53. § Casu quod t. (ν) Idest neque casu aliquo, 5 nec beneficio fortunae factus sum tibi amicus, sed beneficio meo ($I' b f V c \xi$)

56. § Singultim p. (ν) Cum interuallo uerecunde interruptis uerbis, inpediente uerecundia ($I' b f V c \xi$)

57. *Infans n. p. (ν) Qui fari non possit ($I' b$ 10 *cf. Porph.*)

*Quoniam qui pudorem habet, non multum loquitur, ut infans ($I' b c \xi$)

58. § Non ego circum (c) Ordo: non ego narro me circum rura uectari caballo Satureiano, idest Taren- 13 tino, quia Satureia dicta est Tarentina ciuitas ($I' b f V c \xi$)

§ Satureiani fundi in Apulia fertiles et equorum nobilium genitores ($I' b f V c \xi$ *cf. Porph.*)

61. § Et reuocas (ν) nono post mense (c) Vt (*Verg. ecl.* 1, 29): 20

Longo post tempore uenit.

Vt appareat diu exploratum ad amicitiam admissum displicere non posse ($I' b V c \xi$)

62. § Magnum hoc ego duco ($\nu \xi$) Idest gratum mihi erat, quod placui tibi non propter nobilitatem pa- 25 rentum, sed propter meritum conuersationis meae ($I' b f V c \xi$)

64. Sed uita et pect. (ν) Quia dixerat: non patre praeclaro, ideo haec subiecit, quae amplius in se contineant, quam 'pater praeclarus' ($I' b f V$)

3 idest] *om. c \xi, defic. \nu* 9 inpediente $\gamma b V$] *imp: r f v c \xi* 15 idest — ciuitas] *om. c \xi* 19 ut — uenit $\gamma b c \xi$] *om. r \nu V; exciderunt fort. uerba longo — ut propter homoeoteleuton* 24 duco *om. \nu* 27 quia] *qua V*

65. § Yperbaton tale: atqui si uitis careo et probatae sum uitae, his bonis causa pater est (Γ'bfVcξ

Hoc est: si nobilitas non est, uel haec paterna sunt (Γ'bfV

5 § Atqui si u. (c)] Ordo: etsi mediocribus et paucis uitis reprehendenda est uita mea, attamen in quibusdam est laudanda (Γ'bfVcξ

67. § Egregio (ν)] Comparat uitam suam formoso uultui asperso neuis (Γ'bfVcξ

10 68. § At mala l. (c)] Lustra ferarum cubilia sunt, et quoniam meretrices lupae dicuntur, bene hoc nomine lupanaria appellauit. Et quare mala? Ad differentiam illorum, ubi praeda uidetur inclusa. Lustra non solum ferarum cubilia dicuntur, sed et popinae (cons. Porph.),

15 in quibus scorta et inlecebrae libidinum (Γ'bfVcξ

69. 70. § Purus et i. u.] Ordo: si neque auaritiam in me reprehendis neque tabernas et amicis meis carus sum, insons sum et innocens, ut me laudem (Γ'bfVcξ

71. § Causa f. p. (νcξ)] Harum rerum, harum uirtutum pater causa fuit, ut sim innocens et amicis carus (Γ'bfVcξ

20 § Hoc est: quem alii pro ignobili obiciunt, ille haec contulit (Γ'bfVcξ

<Macro> pauper a. (ν)] 'Quamuis' deest, ut sit: 25 quamuis macro, idest sterili; siue angusto corpore stultum notat (Γ'bfV

72. § Noluit i. <F. l. > (c)] Flavius quidam [siue Flauus] fuit illis temporibus cauculator (Γ'bfVcξ

74. *Suspensi l. (ν)] Ὑπαλλογή: non ipsi suspensi, 30 sed suspensos oculos habentes (Γ'bfVcξ

1 atqui — est om. ξ per negligentiam 9 neuis Γ'bfVcξ]
om. V 10 at etiam ξ 14 et] etiam cξ 15 scorta
sunt cξ sunt scorta b inlecebre V, euauit b, inlecebrae Γ
illecebre ν illecebra cξ 19 harum uirtutum harum rerum V
27 siue flauus om. cξ 28 illius temporis r cauculator
γνVfuar.] calculator rbfVcξ 29 ὑπαλλογή] lacuna in cξ
γπαλλογν ν ypallage ceti.

§ Tabulam ($\nu c\xi$) Buxum, in quo meditantur scribere ($\Gamma' Vc\xi$)

75. *Otonos r. I. e. (c) Nummos pro mercedibus, octonos asses aeris ($\Gamma' b c\xi$)

77. *Artes quas doceat (c) Doceri faciat, ut (*Verg.* 5 *Aen.* VII 283):

Nothos furata creauit,

idest curauit creandos ($\Gamma' b c\xi$)

79. § Siqui uidisset (ν) Idest ita me honeste tractauit, ut, siquis me uidisset, putaret me a maioribus 10 meis esse nobilem atque diuitem ($\Gamma' b Vc\xi$)

81. § Incorruptissimus (νc) Ad comparationem aliorum, qui interdum, ut luxurientur scolastici, donis solent suos corrumpere pedagogos ($\Gamma' f Vc\xi$)

85. § Nec timuit (c) Nec timuit, inquit, ne sibi pro 15 uitio quis obiceret, si me ita instituisset, ut essem praeco aut coactor, quod ipse fuit, quia potuit non praestare sine reprehensione <liberalia studia> ($\Gamma' Vc\xi$)

86. § Praecones dicebantur, qui stabant ad hastam et nuntiabant pretia allata; coactores autem mercennarii 20 eorum, qui habebant argentarium. Sunt autem argentarii, qui habent summam rerum uenalium ($\Gamma' f Vc\xi$)

§ Argentarium dicimus eum, qui habet summam oliuarum, a quo accipiunt forani, coactorem, qui exigit nummos a circumforanis. Aliter: coactores dicuntur argen- 25 tarii in auctionibus qui pecunias cogant; ipsi sunt collectarii ($\Gamma' Vc\xi$)

3 octonis *c cons.* ξ 4 octonos $\gamma \nu b$] octonas $rc\xi$ 5 doceri $rc\xi$] docere γb 7 nothos $c\xi$] natos γb notos *cett.* 9 idest Γ] Id V idem b *om.* $\nu c\xi$ 12 80—128: *FOLIVM VNVM DEEST in b* 15 Nec — obiceret] *om.* $\Gamma' V$ 17 quia — studia] *om.* $c\xi$ 18 s: r: Γ'] aut coactorem V *suppl. K. ex P., st. Vind.* 1901 p. 110 sq. 20 allata] ablata $c\xi$ oblata *edit.* mercenn: $\Gamma' \xi$] mercenarii $f Vc$ 21 argentariam *edit., fort. recte* 23 oliuarum] diuitiarum $c\xi$ 26 qui in auctionibus r

87. § Ad hoc nunc (c)] Alii 'ad haec' legunt, ut sit ad haec, quae praestitit; alii 'ad hoc' (*num leg. at hoc?*) scilicet quod praestitit ($\Gamma'Vc\xi$)

89. § Nil me p. (v)] Idest non me poenitet, quia
5 patrem habui operarium et libertum, quia uir bonus fuit ($\Gamma'fVc\xi$)

§ Nil me p. (c)] Non me poenitet huiusmodi patris, et ideo non me defendam eo modo, quo solent homines sese defendere, quibus obicitur ignobilitas, qui dicunt non
10 dolo suo neque uoluntate factum esse, ut ab istiusmodi parentibus nascerentur ($\Gamma'fVc\xi$)

93. § Nam si n. (vc)] Quodsi natura faceret aliquem a certo anno repetere uitam suam post mortem, et fieret illi potestas eligendi a fatiis, quos uellet, parentes,
15 contentus essem parentibus meis ($\Gamma'fVc\xi$)

95. § Ad fastum ($vc\xi$)] Ad superbiam, ad nobilitatem, an ad eligendi fastidium, quod ex copia nascitur? ($\Gamma'fVc\xi$)

*[Parentes>] 'Parentum' inuenio (Γ')

20 98. *Iudicio tuo (v)] Mire hoc, quia ipse eques permansit, contempto senatorio ordine ($\Gamma'fc\xi$)

99. Molestum (v)] Quia reuera molestiam habent, qui a nobilibus nascuntur ($\Gamma'fV$)

100. § Maior qu<a>erend. (v)] Idest si adeptus
25 fuisset maiorem dignitatem, multa mihi essent necessaria ($\Gamma'fVc\xi$)

104. § Petorrita (vc)] Genus uehiculi (*Porph.*); alii carpenta intellegunt, nonnulli (*cf. Porph.*) carrucas ($\Gamma'Vc\xi$)

106. *Mantica (v)] Pera (*item Porph.*) uel auerta,
30 sed magis onus intellegendum. Alii inuolucrum. Vel pera, quam dicunt bistaciam (Γ')

3 quod — 4 poenitet] ne me poeniteat ξ ne me peniteret c 4 idest *om. f* (poenitet v) quia] qui ξ
5 libertum] libertinum ξ 7 (poenitet v) 17 ad eligendum $c\xi$ 20 hoc] hoc dixit $c\xi$ eques $\Gamma'fV$] equos v
equester $c\xi$ 30 uel v] *om. \Gamma'* 31 bistaciam r] bistatiam γv

§ Mantica c. l. (c)] Quia pauperes, cum insident iumentis, post se sarcinas habent ($\Gamma'(\gamma f \nu) V c \xi$)

107. Obiciet n. s. (ν)] Illis enim obicitur ignobilitas, qui ex infimis orti se nobilissimos esse contendunt ($\Gamma' f V$)

5

*Sordes ($c \xi$)] Ignobilitatem ($\Gamma' f c \xi$)

*Tilli (ν)] De quo superius dixerat (u. 24. 25):

Quo tibi, Tilli,

Sumere depositum clauum? ($\Gamma' c \xi$)

109. *Lasanum ($\nu c \xi$)] Vas, in quo exoneratur uenter, idest quo uentrem purgamus, inuentum ad exquisita naturae ($\Gamma' c \xi$)

110. § Hoc ego (νc)] Idest hac re, quod non multi mihi sunt necessarii uel caballi uel calones uel comites, et multis aliis rebus commodius uiuo ($\Gamma' f V c \xi$)

15

111. Milibus atque aliis (ν)] Idest si milia sunt senatorum, commodius me fateor uictitare; nam a milio, ut quidam putant, falsum est; nam numeri tantum singularis est milium ($\Gamma' f V$)

*Libido ($c \xi$)] Voluntas ($c \xi$)

20

113. § Fallacem forum dixit Suburam maiorem, in qua uespere furtinae res semper uenundabantur (*cons. Porph., sed uocem 'maiores' non exhibet*), et notandum, quia fallacem forum dixit ($\Gamma' V c \xi$)

§ 'Circum' multi nomen uolunt, nonnulli (*ut antecedentis scholii auctor*) praepositionem; nam si nomen sit, eum locum Circi uidetur significare, in quo furtinae res distrahuntur. An fallacem Circum propter Circenses incerti euentus, aut propter samardacum, qui circa metas

2 sese γ 9 s: d: c:] *cm.* Γ' summe $c \xi$ 11 exqu:] requisita *Pauly* 13 idest — necessarii] in hoc quod multa (multa quod ξ) mihi non sunt necessaria $c \xi$ 17 nam (a milio) f] non $\Gamma' V$ 20 uoluptas ξ 21 forum $\Gamma' V c \xi$ *Porph.*] Circum temere *Hauthal* 22 uenūdantur (uenund: c) $c \xi$ *cons. Porph.* 28 an $\Gamma' V c \xi$] aut ν

solebat inducere? Illic enim et mathematici olim steterant <et> inperiti (Γ' f V c ξ

Vespertinum forum dicitur, quod est regionum singularum proprium, ad quam meridianis horis usque ad uesperam regionantes uiciniores procedunt, ut sit pros antidiastolen ad matutina illa fora maiora et magis communia (Γ' f V

114. *Diuinis (ν)] Aut sortilegis (cons. Porph.) aut samardicis (Γ' c ξ

10 115. § Laganique catinum (c)] Lagana sunt de siligine quaedam factae, quasi membranae compositae, quas cum piperi et liquamine cocunt et sic comedunt (Γ' f V c ξ

Catinum (ν)] Ad prandium uile siue moderatum 15 (Γ' f V

116. *Lapis albus (ν c)] Mensa marmorea, quam uocant Delphicam (Γ' c ξ cons. Porph.

117. Echinus (ν c)] Vas in modum echini marini; alii lignum cum uncinis, in quo suspenduntur calices; alii 20 dicunt uas, ubi lauantur calices; alii (ut Porph.) ampullam uitream (Γ' f V

§ Astat echinus (c ξ)] Echinum dixit uas aeneum, in quo calices lauantur, quod modo triscale appellamus (Γ' f V c ξ

25 118. *Gutus (ν ξ)] Scilicet gutus unguenti (Γ' c ξ

1 et om. c ξ 2 inperiti γ] imp: r v om. f V c ξ em. K.
3 uespertinum — communia] om. c ξ et edit. uet., del. Pauly;
eadem ut ineptissima respuuntur a Iordan, Topogr. der Stadt
Rom II 215 sq. quod Γ'] quia f om. V singularium r,
singularum cett. 4 quam Γ' f V] quod edit. 9 samardicis
r v c] samardacis γ smardicis ξ 10 lagana Γ' f c ξ] lagane V
11 quaedam γ f V] quidam ν quadam r c ξ 12 pipere γ f V
cocunt r] coquet ξ coquunt cett. 17 delph: r c ξ] delphicam γ v
19 alii dicunt — uitream] om. r 22 astat ech: c ξ] aliter
cett. 23 app:] appellamus, alii ampullam uitream dicunt c ξ
25 guttus c in lemm. gutus] genus c ξ

§ Campana supell. (ν)] Fictilis uel uiminea uel (*ut Porph.*) aenea, quia in Campania dicebantur aeneae res optime fabricari ($\Gamma'fVc\xi$)

120. § Obeundus Marsia ($c\xi$)] Statua in Rostris erat, ad quam solebant conuenire illi, qui inter se lites atque 5 negotia componebant; nam ex statua locus nomen acceperat ($\Gamma'fVc\xi$)

Marsia dicitur locus in Rostris, in quo solebant esse accusatores, quia ibi antea causae agebantur ($\Gamma'fV$)

121. Idest minimi fratris Nouiorum, cuiusdam fene- 10 ratoris et litigatoris ($\Gamma'fV$)

§ Nou(i)orum p. m. (ν)] Fratres Nouii, quorum minor ad locum, qui appellatur 'ad Marsyam', consueuerat obsonari ($\Gamma'fVc\xi$)

§ Hii autem Nouii fuerunt acerrimi feneratores, et 15 iocatur de hac re Horatius. Ideo ait: puto Marsyam erectam unam manum habere, quoniam illorum feneratorum inpudentiam non potest sustinere; deinde quod ad statuam Marsyae uadimonium statuebatur ($\Gamma'fVc\xi$) 20 *cons. Porph.*

122. * \langle Lecto \rangle] Pro 'lectito' (Γ)

123. * \langle Scripto \rangle] Pro 'scriptito' (Γ)

124. *Fraudatis (c)] Expilatis, euacuatis ($\Gamma c\xi$)

125. *Sol acrior ($c\xi$)] Calidior hora quinta ($\Gamma c\xi$)

126. *Rabiosi t. s. (c)] Aestuosi; dicit autem dies 25 Caniculares (Γ *cons. c\xi ex Porph.*)

127. § Pransus non auide (νc)] [Idest] aestus causa tantum pransus, quantum me separat a ieiunio, quantum potest diem durare, hoc est: non multum pransus ($\Gamma'fVc\xi$) 30 *cf. Porph.*

4 erat *om. c\xi* 10 fen: γfV] foen: r 13 appellabatur $c\xi$
ad marsyam] marsia $c\xi$ ad marsiam (*martam V*) *cett.* 15 hii
 rfV] hi $\gamma \nu c\xi$ fen: $\gamma \nu Vc$] foen: rf senatores ξ 16 mar-
syam *hic* ν] marsuam rV marsiam $\gamma f c\xi$ 17 fener: $\Gamma c\xi$] foener: νf uener: V 18 inpudentiam γfV] impud: $r \nu c\xi$
19 marsye V marsie $\Gamma'f c\xi$ 27 idest] *om. c\xi* 28 separat]
separe c separet ξ ieiunio] ieiuno $c\xi$ 29 potest $Vc\xi$] potes *cett.*

128. *Otior (γνc) [Idest] in domo otiosus ago, fictum uerbum (Γ' b cons. cξ et Porph.

129. *Misera ambitione (νc) Quia omnis cupiditas praua miseros facit (Γ' bcξ
5 *〈Grauique〉] Quia grauius afficit (Γcξ

SERM. 7

1. § Proscripti Regis Rupili (νc) Rex Rupilius Praenestinus fuit. Iste post exilium praetor cum a triumphis condemnatus esset, confugit ad Brutum et comes
10 habitus est, ibique Horatium iurgio lacessuit, ob quod amaritudinem stili sui in eum constrinxit. Proscriptus autem fuerat ab Augusto propter Brutum (Γ' bf Vcξ ex Porph.

§ [Aliter] Publius Rupilius, cognomine Rex, Praenestinus, post exilium [belli ciuilis] commilito fuit Horatii
15 in castris Bruti. Hic <a>egre ferens, quod Horatius tribunus esset, s<a>epe illi ignobilitatem generis obiebat. Idecirco hunc ex aliena persona lacerat (Γ' bf Vcξ

Hic Rupilius Rex proscriptus fuerat a duumuiris,
20 quoniam secutus fuerat partes Bruti et Cassii contra Augustum (Γ' bf V

Rupili et Persi mores carpit occulta. Fuit enim illi et hic infestus commilito quondam (Γf V

§ Item: describit Rupili Regis cuiusdam mores, qui
25 aliquando in Horatium ioculariter dixit, et Hybridae

1 idest] om. cξ 7 rupili ν 9 condemnatus cξ
comes] eius socius cξ 10 factus b habitus cett. 14 aliter νf
item r om. γ Vc 15 exilium Γ' f Vcξ Porph.; b parum liquet;
Hautal exitum; equidem delere mallet belli ciuilis, nam non
sunt apud Porph. 18 nunc eum cξ hunc cett. aliena]
om. cξ 19 rupilius — augustum] euamuit b 20 fuerat —
augustum] om. V 24 mores ν] om. ΓV obiectionem bf
iurgium cξ

Persii. Hybridae autem dicuntur proprie canes, qui nascuntur ex uenatico cane et gregario. Ideo et Hybrida dicebatur Persius, qui de matre Graeca natus fuerat et patre Romano (*Γ'bfVcξ ex Porph.*

*Pus atque u. (c)] Malignitatem atque liuorem (*Γcξ* 5

2. § Hybrida dicitur, qui habet Graecum patrem et matrem Italam; aut per contrarium Hybridam dicunt appellari, qui mixto genere sermonis loquatur Graece Latineque (*Γ'fVcξ*

§ Hybrida Persius ex diuersis parentibus natus (*Γ'bfVcξ* 10

§ Hybrida idest mixti generis hic Persius: nam Clazomenius fuit (*item Porph.*) patre Asiatico, matre Romana. Tractum est ab aquila, quae ex aquila et uulture nascitur. Translatiue ergo Horatius lacerauit Persium quasi semiromanum (*Γ'fVcξ* 15

3. *Lippis (c)] Otiosis sedentibus apud medicum (*Γcξ*

§ Tonsoribus (V)] Etiam tonsores, qui solent artis studio, et lippi, qui solent oculorum cura alieni esse a negotiis, sciunt, quomodo Hybrida Persius persecutus est 20 malitiam Rupilii Regis (*Γ'fVcξ*

4. *Negotia (v)] Negotiator erat (*Γ'b*

5. *Clazomenis (cξ)] Apud Clazomenas, ciuitatem Asiae; et est aduerbium loci (*Γcξ*

6—8. § Allusit; etenim reges inuisissimi erant et 25 nomen eorum propter memoriam Tarquini execrabile; hunc quoque odiosum dixit (*Γ'bfVcξ*

Confidens autem, improbus; Terentius (*Phorm.* I 2, 73):

Homo confidens, qui illum dii omnes perduint

(*Γ'fV*

30

11 hybrida — persius] *om. cξ* 13 uulture *edit.*] uulpe *codd.* 16 apud medicum *Γ'] om. cξ* 18 artis studio] *tartis studio V* tardi esse studio *cξ* 21 rupilii *b]* rupili *f* persi *Γ'V* publii *cξ* 24 est *Γ'] erit cξ* 26 execrabile *rfcξ]* execrabile *γbV* 28 autem *γV]* *om. rf* improbus *γV]* *impr: rf* 29 perdunt *r]* *perdnnt (sic) V* perdunt *γf*

§ 'Odio' molestia, ut Terentius (*hec. I 2, 59*):

Cum istoc odio, Laches ($\Gamma'fVc\xi$)

Qui posset horrore plus quam Rupilius esse ($\Gamma'fV$)

8. § Sisennas (c) Sisenna fuit illis temporibus ma-
5 ledicus et mordax ($\Gamma'bfVc\xi$)

§ <Barros>] Barri enim dicuntur maledici ($\Gamma'fVc\xi$)

§ Idest adeo sermonis fuit maledici, ut Sisennas et
Barros uideretur uincere et de his triumphare, qui et ipsi
maledici fuerunt ($\Gamma'fVc\xi$)

10 § Idest erat adeo odiosus, ut de nobilissimis detrac-
toribus triumphum ageret Persius Clazomenius ($\Gamma'bfVc\xi$)

§ Vt equis (equus V) praecurreret albis (bfV)] Alle-
goricos, ut eum facile superaret, quia equi albi dicuntur
esse nobiliores, sicuti laudat Virgilius (*Aen. XII 84*):

15 Qui candore niues anteirent, cursibus amnes

($\Gamma'bfVc\xi$)

9. *Postquam nihil inter utrunque ($c\xi$)] Idest post-
quam capitales inimici et inexpiabiles facti sunt ($\Gamma'c\xi$)

10. *Conuenit ($c\xi$)] Transactum est ($\Gamma'c\xi$)

20 § Iure molesti (v)] Sensus: ita enim inter se mali
homines decertant et nesciunt cedere, ut uiri fortes in
bello (*ex Porph.*). Aliter: hoc sunt modo omnes molesti,
quo hii, qui bellum contra se habent aequale, qui usque
adeo dimicant uterque, donec uno superato alter uictor
25 abscedat ($\Gamma'bfVc\xi$)

2 istoc γfc] isthoc r ist hoc V istac ξ 6 baros ξ in
lemm., u. c bari $c\xi$ enim] quoque f 7 et] *om. c\xi*
8 uarros $\Gamma'V$ cons. *Porph.*] barbaros f baros $c\xi$ triumphare]
triumpharet $c\xi$ qui — triumphum ageret] *omisit \xi propter*
homoeoteleuton 11 triumphum ageret] triumpharet c
14 sicuti — uirg:] *om. r* sicuti γbfV] sicut $vc\xi$ laudat]
dicit $c\xi$ 15 qui — amnes $c\xi$] *om. cett.* amnes $c\xi$] auras
Verg. 17 idest] *om. c\xi* 23 hii bf] hic V hi $\Gamma'c\xi$ et
(*om. \xi*) quare quod $c\xi$ aequale (equ:) qui *cett.*

11—21. Ordo est iste: postquam non potuerunt finiri causae eorum, in ius acres procedunt ($\Gamma'bfV$)

17. § Glaucō (ν)] Glaucus enim confessus se uictum munus Diomedī misit arma sua aurea, et Diomedis aerea accepit. Aliter: Diomedes et Glaucus inimici fuerunt: 5 Diomedes fortis, Glaucus ignauus et munera Diomedī misit, ut ab armis discederet ($\Gamma'bfVc\xi$)

19. *Par pugñ. (ν)] Metaphora a gladiatoribus; satis amare quasi de gladiatoribus ($\Gamma'bfVc\xi$)

20. § Cum Bit(h)o B. (c)] Bithus et Bacchius 10 gladiatorum nomina celebrata apud Suetonium Tranquillum (p. 280 *Roth.* p. 325 *Reiff.*), sub Augusto tamen ($\Gamma'fVc\xi$)

§ Idest melius pugnat in lite Rupilius et Persius, quam memorati gladiatores in pugna ($\Gamma'bfVc\xi$) 15

21. Spectaculum (ν)] Mire in metaphora, hoc est in translatione, perduravit ($\Gamma'V$)

23. § Laudat Brutum (ν)] Rupilius Rex comes fuit Bruti. Solem ergo dicebat Brutum et comites eius alios stellas salubres, Rupiliū uero Canicularem stellam, hoc 20 est Sirium ($\Gamma'bfVc\xi$)

*Cohortem ($c\xi$)] Comitum cohortem, non militum ($\Gamma'bc\xi$ cons. *Porph.*)

24. *Solem A. B. (c)] Virgilianum illud (*Aen.* II 281): 25

O lux Dardaniae ($\Gamma'bc\xi$)

26. 27. § Flumen ut hibern. (ν)] Idest ita ruebat eius oratio, quemadmodum torrens descendens de altis-

1 est γfV] om. rv iste $\Gamma'V$] isti bf 3 enim $\Gamma'Vc\xi$] om. bf 4 diomedis $\nu\xi$] diomedes *cett.* 5 accepit] sua *c om.* ξ 6 diomedī munera $c\xi$ 8 metaphora rf] metaphora $\gamma\nu bV$ methaphora ξ mathaphora c 10 bacchius r] bachius $\gamma\nu fVc$ 12 tamen *om. ed., non* $\Gamma'fVc\xi$ 14 pugnavit c pugnant ξ 15 in pugna] *om. c\xi exhib. cett.* 16 metaphora Γ] metafora νV 22 com: coh:] com: scilicet $c\xi$ 26 o lux $\gamma c\xi$] dux (= o lux) rb lux νf 28 altissimo $c\xi$ cons. *Porph.*] latissimo $\Gamma'fV$

simo monte, 'quo rara securis fertur', hoc est ad quem montem raro uenitur praecidendorum gratia lignorum (Γ'bfVcξ cons. Porph.

§ Fabula talis est: quodam tempore rusticus dum iuxta
5 fluuium ligna caedit, casu securis eius in fluuium cecidit.
Mercurius hoc de summo monte uidit, descendit ad rusticum interrogauitque eum, quid amisisset. Ille simplicitate sui ait: securim ferream perdidit. Mercurius leuauit auream, ille suam sibi reddi cupiebat. Conlaudauit eum
10 deus et suam illi et auream condonauit. Alter agricola hac fama commotus iit ad fluuium, et dum se simulat ligna uelle deicere, securim in fluuium uoluntate proiecit. Similiter hoc supra dictus deus uidit, descendit, leuauit ferream. Ille auream se perdidisse fingeat; iratus deus
15 et illam dimisit. Ita qui auream habere cupiebat, et suam perdidit. Ergo dicit modo poeta: sic iniuriam Rupili Persius iruebat, quomodo fluuius ille, qui raro habet aureas secures (Γ'bfVcξ

28. § Salso (cξ)] Idest de amaro et copioso ac maledico pectore protulit conuitia et remisit in Persium (Γ'bfVcξ

29. *Expressa arbusto (vc)] [Pro] pectore, allegoricos (Γ'bcξ

*Regerit (cξ)] Inuicem mittit σκώμματα (Γcξ

29. 30. § Bene perseuerauit in metaphora, quia
25 arbustum pectus eius dixit; modo illum duro comparat uindemiatori (Γ'bfVcξ

§ Vindemiator non dicitur, sed uindemator, et ni ita

7 ille] om. cξ 8 sui Γ'f] sua bVcξ securem Vcξ
10 illi et auream illi V 11 iit r] ut γν iuit Vcξ uenit bf
12 deicere] caedere fξ cedere c securem ξ securim cett., hic
etiam c 13 uidit γνbfV] (dum . . .) uideret r uidens cξ et
edit. 14 iratus] unde iratus r 16 iniuriam] in iniuriam bf
18 auream securim cξ 20 conuitia Γ'ξ comitia c conuicia
fV, euauit b 21 pro om. cξ 23 σκώμματα] om. rcξ
24 hoc schol. post sequens pon. cξ addito 'autem' post 'bene'
27 uindemiator . . . uindemator Γ] uindemiator . . . uindemiator
vfV uindemator . . . uindemator bc non — uindemator om. ξ
(solum 'uindemiator' exhib.) non] autem non bf

dixeris, uersus non stabit. Hoc autem ipsa re nouimus, quod uiatores saepe <a> uindemiatoribus conuitiis aguntur, cum transierint, et illis reponunt, ita ut cuculos appellent, quasi pigros, et recitant hoc custodibus eo quod semper adsidant (*I'bfVcξ cf. Porph.*)

5

31. § Magna c. u. c. (c)] Cuculus auis abiecta, quae hoc uitio naturali laborat, ut oua ubi posuerit oblita s<a>epe aliena calefaciat; unde rustici sibi obiciunt, quasi alieni foetus curam sustinentes (*I'bfVcξ*)

Est autem et pigra, quae interdum pigritia, ne uolet, 10 fame moritur (*I'bfV*)

34. § Qui reges c. t. (v)] Aut propter Caesarem dixit hoc (*cons. gloss. I'*), qui est interfectus in senatu a Cassio et Bruto, aut quia (*cons. Porph.*) originem ducebat a Bruto, qui pepulit de ciuitate Tarquinius (*I'bfVcξ*) 15

SERM. 8

1. § Olim truncus eram (vc)] Inducit Priapum, qui stat in hortis Esquilinis, dicentem non tam sibi laborandum in seruandis furibus quam ueneficis perferendis. Quomodo autem a corylo columnus, ita a fico ficulnus 20 deriuatio est (*I'bfVcξ cf. Porph.*)

*Inutile (vcξ)] Ad nullos usus genitum (*I'cξ*)

4. *Cohercet (v)] Quia fustem tenens figuratur (*I'(γbv)cξ*)

2 conuitiis γc conuiciis rbV conuiuiis ξ cum uiciis f agantur cξ aguntur cett. cum uindemiatoribus conuiciis agunt edit. uindemiatoribus conuitiantur susp. K. conuitiari alicui dicit Quintilianus 3 cuculum eum a: qu: pigrum cξ edit. 5 adsidant γV] assideant f assidant γvcξ assid/// b 9 foetus I'V] foenis v om. cξ defc. b sust:] eas sust: bf 15 ciuitate I'V] urbe bfcξ 18 esqu: Vc] aesqu: I'bf exqu: ξ 20 corylo Vξ] corilo I'bf c 21 deriu: est fV] om. rcξ deriuatio est γv; defc. b

5. *'Ruber palus' formatum e ligno uirile membrum
(Γ' b cons. cξ

6. *Inportunas (ξ)] Quae hortis noceant (Γ' cξ

7. § Vetatque nouis (ν)] Quia semper exercentur
5 noua cultura, an propter recentem dedicationem M<a>e-
cenatis 'nouis', hoc est nuper institutis, aut recens satis,
aut quia antea sepulchra erant in hoc loco, in quo modo
sunt horti M<a>ecenatis, ubi sunt modo Traianae? Ante
enim tanta misericordia tenebantur maiores, ut etiam
10 publica monumenta pauperibus et seruis aedificarent
(Γ' b f V c ξ

8. § Huc (ν)] Ad illum locum, in quo stabat Priapus,
idest huc aliquando cadauera portabantur plebeiorum siue
seruorum. Nam sepulchra erant publica antea, modo
15 M<a>ecenatis horti (Γ' f V c ξ

*Angustis cellis (c)] Vilissimis tuguriis (Γ' cξ

§ Pauperum uel seruorum cadauera hic olim sepe-
liebantur, nam ideo subdidit 'conseruus' (Γ' f V c ξ

10. § Commune s. (ν)] Soliti enim erant carnifices
20 puteos in Esquilina uia facere, in quos corpora mittebant
(Γ' V c ξ

11. § Pantolabo (Γ' V)] Mallius Verna trans Tibe-
rim ex ingenuis parentibus natus, qui a multis pecunias
accipiebat, unde Pantolabus dictus; qui quamuis multis
25 uitis habundaret, propter scurrilitatem tamen conpluribus
erat domestice notus (Γ' b f V c ξ ex Porph.

*'Scurrae' dicuntur homines uilissimi et abiecti [et
scenici legionum] (Γ' cξ

5 dedicationem] delicationem c delectationem ξ elabora-
tionem b f 7 sepulchra ν b f V c ξ] sepulchra Γ 8 ubi sunt
Γ' V c ξ] ubi b f 10 monumenta γ 14 sepulchra γ ν f c] se-
pulchra r V c modo] non ξ ubi modo f 17 paup: — sep:]
om. ν 18 conseruos c ξ, memorabili sane scriptura 20 esqu:]
exquilina γ ξ 25 uitis] diuitiis ν om. c ξ hab:] abundaret
c ξ, b absis. conpluribus γ] compl: r ν V c ξ eum pluribus f
26 domestice] domesticus et (om. ξ) c ξ 27 et sc: legionum] om. c ξ

§ Nomentanoque n. (c)] Nomentanus autem prodigus fuit et omnia bona comederat; et eleganter his apud Esquilias in publicis ustrinis monumentum fuisse dicit, quia priuatum habere locum non potuerant, omnibus suis absumptis ($\Gamma'bfVc\xi$ cf. *Porph.*)

12. Mille ped. (ν)] Ideo cippus erat positus, ne heredes ipsius regionis haberent potestatem auiti siue paterni ($\Gamma'bfV$)

§ Titulus erat inscriptus, agri modum ex utroque spatio designans ($\Gamma'fVc\xi$)

13. § Heredes [m.] ne s. (ξ)] Nescio qui donauit agrum suum populo ad sepulchra et posuit fines, ut habeat in latitudine mille pedes, in longitudine trecentos. Hoc tamen fecit, ne heredes eius publicum inuaderent monumentum ($\Gamma'bfVc\xi$)

§ Ne[c] sequerentur (ν)] Ne haberet facultatem petendi spatium illud mille pedum et trecentorum. Item inscriptum erat sepulchro, ne ad heredes pertineret, hoc est, ne corpora aut reliquiae alienae inferrentur ($\Gamma'bfVc\xi$)

14. § Nunc licet E. (c)] Esquiliae dicitur locus, in quo antea sepeliebantur corpora extra portam illam, in qua est Sessorium ($\Gamma'fVc\xi$)

§ Salubribus (ν)] Si sublata sunt sepulchra et modo sunt ibi horti, recte dixit salubres. Loca enim salubria sunt, in quibus [sunt] amoenitates ($\Gamma'bfVc\xi$)

16. § Albis ossibus (ν)] Sensus hic est: ibi nunc amoenitas aedificiorum grandis est, ubi aliquando albebant ossa miserorum, idest tristes homines intuebantur

1 autem] aut V om. $c\xi$ 3 esqu: fc] esquilias $\Gamma'V$ cons. b
 exquilinas ξ ustrinis $\Gamma'bf$ cons. *Porph.*] astrinis V tonstrinis $c\xi$
 9 inscr:] scriptus $c\xi$ 11 quis $c\xi$ 12 sepulchra rv cons. f ,
 sepulchra $\gamma Vc\xi$ 13 trec: in longitudine $c\xi$ 14 inuaderent
 $rbfc$] inuiderent $\gamma V\xi$ *Hauth.* monumentum γ 16 nec habe-
 rent $c\xi$ *continuentes hoc sch. antecedenti, fort. recte* 17 illud]
 istud ξ 18 sepulchro $\Gamma'fc$] sepulcro $V\xi$, *defic. b* 19 alienae]
 exinde $c\xi$ 20 esqu: fc] aesqu: $\Gamma'V$ exqu: ξ 23 si —
 horti om. $c\xi$ si rvb] $\cdot i$ f om. γV 25 sunt om. $rc\xi$
 27 albebant] alebant $c\xi$

hunc agrum aliquando album ex ossibus cadauerum
(Γ' b f V c ξ)

17. *Furesque f. que (c ξ)] Fures propter hortos,
ferae propter cadauera mortuorum (Γ' b c ξ)

5 19. *Versant (c ξ)] Mutant. In aliis 'uexant' lego
(Γ' b c ξ)

21. *Vaga (c ξ)] Quia per zodiacum uagatur (item b);
ut Maro (*Aen.* I 742):

Hic canit errantem lunam (Γ' c ξ cf. *Porph.*

10 22. *Protulit os (c ξ)] Maro (*Aen.* VIII 591):

Extulit os sacrum caelo (Γ' b c ξ)

23. § Vidi egom. (ν c)] Hic uersus tragice profertur,
ut (*Verg. Aen.* III 623):

Vidi egomet, duo de numero cum corpora nostro

15 (Γ' b f V c ξ)

24. § Canidiam (ν c ξ)] Pro Gratidia Neapolitana
unguentaria, quam semper ut ueneficam carpit Horatius
(Γ' f V c ξ)

25. Maiore (ν)] Ostendit fuisse etiam minorem; aut
20 maiorem natalibus aut aetate aut censu; aut 'maiore'
quam fuit ipsa Canidia (Γ' b V

27. § Mordicus (ν c ξ)] [Aduerbium est: mordendo.
Aliter.] Pro eo, quod est morsibus, uelut aduerbialiter
locutus ut radicitus (Γ' b f V c ξ)

4 mortuorum] om. b 5 in — lego] om. b 8 ut —
lunam] om. b 10 maro Γ' b] uirgilius c ξ 11 os sacrum
caelo] om. b 13 ut — nostro] om. b ut] ut uirg. f
14 cum c ξ] om. cett. 17 ungentaria γ quam — horatius]
om. f 19 *Porph. ad h. l. scribit:* memini me legere apud Hele-
nium Acronem Saganam nomine fuisse Horati temporibus Pom-
pei Sagana (libertam coni. K.) senatoris, qui a triumuiris pro-
scriptus est 20 aut censu aut maiore] om. b 22 aduerbium
est Γ' b V (sed fort. gloss. V) aduerbium om. est f c ξ ante
mordendo edit. inserunt a mordendo om. r 23 aliter
om. V c ξ

29. *Manes e. (v)] Quid sunt manes? animae re-
sponsa daturae. Efexegesis est ($\Gamma'bc\xi$ cf. *Porph.*)
30. § Lanea effigies (v)] Bis subaudis 'effigies':
lanea effigies, cerea etiam ($\Gamma'Vc\xi$)
31. *Maior l. q. c. (c)] Sic steterant, ut ceream 5
lanea coherceret ($\Gamma'bfc\xi$)
33. § Peritura (v)] Idest ita stabat effigies cerea
ante laneam, quasi passura poenas ($\Gamma'fVc\xi$)
35. *Infernas canes (ξ)] Aut Cerberum dicit aut
Furias ($\Gamma'bc\xi$) 10
36. <Magna>] Praegrandia (V)
39. § Iulius et fragilis P. (c)] Quidam infames
temporis illius. Alii dicunt poetas fuisse pessimos. Pe-
diatitia ergo uiri nomen est, sed soluti. Alii perditos,
triuiales exponunt ($\Gamma'fVc\xi$) 15
- *Fragilis (c\xi)] Hoc est mollis et fluxus ($\Gamma'c\xi$)
- *Voranus (vc)] Istum dicunt furem fuisse iudi-
cem ($\Gamma'c\xi$)
40. *Alterna l. (c)] Respondentes ($\Gamma'bc\xi$)
41. *Triste et a. (c)] Hoc est metuendum et lu- 20
gubre ($\Gamma'bc\xi$)
43. *Cerea (v)] Ypermeter uersus, ut (*Verg. Aen.*
X 116):

Solio tum Iuppiter aureo

- ($\Gamma'bc\xi$ ex *Porph.*) 25
44. § Arserit (v)] Κατὰ κοινόν: quid memorem, ut
largior arserit ignis? Deest tamen 'ut' ($\Gamma'bc\xi$)
- § Et ut non testis (v)] Idest quid dicam, quomodo
eas ultus sum pro timore, quomodo inultus non recessi,
sed eas terrui? ($\Gamma'fVc\xi$) 30

1 sunt rb] sint $\gamma c\xi$ om. v 2 efexegesis v] effexegesis c
effegesis ξ effexegesis est γ et est efexegesis r uel exegesis b
4 etiam] omis. V 7 ita] omis. $vc\xi$ 11 p regrandia V
15 triuiales ed.] triuiales $c\xi$ tribuales V tribuales $\Gamma'f$ trabiliaes v
26 κατὰ κ:] om. c sine lacuna, in ξ lacuna quid $vc\xi$] quod $\Gamma'V$;
defic. b 29 sum codd.] sim edit.

46. § Disposita (νξ)] Explosum est eiectum, dispositum cum impetu eiectum (Γ'bfVcξ

§ Ego ficus pepedi, idest factus ex ficu Priapus (Γ'γb)Vcξ

5 48. *Caliendrum] Quidam ornatus, quo mulieres ad exornandos crines utuntur capillorum (Γ'bf

§ Aliter: caliendrum dicitur ornatus capitis mulierum, siue subpositus crinis, quem pro naturalibus capillis accipiebant [crinis subpositicius siue capillamentum]

10 (Γ'bfVcξ

*Caliendrum] Genus galeri (gloss. Γ'(rf)

50. *Vincula (νcξ)] Quaedam licia ex diuersis coloribus (Γ'bcξ

SERM. 9

15 1. *Ibam forte uia sacra (νc)] De Epagomeno dicit (Γ'cξ

*Refert se cuiusdam ignoti diuturna garrulitate fatigatum (Γ'bf

Sermo iste dicitur 'Molestus', 'Επιπερόμενος (Γ'fV

20 2. § Nescio quid] nugarum (ν)] Idest uersus. More satyricorum 'nugarum' dixit, quia satyrici solent etiam sese carpere (Γ'bfVcξ

4. § Ordo [est]: quid rerum agis, ait mihi, tu dulcissime? (Γ'bfVcξ

25 5. § Idest suauiter ago, sicut modo et tibi cupio bene euenire (Γ'bfVcξ

*Cupio (bv)] Te uiuere ex sententia tua (Γ'bcξ

3 qui ex ficu factus sum priapus c cons. ξ 7 aliter] om. νVcξ, euan. b 8 subp: rfV supp: cett., euanuit b 9 crinis subp: — capillamentum] om. cξ suppositi cuius// γ suppositicius r suppositicam ν suppositi//// b subpositi cuius V subpositus f 11 idest galerum f 20 idest γfV] om. rνcξ, abs. b 21 satyrorum b satirorum cett. etiam ξ nugarum codd.] nugas edit. satyrici νc] satyri ξ satirici cett. 23 est γ om. cett.

6. § Occupo (ν) Idest praenenio illum [hoc sermone] dicens: numquid aliquid uis, numquid tibi necessarium [est]? ($\Gamma'bfVc\xi$)

6. 7. *Noris nos (ν) Idest: hoc uolo, ut scias nos, quia docti sumus; idest non sumus indigni, quos scias 5 ($\Gamma'bc\xi$)

7. 8. *Hic ego p. h. i. m. e. (ξ) Hac re, quia doctus es, ideo tibi honorem habeo ($\Gamma'bc\xi$)

10. *Cum sudor m. t. ($c\xi$) Cum ex tedio et molestia illius fluere sudor ($\Gamma'bc\xi$) 10

11. *O te Bolane (ν) Qui solebat prae iracundia in facie quemuis reprehendere et libere dicere, quid sentiret ($\Gamma'bf c\xi$)

§ O te Bolane c. f. (c) Cum sudarem molestius, dicebam apud me felicem esse Bolanum oxycholum, qui 15 possit eum uerbis asperioribus remouere. Quare autem felicem dixit oxycholum? Quia non patiebatur molestiam ($\Gamma'bfVc\xi$)

12. Felicem cerebri (rV) Cum felicitate illum fuisse oxycholum ($\Gamma'bfV$) 20

14. *Misere ($\nu c\xi$) Valde, ut Terentius in heautontimorumenon (I 2, 16):

Eam misere amat ($\Gamma'bc\xi$)

16. *Nil opus est ($\nu\xi$) Idest aio illi: non opus est tibi huc atque illuc circumduci ($\Gamma'c\xi$) 25

18. *Cubat ($c\xi$) Aegrotat, languet, iacet ($\Gamma'bc\xi$)

22. § Si bene me noui (ν) Idest [si bene] fretus [sum] conscientia mea, intellego, quia magis mihi defer(e)s quam illis ($\Gamma'bfVc\xi$)

1 idest] *om. $\gamma \nu c\xi$* dicens hoc sermone γ hoc sermone
om. $c\xi$ 3 est *$rc\xi$*] *om. cett.* 8 ideo — habeo] *om. b*
10 illius] *om. b* 12 faciem *$c\xi$* 14 molestus *$\gamma c\xi$* 15 bolanum *$c\xi$*] uolanum *$\Gamma'bfV$* 21 ut — amat] *om. b* in eautiontumerumenon *c* Incanten *ξ* *om. cett.* 26 (aegr: b) languet] *om. b* 27 si bene *om. $c\xi$* 28 sum *om. $\gamma c\xi$* conscientia *$c\xi$*] scientia *$\Gamma'bfV$* deferens *$K.$*] differs ξ defers *cett.* 29 illi *$c\xi$*

- § Viscus disertus illius temporis homo. Nonnulli
(= *gloss.* Γ' b) poetam dicunt, amicum Horatii. Est
autem sensus: non Viscum amicum pluris facies, hoc est:
qui amicus tibi est, potiore duces (Γ' b f V c ξ)
5 23. *Varius poeta, amicus Virgilii, Horatii etiam (Γ' b
*Mire sic garrulum ostendit molestum (Γ' c ξ)
24. § Quis membra (b v c ξ)] Idest quis cum gestu
corporis potest pronuntiare quemadmodum ego? (Γ' b f V c ξ)
25. § Ita pronuntio, ut Hermogenes mihi cantor in-
10 uideat (Γ' b f V c ξ)
*Hermogenes Tigellius', de quo supra (*serm.* I 3,
129. 4, 72):

Io, Bacche (Γ' b c ξ)

28. *Omnes composui (c ξ)] [In urnis] omnes sepeliui
15 (Γ' b c ξ)
30. § Mota anus u. (v)] Idest ipsa commota ex
urna dixit imminere mihi fatum ex garrulo. Aut mota
urna ipsa anus cecinit, quoniam sortes de urna tolluntur
(Γ' f V c ξ)
20 32. *Tarda podagra (c ξ)] Quia tardos [homines]
facit [podagra]; et est ypallage (Γ' b c ξ)
33. § Quando c. cumque (v)] T[e]mesis est 'quando-
cumque consumet'; ut (*Verg. georg.* III 381):

Septem subiecta trioni (Γ' f V c ξ)

- 25 35. *Ad Vest<a>e (v c ξ)] Subaud. templum, sicut
'in Pacis, Concordiae'. Terentius (*adelp.* III 2, 43):

Vbi ad Dianae ueneris (Γ' b c ξ *cons. Porph.*)

36. § Vadato (v)] Participium est ab eo, quod est
uador, uadaris; et est uerbum commune: [uador te et ua-

11 hermogenes tigellius c ξ] *om.* Γ' b 14 omnes in u: c ξ
in urnis] *om.* b 20 homines Γ' b *om.* c ξ 21 podagra Γ' b
om. c ξ et — ypallage] *om.* b 25 subaudiendum *Porph.*
id v 26 ter:] terentius v ter γ ut c ξ 29 uaderis r f V
uncis inclusa *om.* c ξ

dor a te,] idest uoco te [ad iudicium] aut uocor a te ad iudicium. Respondere ergo debebat aut ei, a quo uocatus est ad iudicium, aut ei, quem ipse uocasset [ad iudicium] ($\Gamma' f V c \xi$)

*Vadato ($c \xi$) In iudicio, quia uadatus eum fuerat 5 uel quia eum uadio obligauerat ($\Gamma' b c \xi$)

37. *⟨Debebat⟩ Idest cogebatur, aut k. k. debebat (Γ)

40. *Et propero quo[s] scis ($c \xi$) Oblitus est Horatius, quod dixit sibi uisendum esse nescio quem ($\Gamma' b c \xi$) 10

42. Ego ut contendere d. (ν) Ego coepi eum sequi, quia sciebam durum esse contendere cum pertinaci ($\Gamma' f V$ cons. *Porph.*)

*Sciens durum esse contendere cum uictore coepi sequi ($\Gamma' b c \xi$) 15

43. § Quomodo tecum (ν) Initium locutionis fecit et coepit interrogare: quomodo circa te M⟨a⟩ecenae est? ($\Gamma' f V c \xi$)

*Deest 'agit' ($\Gamma' f c \xi$)

44. § Paucorum (ν) Idest qui et sapiens est et 20 raro habet parem, qui multorum amicitia non gaudet ($\Gamma' f V c \xi$)

46. § Posset qui ferre (ν) Idest haberes apud M⟨a⟩ecenatē, qui tueretur partes tuas, si me ei commendare uelles ($\Gamma' f V c \xi$) 25

47. *Hunc hominem (ν) Dicticos; se ipsum tangit digito ($\Gamma' c \xi$)

1 idest $\Gamma' f c$] uel ξ om. V uoco te ad iudicium] uoco ad iudicium Γ' uoco te $c \xi$ ad iudicium aduoco V aut uocor a te ad iudicium] om. νf aut Γ] et $V c \xi$ 2 resp: — iud:] om. ξ debebat f] om. *cett.*; sed nescio an in fine scholii posita haec uox propter lemma sequentis (debebat) interierit a quo — uocasset] quē ipse uocas ad iudiciū V 6 uel — oblig: om. $r b$ uadio *codd.*] uadimonio *edit.* 7 k. k.] $\xi \xi \Gamma$ = causa cadere (*cf. Mommsen in not. laterc. post Keilii Probum*); $\kappa\rho. \kappa\rho.$ *Cruguius* (1573) 12 pertinaci] pertinaces V 16 fecit $r f \nu V$] fuit $\gamma c \xi$ 21 qui] quia V

*Dispeream (vc)] Idest ualde peream, si non omnes remouisses ab amicitia M<a>ecenatis (Γ' cξ

48. *Non isto (vcξ)] Respondit Horatius (Γ' bcξ

50. § Nil mi officit (cξ)] Idest quicumque est ditior,
5 non officit mihi in domo M<a>ecenatis (Γ' fVcξ

52. *Vix credibile (cξ)] Vt non sit factio in tanta domo (Γ' bcξ

53. § Accendis (vc)] Haec dicendo multo magis me accendis ad amicitiam eius (Γ' bVcξ

10 54. § Velis tantummodo (ξ)] Si uolueris me commendare, impetrare possis, homo tantae uirtutis (Γ' rf)Vcξ

54. 55. § Opus est, inquit, hoc solum, ut uelis ei amicus esse; etenim pro merito uirtutum tuarum facile poteris promereri (Γ' fVcξ

15 55. § Et est qui uinci possit (vcξ)] Hoc uitio est, inquit, Maecenas, cui si saepe instes, uincatur. Persius hinc (1, 116. 117):

Omne uafēr uitium ridenti Flaccus amico
Tangit.

20 Et nunc iucunde ex alterius persona eum reprehendit (Γ' bfVcξ

62. § Ecce Fuscus (cξ)] Aristius Fuscus, grammaticus doctissimus illius temporis, amicus Horatii (Γ' bfVcξ
ex Porph.

25 61. 62. § Et illum (v)] Inducit illum qui superuenerat dissimulare, ut ipse odiosi hominis molestia fatigaretur (Γ' fVcξ

62. 63. *Ἐπιφροσύμενος interrogabat, unde uenisset; Aristius uero respondit (Γ' bf

30 63. *Κατὰ τὸ αὐτό (Γ' cons. cξ

2 remouisses omnes cξ 3 respondet γ 4 nil mi] nihil cξ 8 haec rV] hec γb hic v hoc cξ 14 promereri Γ' fc] promerere V promoueri ξ 16 (maecenas γ) saepe ξ] semper V sepe cett. 26 ipse Γ' fVcξ] ipso (l) *Pauly et Hauthal* 29 respondet γ 30 κατὰ τὸ αὐτό] *lacuna in cξ*

*Vellere ($\nu c\xi$)] Vellicare ($I'bc\xi$)

64. § Nutans (ν)] Idest coepi nutare. Est autem nutare aliquid oculis nutantibus uelle monstrare ($I'bfVc\xi$)

*Innuens, significans ut me eriperet ($I'bf c\xi$)

65. § 'Male salsus' in perniciem meam nimis prudens, 5 aut male iocosus et urbanus inrisor ($I'bfVc\xi$)

*Male prudens ($I'bf c\xi$)

66. *Meum iecur u. b. (ξ)] Vehementer irasce-
bar ($I'c\xi$)

67. <Certe>] [Ego] Horatius ($I'bfV$ cons. *Porph.* 10

69. § Hodie tricesima s. (c)] 'Tricesima sabbata', quae Iudei Neomenias dicunt, quoniam per sabbata Iudei numeros appellant lunares (*cf. Porph.*). Aliter: tricesima sabbata dicuntur, quando Kalendis occurrit sabbatum. Item: tricesima sabbata dicuntur, quando ueniunt Kalen- 15 dae [in] prima luna per sabbata, qui dies maxime a Iudeis obseruatur; aut quia tricesima sabbata religiosius colebantur ($I'bfVc\xi$)

<Tricesima sabbata>] Quae Neomenias dicunt, *p xxx... o dies lunaris cursus quando peragitur in Ka- 20 lendis Iudei semper sabbatizant (V , *cett. om.*)

70. § Curtis Iudeis (ν)] Ideo curtis, quia Moyses, rex Iudeorum, cuius legibus reguntur, neglegentia medici talis effectus et, ne solus esset notabilis, omnes circum- 25 cidi uoluit ($I'bfVc\xi$)

2 coepi — autem nutare] *om. V* est — nutare] *om. γν*
3 monstrare] demonstrare ν 5 male salsus ν] male falsus bf
male salus c *om. cett.* nimis $K.$] minus *codd.* 6 inrisor γ] *irrisor cett.* 10 ego V *om. cett.* 11 tric: sabbata] *om. V*
12 per] *om. r c\xi* 14 kalendis — quando] *om. v\xi propter homoeoteleuton* in kalendis f in kalendis b 15 item νbfc] ite-
rum $I'V$ aliter ξ 16 in $bfc\xi$, *om. I'V* 17 obseruabatur V
18 colebantur] obseruantur r celebrantur ξ 20 o post p xxx...
non certa, fort. c 23 rex] $\overline{s}cs$ rex i. dominus V medici
talis $\gamma\nu bf$] talis r medicinalis $Vc\xi$ *edit. (!); in \xi linea traducta*
alteraque insuper infra addita uerbum deletum est 24 effectus
codd.] affectus edit. circumcidi $V\xi$] circuncidi c concidi
 $I'bf$

- *'Oppedere' contradicere, quasi contra pedem opponere. Alii uerbum foeditatis uolunt, sed falsum est (Γ' b f)
70. 71. § Nulla mihi inquam r. (ν)] Hoc est: 5 facile hos contempno, quorum religione non teneor (Γ' b f V c ξ)
71. § Infirmior (ν ξ)] Idest timidus sum et hac de causa colo omnes religiones (Γ' f V c ξ, euan. b)
- *Quia nimiam religionem infirmitas facit et metus 10 (Γ' b f c ξ)
72. *Solem (ν)] Idest huncine diem tam molestum ortum mihi esse (Γ' b f c ξ, sed b propemodum euanuit)
73. § Tam nigrum (c ξ)] Tam tristem et aduersum, cui contrarium (Pers. 2, 1):
- 15 Hunc, Macrine, diem numera meliore lapillo [idest albo] (Γ' f V c ξ)
- *Surrexe (c ξ)] Pro surrexisse (Γ' c ξ)
- *Improbis (ν)] Idest malus, qui non subuenit amico suo (Γ' f)
- 20 74. *Sub cultro (ν c)] Prouerbiū est: idest in maxima molestia cum ἐπιπεσομένῳ (Γ' f c ξ)
75. *Obuius (c ξ)] <ἐπιπεσομένους> (c ξ)
76. § Et licet antestari (ξ)] Denuntiantes litem antestatos habebant, quibus praesentibus conueniebant, ita 25 ut aurem illis tertio uellerent. Sic Seruius magister [urbis] exposuit. Alii sic exponunt, quod Horatium interrogauerit, si testis esse pateretur, et Horatius optulerit aurem ultro. Solebant enim testium aures tenere et ita dicere: 'memento, quod tu mihi in illa causa testis eris'.

2 uerbum] cibum *codd.* 4 hoc est] idest c ξ 5 contemno c contendo ξ 11 tam c ξ] *om. cett.* moleste c ξ
 13 Ia nigrum V 15 macrine *om. Γ'* idest albo V *om. cett.*
 17 surrexe ξ surresse c 18 qui — suo] *om. r* 20 in r]
 sub f *om. γ v c ξ* 21 cum ε:] sub (super c) illo garrulo (garrulo ξ) c ξ 22 ἐπιφ.] *lacuna in c ξ* 26 urbis Γ' f c rō v
 uerbis ξ *om. V, absc. b* 27 optulerit Γ V] obtulerit b f v c ξ
 29 testis eris in illa causa r V

Quid est antestari? Olim qui antestabatur, auriculam contingebat, ideoque poeta ait: libenter auriculam optuli. Tangens autem auriculam his uerbis loquebatur: 'licet antestari?' Si ille respondisset: 'licet', per iniectionem manus aduersarium suum in iudicium trahebat. 5 Quod si antestatus non esset et manum iniecisset, iniuriæ reus constitui poterat. Plautus in Persa (III 9, 10 sq. = 747 sq. R.): leno ad Satyrionem parasitum:

Nonne antestaris?

et parasitus:

10

Tuane ego causa carnifex

Cuiquam mortali libero aures atteram? (*I' f V c ξ*)

*Aliter: antestari idest teste uti, quod iudicii causa uolo manum inicere. Nam haec erat consuetudo: siquis uadato non paruisset, eius aduersarius aliquem de prae- 15 sentibus antestabatur, idest tangebatur eius aurem et dicebat: licetne te antestari? Si respondisset ille: licet, tunc iniciebat uadatus manum in eum, qui non paruisset, et ducebat in iudicium, aliter si iniecisset manum, iniuriarum poterat accusari (*I' b f c ξ cons. Porph.*) 20

SERM. 10

1. § Nempe in composito (ν)] Idem certe confiteor me dixisse, quod asperos et non compositos uersus fecit Lucilius (*I' f L V c ξ*)

*Respondit. his, a quibus culpatus fuerat, quod Lucilius uersus damnasset in satyra 'Eupolis atque Cratinus' 25

1 quid e: a:] Aliter V [sit antestari b 13 antestari
b f c ξ] om. cett. idest] om. f, abs. b 22 idest — quod]
// cit ipse Lucilius. Eo quod V 25 respondit I' L] respon-
disset f respondet c ξ Porph. 26 damnasset r L c] dannasset ξ
dampnasset cett. satyra r L ν c ξ] satira γ satura f

(s. I 4, 1), et dicit se non poetam inprobasse, sed uersus (Γ'fLcξ ex Porph.

2. § Inepte (vcξ)] Inepte fauemus alicui, quando aperta uitia eius negamus (Γ'fVcξ

5 3. *At idem q. s. (cξ)] Subiectio; idest sed in multos principes ciuitatis multa uenuste et iocose dixit in eodem opere, et perseuerauit in metaphora 'sale' dicendo 'defricuit' (Γ'fcξ

*'Sale multo' ideo ait numero singulari, quod dicturus erat perfricuit, ut quasi uero sale faceret; nam sales plurali numero dicendi sunt, cum urbanitas significatur (ΓfLcξ cons. Porph.

4. *Vrbem (vc)] Idest principes ciuitatis, quia Lupum et Mutium uehementer affixit, iocose (Γ'LE

15 *Non urbem, sed principes urbis, Mutium et Lupum et ceteros (cξ

5. § Nec tamen hoc tribuens d. quoque c. (ξ)] Idest non ideo, quia concedo illi facetias, concedo et omnia, quae debet habere poeta (Γ'LVcξ

20 5. 6. *Sic et L. m. (cξ)] Idest si dico Lucilium ideo bonum poetam esse, quod habet facetias, idem mihi dicendum est de Laberio mimographo; nam et is habet facetias; sed multis caret, quae poeta debet habere (Γ'fcξ

6. § Sic et Laberi m. (v)] Nam et mimorum ioca sic laudo, ut non cetera illis adsignem, quae perfecti sunt operis. Per hoc Lucilii opus mimis comparat (Γ'fVcξ

7. *Rictum (vξ)] Incerti generis est; nam et hic rictus dicitur et hoc rictum mensura oris (Γ'bcξ

8. *Risum diducere rictum (ξ)] Aperire os et risum mouere (Γ'bEcξ

3 inepte fauemus] stulte fauemus cξ fauemus v 4 eius uitia (uitia V) Vc, non cett. cum ξ 5 subiectio] subiectio est cξ 10 uere c sal cξ 14 affixit LE] affixit Γ' 18 non — fac:] quamuis concedo fac: et uenustatem Lucilio tamen non ideo cξ facetias cξ] facecias V fac: idest cett. 25 adsignem Γf] assignem vVcξ 28 mens: oris] oris apertio b

9. § Est breuitate o. ($\nu\xi$)] Sententia illa, quae risum mouet, debet esse cita et manifesta. Aliter: sensus: non solum in eo est, ut pauca copiose, sed ut breuiter multa dicantur. Sic et Cato a Sallustio laudatur (*hist. fragm.* I 4 *M.*), quod multa paucis absoluerit (*cons. Porph.*). 5 Aliter: sententia non debet esse prolixior, ne aures oneret auditoris et non intellegatur ($\Gamma'fLVc\xi$)

*Si uis perfectum opus facere, breuitate opus est, ut cito sententia finiatur ($\Gamma'c\xi$)

11. *Et sermone opus est modo tristi, saepe iocoso (ξ)] Idest opus est sermone ei, qui iocos dicit, modo defendente uicem oratoris, modo poetae, modo urbani parentis uiribus suis. Nam cum inducis loquentem rusticum, non debes loqui pro ingenio tuo, sed pro ingenio rustici ($\Gamma'fc\xi$) 15

13. § Interdum u. ($c\xi$)] Interdum urbani hominis sermone opus est, qui, ut delicatus uideatur, minus se ostendit facere, quam possit, sed non qui in dicendo uiribus parcat, sed qui alioqui minores uires demonstret ($\Gamma'fVc\xi$) 20

14. 15. § Ridiculum ($\nu c\xi$)] S<a>epe ioculare maledictum grauius uulnerat, quam res aspera, idest satyra ($\Gamma'Vc\xi$)

*Iocus saepe plus mouet hominem, quam res acris ($\Gamma'bEc\xi$) 25

*Plerumque, inquit, uenuste et ridicule dicta plus mordent, quam quae acriter et turbulenter prolata sunt ($\Gamma'fc\xi$)

16. *Illi ($\nu c\xi$)] Idest antiqui comoediographi ideo placuerunt, qui<a> temperabant fabulas suas iocoso et tristi; 30 et hi modo partes rhetoris sequebantur, modo poetae ($\Gamma'fc\xi$)

3 i. e. e.] eo est opus $c\xi$ 4 sall: ν *Porph.*] salustio *cett.*
 11 ei] et $c\xi$ 16 urbani interdum V , non *cett.* 19 parcat
 — demonstret] *per negligentiam om.* ξ alioqui] aliqui ν
 alioquin f alii qui c 22 satyra $r\nu Vc\xi$] satira γ

17. § Hoc stabant (ν)] Eo ipso placebant, quod ridicula eorum magis morderent, quam si acria protulissent (Γ' f V c ξ

18. *Hermogenes et Demetrius, quem iste simium
5 appellat genere masculino propter deformitatem et breuem staturam, ambo obtrectatores fuerunt Horatii. Erant autem musici modulatores (Γ' f E c ξ sim. Porph.

§ Demetrius praeter Caluum et Catullum poetas alios non legerat (Γ' f V c ξ

10 *Ad nullam rem doctus Demetrius nisi Catulli et Calui uersus cantare et imitari, qui dramatopoeos erat, hoc est amatorias cantiones scripserat (Γ' f c ξ

21. *O seri studiorum (ν c ξ)] O qui seri estis ad studia. Castigat eos, qui mirantur Lucilium, quod Latinis
15 Graeca miscuerit (Γ' b f c ξ cons. Porph.

*'Quine' quasi curne aut uacat 'ne', ut 'qui' pronomen sit (Γ' f c ξ

22. 23. *Idest putatisne eum aliquid magnum fecisse, quod scripsit sicut Pitholeo, abiectus poeta? Nam
20 dicitur Pitholeo epigrammata ridicula scripsisse, in quibus Graeca uerba mixta erant cum Latinis (Γ' f E c ξ

*Aliter: Pitholeon Rhodius huiusmodi fecit epigrammata, ut Latinis Graeca coniungeret, quod adeo non est difficile, et ideo non dignum miraculo; etenim infirmitatis
25 putatur non Latinis compleri, quae Latinis sunt coepta (Γ' f c ξ

24. § Vt Chio nota si c. (c)] Genera uini optimi, Chii et Falerni. Chium dulce est, Falernum austerum; ergo mixtum iucundum fit. Aliter: subiectio, idest sed
30 suavis fit sermo coniunctus ex Latino et Graeco, quemadmodum si miscueris Falernum uinum cum Chio. Sed comparatio haec non congruit; nam uinum Chium mixtum

2 morderent c ξ] moderent Γ' V moderarentur f 8 catullum γ c ξ] catulum r v V tullium f 19 pitholeo Γ' E] -on f c ξ 23 quod c ξ] om. cett. 28 chii c] chio Γ' V om. ξ chium et phalernum f austerum γ c] auxterum ξ austere r v V 29 aliter] uel c ξ om. f v

cum Falerno facit suauitatem, quia Chium dulce est, austerius Falernum; Graeca uero cum Latinis commixta dissimilitudine naturae carent suauitate (*I'fVcξ*)

*[Nota... Falerni)] 'Nota' ideo, quia aut uina notantur in lagoenis aut consules (*I'fVcξ*) 5

25. *Te ipsum percontor (*ν*)] Te, inquit, qui Lucilium defendis, consulo: utrum tunc tantum Latinis Graeca permisces, cum uersus facias, an et quando causam durissimam Petilli de furto Capitolino aduersus Pedium Publicolam siue aduersus Messalam Coruinum peroras? Hi 10 autem ita Graecis abhorrerunt, ut Messala primus funambuli nomen intulerit et post eum Terentius (*hec. prol. 34*):

Funambuli eodem accessit expectatio.

Aliter: idest quando suauis est sermo Graecus coniunctus Latino? Cum uersum facis, an etiam, cum reum defendis 15 Petilium? Petilium hunc dixit superius (*serm. I 4, 94*) coronam rapuisse de Capitolio; qui, quamuis absolutus est, tamen duram causam habuit; nam ab Augusto absolutus est. Petilli autem genitiuus est (*I'fVcξ*)

§ Pedit Publicola et Messala Coruinus oratores 20 fuerunt, qui obseruauerunt, ne Graecis sermonibus uterentur. Erant autem fratres causidici optimi (*I'fVcξ*)

30. *Canusini more bilinguis (*ν*)] Aut quia Canusium oppidum constat ex Graecis et Italis, quidam istum Pitholeontem Canusinum fuisse dicunt, aut pro quocumque 25 Canusino dixit. Aliter: de Pitholeonte dicit; nam iste de Canusio fuit. Dicit autem bilinguem, quia et Graeci et Latini apud Canusium habitant et utuntur utroque sermone (*I'fVcξ*)

2 austerius *rfνVc*] austerum *γ* austerus *ξ* 5 lagoenis *ρ*] lagoenis *γ* lagoenis *f* lagunen *ν* lagen *cξ* 10 aduersum *ν* hi — expectatio] *ex Porph.* 23 canusium] canusinum *V* 24 italis] latinis *γ* *pr. cξ* 25 canusinum *cξ*] canusium *I'fV* 26 canusino *ν cξ*] canusio *I'fV* 27 canusio] cusio *V, ν non liquet* 28 habitant] habitabant *γ* abitant *V*

*Canusini enim cum sint Latinae gentis et a Diomede Graecitatis partem trahant, [et] per ipsius regionis tractum Graeca lingua in usu fuit: unde ea pars Italiae Graecia Magna dicta est (*Γ'fcξ cons. Porph.*)

5 **31.** *Atque ego cum f. (*c*)] Cum facere uellem, ut (*Verg. ecl. 6, 3*):

Cum canerem reges et proelia (*Γcξ*)

*Mare citra (*vcξ*)] Natus in mediterranea regione et a Graecia longe positus (*Γ'cξ*)

10 **32.** § <Vetuit>] Vide 'uetuit', non 'uetauit', quamquam possumus etiam sic dicere (*ΓVcξ*)

33. § Post mediam noctem (*cξ*)] Tunc enim digestior animus uera somniat, iam quando pituitis caruimus (*Γ' Vcξ*)

15 **34.** *Ac si magū. (*v*)] Ac per hoc inter Graecos auctores, qui plurimi sint, inseri (*Γ'cξ*)

36. 37. § Viua<cu>lum quendam poetam Gallum tangit. 'Iugulat' ergo dixit aut nos audientes descriptionem Rheni et Memnonis, aut ipsum Memnona occidit
20 describendo et facit e<ti>am fontem R<h>eni sordidum, lutulentum, ita describens (*Γ'fE Vcξ*)

*Turgidus A. (*cξ*)] Alpinus hic Memnonis bella descripsit, et, quia male, ideo ait 'iugulat', quasi malis carminibus ipsum Memnona necet (*Γ'E cξ cf. Porph.*)

2 graecit: — dicta est om. *cξ*, in *c* duorum uersuum spatium uacuum relictum est 5 cum *c*] .i. cum *ξ* om. *Γ*
9 (græcia *ξ*) 10 uide *K.*] uides *Γ* unde *Vcξ* 11 possumus *vVξ*] possumus *rv* non possumus *c* 13 quando iam editiones fortasse recte iam quando *Γ' V* .i. quando *cξ* pituitis *rcξ*] petuitis *γ* punitis *V* potuitis *v* 15 (græcos *ξ*) 16 sunt inseri *v* sunt miseri *c* miseri sunt *ξ* 17 uiualum *γv* uiualium *rE Vcξ*, *f* eras. 20 et facit — describens] om. *E* etiam *K.*] eam *rvfV* eum *γcξ* fontem *Γ'fV*] fortem *cξ* Rheni *K.*] *f* peni *f* peni *rv* pene *γcξ* poene *V*; uid. stud. Vindobon. 1901 p. 111 24 necet *ξ*] necat *γc* cons. *E* negat *rv*

*[Ingulat] Vt (*Verg. ecl.* 6, 62. 63):

Musco circumdat amarae

Corticis (Γ)

37. § 'Luteum' et ad naturam fluminis retulit, quoniam semper est turbidum, et ad opus poetae. 'Ludo' 5
autem ait, quoniam uerecunde poetae uersus suos ludos
appellant ($\Gamma' f Vc \xi$)

38. * [In aede] Apollinis, ubi solent docere poetae (Γ)

*In <a>ede (ν) In Musio, in Atheneo. Idest ea
scribo, quae neque recitentur in Atheneo, neque sunt 10
agenda in theatro ($\Gamma' fc \xi$)

§ [In aede] Musarum ubi poet<a>e multis audientibus
recitare carmina sua solebant (*V sim. $\Gamma' fc \xi$ cons. Porph.*)

§ [Iudice Tarpa] Qui deferenda carmina poetarum
ad <s>caenas antea probauit (*V sim. $\Gamma' fc \xi$ Porph.*) 15

*Per hoc illud ait: dicta mea alienum iudicium non
expectant, nec comoedias scribo, quae saepius spectatae
apud populum uilescant, sed mihi satisfacio ($\Gamma' fc \xi$)

42. § Unus uiuorum F. (νc) Idest inter omnes uiuos
tu bene scribis comoedias ($\Gamma' Vc \xi$) 20

Ostendit optimum trag<o>ediographum esse Pollio-
nem (V)

*Pollio tragoediam scribit trimetro, quia trimetri
dicuntur uersus tragoediarum esse ($\Gamma' fc \xi$)

43. *Ter percusso (ν) Idest trimetro iambico, quo- 25
niam tres c<a>esuras habet ($\Gamma' c \xi$)

5 turbidum $rc \xi$] turbidus $\gamma \nu f V$ turbida semper aqua
Porph. opus poetae] uitium poetae (poete c) $c \xi$ opus
potest $\Gamma' f V$ 6 ait] *om. V* 12 . . . uel in aede musarum
ait, quo solebant poetae uenire et dicta sua multis audientibus
recitare captantes laudem ex uersibus, et ideo Tarpam iudicem
uoluit uel (*del. Pauly*) quod Tarpa probare consuesset, quae
ad scaenam deferenda essent $\Gamma' fc \xi$ 19 idest] *om. Vc \xi*
20 tu bene $\Gamma' c \xi$] o optime V comoedias Γ comediam νVc
commediam ξ

§ Forte (*ve*)] Idest fortis ipse Pollio [et forte et molle et facetum] (*I'Veξ*)

§ 'Epos' pro epodos. Epos autem ideo dictum, quod unum uersum maiorem habet, alterum minorem (*I'Veξ*)

5 § <Forte epos>] Dimenso, idest magno impetu uersus expressos (*γVeξ*)

44. § Vt nemo Varius ducit molle atque f. (*ξ*)] Varius delicatum uersum componit, idest nemo ut Varius dulciter canit (*I'fVeξ*)

10 § Molle atque facetum (*γνVeξ*)] Hic plena (*fort. leg. pro (p) lene*). Nam molle atque facetum annuerunt Virgilio rure Camenae; nam nihil ioculare in georgicis scripsit (*I'fVeξ*)

45. *Virgilio a. (*cξ*)] Idest Virgilio concesserunt 15 Musae georgica scribere (*I'cξ*)

*Apparet illo tempore Virgilium adhuc bucolica et georgica scripta habuisse (*I'fVeξ*)

46. *Hoc erat e. f. (*cξ*)] Ordo ex inferioribus (*I'fVeξ*)

§ Hoc erat, quod ego melius possem scribere, idest 20 satyram, quam frustra Varro Atacinus et alii multi conati sunt scribere (*I'fVeξ*)

48. *Neque ego illi (*v*)] Rursus Lucilium sibi praefert, quia ille inuentor satyrae fuit (*I'fVeξ*)

53. § Nil comis (*ve*)] Idest elegans ipse Lucilius 25 non uituperat quaedam in Accio et ridet Ennium quasi non habentem grauitatem, sed ita ut eos sese fateatur esse meliores? (*I'fVeξ*)

55. § Cum de se loquitur (*vξ*)] Idest quando de se loquitur, non sic dicit, quasi melior sit illis poetis, 30 quos ipse reprehendit (*I'fVeξ*)

1 idest *I'V alt. l. cξ*] *om. vV alt. loco* 2 facetum canit *V alt. loco* 3 ideo *V alt. loco om. cett.* 4 uersum] pedem *V altero loco* 5 dimenso *γc*] dimerso *V dimense ξ* magno *cξ*] *om. cett.* 19 ego melius *I'cξ*] *om. V* 20 satyram *rv cξ*] satiram *γf V* 23 sat:] *om. cξ* 25 ridet] deridet *ξ* deridet *c*

56. § 'Quid uetat', ut ego, cum lego Lucilium, quaeram, utrum natura sua negauit ei compositos uersus facere an natura rerum, de quibus scripsit? Aliter: quid prohibet quaerere, utrum ingenio an natura duriores uersus fecerit, an operis necessitate? ($I'fVc\xi$) 5

58. *Euntis ($c\xi$)] Mire, quia pedibus currunt uersiculi ($I'c\xi$)

*Euntis uersus dicuntur, qui leniter fluunt, qui non sunt asperi ($I'c\xi$)

60. *Hoc tantum c. (ν)] Siquis inuenitur, qui contentus est qualescumque uersus facere, dummodo plures faciat, concedo politum esse Lucilium, qui asper fuit ($I'fc\xi$) 10

61. 62. <Etrusci> quale fuit Cassi (ν)] Quia Parma Etruriae est ciuitas. Cassius uero Parmensis fuit, qui multos scribebat uersus. Cuius post mortem decreuit senatus, ut libri eius cum corpore incenderentur, quia nullius momenti erant ($I'fV$) 15

62. § Rapido f. anni (*leg. amni*) (c)] Malum poetam rapido amni comparat, qui multos uersus in paruo momento conscripserat nullius utilitatis; ideo postea mortuus ipse cum libris combustus est ($I'Vc\xi$) 20

65. *Limatior ($\nu c\xi$)] Politior, emendatior ($I'c\xi$)

66. § Et Gr<a>ecis intacti (ν)] Qui primus satyram Gr<a>ecis uersibus exametris scribendo etiam Gr<a>ecorum auctor huius operis est. Antea enim soli comiei mores suorum carpebant apud Gr<a>ecos ($I'fVc\xi$) 25

§ Idem et quamuis Gr<a>eca carmina Lucilius Latinis primus admiscuerit, quod superius (*u.* 20—24) deprehendit ($I'Vc\xi$) 30

2 negauit *codd.*] negauerit *Pauly* 4 fecerit uersus $c\xi$
20 qui multos — combustus est] qui multa purgamenta secum trahit I' 22 ipse V] *om. c\xi* est V] fuit $c\xi$ 23 em:] et emendatior $c\xi$ 24 (satyram *rvVc\xi*) 29 deprehendit $I'Vc\xi$] reprehendit *temere edit.*

Quia dicuntur Gr<a>eci satyram non ueram scripsisse, sed mixtam cum tragoedia (rvV

67. 68. § Sed ille s. f. (v)] Si hoc tempore natus fuisset Lucilius, multa sibi detraheret, multa adderet, ut se aptaret auribus audientium, quia modo student homines uersuum lenitati (Γ'fVcξ

71. § Per hoc ait illum incuriose scripsisse. Hinc Persius (1, 106):

Nec pluteum caedit, nec demorsos sapit unguis

10 (Γ'fVcξ cons. Porph.

72. *S<a>epe stilum u. (v)] Vt deleas et emendes (Γ'E

73. § <Neque> te ut miretur turba <labores> (c)] Idest noli laborare, ut placeas multis, sed paucis et doctis

15 esto contentus (Γ'fVcξ

75. § An tua demens (v)] An malis placere pluribus quam melioribus, ut etiam librarii dictent carmina tua? (Γ'fVcξ

77. § Arbuscula quaedam mima fuit, quae cum sibilo uulgi eiceretur e theatro, placeret autem paucis equitibus, dixit: contenta sum his prudentibus, quamuis pauci uideantur esse fautores. Aliter: Arbuscula quaedam mima fuit, quae placebat bonis potius quam plurimis. Haec aliquando explosa a populo dixit hoc: equitum Romanorum plausu contenta sum; consolabatur autem se his uerbis, quae leguntur (Γ'fVcξ cf. Porph.

78. Viscorum (vcξ)] Visci duo fratres fuerunt, optimi poetae; alii criticos dicunt (Γ'fV

§ [Aliter: hii] fratres fuerunt. Pater eorum Vibius 30 Viscus, quamuis et diuitiis et amicitia Augusti usus esset,

1 (satyram rv) 2 mixtam cum tr: rv] metā tragoe-
diam V 5 audientium Γ'fVξ] audientum c 6 lenitati r]
lenitate c leuitati γfvV -e ξ 7 per — hinc] om. c hinc]
om. etiam ξ 9 (unguis vcξ Porph.) 16 an — pluribus] om.
Vcξ 19 cum — 23 quae] om. propter homoeoteleuton cξ
29 aliter hii] om. cξ hii γf] hi rvV

tamen in equestri ordine perduravit, cum filios suos senatores fecisset ($\Gamma'fVc\xi$)

84. § Te dicere possum ($c\xi$) Possum dicere, quod etiam tibi studeo placere. Idest sine assentatione hoc dico: uolo, ut et tibi placeant poemata mea, o Pollio 5 ($\Gamma'Vc\xi$)

§ Ac si diceret: ab his me magis uolo probari, quam a superioribus ($\Gamma'fVc\xi$)

85. * \langle Fratre \rangle] Publicola (Γ)

86. *Furni (ν)] Hic historiarum elegantia claruit ($\Gamma'E$ 10

88. § Prudens ($\nu c\xi$) Quia omnes enumerare non possum, ne multorum enumeratio sit t \langle a \rangle ediosa ($\Gamma'fVc\xi$)

90. § Demetri t. (νc)] Hii modulatores fuerunt et puellas docuerunt [ingenuas] per modos ($\Gamma'Vc\xi$)

91. Discipularum (ν)] Idest ingenuarum ($\Gamma'fV$ 15

*In scola mimarum (*gloss.* $\Gamma'E$)

§ Quia hoc tempore maximum earum studium fuit affectandi lyricam disciplinam ($\Gamma'fVc\xi$)

92. § I puer ($c\xi$)] Videtur hoc carmen scedion esse, idest ad tempus inuentum, non aliqua ordinatione compositum, dicendo: 20

I puer, atque meo citus haec subscribe libello ($r\nu Vc\xi$)

I puer (ν)] Vult uideri Horatius ex tempore sibi uenisse in mentem hos uersus, dicendo:

I puer, et hos uersus adde libello meo ($\Gamma'fV$ *cons.* $P.$ 25

Ostendit se superiores uersus dixisse ex tempore ($r\nu V$)

5 et Γ' *om.* $Vc\xi$ poemata] carmina $c\xi$ 12 fastidiosa $c\xi$ 13 hii V] hi *cett.* fuerunt $\gamma c\xi$] fuerant $r\nu V$
14 doc: puellas $c\xi$ docuerunt $\gamma c\xi$] docuerant $r\nu V$ ingenuas *om.* $Vc\xi$, *uid. schol. sequens* 19 *σχεδιον edit.* 22 atque — libello] et reliqua $c\xi$ 26 uersus r] duos uersus νV

SERMONVM LIBER II.

SERM. 1

1. § Sunt quibus in satyra uidear nimis acer (*c cons.ξ*)
Eglogae haec nomina habent: si ad Iouem, hymni; si
5 ad Apollinem aut Dianam aut Latonam, peanes; si ad
Liberum aut Semelen, dityrambi; si ad ceteros deos, pros-
odia; si ad homines, laudes aut uituperationes aut luctus
aut aliquid tale (*ΓbfVcξ*; in *b paene omnia abscisa*)

*Ad Trebatium quendam iuris peritum scribit et
10 consulit, quidnam faciat, quoniam quibusdam acre nimis
uidetur opus suum, aliis remissum (*Γ'f*

<Nimis acer>] Scilicet quam oportet me inuehi (*ΓV*

§ *Vltra legem* (*γνV*)] Idest ultra quam opus est,
ultra quam se ratio habet ipsius uocabuli; et mire 'legem',
15 quia iuris perito loquebatur (*Γ'fVcξ*)

2. § Sine neruis (*ν*)] Alii autem nullius momenti
et nimis lenem dicunt satyram meam. Alii dicunt sine
neruis esse, quod scripsi, idest sine uiribus ingenii (*Γ'fVcξ*)

5. *Prescribe (*cξ*)] Idest constitue quasi ex lege
20 quid debeo facere, quia quidam me reprehendunt (*Γ'fcξ*)

7. 8. § Ter uncti T. (*cξ*)] Sensus hic est: qui dor-
mire non possunt facile, ter Tiberim transnatent et fatigati

6 dityrambi *Γ*] dytirambi *c* ditirambi *fξ* dydyrambi *V*
7 aut luctus — tale] *om. cξ* 13 quam habet ratio *cξ*
16 autem *Γ'fV*] *om. cξ* 17 lenem] acrem *cξ* satyram *νξ*] *satiram ΓfVc* 20 quid *cξ*] quod *cett.* debeo facere] faciam *cξ*

multis se potionibus compleant, quo facilius his somnus accedat (*I'fE Vcξ*)

Dicit autem uel hoc melius esse, quam quemquam periculo lacessere (*I'fV*)

Trebatius ait: qui uolunt multum dormire, uncti ter 5 natent Tiberim et multum bibant (*I'fV*)

9. § Sub noctem (*cξ*) Prope noctem, sero aduentante nocte, idest uespera (*I'fVcξ*)

<Habento>] Iuris uerba inducit loquente Trebatio, sicut Virgilius (*Aen.* IIII 624. VI 153): 10

Sunto.

Hoc autem assidue iuris consulti (*I'fV*)

10. 11. *Aude C<a>esaris i. r. d. (*c*)] Quasi difficile sit, quasi uix possit impleri (*I'fcξ*)

14. *Fracta cuspide (*ν*)] Quia uulneratus est hostis; 15 ut (*Verg. Aen.* VIII 412. 413):

Et uenit aduersi in tergum Sulmonis ibique Frangitur (*I' cons. Porph.*)

16. § Attamen et iustum (*ν*)] Idest si res bellicas eius non poteras describere, attamen iustitiam et fortitudinem animi laudare poteras, sicut Scipionis a Lucilio uita laudata est (*I'fVcξ cons. Porph.*)

17. § Scipiadam (*c*)] Qui Hannibalem reuocatum ex Italia uicit et Africanus est dictus (*I'fVcξ*)

§ Haud mihi deero (*ν*)] Idest faciam, scribam de 25 eius fortitudine atque iustitia, cum oportunitas et tempus fuerit. Non sibi deest is, qui facit, quod sibi opus est et quod oportet (*I'fE Vcξ*)

18. § Cum res ipsa feret (*ν*)] Inuenta oportunitate. Ordo: non ibunt nisi dextro tempore, idest oportuno Flacci 30 uerba (*I'fVcξ*)

7 aduentante] adueniente *cξ* 8 uespera] aduesperascente
(au: ξ] *cξ* 12 autem] ē (*ortum ex autē*) *V* 20 scribere *c*
24 et *γcξ*] *om. rfV* est dictus *rfV*] dictus est *γcξ*
25 idest — iustitia] *om. cξ* 28 oportet] oportet mea. *V*

19. § Non ibunt (ν) Idest non audient. Dicit de Augusto, qui falsas blanditias non admittat et sit eruditus ($\Gamma'fVc\xi$)

20. § Si palpere (ν) Assentari, et hic 'palpere' quasi a uerbo deponenti dixit, cum sit actiuum ($\Gamma'fVc\xi$) Recalcitrat (ν) Cui si inaniter aduleris, respuit et renuit. Translatio ab equis ($\Gamma'fV$)

§ Est autem sensus: siquis Caesarem ficta adulatione adgrediatur, repugnat et respuit nec se decipi patitur; 10 tutus undique, qui ne blanditiis quidem capiatur ($\Gamma'fVc\xi$)

§ Vndiq. tutus (ν) Quia ualde tutus est Caesar in omnibus rebus, ideo non delectatur falsis laudibus, idest non potest deludi ($\Gamma'fVc\xi$)

Aliter: idest in omnibus rebus cautus est, qui non 15 possit derideri ($\Gamma'fV$)

21. § Quam t. l. u. (c) Quam satyram uelle scribere; satyrico carmine ($\Gamma'Vc\xi$)

22. *Pantolabum s. (ν) <Nomentanumque n.> Nomina luxuriosorum, quos in priore libro (*Hor. serm.* I 8, 11), 20 etiam [Lucilius] carpsit (Γ')

23. Exemplo nos terreri significat, etiam si non laedamur; nam quae in alios uidemus fieri, in nos futura credimus ($\Gamma'fV$)

Cum unus quisque timet sibi, tamen odit te, etiamsi 25 non fuerit laceratus (rvV)

§ Quamquam est intactus (ν) Quamuis nihil de eo dicis, tamen metuit te quasi satyricum et odit quasi maledicum ($\Gamma'Vc\xi$)

4 hoc V hic *cett.* palpere c] palpare ξ *om.* $\Gamma'fV$
 9 adgrediatur r] adgreditur γ ac grediatur V aggrediatur νf
 agrediatur $c\xi$ nec se decipi patitur rvf] nec decipi se patitur V nec de se dici patitur γ nec decipit se c se ξ (*om. ceteris*) 10 ne $\gamma fV\xi$] nec $rv c$ 14 aliter] *om.* νV est
 cautus V 16 satyram $rv c\xi$] satiram γV scribere $c\xi$] describere *cett.* 17 satyrico ξ] satir: *cett.* 20 Lucilius *codd.* licentius *Hauthal* Horatius *O. F. Hermann et Lersch, del. Gerlach, Lucil.* 23 credimus r] credemus *cett.* 27 satyricum $rv c\xi$] satir: γV

Idest cum timet aliquis flagitiosus propter conscientiam suam, ne de eo aliquid dicas, etiam si taces, odite ($I' f V$)

24. § Quid faciam saltat M. ($c\xi$)] Quid faciam? Vitium habeo, ut multi habent; nam Milonius scurra, si ebrius fuerit, saltare non desinit (*cons. Porph.*). Similiter et ego hominum commissa tacere non possum ($I' f Vc\xi$)

Milonium ait ebrietate dissolui, ut contra decus saltet et plures ex una lucerna ei uideantur ($I' f V$)

25. § Numerusque l. (ν)] Idest opinione ebrii accedit numerus lucernarum, quia, qui ebrius fit, non unam putat se uidere lucernam, nec unam lunam arbitratur aspicere ($I' f Vc\xi$)

*Iuuenalis (6, 305):

Et geminis exurgit mensa lucernis (I') 15

26. Castor quoque et Pollux ex uno ouo nati diuersa studia habent ($I' V$)

27. § Quot c. u. ($c\xi$)] Terentianum illud (*Phorm.* II 4, 14):

Quot homines, tot sententiae: suus cuique mos 20

(*sim. Porph.*)

Singuli homines singula studia habent ($I' Vc\xi$)

29. *Melioris utroque (ν)] Hoc est: qui melior fuit et me et te, o Trebati, uita sua, idest censu et natalibus me antecedit; fuit enim ualde nobilis Lucilius, utpote qui esset Magni Pompei auus (I')

30. § <Ille u. f.>] Hoc Lucilius ex Anacreonte Graeco traxit et Alcaeo lyricis, quos ait Aristoxenus (*fr. 52 = hist. Gr. fr. uol. II p. 285 C. Müller*) libris propriis uice amicorum usos esse ($I' f Vc\xi$ *cons. Porph.*) 30

13 aspicere $\gamma f \nu c\xi$] se inspicere r perspicere V 20 mos] mos est c *cons. \xi* 27 uelud fdis ν 28 aristoxenus] aristophanes $c\xi$

§ Dicitur enim suam uitam scripsisse in opere suo et non sibi pepercisse (I' f V c ξ)

32. § Quo fit (ν c ξ) Vnde fit, ut ita lucida sit uita ipsius, quemadmodum ex uoto imago aut in templo aut in publico posita indicet, quicquid est pictum (I' f V c ξ)

§ Ordo: fit ut omnis pateat uita senis ueluti [in] uotiuā tabella descripta, quoniam solent naufragi se pingere et consecrare in aliqua aede (I' f V c ξ)

33. § Votiuā dicitur tabula, quae ponitur in publico, in qua scribitur uita boni cuius decernente ciuitate (I' f V c ξ)

§ <De>scripta <tabella> (ν) Idest picta in tabella, ut naufragi solent tabulam portare depictam (I' f V c ξ)

34. § Lucanus an Apulus anceps (ξ) Quia Venusium oppidum confinio Lucaniae et Apuliae positum est (sim. Porph.), quae ciuitas habitat a Romanis colonis, missis eo ob eam rem, ut, siue Apuli siue Lucani bellum mouerent, prohiberentur (I' f V c ξ)

35. *Sub utrumque (ν) Iuxta utrumque ut 'sub lucem' pro 'iuxta lucem' (I')

§ Idest ad hoc oppidum missus erat colonus eo tempore, quo a Romanis Sabini sunt uicti (I' (r f ν) V c ξ)

§ Anceps (ν) De se ipso ait: utrum sim Lucanus an Apulus. Venusium enim oppidum est, ubi natus est Horatius (I' V c ξ)

35—39. [Venusinus populus olim Romanus fuit, sed modo nomen trahit a ciuitate uel oppido, ad hoc missus ut rebellem Apuliam uel Lucaniam incurrere Romanis uetaret (V c ξ)]

1 enim] om. f V 4 prius aut om. c ξ 5 indicet r ν f] indicet γ uidelicet V c ξ 6 ordo] aliter ordo V fit] quo fit c ξ in c ξ om. cett. 10 cuius I'] cuius V cuiusque f c ξ 13 tabulam I' f V c ξ] tabellam ν 15 confinio] in conf: c ξ infinio f 21 idest ν f V] om. I' c 22 uicti] deuicti r 24 uenusinum ν c ξ 26 fuit] om. V 27 ad hoc] om. c ξ

37. § Quo ne p. u. (cξ)] Vt ne per uacantem locum
Sabellis expulsis peruium iter esset Lucanis ad Romanos
(I' Vcξ

39. § Sed hic stilus (ν) ultro (I')] Ego neminem
ultro lacezzo, sed ita uter lingua mea ut gladio, magis 5
ad tutandum me quam alium lacezzendum (I' Vcξ

40. *Animantem (ν)] Viuum hominem habentem
animam (I'

42. *O pater (ν)] Optantis est, ut quoque (Verg.
Aen X 631. 632): 10

Vt o potius formidine falsa

Ludar (I'

43. Telum (ν)] Stilum suum dixit, idest ut non
sit causa, cur utar hoc stilo (I' V

47. *Ceruius Ascanius libertus accusauit Lucilium 15
Caluium (I'

<Ceruius>] Hic accusator quidam fuit et calumniator
uel cauidicus (rν V

Nam unusquisque hac re minatur, qua ualet (I' V

Et urnam (ξ)] In qua sortiebantur iudicium (Vcξ 20

§ Et urnam (ν)] Quia eiciebantur iudices, ex quibus
fiebat reiectio (I' Vcξ

§ <Vrnam>] Idest mortem (I' Vcξ

48. *Canidia Albu. (ν)] Deest filia, ut Virgilius
(*Aen.* VI 36): 25

Deiphoebe (*leg.* Deiphobe) Glauci;

alii uxorem dicunt (I' cξ

*Canidia (cξ)] Pro Gratidia (I' cξ

*Albucius quidam ueneficus, matris extinctor (I'
sim. Porph. 30

17 hic r] *om. ν V* 20 in qua — iudicium Vcξ] *om. I'*
21 quia Vcξ] qui ν qua I' iaciebantur ν eiciebantur *cett.*
reiciebantur *Hauthal* 23 ante idest Vc *exhib.* iudicium, ξ uidi
24 ut uirg: — Vt quo (u. 50)] ut, *reliquis propter homoeoteleuton*
omissis ut] *om. γ* 26 deiphoebe ν deiphebe I'

49. *Turius quidam corruptissimus iudex hic est, cui <H>ortensius propter fratrem Varionem ceratas diuersi coloris tabellas dedit (*ex Porph.*). Aliter: Turium Marinum iudicem significat, qui accepta pecunia secundum eos
 5 pronuntiare sit solitus, qui fidem suam corruperint. Hic quoque tempore Verris reus erat et ut sciret, qui secundum uoluntatem suam iudicasset, quia nomina sua centumuiuri non adiciunt, diuersi coloris tabulas fertur dedisse. Aliter: Turius, qui solebat iudicare, hoc dicit: si me iudicante ad iudicium uenerit inimicus meus, dampnabitur (Γ')

50. § Vt quo (νcξ)] Idest quomodo unusquisque hac re terreat inimicos suos, in qua re ualet, et quomodo hoc imperet natura, cognosce (Γ' f Vcξ)

15 52. 53. Intus (inter V) monstratum (νV)] Est a naturali sensu institutum (Γ' f V

53. 54. § Vnde nisi intus (ξ)] Ostendit natura unumquemque ea minari inimicis, quae possit perficere (Γ' Vcξ)

20 § Scaeuia quidam luxuriosus dicebatur fuisse et pronus ad artes magicas. Is habuit matrem anum, quae est aetas luxuriosis molesta (Γ' f E Vcξ)

§ Crede (νξ)] Committe huic uiuacem matrem et non faciet aliquid ista dextera, sed ueneno utetur pia dextera,
 25 idest non eam perimet gladio (Γ' f Vcξ)

54. § Mirum (νcξ)] Idest miraris, quia dixi: non

1 totum schol. de Turio suspectum habet Pauly 2 ortensius γ v arcensius r 6 reus uerris codd. uerris reus edit. 8 diuersi — dedisse ante et ut pon. codd., huc transposuit K. tabulas Γ' et Porph.] tabellas ν 14 imperet c] imperat Γ' f Vcξ natura cognosce Γ' f] cognosce ν cognosce natura V cognoscens natura cξ cognosce ex natura edit. 15 est Γ' V] om. ν f 16 sensu edit.] censu codd. 20 scena E] scena γ v c seu a r Vξ scena f quidem cξ lux: dic: ν E Vcξ] dic: lux: Γ' f 23 comm: idest c: ξ cons. c 24 ista dextera] ista dextera ν pia dextera cξ sed — dextera] om. ν sed] si cξ pia dextera] hic om. νcξ 26 idest] om. cξ non miraris r

utitur dextera sua ad occidendum matrem; noli mirari,
nam eam occidit ueneno ($I'Vc\xi$)

56. § Vitiatō ($\gamma\xi$)] Corrupto; quia unaquaeque res
alterius permixtione corrumpitur ($I'Vc\xi$)

§ Idest melle ueneno corrupto eam poterit enecare 5
($I'fVc\xi$)

60. § Quisquis erit uitae color (ξ)] Idest quicumque
me uitae exitus manet, siue diu uiuere liceat, siue cito
necesse sit deperire, siue pauper, siue diues, utrum Romae
an exul futurus, tamen scribere non desistam ($I'fVc\xi$) 10

§ O puer ut sis (ξ)] Idest o Horati, ne non sis
uitalis metuo, idest ne cito pereas metuo; nam potest te
quicumque maiorum a te lacessitus occidere ($I'fVc\xi$)

62. *Frigore te feriat (ξ)] Morte te afficiat, quae
frigida est, ut poeta (*Verg. Aen.* IIII 385): 15

Frigida mors ($I'fc\xi$)

§ Quid cum est L. ($c\xi$)] Idest quid passus est Lu-
cilius, cum in multos dixisset principes ciuitatis? ($I'fEVc$;
textus scholii excidit in ξ , non lemma)

64. Detrahēre pellem, hoc est: unumquemque super- 20
ficie ipsa nudare, ut uitia detecta elucerent, quamuis ali-
quo uelamine celarentur ($I'fV$)

Idest quia pelle ille, qui uitiiis latebat, nitidus in-
cedebat per conspectum omnium ut bonus ciuis ($I'V$)

65. 66. § Qui ($c\xi$) duxit nomen (ν)] Africanum 25
Scipionem dixit, qui Africam funditus Numantiamque de-
leuit, unde postea Numantinus est dictus ($I'(rf\nu)Vc\xi$)

67. Ingenio o. ($c\xi$)] Idest laesi uel irati sunt illi
duo duces idcirco, quod Lucilius carpsit Metellum et Lupum
ceterosque principes uiros Rom<a>e ($Vc\xi$) 30

*Lupus princeps senatus fuit ($I'f$)

10 futurus] fuero $c\xi$ 14 idest morte $c\xi$ te $rfc\xi$
om. $\gamma\nu$ 17 idest rfV] *om. $\gamma\nu Ec\xi$* 24 bonus ciuis] bonus
et iustus V , *schol. om. $c\xi$* 28 idest — sunt] *om. V* 29 et]
om. c, lacuna in ξ 30 ceterosque V] et cet: $c\xi$ uiros V] urbis $c\xi$

*[Metello] Macedonici filio (Γ'E

70. *Atque eius a. (c)] Scipioni et Lelio (Γ'c om. ξ

§ Ostendit non maliuolentia Lucilium persecutum fuisse multos, sed amore uirtutis (Γ'f Vcξ

5 71. *Remorant (ν)] Pro remouerant, sicut Terentius (Phorm. I 2, 51):

Commorat omnes ibi nos (rv

72. *C[a]ecilius Metellus consularis; hic filios consulares uidit et ab ipsis elatus est; potens fuit temporibus 10 Scipionis Africani, et cum in seditione quaedam aduersum se facta clamaret, Scipio ait: hi sunt, quos Hannibali eripui; patere ergo, inquit, nos liberos esse. Ob quod et alia Lucilius eum in gratiam Scipionis carpsit, quamuis amicum ipsius (Γ'f

15 Scipio Africanus fertur intra domum tam ciuilem fuisse et carus Lucilio, ut quodam tempore Laelius circa lectos triclinii fugienti superuenerit, cum eum Lucilius obtorta mappa quasi feriturus sequeretur (Γ'f V

74. *Donec d. h. (c)] Donec prandium pararetur 20 (Γ' Ec om. ξ

75. *'Censum' ideo, quoniam fertur Lucilius auunculus fuisse Pompei Magni; merito ergo et diues fuit (Γ'f cons. Porph.

76. § Cum magnis (c)] Quia dixi me uixisse cum 25 optimis, idest cum Augusto, cum Pollione, cum M[a]ecenate et aliis (Γ' V cons. cξ

77. § Et fragili quaerens i. d. o. s. (ξ)] Idest putans fragilem se inuenire, quem mordeat, inueniet durum ac solidum; μεταφορά: non inueniet, quod iuste lacerare pos- 30 sit (Γ' Vcξ

3 persequutum f 8 consularis rv] om. rf 11 ii f
19 paretur c 21 quoniam] quia γ 25 cum ante augusto rv]
om. r Vcξ 28 fragilem] om. cξ quē ν] quod Γ' Vcξ
29 μεταφορά r om. cξ metaphora V metafora cett. quod rcξ]
qui rv V lacerare V possit rc] non possit rv Vξ

Qu<a>erens (ν)] Idest uolens inuidia fragilem laedere inueniet me solidum. Aliter: inueniet me talem, qui pos-
sim resistere mordacibus et maledicis hominibus ($I' f V$)

*Offendet] Inpinget in solidum, idest in solidum me
atque fortem incurret (I')

5

79. *Diffingere ($\nu \xi$)] Infirmare, contradicere, et hoc Trebatius respondit; iuris uerbo usus est. Praetor enim solebat dicere: hic dies diffusus esto. Aliter: idest con-
sentio tibi hoc, quod fortis es, sed tamen caue ut monitus,
ne ignorans leges uenias in crimen ($I' f$)

10

81. Quid sanctarum (ν)] Participium est sanctarum idest firmatarum ab eo, quod est sancior. Si autem no-
men est: quae non debent uiolari ($I' V$)

82. § Si mala cond. ($\nu \xi$)] Trebatius mala quasi cri-
minosa dixit, Horatius quasi uitiosa ($I' V c \xi$)

15

86. § Soluentur ($\nu c \xi$)] Idest ridebunt legum XII
tabulae. Tu ueniam merebere a iudicibus, si quemquam
ipse extra noxam positus iure laceraret ($r \nu V c \xi$)

SERM. 2

1. § Qu<a>e uirtus et quanta ($c cons. \xi$)] Ofellus 20
dicitur poeta Latinus sectam Stoicam transtulisse in
Latinitatem ($I' V c \xi$)

§ Ordo: quae uirtus sit paruo uiuere discite ($I' V c \xi$)

2. § Nec meus est sermo (ν)] In hoc sermone sub
persona Ofelli cuiusdam Stoici lacerat luxuriosos ($r \nu V c \xi$) 25
ex Porph.

4 offendit ν idest — solid:] *om.* ν 5 incurret γ
incurrit r *om.* ν 6 contradicere] *etiam c, cetera om., \xi omnia*
om. 18 noxam $V \xi$] noxiam $r \nu c$ possis iure lacerare $c \xi$
22 latinam V latinum $c \xi$ 25 lazerat V

3. § 'Rusticus' aut nomen est proprium aut rusticus
idest durus, quia dicunt Stoici nullo peccato debere ignosci
(Γ' f V c ξ

§ Abnormis sapiens (ν)] Vltra normam philosophiae
5 peritus (Γ' f V c ξ

§ Crassaque M. (c)] 'Crassa Minerva' dicuntur hii,
qui ingrediuntur, quod nequeunt implere; ideo et iste
sic dictus est, quia sectam Stoicam ingressus implere non
potuit (Γ' f E V c ξ

10 4. Discite (ν)] Idest: nolite inter epulas de medio-
critatis bono disserere (Γ' V

7. § Inpransi (ν)] Ieiuni, sobrii, ut alibi ipse (*serm.*
II 3, 257):

Postquam est inpransi correptus uoce magistri

15 (Γ' f V c ξ

*Mecum disquirite (ξ)] Idest apud me discite (Γ' c ξ

8. Dicam si potero (ν)] Idest quare hoc dico? ut
inpransi de uirtute discatis, dicam, si potero (Γ' f V

20 ut (*Verg. Aen.* III 8):
*Male examinatus aut 'male uerum' idest non uerum,

Male sana.

'Male examinatus' idest non potest de sapientiae bono ne-
quitiam iudicare (Γ' (γ f ν)

§ Male uerum examinatus omnis (ξ)] Sicut omnis iudex
25 male iudicat, qui est corruptus, ita et mens corrupta
multo cibo uerum non potest iudicare. Corruptus iudex
recte iudicare non potest: sic et animus non potest bene
discernere cibo ineditus (Γ' f V c ξ

9. Modo dicit: quomodo possis paruo esse contentus,
30 idest lassus equo aut uenatione aut pugna aut quibusdam

2 nullo] nulli c ξ ullo f 6 hii γ f] hi cett. 24 sicut
edit.] si Γ' V c om. ξ 26 multo cibo] cibum V c ξ 27 recte]
ut recte c ξ 28 inp: γ] imp.: cett.

[aliis] exercitationibus sperne qualemcumque cibum, si possis ($\Gamma'fV$)

*Docere uult suauitatem ciborum ex labore prouenire, etsi cibus fuerit uilior (Γ')

11. *Gr(a)ecari (νc) Iocari, ludere [quasi a Graecis] haec sint inuenta, et est uerbum deponens. Aliter: Graecari ut (*Plaut. Men. prol. 11*):

Graecissat,

quasi lusus Graecorum sit ac per hoc ludere seque auocare, conuiuiis operam dare] ($\Gamma'fc\xi$) 10

§ Molliter austerum (ν) Idest seu te pila aut discus delectat studio suo, quo paulatim nimium laborem decipit, uideamus, si post exercitationem copiosum cibum expe[c]tas ($\Gamma'fVc\xi$)

[Tunc uideamus, si post nimium laborem copiosum cibum desiderabis (V) 15

13. § Pete ($c\xi$) Idest iacta in aerem discum, qui cedit omnibus iactatis ($\Gamma'fVc\xi$)

§ Cedentem aera (νVc) Ideo ait, quoniam aer leuis et concauus facile cedit grauiori materiae ($\Gamma'fEVc\xi$) 20

15. *Perifrasticos conditum dicit ($\Gamma'fE$)

16. *Promus (ν) A promendo; qui cellario praeest: cellarius scilicet ($\Gamma'E$)

18. *Latrantem (νc) Esurientem (*item Porph.*), nimia fame auidum cibi ($\Gamma'E c\xi$) 25

19. *Qui partum (ν) Quomodo inuentum? ($\Gamma'E$)

20. § Tu pulmentaria (ν) Idest tu post laborem pete qualemcumque cibum; nam uitiosum hominem et

1 aliis $\Gamma' om. \nu fV$ 5 iocari — dare] græce (grece c)
iocari ludere $c\xi$ 6 est γf] hoc ν 13 expectas rV ex-
pectas *cett. expetas edit.* 17 pete $c\xi$] aliter $\Gamma'fV$, ubi hoc
schol. post sequens positum est 23 collararius ν cellarius Γ'
om. E scilicet ν si diceret $\Gamma' om. E$ 24 esurientem]
om. E 27 post l:] cum labore $c\xi$ 28 pete] petes Vc
petet ξ qualemcumque] quemcumque (quecunque c quenc: ξ)
 $Vc\xi$

senicio debilitatum nullae poterunt delectare deliciae
(Γ' f V c ξ

*A Socrate diu deambulante quaesitum est: 'cur ita?'

Ait se pulmentaria quaerere (Γ' cf. P. et Xen. mem. I 3, 5

5 21. *Album scilicet nimietate palloris; et hoc propter
nimios cibos s<a>epe contingit, ut Persius (3, 98):

Atque albo uentre lauatur (Γ'

22. § 'Lagois' auis est (cons. Porph.), quae leporis
carnem habere perhibetur, aut est genus piscis, quod in
10 mari Italo non inuenitur (Γ' f E V c ξ

23. *Vix tamen e. (ν)] Idest quamuis potest ho-
minem delectare quivis cibus post laborem, tamen positus
istis duabus speciebus non tibi possum persuadere, quo-
minus edas gallinam et dimittas pauonem (Γ'

15 25. *Veneat)] Venundetur (Γ' f

26. § Spectacula (ν)] Ideo delectaris pauone, quia
mirando habet spectacula in cauda sua (Γ' f E V c ξ

29. § Carne tam<en> quivis (leg. quamuis) (ν)] Hoc
interrogatiue (Γ' V c ξ

20 § Sensus: quamuis enim hoc carne distet, magis tamen
illam te petere inparibus formis deceptum? (Γ' V c ξ
cons. Porph.

Esto (ν V)] Idest concedamus (Γ' V

30. Si te inuitat nouitas, cur similitudo sordet?
25 (γ ν V

31. § Vnde datum sentis (ν ξ)] Ex qua conscientia
nosti, quia iste lupo marinus est potius quam fluuiialis?

1 senitio γ ν sengnitio f sencio V senio r sensu c sensum ξ.
senitio = senicio sine dubio exhib. cod. archetypus librorum
Γ' f V, vide stud. Vindob. 1901 p. 112; sed nescio an praeferas
lectionem codicis c 5 hoc] om. γ 8 (lagois ν V c ξ)
avis est] aut V autem c ξ quae] om. c ξ que γ V E 9 quod
— inuenitur] om. E 17 mirando] admirando c miranda E
admiranda ξ 20 hoc γ] om. ν hac r V c ξ 21 illam] illa c ξ
petemparib. ν te peteret V te patet c te pateat ξ inparibus γ]
imp: r V c ξ 23 idest] om. ν 27 marinus est potius γ] marinus
est magis c ξ marinus est ν potius (pocius f V) marinus est r f V

Illi enim, qui subtilitate palati gloriuntur, melioris saporis aiunt esse pisces illos, qui rapidiore unda exercentur, quam qui languidiore torpescunt ($\Gamma'fVc\xi$)

32. *An alto c. h. (c)] Quia pisces statim, cum capiuntur, hiant ($\Gamma'Ec\xi$) 5

§ Pontesne inter (c\xi)] Vnde scis, utrum inter ostia Tiberina an inter pontes eiusdem fluminis? Et est ordo: pontes inter iactatus amnis Tusci an sub ostia eiusdem fluvii ($\Gamma'fVc\xi$)

*Dicuntur enim lupi esse meliores, qui aut inter 10 duos pontes capiuntur, ubi aqua concitator est, aut in ostio fluminis ($\Gamma'fE$)

34. *Quem minuas (ν)] Idest quem facies comedendo breuiorem ($\Gamma'c\xi$)

35. *Ducit (ν)] Decipit ($\Gamma'E$) 15

§ Quo pertinet ergo (c)] Cur, inquit, magnitudinem in mullo laudas, [quam] reprehendis in lupo? Ergo in utroque hoc te delectat, quod est rarius ($\Gamma'fVc\xi$)

36. *Proceros autem, quia lupi grandem et (*leg.* grandes) duriorem carnem habent ($\Gamma'c\xi$) 20

38. <Ieiunus rari>] Inops rari cupidus. Alii 'rare' legunt, cum in usu habeamus 'raro' ($\Gamma'fV$)

*Vulgaria ($\nu c\xi$)] Vsitata, quae cito inueniuntur ($\Gamma'Ec\xi$)

40. *Arpyis g. d. r. (c)] Digna, quae inter epulas 25 Arpiarum ponatur ($\Gamma'Ec\xi$)

41. *Pr<a>esentes Austri (ν)] Quasi precibus meis fauentes, ut (*Verg. georg.* I 10):

Praesentia numina, Fauni (Γ')

42. § Quamquam p. a. (c)] Corripit se, quasi frustra 30

1 palati gloriuntur ΓVc cons. ξ] gloriuntur f gloriuntur palati ν 2 illos] om. γ 6 ostia γ] hostia $r\nu f Vc\xi$ 8 pontes inter — fluvii] per negligentiam om. $c\xi$ ostia $\gamma\nu f$] hostia rV 12 ostio E] ostia ν hostia γf 13 comedendo νc] om. r comedendo $\gamma\xi$ 17 quam $c\xi$ 19 proceros autem] om. Γ' 30 quamquam — luxuriosis] om. ξ

Austros uocauerit, cum luxuriosis necesse sit suas putere delicias (Γ' f E V c ξ)

43. * <A>egrum (c)] Fastidientem (Γ' E c ξ)

* Sollicitat] Vexat (Γ' E c ξ)

5 * Plenus (ν)] Aut indigestus, aut plenus deliciarum (Γ' E

* 'Rapula' neutrum plurale est, cum sit ordo: plenus inulas mauult et rapula. Hoc rapum, huius rapi; diminutium hoc rapulum (Γ' f

10 44. § 'Acidas inulas' ait, non quia acida est haec herba, sed, cum coquitur, aceto conditur (Γ' f V c ξ)

* Inularum genus est holerum; 'acidus', quoniam quasi acidum sapit (Γ'

15 § Necdum omnis abacta (ξ)] Quamuis reges copiose uiuant, nondum tamen pauperum epulas excluserunt mensis suis (Γ' f V c ξ)

47. § Galloni p. (ν)] Gallonus quidam fuit praeco, qui habebat apparatus conuiuium, quem Lucilius (fr. IIII 4 M.) etiam pulsat. Hic etiam accipiensorem piscem

20 suis conuiui[i]s exhibebat (Γ' f V c ξ cf. Porph.

48. Infamem fecerat mensam (V post schol. u. 65; cett. om.

* Infamis (ν c ξ)] In opinione posita, idest famosa et celebrata sermone (Γ' c ξ)

25 49. * Tutus erat (ν c)] Quia adhuc ignotus Romanis (Γ' E c ξ)

50. § Donec uos auctor docuit (ξ)] Asellius quidam praetor fuit, qui usum comedendarum ciconiarum primus inuenit. Alii Sempronium praetorem uolunt, qui post

1 putere] petere r V ξ 4 sollicitet (sol: c) c ξ uexet c ξ
10 acidus in: ait] om. ν ait inulas c cons. ξ hinulas ait Γ' V
11 quoquitur V 12 quoniam Γ] quia ν 19 accipiensorem
piscem γ] accipiente piscem V accipiens erem c ξ accipient
trem pissem ν aer piscem r accipensorem piscem f accipien-
serem Porph. 20 conuiuiis Porph.] conuiuiis codd. 27 nos ξ
u. c 28 fuit γ ν E c ξ] om. r f V

multa etiam ciconias docuit esui esse aptas posse uel
(*cons. Porph.*) pullos earum. Vult autem uideri non in
pretiosis piscibus atque conuiuiis esse iucunditatem, sed
in concessu hominum ($\Gamma' f E V c \xi$)

53. <Sordidus>] Sordidi scilicet hominis ($\Gamma' f V$ 5
Cum hoc uersu nouum serm. incip. c\x cf. Porph.

53. 54. § Ofello iudice (ν)] Ofellus cum esset
locupletissimus et moderatam ageret uitam, subito pro-
scriptus ferebat se parum iniquitatem sentire fortunae,
quoniam quidem nihil illi durum in egestate pristinae 10
consuetudinis exercitatione uideretur. Ipse est, de quo
etiam superius dixit ($\Gamma' f V c \xi$)

56. *Cui canis ($c \xi$)] Auidienus Canis dicebatur
($\Gamma' E c \xi$)

58. *Mutatum (ν)] Deprauatum, acetum factum ($\Gamma' 15$

60. *Ille repotia (ν)] Repotia sunt, quae Graeci
dicunt *Ποδοστρόφια* aut mutuae inuitationes ($\Gamma' (\gamma f \nu)$)

Repotia dies secundus a nuptiis, quo repotant et quo
uirgo ad muliebrem habitum componitur ($\Gamma' f V$)

*Aliter: Repotia dicuntur dies, qui secuntur nuptias, 20
quando mutuis conuiuiis se frequenter inuitant ($\Gamma' f V$)

*Vel dies post nuptias (*item Porph.*), quo conueniunt
amicae et ex simbolis celebrant conuiuia ($\Gamma' f E$)

*Aliter: Repotia dicuntur septimus dies, quo solet
noua nupta redire ad parentes suos; hic pro festis diebus 25
($\Gamma' f c \xi$)

61. § Cornu ($\nu c \xi$)] Sunt enim in uenalibus cornua,
quae hanc olei habeant quantitatem, sextarii mensura
($\Gamma' f V c \xi$)

1 ciconias] exconias V ex ciconiis $c \xi$ esui — earum]
om. Vc\x 2 uideri autem uult $Vc \xi$ 4 concessu $r \nu f V$] con-
sensu $\gamma c \xi$; *apud Ciceronem inuenitur elocutio* 'concessus
omnium' 7 ofellus $\Gamma' f V c \xi$ cum locupletissimus esset et
moderatam uitam ageret (gereret ξ) $Vc \xi$ 21 se — inuitant]
frequentatur V 28 hanc] *om. c \xi* mensura] scilicet quan-
titem r

62. § Veteris non parcus a. (ν)] Ac si diceret: in
eo solo non auarus, [et] quae sunt inutilia, liberaliter fundit
(Γ' f V c ξ)
65. § Mundus erit (ν ξ)] Idest mundum sequetur
5 uictum, qui neque in sordidam neque in luxuriosam uitam
sit inclinatus (Γ' V c ξ)
66. In neutram (ν)] Sentiet enim aequae eum mi-
serum esse, idest anxium, qui de delicto uestis torquatur,
quam eum, qui extremam necessitatem sordium patitur
10 (Γ' f V
67. *Munia didit (ν)] Officia diuidit (Γ' E
68. *Seuus (c)] Neglegens ad comparanda obsonia
(Γ' c ξ)
70. *Accipe uictus quae quantaque s. a. (ξ cons. c)]
15 Enumerat commoditates tenuis uictus (Γ' E sim. c ξ)
73. *Quae simplex (ν ξ)] Idest una, quam facile
digesseris (Γ' c ξ)
- *Esca, quae non bene digeritur, magis cumulatur in
stomacho (Γ' E
- 20 75. *〈In bilem〉] In pestem (leg. indigestionem)
(Γ' E c ξ)
76. *Pituita (ν c ξ)] Fortis indigestio (Γ' E c ξ)
80. *Ordo: dicto citius praescripta ad munia surgit.
Munia autem aut quae ipse agere disposuit aut quae ab
25 alio iniuncta sunt (Γ' f
82. § Hic tamen (ν)] Alias dicit commoditates eius,
qui utitur uictu tenui. Commoditates sentit dierum festo-
rum et languidum corpus facilius recreat et senectutem
facilius consolatur (Γ' f V c ξ; de falso lemmate in c ξ ad-
30 iecto uid. schol. 70

4 sequetur] sequitur ν c ξ 8 torquat V torquatur Γ' f
torqueatur edit. fort. rectius; nam torquere est ā. l. 11 didit]
dedit ν 15 en: — uictus] alias dicit commoditates eius qui
utitur uictu tenui (tenuo c) c ξ, sed haec pertinent ad u. 82
17 digesseris c ξ] digesserit Γ' 22 indigesta ν

*Quondam (ν)] Quandocumque, aduerbium medi
temporis (Γ'

83. Siue diem festum (ν)] Et luxurioso et frugi
senecta accedit, quae se mollius tractari desiderat, quam
iuuentus; sed cum iuuenis delicate uixeris, omnia dura 5
uentura sunt; nihil erit, quod recreari possit, si languere
coeperis aut senescere ($\Gamma'fV$

84. *Tenuatum (ν)] Aegritudine, languore ($\Gamma'E$

86. § Tibi quidnam a. (ν)] Te autem quid poterit
delectare in senectute aut post aegritudinem, cui nihil 10
noui derelictum est? ($\Gamma'fVc\xi$

88. § Dura ualitudo ($\nu c\xi$)] Non est epitheton uale-
tudinis, sed quoniam potest esse bona ualetudo ($\Gamma'Vc\xi$

89. *Rancidum a. (ν)] [Lardum] leuiter putentem
corruptam carnem rancidum dicit ($\Gamma'fE$ 15

Omnia antiqui custodiebant et quamuis uetustate
uitiata laudabant ($\Gamma'fV$

*Et hic nasus et hoc nasum dicitur, et est incerti
generis ($\Gamma'fE$

*Quod hospes (ν)] Ordo cum hoc sensu: quia com- 20
modus hospes uitaret seruatum, quam totum dominus
absumeret (Γ'

92. *Integrum (ν)] Aut totum aut non corruptum (Γ'

93. *Natum tellus m. p. (ν)] Quia dicitur ante
deos nata esse Terra ($\Gamma'E c\xi$ 25

*Mire ait: prima tellus; illo enim tempore, quo
mundus ex discordibus in hanc concordiam formatus est,
ex terra generati traduntur heroes, indocilis turba uitio-
rum (Γ'

94. *Das aliquid fam<a>e (ν)] Interrogatiue: putas 30
hoc ad famam pertinere, si lautus es? ($\Gamma'c\xi$

6 uentura V] futura $\Gamma'f$ 10 cui] qui ν cum $c\xi$
12 ualetudinis $r\nu$] ualetudinis $\gamma Vc\xi$ 13 sed *om.* $Vc\xi$ quia $c\xi$
ualetudo $r\nu$] ualetudo $\gamma Vc\xi$ 14 lardum ν laridum γ luri-
dum f *om.* rE leuiter $\gamma\nu$] leniter rfE 15 corr. — dicit]
om. E corruptum carmen *Pauly sil. (!)* rancidam *Hauthal*

§ Sed forte dicis: uolo habere opinionem bene pascentis et laudari propter opima conuiuia (Γ' Vcξ

§ Nonnihil putas esse opinionem bene pascentis et ideo uis habere apparatus mensam (Γ' Vcξ

5 § Vis habere famam, ut lautus dicaris; sed est fama gratior, quae carmine animos delinit et docet (Γ' Vcξ

Quae carmine g. (ν)] Antisthenes philosophus cum uidisset adolescentem multum acroamatibus delectari: o te, ait, infelicem, qui summum acroama numquam audisti, idest laudes tuas; quia plus delectamur laudibus nostris (Γ' V ex Porph.

97. *Te tibi iniquum (ν)] Quia sibi iniquus est, qui multa exhibet (Γ'

99. *⟨Inquit⟩ Aliquis (Γ'

15 100. § Ego uectigalia (ν)] Satis arroganter opes suas rei publicae comparauit (Γ' Vcξ

101. § Ergo quod superat (ν)] Ergo, quod habundat tibi, non potes alia re melius erogare? (Γ' Vcξ

103. Cur eget indignus (ν)] Qui non mereatur 20 egere, aut pro interiectione, ut sit 'indigne' (Γ' V

106. § Vni nimirum tibi recte (ξ)] Idest credis te semper esse felicem et ideo non promittis quaedam beneficia, quae sis relaturus alia succedente fortuna (Γ' Vcξ

25 § Ac per hoc memento conditionis humanae, quae est semper instabilis (Γ' Vcξ

107. § Inimicis risus (ν)] Cum patrimonium omne per luxuriam consumpseris, eris risus omnibus inimicis (Γ' E Vcξ

1 sed — mensam] Non nihil putas esse opinionem bene pascentis et laudari propter opima conuiuia cξ set γ
6 delinit Γ'] delirat V delectat cξ 17 abundat cξ 18 tibi Γ' V] om. cξ non recte 20 aut] om. ν 22 pmittis Γ' V premitas ξ promittis νc 25 per hoc νcξ] pro hac Γ' V conditionis Γ' cξ] condicionis V ut adsolet quae Γ] que ν quia Vcξ 26 est semper Γ'] semper V semper est (es c) cξ 28 risus] risui edit. inimicis tuis V

§ Vterne (ξ)] Ad dubios casus quis magis habet fiduciam? ille, qui cum habuisset, praestabat, an is, qui luxuriis fuerat obligatus? (I' Vcξ

108. 109. § Hic q. p. (c)] Quia luxuriosus multis rebus assuefacit et corpus et mentem; nam qui multis utitur, plura desiderat (I' Vcξ

110. *Iuuenalis (1, 169. 170):

Ante tubas galeatum sero duelli
Poenitet (I'

111. In pace (ν)] In diuitiis qui est et uiuit paruo contentus, ita se parat ad inimicam fortunam, quemadmodum sapiens parat necessaria bello in pace (I' V

112. § Quo magis his credas (ξ)] Verbis meis, quibus dixi melius esse uti exiguo uictu; audi, quod solebat dicere Ofellus (I' Vcξ

§ Ofellum quendam dicit proscriptum, qui ita dicebat: non me terret fortuna proscripti uel paupertas, quia et antea, cum diues essem, moderate uiuere consueui (I' Vcξ

Vicinum illum suum abstinentem; cum fuisset proscriptus, ager eius Vmbreno militi condonatus est (I' V

§ Iste Ofellus proscriptus est, quia in parte fuit Cassii et possessio ipsius tradita est militibus Augusti, quam postea Ofellus ab isdem conduxit (I' Vcξ

114. Diuiso et conducto [a milite Augusti] ab eo, ad quem fuerat translatus (I' V

116. § Non ego narrantem (ν)] 'Non' bis intelligitur, ut sit: noui non temere narrantem, idest uere, non

1 quis] qui I' Vcξ quam ν 2 an is] illi Vcξ 3 luxuria V luxuriose cξ 4 quia] qui Vc quod ξ 5 qui multis rc] quod multis ξ qui om. γ V, post utitur transponit ν 7 iuuenalis γ] om. r 14 esse] om. cξ quod solebat dicere I'] quod dixit Vc q: dixi ξ 15 ofellus — postea] om. ξ propter homoeoteleuton 17 qui cξ 20 a: eius] est a: V est r] erat V om. γ ν 22 ipsius] eius ν 23 isdem r V] hisdem γ ν isdem cξ 24 a milite augusti ut glossema del. K. ad quem γ] quem r ν qui V 27 noui — pernam] duorum uerborum spatium relictum in ξ

quicquam in usum habuisse praeter holus et fumosam
pernam (Γ' Vcξ

*Profesti dies dicuntur, qui non sunt sacri (Γ

120. *Continua uerba sunt Ofelli usque ad finem (Γ'

5 121. 122. § <Secundas mensas>] Aut ordinariae sunt
mensae, quae ad satietatem, aut secundae, quae ad de-
lectationem proficiunt (Γ' Vcξ

122. * <Duplice>] Bifido (Γ

123. Siquando libere potare uolebant antiqui, idest
10 sine archiposia, sine principe uidelicet bibendi, ubi non
seruabatur, sed statim ut quis uolebat prior uinum petebat,
dicebant se magistram facere culpam (V cons. Porph.

124. Si his tam bonis et tam frugi epulis Cererem
aliquis placaret, alto culmo surgeret seges (Γ' V

15 § Post h. l. e. (c)] Posthaec rogabamus Cererem, ut
magno culmo messis insurgeret (Γ' Vcξ

*Ac uenerata C. (ν)] Idest rogata, et est commune
uerbum ueneror te et ueneror a te (Γ'

127. Parcius (ν V)] Minus, cum eadem sit nobis
20 semper frugalitas (Γ' V

§ Numquid, ex quo agrum amisimus, minus nituistis,
cum eadem nobis uita sit, quae fuit dominis constitutis?
(Γ' Vcξ

128. *Nituistis (ν)] Accepti estis, bene uixistis (Γ'

25 131. § Illum aut nequities (ν)] Qui consumptis
bonis agrum cogetur absumere; paupertatis enim est amica
nequities. Item aliter: aut per luxuriam amittet agrum
uendendo eum aut crimine aliquo reus factus proturbabitur
patrimonio suo (Γ' Vcξ

1 quicquam γ V] quicquam r quicquid ν c in usum *codā.*
in usu *edit.* praeter — pernam] *om. c* 5 sunt mensae
(mense ν) Γ'] mense V mensae (mense c) sunt cξ 10 sine
pr: — petebat V] *om. Porph.* 14 seges] sedes r V 15 aliter
posthaec ν post hęc (hec ν c) ν cξ 16 insurgeret γ ν] sur-
geret r Vcξ 20 frugalitas r V] fragilitas γ ν 26 cogetur
absumere K.] coges absumere Γ' coge assumere V consumpsit cξ
amica est Vc cons. ξ 28 proturbabitur ν, V ut *uid.*, sed *parum*
liquet] perturbabitur Γ cξ *Pauly; Hawth. schol. sil. om.*

Vafri (ν)] Astuti, callidi; idest committit aliquid
 inscius contra ius et perdit agrum [suum] ($\Gamma' V$
 <Aut u. inscitia iuris>] Aut ignorantia iuris anti-
 qui ($\Gamma' V$

133. § Vmbreni (ν)] Nomen est illius militis, qui 6
 Ofelli agrum possidebat ($\Gamma' Vc\xi$

SERM. 3

1. § Si raro scribes (ν)] Damasippum quendam in-
 ducit secum loquentem, qui consumpto patrimonio suo
 [per luxuriam] contulit se ad Stoicam sectam. Dicit 10
 etiam de his, qui aliena peccata notant obliti suorum.
 Iste autem Damasippus quodam Stertinio Stoico hortante
 coepit philosophari ($\Gamma' Vc\xi$

*[Aliter] Iunius Damasippus consumpto patrimonio
 philosophari coeperat; ab hoc Horatius desidiam suam 15
 castigari inducit, cum ad uillam secessisset et nihil scri-
 beret. Haec ergo satyra habet quasi dialogi genus. [Item]
 aliter: saepe Horatius querebatur, quod scribere in urbe
 constitutus non permetteretur modo conuiuiis, modo diuersis
 occupationibus praepeditus. Et ideo confortatis auctoribus 20
 Graecis ad uillam secessit, quasi ut aliquid uacans dignum
 scriberet. Arguitur ergo a Damasippo quasi reprehenden-
 te desidiam Horati, qui ne in uilla quidem constitutus
 aliquid laborauerit (Γ'

2. *Membrana dicta, quod membra tegat (Γ' 25
 Qu<a>eque retexens (ν)] More cogitantum, qui an-
 tiqua dicta in suis cogitationibus ponunt ($\Gamma' V$

1 aliquid νV] aliquod Γ 2 suum νV om. $\gamma \nu$ 3 iuris
 antiqui *edit.*] iuris aut antiquitas V iuris antiquitas Γ' 5 mi-
 litis] om. $c\xi$ 6 ofelli $\Gamma' Vc$, recte ν 8 Sic raro scribes $c\xi$
 10 per lux: *exhib.* $Vc\xi$, om. Γ' dicit — suorum] om. ξ
 11 etiam] om. c 12 quondam V 14 aliter ν om. Γ'
 17 satyra ν] satira γ item Γ] om. ν 23 horati ν] horatii Γ'

4. § Quid fiet? (ν)] Yperbaton a superioribus: 'Si raro scribes, quid fiet?' Ac per hoc quid expedit, ut negligas et te incuses, nec tamen emendes? (I'Vcξ

5. § Saturnalibus (ν)] Algiosus fuit Horatius, et 5 constat illo tempore Saturnaliorum uillam calidiorum foci(s) fieri; et ipse sese impatientem frigoris probat in libris epistolarum (I 7, 10):

Si bruma niues Albanis illinet agris.

<XVI>I die mensis Decembris celebrantur Saturnalia (I'Vcξ 10 8. § Solebant enim antiqui poetae parietes lectis suis proximos cera linire et habere graphia iuxta, ut, si forte noctu aliquid occurrisset, id ante obliuionem litteris notarent (I'Vcξ cons. Porph.

9. § Minantis (νV)] Hic promittentis, unde poeta 15 (Verg. Aen. II 96) per contrarium:

Promisi ultorem

pro minatus sum (rvVcξ

11. § Stipare Platona (ν)] Idest supra Platonem Menandrum ponere, hoc est istos tecum auctores portare 20 ad agrum (I'Vcξ

14. § Vitanda est i. S. (cξ)] Sireni comparat desidiam, quia, quemadmodum Siren cum pernicie delectat, ita et desidia non absque damno delectat. Definitio desidia: quid est desidia? Improbata Siren (I'Vcξ

25 16. § Di te Damasippe (ν)] Permittant tibi philosophi, quos sequeris, barbam tondere; quasi ad eum lo-

1 si] sic cξ 2 scribes] scribis V scribit cξ 4 algiosus] algosus c algos ξ 5 illo tempore cξ] om. cett. uillam — fieri] in uilla ualidiorem focum fieri cξ calidiorum rv] ualidiorem Vcξ callidiorem γ 6 fociis K. imp: γV imp: cett. 8 allinet ξ illinet cett. 9 XVII ed.] idest (i.) codd. sat: cel: cξ celebrantur rv cξ celebrabantur V celebrantur γ 11 illinere a illinire ξ 12 occ:] accidisset c accedisset ξ 14 hic om. cξ 18 supra — ponere] platonem et menandrum componere cξ 21 comparat r comp: cett. 22 pernitie γ vξ 23 ita — delectat] om. V damno γ c] dampno rv danno ξ 24 improba γ cξ] improba rv V 25 philosophos V

quitur, qui barba demissa sit, scilicet ritu Stoicorum
(Γ' $Vc\xi$)

18. 19. § Ianum ad medium (c)] Iani statuæ tres
erant; ad unam illarum solebant convenire creditores et
feneratores, alii ad reddendum, alii ad locandum fenus 5
(Γ' $Vc\xi$)

* Ianum ad medium ideo, quoniam in Rostris simu-
lacrum Iani erat, ubi res pecuniariae agebantur per fene-
ratores (Γ')

* Aliter: Ianus medius locus dictus est prope basi-
licam Pauli, ubi uasa aenea uenundabantur (Γ')

20. Olim nam qu<a>erere (ν)] Consumpsit [inquit]
patrimonium suum; quaerebam, inquit, antiqua uasa com-
parare (Γ' V)

21. § Quo uaser (ν)] Idest uasa antiquitus facta. 15
Sisiphus enim artifex fuit, qui uasa aere formabat et
primus temperaturam aeris inuenit (Γ' $Vc\xi$)

* Aliter: Sisiphus rex Corinthiorum, filius <A>eoli ($\Gamma'E$)
§ Negotiator erat Stoicus, qui uasa, quæ emerat,
meliore pretio uenundabat (Γ' $Vc\xi$) 20

22. * Infabre (ν)] Inperite, cui contrarium est
affabre ($\Gamma'E$)

24. * Vnus (ν)] Solus, et est poeticum (Γ')

25. * <Mercuriale>] Cerdonem quem dicunt Graeci a
lucro (Γ) 25

26. * Nam auctiones fere in competis fiunt, ex qui-
bus quaedam se emere solitum et uendere significat (Γ')

28. § Vt solet (ν)] Interdum studio medicorum

1 stoicorum] rusticorum $c\xi$ 3 Iani . . . tres] cf. *Hermes*
III 249 4 et foeneratores $\gamma\nu$ om. r et senatores $Vc\xi$
5 fenus ξ] foenus c forcius V om. Γ' 7 quoniam Γ] quia ν
10 basil: Pauli = basilica argentaria siue uascularia, *Iordan*
topogr. Rom. II 216 ('in basilica' *Porph.*) 12 inquit $r\nu$
om. γV 15 facta] ficta $c\xi$ 16 sisifus V erea ξ erea c
et — inuenit] om. $c\xi$ 18 aliter sisiphus ν] om. $\Gamma'E$ 20 me-
liori γ om. $c\xi$ 21 imp: νC est] om. $r\nu$ 26 compitis γ
28 solet] sulet ν

dolor capitis transit ad aliam partem, ut melius est lethargicum fieri quam melancolicum. Nam solent medici ab alia parte corporis in aliam deriuare morbum (Γ' Vcξ

29. Exemplum † earum, hoc est humana natura, 5 quippe in qua morbus morbo succedit; nec est inminutio, sed mutatio (Γ' V

30. § Vt <le>thargicus (ν)] Quia nonnumquam medici studentes lethargicos excitare faciunt freneticos (Γ' Vcξ

10 § Hic cum fit (ν)] Contrarii sibi sunt hii morbi: cardiacus et lethargicus; ille somno caret, hic deditus est (Γ' Vcξ

31. § Dum nequid (ν)] Damasippe, dum ne freneticus fias et me <a>edas, quouis labores somno (Γ' Vcξ

15 *O bone (ν)] Yronia (Γ'

32. § Insanis (ν)] Secundum opinionem Stoicorum, qui dicunt omnes insanire praeter sapientes, cum se tantummodo sapientes appellent (Γ' Vcξ

33. § Stertinus Damasippum a pontis praecipitio 20 reuocauit et ad philosophiam hortatus est, cum ille bonis omnibus perditis cuperet interire (Γ' Vcξ

§ Fuit autem Stertinus de Stoicis, qui omnes stultos insanos aiunt et in singulis insaniae uaria genera (Γ' Vcξ cons. Porph.

25 36. *A Fabricio (ν)] Qui modo lapideus dicitur (Γ'

*Pons Fabricius habet a conditore uocabulum, qui iungitur insulae Tiberinae; a Fabricio consule nominatus (Γ' cons. Porph.

38. *Dexter (νc)] Propitius (Γ' Ecξ sim. Porph.

30 *Caue faxis (ν)] Notandum 'ue' syllabam breuem,

3 in] ad cξ diriuare γ 4 earum Γ] mearum νV
7 ut] unde ν quia K.] qui codd. 10 sibi] om. cξ hii γc]
hi cet. 11 caret hic νV] caret ille γ caret iste r ille siti cξ;
nescio an 'ille' praefendum sit 25 lapideus ν] lapidius Γ'

cum secundae sit coniugationis. Et Persius 'uide' breuem posuit (1, 108. 109):

Vide sis, ne maiorum tibi forte
Limina frigescant (Γ')

40. Insanos qui inter uereare insanus haberi (V)] 5
Stulta uerecundia est uereri in his uitiis, quae uidentur
esse communia (Γ' ; *nil nisi lemma in V*)

41. * Ἀναστροφή : nam primum (Γ')

42. *Ordo: nihil uerbi addam, quin pereas fortiter,
ut coepisti ($\Gamma' c\xi$) 10

43. *Quem mala stultitia (ν)] Vt in primo (*serm.*
I 2, 71):

Velataque stola

et (*serm.* I 5, 35):

Insani ridentes praemia scribae 15

et in Virgilio (*Aen.* XI 309):

Ponite spes sibi quisque

ita et hic communem syllabam facit (Γ')

44. *Crisippi p. (ν)] Stoici philosophi, unde et
Stoici a stoa ($\Gamma' E$) 20

45. *Autumat ($c\xi$)] Adfirmat, [dicit,] conprobat
($\Gamma' Ec\xi$)

46. *Nunc accipe ($\nu c\xi$)] Stertinius Damasippo
($\Gamma' (r \nu E) c\xi$)

53. § Caudam trahit ($c\xi$)] Prouerbiū est: caudam 25
trahit, idest risu dignus est; et nunc diuidit (*leg. dicit*),
quod superius dicturum se esse promiserat ($\Gamma' Vc\xi$)

§ Item: pecus sit cauda pendente ($\Gamma' Vc\xi$)

3 forte l. f. ν 9 fortiter peream ν fortiter pereas $c\xi$
17 quisque] p. ν 18 facit] fecit ν 21 dicit *om.* $c\xi$
conprobat *om.* E 26 idest c] l. ξ *om.* $\Gamma' V$ 28 item]
idem $c\xi$ percussit $E Vc\xi$ caudam pendentem $c\xi$ causa
pendente V causa perderint ν

56. *'Varum', diuersum, unde pedes in diuersum flexos uaros dicimus et distortas (*cf. Porph.*) uenas uarices (Γ')

60. § Hic Fufius actor fuit tragoediarum, qui cum
 5 Ilionam tragoediam ageret ebrius et uellet eam simulare
 dormientem, grauitate uini ad uerum somnum ductus est.
 Ita ergo non audiuit matrem uel uxorem seu patrem
 stultum inplorantem auxilium sibi, quemadmodum nec
 Ilione, cum ageretur [ab] ebrio Fufio, potuit audire mille
 10 Catienos filii partes agentes. Aliter: Fufius tragoediarum
 a[u]ctor fuit (*Porph.*). Iliona, Priami filia, Polimestoris
 est sortita coniugium; cum in belli desperatione positus
 Priamus Polidorum tutandum Polimestori commisisset et
 eum uellet Polimestor occidere, Ilione loco fratris filium
 15 mutauit. Ita Polimestor deceptus filium trucidauit [ut
 alii dicunt, tamen manifestum est Polidorum]. Hic ne-
 catus sorori noctu uenit in somniis rogans, ut sepeliretur,
 hoc dicens: 'Mater, te appello, exurge et sepeli me!'
 Cum igitur Fufius, a[u]ctor partium, Ilionen dormire si-
 20 mulasset, casu uino confectus obdormiit; cum ab alio
 a[u]ctore partium filii, idest Catieno, assidue his uerbis

4 fufius Γ] fusius *v* *Vc*ξ auctor tragoediarum fuit cξ
 actor fuit *v*] auctor fuit *V* fuit auctor Γ' 5 trag:] in tra-
 gedia cξ ag: ebr: *γ* *v*] ebrius (ebrius *V*) ageret *r* *Vc*ξ
 7 audiuit *V*] audiet *γ* audit *cett.* 8 stultum — sibi] stultus
 dantes sibi auxilium cξ 9 ab cξ *om. cett.* fusio *v* *Vc*
 10 filii part: agentes *om. cξ* partes *γ* partis *r* *v* patris *V*
 aliter — fuit *om. cξ* 11 actor *Porph.*] auctor Γ' *V* iliona
 Γ' *Vc*ξ] ilione *edit.* 14 (ilione *hic* Γ' *Vc*ξ) 15 mu-
 tauit] posuit cξ ut — polidorum] *interpolatum uidetur K.*
 16 polidorum — rogans] hunc polidorum (poll: ξ) necatum
 fuisse et noctu sorori (*om. ξ*) in somniis (sonniis ξ somnis *c*)
 uenisse rogans cξ 17 somniis *K.*] sonniis ξ somnis *cett.*
 19 fusius igitur *Vc*ξ fusius *v* *Vc*ξ auctor Γ' *om. Vc*ξ
 partium] *om. cξ* 20 obdormiit *γ* *v* item *Porph.*] obdormiuit
*Vc*ξ dormiuit *r* cum — tangit] *om. cξ* 21 idest ca-
 tieno *K.*] idest catiena *codd.*, et ponunt post uocem scena;
edit. del.

excitaretur in scena, uix potuit uigilare. Hunc igitur tangit ($\Gamma'Vc\xi$ *paul. sim. Porph.*)

65. § Esto ($\nu c\xi$)] Concedamus interim creditorem sapere, dum probamus magis hunc ipsum insanire quam Damasippum ($\Gamma'Vc\xi$)

68. § Reiecta ($\nu c\xi$)] Repudiata, et est figura productio, quia re, cum sit brevis natura, hic pro loco producitur ($\Gamma'Vc\xi$)

69. § Scribe d. ($c\xi$)] Sensus: scribe tabulas a Nerio iuris studioso, quibus alliget Damasippum, adde Cicutae 10 centum alteras, non tamen illum ita alligabis, ut ille se non auferat. Cicuta [autem] fenerator fuit, qui propter asperitatem et amaritudinem morum Cicuta cognominatus est ($\Gamma'Vc\xi$)

70. § Nodosi ($\nu Vc\xi$)] Scrupulosi, diligentis in accipiendis cautionibus ($\Gamma'Vc\xi$)

71. § Proteus saeuus debitor et ingeniosus ($\Gamma'Vc\xi$)

§ Proteus Damasippus accipiendus aut quicumque durus debitor et perfidus. Aliter Protea dicit debitorem, quia saepe sese mutat ut Proteus ($\Gamma'Vc\xi$)

72. Malis alienis rident hi, qui irati uel m<a>erentes fingunt se ridere, quos non delectat risus ($\Gamma'V$; *hoc schol. in V misere corruptum om. c\xi*)

73. § Elabatur enim mille praescriptionibus et dilationibus ($\Gamma'Vc\xi$)

74. § Si male rem (ν)] Si insani est male gerere rem, multo putidius est cerebrum Perelli Cicutae, qui id dicat ita se dictare, quod debitor numquam soluturus sit; rescribere est enim debitum soluere, hoc est scriptum debiti liberare ($\Gamma'Vc\xi$)

6 figura rvV] figurata $\gamma c\xi$ 7 quia re] quare $Vc\xi$
 10 alliget γ] allegat V alligat $c\xi$ alleget rv 12 autem $\Gamma' om. Vc\xi$ 13 morum Γ] mox $V om. c\xi$ nominatus est $Vc\xi$ 19 et — aliter] *om. c\xi* propterea protheum $c\xi$
 21 rident — fingunt] hi nihil loquens qui intibi merentes sed agunt V 27 id] *om. c\xi* 28 debitor Γ'] debita $Vc\xi$
 29 debita $c\xi$ debitum *cett.*

*Terentius (*Phorm.* V 8, 28. 29 = 921. 922):

Sed transi sodes ad forum atque illud mihi

Argentum rursus iube rescribi, Phormio,

hoc est reddi per scripturam (Γ')

5 75. § Mihi crede, Damasippe. Adhuc uerba sunt
Sertinii. Quidam (*cons. Porph.*) dicunt istum esse Ne-
rium Perellium; alii dicunt alium esse creditorem (Γ' Vcξ

§ Perellius famosus illius temporis fenerator (Γ' Vcξ

77. *Audire (vcξ)] Hic ostendit etiam feneratores
10 insanos [esse] (Γ' cξ

*Adtentos esse et paratos ad audiendum, et est
πρὸ τοῦ ὑστερον; nam prius adtentos fieri mos, ut sic
audiatur (Γ'

80. Aut alio (ν)] Diligenter me audiri uolo ab his,
15 qui dissoluto pallio sedent nondum intenti et accensi ad
uirtutis amorem (Γ' V *Porph.*

82. § Danda est (vcξ)] Multum cicutae (*leg. ellebori*
cum edit. uet.) dandum est auaris, quasi maiore aegritudine
laborantibus (Γ' Vcξ

20 § Videtur quibusdam Horatius non plene persecutus
esse, quod promiserit, cum, utrum insaniant, docere praeter-
gressus dixit de cura ipsorum, sane inconsiderate in uitu-
perationem ruentibus. Quis enim ignoret his uidelicet ad-
hibendam esse medicinam, qui minus sani sunt? (Γ' Vcξ

25 83. *Nescio an A. (c)] Metonomia per id quod con-
tinet id quod continetur. Anticira enim nomen est in-

3 rursus ν] om. Γ' 9 etiam om. cξ f:] senatores cξ
10 esse om. vcξ 11 adtentos Γ] attentos ν 12 πρὸ τοῦ
ὑστερον K.] προουστερον Γ' //ron ν ὑστερον πρότερον edit.;
cf. *epi. I 1, 47*: ὑστερον πρότερον Γ' α b adtentos γ] attentos rν
14 audiri me V 17 cic:] anticirre c ancire ξ 18 dandum
— maiore] om. ν 20 plene rν V] bene γ persecutus γν Vξ]
prosecutus rc 21 insaniat Vcξ 22 dixit rν] dicat γν
dicit cξ de cura ipsorum dicit cξ 23 quis — sunt]
quis se ignoret enim his d; adhibenda medicina ξ qui se enim
ignorent his debet esse adhibenda medicina c non ad-
hibendam . . . insani γ *Hauthal* 24 qui — sunt] om. cξ
26 est nomen ξ

sul<a>e, in qua multa conficitur medicina. Posuit autem Anticiram pro medicamine, idest nescio si omnis medicina danda est auaris: magnitudinem uitii expressit (cξ

*Nescio an (ν)] Figura λιότης, idest scio (Γ'

*Anticyra insula Propontidis, in qua multum elleborum nascitur, quod quidem depellere dicit mentis insaniam. Tanta est igitur auaritiae dementia, ut totius insulae elleboro sanari non possit (Γ' ex Porph.

84. § Heredes S. (c)] Staberius quidam auarissimus, cum moreretur, iussit heredibus scribere in suo monumento, quantum quisque a se relictum accepisset (Γ' Vcξ cons. Porph.

87. *Siue ego p. (ν)] Hoc dicebat Staberius, et est ἀντιποφορά (leg. ἀνθυποποφορά) ex persona ipsius Staberii (Γ' E

97. § Sapiensne] Aut interrogatio audientis aut dicentis dubitatio (Γ' Vcξ

98. § Hoc ueluti (νξ)] Quasi uirtute paratas diuitias putauit ad uirtutem pertinere (Γ' Vcξ

99. Quid simile isti (ν)] Modo docet insanum esse eum, qui pecuniam spernit, cuius usus est necessarius (Γ' V cons. Porph.

100. *Hic Aristippus Graecus Cyrenaicus dictus est, cum serui eius auro onusti grauius ambularent, quod a rege acceperat, iussit, ut abicerent quasi impedimentum (Γ' f

103. § Nil agit exemplum (ν)] Ad rem dubiam aperiendam nemo utitur dubio argumento; incertum est, utrum insaniat, qui despicit pecunias et nullo moderamine utitur ad eas dispertiendas. Et ait: quemadmodum insanit contemptor pecuniae, ita et auarus. Sed et hoc

4 an] om. ν scio litotes fig. ν 5 anticyra] om. Γ' multum ν] om. Γ' 9 auar:] uoracissimus fuit cξ 14 αντιποφορά γ antipophora rv antipofora E 16 sapiensque ν 17 dicentis Γ'] interrogantis Vcξ 20 eum esse γ V] om. ν esse eum r 24 onusti ν] onusti cett. 31 ita — pecuniae] om. ξ propter homoeoteleuton ita et c] et ita Γ' f V

incertum est, utrum nimium contemptor pecuniae uideatur insanus (Γ' f Vcξ

§ Quasi dicat Damasippus Stertinio: non opus est exemplo ad dirimendam litem, quia et de eo disputari potest. [Ipse uidetur sibi subicere.] Aliter: nolo corrigas uitium uitio; dum culpas auaritiam, exemplum sumis insaniae, quia non potest exemplum laudari, cum ipsum uitiosum est (Γ' f Vcξ

106. *Formas (cξ)] Calopodias (kalapodias E) (Γ' Ecξ
10 *〈Scalpra〉] Ferramentum est quo fabricantur calipodiae idest formae sutorum dictae a ligno et pede, quasi lignei pedes, quia calin lignum, pos pes dicitur (Γ' γvf)

108. § Qui discrepat istis (ν)] Qui, quamuis alieni sunt a mercibus, tamen emunt uela; qui, quamuis alieni sunt a Musis, tamen emunt citharas (Γ' Vcξ

116. *Tercentum m. (ν)] Per interpositionem, quasi parum dixerit, amplius dicit (Γ'

117. *Stramenta dicuntur uilia quaeque, quae substernuntur, ut dormiatur (Γ' E

20 Vnde octog. (ν)] Pro 'uno minus octoginta' LXXXVIII apud ueteres sic dicebatur (Γ' V

119. *〈Blattarum〉] Genus uermiculi uestem rodens (Γ' γνE)

121. Maxima pars hominum (νV)] Idest paucis 25 hominibus insanus uidebitur, quia multi sunt ((Γ' V

126. 〈Porrigine〉] Porrigio est quidam morbus capitis cariem faciens. Oritur autem ex sordibus et incuria. In aliis 'inpexum'; inpexum autem non ornatum (Γ' EV

1 uid: esse insanus Vcξ 3 aliter quasi ν 5 ipse uidetur sibi subicere (subicere c) om. Γ' f aliter] om. Vcξ
8 est Γ' sit Vcξ om. f 13 qui d: i:] cξ pro lemmate eadibent:
Nautica uela 14 sunt] sint γcξ a merc: — sint uel sunt
om. ξ propter homoeoteuton mercibus Γ] mercaturis c sus-
sis ν mortibus V 15 sunt] sint c 20 pro — octoginta]
om. V, schol. om. cξ LXXXV.III V 25 hominibus γ]
hominibus uel agnominibus V agnominibus rv 28 in — or-
natum om. E inpexum autem] om. ν

*Quae porrigo nascitur ex negligentia et [ex] in pexo capillo (*ΓE*)

126. 127. § Quare si quiduis satis est periuras (*c*)
Si contentus es paruo, quare periuras, ut habeas maximum patrimonium? (*Γ' Vcξ*)

Si quiduis (*ν*) Si exiguum tibi sufficit, quare periuras? ut habeas maximum patrimonium, non contingis patrimonium, quasi contentus paruo (*Γ' V*)

127. § Aufers undique (*ν*) Si es mediocritate contentus, cur fraudibus et sacrilegio mercaris opulentiam? 10 (*γ ν Vcξ*)

132. § Quid enim? (*ν*) Sed fortasse dicturus es: quare ego insanus appellor, cum ego hoc non faciam, idest non occidam patrem ueneno? (*Γ' Vcξ*)

141. § Splendida b. (*ν cξ*) Quae omnia in lucem 15 profert.

Persius (3, 8):

Vitrea bilis

[quia numquam stat]. Aliter: 'splendida' lucida, quia nemo potest irasci ita, ut non appareat eius iracundia 20 (*Γ' Vcξ*)

142. *⟨Pauper⟩] Animo, non fortuna. Sic 'pauper argenti' ut (*Verg. Aen.* II 22) 'diues opum', cum non tangeret aurum et argentum multum repositum (*Γ'*)

§ Pauper O. (*c*) Opimius quidam ditissimus et auarus, 25 cum lethargico morbo laboraret, a peritissimo medico ita est sanatus: aurum multum posuit in mensa et fecit a multis numerari et dicebat illi: ecce, rapiunt multi aurum tuum! Ille audiebat rapi et excitabatur: hoc modo sanatus est (*Γ' Vcξ*)

30

1 [ex] *γ*, *om. rE* 4 si — paruo] *om. ν* 10 fraudibus *γ*
cedibus *ν Vcξ* et] *om. Vcξ* sacrilegio] *om. cξ* 19 quia
— stat *del. K.* aliter *Γ' V* uel *ν cξ* 27 sanatus est *Vcξ*
28 illi — tuum] *om. Vcξ* illi *Hautthal*] ille *Γ'* 29 rapi *rv*] *om. γ Vcξ* et *Γ' om. Vcξ* hoc modo *γ ν V*] et hoc modo *r*
et *cξ*

143. *Qui Veientanum (ν)] Veientana ciuitas Campaniae (apuliae $c\xi$), in qua nascitur pessimum uinum, ut Persius (5, 147):

Veientanumque rubellum

5 ($I'c\xi$ cons. *Porph. exceptis ineptiis*)

144. § Campana s. trulla ($c\xi$)] Trullam dicit deformem calicem et rusticanum [aut uas fictile] ($I'Vc\xi$)

Vappa dicitur uinum, quod sine sapore est. Vappa uinum, cui miscetur aqua. Vappa, quod fit ex perfusa
10 uinatia. Et hoc uinatium lectum est et haec uinatia ($I'V$)

145. *Letargo ($c\xi$)] Morbo, qui facit inmemores nimio somno ($I'E c\xi$)

145—147. *Vt aperiret apothecas (I')

147. *Celer atque f. (ν)] Vtrumque illi concessit,
15 quod est medico necessarium: scientia cum diligentia copulata (I')

155. *Tu cessas (ν)] Hoc <a>egrotus. Cur, inquit, mihi tuae neglegentiae crimen inponis? (I')

*Tisanarium (E)] Vas est fictile, in quo coquitur
20 oriza uel tisana ($I'E$)

159. Siquis non sit auarus (ν)] Non sufficit ad sanitatem auarum non esse ($I'V$)

161. § Si tibi dixerit medicus de aegro, quod non cardiacus, tu ais, quod surget de lecto. Iterum medicus
25 adicit, quod non surget, quod alio morbo laborat. Sic ergo dicis: ille non est periurus, neque sordidus inmolet diis porcarn, sed est ambitiosus et audax, alio uitio laborat et debet ire ad Anticyras, ut curetur ($I'Vc\xi$)

7 et] aut ν uel $c\xi$ aut uas f:] *om. Vc\xi* 8 quod V] *om. I'* est V] *om. I'* 9 quod I'] *om. V* ex perfusa uinatia.] *om. V* 10 uinacium r 18 imponis $r\nu$ 23 medicus $I'V\xi$] modicus ν maledicus c *Paruly Hauthal, uid. stud. Vindob. 1901 p. 112* quod non $r\nu V$] quod non sit γ non est $c\xi$ 26 ille $c\xi$] illo $I'V$ inmolet ν] inmolet *cett.* (inmolet c) 28 antiziras V

*Cardiacus genus morbi uigiliis laborantis, contrarium letargico ($r\nu$)

Craterus fuisse dicitur illis temporibus opinatissimus medicus ($I'V$ cons. *Porph.*)

163. *Acuto (ν) Penetrabili, pernicioso, graui, ut 5 alibi (*epist.* I 10, 17):

Cum semel accepit solem furibundus acutum (I')

*Rien, rienis, quomodo lien lienis, idest (*leg.* uel) splen, splenis (I')

166. Nauiget Anticyram (ν) Ad Anticyram, ubi 10 elleborum nascitur, quo perturbatas mentes medici sanare consuerunt ($I'V$)

§ Balatroni ($c\xi$) Scurrae et triuiali. Nam balatrones dicuntur rustici homines inepti et triuales ($I'Vc\xi$)

§ Publius Seruilius Balatro multa in Augustum amare 15 [et] non sine ioco dixit. Fuit autem tantus deuorator, ut simili uitio laborantes balatrones dicti sint. || Et est in ipso uersu sensus: quid interest, utrum non utaris an in baratrum mittas? quid enim prodest carere uitio hoc, si alio tenearis? ($I'fVc\xi$) 20

168. § Seruius Oppidius (ν) Hoc exemplum ad illud pertinet (*u.* 158):

Quisnam igitur sanus?

Ergo quis sanus est? talis est, qualis Oppidius de facultatibus suis circa liberos fuit, qui iuxta antiquum censum 25 diues inuentus est ($I'Vc\xi$)

5 pernitioso I' 13 balathrone ν lemm. triuali $c\xi$] triualis $I'V$ balatrones $\nu c\xi$] balathrones γ balathones rV 14 triuales c] tribiales $I'V$ triuales ξ 15 seruilius $\gamma\nu f c\xi$] uirgilius rV balatro $f c\xi$] baratro $r\nu V$ baratho γ 16 et non $c\xi$ non *cett.* nec *edit.* 17 balatrones $fVc\xi$] barathrones ν barathones γ batrones r et — tenearis] *del. Ritter* 24 opidius $Vc\xi$ 25 liberos] liberis rV fuit $\gamma\nu$] *om. rVc*; est ξ , *sed pon. inter* qualis et opidius antiquum ξ 26 est] *om. r\nu*

171. § Postquam, inquit, aut luxuriam in te aut tenacitatem in illo cognoui (Γ' f Vc ξ

172. *⟨Ludere⟩] Talis (Γ'

178. § Bene uetat; nam et minui uetat natura et
5 augeri et monet, quod sufficit, appetendum, et est paternus affectus iunctus naturae (Γ' Vc ξ

180. *⟨Ambo⟩] Pro ambos (Γ'

181. § Intestabilis (vc ξ)] Periuri sic dicebantur
tamquam sacri, hoc est obnoxii ei numini, per quod iu-
10 rauerant (Γ' Vc ξ

§ Intestabiles appellabantur, quorum testimonium non ualebat (Γ' Vc ξ cons. Porph.

*Sacer (ν)] Execrabilis uel execrandus κατὰ ἀντί-
φρασιν et hoc secundum duodecim tabulas (Γ'

15 182. In cicere a. f. (ν)] Antiquis temporibus haec dabantur ab his, qui ludos exhibebant (Γ' V

§ Haec enim populo a magistratibus ludis Floralibus iactabantur (Γ' Vc ξ ex Porph.

§ Antiqui <a>ediles haec in Circo populis iactabant
20 (γν Vc cons. Porph., schol. om. ξ per negligentiam

183. *⟨Aeneus⟩ ut stes (ν)] Vt habeas aeneam statuam (Γ' c ξ

187. § Nequis humasse u. (ξ)] Per hanc historiam docet, quod non tantum saeue, sed etiam impie faciebant
25 homines ambitione inflati, a qua non minus quam auaritia et luxuria commonet recedendum (Γ' f Vc ξ

§ Inuenta occasione carpit ambitionem et dat exemplum hoc ad insaniam (Γ' Vc ξ

*Dialectice inter plebeium et regem Agamemnonem
30 (Γ' cons. Porph.

1 prius aut om. Vc ξ 9 tamquam — numini] e numine c ξ 13 uel] om. ν 17 aliter ante haec exhib. ν om. cett.; in c (cons. ξ) hoc lemma: In cicere a. f. 19 antiqui K. cum Porph.] aliqui γ alii ν V uel c 23 historiam rf] istoriam γν V hyst: c ξ 24 impie γ 25 a qua fc ξ] qua ν quam r quia γ V 27 at inuenta ν 28 hoc Vc ξ] om. Γ' 29 dialogicon fecit Porph.

188. § Rex sum (c)] Ordo: rex sum et aequa imperito, idest iubeo, qui potui uel iniqua. Aliter: [idest] rex sum et aequa praecipio; potestas non impedit aequitatem ($\Gamma' Vc\xi$)
 *Nil ultra (c\xi)] Si hoc dixeris, nihil ultra quaero
 a te ($\Gamma' c\xi$) 5

190. *Maxime regum (c\xi)] Plebeius respondit ($\Gamma c\xi$)

193. § Consule. Cur A<i>ax (v)] Hoc sensu Socraticos dialecticos imitatur et callide ambitiosos obtrectat et carpit. Interrogat et cauillatur ad singula, ut illi faciunt ($\Gamma' Vc\xi$) 10

195. *Vt populus (v)] Vt (*Verg. Aen.* II 104):

Hoc Ithacus uelit et magno mercentur Atridae (Γ')
 § Priamusque (v)] Idest ideo non iubet eum sepelire, ut gaudeat Priamus? ($\Gamma' Vc\xi$)

200. *Molam salsam dicunt far et salem (Γ') 15

201. § <Quorum>] Quia multa sunt genera insaniae, de quibus insanis fuit Aiax? In ali<is>: quor<s>um insanus, hoc est: quam ob causam uel in quam partem? ($\Gamma' f D Vc\xi$)

205. § Quasi hoc dicat Agamemno ($\gamma v Vc\xi$) 20

206. § Placui sanguine diuos (c\xi)] Virgilianum illud (*Aen.* II 116):

Sanguine placastis uentos et uirgine caesa ($\Gamma f D Vc\xi$)

207. § Nempe tuo (v)] Idest certe tuo sanguine placasti ($\Gamma' Vc\xi$) 25

1 imperito γ 2 qui—rex] uel rex c rex ξ qui] uel V uel] $om. v$ idest $om. Vc\xi$ quod r 3 (impedit γV) 4 nihil Γ' nil ultra $c\xi$ 6 resp c 13 idest] $om. c\xi$ sepelire $\Gamma' V$] sepeliri c seppelire ξ 16 quorum $K.$, item *Porph.*] quo orsus ξ quorsum c et edit. genera insanie (infamie V) sunt $Vc\xi$ insaniae genera sunt D 17 insanus $\gamma Dc\xi$ et edit. in aliis — quam ob] in quo insanus ob $c\xi$ in aliis: quorsum $K.$, uid. *stud. Vindob.* 1901, p. 113 (quorsum, $om.$ in ali, exhib. D) 18 est] $om. V$ quam $Dc\xi$] $om. \gamma$ quod (qd) $r v f V$ 20 hoc schol. falso ad u. 220 cum lemmate 'ne dixeris' adscriptum est in $c\xi$, item in edit. hoc dicat c] dicat hoc V h dicit γ hoc ξ agamemno V 25 post placasti addunt uentos γv ue. V $om. rc\xi$

§ Sed ($Vc\xi$)] Hoc aut ille dixit qui insanos asserit
aut plebeius ($\Gamma'f\nu$) $Vc\xi$

208. § Qui species (ν)] Qui facit scelus etiam
propter aliquam commoditatem, tamen iste necessario
5 habebatur insanus ($\Gamma'fVc\xi$)

Cum dicit insanum, qui scelus innocentiae confuderit,
dum iactantiae suae plus detrahit ($\Gamma'fV$)

§ <Alias ueris>] Idest ueritati contrarias ($\Gamma'(r\nu f)Vc\xi$)

§ Tumultu ($\nu Vc\xi$)] Perturbatione. Sensus: qui sub
10 specie iustitiae scelus admittit, idest tumultum sceleris
miscet ueritati, habendus est motae mentis ($\Gamma'Vc\xi$)

§ Idest qui res facit modo iustas modo iniustas
mentis exagitazione, is non sanus habebitur ($\Gamma'Vc\xi$)

210. § Stultitia ($\nu c\xi$)] Furore et insania; ad illud,
15 quod ait supra (u. 103):

Nil agit exemplum, litem quod lite resoluit ($\Gamma'fVc\xi$)

§ Nihilum distabit (ν)] Nihil interest, utrum per
stultitiam peccet aliquis an per iracundiam; eodem enim
modo uterque appellabitur insanus (($\Gamma'fD Vc\xi$)

20 216. *Rufam (ν)] Nomen nobilis uirginis ($\Gamma'fDc\xi$)

217. *Destinet ($\nu c\xi$)] Constituat, spondeat ($\Gamma'c\xi$)

§ Huic omne a. i. p. ($c\xi$)] Insanis etenim inter-
dicto praetoris bonorum possessio tollebatur (*cons. Porph.*)
et propinquis tuenda tradebatur ($\Gamma'fVc\xi$)

25 § Item aliter: apud ueteres insanis a praetoribus ius
dominii auferebatur; ergo docet eum esse insanum, qui
hoc fecerit ($\Gamma'Vc\xi$)

5 habebatur $\Gamma'fVc\xi$] habebatur ν habebitur c 6 confuderit]
om. V 10 tumultum Γ'] multum $Vc\xi$ 11 motae men-
tis ν mote mentis V commote mentis $c\xi$ mentis motae Γ'
12 modo iustas modo iniustas r *cons. $\gamma\nu$* modo iustas V non
iustas $c\xi$ 15 ait] *om. $Vc\xi$* 16 litem — resoluit] *om. r*
littere. soluit V quod litem lite resoluit $c\xi$ 17 nil γf
20 ruffam $c\xi$ 23 bonorum Vc] honorum $\Gamma'f\xi$ 25 item]
om. ν apud V] apud *cett.* 26 domini γV dominationis ξ ,
recte $r\nu c$ 27 hoc $\Gamma'\xi$] *ho γ hęc V hec c*

222. § Vitrea fama (*v cons.c*) Idest fragilis (*I' D Vcξ*)
cf. *Porph.*

§ Sensus: eum, qui famae seruiat, insanire dicit,
sicuti Bellonarii, cum lacertos umerosque concidunt
(*I' D Vcξ*) 5

224. § Nunc age (*v*) Dixit in auaros, deinde in
ambitiosos, nunc in luxuriosos; uult enim etiam hos in-
sanos docere (*I' f Vcξ*)

§ Aut uerba Stertini refert Damasippus, aut ex
persona eius cum Horatio Damasippus loquitur (*I' f D Vcξ*) 10

*Nunc a. l. (*c*) Nunc uideamus, utrum luxuria non
habeat stultitiam (*I' f Dcξ*)

§ Arripe (*c*) Aut ad iracundiam aut ad desideria
honorum pertinet (*I' Vcξ*)

226. *Hic (*vcξ*) Idest Nomentanus [luxuriosus] 15
(*I' Dcξ*)

*Simul accepit (*vcξ*) Quoniam heres successit aut
a tutoribus recepit (*I' cξ*)

228. § Tusci t. i. u. (*ξ*) Tusci [uici] ideo, quia,
ubi nunc uicus Turarius dicitur, Tusci acceptum uicum 20
habitarunt; inde nomen est uico (*I' f Vcξ*)

§ Impia autem turba ideo, quia locum suum dereli-
querunt; nam ab Aricinis pulsi sunt (*I' f Vc om. ξ*)

§ 'Turbam impiam' aut negotiatores accipimus aut leno-
nes, sed melius (*cum Porph.*) lenones intellegimus, quia 25
inhumanissimi sunt et neque misericordia neque precibus
flectuntur; deinde quod in uico Turario antea meretrices
prostabant [nomen uico dederunt] (*I' f Vcξ*)

4 umeros *v*] humeros *cett.* 6 in *ante* ambit: *om. r Vcξ*
exhib. γvf 7 nunc in luxuriosos *I' f*] *om. Vcξ* 8 docere
r v Vcξ] dicere *γf* 10 eius *cξ*] *om. cett.* 13 *posterius* ad
om. Vc 14 honoris *cξ* 15 idest] *om. r ξ* 17 quoniam *I'*
quando *cξ* 18 recepit *I' c*] accepit *v* receperit *ξ* 19 uici]
ui *r om. Vcξ* 22 impia autem] uel impia *c* 23 nam —
sunt] *om. f* 24 turbam autem (aut *ξ*) impiam (inopiam *ξ*) *cξ*
turbam impia *cett.* 25 lenones int: *I' f cons. D*] int: *V* nego-
ciatores int: *c* negotiatores legimus *ξ* 28 prostabant — mere-
trices *om. ξ* nomen uico dederunt *c*] nomen dederunt *V om. I' f*

§ [Aliter:] in hoc uico meretrices esse consueuerant
(Γ' V c cons. ξ

§ Impia ergo turba periura aut quia omnes ibi
habitabant negotiatores [quibus studium est peierandi]
5 (Γ' f V c ξ

229. *Velabro (ν) Locus Romae, ubi uictualia
distrahentes frequentabant (Γ' D

234. *Luxuriosi uerba ad cupidinarios (Γ'

§ In niue Lucana dormis (ξ) Ineptiam notat luxu-
10 riosi, quia, cum leno loquitur, uenatori et piscatori re-
spondit (Γ' f V c ξ

235. *⟨Vellis⟩ Alii 'uerris', idest trahis. Sed si
'uellis', cum difficultate trahis (Γ' b

239. § Filius ⟨A⟩esopi (cξ) ⟨A⟩esopus quidam
15 actor tragoediarum fuit ditissimus, qui hunc luxuriosum
filium reliquit (Γ' f V c ξ ex Porph.

*Hic [ex aure] Metellae, quae eum deperibat, ablato
unione (leg. ablatum unionem) et aceto dilutum sorbuit, ut
nominata res esset decies aliquem semel hausisse. Ideo dixit
20 'solidum' idest uno ictu, non diuisum (Γ' f cons. Porph.

§ [Aliter.] Caecilia Metella, Metelli filia, Aesopum
adamauit: eius [nominis uxoris Aesopi ac] filius diues et
luxuriosus fuit, qui gemmam triuit et misit in poculum,
ut uideretur decem milia deuorare, quo suas posset supe-
25 rare diuitias (Γ' f V c ξ

240. *⟨Decies solidum⟩ Decies solidorum (Γ'

1 aliter ν om. cett. in hoc Γ' V] in hoc ergo c con-
sueuerant ν V c ξ] consueuerunt Γ' 3 ergo] om. f 4 quibus
— peierandi om. V c ξ del. K. periurandi γ 10 loquere-
tur c ξ et loquitur V uenatori et] om. Γ' f V respondit Γ' f V c]
respond ν respondet ξ 12 uellis K.] uerris ν uerres γ ν uelles r
15 actor r] auctor ξ auctor γ ν f V uictor c fuit ditiss: Γ' ξ
ditiss: fuit ν f V c 17 ex aure f om. Γ' 21 aliter ν f om.
Γ' V c ξ filia metelli V c ξ 22 nominis γ f no ν non V
om. r c ac filius (cum signo dubitationis) V ac esopi c ξ
ac Aesopi (!) Pauly Hauthal diues filius ν 23 fuit] om. V

246. Quorsum ab. (ν)] In quem numerum isti discedant, in bonorum an in malorum? Creta notandi sunt, ut boni uideantur, an carbone, ut mali? ($\Gamma' V$)

Aliter: quorsum abeant, idest in quam partem abeant, carbone ut notentur, sicut insani, an creta, ut sani? 5 ($\Gamma' f V$)

Bona enim albo signabantur, aduersa nigro. Quorsum abeant, hoc est: cui parti eos aggregabimus, bonis an malis? Persius (5, 108):

Illa prius creta, mox haec carbone notasti? ($r \nu V$ 10)

247. *Plostello (ν)] Puerili de luto et surculis (Γ)

248. * \langle Ludere par impar \rangle] Ludus est micantium puerorum (Γ')

*Ludere par impar ($c\xi$)] De illo dicit, cum quo pueri soliti sunt ludere inter se, quando premunt copiam 15 nucum uel castanearum manibus, tunc, quando simul ueniunt ad ludendum, laxo sinu ueniunt et girum inter se faciunt et proponunt sibi problema. Tunc cooperta manu quisque ostendit suo compari et inquit: 'quot insunt?' Si alius augurari potuerit, aufert illi. Sic tam diu hoc 20 certant, ut uter deoneret alium ($c\xi$)

250. § Sic p. h. r. ($c\xi$)] Sic ratio comprobat magis puerile esse amare meretricem, quam ludere ut pueri ($\Gamma' f V c\xi$)

254. § Mutatus Polemon ($c\xi$)] Polemon Atheniensis 25 perditae luxuriae fuit; qui ad scolam Xenocratis philosophi ebrius uenisse narratur, sertis ac floribus redimitus; cum ab auditoribus perturbaretur, prohibuit magister et luxu-

5 an creta ut sani] signabantur. V 7 signabantur aduersa] mala V 8 bonis — notasti] *om. V* 14 quo cum ξ 20 augurare c potuerit c] potiuntur ξ poterit *edit.* tam *del. Fabricius* 21 ut *etc.*] donec unus deoneret alterum *edit.* 23 ut pueri Γf] cum illa $V c\xi$ 25 palemon $c\xi$ in *lemm.* polemon $\gamma f b$ *Porph.*] polemo $r V$ palemon $\nu c\xi$ 26 scolas $c\xi$ 27 narratur] perhibetur $V c\xi$

riae crimina accusare coepit in tantum, ut Polemon relictæ luxuria præcipuus auditor extiterit, atque ita in amorem uenit philosophicæ disciplinæ, ut post magistrum ipse docuerit (Γ'bfVcξ cons. Porph.

5 § Aliter: Polemon adulescens ad scholas Xenocratis ebrius uenit, quando ille disputabat de continentia, pudicitia, iustitia, temperantia et sobrietate, diciturque insignia luxuriæ deposuisse, cum fuisset philosophi oratione commotus (ΓbVcξ

10 § Fuit autem Xenocrates philosophus continentissimus et sobrius, de quo Lais meretrix sponsionem fecerat, quod eum ad suos sollicitare posset concubitus. Nocte quadam terrorem finxit et confugit ad eum et quasi necessitate nocte hac cum eo mansit. Ille immobilis iacuit; post
15 dum soluere cogeretur sponsionem, respondit: ego de homine, non de statua sponsionem feci (ΓbfD Vcξ; om. v, nī fallor de industria

255. *〈Fasciolas〉] Quibus ligabant pedes siue brachia siue articulos (Γ'

20 *Focalia (bcξ)] Coronas, quas habebant in collo (Γ'bcξ

256. § 〈Furtim〉] Pudore deterritus, nequis intellegat aliquando [eum] fuisse luxuriosum (Γ'bfVcξ

258. § Porrigis irato (v)] Vt ostendat non esse sanum
25 amatorem, ostendit paribus esse moribus amatorem et puerum (Γ'bfVcξ

1 polemon] palemon Γ'fcξ luxuria relictæ palemon cξ
5 polemon] polemo V palemon cξ adulescens c] adolescens cett. 8 philosophia ratione V physe ratione cξ 10 continentissimus et sobrius] continens nimis cξ 12 nocte — necessitate] om. ξ propter homoeoteleuton 14 mansit — soluere] om. c immobilis bfV immobilis ΓDξ 19 brachia siue pedes rv 20 coronas] torques (torquens ξ) uel coronas cξ 23 eum fuisse luxuriosum c eum luxuriosum ξ; eum om. cett. 24 porrigit v, recte cξ 25 amatorem et puerum] om. Vcξ; cξ alterum quoque schol. exhibent hoc: 'Porrigis irato p.] Amatorem puero comparat'. Nec scio an Pseudacron reuera sic scripserit: 'Porrigis irato] Vt ostendat non esse sanum amatorem, puero comparat'

259. *Sume catelle (c)] Verbum blandientis est
(*I'bf cξ*)

261. § <Et> h<a>eret (cξ)] Et stat ante molestas
sibi fores [aut] ex quibus fuit [ante] exclusus (*I'bfV cξ*)

*Stupet defixus (*I'bf cξ*)

269. *Fluitantia (cξ)] Incerto casu currentia (*I'(γvb) cξ*)

272. § Quod solent facere, inquit, ingenio leues, ut
expresso digitis semine pomorum cameram ferire conentur
(*I'bfV cξ cons. Porph.*)

§ Quid cum P. (c)] Inter Picenum et Picentem hoc 10
interest: Picenum uas dicimus, Picentem uero hominem
(*I'bfV cξ*)

274. *Iuuenes enim frequenter in amore blandientes
balbutiunt (*I'f*)

*Ypallage. Non uerba balbo palato feris, sed uerbis 15
balbis palatum feris. Persius (1, 35):

Subplantat uerba palato (*I'bf*)

275. <Cruorem>] Crudelitatem. Ille scrutatur
ignem gladio, qui est crudelis, ignem, quo incendat ad-
uersos (*I'bfV*)

277. § Hellade p. (vcξ)] Marius quidam ob amorem
Helladen quendam puellam occidit, cum ab ea contempne-
retur, et se postea praecipitauit. Quid ergo? dicis illum
non fuisse insanum, quem sceleratum fuisse non negas?
(*I'bfV cξ*)

§ Aliud enim putas esse insaniam, aliud scelus facere,
cum omnes, qui aliter faciunt, quam debent, insani ha-
bendi sunt (*I'V cξ*)

278. Cerriti dicuntur quasi a Cerere icti, qui Cereris
ira percutiuntur (*I'bfV*)

4 aut *codd.* ante *cξ om. cett.* 5 defixus *om. cξ* 7 in-
quit facere *cξ* 8 digito *cξ* 16 persius — palato] *om. f*
17 (subplantat *rvb*) 18 crud: Ille] *interpunctionem sumpsit ex b,*
ubi etiam scriptum est Ille, non ille 22 occidit puellam *Vcξ*
contemneretur *c* contenn: *ξ* 27 debent *I']* deberent *V* de-
beant *cξ* 28 sunt *γvVcξ*] sint *r*

§ Aliter: 'cerritus' insanus. Cerriti proprie dicuntur, qui a Cerere percussi sunt (Γ' b Vcξ

§ Vult probare crudelitatem insaniam esse (Γ' b Vcξ

§ Absolves h. (cξ)] Sensus: ex duobus si alterutrum

5 negas, uideris ex una parte eum absolvere, sed aliud crimen necesse est confitearis et uerum ei nomen imponas. [Vt aut cerritum dicas, aut motae mentis propter c<a>edem] (Γ' Vcξ, b absciss.

An pronuntiabis non esse insanum, sed pronuntiabis
10 crudelem? Idest insanus naturae uitio, an instinctu numinis? (Γ' b V

280. § Ex more (νξ)] Ex consuetudine uulgari, quia uulgares putant alium esse insanum, alium crudelem (Γ' b Vcξ

15 § Ego autem stultos et insanos utrosque appello (Γ' Vcξ

*<Cognata uocabula>] Aptae quae dicuntur grammatici epitheta (Γ'

281. *Compita dicuntur αὶ τετραόδια (Γ'

20 *Iusserat enim Augustus in compitis deos Penates constitui, ut studiosius colerentur. Erant autem libertini sacerdotes, qui Augustales dicebantur (Γ' b ex Porph.

*<Siccus>] Senectute aridus, non abstinens aut sobrius (Γ'

25 282. *<Lautis>] Quia solent oraturi manus lauare (Γ' (γνδ) f

285. § Mentem n. l. (c)] Ostendit etiam superstitiosos non esse sanos (Γ' b Vcξ

§ Mentem nisi litigiosus (ν)] Idest confiteretur men-

1 aliter] om. ν insanus] om. cξ 2 qui — sunt] om. ν
4 alterutrum rνf] alterum γVcξ 6 ut confitearis Vcξ inponas Γf imponas νcξ ponas V 7 ut — caedem om. Vcξ caedem] crudelitatem edit. 13 quia γνbcξ] qua r esse] om. r 19 competi ν ΑΙΤ ΕΤΡΔΟΔΙΑΙ γ 20 competi ν 25 solent codd.] solebant edit. 27 etiam] autem ξ 29 confiteretur Vcξ confitetur Γ' f

tem sanam non habere seruum superstitiosum, quem uen-
debat, nisi forte amat litem, quia licebat emptori agere
contra uenditorem, si inueniebatur seruus postea uitiosus
(*I'fVcξ*)

Qui litigare post uellet, cum ad praesens uitium 5
tunc celaret. Aut litigiosus dominus, aut mentem liti-
giosus, idest captus sanitate (*I'bv*)

286. § Exciperet d. (*v*)] [Nisi mentem exciperet
litigiosus dominus, cum uenderet.] Iuris erat apud ueteres,
ut, cum seruum distraheret quis, eius omnia uitia uel 10
animae uel corporis publicaret. Ergo dicit hunc furiosum,
cuius mens excipienda esset (*I'fVcξ*)

288. *Iuppiter ingentes (*cξ*)] Adhuc probat super-
stitiosos esse stultos atque insanos (*I'bf cξ*)

297. § Posthac ne compellarer (*v*)] Compellare est 15
iniuriose alloqui quemlibet, ut Cicero in Philippicis (III 7):

Laudat, an compellat edicto (*I'bfVcξ*)

*Septem enim fuere sapientes, et quoniam dixit
octauum, allusit sicut Iuuenalis (2, 40):

Tertius e caelo cecidit Cato (*I'bf*) 20

298. § Dixerit insanum (*vξ*)] Siquis me dixerit
insanum, discet a me uitia sua, quae pendent a tergo
(*I'bvVcξ*)

§ 'Ignoto' idest retro posito (*I'bvVcξ*)

299. § Aesopi fabula, quae duas peras dicit habere 25
posse mortales. In illo postremo sua uitia, in primo
aliena cognoscimus facilius; nostra enim uidere uix pos-
sumus (*I'bfVcξ* cons. *Porph.*)

5 qui] quia b 6 litigiosus dominus b] litigiosos domi-
nos cett. mente *rbV* litigiosos *v* 8 nisi — uenderet]
om. *cξ* 14 et ante stultos *interpol. edit.* 15 est] est enim *V*
enim est *c* enim *ξ* 24 retro posito] reposito *Vcξ*, sed in *V*
signo dubitationis addito infra r 26 illo *codd.*] illa *edit.*
postremo *I'bfV*] posteriore *cξ* *edit.* uitia sua *cξ* primo
codd.] prima *edit.*

*A tergo, ex dorso pendere dicuntur uitia eorum, qui, cum aliorum notent, sua non uident. Persius (4, 24):

Sed praecedenti spectatur mantica tergo (*I' b*)

308. § Longos imitatis (ξ) Erectus ambulas et
5 procures imitatis ac nobiles propter M<a>ecenatem, qui
tunc hortos aedificabat magnos. Aliter: diuites imitatis
ac te in altum erigis, cum sis pauper et pusio (*I' b f V c \xi*)

309. *<Bipedalis>] Duum pedum (*I' b*)

§ Ad summum (ν) Idest a pedibus usque ad caput
10 totus duorum pedum es. Ita studio aedificas altiore
domum, tamquam non te capiat haec, in qua manes
(*I' b f V c \xi*)

310. § Turbonis ($c\xi$) Turbo quidam dicitur fuisse
gladiator (*ex Porph.*), siue miles exiguae staturae, sed
15 magni animi et in praelio fortis, cum esset armatus
(*I' b V c \xi*)

311. § Qui ridiculus ($\nu\xi$) Quare minus tu ridearis,
quam rides gladiatorem illum, qui fuit brevis staturae?
(*I' b V c \xi*)

20 § Aliter: quomodo potes minus ridiculus esse quam
gladiator Turbo, cum sis eadem statura? Et tamen eum
derides (*I' b f V c \xi*)

314. § Absentis r. p. ($c\xi$) Exemplo siue fabula
uult ostendere insanos esse eos, qui imitantur eos, quibus
25 sunt longe inferiores (*I' b f V c \xi*)

§ Notatur hoc, quod dixit pullos filios ranae. Debuit,
inquit, dicere minores ranas (*I' b V c \xi*)

318. *Maior d. (c) Vt unum et semis haberet
magnitudinis modum (*I' b c \xi*)

4 erectus — diuites imitatis] *om. \xi propter homoeoteleuton*
erectus *I' b f*] cretus ν fretus *Vc* 5 procures *c*] proceros *cett.*
6 aliter *K.*] ac *I' b Vc om. f* 7 pusio] pusillus $c\xi$ 9 idest]
om. c\xi 11 tamquam *I' V*] tanquam *b f c \xi* 14 gladiator]
cf. Priscian. VI 3, 16: hic Turbo, nomen proprium gladiatoris,
Turbonis 18 quam *I' b V*] qui ν cum $c\xi$ rideas $c\xi$
20 aliter *I' V c \xi*] *om. b f*

320. *⟨Abludit imago⟩] Idest non a te discrepat parabola ($\Gamma'bf$)

321. § Adde poemata nunc (ξ)] Ad insaniam illam, quam pateris aedificando, adde et istam insaniam faciendi poemata ($\Gamma'bfVc\xi$) 5

323. § Non dico horrendam (ν)] Et hanc poeticae insaniam leuiore nomine appello, quasi uitio tuo parco ($\Gamma'bVc\xi$)

§ Iam desine (ν)] Idest comprime te tandem, o Damasippe, cum scias etiam te insanum esse ($\Gamma'bfVc\xi$) 10

324. § Maiorem (ν)] Idest non dico, quia, cum non multum possideas, uteris pretiosa ueste ($\Gamma'(\gamma\nu b)fVc\xi$)

SERM. 4

1. § Vnde et quo C. ($\nu c\xi$)] Catius Epicureus fuit, qui scripsit quattuor libros de rerum natura et de summo bono. Sub huius nomine poeta Epicureos ita risurus est, ut in proxima Stoicos. Epicurei enim summum bonum uoluptatem dicunt rerum honestarum; contra Stoici uoluptatem gulae et libidinis luxuriam dicunt. Aliter: Marcus Catium introducit ordinem cenarum tradentem, deinde loquitur de secta Epicurea, et secut modo Epicureos, quomodo secuit alibi Stoicos ($\Gamma'bfVc\xi$ cons. *Porph.*) 15

2. *Ponere signa (ν)] Dare praecepta aut signa uiuendi. Quemadmodum in uia, ne erretur, signa ponuntur, ita et uitam secuntur signa, in qua multi uidentur esse errores ($\Gamma'bf$) 25

6 horrendus ν 7 leuiore ν] leuiorē $\Gamma'bVc\xi$ quasi $\nu Vc\xi$] quia γ 10 scias γbf] suas νV suadeas $rc\xi$ te ante ins: om. $Vc\xi$ insanum esse] pueros insanos esse $c\xi$ 11 idest] om. ν 12 possideas Γf] possides $b\nu Vc\xi$ 14 quo $c\xi$] quois ν 15 qui $rc\xi$ *Porph.*] om. $\gamma\nu bfV$ 19 aliter $\Gamma'bf c\xi$] om. V 20 inducit $c\xi$ inducit *cett. Porph.* ordinem γb] in ordine *cett.* 25 sequuntur ν

3. § Pythagoran (c)] Pythagoras Samius tyrannos patriae [suae] fugiens apud Crotonam phisicam philosophiam docuit, suadens inter cetera propter μετενψύχωσιν ab animalibus abstinendum, et cum multos iuvenes auditores haberet, ne ab his ciuitas teneretur, a principibus occisus est (Γ' b f V c ξ)

Anytus et Meles accusatores; ab Anyto accusatus Socrates, quod per omnia animalia tamquam per deos iuraret, ipse sibi poenam sumendi ueneni decreuit (Γ' b V
10 <Anyti reum>] Idest Socraten. Ab Anyto enim Socrates factus est reus, quasi nouas religiones inducens (Γ' V

7. § Siue est natur(a)e hoc siue artis (c)] Tres sunt philosophiae partes: moralis, rationalis, naturalis; 15 harum duas tetigit: naturalem et rationalem (Γ' b V c ξ)

§ Mirus utroque (v c ξ)] Qui es optimus in utroque: et in arte et in natura (Γ' b V c ξ)

9. *Res tenues (b)] Subtiles. Hae sunt enim, quae difficilius tenentur (Γ' b f c om. ξ)

11. § Celabitur a. (v)] Celat nomen auctoris, quia 20 scit odio esse Epicurum quasi uoluptatis auctorem (Γ' b f V c ξ)

12. § Ouis erat (leg. erit) (v)] Bene ab ouis coepit idest initio cenae, ut alibi (serm. I 3, 6. 7):

25 Ab ouo

Vsque ad mala citaret: io Bacchae

(Γ' b V c ξ cons. Porph.

2 suae uel sue ante patriae ponunt c ξ, post patriae Γ' f, post fugiens V crotonam] cratonem c catonem ξ 3 suadens Γ' b f] sed. ad eius V sed (et e) ad hec (hoc ξ) c ξ merenψύχωσιν γ meten ψύχωσιν V meten ψύχωσιν r meren φψύχωσιν v metē phikosin f metenpsikoson b, lacuna in c ξ 9 uenenum V ueneni cett. 10 idest r v] om. γ V socratem r om. V 11 factus est socrates V 14 sunt post partes pon. c ξ 16 qui — utroque et] quod est in utroque paratus c ξ 18 subtiles] om. c hae] hec γ hec c 25 om. V 26 bacche γ bachē V bacche c bache r v b ξ

13. § Et suci m. (v)] Crede, quia longiora oua et meliora sunt, quam rotunda, et albidiora ($I' b V c \xi$)

14. § <Callosa>] [Stipidosa] [aut] fortiora aut melioris saporis ($I' b V c \xi$)

*Vitellum] Pro callo (I') 5

15. § 'Cole', hoc est 'caule', ut elude pro claude; saurices pro sorices; cauda coda ($I' b f V c \xi$)

§ Caulis dulcior est, qui nascitur in aridioribus locis. 'Suburbano', quasi suburbana loca riuis habundant ($I' b f V c \xi$) 10

16. * <Elutius>] Dissipidius, dissolutius, minus sapidum; aquatius, liquidius, fatui saporis (($I' b f$)

*Elutius (ξ)] Limatius ($c \xi$)

17. *Si uespertinus ($c \xi$)] Si amicus, inquit, [uespertinus] insperatus subito uenerit ($I' b f c \xi$) 15

18. *Responset ($c \xi$)] Resistat aut resipiat, reluctetur in faucibus ($I' b c \xi$)

21. * <Aliis>] Idest noxii et periculosi sunt, ut (*Verg. ecl.* 3, 94. 95):

Non bene ripae 20

Creditur ($I' b f$)

24. § Aufidius f. (c)] Aufidius conditum de Falerno uino faciebat, sed stulte, quia austerum est, et non debebat nisi mollis uini conditum ieiunus gustare ($I' b f V c \xi$)

26. *Leni p. m. (ξ)] Mulsum et conditum dicitur 25 et melicratum ($I' b c \xi$)

27. *Prolueris ($c \xi$)] Profuderis [irrigaueris. Virgilius (*Aen.* I 739):

Et pleno se proluit auro] ($I' (y b) f c \xi$)

1 credo γ crede *cett.* 3 stipidosa *Hauthal*] sapidosa $r v b$
scipidosa γ *om. V c \xi* aut $c \xi$ *om. cett.* fortiora $c \xi$] forciora V
fortia $I' b$ 5 callo r] gallo γv 6 pro *om. \gamma v V euan. b* 7 pro
om. \gamma v V cauda coda $I' b$] coda pro (*om. V*) cauda $f V c \xi$
9 habundant $I' f V$ abundans $c \xi$, deficit b 14 uespertinus $c \xi$
om. I' b f 16 aut resipiat] aut reliat r *om. c \xi* 18 idest]
om. v f noxii] nociui r 23 et — gustare] *om. \gamma* 26 et
ante mel: $I' b$] uel ξ *om. c* 27 irrig: — auro *om. c \xi*

28. * \langle Mitulus \rangle] Concharum nigrarum genus est, siue pisciculi ($\Gamma' b$ cons. *f Porph.*

* \langle Obstantia \rangle] Quae claudunt uias uentris ($\Gamma' f$

29. \langle Breuis \rangle] Parua aut (*sec. Porph.*) brevis tem-
5 poris, ut est (*carm.* I 36, 16):

\langle Breue \rangle lilium.

Haec, inquit, cum uino Coe accipe ($\Gamma' b V$

30. § Lubrica ($c\xi$)] Introrsum limpida conchilia implentur luna crescente ($\Gamma' b V c\xi$ cons. *Porph.*

10 31. *Generos \langle a \rangle e t. ($c\xi$)] Idest conchilii [nobilis] ($\Gamma' f c\xi$

32. Murice B. (ν)] In Lucrino sinu pelorides idest optimi murices nascuntur ($\Gamma' b V$

§ \langle Melior \rangle] Quam in Baiano littore. Murex autem
15 genus est piscis. Lucilius (*fr.* XXIV u. 52 *M.*):

Murexque marinus ($\Gamma' b V c\xi$

Lucrina peloris (ξ)] Quae in Lucrino sinu capitur, qui est uicinus Bais ($\Gamma' b f V$

*Quae in Lucrino sinu nascitur, ubi meliores nascun-
20 tur murices (quam in Baiano — marinus) ($c\xi$

34. * \langle Patulis \rangle] Repandulis (Γb

*Ad naturam respexit (Γ

35. § Nec sibi cenarum quibus (ν)] Nemo debet arroganter dicere scire se apparare cenas; etenim ardui
25 artificii est easdem diligentius apparare ($\Gamma' b f V c\xi$

37. § Nec satis est cara p. a. m. (ξ)] Cara mensa [ideo] dicitur piscatoria (*item Porph.*), quia carius pisces quam caro alia distrahuntur ($\Gamma' V c\xi$

6 breue *K. ex Porph.*] *om. codd.* 10 nobilis *f om. cett.*
12 in — nascuntur] In lucina pelori ubi optimi murices nascun-
tur V lucrino $r b c\xi$] lucrina γ lucrine ν lucina V sinu ξ] *sum* (lucinosum) *c om. cett.* pelorides *K.*] peloride Γ' pelori $b V$
i. = idest *K.*] ubi $b V c\xi$ *om. cett.* 13 nascitur $c\xi$ 15 lucilius
 $\gamma \nu b$] *om. r V* ut $c\xi$ 17 *lemm.* lucerna c lucrino ξ lucrino]
lucerno V 18 bais νf] baus V baus Γb 23 nemo —
etenim *om. V* 25 est $r b f c\xi$] *om. \gamma \nu V* 27 ideo $c\xi$ *om. cett.*

*In Rostris, ubi piscis caro uendebatur ($I'b$)

39. § Languidum uino dixit uel bene saturum, iam recusantem cibos, iam fastidium patientem ($I'bfVc\xi$)

41. § Curuat aper l. c. (ν) Idest de Vmbria aper suavis est. Is crassitudine sua lances p<a>ene curuat, 5 eas scilicet lances, quae uitiant corpus hominis et iners faciunt, multas atque uarias escas subministrando ($I'bfVc\xi$)
<Vitiantis> carnes hominum et inertes facientis, quia, si multum est aliquis aprunae, uitiat eus sto-
machus. Aliter: mensas uitantes inertem carnem, hoc est 10 pingui et pondere ipso subsidentes ($I'bfV$)

42. *<Harundine>] Maro (*Aen.* X 709. 710):

Silua

Pastus harundinea ($I'b$)

43. <Submittit>] Pingues facit. Ad edendum aptae 15 sunt capreae, quae uineta pascuntur ($I'fV$)

44. § Fecundi leporis (ν) Aut quia dicuntur ter in anno parere aut [quia uno coitu concipit] quia dicuntur (*sec. Porph.*) semper praegnantem esse lepores ($I'bfVc\xi$)
*<Armos>] Pro lumbis dixit ($I'b$) 20

47. § Sunt quorum ingenium n. t. c. (ν) Sunt qui inueniendis tantum crustulis ingeniosi sunt; ideo non satis

2 hoc schol. in $c\xi$ suo loco ad u. 39 positum est, in cett. falso ad u. 58 dixit V] om. cett. uel] idest bfc item ξ
3 fastidio $c\xi$ patientem γbf facientem $r\nu V$ faciente $c\xi ed.$
6 et — subministrando $I'b$] om. $Vc\xi$ 8 facientes codd. 9 quia] qua ν aprunae r (*rectissime*: 'est' enim = 'edit') aprune ν aprime γ aprime V aprine carni deditus b a prime carnis deditus f mensae optimae (opimae?) *Hauthal* 11 subsidentes $r f V$] subdentes γb *Hauthal* subuidentes ν 16 caprae sunt $\gamma b V$ sunt caprae f sunt caprae r 17 Aut — uno] om. ξ ter] ter (= Terentius) f om. Vc 18 quia uno coitu concipit om. f , *deleuit Hauthal*, mihi quidem proprium scholion fuisse et perperam huc uidetur inrepsisse quia dicuntur — lepores om. $c\xi$ *Pauly* 19 prestantes $r V$ pugnantes ν 22 inuen:] minuendis ξ *absc. b* in inueniendis c *edit.* non satis est id: c *edit.*] satis est id: $I' V$ non est idoneus satis ξ ; b *parum liquet*

est idoneus apparator conuiuiorum, qui nouit, quae sunt optimae placentae (Γ'bfVcξ

*Iridet eum, qui de opera pistoria in libro scripsit,

Oatius Miltiades (Γ'bf

5 52. *Crassi (ξ)] Asperitatis, molestiae (Γ'bcξ

56. *Vina c. l. (cξ)] Limum fecem dixit (Γ'bcξ

58. *Tostis (vc)] Aut frictis aut assis intelleguntur (Γ'bcξ

<Squillis>] Alii cammaros, alii caridas dicunt (Γ'bv

10 59. § Nam lactuca (cξ) innatat a. (v)] Idest acri stomacho obest. Lactuca post uinum laedit et acrem facit stomachum. 'Innatat' ergo dicit, quia, quicquid non insederit stomacho, laedit (Γ'bfVcξ

60. § Perna magis (v)] Ita reficitur per has res, per pernas et hillas, conuiuiae stomachus, ut [non] omnia malit, quae uenduntur in popinis mundis (Γ'bfVcξ

§ Hillae et hilli dicuntur salsa intestina. Hirri positius est, diminutius hilli dicuntur. Haec hilla quidam in diminutione neutri generis esse dicunt, alii: hilli siue hilla fartata salsicia (Γ'bfVcξ

20 *Alii sic ut sit ordo: 'et magis illis' a pronomine, ut sit: quaecumque inmundis ferment allata popinis (Γ'fb

61. <Flagitat i. refici>] Exigit, ut reficiatur inmersus hac perna (Γ'bfV

25 63. § Est oper(a)e p. d. (cξ)] Qui adtendit, operam exhibet, qui admouet aures ad audiendum, opera utitur. Huius operae pretium habebit, qui audit; proficiet enim multum (Γ'bfVcξ

1 apparator] aptator V qui cξ] quia cett. 3 in-
ridet γ] iridet cett. operae γ opere cett. pistoria γ b]
pistorio r pristino f 6 dixit] om. b v 9 cameros V
caridis V 10 idest — uinum] om. v 11 lactica r, om. cξ
12 non Γ'bf] om. Vcξ 15 non cξ om. Γ'bfV 19 dicunt
alii K.] alii dicunt Γ'bfV dicunt alii dicunt cξ 20 fartata]
farsa ξ farta c 24 hac perna] om. V 27 opere cξ operis
Γ'bfV habebit Γ'bf] habetur ab eo Vcξ

64. *⟨E dulci c. oliuo⟩] *Γλυσκάλω* conditura (*I'f*)
 65. § Muriaque d. (*cξ*)] Muriam antiqui dicebant
 liquamen et Syrorum lingua sic dicitur (*I'bfVcξ*)
 67. *Hoc oleum dulce multiplex ius ipsum mixtum-
 que oleribus (*I'bf*) 5
 68. *⟨Croco⟩] Lectum est et hic crocus et hoc
 crocum (*I'bf*)
 71. *'Vennucula' uuae genus est, cuius botriones
 ollis seruari possunt (*I'bf*)
 73. Ordo: hanc ego cum malis primus inuenior 10
 puris circum posuisse catillis (*I'bf*)
 74. (§) Piper album (*cξ*)] Aut per antiphrasin album
 piper pro sale posuit aut quia, quando teritur, album fit
 (*bfVcξ*)
 *Ypallage, idest piper nigrum cum sale albo, idest 15
 ego primus inueni cum sale piper (*I'f*, in *b* hoc *schol.*
abscisum)
 75. Incretum dixit in puluerem redactum. Alii:
 non permixtum. 'Puris' aut mundis aut tersis aut nil
 aliud habentibus; [alii] 'catillis' catinis diminutiue (*I'bfV*) 20
 *Incretum (*cξ*)] Permixture (*I'bfccξ*)
 77. *⟨Vagos⟩] Epitheton piscium, quibus naturale
 est late uagari (*I'*)
 79. *⟨Ligurrit⟩] Leuiter comedit. Vt Terentius
 (*eun.* II 2, 4): 25

Itidem patria qui abligurrierat bona

(*I'bf*, sed *v* *paene euanuit*)

81. ⟨In scopis⟩] Rasura serrarum, quod Graeci
 dicunt *πρίσμα* (*I'bfV*)

*⟨In scobe⟩] Hic scobis et haec scobis dicitur (*I'bf* 30)

1 *TδΥκεδew γ om. rf γλυσκάλω Hauthal* 5 oleri-
 bus *v*] *om. I'bf* 8 uennucula *v* iennucula *f* 10 inuenior *K.*
 inuentor *codd.* 11 puris *v*] piris *cett.* c: c: *K.* catillis *v* *V*
 catinis *I'bf* 12 antyphrasin *c* antifrasin *bfV* antifrasim *ξ*
 13 piper album *cξ* sale] sale albo *cξ* quia *cξ*] *om. bfV*
 19 nihil *vV* 24 leniter *b*

83. <Lapides uarios>] Diuersa marmora (*cf. Porph.*).
 Alii mensam uarii marmoris; plurimi pauimentum uermi-
 culatum, sebatum (Γ'bfV

Magis reprehendendus es, si torale habueris sordidum
 5 et non bene detersum pauimentum, quam si defuerint tibi
 pisces et uina optima (Γ'bfV

86. § Iustius reprehenderis, si non habueris mappas
 mundas et scopas mundas, quam si non habueris optimos
 pisces, quos non solent habere nisi diuitum mensae
 10 (Γ'bfVcξ

88. Ad Epicureum illum, qui haec omnia conui-
 uiorum praecepta digessit (Γ'bfV

93. *Desideramus enim, quae nescimus, et iam nota
 contempnimus (Γ'bf

15 94. *'Quia contigit' tibi uidere magistrum expo-
 nentem (Γ'bf cξ

SERM. 5

1. Inducit Vlixen interrogantem Teresiam, quemad-
 modum possit reparare patrimonium, quod perdidit per
 20 procos. Secat hoc loco heredipetas (Γ'bfV

§ Hoc quoque Tiresia (ν)] Inducitur persona Vlixis
 ad Teresiae umbram loquentis apud inferos, quomodo
 amissas opes reparet, et hoc ex Homeri Odissia sumptum
 (*leg. sumpto*) aliud agens artem heredipetarum lacerat.

1 diu: marmora] *om. V* 3 sebatum *V recte*] seliatum
 Γ' *om. bf* tessellatum *Heraeus* serratum *Hauthal* sigillatum
Petschenig, sed uid. stud. Vindobon. 1901 p. 113 7 mappas
 — habueris] *om. ξ propter homoeoteleuton* 8 et scopas mun-
 das] *om. V* mundas] *om. c* 9 diuitium γ 13 et iam *K.*
uid. stud. Vindob. 1901 p. 113] etiam *codd. edit.* 15 expon:
om. cξ 19 per — her: *om. V* 20 secatur autem *bf* 22 lo-
 quentis umbram *bf* aput *V pr.* 23 sumptum est *cξ*
 sumptum *cett. em. K.* 24 lazerat *V*

Teresiae animam multa dixisse ait praeter narrata
(*I'bfVcξ*)

7. § Aut a. p. (c)] Maior necessitas est comparandae
substantiae; omnia, inquit, procorum turba consumpsit
(*IbVcξ*)

8. *Omnia contempnuntur praeter pecuniam, nisi
nobilitatem fuerit comitata substantia (*Ibf*)

9. § Quando p. m. (cξ)] Idest remotis difficultatibus
accipe, quomodo diuitias compares (*I'Vcξ*)

11. § Priuum *ιδιαιτων* *ῥθεν* priuata res, quod 10
uniuscuiusque proprium est et alterius non est. Legitur
et primum ut 'prima poma'. Priuum autem est, quod
unius est; unde et priuilegium, ut hoc Plautinum indicat
(*fragm. 49 B. LXVIII W.*):

Cilix, Lucisce, Sosio (*leg. Sosia*), Stice, Parmeno, 15
Exite et ferte fustes priuos in manu

(*I'bfVcξ*, *sed v propemodum euauit*)

14. § Ante Larem g. (cξ)] Idest antequam primitias
Laribus tuis offeras, mitte diuiti, qui est ipsis scilicet dis
uenerabilior (*IbfVcξ*; *v euauit*) 20

1 et teresiae (teresie *f*) *bf* ait *K.*] ait (aut *V*) enim *I'V*
ait eum *cξ* narrat *b* narratur *f* *om. v* narrata *edit.*] natura *r*
naturam *cett.* 3 est comparandae *K.*] comparanda *IbV* est
comparata *c* *edit.* est cooperiam *ξ* 10 priuum] primum *V*
priuum *c* p. *ξ* *ιδιαιτων K. uid. stud. Vindobon. 1901 p. 115*] *i. a. i. et δτον V idieraton γ Id dieraton r iΔιETΔTON Blandinius uetust. teste Cruquii ιδιόκτητον Hauthal*
. . .] *ČENITNia NETISOΘENK V*
OENITINIA NCITSOΘENK. γ
OETIANTANETSOΘENK. r
OENITHN laNCITSOΘEN K. Cruquii Bland. ue-

tust. sec. edit. 1573 p. 396; duorum fere uerborum spatium uacuum
relictum est in cξ priuata res *bf*] priuata . . *γ* priuati *V*
priu *r om. cξ* 12 ut — priuum *om. ξ* priuum] primum *V*
priuum *c* 15 cilix — parmeno] *om. Vcξ*, non *I'bf* lucisce
r bf] lucisce *γ* parmene *r* 18 idest] *om. bf* 19 scilicet]
om. bf dis *V*] aliis *ξ* diis *cett.*

15. *Sine gente ($c\xi$)] Ignobilis, sine nobilitate ($\Gamma'bfEc\xi$

* \langle Cruentus \rangle] Parricida ($\Gamma'bfE$

16. § Fugi \langle ti \rangle uus (c)] Aut quia 'sine gente' dixerat,
5 aut quoniam 'sanguine fraterno cruentum', ut propter
scelera patriam deseruerit ($\Gamma'bfVc\xi$

19. § Certans semper melioribus (ξ)] Certans datiuo
casui iungitur, ut Maro (*ecl.* 8, 55):

Certent et cignis ululae

10 et (*ecl.* 5, 8):

Solus tibi certet Amintas ($\Gamma'bfVc\xi$

21. § Et quo \langle n \rangle dam maiora tuli (ξ)] Hoc item
Vlixes [ut] (*Verg. Aen.* I 203):

O passi grauiora,

15 et item (*Hor. carm.* I 7, 30):

O fortes peioraque passi ($\Gamma'bfVc\xi$

23. *'Astutus' in malis dicitur, 'acutus' in bonis,
ut Scipio acutus, Hannibal astutus ($\Gamma'bfE$

24. *Vafer ($c\xi$)] Vrbanus, astutus ($\Gamma'bfEc\xi$

20 25. § Insidiatorem p. ($c\xi$)] Insidiator enim est ille,
qui non honoris causa fert primitias et quaeque bona,
sed captandae gratia hereditatis ($\Gamma'bfVc\xi$

§ Pr \langle a \rangle eroso f. h. (c)] Idest consumptis turdis tuis
alium fecerit heredem ($\Gamma'bfVc\xi$

25 Metaphora a piscibus, qui, cum semel euaserint hamum,
retia forte non incidunt ($\Gamma'bf$

1 ignobilis] *om. f* 4 quia] quod ξ , *omissis reliquis*
5 cruentum $\Gamma'Vc$] cruentus erat bfv 8 casui $\Gamma'bfE$] casu $V\xi$
11 certet $rVc\xi$] certat γbfv 13 ut $c\xi$ *om. cett.* 15 item
 vV *pr. aut corr.*] idem *cett. V pr. aut corr.* 20 insidiatorem
enim (*om. c\xi*) eum dicit qui $Vc\xi$ enim] *om. f* 23 idest Vc
1. ξ *om. cett.* 25 metaphora rbf] metafora γv

26. Virgilianum illud (*Aen.* VI 95):Tu ne cede malis ($\Gamma' b V$)32. § Quinte puta (c)] Hoc dicit, ut accedens non nomine, sed praenomine honorifice appellet ($\Gamma' b f \varepsilon V c$ om. ξ)34. § Ius a. (c)] Idest controuersum uel obscurum, 5 quod potest utrique parti prodesse pro ingenio interpretantis ($\Gamma' b f V c \xi$)*(<Anceps>)] Epitheton iuris ($\Gamma' b f$)35. § Eripiet quiuis oculos citius (ξ)] Idest facilius patior me omni labore torqueri, quam te pretium nucis 10 amittere ($\Gamma' b f V c \xi$)36. *Cassa ($c \xi$)] Fracta ($\Gamma' (\gamma \nu f) c \xi$)*Pauperet ($c \xi$)] Fraudet, spoliet ($\Gamma' (\gamma \nu f) c \xi$)37. *Neu sis iocus ($\nu \xi$)] Ne sis ludibrio cuiquam 15 ($\Gamma' b f c \xi$)37. 38. *Atque p. c. i. (ξ)] Iube eum corporis sui habere curam ($\Gamma' b f c \xi$)39. *Persta (c)] Permane, perseuera ($\Gamma' b f c \xi$)*Rubra ($c \xi$)] Ardens ($\Gamma' b f c \xi$)40. *Infantes (c)] Mutas, quae loqui non possunt 20 ($\Gamma' b f c \xi$ cons. *Porph.*)§ Tentus omaso (ν)] Distentum Furium dicit omaso aut edacem aut sordidum ($\Gamma' b V c \xi$)§ Omasum dicitur intestinum bubulum; carne pingui, 25 idest bubula ($\Gamma' b f C V c \xi$)

41. § Furius Viuaculus in pragmatia belli Gallici:

Iuppiter hibernas cana niue conspuet Alpes

($\Gamma' b f V c \xi$ cons. *Porph.*)

§ Aliter: Furius poeta inmanis uentris, qui niuem

1 illud $\Gamma' b V$] est illud ν 3 hoc dicit ut c] ut hoc
dicat *cett.* 5 controuersum $r \nu f V$ controuersum b conuersum
 c om. ξ 9 quiuis] qui a uiuis ξ 24 omasus $c \xi$ carne]
aut carne *edit.* ut carne c .v. carne ξ 25 bubula] bubalina $c \xi$
26 gallici] om. $V c \xi$ 27 conspuet $c \xi$ 29 inm. $\Gamma' f V$] im-
manis b imanis c

spumas Iouis dixit. Ideo hoc eius personae dedit, tamquam ipse spuatur (Γ' b f ε V c ξ)

42. § Nonne uides aliquis (ξ)] Ordo: aliquis prope stantem tangens cubito dicat: nonne uides, ut patiens?

5 (Γ' (r b f v) V c ξ)

44. *Plures adnabunt (v)] Idest uenatus hominum tibi deesse non poterit, quia dixerat (u. 25) 'praeroso fugerit hamo' (Γ' (r b f v) bis)

*Cetaria)] Lucra (Γ' b E)

10 *Cetaria dicuntur proprie loca, in quibus salsamenta fiunt (Γ' b E)

*Cetaria (c ξ)] Officina, in qua liquamen conficitur (Γ' b f c ξ)

46. *Sublatus (c ξ)] Susceptus, natus (Γ' b f E; in v 15 deest folium unum)

47. Paulatim, inquit, in eius amicitias serpe, ne te prodat manifesta blandities et patrimonii causa id facere uidearis, ne te obsequium <nudet>, idest nudum reddat obsequium (Γ' b V)

20 53. *Sic tamen ut limis rapias (c)] Obliquis oculis raptim legas (Γ' b f ε c ξ)

53. 54. § Prima cera secundo uersu heredis continet nomen (Γ' b f V c ξ)

54. *Multisne coheres (c ξ)] Deest sis (Γ' b f E ε c ξ)

25 55. 56. § Plerumque recoctus scriba ex quinqueuero coruorum d. h. (ξ)] Recocti dicuntur scribae, qui s<a>epius cum proconsulibus ad prouincias missi exercitatiores facti sunt usu ipso et frequentia. Solent autem mitti quinque, inde 'ex quinqueuiris'. Ergo hoc uult dicere: caue, ut

1 spumam c ξ 3 prope r b f v V] prope te c ξ te prope edit. 8 fugerit r v alt. loco et Hor.] fugerat b f v alt. loco
9 lucra] del. Hauthal, sed uid. stud. Vindobon. 1901 p. 114
18 obsequium] om. b nudet idest] idest Γ' uel V om. b
27 cum] om. r V c ξ pro consulibus r V c ξ 28 ex (om. ξ)
ipsa frequentia et (ex c ξ) ipso usu V c ξ mitti quinque] quinque miti V quinque uiri mitti c ξ 29 caue Γ' f ε] om. V c ξ
ut γ f ε V c ξ] om. r

ne sic captes, ut inpostorem incurras, qui te specie institutionis inrideat ($\Gamma f \epsilon V c \xi$)

§ Homo enim exercitatus facile inludit auidos et appetentes rei alienae; et perstringit fabulam <A>esopi, quae est talis: Coruus cum praedam ore portaret, laudatus a uulpe, quod bonam uocem haberet, clamare occipiens omissam praedam perdidit. Et recte dixit coruum, qui mortibus pascitur ($\Gamma b f \epsilon V c \xi$)

56. § Scribae ibant in prouinciam cum magistratibus, et, cum redissent, uendebant decurias suas et quinqueuiri dicebantur. Quod si uoluissent iterum magistratibus apparere et fructus priores percipere, recocti dicebantur ($\Gamma b f V c \xi$)

*Coruum dixit hiantem hereditatem. Ideo autem coruum dixit, quia corui semper esuriunt ($\Gamma b \epsilon$)

57. § Quod Coranus fecit, qui Nasicae accepit filiam et auaritiam soceri ficto testamento delusit ($\Gamma b f V c \xi$)

Aliter: quidam scriba secundo factus scriba et quinqueuir factus delusit quendam, qui ei hereditatis obsequabatur gratia ($\Gamma b f V$)

59. *Satyrice iocatur secans illos, qui diuinandi artem profitentur ($\Gamma b f$)

62. *Iuuenis ($c \xi$) Augustus, quia iuuenis uicit Persas ($\Gamma b f E \epsilon c \xi$)

65. § Metuentis reddere soldum (ξ) Idest nolentis

1 ne $\Gamma f \epsilon \xi$] nec $V c$ inpostorem $\Gamma \epsilon$] imposterem f inposterum V in posterum $c \xi$ 2 inrideat $\Gamma \epsilon$] irrideat $f V$ om. $c \xi$ 3 enim $f \epsilon$] nisi Γ om. $V c \xi$; b absciss. 8 mortibus (mortuus ξ) *codd.*, sed in V infra b , punctum pictum est; an corrigendum erat 'mortuis'? Apud poetas quidem 'mortem' pro 'mortuo' uel 'cadauere' positum inuenimus; morsibus *edit.* 9 Aliter scribe $c \xi$ 11 quod si — dicebantur] om. ξ propter *homooteleuton* magistratus appetere c 16 quod] qui $c \xi$ fecit $c \xi$] fuit *cett.* 17 delusit] om. $V c \xi$ 18 scriba ante secundo om. γ 21 (satyrice b) 23 iuuenis $f E$] augustus Γb om. $\epsilon c \xi$ 25 idest — dotem] om. V

reddere integram dotem, nequid de solido patrimonio minueret, ac per hoc ualde cupidi et auari (ΓbfEεVcξ

66. § Tum gener hoc (ξ)] Sic dicit, quasi per diuinationem praedicens hoc futurum Tiresias, quod iam

5 fuerat factum (ΓbfVcξ

*Dabit (c)] Pro 'dedit', obseruatis hoc modo in tota narratione temporibus (ΓbEcξ

73. § Sed uincet l. (c)] Idest ualde melius est, si, quorum hereditates affectas, eos blanditiis habeas superatos

10 (ΓbfVc, *textum om.* ξ

74. *Expugnare (cξ)] Vincere obsequiis tuis (ΓbfEεcξ

76. § Penelopen f. p. t. (ξ)] Facilis esto, quasi potiori deduc uxorem ad domum (ΓbεVcξ

15 78. § Quam non potuerunt recta uia deducere aut disciplina (ΓbfVcξ

80. § Nec t. V. (c)] Haec res fecit Penelopam castam esse, quia illi magis studebant penui quam ueneri (ΓbfVcξ

20 84. § Anus improba (ξ)] Anus quaedam a captatore nudo nudam efferri se uoluit, ea uidelicet cogitatione, ut uel mortua humeris eius elaberetur, quae elabi captione eius uiua non poterat. Ergo diligens esto circa adeundos, quos captas (ΓfVcξ; in b totum schol. abscissum est,

25 *relicta hac nota* -s-

1 nequid — auari] *om. fε* de — minueret] solido desit (*om. V*) patrimoniū Vcξ 2 cupidi et γbE] cupientis et cξ cupietr V 4 tyr: b Vcξ tir: cett. 5 factum fuerat bf 9 blanditiis c 11 obs: t: u: cξ 13 quasi] et quasi cξ 15 recta] a recta c arrepta ξ aut] et a c a Vξ 17 penelopam] penelopeam r penelopen cξ 18 penui K.] peni ΓbfV uentri cξ edit. ueneri] uentri V 20 a cξ] *om. cett.* 21 nudo] *om. cξ* se efferri c cons. ξ ut — captas] ut si ipsa mortua nudis humeris heredipete oleo unctis ad sepulchrum delata esset partem testamenti haberet captator c (*sic, non ut temere refert Pauly*); ut sup mortua nuda mortis humeris heredipete oleo unctis adsepulchrum lata esset partem testamenti haberet captator ξ

87. § Scilicet elabi si posset (ξ)] Sensus: declarat ita anum testatam esse, ut, si cadauer eius elapsus esset, is, qui non protulisset, careret hereditate. Hoc autem dicit, ut heredipetas moneat nimia obsequia declinare (Γb f ε V c ξ 5

92. <Obstipo>] In alterum humerum declinato (Γ' b V; redit cod. ν

*Inclinato (item Scaurus apud Porph.) uel immobili, fixo (Γ'

*Deposito (c ξ 10

*Quia is habitus proximus est uerecundiae (Γ' b

94. *Populi si fuerit constipatio, libera eum (Γ' b f

95. § Aurem substringe loquaci (ξ)] Diligenter audi, aut caue ne dicas: quid dixisti? Aliter: diligenter ad-moue aures tuas loquente illo (Γ' b f V c ξ 15

96. Ordo: inportunus urge, idest laudando eum, donec dixerit sublati manibus ad caelum, idest iuratus: ohe iam, idest sufficit et bene habet (Γ' b f V

*Importunus (c ξ)] Pro inportune (Γ' b f c ξ

97. Instanter lauda, ut eius desiderium uineat obse- quium (Γ' b f V 20

98. § Crescentem t. (ν)] Gaudentem rumoribus. Lauda illum falsis laudibus. Quemadmodum utris inmisso flatu nihil capit nisi solum tumorem, ita et qui falso laudatur (Γ' f V c ξ 25

*Idest quanto magis uideris eum laudibus erigi, tanto magis laudato (Γ' b

1 decl: ita] ita declaret c ita ξ 2 eius] ei c ξ
3 hereditate — declinare] euanuit ε 4 nimia] ad nimia c
om. ξ declinare r] declinari cett. 11 quia] om. ν ha-
bitus γ] auitus r b ν 13 diligenter — diligenter] caute c ξ
15 illo] eo c ξ 16 inportunus ν] inportunis V importunus
Γ' f, b absciss. 18 ohe iam] hoe iam ν hoe iam V ho eiam Γ'
h (= hoc) f hoe b 19 (inportune b) 22 rumoribus codd.
tumoribus edit. 23 utris] uerum ξ inter c lacuna in V
inmisso] lacuna in V 26 idest ν] om. Γ' b

99. § Cum te seruitio (ν)] Cum mortuus fuerit diues, uel cum te heredem fecerit, ut cuius causa seruieras, impetrabis ($I'bfVc\xi$)

100. § Et certum uigilans ($\nu\xi$)] Quia solent ho-
5 mines, quae cupiunt, per somnum uidere. Ergo noli credere te heredem factum, nisi cum illud uigilans uideris ($I'bfVc\xi$)

103. *Spargere subinde (ξ)] Frequenter dicito: unde mihi tam fortem amicum? ($I'bf c\xi$)

105. *Arbitrio (c)] Deest 'tuo' ($I'bf c\xi$)
10 *Sine sordibus ($c\xi$)] Sine tenacitate ($I'bf c\xi$)

108. § Dic ex parte tua (ν)] Idest huic te dic libenter uendere, quicquid hereditatis ipse desiderat ($I'bfVc\xi(\nu\text{ bis})$)

15 109. *Gaudentem nummo (ν)] Et uno nummo, qui erat imaginaria uenditio pro donatione ($I'bf(\nu\text{ bis})$)

110. * \langle Valeque \rangle] Vt (*Verg. Aen. V 738*):

Iamque uale; torquet medios nox humida cursus ($I'b$)

SERM. 6

20 1. § Hoc erat in uotis ($\nu\xi$)] Hac satyra de iucunditate secessus sui loquitur, qua in Sabinis fruebatur, et de incommodis urbis loquitur, quae passus est, dum obsequitur M \langle a \rangle ecenati ($I'bfVc\xi$)

§ Modus agri non ita magnus ($c\xi$)] 'Hoc erat in
25 uotis', ut haberem modicum agrum et in eo fontem et

2 ut eius (enim ξ) causa seruias imperabis *Paully cum c\xi*!
seruieras I'] seruieram f seruias $Vc\xi$; b absc. 3 imperabis $Vc\xi$
6 te heredem factum credere $c\xi$ uigilans illud $c\xi$ 12 idest
 $I'bfVc$] *om. f\xi\nu alt. loco* 20 satyra γ *corr. b\nuVc*] satira
 $r\gamma$ *pr. f\xi* iuc: $I'c$] iocund: $bfVc\xi$ 24 hoc — uotis] *om.*
 $r\nuV$ hoc inquit optabam $c\xi$

uicinam siluam. Plus autem fortuna concessit, quam
semper optavi ($I'bfVc\xi$)

2. *Iugis ($c\xi$)] Perennis ($I'bc\xi$)

5. *Propria ($c\xi$)] Perpetua, rata, firma ($I'bf c\xi$)
sim. Porph.

8. § Fac patrimonium meum certum esse, si non
habeo mala uota ($I'fVc\xi$)

9. § Denormat ($c\xi$)] Decurtat et inaequalem facit.
Est autem norma, ad quam mensores aequales dirigunt
fines, habita perpendiculi ratione ($I'bfVc\xi$) 10

12. *Diues ($c\xi$)] Deest factus ($I'bf c\xi$) 10

12. 13. § Amico Hercule ($c\xi$)] Quia ei per quietem
thesaurum traditur demonstrasse, aut quod Herculem
mercennarius coluit, quo merito thesaurum repperit
($I'fVc\xi$; b *absciss.*) 15

13. Scilicet fac, ut, quae habeo, sint perpetua, si
amplius non desidero ($I'bV$)

14. *Et cetera ($c\xi$)] Segetes et uineta et siqua sunt
similia ($I'bf c\xi$)

15. § Vtque soles custos mihi (ν)] Mercurius enim 20
dicitur dator esse opum <ut> Hercules, uel custos, quia
in Philippis eum liberauit. Et in carminum libris ait
(II 7, 13. 14) Mercurii se ope seruatum:

Mercurius . . .

Denso pauentem sustulit aere ($I'bfVc\xi$) 25

16. *Et arcem (ν)] Aut uillam in monte positam
aut quasi regiam meam, ut (*Verg. ecl.* 1, 69):

Mea regna uidens mirabor a.,

4 firma] *om. f, exhib. Porph.* 6 fac] idest fac ν porro
fac γ , *absc. b* 8 decurtat $I'V$] decurra f *absc. b* deturpat $c\xi$
9 mensores $I'f$] *mensuras Vc\xi edit.* 10 fines $I'fV$] *om. c\xi*
habita $I'fV$] *sine c\xi* 16 scilicet] *om. V* 20 uterque solis ν
21 ut *add. K.* uel custos $K.$] custos uel *codd.* 24 mercurius
— aere] cum mercurius illum pauentem sustulit (*substulit \xi*)
in aere $c\xi$ *opp. I'bfV*

aut arcem, quae me ab urbanis molestiis vindicaret, aut in uillam, quod est melius, quae quasi arx est rustico (I' f cf. Porph.

17. *Musaque pedestri (ξ)] Quae pedibus stet
5 (I' b c ξ

19. § Autumnusue grauis (ξ)] Per autumnum pomis aggrauati plurimi moriuntur, <a> quo se nunc rure dicit continentia securum. Est autem Libitina locus in urbe, quo constituuntur, qui efferenda corpora conducunt et
10 praebent funeribus necessaria (I' b f V c ξ

20. § Matutine p. (v c ξ)] Matutinum inuocat tempus, quo cogitur uigilare, qui in urbe est. Et quoniam dixerat, quam gratum sibi esset rus, nunc e contrario uult dicere, quam plenum t<a>edii sit in urbe uiuere. Aliter: Matu-
15 tinum patrem dicunt Ianum, quia ipse dicitur praeesse rebus incipiendis, et ideo omnes, qui incipere uolunt aliquid, ipsum inuocant, quia, qui uult aliquid incipere, matutino tempore incipit, aut quod eo matutino tempore conueniri soleret. Vel ideo primus Ianus inuocatur, ut
20 precibus nostris ad deos aditum praestet et ianuam (I' b f V c ξ

23. § Rom<a>e s<ponsorem> (c)] [Spondi tibi, M<a>ecenae, ut Romam uenirem, quo cum uenero, haec incommoda patior. Aliter:] si, inquit, in urbe fuero,
25 cogis me sponsorem esse (I' b f V c ξ

25. *<Radit>] Stringit et siccat, aut uerit flatu suo (I' b f

4 quia c ξ 6 per] quia per c ξ 7 a Cruquius om. codd.
7 aggrauati] ad grauatas arbores c arbores ξ nunc rure K.]
non uere codd. edit. 9 constituuntur r V c ξ] constituunt γ v b f
qui] quo b f que c 13 gratum] om. V amabile c cons. ξ esset
v c ξ] esse I' f V b ut uid. e] om. V 15 dicunt I' b f] dicit V
uocat c ξ 17 quia] aut ξ aut quia c 18 incipit — tem-
pore] incipit ξ (sic) om. V eo] eo idest c om. b V ξ 19 conueniri
r v Pauly] conuenire γ b f V c ξ Hauthal soleret] solent ξ
inuocatur] est inuocandus c ξ Pauly Hauthal 20 deos] deum
c ξ Pauly Hauthal 22 spondi — aliter] iure om. c ξ
24 patior] patiar b 26 aut — suo] om. v b f

26. *Interiore d. g. (ξ)] Circulo minore per hiemem
(Γf cξ

*'Diem trahit' breuem facit, quia hieme dies sunt
breuiiores (Γf

§ <Interiore . . . gyro>] [Idest] exiguo spatio, si 5
uiam intellegimus, quia, quando est uentus per hiemem,
angustior uia fit in uertiginem euntis niuis (ΓVcξ

27. *Quod m. o. e. (c)] Siquid libere ac uere di-
cam (Terent. Andr. I 1, 41):

'Veritas odium parit' (Γc, om. ξ praeter lemma 10

29. *<Improbis urget>] Cum praecedentes impel-
limus (Γb cξ

30. *Iratis p. (c)] Inprecationibus (Γf cξ

31. § Ad M<a>ecenatem m. (c)] Si M<a>ecenatem
in animo habeas uel eius causa iter Romam facias, [haec 15
[enim] magis afferant uoluptatem,] idest habens in me-
moriam beneficia Maecenatis (Γb f Vcξ

32. § <Hoc iuuat>] Haec magis afferant uoluptatem
(Γb f Vcξ

*Melli est (cξ)] Suauitati et dulcedini, ut (carm. 20
I 17, 14) 'cordi est' (Γcξ, b absc.

33. § At simul atras uentum est Esquilias (ξ)]
Esquiliae in quibus domus fuerat Maecenatis. In quibus
locis mortui ante ponebantur, post horti Maecenatis
(Γf Vcξ 25

35. § Ad puteal (ξ)] Locus Romae, ad quem con-
ueniebant feneratores. Alii dicunt: in quo tribunal sole-
bat esse praetoris; [erat autem in Rostris] (Γf Vcξ; in b
huius scholii signum extat, sed ipsum abscissum est

5 idest γ om. r Vcξ si uiam i:] si uiam V propter uiam cξ
7 uertigine cξ 11 impellimus cξ] impellimur cett. 15 haec —
uoluptatem] ad u. sequentem transpos. K. 16 enim cξ om.
cett. habens] his V habebis cξ euan. b 20 ut — est] idest ad
mel ut: diis pietas mea et musa cordi est cξ 22 exquilias ξ
23 esquilie c exquilie ξ om. cett. (maec: r) 24 antea Vc,
non ξ post] post quas erant cξ orti f cξ (maec: r)
26 ueniebant Vcξ 28 erat — rostris] om. r Vcξ

36. § Scrib(a)e atque nouat(a)e (ξ)] Scribae et nouatae, quibus spoponderant. Nouatae, quia nouauerant debitum; unde nouatio, cum eodem contractu aut <debitoris aut> creditoris persona mutatur (ΓbfVcξ

5 § Hic ostendit se de decuria fuisse scribarum (cons. Porph.), aut 'de re communi' idest 'de re publica' (ΓbfVcξ

<Nouate>] Veteres hunc casum indifferenter ponebant: nouate pro nouata (ΓfV

10 38. § Imprimat h. (c)] Ordo: cura, ut M(a)ecenatē tabulis signa inprimat (ΓbfVcξ

39. § Dixeris (c)] Idest si dixeris: experiar, si possim impetrare a M(a)ecenatē (ΓfVcξ

43. § Et cui c. n. (c)] Nugas potest excusantis modo fingere, potest et in M(a)ecenatem figuratum esse, ut Persius (1, 116 sq.):

Omne uafēr uitium ridenti Flaccus amico
Tangit (ΓbfVcξ

§ Purgat autem se apud eos, qui putant eum apud 20 M(a)ecenatem plurimum posse (ΓfVcξ

44. § Threx dicebatur secutor, retiarius, mirmillo; Gallina ergo nomen proprium gladiatoris (ΓbfVcξ

<Gallina Syro>] Nomina gladiatorum (ΓV

46. § Et quae rimosa bene d. (ξ)] Idest ea mihi 25 credebat et de his loquebatur mecum, quae sine periculo garrulis committuntur. Aliter (cons. Porph.): haec, inquit,

2 spoponderant bVξ spoponderunt rc sponderant γ
nouauerant γf] nouauerunt r nonauerant b nouerant Vcξ
3 eodem contractu codd.] contractus Blandinius 'antiq.' teste
Cruquio, recepit Pauly debitoris aut add. K.] om. codd.
5 de decuria edit.] decuria ΓfV deturia b de numero cξ
8 Hoc schol. in bcξ omissum interpolationis speciem prae se
fert 10 cura] om. Vcξ 11 inpr: γVξ impr: rbc 12 pos-
sim Γfc] possum Vξ 15 potest] om. cξ 21 threx γ trex b
trox V trix f trax cξ myrmillo γ mirmilo r mirmillo bfVcξ
22 ergo γbV] om. fcξ edit. erat r 26 aliter — possunt]
om. b

mihi credita [sunt], quae prodita nocere non possunt.
 'Rimosa' enim patula, uerbosa, quae nil teneat secretorum.
 Terentius (*eun.* I 2, 25):

Plenus rimarum sum (*ΓbfVcξ*)

48. *⟨Noster⟩] Pro 'ego' (*Γ(γb)fξ*) 5

49. § Luserat in Campo (ξ)] Si luissem in Campo
 cum M⟨a⟩ecenate, omnes dicebant: ita amat illum For-
 tuna quasi filium suum (*ΓbfVcξ*)

§ Solebant enim ueteres Romani filios suos ad Cam-
 pum [Martium] mittere, ut illic pila luderent (*ΓbfVcξ*) 10

50. *Frigidus (cξ)] Noxius aut magis uanus (*Γbfcξ*)

52. *Deos (cξ)] Idest Augustum et M⟨a⟩ecenatem,
 ut (*Verg. ecl.* 1, 7):

Namque erit ille mihi semper deus,

et hoc de Augusto (*Γb*) 15

*Augustum et M⟨a⟩ecenatem ut Virgilius (*ecl.* 1, 41):

Nec tam pr⟨a⟩esentes alibi cognoscere diuos (cξ)

54. *Dii exagitent me (ξ)] Persequantur (*Γbfcξ*)

55. § Sicilia Triquetra Latine, Graece Trinacria
 uocitatur (*ΓbfVcξ*) 20

58. *Idest mirantur me quasi unicum taciturnum,
 et in primo sermonum (4, 17. 18):

Di bene fecerunt inopis me . . .

. . . raro et perpauca loquentis

(*Γf*; *b euanuit*) 25

59. *Perditur (cξ)] Consumitur (*Γbfcξ*)

62. *Ducere s. (c)] Otiose uiuere (cξ)

*Viuiere in iucundo otio (*Γbf*)

1 sunt cξ om. cett. 5 pro γf] om. ξ 8 quasi] ut cξ
 10 martium cξ om. cett. 12 aug: et mec: rb] mec: et aug: γ
 15 et hoc de augusto Γ idest augustus b 20 uocitatur Γbf]
 uocatur V dicuntur cξ

63. § Faba Pythagor<a>e (c)] Pythagoras fabam quoque animal esse dicebat, quod cocta sanguinis humorem ex se emitteret (Γ'fVcξ; b non liquet

§ Aliter: Pythagoras philosophus, ab omnibus ani-
5 malibus abstinens, etiam faba abstinnit, quod uiridis in pyxide aerea diutius seruata uertatur in sanguinem. Vnde fertur maluisse eum latrones incurrere, quam per segetem fabae transire, cum aliunde refugium non haberet (Γ'bfVcξ

10 Pythagoras legumen omne negauerat comedendum, praecipue fabam uelut parentem coluerat; nam colorem eius dicebat ueluti humano sanguine infectum (Γ'fV, b non liquet.

65. *Cen<a>eq. d. (cξ)] Cenas dixit deorum [secu-
15 riores], quae sine sollicitudine sunt (Γ'fecξ

§ Alibi (serm. I 5, 101):

Namque deos didici securum agere aeuum

et alibi (Verg. Aen. IIII 379. 380):

Ea cura quietos

20 Sollicitat (Γ'bfVcξ

66. *Ante Larem p. u. (ξ)] Aut ante deos domesti-
cos aut in lare proprio (Γ'bfecξ

<Procaces>] Petaces, qui confidenter loquuntur et libere (Γ'bfV

25 67. *Libatis dapibus (ξ)] Degustatis escis aut de-
minutis (Γ'bfecξ

68. *Siccāt (cξ)] Adbibit (Γ'bfecξ

1 (pyth: Γ', om. cξ) 4 pyth: c pyt: r pith: γfVξ eu: b
6 pyxide Γ'ξ] pixide fVc 7 fabe segetem cξ 8 refugium
γVcξ] effugium rf; b euamuit 10 (pyt: Γ' pith: V ipse
etiam f) 14 securiores Γ'fe om. cξ 16 alibi — et] om. cξ;
idem hoc schol. perperam cum scholio 54 coniungunt 21 Aut
om. fcξ 22 in lare proprio] ante larem proprium cξ in larem
proprium Γ' om. f, b parum liquet, sed habuisse uidetur in lare
proprio 23 petaces. Γ'bf om. V 25 diminutis γξ eu: b
27 ebibit edit.

69. § Legibus insanis (ξ)] Insanas leges archiposiam dicit. Nam qui ad legem bibunt, tantundem bibunt. Ergo hic gratius, quod, quantum uolebat quis, tantum bibebat (ΓbfVcξ

*Aliter: insanas leges uocauit, quibus diu bibitur et 5 in maximis calicibus (Γbf

*Aeria (cξ)] Grandia (Γbfcξ

72. *Lepos (c)] Nomen proprium opinatissimi saltatoris, grati Caesari (Γbfcξ

73. § Nescire malum est (bξ)] Hoc scire uolumus, 10 quod nescire crimen est (ΓfVcξ

§ De hoc disputamus, quod ignorare non expedit (ΓbfVcξ

75. Idest quaerimus, quid nos trahit ad amicitias, utrum utilitas, an ipsa bonitas (ΓfV 15

§ Quidue ad amicitias (ξ)] Multi dicunt amicitias propter utilitatem accipi, multi utilitatem propter amicitias euenire (ΓfVcξ

76. § Et quae sit (ξ)] Epicurei dicunt summum bonum esse uoluptatem, Stoici honestatem (ΓfVcξ 20

77. *Garrit (cξ)] Narrat (ΓbEcξ

78. *Ex re (cξ)] Pro commodo (Γcξ

79. *Sollicitas i. o. (ξ)] Quia nimius census sollicitos facit (Γfεcξ

*Vult hoc loco ostendere beatam uitam non fieri 25 diuitiis, sed autarcia. Negat Cicero (uol. III p. 350 Klotz) autarciam uno uerbo posse dici. 'Autarcia est', inquit, 'quae paruo contenta omne respuit, quod redundat' (Γbf

1 archiposiam V archipaphiam c achipaphiam ξ 2 ante 'tantundem' unum uersum huius fere sententiae excidisse putauerim: nimium bibere coguntur. Alioquin quantum libet, 3 gratius Γf] oratius V horatius dicit cξ edit., b emanuit quis Γf] om. Vcξ 6 in] om. f sed uide K. gramm. Aufsätze p. 347 9 grati caesari] om. cξ 14 trahit ΓV trahat f 19 dicunt post honest: pon. cξ 25 fieri diu: Γ 26 diu: fieri bf 27 ἀνταρξία ... ἀνταρξίαν ... ἀνταρξία edit. 28 INDE AB HOC V. DEFICIT SCHOL. b

82. § Asper et intentus quaesitis (ξ)] Qui moderate
utebatur adquisitis, ita parcus, ita tenax, ut tamen esset
largus circa hospites [suos] (ΓfVcξ
84. *Long<a>e a. (cξ)] Quia auenae longus est
5 culmus (Γfcξ
85. *<Acinum>] Hic acinus et hoc acinum (Γf
86. *Cupiēns u. f. (cξ)] Cupiens superbiam muris
urbani repellere (Γfεcξ
87. <Tangentis>] Contemptibilis ossa tangentis
10 (ΓfV
88. *Horna (cξ)] Hornotina (Γεcξ
92. *Feris siluis (cξ)] Desertis regionibus (Γfcξ
95. *Aut magno aut paruo (cξ)] Aut diuiti aut
pauperi uel ignobili (Γεcξ
- 15 *<Quo bone circa>] 'Αναστροφή (Γf
97. § Haec u. d. (ξ)] Dicta ipsa sollicitauerunt
murem, ut domum suam desereret (ΓfεVcξ
101. *Cum (cξ)] Quo tempore (Γfcξ
104. § 'Fercula' sunt et pulpita, in quibus deorum
20 simulacra tolluntur, et uasa, quae plena pulmentariorum
ponuntur in canistris (ΓfεVcξ
- *<Fercula>] Disci (Γ
105. *Procul (cξ)] Prope iuxta (Γεεcξ
108. *Continuat (cξ)] Apponit (Γfεεcξ
- 25 § Vernaliter (cξ)] Luxuriose, ab eo, quod hii serui,
qui domi nascuntur, deliciosi sunt (ΓfVcξ
109. *Praelambens (ξ)] Praegustans (Γ(rf)εεcξ
112. § Excussit u. (cξ)] Lucunde satis excussit a
deliciis insperatis (ΓVcξ

2 ut Γf] et Vcξ esset — suos] se largum circa hospi-
tes esse cupiebat cξ esset] esse V 3 suos om. Vcξ
11 hornot: Γε] unius anni unde et hornotina cξ 14 uel γz]
aut rcξ 15 αναστροφή γ] αναστροφήν r anastrofē f
20 plena pulm:] pulm: sunt et Vcξ 23 prope] om. z
25 hii γV] hi rf om. cξ 28 a deliciis Γ] ad delicias V
deliciis c delitiis ξ

114. *Molosis (*c*)] Canibus Cretensibus, a Molossa
ciuitate Cretae ($\Gamma f \varepsilon c \xi$)

116. *Cauusq. (*c*)] Foramen, ubi antea habitabat
($\Gamma f z \varepsilon c \xi$)

117. *Eruo (*c*ξ)] Genus leguminis ($\Gamma \varepsilon z c \xi$) 5

SERM. 7

1. § Iamdudum ausculto (*νc*)] Inducitur seruus, sicuti
in comoedia, qui dicat non posse se ferre dominum, quod
alia laudet, alia faciat; et ex persona sua Horatius aliena
uitia carpit ($\Gamma' \alpha f \varepsilon z V c \xi$) 10

§ Aliter: inducit seruum loquentem cum domino suo
de uariis hominum moribus ($\Gamma' \alpha f z V$)

3. § Et frugi (*c*ξ)] Idest tam frugi est, ut eum
optet dominus uiuere ($\Gamma' f \varepsilon z V c \xi$)

§ 'Putes' autem pro uelis ($\Gamma' f z V c \xi$) 15

4. § Vt uitale p. (*ν*)] Etenim qui nimii sunt in
bonis, eos uitales non esse praedicamus ($\Gamma' f V c \xi$)

§ Talis es seruus, ut uelim te uitalem esse ($\Gamma' V$
sim. c ξ)

§ Age libertate decembri (*c*ξ)] Quia Saturnalibus 20
libertas seruis concedebatur et omnes exaequabantur, ut
saeculi aurei, quo Saturnus regnauit, esset imitatio
($\Gamma' f z V c \xi$)

1 can: cret: *om. ε* cretensibus *r*] cretis $\gamma f c \xi$ mo-
lossa $\gamma \varepsilon$] molosa *rf* molossia *c* mollosia ξ 7 iam dudum
c cons. ξ 8 dominum *c*ξ] *om. cett.* 9 sua horatius] hora-
tii *c*ξ 16 sunt *f V c*ξ] sint Γ' 17 esse non $\gamma c \xi$ non esse
rfv non eos esse *V* 18 talis est seruus ut te uitalem
esse *V*; *c*ξ: Item: talis est seruus, ut eum uelis esse uitalem,
at multo melius est alterum illud schol.: 'etenim — praedi-
camus' 22 fieret *z c*ξ

- § Decembri mense Saturnalia sunt et mutatio fit conditionis; liberi ex seruis, serui ex liberis fiunt (Γ' αfz Vc
6. *Pars h. (c)] Iam serui sunt uerba (Γ' c
 <Vitiis>] Quod (leg. quot) habet (Γ' V
- 5 § <Gaudet>] In uitis [in]stando et perseuerando
 (Γ' Vc
 *Et urget p. (c)] Perseuerat in uitis (Γ' fc cons. z
 7. *Natat (c)] Inconstans est (Γ' fεc
 *Recta (c)] Absolute (Γ' fεzc
- 10 8. *Pranis (c)] Vitiis, poenis (Γ' εzc
 § S<a>epe notatus (v)] Antea enim et certae dignitatis homines et singulis utebantur; ideo notatus ex numero, quia tres sunt (Γ' fεVc
 *Notatus (c)] Visus (Γ' fεc
- 15 10. *Vixit i. (c)] Dubius et mutabilis (Γ' fεc
 *Clauum ut (c)] Quasi sui propositi gubernator.
 'Clauum' autem propositum uitae aut purpuram (Γ' fεc
 11. *Aedibus (v)] Subito de ambitiosa domo migrat ad eam domum, in qua uix dignabatur manere
- 20 pauper (Γ' εfzc
 *<Conderet>] Idest in eo cenaculo u. m. e. l. h. (Γ' c
 12. *Mundior (c)] Pro mundus (Γ' c
 13. *Doctor Ath. (c)] Dicitur enim iste Priscus orator fuisse (Γ' fεzc
- 25 14. *Vertum<n>is n. i. (c)] Quia omnia temptat et in nullo perseuerat (Γ' fεc
 § Vertumnus dictus, qui humanis mentibus praeest, a uertendo. Hic quondam Romae colebatur (Γ' αfz Vc
 § Alii deum Tiberis uolunt, qui uerterit eius alueum
- 30 (Γ' f Vc

1 POST VOCEM saturnalia DESINIT COD. ζ, cf. adnot. ad u. 46 condicionis rαfV 5 stando γc] instando rνzV 10 penis. uitis z poenis] om. ε 12 ex — sunt] om. f 13 [= sunt V] om. Γ' zc 17 purpuram z, cett. genetiuum exhibent 19 ad Γ' fε] in zc dignabatur] dignabitur zc 21 h. om. c

§ Aliter: Vertumnus dicitur deus, qui praeest sensibus, ab eo, quia uertit et mutat cogitationes humanas ($\Gamma' \alpha \varepsilon f V c$)

§ Scribitur itaque multiformis. Is autem dicitur iniquo Vertumno natus, qui nescit se regere ($\Gamma' \alpha f V c$) 5

§ 'Quotquot sunt Vertumni' ideo dixit, quoniam iste deus positus erat in multis locis ciuitatis ($\Gamma' \alpha f z V c$)

*Iniquis (c)] Iratis ($\Gamma' \varepsilon z c$)

15. *Scurra (c)] Vrbanus ($\Gamma' f \varepsilon c$)

§ Iusta (c)] Bene 'iusta', quae eius puniret insaniam 10 ($\Gamma' f z V c$)

17. *(<Phimum>)] Pyrgum, alii (= *Porph.*) fritillum dicunt ($\Gamma' cons. \varepsilon c$)

*Quod nos fritillum dicimus uel pyrgum (ε)

18. § Quanto constantior (ν)] Iste quanto pertinacior erat in suo proposito, tanto felicior illo, qui semper in diuersa uertebatur ($\Gamma' \alpha f V c$)

*Constantior (c)] Pertinacior ($\Gamma' c$)

19. *Leuius (c)] Minus ($\Gamma' f \varepsilon z c$)

20. § Qui iam (c)] 'Iam' hic 'modo' intellegendum: 20 'modo laxo, modo contento', ut (*Verg. Aen.* VI 647):

Iamque eadem digitis iam p. p. e. ($\Gamma' \varepsilon f V c$)

*Contento (c)] Parco ($\Gamma' \varepsilon z c$)

*Laxo (c)] Luxurioso ($\Gamma' f \varepsilon z c$)

*Fune (c)] Proposito uitae ($\Gamma' f z c$) 25

§ Mire in metaphora permansit; superius enim clauum dixerat. Qui enim discunt natare, funem solent primo tenere, ne mergantur ($\Gamma' f \varepsilon z V c$)

21. *Putida (c)] Rancida, inepta, odiosa ($\Gamma' \varepsilon E z c$)

22. *Ad te inquam (c)] Seruus ($\Gamma' f c$) 30

*Quo pacto (c)] Horatius ($\Gamma' f z c$)

1 aliter $\Gamma f V c$] *om. v \varepsilon* 6 quodquod *et* quotquod *V*;
bis enim hunc locum exhibet 12 pyrgum] pyrgum tabular
(sic in fine uersus) c; 'pyrgum] tabulam' *edit.* 21 ut — *e.*] *om. \varepsilon v* 25 funo *c* 26 metafora γv 29 odiosa] *om. \varepsilon E*

- *Laudas (c)] Seruus ($I'fzEc$)
 23. *Mores a. p. (c)] Antiquorum hominum uitam
 ($I'fEc$)
 24. *Hic probat inconstantem esse Horatium ($I'fc$)
 5 25. § Aut quia non sentis (v)] Duas res dicit inter-
 uenire, quibus instabilis sit, aut quod non intellegat,
 quae asserat, aut quod non sit firmus ad ea tuenda, quae
 dicit ($I'(rfv)zVc$ *sim. Porph.*)
 Duas causas dedit inscientiae et inconstantiae ($I'efzV$
 10 *sim. Porph.*)
 27. *E caeno cupiens euellere <plantam> (c)]
 Exire ex gurgite uitiorum ($I'fEc$)
 29. *Lewi (c)] Inconstans ($I'(rfv)c$)
 30. *Laudas s. h. (c)] Domesticam cenam ($I'fEc$)
 15 *Dicis: nihil est melius, quam prandere domi ($I'fz$)
 32. *Potandum (c)] Epulandum ($I'fEc$)
 33. *Serum (c)] Pro sero ($I'fEc$)
 *Prima l. (c)] Prima lumina dicuntur in initio
 noctis accensa ($I'(yfv)Ec$)
 20 34. *Nemon o. (c)] Verba domini festinantis ad
 cenam libere seruus inducit ($I'c$)
 *Quasi lauturus cum oleo et cenam ita petiturus
 ($I'fE$)
 35. § Blateras (c)] Latras, nociferas, clamas sine
 25 ratione (*cf. Porph.*), unde et blaterones ($I'fEVc$)
 *Blaterare proprie est inepte clamare ($I'z$)
 *Μωρολογεῖς (ΜΟΡΩΛΟΥCIC γ; in c lacuna ante
 expressit) (γc)
 *Fugis (c)] Expressit uelocitatem hominis festinantis
 30 ad cenam ($I'fc$)
 36. § Miluius (*leg. Muluius*) (c)] Cum tu ieris ad
 M<a>ecenatem, Muluius et ceteri parasiti tui discedunt
 tristes, imprecati tibi ea uerba, quae non debes audire;
- 8 dixit fz dicit *cett.* 9 aut insc: aut inc: z 15 est
 $I'z$] esse fc 25 balatrones Ec blateranes v 32 muluius I'
 mulium uel muluim v muluius fc miluius V 33 imprecati $I'V$]
 imprecati f imprecantes c

ideo autem inprecantur, quoniam dolent se priuatos cena patrono [suo] foris cenante ($\Gamma'fVc$)

*Aut conuiuiae Horatii sunt ab eo festinante derelicti aut clientes M(a)ecenatis, quos Horatius pascere consueuerat ($\Gamma'fc$)

5

37. § Supinor (ν)] Hoc et Horatius et Muluius possint dicere. Aliter: hoc Horatius ait: etenim fateor me risu dissolui, si ille me auidi uentris dicat, qui est gulosior, quippe qui et meam appetat mensam. Nidore autem non 'odore tracto', sed 'risu', unde et 'renidet' 10 (*ex Porph.*) ($\Gamma'fVc$ et ν alt. l.)

§ Dixerit (νV)] Pro: dixerat (*leg. dixerit*) quis. Si Horatii uerba sunt, 'ille' Muluius intellegendum; si uersa uice, Horatius ($\Gamma'Vc$)

38. *Duci ($\gamma\nu c$)] Luxuriosum esse et duci escis pretiosius ($\Gamma'c$)

§ 'Leuem nasum' nidore supinatur, qui nimium delectatur et inclinatur odoribus pulmentariorum ($\Gamma'fzVc$)

*Leuem (c)] Sagacem ($\Gamma'c$)

*Supinor (c)] Quasi sequens odorem supinor, ut 20 solent facere, qui aliquid odorantur ($\Gamma'fc$)

39. *Popino (ν)] Amator popinarum hic popino, huius popinonis ($\Gamma'fEc$)

40. *Tu cum s. (c)] Hoc item seruus libere satis, quia dictum: age libertate Decembri ($\Gamma'fEc$) 25

41. *Velut m. (c)] Quasi abstinentior, quasi magis integer ($\Gamma'fEc$)

43. *Deprehenderis (c)] Inueneris ($\Gamma'fEc$)

1 autem] *om. V* inprecabantur *V* inprecantur *c*
 2 suo *om. γ, ante patrono ponit V* 5 consueuerat *rv* 6 de *c*
uid. appar. ad schol. sequens miluus *V* miluius *fc* 7 pos-
 sint *γf* possunt *rv alt. loco Vc* possit *ν alt. loco* 9 mensam]
uitam ν utrubique f 13 miluus *V* miluius *fc* intell: --
 horatius] intelligendus est hoc tamen et horatius et miluius
 possunt dicere uel hoc et horatius ait: etenim fateor -- reni-
 det *c = schol. antecedens* 18 et -- pulm:] *om. ν* 26 quasi
 m: i: Γ'] *om. fE* quasi] et *c*

45. § Dum qu(a)e C. (c)] De Crispino et in primo
(serm. I 1, 120. 121) iocatur:

Ne me Crispini scrinia lippi
Compilasse putes (Γ' Vc

5 48. *'Nuda quaecumque' idest meretrix, quae stat
in sistris (ΓfEz

49. *'Turgentis' uerba <caudae> (c)] Virilis
membrī pulsationes (ΓEc

§ Περὶ ὀχεύοντος λέγει. Scilicet dum ipsa iacet et
10 ego supra eam sum (ΓfzVc

50. § Clunibus (c)] Suis (ΓfzVc
*'Aut agitauit equum'] Idest dum ego iaceo supi-
nus et ipsa supra me crisat (ΓfE

§ Equum appellauit membrum uirile ab eo, quod
15 supra illud sedet. Ideo permansit in metaphora dicendo
'agitauit' idest crisauit (ΓfzVc

*Supinum (c)] Vt mulier stet super uirum (ΓfE sim. c

51. § Dimittit (vc)] Hoc est: dimittit me meretrix,
hoc est: exeo de cella meretricis neque mala laborans
20 fama neque sollicitus, ne alter me aut formosior aut
ditior capiat meam amicam (Γ'fzVc

*Sollicitum (c)] Timentem (Γzc

53. § Tu cum proiectis (v)] Inuehitur in equitem
Romanum siue in Horatium, qui deposito habitu, ne
25 cognoscatur, exit de adulterio oblecto capite, nequis illum
uideat (Γ'fVc

*Non licebat equitibus Romanis anulis uti, nisi a
praetoribus donati fuissent; anulo ergo equestri, quem
quasi eques bonus a praetore meruisti (Γ'fc

46—91 deficit cod. Hor. v rebus obscenis ex industria deletis
7 uirili membrī] om. E 9 περὶ ὀχεύοντος λέγει K.] περὶ
οχεύοντος λέγει Γ, in c lacuna, sine lacuna om. fzV περιούχῃ
τοῦ ἐναβύτου Hauthal 15 metaphora rf] metafora γzV me-
taphora c 17 ut mulier — uirum] quia mulier ascendit
supra marem c 19 mala Γ'fzc] om. V 20 aut formosior]
fortior c 21 amicam meam z

54. § Ex iudice (c)] Ex electo uiro, quia eligebantur iudices. Dama autem seruile nomen est, ut (*Pers.* 5, 76):

Hic Dama est non tressis agaso ($\Gamma f V c$)

56. *Inducis (c)] Scilicet in domum adulterae 5
($\Gamma f E c$)

57. *Altercante (c)] Repugnante ($\Gamma f E z c$)

Idest in te simul timor et libido repugnat, dum et cupis et times adulterium committere ($\Gamma f z V$)

58. § Quid r. (c)] Idest nihil interest inter gladiatorem et adulterum; nam gladiatores ita se uendunt et cautiones faciunt: uri flammis, uirgis secari, ferro necari ($\Gamma f V c$)

Aliter: inter gladiatorem moechumque nihil interest.

Et haec uerba sunt eorum, qui gladiatores emunt, 15 conditionem proponentium, quibus se uendunt. Cautiones dando huiusmodi faciebant: uri flammis, uirgis secari, ferro necari ($\Gamma f V$)

59. *Auctoratus (c)] Addictus, condemnatus. Qui se uendunt ludo, auctorati uocantur; auctoratio enim 20 dicitur uenditio gladiatorum ($\Gamma f c$)

An t. c. (c)] Idest an in adulterio comprehensus in arca concludaris ab ancilla, quae conscia est adulterii dominae suae, ne te maritus inueniat? ($\Gamma f z V$)

60. *Peccati c. (c)] Pro ea, cum qua adulterium 25 commisisti, aut ancilla eius ($\Gamma f c$)

61. *Contractum (c)] Propter angustias arcae ($\Gamma E z c$)

*Describit in angusta arca inclusum ($\Gamma f z c$)

1 iudices eligebantur Vc 2 dama f] clama c damma ΓV
4 dama fc] damma ΓV 15 uerba sunt] fuit (*leg.* sunt)
uerba V 16 condicionem ΓV , *def.* f 17 dando r $\delta\delta$ γ
dederunt V namque f 22 compr: fz] compr: ΓV in a:
concl:] claudaris in archa c 26 eius] heri c 29 describis c
descripsit $\Gamma z om.$ f

62. *In ambos (c)] In adulterum et in adulteram
(ΓfEc
63. *Haec πρὸς ἀντιδιαστολήν dicta sunt; nam tu
supra adulterium committis, quoniam et deposito habitu
5 ingenuitatis indueris turpem, nequis te cognoscat (Γ
64. *Non h. m. (c) Quoniam potest ueniam spe-
rare (Γc
65. *Cum te f. (c)] Cum ad te non ueniat et
refugiat (ΓfEc
- 10 66. *Sub furcam (c)] In seruitutem [aut in poenam]
(ΓfzEc
- *〈Sub furcam〉] Sub tormenta seruilia. Apud ue-
teres serui in graui peccato furcae subiciebantur (Γfz
67. *Rem (c)] Patrimonium tuum (ΓfzEc
- 15 68. *Euasti (c)] Pro euasisti (ΓfzEc
- *Credo: metues (c)] Ironia, idest non cauebis, ne
impiger incidas in adulterium (ΓEc cons. fz
69. §〈Quaeres〉] Idest cum euaseris ex adulterio,
idem quaeris te in adulterium inmittere, ut comprehensus
20 incipias poenas timere, et ultro ipse appetis mortem
(ΓzVc
72. Putas te moechum non esse, si non palam in
feminas irruis (ΓzV
- §Iam u. p. (c)] Hoc uult dicere, quod interdum non
25 committimus scelus, quia poenam timemus, non quasi
boni homines; ergo et ille moechus aut fur iudicandus
est, qui, cum habeat cupiditatem committendi adulterii
siue furti, timore poenae se abstinere (ΓzVc
73. §〈Sapiens〉] Timens; legitur et 'prudens' sub
30 eadem significatione (ΓfVc

3 προσαντιδιαστολήν γ, recte r 10 aut in poenam] om. c
16 ironia r] yronia γfE hyronia c yronice z 18 idest γV]
pro fc quia z om. r 20 penam z appetis ΓV] ap-
petas zc 22 non esse mechum V 25 timemus poenam
(penam c) Vc 27 habeat] habet c

*Periculum (c)] Poenam, quam metuit unus quis-
que ($\Gamma f c$)

76. *Tot t. q. (c)] Cum sis me peior in uitii ($\Gamma z c$
<Vindicta>)] Virga, quae ante inponebatur super
caput eorum, qui manumittebantur; tribus namque rebus 5
manumissio fit: uindicta, censu, testamento ($\Gamma z V$)

79. § Siue uicarius est (c)] [Qui seruo paret.] Idest
soletis uos ingenui disputare, utrum seruus serui uicarius
dicendus sit an conseruus; ergo cum tu dominus meus
aliis seruias, idest uitii et uoluptatibus, ego tuus con- 10
seruus sum aut uicarius ($\Gamma z V c$)

80. *Nempe (c)] Interrogatiue ($\Gamma E c$)

82. § Duceris ut n. (c)] Idest traheris aliena po-
testate ita, sicut solet trahi alienis uiribus lignum mo-
bile ($\Gamma z V c$) 15

*Ludus est quidam; plerumque enim simulacra facta
de ligno neruis mouentur (Γf)

83. *Quisnam igitur (c)] Horatius ($\Gamma(rf) E c$)

*Sapiens (c)] Seruus ($\Gamma(\gamma E) c$)

*<Imperiosus>] Ἀρχυός, qui libidinibus non ducitur, 20
qui sibi imperat ($\Gamma f z$)

85. *Responsare (c)] Resistere, contradicere ($\Gamma z c$)

86. *Et in se ipso totus teres (c)] Aequalis, con-
stans ($\Gamma f c$)

§ In se teretes dicuntur, qui ab alio non quaerunt, 25
quod (*leg. quid*) faciendum sit, sed ipsi per se inueniunt
($\Gamma V c$)

87. *<Externi>] Vitii concreti extrinsecus, τῶν ἐκτός,
i<d>est quae sunt fortunae ($\Gamma f z$)

4 uirga — testamento] uirga qua percutiebantur serui
dum liberi fiebant c imp: V imp: Γz 7 qui s: paret c,
om. cett. idest soletis uos] soletis uos inquit c 16 ple-
rumque — mou: om. f de ligno facta r 20 ἀρχυός Γ] Γ
om. f z 21 qui sibi imperat] om. z 23 constans] om. f
26 quod *codd.*] quid *edit.* 28 extrinsecus — fortunae] om. z
concreti extrinsecus r] concreti γ extrinsecus concreti f qui
cetera omisit τῶν ἐκτοσιὲ γ τῶν ἐκτοσιὲ r τῶν ἐκτοσιὲ ἐόντων
Hauthal

§ Metaphora a leui ligno siue marmore, supra quod, siquid imponas, haerere non potest, sed labitur; ita et philosophum si tetigerint uitia, haerere non possunt, sed labuntur et cadunt ab eo (*I'fzVc*)

5 § <Per leue>] Per illecebra blandimenta; nam blandiuntur nobis honores (*I'Vc*)

88. * <Manca>] Inualida, inefficax, quoniam nocere sapienti non potest (*I'f*)

§ Potesne (*c*)] Idest non potes te dicere liberum esse, quoniam seruis libidinibus (*I'fzVc*)

10 89. *Ex his (*c*)] Quae dixi habere sapientem (*I'fc*)

91. *Gelida (*c*)] S. aqua (*I'zc*)

92. *Eripe t. (*c*)] Seruitio; nam seruis mulieri propter amorem (*I'fzc*)

15 *Non quis (*c*)] Non potes (*I'fEz*)

94. § <Versat>] Circumagit et retorquet in uitium (*I'Vc sim. z*)

95. *Pausius quidam fuit pictor optimus (*I'fE sim. z cons. Porph.*)

20 97. § Contento p. m. (*c*)] Quoniam gladiator, dum dimicat, extendit suum poplitem, aut quia, qui adtentus aliquid spectat, erigit se et extendit poplitem suum (*I'E'Vc*)

99. *Velut si r. u. p. (*c*)] Laus picturae (*I'fzEc*)

25 *Idest ita bene pictos, ut credas uere dimicare (*I'fEzc*)

100. § Si, inquit, pictura fuerim forsitan delectatus et moras fecero, statim dominus stomachatur (*I'Vc*)

1 metaphora *rVz*] methaphora *c* metafora *γ* 5 per ill:]
 illecebre *c* illecebra *I'V* illecebras *Hauthal* 10 quoniam]
 qui *c* libidinibus *I'* libidini *Vc* die liber sum (*sic*) *f* uitiiis *z*
 13 seruus es mulieris *c* 15 *textum scholii om. c* 16 *h. schol. in c*
perperam ad u. 88 adscriptum falsumque lemma additum, quod
quidem Pauly non intellexit 18 pausius *rz* et *codices Por-*
phyronis pausius *γE* pausiaca *f* 25 ita] tam *γE* uere]
 illos *c* 27 forsitan *rvVc* fortassis *γ*

101. § Nequam et cessator d. (ν)] Idest ego si intueor picturam, nequam audio; tu uero e contrario laudaris, quasi bene sciens iudicare, qui melior sit pictor. Ita ostendit interdum quoddam uitium liberis quidem laudem, seruis uero culpam afferre, quoniam illos, qui plus possunt, nemo audet coarguere (Γ' Vc

102. § Ni[hi]l ego [sum] si ducar (ν)] Idest omnes me dicunt nihil esse. Aliter: idest me si delectauerit bonus cibus, audio nihil, idest abiectus, nullius momenti, quasi luxuriae scilicet deditus (Γ' f Vc

* <Libo fumante>] Placentae genus, uel certe panis, ut Virgilius (*Aen.* VII 109):

Adorea liba (Γ' Ez

103. *Ironia (Γ' f Ez

105. § Qui tu inpunitior (ν)] Idest non soluens poenas, ac per hoc dicit: tu magis pendis poenas luxuriae, quam ego; nam ego uapulo, tibi autem multo cibo et crudelitibus uexatur corpus (Γ' Vc

107. * <Inamascunt>] Quia non digeruntur (Γ' f Ez

108. * <Inlusique>] Ebrietate titubantes, decepti 20 multo uino (Γ' f Ez

110. § Furtiua mutat strigili (c)] Ironicos dicit, idest seruus, qui strigilem furatur et mutat illam in uuam, ut comedat, crimine luxuriae notatur; liber uero, qui patrimonium suum luxuriae inpendit, non seruit gulae suae ac per hoc multo magis liber luxuriosus est (Γ' Vc

Strigili (ν)] Aeneum, quo sudorem in balneis solent homines tergere. Hodieque in campsariis multae

1 idest] om. vc 7 nil c idest] om. c 8 nil f
9 nihil] nil c 10 scilicet] om. c 11 uel — liba] om. E
panis z] pane Γ' 14 ironia Γ] yronia vf Ez 16 dicit]
om. c 20 decepti — uino] om. f 22 IP(Λ.N Δ V ygoπie c
yronia Γ yroñ z yronicos vf εἰρωνικῶς Fabricius 25 imp: γ]
imp: cett. 27 est] om. Vc 29 in campsariis vz V] in incan-
psariis γ in capsariis rf in cansariis E camps: fast. Ant. a. u. c. 804;
corp. gloss. Lat. III 306, 17 εἰματοφυλακίον capsarium

sunt strigiles Romae (Γ' f E z V; hoc schol. in c propter
 librarii negligentiam excidisse putauerim

112. § Dum duceris uoluptatibus, non es tecum, hoc
 est: non es sanus, quia rectam uiam declinas, quia du-
 5 ceris cupiditatibus (Γ' f V sim. c

*Otia recte ponere dicuntur hi, qui otiosum tempus
 bonis artibus consumunt (Γ' z

113. *Nam mali sibi conscii uolunt se ipsos decli-
 nare (Γ' c

10 *<Erro>] Nomen est (Γ' E z c

*Errones dicuntur, qui inopes sunt consilii; hic erro
 sicut popino uel ganeo (Γ' f z

114. § Curam (c)] Malam conscientiam aut curam,
 quam habemus ex mala conscientia (Γ' f V c

15 116. § Vnde m. l. (c)] Horatius iratus est Dau-
 iniuriis, ac per hoc ostendit omnes irasci, siquis eorum
 uitia conuincat (Γ' z V c

118. § Accedes o. a. (c)] Quasi octo seruos Hora-
 tius in ergastula miserit agri Sabini (Γ' f z V c

1. § Nasidienus eques Romanus in aliis elegans, in
 enumeratione autem lauticiarum suarum putidus. Quaerit
 nunc a Fundanio amico suo poeta, quemadmodum eum
 Nasidieni iuuerit cena, quem praecepta cenae dedisse su-
 25 perius Catus demonstraui, et quidem sine nomine. Nam
 hoc ex sequentibus apparet, quod idem sit Nasidienus
 Epicureus (Γ' z V c

3 dum — sanus] om. f 10 in c nomine legitur, tamquam
 pars sit scholii antecedentis, idque recepit Pauly (!) 12 uel
 ganeo] om. z uel] om. f 16 eorum γ] illorum rz V c
 //m v 19 miserit in erg: c 22 putidus v z c] puti-
 dius Γ' V 23 amico Γ' z] om. V c 25 et quidem v] equidem
 cett. nam Γ' z] iam V c

Fundanium quendam, amicum suum, interrogat Horatius, qualis cena fuerit Nasidieni diuitis, apud quem Fundanius cenasset ($\Gamma'V$

*[Inuit>] Delectauit ($\Gamma'fEc$

2. *Et here et heri potest dici ($\Gamma'E$

5

*Here pro heri (c

6. *[Lucanus>] Valentissimus ($\Gamma'fE$

*Species pro genere, ut s[a]epius apud lyricos ($\Gamma'fEzc$

7. *Idest in amoenitate captus est, ubi non erat 10
aestus. Vnde potuit diu seruatus non putrescere. Nam
Auster dum mouet aestus, putrescere facit carnem, quod
dixit alibi (*serm.* II 2, 40. 41):

At uos, Austri, coquite horum obsonia ($\Gamma'Ez$

*Pastor, pater familias, exhibitor, ὁ ἀρχισυμπο- 15
σαστής ($\Gamma'z$

*[Acria>] Aut quae habent quandam acrimoniam,
aut quae cum aceto condiantur ($\Gamma'fz$

9. *Peruellunt (c)] Cum quadam delectatione pun- 20
gunt et suscitant ($\Gamma'zc$

§ Excitant, exhortant ad edendum ($\Gamma'zVc$

§ Nam ista uellicant et mouent stomachum ad ὀρεξίν
et ad comedendum ($\Gamma'Vc$ *sim. z*

*[Siser] genus holeris ad stomachum utile ($\Gamma'fz$

8 ut — lyr:] *om. v Ezc* 12 quod — obsonia] *om. z*
14 opsonia *E* 15 OAPXICŶMPIOCIACTHC γ OAPXICIM-
ΠOCIΔCTHC *z, om. r, in v legi potest . . . CΥMΠTOCIΔ . . .*
20 suscitant *vc* exsuscitant *γ om. rz* 21 excitant exhor-
tant *K.*] excitant exertant *r* excitant *γz* exhortant *V* exhor-
tantur *c*; *Vc* haec uerba 'exhort: — ad comedendum' *ineptis-*
sime inserunt post schol. II 7, 114 itemque Pauly (!) uerba
'excitant ad edendum' non exhibet *v* cedendum (*ortum ex*
cōdedendum?) *r* 22 orexin *z* opexin *γ* opezin *V* orezin *r om. c*
uacuo relicto spatio 23 et $\Gamma'V$] idest *c* comedendum *rc*] *com-*
medendum γ edendum V 24 siser *z*] *om. Γ'f* holeris
 $\Gamma'z$] oleris *f*

- *[Fecula Coa] Fecula uua pinguis decocta usque ad crassitudinem mellis ac refrigerata, utilis stomacho (vs
 *'Fecula' cum fece Coi uini diminutiuē dixit. Aliter: genus uuae decoctae (uid. schol. antecedens), aut Graece
 5 siser genus herbae, quae ad orexin datur (Γz
 10. *Acernam] De acere factam mensam: haec acerna, τὸ σφένδαμνον, unde fiunt tabulae (Γ'
 11. *Gausape (c)] Mappa uillosa (Γ' f E z c
 *Hic gausapes (Γ' f
 10 12. *Iaceret (c)] Remaneret (Γ' z c
 13. *Offendere (c)] L(a)edere oculos, mouere fastidium et horrorem facere (Γ' c sim. f
 *Quasi una de κενηρόροις (Γz cf. Porph.
 *Vt A. u. (c)] Quae sacra in capite solet portare
 15 (Γ' f E z c
 15. § Maris e. (c)] In quo aqua marina non mittitur, idest sine marina aqua (ΓVc
 § In Graecia solet uino aqua marina misceri, ut non facile corrumpatur. Expers ergo sine marina aqua (sim.
 20 Porph.); siue quod aquam marinam ducat, per mare dum transfertur; ergo expers, quod per terram aduectum est, non per mare (ΓVc
 16. *Hic herus (c)] His apparatis subaudimus 'ait' dominus prandii (Γ' c cons. E
 25 18. § Miseras (Vc)] Magnas aut sollicitas, et deest 'habebat [Fundanius]' (Γf Vc
 20. § Summus ego (ΓVc)] In summa parte lecti, et subaudiendum 'eram' uel 'fui' (ΓVc

3 fecula z] om. Γ' fece rz] fece γ 4 dec:] coctę z
 7 τσφενδαμνον Γ] euamuit v 10 rem: c] permaneret Γ' z
 13 caneΦOPIC ry caneforis z cf. schol. u. 31 14 solet in
 capite sacra c 17 idest] om. c 18 solet] enim solet c
 19 aqua] om. c 20 mare — terram] om. c 21 'aduectum
 est' in fine scholii collocant V 22 non per mare] om. c
 23 sub:] om. c 24 dominus prandii] nasidienus c 25 merae
 ineptiae! miras res excogitauit, ut adsolet, Hawthth aut fc
 autem ΓV 26 fundanius om. c exh. cett. 27 in] princeps in c

*⟨Summus⟩] In cornu ($I'fE$)

§ T⟨h⟩urinus (c)] De Thurio oppido Calabriae siue de Thuriis; nam et hoc Thuri⟨um⟩ per omnes casus singulares declinauerunt ueteres et hii Thuri, horum Thuriorum, his Thuriis ($I'Vc$)

5

21. § Balatrones dicuntur derisores, liberiores in loquendo, procaciores, abiecti ($I'fV$)

22. *⟨Vibidius⟩] Erat in altero lecto ($I'fEz$)

*⟨Vmbras⟩] Parasitos ($I'fE$)

§ Inter hos autem et ad dexteram intellegendum est 10
M⟨a⟩ecenatam fuisse, cuius umbrae sunt ($I'fVc$)

23. § ⟨Nomentanus⟩] Alter, qui et decumanus erat ($I'fEV$)

*Mire Nomentanum facit secundum ritum antiquum in me⟨dio⟩ discumbere (I')

15

25. *Adlusit ad istum Portium, quoniam publicanus erat, quia digito publicani licitationem uectigalium faciebant. Aliter: datur intellegi decumanum fuisse Nomentanum. Scimus autem decumanos, quando licentur, digitos eleuare. Adlusit ad hoc Horatius ($I'z$)

20

28. § Noto (c)] Subest 'suco', idest omnibus usitato ($I'V cons. c$)

§ Aliter: noto, quem Nomentanus et Nasidienus no- uerant, aut quem ego postea cognoui ($I'fVc$)

§ Celecutia (*leg. celantia*) (c)] In se habentia, celantia 25
uero haec omnia, quae supra dixi. Aliter: intra se continentia, et omnibus superius dictis neutraliter reddidit ($I'Vc$)

3 thuris $I'V$ turiis c , v parum liquet 4 declinarunt rV
hii γV] hi rvc turii c turiorum c 5 turiis c 7 proc:
abiecti] *om. f* procaciores I' prouocatiores V 11 sunt Vc] *sint $I'f$* 14 mire — discumbere] *hoc schol. om. omnes editores,*
emendauit K., uid. stud. Vindobon. 1901 p. 114 16 allusit rz
/// lusit v 18 aliter] *om. z* 19 licentur r] *licenter γ licent vz*
20 adlusit — hor:] *om. z* adlusit γ] *om. rv* 25 in — aliter]
om. c 26 intra se rVc in se γvf 27 neutraliter *codd.*] *naturaliter edit.*

29. § Patuit (c)] Idest intelleximus nouum et ualde optimum ea habere sucum (Γ(γf)zVc, v euanuit

*⟨Passeris⟩] Genus piscis (Γ'f

30. *⟨Ingustata⟩] Quae ante non manducaueram
5 (Γ' Ez

31. *⟨Melimela⟩] Rubicunda mala (Γf

*Ζιζυφομάλα suauissima (Γ'fE

*Vide insanum: dum laudat piscem, poma subiunxit (Γ(γf)

10 32. *⟨Delecta⟩] Ex arbore (Γ'fE

32. 33. § Ab ipso a. m. (c)] Idest qualis sit ista differentia, quod melimela crescente luna rubent, ipse te melius docebit, qui mihi narrauit (ΓzVc

36. *⟨Parochi⟩] Pascentis, ἀπὸ τοῦ παρέχειν, idest
15 pastoris illius, qui conuiuium praebebat (Γ'z

§ Vertere pallor tum par[r]ochi faciem (c)] Parochi dicuntur, qui hospitibus publice exhibent necessaria; hic tamen pascentis et domini (ΓfVc, v euan.

38. § 'Feruida' ideo quod, qui multum biberunt,
20 iam nesciunt, quid gustant. Nam palatum habent multo uino surdum factum, idest tale, ut iam non possit sentire saporem. 'Subtile' quasi subtiliter et satis perite solet saporem dinoscere. 'Exsurdant' surdum faciunt, ut iam non sentiat saporem (ΓzVc, v euan.

25 Subtiles rimas habens; per rimas enim percipit palatum saporum bonitatem (Γ'zV; propter negligentiam excidisse uidetur in c

7 ζιζυφομάλα Γ' mala v E om. f emend. K.; edit. ineptiunt
11 idest — rubent] om. c 12 Crescentur luna rubent (sic) V
13 docebit zc] docet ΓV 14 ἀπὸ τοῦ] a potu Γ' apotu v z
παρέχειν] parochin γz paroxin v parrochin r 19 feruida
ideo γc] idest ideo rzV, quam lectionem ortam esse apparet ex
signo .I., uide cod. γ ubi hoc signum cernitur suo iure post h
positum 20 habent γz] autem V ait c om. r 22 solet
enim c 24 sentiat γVc] sentiant rz 25 subtiles v z] subtilis
ΓV palatus r

39. 'Inuertunt' exhauriunt, consumunt, ebibunt, aut
'inuertunt calices' et est ὑπαλλαγή ($\Gamma'fV$)

§ Inuertunt (c)] Idest exhauriunt; nam quando uas
uinarium exhaustum fuerit, inuertitur, ita ut os ipsius
humum tangat, κατὰ κεφαλῆς ($\Gamma'fVc$) 5

§ <Allifanis>] Allifanum oppidum Samnii uolunt,
ubi maiores calices fiebant. Alii a uico Campaniae, ubi
fictiles et subtiles in usu sunt ($\Gamma'zVc$)

40. 41. *Imi conuiuae lecti (Γ')] Alii exponunt sic:
'lecti' electi uiri; hoc est: Maecenas et alii nobiles nihilum 10
nocuere lagoenis, idest nihil biberunt, sed Vibidius et
Balatro, qui sunt inferiores conuiuae, epotauere tota ui-
naria, idest tota uasa, ubi uinum seruatur. Alii sic
distingunt: inuertunt Allifanis uinaria tota Vibidius Bala-
troque secutis omnibus. Distinctio plena usque 'omnibus'. 15
Imi conuiuae lecti, hoc est: qui in imo lecto erant accu-
bantes, nihilum nocuere lagoenis, idest nihil biberunt (Γ' ,
sed *ν* *propemodum euanuit*)

45. *Hoc Venafrum ciuitas Campaniae ($\Gamma'fE$)

46. *<Garō>] Hoc liquamen de suco piscis fit 20
($\Gamma'fEz$)

48. *<Dum coquitur>] Ius scilicet ($\Gamma'fEz$)

50. *<Methymnaeam>] Vrbs insulae Lesbi, uel op-
pidum ($\Gamma'z$)

51. *'Inulas' quidam dicunt similes herbas pasti- 25
naciae ($\Gamma'z$)

*Quidam γυγίδια, alii ὀξύλαχαρα appellant ($\Gamma'z$)

52. *Quidam sic legunt: inulas et erucas monstraui
incoquere 'in luto', idest in cinere, ut sit Scurtillus no-

1 consum: — ὅπ:] *om. f* 2 ΥΠΑΛΛΑΓΗ *V* ypallage Γ' ,
euan. ν 5 ΚΑΤΑΚΕΦΑΔΔΗC *V* lacuna in c *om. f euan. ν*
7 fiebant] faciebant *ν* a uico] *om. γ* campaniae $\Gamma'z$] *om. Vc*
11 lagenis γ , *euan. ν* 12 balathro *r* 13 seruabatur *r* 14 bala-
throque Γ' , *ν euanuit* 17 lagenis γ lagenis *r*, *ν euanuit*
27 γυγίδια $\Gamma'z$ γυγίδια *Petschenig* ἐλένια *Hauthal* ὀξύλαχαρα
K.] οζια αχαρα γ οζυλαχαρα *r* ινγλα *z* 29 incoquere *f*
idest *rf*] *om. γ ν z*

- men. Alii 'inlutos' echinos legunt, idest cum luto
πεπηλωμένους, idest inlutos, ut sit Curtillus nomen, ideoque
 dupliciter distinguitur (*Γ' f z*)
 *Curtillus] Proprium nomen Epicurei (*Γ' f z*)
 5 54. *Aulaea] Cortina uel uela (*Γ' f z*)
 *Apud ueteres tensis auleis exercebant laeta con-
 uiuia (*paulum sim. Porph.*), unde permansit consuetudo
 militibus, ut tentoria habeant (*Γ' z*)
 55. *Pulueris atri (*c*)] Deest tantum (*Γ' z c*)
 10 56. *Quia in planis locis plus pulueris est (*Γ' z*)
 *In campis uero sita est Campania, unde etiam
 nomen accepit (*Γ'*)
 57. *Nos maius ueriti (*c*)] [Maiorem] ruinam ti-
 mentes (*Γ' f c*)
 15 58. *Rufus] Idem qui et Nasidienus (*Γ' f z*)
 *Vt si filius (*c*)] Tamquam [si] fuisset orbitate
 percussus (*Γ' c*)
 60. *Ni sapiens s. (*c*)] Idest consolando talibus
 uerbis (*Γ' f c*)
 20 63. *Varius] Idem qui et Vibidius (*Γ' z*)
 *Mappa c. r. (*c*)] Mappam in suum os mittebat
 (*Γ' f sim. c*)
 64. *Suspendens o. n. (*c*)] Qui solebat omnia irri-
 dere, uel irridens omnia (*Γ' f z sim. c*)
 25 66. § Responsura t. (*c*)] Superant facta tua laudes;
 hoc est: condigne laudari non potes (*Γ' f z V c*)
 § Illi autem dicit Balatro, qui praebet conuiuium, idest
 Nasidieno (*Γ' f V c*)

1 alii — nomen] *om. f* 2 *πεπηλωμένους K., uid. stud. Vindobon. 1901 p. 114 sq.] πεπηλωμένους v z πεπέλωμενους γ πεπηλωμένους r, Hauthal falso πεμεμμένους inlutos v] in-
 lotos cett. 13 maiorem *om. Γ' f* 16 si *c*] *om. Γ'* fuisset]
 esset v fuisset filii *c* 17 percussus *vc* 18 idest] *om. f c*
 talibus] his *c* 21 mappam — mittebat] mappam enim in
 ore causa risus ponebant *c* 23 qui — omnia] quia omnia
 deridere solebat *c* 25 superat *c* facta tua *Γ' V*] tua
 facta *f z* factum tuum *c* 27 balatro *f V c*] balathro *Γ'**

<Labori>] Quem capis propter exhibenda pran-
dia ($\Gamma f V$)

67. *Accipiar (c)] Pascar, $\varepsilon\upsilon\varphi\varphi\alpha\nu\theta\omega$ ($\Gamma z c$)

72. § Patinam si f. <a.> (c)] Agaso proprie dicitur
seruus, qui iumenta curat (*cons. Porph.*). Hic autem sa- 5
tyrice escharum ministrum agasonem appellauit, quem
uulgo dicunt infertorem ($\Gamma f z V c$)

73. § Sed c. u. (c)] Quemadmodum, inquit, dux
exercitus in aduersis rebus probatur, utrum sciat bene
opitulari suo exercitui et tutari illum; nam felicitas etiam 10
imperitum militiae celat; ita et conuiuatoris prudentia
in aduersis rebus probatur, quemadmodum sciat consolari
suos conuiuas ($\Gamma V c$)

Domini conuiuii, inquit, animum et res aduersae nu-
dant et prosperae abscondunt, sicut ducis ($\Gamma z V$) 15

78. *Idest postquam se Nasidienus leuauit a lecto,
coeperunt conuiuiae susurrare, quaerentes, quidnam illis
Nasidienus allaturus esset, ut comederent; nam ideo sur-
rexit, ut escam afferret ($\Gamma f z$)

*Aliter: ob hoc scilicet, quod ille discesserat. Et 20
notandum, quod ipso uersu imitatus est sonum susurri,
ut (*Verg. Aen.* VII 634):

Lento ducunt argento,

et (*Aen.* V 866):

Sale saxa sonabant ($\Gamma f z$)

25

*<Susurros>] Subtacitos sermones ($\Gamma f z$)

79. *Idest magis uellem hos cenantes spectasse
quam quosuis ludos ($\Gamma f c$)

3 $\varepsilon\upsilon\varphi\varphi\alpha\nu\theta\omega \gamma$] $\varepsilon\upsilon\varphi\varphi\alpha\nu\theta\omega r$ om. z ut ut (*sic*): Illos porti-
cibus rex accipiebat in amplis (= *Verg. Aen.* III 353) c
5 seruus $\gamma V c$] om. $r f z$ satyricae $r V c$] satyricae $\gamma f z$ 8 in-
quit dux] dixit V dux c 10 nam] nam et $V c$ 11 imper:]
et imperium c imperium V imperitum r 22 ut — sona-
bant] om. z

83. *⟨Secundo⟩] *Ἰπποκρίτης* subsequente, idest et ipso poscente pocula (Γfz

86. § Mazonomo (c)] Genus lancis (*item Porph.*), in quo portantur escae, ueluti grande salsare (ΓzVc

5 89. *Nam suauius est solos armos leporis comedere, quam cum lumbis (Γz

*⟨Lumbis⟩] Lumbi plus habent carnis, armi uero indigestiores sunt. Oblati sunt igitur nobis armi cum lumbis, quos commodius fuisset solos esse, quam simul

10 cum lumbis (Γz
§ Vt m. s. (c)] Quia in clunibus aliquid habent tetri coloris et saporis minus iucundum (ΓzVc

90. *Edit (c)] Pro edat (Γfz

[Et futurum tempus ab indicatio ueteres sic faciebant: edo, es (V]

91. *Has merulas dicimus, quomodo has turdas (Γf

92. § Nisi causas n. (c)] Idest ista pulmenta, quae attulit nobis Nasidienus, suauiter comederemus, nisi nobis narrasset causam, quare partes eorum attulisset et non

20 integra. Intellegimus autem dixisse Nasidienum [se] uermes inuenisse in ceteris partibus, quas non attulit (ΓzVc

1 *ἵπποκρίτης* r ynoppie f ὙΠΟΠΤΙΤΑ γz 3 maronomo c
4 salsare rz c] falsare V salare γ cf. salsarium (= saucière) *Apicius*
7 uero] om. z 9 fuisset] om. Γ simul] om. z 11 habent
Γz] habetur Vc 12 iucundum rz V] iocundum γ iucundi c
20 se edit. om. Γz Vc 21 ceteris Γz V] cunctis c edit., sed
uid. stud. Vindobon. 1901 p. 115

EPISTVLARVM LIBER I.

EPIST. 1

*Epistolarum libri tantum nomine dissimiles a libris sermonum sunt; nam et metrum et materia uerborum et communis assumptio eadem est (*ex Porph.*). Hoc solum 5 distare uidentur, quod hic quasi ad absentes loqui uidetur, ibi autem quasi ad praesentes loquitur. Et hii ultimi sunt sui operis libri, licet scriptorum uitio in multis codicibus locum sermonum occupauerint (*γ cons. F*)

*Apparet Horatium hos libros hortatu M<a>ecenatis 10 scripsisse (*Γ'αb*)

1. 'Prima Camena' idest principio operis mei (*Γ'αb f V*)

Virgilianum illud (*ecl.* 8, 11):

A te principium, tibi desinet (*Γ'αf V, absc. b*) 15

2. 'Rude' est signum missionis artis gladiatoriae. Alii tamen dicunt 'hoc rude', alii 'hic rudis' (*Γ'αb V* <Rude>] Pro 'rudi', idest uirga (*Γb; in V nihil extat praeter α*).

Metaphora a gladiatoribus (*Γ' b V*) 20

3. Ludo (*α*)] Officio scribendi. Ludum autem μεταφορικῶς uocauit, ut ostenderet periculosum opus esse

12 idest] *om. Γα s. b* mei operis *b f* 14 uirgilius *v V*
illud *Γα*] *om. v f V, absc. b ut uid.* 17 tamen] *om. v V*
20 metafora *v V* 21 ludum] *ideo V* 22 metaphoricos *b*
metaforicos *γ α v V*

scribendi, quia post pugnam contulit se ad agri culturam.
Aliter: idest antiqua consuetudine scribendi, et perseueravit
in metaphora (Γ' α b V

4. Veianius (α)] Nomen proprium gladiatoris opi-
5 natissimi (Γ' α b V

[Nomen gladiatoris et] iucunde hoc exemplum attulit,
quoniam superius (u. 3) dixerat 'antiquo includere ludo'
(Γ' α b V

6. In extrema harena. Quia gladiatores petitori
10 rudem de media harena conferunt se ad crepidinem Circi;
adeo proximus, ut possit populum tristi uultu [uelocius]
exorare. Aliter: idest ne sub circulo Amphitheatri stans
petat rudem; nam ibi consuetudinis est stantem gladia-
torem petere missionem (Γ' α b V

15 7. <Purgatam>] Facilem uel idoneam ad audiendum,
idest habeo, qui me s<a>epius moneat (Γ' α V

Est mihi (α)] Idest est mihi magister philosophus,
qui personet aurem et faciat purgatam, non qui aurem
meam purgatam personet, sed qui uerba personet et faciat
20 aurem meam purgatam (Γ' α b V

9. Ad extremum ridendus (α)] Valde ridendus; peccat
enim equus, si usque ad extremum labore (Γ' α V

*<Ilia ducat>] Frequenter anhelet (Γ α b

10. *<Ludicra>] Carmen lyricum (Γ α b

25 11. Quo me duce (α)] Qua doctrina, quibus opibus,
qua secta, quibus praeceptis philosophiae (Γ' α b V

14. Hoc secundum Stoicos, qui non docent, nisi

2 aliter idest] om. v, euanuit V et] om. V 3 meta-
fora γ v V 4 opin:] om. b 6 nomen—et] om. v 10 cre-
pidinem Γ b] crepitudinem α v V 11 populum possit V
uelocius Γ' α b v om. V 13 petat rudem] om. V consue-
tudinis Γ' α] consuetudo V consue] b 15 uel] om. v V 16 se-
pius moneat γ α] s: admoneat r doceat sepius v V 17 idest]
om. V 18 non — purg: personet] om. V non — purgatam]
om. b v 19 personet uerba V 22 si usque Γ α] suisque v V
laboret Γ α] om. v V 27 docent] dixerit V

iuraueris te secuturum. Aliter: metaphoricos locutus est a militia, quia iurabant milites in uerba ducis et sic ibant ad militiam ($\Gamma' \alpha b V$)

16. *〈Agilis〉] Negotiosus, accinctus, paratus ad laborem ($\Gamma \alpha$)

5

*Facilis, uel mobilis et diuersa appetens ($\Gamma \alpha$ Mersor ciuilibus undis (α)] Mire in metaphora perdurauit, quoniam dixerat 'tempestas' ($\Gamma' \alpha b V$)

17. Hoc est: Stoicorum sectator sum, qui non dant uirtutem nisi perfectae philosophiae, cum Peripatetici et 10 alii etiam non perfectis honorem derelinquant ($\Gamma' \alpha V$)

'Satelles' autem dixit, ut ostendat philosophiam esse reginam ($\Gamma' \alpha b V$)

18. Aristippus Cyrenaicus fuit Epicur(e)us, qui summum bonum uoluptatem dixit. Ideo ergo ait 'furtim', 15 quoniam interdum post uerae uirtutis custodiam uoluptate uincatur ($\Gamma' \alpha b V$)

19. Nam Stoici dicunt natum hominem [ad hoc], ut a re publica regatur, Epicurei, ut homo rem publicam regat. Aliter: quoniam auari pecuniis seruiunt, ideo 20 Horatius quasi philosophus dicit: conor, ut mihi seruiant pecuniae, non ut illis ego seruiam ($\Gamma' b V$)

23. Idest molesta sunt mihi illa tempora et graui, cum transeant me de philosophia non legente ($\Gamma' V$)

27. *〈Regam solerque〉] Regam in rebus prosperis, 25 soler in aduersis ($\Gamma \alpha b$)

28. *Linceus uir quidam fuit, qui stans ab uno littore Adriatico uidebat hominem ambulante in altero (α)

1 aliter] *om. b*, qui met: — mil: post hoc — secuturum ponit metaphoricos *b*] metaforicos $\gamma \alpha v V$ metaphorice *r* est locutus V locutus γ 7 in met: perdurauit $\Gamma' \alpha b$ ut *uid.*] perseuerauit in *m*: v mire perseuerat *i*: *m*: V metafora αv , recte $\Gamma b V$ 8 dixerat $\Gamma' \alpha$] dixit V 11 etiam] et iam v et $\Gamma \alpha$ multi V 12 sat: — dixit *b*] *om. cett.* 15 dixit $r V$] dicit γv dicunt α , *euang. b* 16 uoluptatibus deuincatur α 18 ut $\gamma b v V$] ad hoc ut r 22 illis ego V] ego illis $\Gamma' b$ 23 idest γv] ideo r *om. V* 24 me de phil: non legente Γ] me non legi. *tē. V*

30. Glyco quidam athleta fortissimus fuit. Alii
'Milonis' legunt, illius Crotoniatis, qui apud Olympias in
agone interfectum taurum suis humeris dicitur sustulisse
(Γ' α b f V

5 31. Chiragricus dolor est, qui nodositates quasdam
generat in iuncturis manuum, quia chiros (*leg. chir*) dici-
tur manus, unde chiragrici uocantur [medici], qui manibus
laborant. Dicit ergo: si non potest aliquis tantae fortitu-
dinis esse, quanta fuit Glico, non ideo debet corpus
10 neglegere (Γ' α b V

32. Contra eos, qui dicunt ideo philosophandum non
esse, quia philosophia comprehendere non possit, hic dicit
esse etiam secundae gloriae locum (Γ' b V

Quasi aliquis dicat: quid studeas philosophiae rebus,
15 cum non possis peruenire ad summam sapientiam? (Γ' α b V
'Quadamtenus' dixit ut 'hactenus', idest usque ad
aliquantum doctrinae peruenire, ut (*Verg. Aen. III* 427):

Pube tenus (Γ' b V cons. α

34. *'Voces' κατὰ τὸ αὐτό (Γ' α f
20 <Dolorem>] Idest indignationem tuam, quod sis
pauper (Γ' α f V

36. * <Piacula>] Mire philosophiam expiationem ait
esse uitiorum (Γ' α b

1 glyco r] glico γνbfV gliē (= glicon) α athleta rαf]
adleta γνV at letab 2 aput vjb pr.] apud Γ' α f v corr. b corr. post V
(ortum ex ap) 5 chiragricus α] chiraicus γV chyragricus r
chiragricus v parum liquet b est] om. α 7 unde — labo-
rant] fort. interpol. unde γναV] inde r chiragrici γναV
chyragrici b corr. chigrici b pr. chyrurgici r uocantur Γ' V]
uocant b dicuntur α 8 ergo] om. b 9 glico γναbV] glico
gigas r ideo Γ' b V] tamen α 12 comprehendir b] compr: γνV
13 esse K.] non posse V posse cett. 15 peruenire ad s: s: V] ad
summam philosophiam (philosophie α) peruenire Γ' α b
16 quadamt: — idest] est quodam prodire tenus idest α qua-
dam rv] quodam γbV corr. quedam V pr. dixit V] om. Γ' b
hactenus] actenus vV hactenus, noue Γ' idest V] om. Γ' b
ad b] om. cett. 17 ut — tenus] om. α 19 katatoyantoy
Γ' α f 23 esse] om. rα

37. <Pure>] Bene lecto libro atque recte: sine cogitatione libidinis ($I'abV$)

Ita ait 'ter pure' ut ter mergunt, qui se expiant, ut Persius (2, 15. 16):

Merge 5

Mane caput bis terque et noctem flumine purgas

($I'abfV$)

*<Ter pure lecto>] Quasi sacrosanctum sit aliquid in praeceptis philosophiae (Iab)

40. *Omnis hic locus consonat Tusculanis disputationibus (II 5, 13) (Iaf)

42—48. <Vides — discere et audire et meliori credere non uis?>] Sensus [talis] est: cur non maiora uitia metuatis, cum minora uitia refugiat? ($I'αV$)

Vt consequaris honorem et diuitias, omnia perfers et non uis ea discere, quibus possis contempnere, quae sunt periculo comparanda? ($I'bV$)

43. *<Turpem repulsam>] Quam tu existimas turpem, non quia ex sententia sua hoc dicit ($I'ab$)

47. *Vt contempnas ea, quae stulte miraris, non 20 uis discere? ($I'b cons. α$)

*Ἦστερον πρότερον: nam prius audimus, postea discimus (Iab)

48. <Meliori>] Idest doctori, praeceptori, philosopho, et hoc interrogatiue dixit ($I'abV$) 25

1 libro vV] *om.* Iab 6 bis — purgas] *om.* V et — purgas] $//// v$ 13 sensus est $γα$] sensus talis est V sensus est talis v sensus r non maiora uitia I] maiora uitia (uicia V) non vV 14 refugiat $K.$] recipiat $γα$ *Hauthal* recipit v recuperatis V suscipiat r cupiat b , *sed falso loco, scilicet inter 'iani' et 'ante' in schol. 54, uid. stud. Vindobon. 1901 p. 115 sq.* 16 quae $I'V$ queque $b v$ quaeque = quaecumque? 17 periculis b 22 $ΥCΘΡΟΠΡΟΤΗΡΟΝ$ r isteron proteron $γ$ ysteroproteron b ystero proteron $α$ 24 idest vV] *om.* Iab 25 dixit V] *om.* $I'ab$

49—51. Idest libenter solitum (*leg. solitus*) obire certamina, sed ignobilia. Ideo enim dixit 'circum pagos'. Huic si detur spes sine labore ad Olympiacam coronam perueniendi, magna cupiditate debet accurrere. Quod
 5 euenire potest de philosophia, quae praestat sapientiam, idest sanitatis effectum (*Γ'αβV*)

Idest omnibus optabile est mereri coronam sine labore, ac per hoc ostendit utilius esse homines per praecepta philosophiae cum otio damna paupertatis releuare,
 10 quam per pericula, quae subeunt terra marique (*Γ'αβV*)

*'Compita' dicuntur, quae patent in multas uias (*Γαβ*)

Sensus: quis possit, inquit, ad palmam sine certamine peruenire? Philosophiae autem appetentia sine certamine ducit ad gloriam (*Γ'αβV*)

15 Ipse potest contempnere, cui est spes honestae uitae. Cui est dulcis uita sine palma, ipse contempnit; idest philosophus est (*Γ'αβV*)

Sine studio certaminis, quo certamine adquiritur palma (*Γ'αβV*)

20 **53.** Haec repetitio ostendit contemnendam esse pecuniam (*νβV*)

54. Duo Iani ante basilicam Pauli steterunt (*cf. Porph.*), ubi erant loca feneratorum. Aliter: Ianus dicebatur locus, in quo solebant conuenire feneratores (*cf. Porph.*); idest omnes, qui conueniunt ad Ianum, haec
 25 locuntur (*Γ'αβV*)

1 idest] *om. νV* 2 set *γ* 4 <debet cu>piditate *b*
 cupiditate *Γα*] cupidine *νV* 5 de phil: potest *Γ'αβ*
 7 optabile *Γ'αβ*] optale *V* opitale *ν* 9 damna *γβ*] dampna
cett. 10 terra et mari *V* 11 competa *γ om. α* 12 sensus
 — inquit et sine certamine per negligentiam *om. V* 17 est
r cons. b] *om. γα νV* 18 adq: palma] per negligentiam *om. V*
 20 contemnendam (contempn: *ν*) esse pec: *νβ* p: esse contemnendam
V 23 erat locus *γα νβV*] erant loca *r* fen: *γνβ*] foen:
cett. 24 (fen: *γα νβ*) 25 omnes *ρα νβV*] *om. γ* 26 locuntur
ρα νβ] loquuntur *γV*

55. <Dictata>] Quae in scolis accipiunt ($\Gamma' \alpha b V$)

Quasi praecepta a parentibus data. Dictata proprie dicuntur, quae pueris a librario dictantur. Aliter: idest has fabulas senes docent et pueri, quibus par inperitia in animo est, ac per hoc sunt contemnenda, quae dictitant. 5
Aliter: maximus minimusque homo Romanus hoc dicit ($\Gamma' \alpha b V$)

56. Consuetudo quondam fuit Romae, ut iuuenes philosophiae studentes et senatores in Curiam intrantes in
K<a>euo brachio ferrent tabulas ad aliquid exarandum et 10
loculos ad aliquid sibi emendum, ut ostenderetur, quia qui uolunt diuites esse sapientiae primo se studio con-
ferre debent ($\Gamma' b V$)

*'Loculos' dixit, in quibus graphia chartaeque ponuntur ($\Gamma \alpha$) 15

58. Alia subiectio: sed plebeius eris, si a quadringentis milibus sex aut septem milia minus habueris, quia Otho Roscius, tribunus plebis quidam, iussit non debere fieri equitem Romanum, nisi eum, qui habet quadringenta milia ($\Gamma' \alpha b V$) 20

59. <Plebs eris>] Hoc est: in quattuordecim ordinibus non sedebis ($\Gamma' \alpha b V$, ν bis)

Idest etiam pueri dicunt summum bonum esse uirtutem. Aliter: etiam pueri dicunt: qui recte uiuit, rex est. Dicit: praecepta philosophiae etiam pueri didicerunt, 25
ex quo grauat legem Othonis ($\Gamma \alpha b V$)

3 aliter] *om. b* 4 par $\Gamma' \alpha b$] *om. V* inper: γ] imper: *cett.* 5 in V] *om. \Gamma' \alpha b* animus $\gamma \alpha b \nu$ est $\Gamma' b$] *om. V* (est animus α) contemnenda ν] contempn: $\Gamma \alpha b V$ 6 aliter *om. b* homo] *om. \alpha* 10 exarandum — emendum] sibi emendum et ad aliquid exarandum V 11 sibi em:] emendandum b emendum r 12 se st: *c: om.* debent $\gamma \nu V$ debent studere r 14 loculos r] *om. \gamma \alpha* grafia $\gamma \alpha$ 17 quia — plebis] *om. V* 18 tr: pl: *om. b* 19 qui habet] *om. V* 21 hoc est $\Gamma \alpha b V$] idest ν quattuordecim γ IIIIX ν XIII. αb quattuordecim r quarto decimo ν *alt. l. V* ordine νV 23 idest — aliter] *om. \alpha* etiam (ec: r) pueri γ pueri eciam b pueri V 24 etiam γ] eciam $r \alpha b$ *om. V* uiuit] facit α 25 etiam pueri γ] pueri etiam b pueri eciam r pueri αV

62. *Quae senatori certam summam patrimonii statuit (Γ'αb

63. <Nenia>] Ludus, cantilena, quia dixit 'ludentes'. Aliter: neniam laus mortuorum, sed hic cantilena, ut alibi
5 (*carm.* III 28, 16):

Merita nox quoque neniam (Γ'αbV

64. Curius uir fortissimus fuit [Romanus], qui Corinthios uicit (Γ'αbfV

Hoc dicebant et Curii et Camilli, is regnum habuit, qui possit recte facere. Sic lusit Curius Dentatus, sic Furius Camillus, et tamen recte facere ludendo didicerunt (Γ'αbV, sic — did: ν bis

65. Ros(c)ia (α)] Idest Roseius melius docet, qui dicit undecumque habendam esse pecuniam, an philosophus
15 docens contempnendam esse superbam fortunam? (Γ'αbV <Suadet>] Suademus etiam ad mala, hortamur ad bona (Γ'αbV

67. Pupius tragoediographus ita adfectus spectantium mouit, ut eos compelleret ad lacrimas, unde distichon
20 fecit (*Pup. trag. fragm., cf. Baehrens fr. poet. Rom.* 348 et *Welcker Gr. trag.* 1433 sq. I 406):

Flebunt amici et bene noti mortem meam;

Nam populus in me uiuo lacrimauit satis (Γ'αbfV

68. <Responsare>] Contumaciter respondere; is re-

1 patrimonium rb 3 ludus — ludentes] ludicra cantilena α 4 aliter neniam] † lenia α neniam Γ' b] lacuna V
7 fortissimus ν V cons. Porph.] fortis Γ' αbf romanus Γ' αbf] om. V 9 camilli Γ' αb] camillus ν V is Γ' α his b om. ν V
13 qui d: und:] om. V 14 an] quam V 16 ad mala Γ' αb] ad alia V malia ν 18 pupius bfν] pubius V pupus α
puppius Γ adf: γ αbν] affectus rfV 19 compelleret ad lacrimas r] compelleret γ αbν V flere compelleret f distichon fecit] distichon fecit Γ' distichi confecit α distrahi confecit V dicti confecit f [con fecit b 23 in] om. rb 24 contumaciter hic om. γ α respondere is] om. γ respondere is respondit [repondit b] contumaciter] respondit is V quis respondit contumaciter α, uid. stud. Vindobon. 1901 p. 116

spondit contumaciter, qui aduersa aequo animo tolerat
($\Gamma'\alpha b V$)

70. Si, inquit, interroget me populus Romanus,
quare non aequaliter sentio cum illis amando, quae ipsi
amant, idest diuitias, et fugiendo, quae ipsi fugiunt, idest 5
paupertatem, cum non solum in una urbe, sed etiam in
una porticu cum eis sedeam, respondebo, quod uulpes
respondit. Quodam enim tempore leone <a>egrotante, cum
omnes ferae ad eum uisitandum uenirent easque deuoraret
intrantes ad se in caueam, tandem uenit et uulpes ad 10
ostium caueae. Quam coepit leo hortari, ut ad se in-
troiret. Respondit illa: terrent me [inquit] uestigia in-
redientium, sed non reuertentium. Quod dicit poeta:
ideo non consentio uobis diligendo diuitias, quas amatis,
quia neminem uestrum diuitiis prosperare uideo ($\Gamma'\alpha V$ 15
cons. b

71. Iudiciis (γb) Consiliis uel opinionibus, quibus
uulgus fruitur ($\Gamma'(r\alpha\nu)b V$)

74. *Quia periculose tecum consenserunt alteri, ut
Gra<c>chi de lege agraria ($\Gamma'b$ 20

Idest quia si quis populi sequitur uoluntatem, nullum
iam habet circa sapientiam respectum ($\Gamma'b V$)

77. Arguit diuersitatem uotorum; haec sunt paradoxa
Stoicorum ($\Gamma'b V$)

*<Conducere>] *Μισθοῦσθαι*; in publicis actibus de- 25
morari ($\Gamma'b E$)

78.<Venentur>] Insidiis capiant(captent?)($\Gamma'\alpha b V, \nu bis$
<Auaras>] Parcas, ac per hoc diuites ($\Gamma'\alpha b EV$)

79. Idest quorum poscant patrimonium, lacerent
atque tollant ($\Gamma'b$ cons. V , ubi post 'diuites' extat 'atque' 30

3 interrogauerit $r b$ 7 quod] quae b 10 uulpes
 $\gamma \alpha \nu V$] uulpis r 12 inquit $\gamma \nu$ om. $r \alpha V$ 17 consiliis] om. ν
21 idest Γb] om. νV populi b 23 haec — st: *pertinere*
uidentur ad u. 106 25 *ΜΥCΘΗΟΥΕΘΑΙ* r om. $\gamma b E$ de-
morari in publicis rebus E 27 capiant $\Gamma' \alpha$] captare V
captant ν alt. $l.$ capientur b

<In uiuaria>] Ad retia, ad nasas (Γ' b E V

80. * <Occulto>] Quia paulatim crescit foenus non
sentientibus debitoribus (Γ α b

81. <Esto>] Sensus: fero, inquit, quod non sit omnium
5 una sententia; illud non tolerabile, quod proposita sua
mutant in horas (Γ' b V

84. Idest etiam mare et lacus diuitium consentit
sententiis, quia supra mare et lacus exstruunt aedificia
(Γ' α b V

10 86. *Hoc est: primo delectatur in mari <a>edificare;
mox mutata uoluntate et in mediterraneo. Teanum Sidi-
cinum enim in mediterraneo positum est (Γ α b

*Continuo iubet ferramenta transferri ad componen-
dum praetorium (Γ' α b

15 87. * <Lectus genialis>] Μεταφορικῶς. Lectum ge-
nialem uxorem dicit (Γ' b f E sim. α

90. Mire respondit, quoniam supra (u. 76) dixerat:

Belua multorum es capitum (Γ' b V sim. α

Ex fabula Virgilii (georg. III 387—414) facit pro-
20 uerbium, qui narrat Prot[h]eum, uatem Neptuni, in
mille formas mutari, et est sensus: nescio, quomodo
possum uti tali homine, qui s<a>epe mutat propositum
suum (Γ' α V om. b

Idest quibus iurgiis, quibus praeceptis, qua doctrina

1 nasas] nasas haec nas Γ' b V nasas hec nas E dicimus
add. V, fort. scrib. haec nasa dicimus 7 idest] om. α V absc. b
diuitium γ] diuitum cett. 8 supra — lacus] super ea α
exstruunt Γ cons. b] extruunt α V extruit ν 11 et] om. γ
sidicinum enim] dicit quod α sidicinā /// in med: b
12 enim γ] om. γ eras. b est r α b] om. γ 13 continuo]
mox α, absc. b compon: r] compon: γ α b ν 15 ΜΗΤΔΦΟ-
ΡΙΚΟC r metaphoricos γ b f E 18 es V] esse r est γ ν om. b
19 uirgilii Γ' uirgii V uirg α facit — propositum] om. α
facit] fecit V 21 et est] om. ν 22 possum γ α ν V] pos-
sim r 23 suum V] om. Γ' α 24 idest] om. α V, absc. b
quibus pr:] om. b

possim huiusmodi hominum inconstantes obiurgare sententias? ($\Gamma' \alpha b V$)

92. Idest similiter pauper alienum nauigium fastidit et cupit mutare quemadmodum suum, ac per hoc ostendit in nulla re homines habere constantiam, sed esse mutabiles ($\Gamma' \alpha b V$) 5

93. Nauseare <in>proprie dicuntur, quibus eadem fastidium afferunt, et hic proprie 'nauseat', quia nauis fecerat mentionem ($\Gamma' \alpha b E V$)

<Priua>] Propria. Alii priuam intellegunt, quae 10 una uni adsignatur, quae hic et priuata possit intellegi ($\Gamma' b V$)

94. *<Inaequali>] Inperito, qui inaequaliter tondit, et est ypallage ($\Gamma \alpha b f$)

95. *Subucula (b)] Proprie dicitur pannus additicius, 15 a subiciendo uel subsuendo ($\Gamma' \alpha b E$)

*Pexa tunica est, quae demissa est usque ad talos, sicuti (*Iuuen.* 11, 149. 150) pexi capilli: demissi ($\Gamma' \alpha E$)

96. *<Dissidet impar>] Non aequalis sedet in humeris ($\Gamma \alpha b f E$) 20

101. Idest cum haec omnia fecero, putas me communem errorem pati, et ideo non magis curam adhibes quam sano ($\Gamma' \alpha b V$)

102. <Curatoris>] Qui solet dari insanis; ac per hoc 'monitoris'. Sensus: tu castigatorem et monitorem in 25 leuissimis reprehendis, maiora non corrigis ($\Gamma' \alpha b V$)

103. Mos erat Romanorum, ut paruulis remanentibus orphanis a praetore daretur patronus et procurator illorum substantiae quilibet ex propinquis. Si propinquus abesset, dabatur bonae famae homo ($\Gamma' \alpha b V$) 30

1 possim $\Gamma \alpha b$] possum νV hominum *post* obiurgare *pon. V* 3 idest] *om. V, absc. b* fastidit nauigium V 7 *em. K.*
9 mentionem fecit V 10 propria Γb] *om. \nu V* 11 ads: r] assignatur $\gamma \nu V$ 18 sicuti — demissi *om. E* 19 in] *om. \gamma E* 21 communi errore r *cons. b* 23 quam sano V] ut insano $\Gamma' \alpha b$ 24 ac — corrigis] *om. \alpha* 26 lenissimis ν 29 abesset $\Gamma' \alpha$] deesset $V, absc. b$

Idest cum sis adiutor fortunarum mearum et uideas me istis modis insanire, non curas dandum esse mihi curatorem a praetore? ($\Gamma'\alpha V$, b *absc.*)

106. Iam redit ad sententiam Stoicorum: in hoc
5 sapiens Ioue minor est, quia moritur. Aliter: uno minor Ioue est, quod in caelo non est ($\Gamma'(rE)V$, b *absc.*)

108. Tangit hic Stoicos, qui dicunt sapientes bene sanos, etiamsi aegrotent [sanos esse]. Ego autem dico sanum esse sapientem, si sine morbo est; idest [etiam]
10 sanus est sapiens, si non indigestione laboret. Et hic satyricè dicit, idest sanus est, si non male habet ($\Gamma'\alpha b E V$)

'Pituita' proprie est morbus capitis, uel uitium gallinarum atque pullorum ($\Gamma'\alpha E V$)
15 Pituita] Sineresis (*leg. synaeresis*) (νV)

EPIST. 2

1. In hac epistola illud ostendit, in duplici opere
Homerum duo uitae exempla monstrasse: uirtutis ac sapientiae. Hanc autem epistolam scribit ad Lollium con-
20 sularem ($\Gamma'V$ *cons. α*)

Horatius [hic] cata theorian Homerum legerat, idest ut disceret carminis dispositionem tantum ($\Gamma b V$)

Aliter: in hac epistola uult ostendere apertius et

2 cures V curatorem mihi νV 4 iam redit ad sententiam V] sententia rE 8 sanos esse *om. α* esse *om. E* 9 etiam $\Gamma\alpha$] etiam b , *om. νV post est pon. E*
10 hic satyricè b] hic satirice $\Gamma\alpha E$ hic satire ν hac satyra V
11 dicit] loquitur r habet $\Gamma'E$] habeat V habens α
13 pituita] *om. $\gamma\alpha$* est — pullorum] *om. νV* 15 pituita
dedimus ex coniectura: ipsum schol. in νV extat ad epist. 2, 7 cum lemmate conlisa (collisa V) 21 hic *om. V* cata
theorian γb] catheorian r cathegoria V 22 ut Γb] *om. V*
tantum $\gamma b V$] tamen r 23 aliter Γ] *om. $b\nu V$*

melius se discere praecepta philosophiae ab Homero quam a philosopho ($\Gamma'\alpha b V$)

4. Crisippus Apolloniensis antistes fuit sectae Stoicae; Crantor eiusdem ciuitatis, pulchritudine corporis conspicuus, non tantum a Xenocrate, praeceptore suo, sed etiam a Palemone, qui Xenocratis scholam excepit, in eo (*leg.* 5 ideo) amatus est, qui (*leg.* quia) placebat. Consecutus est autem in Ac[h]ademia maximam dignitatem ($\Gamma'\alpha V$)

7. 'Duello' bello; et dictum duellum, quod inter duas partes geratur ($\Gamma'E V$) 10

9. 10. Docet, quomodo causa perturbationis fuit re-gibus commissum Paridis ($\Gamma'\alpha b E V$)

10. Dicebat Paris uoluntatis esse, non necessitatis, recte uiuere ($\Gamma'\alpha b V$)

'Beatus' in uoluptatibus constitutus potiatu- 15 luptate. Aliter: uoti compos fruens amica, secundum opinionem Paridis ($\Gamma'\alpha b V$)

12. <Inter Peliden . . . et inter Atriden>] Isti enim, idest Achilles et Menelaus, licet unius partis essent, ple- 20 rumque erant inimici ($\Gamma'(\gamma\alpha\nu)b V$)

14. *<Plectuntur>] Patiuntur. 'Venusinae plectantur siluae' (*carm.* I 28, 26. 27) (Γb)

15. Seditione, dolis et ira peccatur apud Graecos, scelere et libidine apud Troianos, aut ab omnibus ubique peccatur ($\Gamma'\alpha b V$) 25

17. Ideo discreuit, quia uirtutem patientiam dixit, sapientiam autem pro prudentia ($\Gamma'\alpha b V$)

3 (crisippus $\Gamma'\alpha V$) 4 pulcrit: γV 6 scholam V] cholam v scolam Γ' scolas α in eo] ideo *Hauithal* adeo *Cruquius* 7 armatus V 8 autem] *om. \alpha v* achademia $\Gamma' V$ achademia α 9 duello bello et $r E$] *om. v V* duello bello γ 14 recte uiuere] *om. \alpha* 15 beatus] *om. \alpha* const:] posi- tus V uoluptatem $v V$ 16 fruens $\Gamma \alpha$] frueris $v V$ 17 paris $v V$ 19 menelaus] *Agamemnon edit.* 23 (apud v *utrubique*) 24 ab r] *om. \gamma \alpha v V absc. b* 27 pro prudentia $r v V$] prudentiam $\gamma \alpha b$

19. Versus ex Odissiae sumpti principio, ut in arte poetica (*u.* 142):

Qui mores hominum multorum uidit et urbes

($\Gamma'\alpha b V$)

5 21. Hoc est: asperitatem casuum ita pertulit, ut nec undis obrui posset ($\Gamma'\alpha V$)

23. Circe (*codd. perperam* Penelope) meretrix fuit, quae amatores suos sua pulchritudine fecit luxuriosos ($\Gamma'\alpha V$)

10 *Non Circen dicit meretricem fuisse, sed significat fabulam hanc iuxta Stoicos fuisse fictam, qui auaritiam et cupiditatem ac libidinem dominos uocant, et eos dicunt solos esse liberos, qui uitiiis carent ($\Gamma'\alpha$)

27. <Nos numerus sumus>] Vulgares sumus, uiles ($\Gamma'\alpha b V$)

15 28. <Sponsi Penelopae>] Proci, quos Homerus enumerat ($\Gamma'b E V$)

'Nebulones' perdit, luxuriosi, molles, inepti. Varro: obscuros, ignoto loco natos ($\Gamma'\alpha V$)

20 [Aliter: nebulones sunt homines callidi et simulators mendacesque (*sim. ε*), dicti a nebula, quod obscuri sunt ($\alpha v V$)]

'Alcinoi' luxuriosi ab Alcino, rege Pheacum, ac per hoc Pheacas uoluptate gaudentes debemus accipere ($\Gamma'\alpha V$)

25 [Aliter: Alcinoi mendaces ab Alcino rege Pheacum, qui fuit mendacissimus ($\alpha v V$ *cons. ε*)]

29. <In cute curanda>] In curando corpore ($\Gamma'(\gamma E) V$)

31. *<Cessatum ducere curam>] Ad cessandum curas trahere, ut (*Verg. Aen.* VIII 241):

Quaesitum Aenean et moenia Pallantea ($\Gamma'\alpha$)

3 et urbes] *om. v V, abs. b* 5 hoc est] *om. α* 8 suos
sua $\Gamma'\alpha$] suas V pulchritudine V luxuriosos $\Gamma\alpha$] uoluptuosos V 10 circem γ circē α 14 uiles] *om. b* 20 aliter]
om. α, quia hoc schol. ante illud 'nebulones — natos' exhibet
26 aliter alcinoi] *om. α*

33. Per philosophiam discendo rectam uiam, ut leues te noctu et praecepta philosophiae legendo instituas ($\Gamma' V$)

34. Idest si nolueris uentura uitia propellere a te, cum te oppresserint, tunc conabere illis resistere frustra, 5 cum nihil proficies ($\Gamma' \alpha V$)

Stoici stultos sanos negant esse. Est ergo sensus: si hoc laborare nolis, ut sis sapiens, aliud necessario laborabis ($\Gamma' b V$, sed *b propemodum euanuit, om. α*)

Quoniam hydropici iubentur a medicis currere; ita 10 enim morbus eorum solet extenuari labore ($\Gamma' (r \alpha \nu) b V$)

36. Si non, inquit, propter philosophiam uigilaueris, propter inuidiam et amorem dormire non poteris ($\Gamma' V$)

37. *Idest quando senseris maximum esse dispendium sapientia caruisse ($\Gamma' b$) 15

40. Vt (*Verg. Aen. VIII 364*):

'Aude, hospes, contempnere opes'.

'Aude sapere' aude continentiam sequi, idest aude discere philosophiam ($\Gamma' \alpha b V$)

41. Recte uiuendi prorogat horam ille, qui tempus 20 discendi distulerit, idest qui differt discere, quod necessarium est ($\Gamma' \alpha b V$)

Sensus hic est: qui ullum praeterit tempus, quo melior fieri non labore, stultus ac rusticus habendus est similisque ei, qui cursum fluminis spectat, tamquam finem 25 aliquando facturi ($\Gamma' b V$)

Qui autem institutum bonae uitae in tempus differt, rustico similis est expectanti ad explendum omnem flu-

1 per Γ'] *om. V et edit.* 7 s: negant esse γV] s: esse
n: r <esse s>anos negant b 8 laborabis] cogitabis r
10 hydr: r] ydropici V ydropica ν hidropicus α hidropici b
11 attenuari per laborem α extenuare solet V labore r] laborem $b \nu V$ 12 non ante uigilaueris *pon. V, fort. rectius*
13 non dormire poteris γ 14 idest] *om. ν* 16 ut] *om. V*
18 idest] *om. $\alpha \nu V$, b euan.* 23 hic Γ] hoc νV , *absc. b*
24 melior fieri non] melius V 28 expectanti $r V$ expeccanti α
ad — lapsum] cursum fluminis V

minis lapsum [tamquam finem aliquando facturum sit
flumen currendi] ($\Gamma'\alpha b V$)

44. Sensus est: sed stulto nihil satis est ($\Gamma'\alpha V$)

45. *(<Pacantur>)] Excoluntur, arantur, ut Virgilius
5 (*georg.* II 239):

Mansuescit arando ($\Gamma'\alpha b$)

46. Hoc est: cui adest, quod sufficit, huic amplius
nihil est quaerendum ($\Gamma'\alpha b V$)

Monet hic, si ea, quae cupit quis, adeptus fuerit,
10 cupiditati suae faciat finem [ut alibi ipse (*carm.* III 16,
43. 44):

Bene est, cui deus optulit
Parca, quod satis est, manu] ($\Gamma'\alpha b V$)

49. Intellegi uult illum recte ualere, qui quaesitis
15 rebus bene utitur; idest nisi fueris uitis purus, diuitiae
te ornare non possunt ($\Gamma'\alpha b V$)

Opus est, ut sit sanus primo, qui uti cogitat prae-
paratis ($\Gamma'\alpha V$)

Sensus est: melius est sanum esse et pauperem, quam
20 in diuitiis aegrotare ($\Gamma'\alpha b V$)

53. Ostendit surditatem frequenter propter sordes
collectas et humorem noxium, qui non curatur, accidere
($\Gamma'\alpha \varepsilon V$)

54. Idest nisi pectus bonum et purum sit, quic-
25 quid huic dederis, non potest esse gratum ($\Gamma'\alpha V$)

1 tamquam — currendi α om. cett. 3 sensus est V]
sensus $\Gamma'b$ om. α nihil rV] nil $\gamma\alpha b$ 4 arantur] om. b
ut] om. $r\alpha b$ 7 hoc est vV] idest $\Gamma'\alpha b$ 9 quis αV]
q] b adsequi r om. γv 10 faciet vV ut — manu]
om. vV 16 te] tote vV 17 sit sanus $\gamma\alpha$] sanus sit
 $r b v V$ uti cogitat \bar{p} paratis $\gamma\alpha b$ cogitat uti paratis r
paratis .i. quesitis (adquisias pro acquisitis (ut exhibet gloss. γ) v)
uti cogitat vV 24 idest $\Gamma'\alpha$] om. V 25 huic] om. v

Allegoria: ita tu prodis uoluptates, nisi uitia semoueris, nisi promptum pectus tuum fuerit, doctrina quoque ipsa uitabitur ($\Gamma' \alpha b V$)

55. <Sperne uoluptates>] Hic non adeo persuadet, ut spernamus, sed illam debes spernere, de qua sequitur dolor. Nam contra dogma suum loquitur, si ab Epicureorum secta discedit ($\Gamma' \alpha b V$)

56. <Pete>] Pone; idest ne cum perueneris ad uotum, alia optare incipias ($\Gamma' \alpha b V$)

58. Duo Siciliae tyranni, Falaris (*item Porph.*) 10 Agrigentinus et Dionisius Siracusanus, crudelissimi ($\Gamma' \alpha b f V$)

59. Nam ira, quae ratione caret, contractum condempnat et optat infectum ($\Gamma' \alpha f V$)

Idest cupit infectum esse hoc, quod fecit, dum propter nimium odium poenas exigit grauiiores ($\Gamma' (r \alpha) b V$) 15

*Antiqui definierunt, inter quas (*leg.* quos) et Varro: iram esse subitam et breuem commotionem animi (α)

59—61. Nam furore committimus, quod ira flagramus ($\Gamma' \alpha V$)

61. Sensus: dum adhuc inulto odio — odium autem 20 pro ira impatientius uindictam desiderat — per uim cupit poenas exigere. Aliter: poenas festinat, ut (*Verg. Aen.* VIII 454):

Haec pater Aeoliis properat dum Lemnius oris

($\Gamma' \alpha b V$)

62. 63. Nam animus, nisi oboedierit, incipit imperare. Imperium autem animi semper intolerabile est ($\Gamma' \alpha V$) 25

1 semoueris $\gamma \alpha b v$ alt. l. V] semoris $r v$ alt. l. 2 et nisi promptum r promptum $r \alpha b$ ut uid. v] promptum γV
6 nam — suum] *euan. b* dogma Γ'] docma V dignū α
euan. b 8 pone] *om. b* i. ne cum $\Gamma \alpha b$] mecum v ne cum V 11 crudelissimus V 12 condempnat $\Gamma \alpha f$] contēpnat $v V$ 18 quod] quando *edit.* 20 Sensus est α
21 post 'pro ira' *parenthesin claudunt b et ut uid. α , item Hauthal*

Nam animus id facit, quod eum fecisse poeniteat,
dum poenas festinanter exigit (*I' ab V*

67. Cito, dum puer es, percipe praecepta philo-
sophiae. Ad Lollium scribit adolescentem oratorem
5 (*I' ab V*

68. **<Melioribus>*] [Idest] philosophis [et] magistris
(*I' ab V*

69. Illi sensui (*u.* 54) respondit:

Sincerum est nisi uas quodcumque infundis acescit.

10 'Semel' pro 'primum' ut Maro (*Aen.* XII 208 *sq.*):

Cum semel in siluis imo de stirpe recisum

Matre caret (*I' ab V*

70. Nec cessantem expecto nec urgeo praecedentem.

Hic ostendit non ad alienum arbitrium se, sed ad suum
15 proficere (*I' ab V*

70. 71. Hoc loco dehortatur tarditatem et hor-
tatur strenuitatem (*I' ab V*

EPIST. 3

1. Iulius Florus, ad quem haec scripta mittuntur,
20 in cohorte fuit amicorum, idest inter comites Tiberii
Neronis Claudii, qui ab Augusto imperium accepit, quia
natus Livia et ideo fuit adoptivus Augusti; fuit autem
amicus Horatii (*I' ab f V*

1 nam — poeniteat] *om. r* nam animus *v V*] idest
γ ab 2 dum — exigit] *om. ab* 3 cito] *I. cito v* 4 adul: *r*] *adol: ab v V* adhol: *γ* or:] et oratorem *v V* 6 idest *v*
om. I' ab V et *V om. I' ab* 9 acescit *b*] accessit *r v* accessit *V*
accessit *γ a. α* 13 expecto *I' ab*] expeto *v* exspecto *V*
14 arb: se *I'*] se arbitrium *V* arbitrium *α, absc. b* 19 ad
— mittuntur] hic *α* 22 natus] natus est *f* livia *I' ab f*] *iulia v V*

3. *⟨Vinctus⟩] Quia tardior est meatu niue, stringendo per hiemem ($\Gamma'\alpha bf$)

*Tardi enim fluere uidentur amnes cum redundant crustis (ν)

4. Inter Seston et Abidon ut Lucanus (VI 55): 5

Tot potuere manus adiungere Seston Abido

($\Gamma'\alpha b V$)

Turres dixit has urbes, quia in alto sunt positae
hae ciuitates Hellesponti, aut certe pro urbibus turres
dixit ($\Gamma'\alpha b V$) 10

5. *Hinc dictum (*Verg. georg.* I 103):

Et ipsa suas mirantur Gargara messes ($\Gamma'\alpha b$)

6. ⟨Quid studiosa cohors operum struit⟩] Laboriosa
Drusi legio ($\Gamma'\alpha b V$)

Idest quid legio faciat, aut studiosam cohortem uo- 15
cauit familiam Neronum, quae carmina facere diligebat.
Nam erat Tiberius litterarum amicus ($\Gamma'\alpha b V$)

8. ⟨Bella quis et paces l. d. i. ae.⟩] Historiam dicit
aut ipsius Augusti res gestas ($\Gamma'\alpha b V$)

*⟨Paces⟩] Noue dictum, cum grammatici negent plu- 20
rali numero declinari ($\Gamma'\alpha b$)

9. ⟨Titius⟩] Qui cito auctoritatem habebit inter
summos carminis sui ($\Gamma'\alpha b V$)

1 est $r\alpha b f \nu$] *om.* γ meatum b niue stringendo K ,
uid. stud. Vindobon. 1901 p. 117] niue stridendo $\gamma\alpha b f \nu$ niues
trudendo r ; *cf. stricti amnes Valer. Fl.* 5 seston] feston νV
6 seston abidon r seston et adibido α feston abido γ feston et
abidon b feston et abidon V feston et abibon ν 8 urbes b] *cett.*
ciuitates *cett.* quia $r b \nu V$] que γ in alto] *om.* νV 9 hae
— *fn. om.* α 10 dixit Γb] posuit νV 15 idest Γ] uolo
scire α , *om.* νV *absc.* b 16 neronum] neronis νV di-
liebatur b diligebat *cett.*; diligere *c. infn.* = solere etiam alii
usurpant ut Palladius 17 *am:* litt: νV litt: *am:* $\gamma\alpha b$ lit:
am: r 20 dictum] dixit r 22 habebit $\Gamma\alpha$] habeat νV
habet b 23 sui carminis b

Titius Septimius c<o>eperat lirica carmina (*cf. Porph.*)
et tragoedias scribere temporibus Augusti, sed libri eius
nulli extant. Huius insigne monumentum est infra Ari-
cium (Ariciam?) (*I' α b V*)

5 **10.** Hoc est: appetendo carmina Pindari et inter-
pretando non est ausus contempnere (*I' b V cons. α*)

Idest qui non timuit Pindarici ingenii transferre
carmina (*sim. Porph.*). Aliter: non expalluit Pindarici
stili magnitudinem sequi, ausus fastidire ingenia uulgaria

10 ac uilia (*I' α b V*)

11. Bell<e> 'a<per>tos' patentes facile[s] omni-
bus (*v V*)

*Latos faciles aut patentes omnibus (*I' α b, sed b om.*
'omnibus')

15 **12. 13.** Thebanos modos (*V*)] Significat Titium
lyricum scribere carmen, quia Thebanus fuit Pindarus,
idest: adhuc interpretatur Pindarum aut tragoediam scri-
bit? (*I' b V sim. α*)

14. Necesse est enim unicuique poetae aptos suo
20 poemati ad tempus suscipere mores (*I' α b V*)
<Ampullatur>] Vt superius (*a. p. 97*):

Proicit ampullas (*I' α V*)

15. 'Celsus' hic poeta fuit, qui alienis dictis pro
suis utebatur. Sensus autem: non contingat scripta Celsus
25 ea, quae Caesar in auctoritatem recepit. 'Palatinus'
autem hoc est in monte positus Palatino (*I' α b V*)

1 septimius *r*] septimus *γ α b v V* lir:] *b euan.* 3 ex-
tant] exstant *r* aricium *r b v V*] aritium *γ* aracium *α*
5 appetendo *I' b*] appendendo *v V* 7 idest — carmina] *alio loco*
pon. b transferre — stili] *om. V* 8 carmina transferre *b* aliter]
om. b 10 uilia] ciuilia *γ* 11 bellatos *v V em. K.* 19 aptos
— ampullas] ut superius proiecit mores uel ampullas ampul-
latur *V* 21 supra *α* 23 pro suis *I' α*] pro ipsius *v* pro]
b om. V 25 in *I' α b*] sibi in *V* recipit *α abs. b*
26 monte positus palatino *I' α b*] monte pal: positus *v* palatino
monte positus *V*

16. Vt propria scripta proferat, non aliena ($\Gamma'\alpha b V$)

17. Caesar in bibliotheca statuam sibi posuerat habitu ac statu Apollinis ($\Gamma'\alpha b V$)

Monet eum ne scripta Palatina legat (ν *alt. l. V*)

*Monet eum ne libros Sibillinos legat ($\Gamma'\alpha b$)

5

18—20. Fabula Aesopi, et est abusive cornicula pro graculo. Alii dicunt corniculam sine plumis natam postea a singulis auibus plumas accepisse ($\Gamma'\alpha b V$)

*Cornix quodam tempore considerans nigredinem suam de omnibus auibus plumas sibi adiunxit, sed cum $\epsilon(o)$ episset uolare, unaqu(a)eque quod de suo recognouit sustulit: sic illa remansit turpis (ν *cons. r*)

19. *(<Grex auium>)] Cohors poetarum metaphoricis dictum ($\Gamma'\alpha b$)

21. Idest quas lectiones modo sequeris, quid legis? 15
Comparat autem apibus scriptorem bonorum carminum ($\Gamma'\alpha b V$)

*Per hoc dulcia eius carmina significat ($\Gamma'\alpha b$)

25. 26. Frigida (α)] Oratoriam dicit et iuris scientiam; quia non ualent ita amputare uitia quemadmodum 20 philosophia, ideo frigida fomenta dixit ($\Gamma'\alpha b V$)

Aliter: frigida fomenta dixit haec studia litterarum, quia non ualent curas amputare sicut philosophia ($\Gamma'\alpha b V$)

30. Mire 'etiam', quasi aliae causae scribendae sint quam reconciliationis ($\Gamma'\alpha b V$) 25

33. (<Inscitia>)] Idest inperitia, quia expertes estis philosophiae ($\Gamma'\alpha b V$)

4 monet eum] tione eum ν nec eum V 6 est abusive νV] abusive est $\Gamma'\alpha b$ 7 graculo] graccho α 8 pl: accepisse $\Gamma'\alpha b$] accepisse pl: V 13 metaphoricis rb] metaf: $\gamma \nu$ metafora α , *om.* dictum 15 idest $\Gamma'\alpha$] *om. \nu b V* 16 carminum $\Gamma'\alpha$, *cons. b*] operum V , *absc. b* 19 dicit $\Gamma'\alpha b$] dixit V 21 dixit frigida fomenta α 22 aliter — dixit] *om. b* litterarum $\alpha b \nu V$] literarum Γ 23 quia $\Gamma'\alpha b$] quae V qui ν sicut $\Gamma'\alpha b$] quem ad modum V 26 idest νV *om. \Gamma\alpha* inperitia γ] inpericia b inperitia $r \nu$ inpericia αV

36. <Iuuenca>] Aut carmen pro uestro reditu scribetur aut immolabo pro uobis iuuenecam. Nam lyrici iuuenecam immolant, tragici hircum, poetae taurum (Γ' α b V

EPIST. 4

- 5 1. Hac epistola Albium Tibullum elegiorum scriptorem alloquitur, qui uidebatur libros eius sermonum multum laudare (Γ' α f V, b *prope tot. absc.*
 Albius iste criticus fuit, poeta et scriptor philosophiae (Γ' α V, b *absc.*
 10 <Candide iudex>] Verax, integer, purus, sine fuco, sine fallacia (Γ' α b V
 2. Ab oppido Pedit Italiae [aut a Pado flumine], quae ciuitas non longe fuit ab urbe, quae modo non est (Γ' α b V *ex Porph.*
 15 Haec regio Pedana inter Tibur et Praeneste est, a Pedano quodam, cuius adhuc monumentum exstare dicitur (Γ' α b E V
 3. * <Cassi>] Hic Epicureus fuit et poeta (Γ' α b E
 Cassius Parmensis aliquot generibus stilum exercuit;
 20 inter quae opera elegia et epigrammata eius laudantur (Γ' b V
 Aliter: hic est Cassius, qui in partibus Cassi et

2 imolabo α 3 tragici Γ' b] tyrici v trahici α tirici V
 hircum Γ' α] hircum V hircum v immolant (imolant b) ante
 tragici pon. Γ' α b, post taurum v V 5 elegiorum] elegicorum γ α
 8 albius iste] hic autem α criticus γ α b] creticus γ eriticus v
 ericius V poeta fuit v V 10 'sine fuco' ante 'uerax' v
 pos. V 12 pedit] om. γ pedit oppido r 'aut — flumine'
 quae non extant apud Porph., seclutit K. a] om. v V pado]
 rado v tado V 13 quae ciuitas] quod r ab urbe fuit V
 16 exstare γ b] // stare r stare E extare α V 18 et poeta]
 om. v α 22 aliter γ] om. r α v V hic γ v V Porph.] iste r α
 cassi et bruti] bruti contra augustum r α cassi γ V cas-
 sum v

Bruti [contra Augustum] cum Horatio tr. mil. militavit,
 quibus uictis Athenas se contulit. Quintus Varus ab
 Augusto missus, ut eum interficeret, studentem repperit, et
 perempto eo scrinium cum libris tulit, [ubi multae tra-
 g<o>ediae inuentae sunt, inter quas Horestis et Tiestis]. 5
 Vnde multi crediderunt Thiesten Cassi Parmensis fuisse;
 scripserat enim multas alias tragoedias Cassius ($\Gamma' \alpha V$ ex
Porph. om. b)

5. Sapiens enim solus scit cum moderatione suis
 uti bonis, quod aut luxurioso per incontinentiam aut 10
 auaro per nimiam abstinentiam inscitia denegauit ($\Gamma' \alpha b V$)

6. *(<Non tu corpus eras sine pectore>)] Idest non
 cares bono ingenio ($\Gamma' \alpha b$)

7. *Metri ratione breuem fecit <mediam> syllabam
 'dederunt' ($\Gamma' b$) 15

8. Sensus est: alumno nutrix maiora, quam in te
 sunt, bona optare non potest ($\Gamma' \alpha b V$)

9. *(<Et cui>)] Κατὰ κοινόν : nisi ut ei ($\Gamma \alpha$)

11. <Crumina>] Patrimonio uel sacculo nummario
 siue prandiaro ($\Gamma' \alpha b E V$) 20

*'Ἀπὸ τοῦ χρημαστός (Γ)

12. *Idest agens inter spem et curas cottidie puta
 te moriturum. Monet ergo nihil esse curandum de fu-
 turo ($\Gamma' \alpha b$)

1 contra aug: non exhib. rV *Porph.* tr. mil.] *om.*
 $r \alpha V$ 2 quibus uictis *etiam Porph.*] sed bruto uicto r sed
 uincto bruto α uariis *perperam Porph.* 3 philosophiae
 (ph: $\bar{\alpha} \alpha$) studentem $r \alpha$ repperit α *et Porph.*] reperit *cett.*
 4 eo perempto $r \alpha$ scrinium eius $r \alpha$ ubi — tiestis α *om.*
cett. Porph. 6 thiesten — cassius] tragediam ab eo factam quae
 orestis inscribitur α *om. r* 7 enim] autem V 14 mediam
add. edit. syll: v] sill: *cett.* 15 dederunt $r b$] dederant
cett. 16 est] *om. V absc. b* 18 κατὰ γ] *om. r \alpha* 19 uel r]
 sine (*leg. siue*) $v V$ idest γ *absc. b om. \alpha* 20 siue $\Gamma \alpha b$] uel $v V$
 21 $\text{ΚΡΗΜΑΤΟΣ } r \text{ ΚΡΕΜΑΤΟΣ } \gamma$ 22 curas $r \alpha b v$] curam γ
 cottidie γ] cotidie $r \alpha b v$

15. 16. Idest me quando uis uidere, uidebis bene
pastum porcum, et hic satyricè uituperat eam sectam,
quam sequitur, quoniam Epicurei summum bonum in uo-
luptatibus ponunt, deinde quod omne animal colunt nul-
lumque edunt ($\Gamma'\alpha b V$

*[Porcum] Idest corpori seruientem, ut (*epist.*
I 2, 27):

Fruges consumere nati ($\Gamma'\alpha b E$

*Hara locus dicitur, ubi stant sues, idest suinae,
10 animal nimium pronum ac uentri deditum ($\Gamma'\alpha b$

EPIST. 5

1. Si potes (V)] Torquatum aduocatam, amicum
suum, inuitat ad cenam Horatius ($\Gamma'\alpha b f V$

Aliter: ad Mallium Torquatum haec scribit, ad quem
15 etiam illam oden (III 7. 8):

Diffugere niues r. i. g. c. A. q. c. ($\Gamma'\alpha V$

Archiaci lecti dicebantur humiles ab Archia fabro,
qui non magnae staturae dicitur fuisse ($\Gamma'\alpha b f V$

2. [Holus omne] Pro qualicumque posuit, ut, cum
20 dico me omne bibere uinum. Idem in sermonum primo
(I 1, 29. 30):

Per omne

Audaces mare qui currunt.

Omne, hoc est uel hibernum uel autumnale ($\Gamma'\alpha f E V$

1 idest — sequitur] *om. V* 9 dicitur locus *r* suinae]
uid. stud. Vindobon. 1901 p. 116 14 hanc $v\alpha$ 16 diffugere
niues] *om. V* r. i. g. c. a. q. c.] r. i. c. $V om. \alpha$ c. a. q. c. γ]
a. q. v 24 uel (hibern:) $\gamma v V$] *om. r\alpha f E*

3. Aliter: hoc est: cum est altissimus medio die, ut
(*Ter. ad.* II 1, 42):

Pro supreme Iuppiter,

et alibi (*serm.* II 8, 2. 3):

Nam mihi quaerenti conuiuiam dictus heri illic 5
De medio potare die ($\Gamma' \alpha V$)

4. Vina bibes calcata secundo consulatu Tauri illius,
qui dicitur amphitheatrum condidisse ($\Gamma' \alpha b V$)

*[Palustris] Quia palus est grandis iuxta Minturnas,
ubi etiam Marius latuit ($\Gamma' \alpha E$) 10

5. *[Petrinum] Mons Sinuessae inminens uel ager
uicinus Sinuessanae ciuitati ($\Gamma' \alpha b E$)

6. [Vel imperium fer] Vel ad me ueni, sine tibi
hoc a me imperari ($\Gamma' \alpha E V$)

Aut patere me esse regem conuiuii, si nil attuleris 15
($\Gamma' (\gamma \alpha \nu) b E V$)

'Vel imperium fer'. Quare hoc? Antea pascentes
reges appellabantur. Inde qui senatui cenam post triumphum
dabant in Capitolio, consulem uel dictatorem rogabant,
ne ad cenam uenirent; se illis, quod ederent, domum mis- 20
suros, ne illos, non reges, domum deduci a senatu illis
praesentibus necesse esset ($\Gamma' \alpha b V$)

7. *[Tibi] Vt (*Verg. georg.* II 5. 6):

Tibi pampineo g. a.

F. a. ($\Gamma \alpha b$)

25

8. [Mitte leuis spes] Rerum humanarum ($\Gamma' \alpha f E V$)
[Certamina diuitiarum] Noli curare de diuitiis, qui-
bus certamus anteire ditiores ($\Gamma' \alpha b E V$)

1 aliter] *om. r \alpha V* 3 pro] *om. \gamma V* iupp: *v \alpha V*] iu-
piter Γ 7 uina] *om. v* bibes calcata V] calcata *v* calcata
bibes $\Gamma \alpha b$ 9 quia Γ] *om. v E* qua α 11 uel $\alpha \nu b E$] *om. \Gamma*
15 nihil $\gamma \alpha V$ 18 dicebantur V 20 ueniret $r b$
se $\gamma \alpha b$] sed $r \nu V$ 21 non] *om. V* ut *edit.* domum $r \nu$] *om. \Gamma*
domi V *om. \gamma absc. b* 24 g. a. f. a.] *om. r b* g. a. r. a. α
26 hum: rerum $v V$ 27 noli — diuitiis] *om. E*

Moschus hic accusabatur ueneni, cuius extat oratio admirabilis. Aliter: Moschus quidam fuit, cuius causa diu dicebatur; nam patronus fuit causarum Torquatus (Γ' α b V

5 Aliter: Moschus hic Pergamenus fuit rethor (*leg. rhetor*) notissimus; reus ueneficii fuit, cuius causam ex primis tunc oratores egerunt Torquatus hic, de quo nunc dicit, cuius extat oratio, et Asinius Pollio (Γ' (γ α ν) V *ex Porph.*

Cras (V)] Inter cras et crastinum hoc interest: cras 10 nihil significat nisi diem proximum; crastinus dies et superiore et praeterito anno fuit et erit sequentibus (Γ' α b V

*Natalis diui Augusti: VIII. Kl. Octobres (Γ' α b E

11. *⟨Aestiuam⟩] Breuem (Γ' α b E

15 *⟨Benigno⟩] Familiari (Γ' (γ α ν) E

16. *⟨Dissignat⟩] Aperit (Γ' α E

20. *⟨Contracta⟩] Angusta (Γ' α E ε

21. 'Imperator' finxit ex Graeco *καλέωμαι*, ut in arte poetica (u. 56) 'inuideor' <φ> *θονοῦμαι*, idest inuidia me 20 insectatur (Γ' α b V

22. *Mappa enim manute<r>gium illud est, quod uariis formis textum est (*gloss. v*

*⟨Mappa⟩] Mantele (*gloss. r*

23. *⟨Conruget⟩] Moueat fastidium; nam quotiens 25 horret aliquid, nares contractae rugam faciunt (Γ' α b f E

Significat se habere uasa argentea et discum argenteum, ubi imaginem suam quasi in speculo cernere possit (Γ' V

25. *'Eliminet' idest extra limen eiciat, foras limen 30 efferat (Γ' α b E

1 moschus — admir: aliter Γ'] *om. v V* cuius — oratio
absc. b 2 aliter — dicebatur] *om. b* 5 aliter V] *om. γ α ν*
6 ex primis] *om. α v V* 9 crastinum v V] *crastino Γ' α b*
19 *θονοῦμαι α ΘΟΝΟΥΜΙ v ΘΕΝΟΥΜΙ V om. b* idest] *om. α b*
inuidia v V] per inuidiam Γ' α b 20 inspectatur v V] *sectatur α*
ins . . . b 25 aliquis α 29 eliminat idest] *om. α v*

<Vt coeat par>] Hoc procurabo, ut ueniens inuenias parem, idest puerum aut puellam tibi conuenientem ($\Gamma' \alpha E V$)

28. <Vmbris>] Aut a loco de Vmbria aut certe, quia umbrae, ut puto, dicuntur, quos secum ducunt, qui 5 rogantur ad prandium ($\Gamma' \alpha b E V$)

29. Ait arte discumbentium molestum esse odorem alarum eorum, qui hirci dicuntur ($\Gamma' (\gamma \alpha \nu) V$ ex *Porph.*)

31. Monet illum, ut silentio ueniat (ex *Porph.*) fallens ostiarium, ut, dum ille sperauerit eum transiturum 10 per portam, exeat per posticum ($\Gamma' \alpha V$)

EPIST. 6

In hac epistola docet uicturum feliciter eum, qui infra admirationem omnia habiturus sit; ut enim omnem sollicitudinem ex cupiditatibus nasci dubium non est, ita 15 beatam uitam in contemptu deliciarum constitutam esse ait ($\Gamma' \alpha b f E V$)

1. *<Vna>] Vnica et praecipua, ut (*Verg. Aen.* V 704. 705):

Vnum Tritonia Pallas Q. d. ($\Gamma' \alpha b f$) 20

5. *<Munera terrae>] Metalla dicit, non fructus ($\Gamma' \alpha b E$)

6. Indici maris munera: arbores, hoc est hebenum, et uniones in conchis ($\Gamma' \alpha b V$)

8 irci αV hyrci $\gamma \nu$ 10 ostiarium γ] hostiarum V
 hostiarum *cett.* 13 uicturum $f E$] uictorem $\Gamma' \alpha b V$
 14 infra *K.*] intra $\Gamma' \alpha V$ cons. b sine $f E$ absc. b admira-
 tione f ammiratione E enim $\Gamma' \alpha f E$] om. $b \nu V$ 15 du-
 bium non est V non dubium est *cett.* 16 deliciarum $\Gamma' \alpha b V$] diuiciarum f diuitiarum E et edit. esse const: V const: esse
cett. 18 ut — q. d.] om. $\nu b f$ 20 q. d.] om. α 23 arbores
 hoc est] om. α

7. Populi dona, qui scilicet non iudicio faueat, sed studio. 'Quiritis' autem, quia ait Maro (*georg.* II 508. 509):

Hunc plausus hiantem

Per cuneos ($\Gamma'\alpha b V$)

5 * \langle Ludicra \rangle] Inania (ΓE)

8. Sensus: in quantum ista contempnenda sunt, si inueniri possunt, qui caelum ipsum non mirentur? ($\Gamma'b V$)

10. Vtrobique: et in timore amittendi et in spe consequendi, ex quibus aut dolor aut gaudium contingit ($\Gamma'\alpha b E V$)

16. * \langle Vltra quam satis est \rangle] Vt (*Terent. Andr.* I 1, 34):

Ne quid nimis ($\Gamma(\gamma\alpha)bf$)

Mire 'ipsam', cum alioquin petenda sit ($\Gamma'\alpha b f V$)

15 17. * \langle I nunc \rangle] Per ironiam, cum sit contrarium ($\Gamma'\alpha b$)

* \langle Vetus \rangle] Quoniam ueteres meliores artifices ($\Gamma'\alpha b f$)

20. * \langle Nauus \rangle] Industrias, cui contrarium ignauus ($\Gamma'\alpha b E$)

20 * \langle Tectum \rangle] Hospitium ($\Gamma'\alpha b E$)

23. Hoc est: tu stupe diuitias eius, qui tuam uirtutem mirari deberet ($\Gamma'\alpha b f E V$)

24. 25. Sensus: ut inueniuntur diuiciae, ita et pereunt: uirtus sola perpetua est ($\alpha b V$)

25 26. *Mire, quoniam in his locis frequens nobilium deambulatio est ($\Gamma'\alpha b E$)

In Agrippae enim porticu et Appia uia maxime conspici uidebantur. In his ergo conspicio ait ad mortem eundem esse, qua peruenerunt etiam Romani reges ($\Gamma'(\gamma\alpha\nu)b V$)

30 ex *Porph.*

1 faueat r] fauent *cett.* 2 quia ait $\alpha\nu V$] qui ait r quia ut γ qd ait b 7 mirentur γb] mirantur V mirantur ν miretur r 18 industrias Γ] industris E illustris α |stris b sciens ν 21 hoc est *om.* νV stupes f stune V 22 deberet r] deberes *cett.* 23 (diuiciae $\alpha b V$) 29 qua *K. cum b*] quia *cett.* quo *Porph. et edit.*

28. Sensus: si uis carere uitis, fuge illecebras, sequere uirtutem ($\Gamma' \alpha b V$)

31. Si tu contempnens uirtutem ais inania uerba esse philosophiam, ut sacrilegi dicunt lucum ligna esse, occupa te in eis, quae tibi uideantur utilia, hoc est: ne portus occupet alter; sed uidetur de his dicere, qui laudant philosophiam nec secuntur ($\Gamma' \alpha b V$)

32. Alter (α)] Scilicet negotiator. Per ironiam ad pecuniam hortatur, ut magis facientes incuset ($\Gamma' \alpha b V$)

33. Cybira uicus maritimus in Pamphilia, alter in 10 Lycia ($\Gamma' (rbv) V$)

34. Notandum 'rotundentur', idest compleantur. Omne enim, quod rotundum est, ab omni parte perfectum est ($\Gamma' \alpha b V$)

35. *〈Quadrat〉] Quadruplum facit ($\Gamma b E$) 15

36. *Per ironiam, quoniam hoc putant, qui nolunt philosophari ($\Gamma' \alpha b$)

38. *〈Suadela〉] Dea suasionis uel suadendi ($\Gamma' \alpha b E$)

39. Sensus: nolo ergo sis talis, qualis Cappadocum rex, qui una re habundat, eget ceteris; sed philosophiam 20 sequere, cui nihil deesse potest ($\Gamma' \alpha b E V$)

Cappadoces habundare mancipiis dicuntur, egere pecunia. Ostendit multis opus esse, ut quis diues uideatur ($\Gamma' \alpha b E V$)

3 si rV] sed $\gamma v \alpha b$ contempnens Γb] contēpnis V
 contempnentes v cōtēpnens α 5 occupa—alter r] *om. $\gamma v \alpha b V$*
 7 secuntur αV] sequuntur γb sequuntur $r v$ 8 ironiam V] *ironiam $\Gamma' b$ hironiam α*
 9 hortatur ad pec: V 10 cy-
 bira r] cibira $r \alpha b v$ *pr. cibiratica v corr. Libiratica v alt. loco*
 sibiratica V maritimus $r v$] maritinus b marinus v *alt. loco V*
 11 lucia r licia $v V$ 12 idest] hoc est r 13 ab $\Gamma' \alpha b$] *ex V*
 16 hironiam $r \alpha$ yroniam $\gamma b v$ 19 ut sis talis V ut
 talis sis E cappadocum rex] capadocum (capadū γ caba-
 docum E) rex $\Gamma \alpha b E$ rex cappadocum (capadocum V) $v V$
 20 habundat $\Gamma \alpha b$] abundat E habundabat $v V$ eget $\alpha b E$] *egret $\alpha b E$*
 eget uero Γ cum egeret $v V$ sequere philosophiam V 22 ha-
 bundare γV] ab: $r v E$ 23 ostendit — uideatur] *om. E*
 uideatur] inueniatur V

40. Trahitur exemplum de Lucullo diuite Romano-
rum. Quem cum quidam praefectus callide rogaret, ut,
si posset, centum clamides sequenti die ostenderet in
scena, uolens experiri, si tot haberet, respondit: quomodo
5 possum tot praebere? Post paululum scripsit ei se habere
domi quinque milia clamidum, ex quibus, si uellet, pote-
rat tollere partem uel omnes ($I' \alpha b V$)

Luculli exemplo ostendit pecunias appetendas non
esse, quoniam multa habent superuacua, ut ille clamides,
10 ac per hoc philosophiam sequendam esse, cui nihil deest
($I' \alpha b V$)

45. *Irridentis animo hoc dicit, dum deprehendit
superuacua auaritiae ($I' \alpha b$)

Isto, inquit, tempore pauper dicitur, ubi non super-
15 habundat aliquid et ubi non fallunt dominum ipsae di-
uitiae sua quantitate; scilicet si ipse non ignorat, quan-
tum habeat, et si satis fures inde eripere non possunt
($I' \alpha V$)

49. *Sic pronuntia, ut irridendo horteris magis ($I' \alpha b$)

20 50. * \langle Qui dictet n. \rangle Qui sit nomenclator uel con-
siliarius ($I' \alpha b$)

51. 'Pondera' lapides, qui in opera ducuntur per
uias, uel qui per latera expositi altiores sunt; et est
sensus: qui manum porrig \langle ere cog \rangle at transituro ($I' \alpha b E V$)

25 52. * \langle Hic multum \rangle Serui uerba admonentis ($I' b E$)

*Persius (5, 73. 74):

Libertate opus est, non hac, qua quisque Velina
Publius ($I' \alpha b$)

3 in scena] *om. V* 5 tot possum *V* possum tot *cett.*
se *r*] *om. γ α ν V*, *euanuit b* 6 milia *r*] *om. γ α ν V* 7 po-
terat tollere partem *γ α b ν* tollere partem posset *r* poterat tol-
lerari partem *V* 10 esse *V*] *om. I' α, eu. b* nihil] *nil r* 12 irri-
denti *γ α* 15 et *I' α*] uel *V* diuicie ipse *V* 16 quan-
titate sua *r V* non *r*] *om. γ α ν V* 17 inde fures *V* eripere]
rapere *r* 20 noelator *ν* nomenclator *α b* uel] *om. γ ν b*
consiliarius] *om. γ b* 23 qui per *r*] qui *α q q ν V* per *γ absc. b*
et] *om. V* 24 porrigat *codd.* porrigere cogat *R. Vnger*
27 qua *γ*] ut *α b ν om. r*

56. *⟨Lucet⟩] Prima luce ($\Gamma' \alpha E$)

58. *'Gargilius' luxuriosus ac perditus, qui se uenari simulabat, dum emeret apros ($\Gamma' \alpha b E$)

59. *⟨Differtum⟩] Plenum ($\Gamma' b E$)

⟨Iubebat⟩ hoc consulto per loca frequentiora trans- 5
ire, ut a pluribus uideretur ($\Gamma' \alpha b$)

61. *⟨Tumidique lauemur⟩] Persius (3, 98):

Turgidus hic epulis atque albo uentre lauatur

($\Gamma' \alpha b$)

62. Ceritibus ciuitas Romana sic data, ut non liceret 10
eis suffragium ferre, quia post datam ausi sunt rebellare,
ideoque census eorum in tabulas relati a ceterorum cen-
sibus remoti erant. Sic factum est, ut, qui aliquid
flagitiosum admiserat, in tabulas Ceritum referretur ($\Gamma' \alpha b V$)

*Aliter: Cere oppidum in Italia, quo capta a Gallis 15
urbe sacra translata sunt, pro quo beneficio postea ciui-
tatem Romanam meruit, ita tamen, ne suffragium ferret
($\Gamma' \alpha b E$)

Hic autem Cerite cera dixit pro nota et infamia,
qui propter ignominiam suffragium ferre non possent 20
($\Gamma' \alpha b E V$)

63. Vlaxes delatus ad insulas, in quibus boues Solis
erant, responsum accepit, ut, si uellet ad patriam uel
socii remeare, non contingerent boues; illi praesentem
uoluptatem [potius quam patriam] elegerunt ($\Gamma' \alpha b E V$ 25)

64. Qui se nec a sacris pecudibus nec a Circeo po-
culo abstinere potuerunt ($\Gamma' \alpha b E V$)

11 datum vV 12 ideoque] ideoqui v ideo V censibus]
om. vV 13 remoti erant] remouerant vV 13 qui] siquis V
14 referetur vV referebatur b referret α 15 aliter Γ] *om. vE*
et b, sed absc. opp:] autem oppidum b 19 pro nota et
infamia dixit V 22 solis boues V 24 contingerent $\gamma \alpha b E$] *om. vV*
contingeret $r vV$ illi ad praesentem V 25 potius $r b$ (*sed b eua-*
nuit)] *om. v v \alpha E V* quam patriam] *om. V* 26 qui] quia γ

65. <Mimnermus>] Poeta Epicureus, qui multa elegiaco metro de eadem secta conscripsit ($\Gamma'\alpha b E V$)

68. *<Candidus>]. Benignus, sine invidia ($\Gamma'\alpha b E$)

EPIST. 7

5 1. Hac epistola asperius ac destitutus M<a>ecenati praescribit libertatem se opibus non uendere ($\Gamma' b V$)

2. *Sextilem] Qui nunc Augustus dicitur ($\Gamma'\alpha b E$)

6. *Dissignatores dicuntur, qui ad locum (lucum?) Libitinae funebria praestanda conducuntur, ut defuncti
10 cum honore efferantur. Aliter: dissignatores funerum mancipis et ordinatores; nam dissignare est ordinare, unde et, qui locos in theatris spectatoribus distribuebant, dissignatores dicebantur. Praeterea est dissignare confundere, ut et iste alibi (*epist.* I 5, 16):

15 Quid non ebrietas dissignat? operta recludit

($\Gamma' \alpha b f E$)

8. *<Opella>] Opera diminutivum opella dicitur

($\Gamma' \alpha b E$)

11. *<Mare>] Quia mare hieme calorem praestat,
20 frigus aestate ($\Gamma' \alpha b$)

12. *<Contractusque>] Prae frigore ($\Gamma'(\gamma \alpha \nu) E$)

16. *<Benigne>] Id est humane facis ($\Gamma' \alpha b E$)

17. *<Non inuisa>] Litotes; id est cara ($\Gamma'(\gamma \alpha \nu) b E$)

22. *Vir bonus et sapiens (Γ')] Sensus hoc sonat:
25 bonus et prudens uir non nisi dignis largiri se paratum

1 multa $\Gamma' \alpha b E$] multum V elegiaco metro] *om.* α
6 se opibus non Γ'] non opibus V 8 designatores $\gamma b \nu$
9 functi $\gamma b f E$ 10 designatores γf 11 designare $\gamma f \nu$
unde — recludit *om.* E 12 loca r designatores γ
13 dissignare] designare $\gamma \alpha f$ 17 diminutivum ν 25 largiri] *om.* ν

esse ait; nec inmerito, quoniam eligere debemus, in quos beneficia conferamus. Vir bonus non adeo uilem putat pecuniam ut lupinos, scilicet ut medium teneat et dignis donet ($\Gamma' \alpha b$

23. Nec tamen (V)] Quae sit differentia inter bonos et malos ($\Gamma' \alpha b$; in V *schol. ipsum omissum* 5

24. *Ordo: dignum praestabo me etiam laude promerentis ($\Gamma' \alpha b$

Vel aliter: dignum ut sit tuis beneficiis pro laude merentis, idest pro tui laude, qui mereris ($\gamma \nu V$ 10

Laboro, ut dignum me praestem [non] etiam pro eius laude, qui in me confert beneficia ($\Gamma' \alpha b V$

25. Sensus: uis me a te non recedere? Redde iuventutem, recipe pecunias ($\Gamma' \alpha b V$

26. Crescit senibus frons cadentibus capillis ($\Gamma' \alpha b V$ 15

28. <Cinarae>] Hanc se amasse in quarto (III 1, 4. 13, 21) carminum dicit ($\Gamma' \alpha b f V$

<Maerere>] Quia ad alium forte transierat ($\Gamma' \alpha b V$

29. 'Forte' hic sic positum est, ac si diceret: sed forte hac me fabula conuenis ($\Gamma' \alpha b V$ 20

30. *<Cumeram>] Vas uimineum frumentarium ($\Gamma \alpha b E$ *cons. v et Porph.*

32. Mire imitatus est stridorem mustelae ($\Gamma' \alpha b$ *cons. V*

33. *<Subisti>] Intrasti, ut (*Verg. Aen.* III 292): 25

Portuque subimus ($\Gamma' \alpha b f E$

34. *<Resigno>] Quae mihi a te fuerant assignata, restituo ($\Gamma' \alpha b$

5 differentia sit r *cons. v* 7 me prestabo r etiam $\gamma \alpha$
 etiam $r b$ *om. v* 9 uel aliter] *om. v V* beneficiis tuis $r V$
 11 laborabo r *cons. b* non *om. r* 13 recedere] discedere V
 discere α 14 pecuniam αb 16 quarto r] γ *tercio v f V*
 17 dicit $v f V$] dixit $\gamma \alpha b$ ait r 18 qua V 23 mire — stridorem] *om. V* 25 ut — subimus] *om. v E*

*Subtiliter per similitudinem dicit libenter se red-
dere, quae acceperit, si ei non ad suum arbitrium uiuere
concedatur (Γ' α b

35. *⟨Altilium⟩] Pastarum auium (Γ' α b

5 Sensus: nec ita opes contempno, ut malim somno
esse deditus, nec illas iterum in tantum concupisco, ut
seruire uelim (Γ' b V

37. *Mire, quia nunc paulo asperior est (Γ' α

Hoc est: et ego tibi hanc laudem inuicem reddidi

10 (Γ' α b V

Absentem similiter laudo, atque laudau praesentem

(Γ' α b V

39. Sensus: experire, an inuitus restituam, quae
dedisti, immo quam laetus fiam, si reddidero (Γ' α b V

15 41. Inducitur Telemachus aput Homerum hoc dicens
Menelao, cum ab eo equos dono nollet accipere; quod
refert iste ad se dicens sibi iam uetulo non conuenire in
militia stare (Γ' α b V

46. Fabula haec satis apte superioribus iuncta est,

20 quibus ostendit se diuitiis otium praeferre (Γ' α b V

48. Locus in urbe dicitur Lautae Carinae et est
locus ad Tellurem, ut poeta (Verg. Aen. VIII 361):

Et Lautis mugire Carinis,

propter nobiles, licet legatur et 'latis' (Γ' α b V

25 49. Ideo queritur, quia grandis natu; etenim senibus
semper molestum est iter (Γ' (r α v) b V

50. *⟨Adrasum⟩] Presse tonsum caluum (Γ' α E

*⟨Vacua⟩] 'Avri το<v> ipsum uacuum (Γ' α E

52. Philippus ad puerum suum Demetrium. Ordo
30 est autem: [O] Demetri puer, abi qu<a>ere (Γ' b V

2 acceperat α v ei] eum γ α non v b] om. Γ α
8 paulo Γ α] om. v 9 tibi r α b] ubi γ om. v V 14 immo
quam] animo quam b om. v V 15 (apud b) 16 quod —
stare] non ex h. b 22 apud tellurem r 25 ideo] idcirco b
26 semper] sepe r est α V] om. r v i: m: est b 27 presse
γ α b] presso r v E 30 est] om. r b autem Γ b] om. v V o V]
om. Γ' b qu<a>ere] om. V

*'Hic non leue' Horatius interposuit ($I' b$)

57. Multis enim studii est tantum quaerere et non
uti ($I' \alpha b V$)

62. <Benigne>] Sermo uulgaris est; bene se dicit
quisque accipi, cum excusat. Aliter: respondit Mena 5
benigne eum facere, qui inuitaret ($I' \alpha b V$)

65. *<Tunicato>] Non togato ($I' E$)
<Scruta>] Quas uulgo grutas uocant; 'popello' autem
populo uilibus uestimentis induto, ut dicimus senatum
togatum ($I' \alpha b E V$) 10

68. 69. <Prouidisset>] Quoniam prior fuerat salu-
tatus; in alio 'praeuidisset' legitur ($I' \alpha b V$)

72. *<Dicenda tacenda locutus>] Velut plebeius
expers rationis ($I' E$)

74. *<Piscis>] Quasi piscis. Metaphora est ($I' \alpha b E$) 15

76. Feriis Latinis in urbe agi aliquid non licebat,
hoc est nundinis, quae incertis diebus ac non praedictis
feri soleba<n>t ($I' \alpha b E V$)

77. *<Mannis>] Buricis ($I \alpha b E$ cons. gloss. *Pseudisid. s. u.*)

79. Ita quosdam uoluptatis gratia quaeri, non ami- 20
citiae, potest figuratum de ipso esse ($I' \alpha b E V$)

85. *Quasi ibi primum coeperit auarus esse ($I' \alpha b E$)

94. 95. *Hi duo uersus et a Maena Philippo esse
dicti et ab Horatio M<a>ecenati ($I' \alpha b E$)

96. *Sententia haec poetae, qui autem non specia- 25
liter Philippum, sed quemcumque dicit ($I' \alpha b f E$)

2 studii I'] studium $\alpha b V$ et] sed b 5 respondet v
euan. b mena] nemo $v V$ absc. b 8 grutas $I' E$] scrutas V
sgrutas b grucas α 15 metafora γE 16 feriis] hoc est
feriis V 18 solebant edit. 25 qui autem $v E$] quia ut α
qui aut $I' b f$

EPIST. 8

1. Dirigit hanc epistolam quasi per ipsam Musam Albinouano Celso, comiti et scribae Neronis Drusi, in qua dicit se tanta aegritudine animi laborare, ut in nullo
 5 eorum, quae recta sunt, delectetur. Quae passio uocatur lethargica siue accidia (= $\acute{\alpha}\nu\eta\delta\iota\alpha$), quae hominem somnuculosum et obliuiosum reddit cum dolore capitis ($\Gamma'\alpha V$)

*Noua salutatione usus: gaudere et bene rem gerere ($\Gamma' b f E$)

10 5. * \langle Momorderit \rangle] Minorem fecerit; minuuntur enim, quae mordentur ($\Gamma'\alpha b f E$)

6. Vult dicere, quod philosophiam implere non possit ($\Gamma'\alpha b E V$)

7. Corpore toto (V)] Ideo ait, ut quamuis partem
 15 ualidiorem ostendat quam animum suum ($\Gamma'\alpha b V$)

8. *Allegoria, quod animum ab erroribus reuocet ($\Gamma'\alpha b E$)

*Hoc est: philosophiam nolo sequi, quae uitia animi auferat ($\Gamma'\alpha f$)

20 10. * \langle Veterno \rangle] Morbo quodam otii; hoc est: cur me non patiuntur desidiosum esse? ($\Gamma'\alpha b f$)

12. *Ventosus (b)] Fluitans ($\Gamma'\alpha b f E$)

14. * \langle Iuueni \rangle] Neroni ($\Gamma' b E$)

15. \langle Primum gaudere \rangle] Deest aut 'dicito me' ex
 25 superioribus, aut 'memento' ex inferioribus ($\Gamma'\alpha b f E V$)

Hoc est: si felicitas immutabit te, nos in tua amicitia non durabimus ($\Gamma'\alpha b f V$)

3 drusi neronis r in — animi] qua designat tanta se animi egritudine r 4 animi egritudine α 6 hominem somnuculosum reddit et obl:] hom: somnic: reddit V homini somnum excutit r 7 capitis dolore r 12 implere] $\text{\textit{iple}}$ b 14 toto in lemm. etiam b ideo — ut] $om. V$ 15 quam — suum] $om. \alpha$ 16 ab — reuocet] $om. \alpha$ reuocet $r E$] reducet $r r$ reu] b 22 fluctitans α 26 immutabit $r b$ mutabit V mutauerit α

EPIST. 9

1. Hic est Septimius, de quo superius (*carm.* II 6, 1) ait:

Septimi, Gades aditure mecum.

Hac autem epistola Septimium Claudio Neroni commen- 5
dat ($\Gamma' \alpha b f E V$)

4. <Dignum>] Ipsum Septimium, qui dignus est
mente tua ($\Gamma' \alpha f V$)

*Hoc est: qui honesta elegit ($\Gamma' \alpha b f E$)

5. **[Et]* cum censet propioris amici me fungi mu- 10
nere ($\Gamma' \alpha b f$)

6. Valdius (V)] Ab eo quod est 'ualde' 'ualdius'
facit, ab eo uero quod est ualide ualidius [*facit*] ($\Gamma' \alpha b f E V$)

Melius gratiam [*eam*] cognoscit, quam apud te habeo,
quam ego ipse ($\Gamma' \alpha f E V$) 15

9. **<Dissimulator opis propriae>*] Qui non ostendam,
quod possim, uel celem opes meas ($\Gamma \alpha b \text{ cons. } f$)

*Hoc est: ut integram mihi beneficii gratiam reser-
uarem ($\Gamma' \alpha b f$)

11. Qui sine sua l<a>esione amicitias cuiusque ex 20
commendatione conquirat, frons urbana dicitur ($\Gamma' b V$)

*Scilicet ut per inpudentiam impetrarem ($\Gamma \alpha b$)

12. **<Iussa>*] Hic uoluntatem, ut Maro (*Aen.* I 77)
($\Gamma b \text{ cons. } \alpha$)

13. *Hoc est: aggrega eum et adscribe amicis 25
tuis ($\Gamma \alpha b$)

5 hoc autem] et in hac V aut v septim: — comm:]
eum commendat claudio neroni V 7 est] *om.* V 10 et]
om. α *absc.* b 12 ualidius facit] ualidius f ual//dius b ualidus
facit v uenit V facit ualidius α 13 ab eo uero — ualidius]
om. v uero *om.* $\gamma \alpha f E$ facit ualidius αf *absc.* b facit
 $\gamma v V$ *om.* $r E$ 14 cognoscit gratiam $r f E$ *eam* V *om.* *cett.*
22 scilicet γ] *om.* $r \alpha$ impudentiam r impudiciam αb
impetrarem r

EPIST. 10

1. Ad Aristium Fuscum grammaticum* scribit. Huius enim amicitii plurimum utebatur (Γ'bfV

Dicit ergo se aetate et studio Aristio conuenire, nisi
5 quod Aristius in ciuitate morari desideret, ipse in rure
(Γ'(γαυ) V

5. Expressit uinculum amicitiae; 'noti' autem, quod amicitia eorum nota sit, ut (Verg. Aen. VIII 182):

His amor unus erat.

10 Item Sallustius (Cat. 20, 4):

Nam idem uelle atque idem nolle, ea demum firma
amicitia est (Γ'abEV

6. <Nidum>] Idest ciuitatem, ubi natus es (Γ'abfV
Nidum (α)] Aut urbem, quae quasi nutriet pauperes,
15 aut cenaculum in altiore loco constitutum (Γ'bfV cons. α
*Mire 'nidum': adlusit ad nomen, quoniam dixerat
'columbi' (Γ'abf

10. *Quia sacerdotum serui comedunt multa liba
de sacris (Γ'abE sim. f

20 Cum in seruis suspicio furti habetur, ducuntur ad
sacerdotem, qui crustum panis carmine infectum dat sin-
gulis; quod cum h<a>eserit, manifestum furti reum as-
serit (Γ'abfEV

*<Liba>] De sacris (Γ'

25 *Allegoricos: ex satietate urbem fastidio et rure
delector, ut, cui liba in fastidium uenera<n>t, [et] panem
desiderat (Γ'abf

2 * De Aristi Fusci grammatici libro ad Asinium Pollio-
nem uide Eichenfeldi et Endlicheri analecta grammatica p. 452
10 sallustius γαυbf] sal: rEV 13 idest] om. αV ciuita-
tem] urbem V 14 urbem] om. V 16 allusit αf dixit rα
22 heserit ori b faucibus heserit f furti] om. V est furti b
reum asserit] om. b reum apparebit V 26 panem v] et panem
cett., absc. b desid:] desiderat rusticorum v

13. Sensus: ita nobis instruenda uita est, ut primum auspicemur optimam sedem, quomodo area domui quaeritur ($I'bfV$)

16. *⟨Mom. Leonis⟩] Cum sol ad Leonem uenerit ($I'\alpha bE$) 5

17. Dicit ruris homines non l⟨a⟩edi uel Leonis uel Caniculae signo ($I'\alpha V$)

18. [Vt] Maronianum illud (*georg.* III 530):

Nec somnos abrumpit cura salubres ($I'\alpha bV$)

19. *Numidico marmore. Sensus: numquid minus 10 nitet herba quam marmor Numidicum? immo etiam herbae redolent, quod in marmoribus non est ($I'\alpha bfE$)

20. *⟨Plumbum⟩] Fistulas plumbeas ($I'\alpha$)

22. Viridiarium dicit, ut (*Verg. Aen.* VII 172):

Horrendum siluis

15

et Cicero (*in Verr.* II 1, 19, 51):

In silua disposita sub diuo uidimus ($I'\alpha b fV$)

24. Naturam expellit a se furca, qui habitat in ciuitate et siluas habere desiderat ($I'\alpha b fEV$)

Sensus: si, quae natura bona sunt, abicere ex animo 20 uelis, recurrent latenter, nempe qui agros fugiunt, tamen intra urbem et domos rus includunt atque arbores diligunt ($I'\alpha b fEV$)

26. Aquinates purpurae similes sunt Tyriis; multum ergo inperiti falluntur. Hoc ergo ait: patitur quidem 25

1 instituenda *edit.* 2 auspiciamus I' auspicamus V
 aspiciamus bf auspicemur *edit.* 8 ut V] *om.* $I'\alpha$ 9 ab-
 rupit rb 11 herbae etiam E *cons.* rb 17 sub diuo] sub-
 sidio γ subsidio ut α 19 et] eo V 20 sensus] *om.* rf
 21 nempe $K.$] nam fE nec $I'\alpha bV$ sic v *corr.* tamen]
 ut non V tantum γ 24 sunt similes fV 25 ait]
 dicit r

damnum, qui nescit dinoscere purpuras, sed maiore damno ille afficitur, qui tantae inperitiae est, ut ueritatem a falso nequeat discernere (Γ' α b f E V

*Contendere autem comparare dixit (Γ' α b f

5 39. *⟨Veritus⟩] Deest fuerit; non enim participium est ueritus (Γ' α b, sed b eras.

40. *Mire 'inprobus' pro eo, quod est auarus et cupidus, ut (Verg. Aen. X 726. 727):

Lauit inproba teter

10 Ora cruor,

et alibi (georg. III 430. 431):

Piscibus atram

Inprobus ingluuiem,

et (Aen. II 356. 357):

15 Quos inproba uentris

Exegit caecos rabies (Γ' α b f

48. ⟨Digna⟩] Pecunia dignior est nos sequi quam nos illam (V

Hoc est: quae magis uinci debet quam uincere, trahi

20 non trahere (Γ' α b V

*Vt s⟨a⟩epe ad funem contentio est (Γ' b

49. *Certum nomen loci, significat aedem antiquam (Γ' α b f E

Vacunam alii Cererem, alii deam uacationis dicunt,

25 alii Victoriam, qua fauente curis uacamus (Γ' α b f E V

1 damnum r b E] dampnum cett. maiori E damno
Γ' E] dampno v a f om. V, b absce. 2 ille] om. V 4 comp: r]
comp: γ α v b f 16 exegit — rabies] om. v 19 trahi Γ' b]
et trahi V om. α 20 non Γ' b] quam v V om. α trahere]
om. α 21 ut — est] om. sil. Hauthal, sed uid. stud. Vindobon.
1901 p. 117 contentio γ b v gl.] contemptio r ut uid. conten-
sio v mg. 24 alii uacunam γ α cererem] uenerem V
uocationis v f 25 fauente f] b absce. faciente cett.

*Vacunam apud Sabinos plurimum cultam quidam Mineruam (*cf. Porph.*), alii Dianam (*cf. Porph.*) putaerunt; nonnulli etiam Venerem esse dixerunt; sed Varro primo rerum diuinarum Victoriam ait, quod ea maxime hii gaudent, qui sapientiae uacent ($\Gamma'abfE$) 5

EPIST. 11

1. Alloquitur Bullatium, qui omnia loca uillarum et regionum ac ciuitatum sordida deputabat ad comparationem Tiberis, eo quod ibi semper commanens ad alia non transierat. Cui commemorat Horatius diuersa loca 10 incundiora ($\Gamma'afEV$)

*Chios et Lesbos insulae sunt in Aegeo mari ($\Gamma'b fE$)

2. 'Sardis' ciuitas Croesi regis ($\Gamma'abfEV$)

<Sardis>] Apud Sardos ($\Gamma'abfEV$)

*Sardi, oppidum in Asia, quod Croesus, Aluatis (*leg.* 15 Alyattis) filius, tenuit ($\Gamma'abfE$)

3. *<Colophon>] Haec Apollinis oraculo tantum nota ($\Gamma'abfE$)

<Maiores minoraue f.>] Haec, quae dixi: interrogatiue ($\Gamma'bEV$) 20

4. *<Campo>] Hic locus Romae celeberrimus habebatur eratque amoenus urbis locus ($\Gamma'bE$)

6. Lebedum oppidum desertum in litore Asiae iuxta Colophonem. Sensus [est talis]: an terra marique uexatus

5 hii bE] hi Γ' hic f *euang.* α uacent $rbfv$] uacent γ
uacant E 8 et regionum] *om.* r ac rfE] et γavV
9 tiberis γv *pr.* αEV] tiberis rv *corr.* tyberis f et γ eo
ceff. 10 non] *om.* vV cui] *om.* V 12 chios rfE *absc.* b
sunt] *om.* γbE 13 ciuitas] ciuitas est b 14 apud sardos
in codd. antecedenti scholio adiunctum est 15 sardi $\Gamma'fE$
sardis α , *absciss.* b ; *uid. stud. Vindobon.* 1901 p. 117 19 haec]
om. V quae dixi rfE] quid isti γv quid V *om.* b quid istis
Hauthal interrogatiue est dictum V 23 litore] littore $b fE$
24 est talis V talis est v est Γ *om.* $\alpha b fE$

paratus es apud Lebedum residere, ne ulterius nauiges?
(Γ' α b f E V

7. *Scis] Quasi respondit Bullatius Horatio (Γ' α b f E

7. 8. *⟨Gabiis d. a. Fidenis⟩] Ciuitates sunt Sabi-
5 norum desertae (Γ' (γ f ν) α

8. Notandum Fidenam prima syllaba productam;
Maro uero breuem posuit, ut (Verg. Aen. VI 773):

Vrbemque Fidenam (Γ' α b E V

9. Yperbaton: uellem Neptunum spectare oblitus
10 meorum (Γ' α f E V

Hoc est: uel reuerti ad meos uoluisssem, dum in
quiete essem, neque redeundo iterum maria perferre
(Γ' α b f V

*Lucretii sensus; ille enim ita ait (II 1 sq.):

15 Suaue mari magno motantibus aequora uentis
E terra magnum alterius spectare laborem (Γ' α b f

11. *⟨Sed neque⟩] Horatius (Γ' α b

Illi, qui de Capua Romam pergunt, prae longitudine
uiaae luto et imbre asperguntur (Γ' (γ α ν) V

20 *Sensus: non debere nos propter interueniens in-
commodum totam uitam commutare (Γ' α b f

Non debet quis interuentu alicuius incommodi suum
mutare propositum (α b ν V

13. Furni a nigro colore dicti propter fuliginem,
25 quasi furui (Γ' α V

18. Campestre dicitur pannum, quo in campestri
exercitatione iuuenes inguina tegebant (Γ' α b f E V

1 residere] restare V 3 quasi responsio bullat ν
7 maro uero V] maro γ ν E quam tamen maro r, euanuit α,
absc. b ut r b V] que α om. γ ν E 12 perferrem α b per-
tulissem f 15 motantibus γ mutantibus b 16 e α b ν] et Γ' f
alterius magnum r

24. Cui nihil ad uotum deest, non interest, utrum
in maiore an in minore ciuitate uiuat, cum utrobique
bene possit uiuere ($\Gamma'\alpha bV$)

27. Locus maris arbiter, qui mare late diffusum non
timeat, idest dominus maris et in tuto positus; qualis 5
locus est apud amoenas ciuitates excelsus supra mare et
ideo arbiter ($\Gamma'bfV$)

30. <Vlubris>] Locus desertus in Campania tam-
que inops quam Lebedos in Asia ($\Gamma'\alpha bfV$)

1. Ad Iccium procuratorem Agrippae in Sicilia con-
stitutum. Ipse est, de quo ait (*carm.* I 29, 1. 2):

Icci, beatis nunc Arabum inuides
Gazis.

Sed ut illic cupiditatem perstrinxit, ita hic parsimoniam 15
laudat, tamen cum mordacitate ($\Gamma'bfV$; *in b paene omnia*
abscisa)

Alii dicunt, quod agros illi in Sicilia donauerit
Agrippa ($\Gamma'fV$)

7. Iccius iste recumbens in praesentia Agrippae, ut 20

1 cui $\gamma\alpha bV$] cum rv ad uotum nihil deest α ad
uotum deest rb] adiutum est V adiutum est v adno//tum est γ
non interest rv] non inter/// b interest $\gamma\alpha$ ut uid. om. V
utrum V] om. $\Gamma'\alpha b$ ut uid. 2 an rV] aut γv , absc. b in
 $\Gamma'bV$] om. v minore $\Gamma'\alpha$] om. V ciuitate uiuat $\gamma\alpha vV$
cons. b] uiuat quis ciuitate r cum $\Gamma'\alpha b$] dum V esse v
3 bene possit uiuere $\gamma\alpha V$] possit bene uiuere rbv § est]
om. γV apud amoenas (amenas γbv)] apud athenas et apud
amoenas r (apud Athenas ciuitatem edit.) supra rV]
super $\gamma vb f$ § tamque] tam $\gamma\alpha$ 11 iccium vV] hic-
cium $\Gamma'b$ ictium f const: loquitur V 15 ita hic] hic
ita V 18 illi] om. γ donauerit γf] donauerat rvV
20 iccius] hiccius r locus γ cuius v alt. l .

fideliior ei uideretur, parcissime epulabatur in tantum, ut intermissis carnibus herbis uesceretur, at in secreto gulae indulgeret. Vnde dicit poeta: in medio sociorum abstinens protinus sic uiuis, ut te statim inauret riuus for-
 5 tunae, idest tantis frueris diuitiis, quantis Mida rex, qui petens ab Apolline, ut omnia, quae tangeret, aurum efficerentur, postea doluit, quia cibum tangere non potuit, quin statim in aurum uerteretur, conuersusque ad preces Apolline responsum dante mersit caput in Pactolum flu-
 10 uium sicque ipse priuatus est poena et Pactolus auream harenam traxit (Γ' V; *v duobus locis*)

Sensus: si uero ne his quidem fructibus, quos tibi agelli dant, eges, et contentus es uel herba uel urtica, hoc est: si per hanc abstinentiam Stoicen sequeris,
 15 magnas, inquit, diuitias ex hac uita consequeris. Abstemius autem compositum est ex eo, quod abstineat temeto, idest uino. Nam hii abstemii dicuntur; sed hic abstemium sobrium, abstinenter et in omnibus contentum significat (Γ' b f E V)

20 8. Confestim et protinus iunxit indulgens ἐνφάσ<ε> celeritatis (Γ' b f E V)

12. Democritus philosophus, hortorum amator, qui dum philosophiae intentus est, hortos eius pecus ipso praesente consumpsit (Γ' b f V)

25 *Democritus Abderites fuit inuentor atomorum, qua

1 ei] *om. v alt. l. V* 2 carnibus r] carminibus γ v *utru-
 bique V* at in secreto gulae (*gide v alt. l.*) indulgeret γ v
alt. l. in secreto autem gule indulgeret V at in secretum ue-
 niens gulae indulgebat v *alt. l.* at in secretum ueniens gulae
 uacabat r 3 sociorum Γ v *alt. l. V*] sociorum positus v *alt. l.*
 4 te statim Γ v *alt. l. V*] confestim v *alt. l.* 6 petens v *alt. l.*
 petiit V petiens Γ peticus v *alt. l.* 8 uerteretur γ v *alt. l. V*] mutaretur r v
 10 auream harenam r] harenam auream γ auream arenam V arenam auream v *utrobique* 16 ex] ab V,
b absc. 17 uino] auino V uinum b hii γ v b f] hi r E V
 hic] *om. V* 23 est γ v b V] esset r f h: e: p: i:] ipso p̄sente
 pecus V 24 consumpsit r V] consumit γ v b f 25 qua Γ' b]

quia f quod *edit.*

s(a)epius postea auditor eius Epicurus asseruit: huius arbores frugiferas et alia in agro utilia pecora absumebant, dum ille omnia contempnens totum mundum animo percurrit; si ille, inquit, modicae rei contemptor fuit, tu ingentes diuitias despicias ac per hoc tu plus facis quam ille ($\Gamma' b f$) 5

18. *〈Quid premat〉] Aut eclipsin significat, aut quoniam per mensem luna crescit et decrescit ($\Gamma' b$)

19. *〈Conc. discors〉] Verum est; nam umor igne, umore ignis pascitur ($\Gamma' b E$) 10

20. Empedocles Agragentinus, quae ad Pitagoricam sectam pertinent, metro et uersibus tradidit. Stertinius uero philosophus, qui CCXX libros (*leg. libris*) Stoicem Latine descripsit. Hos notat, quod uersibus suis obscuriorem philosophiam fecerint ($\Gamma' b f E V$) 15

22. Grosphus iste amicus erat Horatii, commorans cum Iccio, ac per hoc de eo illum precabatur ($\Gamma' (\gamma \nu E) \varepsilon V$)

*Hic est Grosphus, quem in carminibus (*c. II 16, 7*) alloquitur, eques Romanus Sicilia oriundus ($\Gamma' E$)

27. 'Phrahates' rex Persarum fuit, quem pulsum a 20 ciuibus regno reddidit Caesar; hic autem uictus Tiberio se dedit et signa Romana restituit, quae capta cum Crasso fuerant ($\Gamma' b f E V$)

1 asseruit] asseruis Γb asseris νf 8 menses b
 9 uerum est] *om. \nu* (umor... umore E) 11 agragentinus r
 agragentilibus ν agragentibus γ agri gentinus f gentilibus V
 agrigentinis E *ut uid.* phitagoricam $\Gamma b f E$ 13 uero νV
om. \Gamma f E, absc. b libros $\Gamma f E$] libro νV , *absc. b* 17 de
 eo] *om. E* 18 carminibus $\gamma \nu E$] carminibus suis r 19 ro-
 manus Γ] *om. \nu* & E ex sicilia ν 20 phrahates V] pra-
 hates γ prhaates r phrates ν *om. b E* 21 regno — et] regno
 uirtus eius reddidit & V dedit $r \nu E$] dedit $\gamma b f$ caesar]
om. V 22 et — restituit] *om. \nu f* restituit V] reddi-
 dit $\Gamma b E$

EPIST. 13

1. Hac epistola adloquitur Vinium, qui alio nomine Asellus uocabatur a patre, qui Asina dictus est abusive. Per quem Vinium Asellum solitus erat Horatius carminum suorum libellos Augusto dirigere. Hortatur ergo eum, ut, sicut s<a>epe monuit, signata sua uolumina oportune Augusto tribuat ($\Gamma'V$)

5. *(<Sedulus>)] Hoc est uelut sedulo agens, quasi sine dolo ($\Gamma'bE$)

10 6. 'Sarcina', figura. Vinium paterni cognominis facit Asinae ($\Gamma'bEV$)

8. *Clitellas] Sarcinas, unde clitellarius equus (*gloss.* α G. Vinnius Fronto, ad quem haec scripta est epistola, patrem habuit Asinae cognomine. Alludit ergo nomini eius et quasi conuenire appellationem hanc nominis eius ingenio uult uideri ($\Gamma'b fEV$)

15 10. 'Lamas' lacunas maiores continentes aquam caelestem. Ennius (*fragm.* XCIII u. 557 p. 81 *Vahlen*):

Siluarum saltus latebras lamasque lutas

20 ($\Gamma'b fEV$)

*Lama est aqua in uia stans ex pluua ($\Gamma'bE$)

12. *(<Sub ala>)] Sub ascella tua ($\Gamma'E$)

14. Apud Titinium (*comic. ed. Ribb.*³ p. 188) in quadam fabula inducitur ancilla, quae lanae glomus fueratur et deprehenditur. Aspere ex comparatione stultitiae ait. Pyrria autem nomen ancillae in fabula ($\Gamma'b fV$)

2 adloquitur *u ut uid.*] alloquitur *cett.* uinium γ] uinium *cett.* 4 uinium γ] uinnium *cett.* 8 sedulo γ] sedulus *rvbE* 10 figura vV] figuram rb figurat γE uinium γ] in eum rb inneum v mineū EV 13 g. uinnius r] guinnius b grunnius vV uinnius γfE epta V epta v om. $\Gamma'b fE$ 14 asinae γ] asina *cett.* ergo] om. V 19 lutas lamasque V 23 (aput v) titinium rvV] titinnium γf titinum b 24 glomus Γ] glomos $vbfV$ 26 pyrria autem] om. f pirria γV

15. Vt cum pilleolo (*b*)] Haec apud antiquos consuetudo ueteranorum erat (*I'bfV*)

Sensus: neue sic suffarcinatus eas, quemadmodum unus de tribu, qui ad cenam uadens ipse sibi soleas fert cum pilleo. Et incertum est, quem notet (*I'bfV*) 5

19. *Hic uersus non stat nisi sola auctoritate (*I'bf*)

*Caue secundum antiquos, qui cauo, cauis dicebant (*gloss. α*)

EPIST. 14

1. Castigat uilicum suum, quod illi ager sordeat, 10 quem quinque aliquando possederint senatores (*I'bfV*)

2. Habitatum <quinque focis> (*V*)] Hoc est quinque dominis aut domibus (*I'abf*)

3. Varia oppidum in Sabinis olim, nunc uicus imminens Anieni (*I'abfEV*) 15

Sensus est: uideamus utrum tu agrum an ego animum melius colam. Ad octauum lapidem ultra Tibur, uia Valeria. Va[le]rienses ergo senatores agellum suum possedissee significat (*I'abfV*)

*Hic Lamia, quem in carminibus alloquitur (*carmin. 20* III 17, 1):

Aeli uetusto nobilis ab Lamo;

qui fuit Formianus et omnes fere Lamiae (*I'abf*)

14. *Mediastinus, hoc est: in ciuitate et in media urbe uiuens; asty enim dicitur ciuitas. Vnde et Terentius (*eun. V 5, 17*):

An in astu uenit?

1 ueteranorum erat apud antiquos *vV* 3 quemadm.] sicut *V* 10 uilicum *v*] uilicum *cett.*, *b* *absc.* 12 *textum* *scholii om. V* 14 uaria *bfEV*] *om. I'α* imminens uicus *vV* 16 est] *om. γ*, *b* *absc.* 20 hic] hic ē *α* 23 qui — lamiae] *om. α* 25 et] *om. vE*

Ergo sic intellegendum, non ut quidam (*uid. Porph.*)
quasi ministrum obsequii et officii intellegunt balnearum
($I' \alpha b f E$)

19. *T[h]esqua (V)] Loca deserta et difficilia lin-
5 gua Sabinorum sic dicuntur, inde deserta et completa
sentibus sic nominarunt ($I' \alpha b f E V$)

23. <Feret] Pro fert:> semper enim habundat
($I' (\gamma \nu b) f V$)

Sensus est: odisti rus. quod male colis; nam citius
10 te uilico piper, quod in Italia non nascitur, feret, quam
uinum, quod habundare consuevit. Nam per uiam uinum
intellegendum ($I' \alpha b f V$)

26. *Satis iucunde de inepto et pingui; iucunde
'ad strepitum', non cantum, ut audium meretricis expri-
15 meret ($I' \alpha b f$)

29. *Si riuus neglegenter fuerit ante munitus, ideo
'pigro' tantum 'addit opus' ($I' \alpha b f$)

40. *<Diaria>] Aliter cibaria ($I' (\gamma \alpha \nu) b f E$)

Diaria sunt certa stipendia cottidiana, quae et sa-
20 laria ($I' \alpha f \varepsilon V$)

Victus scilicet cottidianus, qui mensuratim seruis
attribuitur, et est sensus: manis, inquit, rodere in urbe
stipendia [diaria] cum seruis, quam liber uiuere in rure
($I' \alpha \varepsilon V$)

25 41. <Vsum>] Quo dicat te et lignis et oleribus ha-
bundare ($I' \alpha b E V$)

Ordo est: inuidet tibi argutus calo usum lignorum

6 nominarunt $I' \alpha b f E$] nominauerunt νV 7 hoc schol.
restituerebat K., om. edit., cf. uar. lect. Horat. et stud. Vindobon. 1901
p. 117 sq. abundat f 9 est] *om. r* 10 uillico r fer-
ret γ ferat α 11 uiam α corr. b] uia V uticam r uiam $\gamma \alpha$ pr. ν
unam f 12 intellegendum est V 16 ideo — opus] ut
parcat agro et prato tuo nimia inundatio γ 19 cottidiana
 $I' \varepsilon$] cottidiana $\alpha \nu f V$ quae — salaria] *om. r* 21 cottid: $I' \varepsilon$] *om. r*
cottidianus $\alpha \nu V$ 22 mauis] diaria mauis V 23 diaria
om. r $\alpha \nu \varepsilon V$ liber uiuere in rure ε] in rure liber uiuere $I' V$
liber in rure uiuere α in rure V 25 te et] te V oleri-
bus $\gamma \alpha V$] oleribus $r \nu b E$ 27 est] *om. r* νV

et usum pecoris et usum horti, et est sensus: calo, inquit, conportans ligna, procurans pecus et hortum in urbe non sinet te aliquid horum tangere, si in urbe cum eo manseris; in rure autem manens potes libere his uti
 $(\Gamma'(\gamma\nu\alpha))bfV$

5

Calo autem dicitur quilibet minister, uel a frequenti uocatione, uel quod s<a>epe eat lignatum. Nam 'calo' sonat 'uoco', 'calon' [sonat] 'lignum' $(\Gamma'(\gamma\alpha\varepsilon\nu))V$ cons. r

43. 'Ephippia': alii 'sagmata', nonnulli ea, quae propter iugum equis currilibus inponuntur, et hoc uerius 10
 $(\Gamma'(r\alpha\nu))EV$

EPIST. 15

1. Alloquitur hac epistola Numonium Valam amicum suum, ut rescribat ei, quae regiones plus uenationibus leporum, aprorum et auium, sed et piscationibus refert<a>e 15 essent, ut [h]ibi hieme moraretur, ue<r>nali uero tempore bene pastus et pinguis reuerteretur. Est autem longissimum hiperbaton quod hoc ordine soluitur: o Vala,

1 inquit $\gamma]$ quilibet $\alpha\nu b f V$, ortum ex illo 'quilibet' quod breui sequitur 2 conport: $\gamma\nu]$ comport: αb cum portans $f V$ procurans] curans V ortum αf 'ortum V 4 libere poteris his αb his libere V 8 calon $r]$ calin cett. sonat ante lignum om. $r\alpha V$, exhib. $\gamma\nu\varepsilon$ 10 currilibus r curulibus E currilibus $\alpha\nu V$ inponuntur $V]$ imponuntur cett. et hoc uerius] om. E 13 hac epla $V]$ om. $\varepsilon\phi$ 14 ut — echinos] quatinus ei rescribat, quae regio illo anno uicina romae potius habundaret frugibus ut illic posset annum explere, et est longum hyperbaton, quod hoc ordine soluitur: o uala, quae sit hiems (hiemps ε) ueliae, quod caelum salerni et (om. ε) quorum hominum regio sit baias (sic $\varepsilon\phi$) et qualis uia ducit ad baias, et uter tractus educet plures lepores (apros ϕ) et ultra aequora celent magis pisces et (om. ε) echinos, par est te scribere (scribere te ϕ) nobis, at nos par est (est par ϕ) tibi credere ut inde possim reuerti (reliqua om. ε) ad domum pinguis et pheax $\varepsilon\phi$

par est te nobis scribere, at nos par tibi credere, quae sit hiemps Veliae, quod c<a>elum Salerni et quorum hominum regio et qualis uia ducit (*leg. ducat*) Baias et uter tractus educet plures lepores et uter tractus educet plures
 5 apros et ultra aequora c[a]elent magis pisces et echinos
 (V cons. ε

Nam mihi superuacuu est Musa (εV

Tangit autem illos in hac epistola, qui per penuriam deseruiunt philosophiae, quibus si arrideret facultas, protinus eam desererent et uoluptatibus uacarent (εVφ

10 Velia et Salernum oppida Lucaniae; Salernum a salis copia est dictum (Γ' b V

Consult Valam, quid sentiat de salubritate regionis, quoniam ipse Horatius nolebat Baias ire (Γ' b f V

15 2. *Hic ponendus ultimus uersus (u. 25): Scribere te nobis, tibi nos accredere fas est (Γ' b f

Mire, quasi Baias hanc iniuriam sentiant, si illis frigida etiam frigoribus mediis praeferatur (Γ' b f V (*sed multa abscissa*)

20 3. Musa Antonius aegritudine Augusti artem suam illustrauit. Nam cum dolore arteriae laboraret et ad summam maciem perductus esset curante Amelio medico, qui eum adeo calidis curabat, ut tectum cubiculi eius uelleribus muniret, hic postea in contrarium uersis omnibus
 25 bus <cum> non solum perfusionibus frigidis, sed etiam gargarizatione cicerinae aquae Atellae in domo Caesaris et potionibus uteretur, <effecit> ut intra breue tempus curasset; ob quam causam ab Augusto usque ad sestertium quadringenties ex senatus consulto accepit (Γ' b f V

7 superuacua ε V φ 8 tangat V tangit ε φ et Porph. p. 335 H.
 autem illos V eos ε φ per ε V] om. Porph. U mendose 10 uacarent ε] deseruirent V φ 12 dictum est V dictum b 14 ire baias V 21 arteriarum r 25 perfusionibus γ f] profusionibus r pfusionibus b V prefusionibus v 26 aquae] v f aquae est Γ' b V 27 uteretur v tueretur Γ' V tuere b f utebatur Hauthal K. add. illud cum et hoc effecit 28 causam f] om. Γ' V

Musa Antonius, Augusti (Caesaris *add. b*) medicus,
Horatio insserat, ut psychrolusia uteretur propter oculorum
dolorem ($\Gamma'bfV$)

5. * \langle Sane \rangle] Valde, ut Sallustius (*hist. II 18 M.*):

Belli sane sciens (ΓbfE)

5

Murteta proprie sunt aquae sulphureae calidae atque
salubres ad quasdam infirmitates pellendas; quales erant
apud Baias, ad quas frequenter ex diuersis partibus con-
fluebant. Sed postquam ob longitudinem itineris coepis-
sent derelinqui et ad fontes Clusinos et Gabinos, ubi erant 10
aquae frigidae, coepissent contendere intermissis Bais,
dicit, quod ipse uicus coepit ingemiscere contemptus in
aquis suis ($E\varepsilon V$)

Murteta non longe ab Auerno lacu sunt calidis aquis
habundantia; sed non ideo murteta, quod arbores myrti 15
habeant, sed quasi mortueta, quod omnes animae mor-
tuorum inde inferos petere credantur ($\Gamma'bfV$)

6. 'Cessantem morbum' aut generaliter quemlibet
uult intellegi aut specialiter podagram, quae uix aut num-
quam pellitur ($\gamma\nu V\varphi$)

20

* \langle Cessantem \rangle] Pigrum et neruis inh \langle a \rangle rentem ($\Gamma'bfE$)

7. Baiae gemunt sulphura sua et sudationes con-
tempni et his frigidas aquas praeferrere; inuident autem
sanitatem aegris, quos gemunt frigida curari ($\Gamma'bfV$)

9. *Clusinae et Gabinae aquae frigidae sunt: Clusi- 25
nae in Etruria, Gabinae in Sabinis ($\Gamma'bf$)

2 psychrolucia $b\nu V$ psi lucro lucia f psuerolucia γ psu-
erholucia r 4 ut *om. f* ut sciens *om. \varepsilon* 7 pell: $\varepsilon V\varphi$] de-
bellendas E 10 clusinos fontes $E\varepsilon\varphi$ gabios ε ad gabios E
glabios φ 11 frigidae (frigide E) aquae $E\varepsilon\varphi$ contem-
dere V] concurrere $E\varepsilon\varphi$ 12 dicit horatius φ eo quod
contemneretur φ contentus V 15 habund:] habentia V
murteta $r\nu V$] mirteta γbf myrti r] mirti $\gamma\nu bf$ quod —
habeant] quod omnes arbores mirtus habeantur V 17 inde
— cred:] *defic. V, folii parte abscissa* 18 cessantem] *deficit V*
19 uix] difficile φ 22 sudationem νV sudatione γb 25 ga-
biae νf

12. Quia in laeuam detorqueatur; nam Baiae euntibus Capuam in dextra sunt. An magis ideo laeua dixit, quia equus ea manu regitur? (Γ' b f V

14. *Hunc uersum quidam principiis iungendum putant (Γ' b

15. *⟨Imbres⟩] Cisterninos (Γ'(r v b) E

16. *⟨Dulcis⟩] Aliter iugis, semper manantis (Γ'(γ v b) E

*Nil moror, hoc est dubitare, quin bona sint (Γ' b

17. *⟨Rure⟩] Aut in rure aut ruri aduerbialiter
10 (Γ' b f E

20. *⟨Ministret⟩] Vt supra (5, 19):

Fecundi calices, quem non fecere disertum?

(Γ' (γ v b) f

24. ⟨Pheaxque⟩] In his enim locis habitauerunt
15 Pheaces (Γ' b E V

Pheaces enim, quorum Alcinous rex fuit, luxuriose uiuebant; ita Homerus (Γ'(γ v b) f E V

25. *Hic uersus principia epistolae concludit (Γ' b

26. Quia de se ut luxurioso locutus erat, subiecit
20 de Maenio fabulam. Maenius hic Pantolabus dictus est ab eo, quod, quicquid offerebatur, acciperet; erat autem et urbanus et mordax. Itaque dabant illi et qui urbanitate delectabantur et qui mordacitatem timebant (Γ' b f V

33. 34. ⟨Nil aut paulum abstulerat⟩] Nil de parcis,
25 parum de luxuriosis (Γ' b f V

34. Omasi (V)] Bubulae pinguioris; alii (ut Porph.) intestina uolunt (Γ' b f V

1 laeuam γ] leuam γ b f leua v // ua V detorqueatur v
cf. schol. serm. II 2, 66 7 iugis E] dulcis γ v b 12 fecundi v]
foecundi f facundi γ b quem — disertum] om. v 14 habi-
tarunt r b E 15 pheaces V] om. cett. 16 rex alcinous v V
17 ita homerus] ut h: exponit V 19 erat] fuerat γ 21 autem]
om. v V 22 qui ante urb: om. v V 23 et qui mord: time-
bant] ut qui eum metuebant V 26 bubulae — uolunt] me-
tuebant (sic) V

*Omasus proprie est caro bubulina ($\nu E \varepsilon \varphi$

*[Omasi] Panciae (*gloss. α*

36. Cum non haberet, insectabatur luxuriosos, ut ab hisdem pasceretur ($I' f V$

45. [Vos] Potest Epicureos dicere, qui ait (*leg. 5* aiunt) diuitias ut non appetendas, ita nec spernendas, si contigerint ($I' b f V$

EPIST. 16

1. Quintium alloquitur de situ agri sui, dicens illum amoenitate gratissimum, ita ut inter duos montes situs conuallia teneat, oppositus soli orienti simul et occidenti, et ex obliquo loquitur de aequanimitate ac temperantia, quare paruo esse contentus debeat unusquisque, arguens quosdam dissimulatis uitis magis bonos uideri uelle quam fieri ($I' b f \varepsilon V$ loquitur — fieri *cons. Porph.* 15

2. Aruus ager dicitur segetis ferax et praeparatus frumento ($I' b f V$

4. 'Loquaciter', quod Graeci lalisti dicunt, non poetice, sed quasi prosa oratione et communi sermone ac simplicibus uerbis ($I' b f V$ 20

5. *[Si] Vel 'ni' (I'

Hic incipit describere situm agri sui; idest totus ille ager unus mons esset, nisi dissociarentur ipsi montes ualle in medio iacente; per quod ostendit illum agrum inter duos montes iacere ($I' b f V \varphi$ *sim. Porph.* 25

1 pr: est $\varepsilon \varphi$] est proprie E proprie dicitur ν bubulina $\nu \varepsilon \varphi$ bubulina E 5 epicuros $I' b$ epicurus $\nu f V$ *emend. K., schol. om. Pauly et Hauthal* 6 si contigerint γ si contigerint b ut *uid.* si contigerint quibusdam f si $\bar{c} t i g r \nu s$, (= sed) $\bar{c} t i g r V$ sicut poetae tradiderunt r 11 simul $\gamma \nu b f \varepsilon \varphi$] *om. r V* 12 temperantia] temp: sua $r \varphi$ *Porph.* 13 contentus esse $b f \varepsilon$ 14 quosdam] alios γ *Porph.* quodam b uelle $\gamma \nu \varepsilon V$ *Porph.*] uelle et laudari $r b f \varphi$ 21 uel $r \nu$] aliter γ 22 hic] modo $\nu b f \varphi$ sui] *om. r V* 23 ipsi] duo V 24 illum agrum $r \nu b f \varphi$ agrum illum γV

6. *⟨Valle⟩] Hanc uallem in carminum libro primo
(17, 11) Vrticam (Vst: *Hor.*) appellat (Γ' b
*⟨Sol⟩] Vt extremo ueniens sol accipiat (Γ' b E
8. *⟨Laudes⟩] Laudare potes (Γ' (rvf) E
5 9. Corna (V)] Non est intellegendum, quod uepres
in agro illius corna et pruna ferrent, neque quercus et
ilices poma domestica, sed tantam ibi dicit habundantiam
esse fructuum, quanta habundantia est ueprum, quercuum
et ilicum (Γ' V
10 *⟨Vepres⟩] Spineta, uirgulta, quae circa sepes sunt;
poma habent moris similia (Γ' b f E
11. Notandum Horatium nihil magis in Italia lau-
dare quam Tibur et Tarentum Γ' (γv E) ε V *sim. Porph.*
12. *⟨Nomen⟩] Hic Blandusius (Γ' b E
15 *Fontem Bandusium dicit in agro suo esse, cui in
libro carminum (III 13) promisit se sacrificaturum; qui
fons tam magnus est, ut riuo a se procedenti statim nomen
tribuat, uocaturque Digentia (v ε φ
17. Hic iam narrare incipit non tam credendum
20 esse famae uulgari quam propriae conscientiae. Vnde
Persius (1, 7):

Ne te quaesieris (*leg. quaesiueris*) extra (Γ' V

22. Trahit exemplum de febricitantibus, qui cupi-
ditate gulae prouocati simulant se in conuiuio febre non
25 laborare, ut liberior possint cibis quibusque uesci, donec
super ipsum cibum manus tremulae reddantur. Sed sicut
ille stultus est, qui plus credit conuiuantibus quam sibi,
ita qui febre uitiorum mentem habet repletam, stultus

8 esse] *om. V* 12 notandum] notandum est ε V nihil
horatium in italia magis V in italia nil (nihil) magis E ε
Porph. 14 hic γ] hic est r E est hic b *om. v* blandusius Γ]
bandusius b E banedusius v 19 hic — incipit] dicitque r
hic γ] hoc v V 22 ne te quesieris r ne te quesieris γ ne
te qui fueris v ne tu ea quae fueris V 24 se] *om. γ* febre
rv *corr. f ε*] febri γv *pr. V* 28 febre hic *omn.*

computabitur, si propter fauorem uulgi se beatum putat
($I'f\varepsilon V$)

25. Siquis, inquit, laudes Augusti proprie ad illum
pertinentes tibi decantet, numquid animum accommodabis
illi? Addit ergo Augusti laudes, quas populus solitus 5
erat ei decantare ($I'\varepsilon V$)

Ordo: in ambiguo hoc Iuppiter seruet, qui et tibi et
urbi consulit, hoc est ut in incerto semper sit, utrum tua
salute magis populus an tu populi indigeas, ac per hoc
ut cum populi salute pensandus sis ($I'bfV$) 10

* \langle Siquis bella \rangle] Haec enim Var*i*us de Augusto
scripserat ($I'bf$)

31. 32. \langle Nempe uir bonus et prudens dici delector
ego ac tu \rangle] Hoc est: nempe tu, qui me reprehendis, in
eodem uitio reperieris, quod non negat Horatius (γV) 15

34. Ac si dixisset: sola uirtus potest habere perpe-
tuam dignitatem. Sensus hic est: eas laudes amplectendas
esse, quas agnoscimus, ne nos quasi alienae deserant
($I'bfEV$)

35. Vox populi 'depone' dicentis 'honorem'. Meus 20
est a me tibi datus (γvV)

41. Responsio tota per yroniam est. Ostendit enim
talem hominem non ueraciter esse bonum, sed uideri cu-
pientem ($I'E\varepsilon V$ cons. Porph. (in r hoc schol. bis extat))

43. Nec qui disertus est et magnam apud populum 25
dignitatem habet et iuris consultus est, \langle uir bonus est \rangle .
Nunc autem negat eum uirum bonum esse, qui metu legum
recte facit, sed eum, qui amore uirtutis ($I'bfV$)

1 putat γvV] putet $rf\varepsilon$ 6 ei decantare $r\varepsilon$] eidem can-
tare γvV 7 aliter ordo I' seruet iuppiter rV 8 hoc est
 $vbfV$ om. I' in rb] om. γvV incertū f 10 cum populi
salute] tum populi v cum salute populi V 15 quod — hor:]
om. γ 21 datus] om. V 22 yroniam r alt. $l.\varepsilon V$ hyroniam
 $I'E$ ostendit — cupientem] om. E 25 qui] quid γv
et m:] etiam magnam V 27 nunc] non γ

44. 45. Licet bonus videatur esse in forensibus
causis, familia illius et uicini intellegunt conuersationem
eius non honestam, quia scilicet turpis in domo et per
hypocrisin speciosus in publico (Γ' V
- 5 47. Si non es furatus mea bona, remunerationem
habes, quia non constringeris loris. Et si non occidisti
hominem, non suspenderis in cruce. Ecce remuneratio
tua (γ ν V
49. * <Sabellus>] Hoc de se Horatius (Γ' (r ν b)
- 10 50. Allegoricos: quoniam noui cauere dolos et ma-
litiā tuam; et his animalibus se comparat, quae decipi
nequeunt (Γ' b V
- Sicut bestiae foueam et aues timent laqueos ac per
hoc bona hominum non deuorant, ita serui, quia timent
15 dominos, bona illorum non deuastant (Γ' V
53. Qui falsum nomen sapientiae amplecteris, si nil
admittas propter poenam, cautus es, non quod sponte sis
abstinens. Post exemplum serui redit ad id, quod superius
dixerat (Γ' b f V
- 20 56. More suo contra Stoicos, qui dicunt omnia pec-
cata esse aequalia (Γ' (r b ν) V
- Ordo: isto pacto mihi, idest apud me, damnum est
lenius, non facinus admissum; quo autem pacto? si unum
modium fabae surripias (Γ' b f V
- 25 59. *Ironicos (Γ' b E
60. *Lauerna uiae Salariae lucum habet; est autem
dea furum. Simulacrum eius fures colunt aut qui con-
silia sua tacita uolunt. Fortasse dicta sit a lauando; nam

1 bonis ν V 2 conuersationem Γ] conum sationem ν
commissationem V 6 loris] om. V et si ν V] si enim fu-
ratus esses, constringeris. Et si γ fort. rectius 10 nouit γ
Hauthal 11 tuam] suam γ Hauthal, b absc. 12 nequeunt
Γ b ut uid.] nequeant ν V 14 quia] qui V 17 admittas ν V]
admittis Γ b f 22 apud] ap ν b V damnum Γ] dampnum
ν b f V 23 lenius Γ] lenius f om. V, b absc. autem pacto]
pacto autem V 24 subripias f 25 yronicos γ ν E IPONI-
KOC r YPONIKOE b

fures lauatores dicuntur. Preces eius cum silentio exercentur (*I'bf*)

65. Syllogistica conclusio. Omnis enim, qui cupit, postquam adeptus fuerit, metuit amittere illud. Et notum est, quia seruus timet; et ideo, qui timet, non est liber, 5 sed seruus (*I'V*)

68. *⟨Obruitur re⟩] Occupatur diuitiis (*I'*)

69. Allegoria est: nam captiuum illum uult uideri, qui pecuniae parandae seruiat. Sensus: hunc, inquit, talem, qui pecuniae seruiet, patere ut seruum laborare. Est 10 enim et huiusmodi hominum aliquis usus, et certe prosunt aliis magis quam sibi ut mancipia. Ille, inquit, aret, ille nauiget, annonae prosit; tales enim populus probat (*I'bfEV*)

72. *Virgilius (*Aen.* I 704):

15

Penum struere

a nominatiuo 'hic penus' (*I'b*)

73. Tulit locum de tragoedia. Inducitur Pentheus quendam tradens ad poenam, qui, dum diu reluctaretur, tandem ait: deus me, cum uolo, soluet. Ait poeta, et 20 puto: hoc sentit, morte se posse liberari, quoniam sola haec omnium [est] finis malorum. Et nunc metaphora est a Libero; sic ergo sapiens ridet minas tyranni, ut deus. Item aliter: solus sapiens liber est; refert exemplum ex Bacchis Euripidis (492—498), in quibus inducit poeta 25 Liberum Patrem dicentem Pentheo uinctum se tenenti: quid est, quod me possis cogere pati? 'Adimam bona'. Auferas licet. 'Vinciam'. Deus me soluet, mors me

3 syll: *r*] sil: *γ* sill: *νV* enim] *om.V* 5 et ideo]
om.r qui] quia *γV* non est] iam non est *r* 8 captiū *ν*
 uidere *νbfV* 9 seruiat — pecuniae] *om.V* 10 seruiet
I'EV] seruiat *bf* 21 sola haec omnium finis *V* sola haec
 omnium est finis *rb* sola haec est finis omnium *ν* omnium sola
 haec est finis *γ* sola haec omnium finis est *f* 24 item —
 quibus] *om.V* 26 uinctum] uictum *γ* iunctum *V* 27 quid
 est] quidem *γV*

liberabit. Hoc sane ad hominem relatum est [hoc est: uirum] uere sapientem (Γ' b f V

79. Responsio uiri sapientis et Horatii; et est ordo: hoc sentit bonus uir positus in angustia: ipse deus statim, ut uoluerit, me soluet a uinculis. Quid si moriar? Mors finis rerum est (Γ' V

EPIST. 17

1. Praecepta uitae ad Lollium Scaeuam equitem Romanum, an sectandi sint potiores, et laudat Aristippum Cirenaicum, qui adfectauerit cum regibus uiuere (Γ' f V

4. *Verecunde se tangit quasi inferioris peritiae (Γ' α b E

8. *Caupona (α)] Diuersorium in uia, ac per hoc: si frequentia et sordibus offenderis (Γ' α b

15 Terentinum (α)] Oppidum Campaniae, alii municipium uolunt uiae Labicanae ad XLVIII lapidem, alii Ferentinum, quod in Tuscis est (Γ' α b f V

9. Sensus: habet, inquit, et paupertas uoluptates suas, si molestia careat in remotis locis (Γ' α f V cons. b

20 10. Hoc est: qui uita latuit, ut et natus et moriens ignoraretur, qui fuit in obscuro. Est autem Epicureorum λάθη βιώσας, late in uita (Γ' α b f V

11. *Si uis indulgentius uiuere, innotesce et per hoc prodesto tuis (Γ' α b f E

25 13. Ex historia sumit exemplum, quod plerumque prosit amicitia maiorum, proponens duos philosophos:

1 hoc est uirum om. v V euan. b 2 uirum] om. f
4 in angustia positus V 5 soluet me V 9 an sectandi
sint Γ' f] insectandis V in sectandissent v 10 adf: r] aff:
cett. 11 tangit v] om. Γ' α b E 15 terentinum α] feren-
tinum Hor. 16 uiae Latinae F. Ritter 17 quod] om. v V
19 molestia Γ' α b f] molestiae (molestie v) v V in locis remo-
tis v V 21 qui Γ' α b f] et qui v V

Aristippum Cincicum sectae Epicureorum, fautorem Alexandri Magni, et Diogenem Stoicum, adulationem maiorum declinantem et paupertate contentum. Quadam igitur die Diogene holera colligente superuenit Aristippus atque subsannando dixit: 'Diogenes, si sciret regibus uti, fasti- 5
diret holus'. Cui Diogenes: 'Aristippus', inquit, 'qui me notat, nollet patienter regibus uti, si pranderet holus, sicut ego' ($\Gamma' \varepsilon V$ *sim. α*

*[Si pranderet] Hoc Antisthenes de Aristippo dixit ($\Gamma' b E$) 10

23. Laudat Aristippum ex sententia Platonis; qui cum inuenisset illum naufragum panno duplici indutum, idest diploide (*cf. Porph.*) ac peruli uestimento, laudauit illum dicens: omnis color et omnis status et res decuit Aristippum sapientia praeditum, qui ita sciebat paruus 15
uti sicut magnis ($\Gamma' \varepsilon V$

24. <Fere praesentibus aequum>] Prope aequaliter paupertatem ferentem, quae praesens potest esse, sicut diuitias, si uellet habere ($\Gamma' \alpha V$

Ille, qui utrumque habitum consuevit accipere, ut 20
Aristippus, qualicumque ueste indutus fuerit, sine aliqua dehonestate procedit in publicum, quia sunt multi appetitores uestium pretiosarum, quibus si induti fuerint, non de eo honestantur, et sunt nonnulli contemptores, quibus maiorem honorem praestant uilia, quam aliis pretiosa ($\Gamma' V$ 25

1 aristippum cinicum γ] aristippum cinicum ν aristippum amicum V diogenem cinicum r cons. ε 2 diogenem stoicum νV] diogenem stoicum γ aristippum stoicum $r \varepsilon$ 3 contentum — colligente] *om. V* 4 diogene] aristippo $r \varepsilon$ aristippus] diogenes $r \varepsilon$ 5 diogenes si] aristippus si $r \varepsilon$ 6 cui — ego] *euanuit ε* cui aristippus qui me notat et reprehendit, si nollet uti regibus patienter pranderet holus sicut ego r 7 si] sed V 8 ego] ego, et est yperbaton (//// baton ε) .i. ordo confusus (p posteris ε) $r \varepsilon$ 9 antisthenes] *om. ν , sed altero atramento add.*: † antisthenes ν antisthenes, *superscr.* a† diogenes γ antisthenes, *superscr.* † diogenes r antisthenes uelud (*leg. uel ut*) quidam uolunt diogenes E diogenes b 22 procedet ε 24 de eo honestantur $\gamma \nu$] dehonestantur $r V$ ideo honestantur *Hautthalii textus sil.* 25 honorem] *om. νV*

25. *⟨Panno⟩] Pallio. Cinicum notat (Γ' α b E

30. Aiunt Aristippum, inuitato Diogene ad balneas, dedisse operam, ut omnes prius egrederentur ipsumque pallium Diogenis induisse illique purpureum reliquisse.

5 Quod Diogenes egressus cum induere nolisset suum repetens, tunc Aristippus increpauit Cynicum famae seruientem, qui algere mallet quam conspici in ueste purpurea (Γ' α b f V

*Mileti textam purpuream; apud Milesios enim lanae

10 optima teste Virgilio (ge. III 306 cf. III 334) (Γ' α b

33. *⟨Res gerere⟩] Loco nominatiui stat res gerere, ut est illud Persii (1, 27):

Scire tuum nihil est (Γ' α b

36. Gr⟨a⟩ecum prouerbium dicit propter Aristippum

15 (Strabo p. 378): οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθον ἔστι[ν] πλοῦς, idest non cuius ut Aristippo tutum esse Corinthum nauigare. Nam cum multi Corinthum nauigantes Laidis amore tenerentur, Aristippus etiam hac fama illo perductus est, et usus Laide non etiam amore eius deuinctus

20 est. Qui cum prae se ferret, quod non esset captus ut ceteri, dictum est ei, quoniam meretricem habuisset; ille respondit: si habui, non habeor (Γ' α b f V

Graecum prouerbium est propter Laidem Corinthiam dictum, quae noctem talento uendebat, ubi nemo immunis

25 ab amore eius erat (Γ' α b f V

37. ⟨Succederet⟩] Bene cederet, succurreret, contingeret. Terentius (Andr. III 1, 47):

Hac non successit (Γ' α V

5 et suum repetens V 12 ut—nihil est] om. v 14 grecum Γ' α b f V dicit Γ' b e] om. v V et dicit f 16 esse Γ' α f] est v e V 17 laudis γ pr. α v f e V 18 tenerentur Γ' α b f] teneantur v V, euan. s etiam] om. v V 20 est qui] qui α v om. V 21 ei] om. s ille] om. V 22 respondit si] respondit v V si α e] sed Γ' b f habeor Γ' α b f] habeo v habis V 23 laidem r b p. ras.] laudem cett. b ante ras. 24 noctem r α f V] nocte γ, b legi non potest talento K.] talenta codd. Hauthal, b legi non potest 27 ter: om. V 28 hac Γ' α] ac V

38. Quasi tergiuersantes in responsione urget ad respondendum ($\Gamma'(\gamma\nu b)V$)

43. Adeo gratam esse uerecundiam ait, ut s<a>epe plus percipiant nil petentes quam flagitantes. Conueniens locus principio: proposuerat enim docere, quomodo cum maioribus uiuendum esset ($\Gamma'\alpha b f V$) 5

46. Verba inpudentis, qui oblique petat, et per hunc imitatur eos, qui petunt figurate ($\Gamma'\alpha b f V$)

51. *Hoc est: si non palam instaret, careret aemulo et rixis; coruus enim reperta esca dum clamat, praedam 10 aliis prodit ($\Gamma'\alpha b f$)

53. *<Salebras>] Salebrae sunt aspera loca et petrosa (r

<Imbres>] Hoc est: qui magno uult imputare, quod incommoda itineris patiat ($\Gamma'\alpha b V$) 15

55. *<Catellam>] Alii ornamentum capitis uolunt, alii colli. Aliter: hoc est meretricis inpudentiam imitatur obliquatque petitionem; sic in Truculento Plautus ($\Gamma'\alpha b f$)

56. *<Periscelidem>] Ποδoψέλιον, uinculum aureum pedis ($\Gamma\alpha b f E$) 20

59. Planus nomen est hominis, qui solebat multos sic fallere, in quorum uehricula uoluisset tolli, ut fingeret se crus fregisse. Qui cum postea uere crus fregisset et idem rogaret, non est ei creditum ($\Gamma'\alpha b f V$)

*Planus non proprium nomen (ϵ , paulum sim. Porph. 25

4 plus] *om. v V* 5 enim docere $\Gamma\alpha b f$] nisi doceret $v V$
 7 impud: γb] impud: *cett.* petat] petit $b f$ pet . . t r
 14 hoc est] *om. V* imputare $\Gamma\alpha b$ inpunire v punire V
 17 aliter hoc est et sic in tr: plautus *om. v* inpudentiam γ] impudentiam $v f \alpha$ impudicitiam r imprudentiā b 18 obliquat-
 que v] et oblique $r b f$ et obliqui γ et oblico α ; scriptum erat
fort. et obliquam, quod etiam Hauthal suspicatus est 19 ποδο-
 ψελιον r Rodoxelion γ ΗΑΗιοΝ (*sic*) b rodoxedyoN α *om. f E*
emend. Hauthal 21 est hominis $\Gamma\alpha b f$] hominis est $v V$
 22 in quorum — creditum] ut in uehricula descendens simulabat
 (*sic!*) se crus fregisse. qui cum postea uere crus fregisset et
 iterum ut antea mendicaret, non est creditum V 23 crus V] genus $\gamma \alpha v$ genu $r b f$ 24 est ei $\gamma b f$ ei est r est, *omisso ei,*
 $v V$ ei *om. est* α

EPIST. 18

1. Praecipit in hac epistola fugiendum esse vitium
adulationis et e contrario duritiae nimiae vitium, ut neque
adulationi deseruiat quis et, si duritiae vult seruire, ui-
5 deat, ne in peius vitium incidat, sed in utroque medium
tenorem seruet, scilicet ut quisque suo amico neque adu-
lator existat neque cum amaritudine animi increpando
eum castiget. Vnde Lollio amico suo dicit, ut, si pro-
fiteatur amicus esse alicui, haec duo obsequia timeat.
10 Et dicit, quia, quanta differentia debet esse inter mere-
tricem et matronam nobilem, tanta debet esse inter ami-
cum diligendum et infidum scurram, ut amicus simpliciter
diligatur et scurra abiciatur (Γ' α β f V

Hic Lollius [etiam] ad consulatum peruenit merito
15 uirtutis et beneficio Caesaris (Γ' α β f V

4. *'Infido scurrae' hoc est ei, qui amicitiam si-
mulet et in malis deserat (Γ' (r α ν) b f

5. Quidam, inquit, fugientes vitium adulationis in-
cidunt in peius vitium inconcinni et inconpositi hominis,
20 scilicet feri et asperi, quasi agrestis. Sunt enim quidam,
qui quasi sua uirtute liberrima et pura confidentes circa
amicos suos seueri et duri apparent, dum uolunt eos
castigare, et in tantum, ut ipsa cutis prae nimia seueritate
tonsa dicatur, quasi capillos non habuerit, et iam dentes
25 sint atri. Et mire per characterismon (*ex Porph.*), idest
per imaginationem, describit hominem tristem et amarum
(Γ' α ε V

9. Virtus est (ν V)] Idest uerae uirtutis est, qui in
amicitia ita se praestat, ut neque adulator neque asper
30 sit, sed ab utroque semotus (Γ' α b f E V

14 etiam] etiam r b f om. γ ν V 19 inconp: V] inconp:
cett. 20 quidam] om. V 21 sua] om. V 24 non γ ν V]
om. r α ε Pauly Hawthth habuerit] habeat V et iam] et ε
etiamque r 25 atri sint V 26 hominem deser: tristem V
amarum] seuerū i amarū V 28 idest ν V] om. cett.

10. *Descriptio immoderatae assentationis. Dicit ergo, quia sunt quidam, qui plus iusto adulantes dominis suis recumbentibus in lecto et diuersa iactantibus simulant se ad nutum oculorum ipsius diuitis timere et id ipsum, quod dominus loquitur, leuiter adulando sic affir- 5 mare, ut crederes quendam notarium ea, quae excepit, ante magistrum legere, uel quendam mimum in parte secunda tragoediae suae tractare ($\gamma\nu$)

11. *Lecti (α)] Vbi recumbit dominus, quasi recumbens ad pedes patroni ($\Gamma'\alpha b E$) 10

12. Tollit (γ)] Vtrum diuitem laudando uerba eius repetit aut eas uoces [$s\langle a \rangle$ epius] repetit, quibus laudat? ($\Gamma'\alpha b f V$)

14. * $\langle P. \text{mimum tractare secundas} \rangle$] Quem Graeci $\delta\epsilon\upsilon\tau\epsilon\rho\omicron\lambda\omicron\gamma\omicron\nu$ dicunt ($\Gamma\alpha b$) 15

Secundarum enim partium actores omnia summissee agunt et suppliciter (*ex Porph.*). Notandum autem, quia in tragoedia non debent fieri plus quam quinque actus personae ($\Gamma'(\gamma\alpha\nu)\varepsilon V$)

*Ergo mimus dum secundam partem tragoediae agit, 20 humili actu eam facit ($\Gamma'(\gamma\alpha\nu)\varepsilon$)

15. $\langle \text{Alter rixatur} \rangle$] Aliud uitium inducit asperi hominis ($\Gamma'\alpha b f V$)

* $\langle \text{De lana s. caprina} \rangle$] De re uili et paene nulla. Prouerbium est ($\Gamma'\alpha b$) 25

18. Sensus: nolo pretium renascendi et munus accipere, ut non dicam, quod sentio, hoc est, nec alia uita tanti est, ut taceam, quod sentio ($\Gamma'\alpha b f V$)

19. $\langle \text{Ambigitur quid enim?} \rangle$] Hinc interrogat (V) Hoc Horatius. De qua re enim certamen habet, ut 30 merito rixetur cum amico? scilicet de gladiatoribus et pantomimis ($\Gamma'\alpha b f V$)

11 tollit] *post diuitem pon. γ* 12 $s\langle a \rangle$ epius *om. V*
17 quia] quod V 29 interrogat V] *nescio an scribendum sit*
interrogatio

*[Castor sciat an Docilis plus?]] Famosi illius
temporis gladiatores (Γ' α b f E

*[Docilis]] Et hoc nomen proprium (Γ α f E

Et de hac re contentio est, in eadem metaphora
5 perdurat de lana caprina (Γ' α b f V

25. Adeo aliena inuitus patitur, ut nec sua uitia
alteri indulgeat (Γ' α b f V

28. Verba monentis diuitis. Ordo: meae opes stul-
titiā patiuntur. 'Noli contendere' per parenthesin in-
10 sertum (Γ' α b f V

31. [Eutrapelus]] Eutrapelum hunc constat cor-
ruptorem hominum fuisse, et exponit, quare dixerit pau-
perem hominem debere uti parua ueste (Γ ε V

Eutrapelus dicitur fuisse illis temporibus locuples,
15 cui hoc epitheton inpositum dicitur, quoniam solebat inter
uendendum non inurbane iocari aut in personas uilium
hominum aut in scruta ipsa; nocebat aut[em] liberalitate,
ut refert Horatius (Γ' f V

35. *Auctorabitur se in ludum, ut sit gladiator,
20 sicut sunt Traces. Olitores autem dicuntur olerum uen-
ditores; ita negotiari incipiet et uendere caballos (Γ' α

[Holitor holerum uenditor. Sicut olim erat holerum
uenditor, ita et caballorum nunc (V, sed litteris maioribus

36. *[Threx]] Gladiator retium; nam myrmillo se-
25 cutor. Sensus: aut gladiator aut mercennarius erit (Γ' b f

40. Sallustii illud (Cat. 20, 3):

Nam idem uelle atque idem nolle ea demum firma
amicitia est (Γ' α b f V

4 et — est] om. f 5 de l: c:] om. b 8 ordo] ordo
est V 11 eutrapelum — et ε V] om. Γ' 13 uti debere V
debere uti r ε decere γ parua ueste] paruam uestem γ
15 impos: γ b V] impos: r v f dicitur] est V 16 uilium
hominum in personas V 17 liberalitate γ v b f] libertate r V
18 ut] aut V 20 olerum r v α] holerum γ 24 myrmillo r]
mirmillo γ v b f 26 salustii Γ salustius f V sallustius b salt α

42. Amphion et Zethus Iouis et Antiopae filii diuersi officii: Amphion cithara canebat, Zethus pastoris fungebatur officio. Propter hanc uitae diuersitatem tamdiu dissiderunt, donec Amphion causa concordiae citharam omitteret ($\Gamma' \alpha b f V$) 5

Amphion lira delectabatur, Zechus (*leg.* Zethus) uero musica. Vnde odiosi inter se fuerunt, donec conticuit lyra Amphionis (V)

46. Meleager, Oenei filius, ab Aetolia, uenandi studiosus fuit, ubi et aper Calidonius; ergo 'Aetolis' 'amplis' 10 significat ($\Gamma' \alpha f V$)

50. Per haec, quae secuntur, uirtutem Lolli laudare contendit ($\Gamma' \alpha b f V$)

54. Vide, quomodo in Campo cum clamore circumstantium ludis? ($\Gamma' \alpha b f V$) 15

55. <Tulisti>] Sub Augusto scilicet, de quo ipse (*car.* III 8, 21. 22):

Seruit Hispanae uetus hostis orae
Cantaber s. d. c. ($\Gamma' \alpha b f V$)

56. *<Refigit>] Abstulit, ut (*Verg. Aen.* V 360): 20

Danais de poste refixum ($\Gamma \alpha$)

Signa Romana, quae Crassus amiserat, Persae ad Augustum per Tiberium remiserunt iam uicti ($\Gamma' \alpha f V$)

58. *Ab amico sine uenia separatus; *προσπαρμένους* (*leg.* *προσπαρμένους*) ($\Gamma' \alpha f$) 25

60. Deest 'tamen'. Ergo aliquotiens proprius dissimulandus est ludus, ut amico satisfiat, ne sine excusatione absis ($\Gamma' \alpha V$)

61. <Actia pugna>] Ad Actiacam respondit, ut Maro (*Aen.* V 596): 30

Hunc morem cursus atque ($\Gamma \alpha f V$)

4 dissederunt r desiderunt α 20 abstulit *om.* r

63. Cum frater imitatione ipsius pugnae aduersarius fingitur tibi et lacus uester simulatum mare (Γ'αfV

65. <Consentire suis studiis>] Vt: 'eorum obsequi studiis', idest uoluntatibus (Γ'(rαv)E V

5 66. *Sinecdochicos manu utraque sublata pariterque s<a>epius mota. Hoc enim genus (hic . . . gestus? K.) ualde laudantium est (Γ'αf

A VERSV 69 — 19, 16 DEFICIT V (fol. unum)

75. *Dicendo 'paruum munus' obscenitatem dicti uitauit; significat autem coitum (Γ'αf

82. *Theon fuit dicacissimus et maledicus, per quem maledici et detractores intelleguntur (Γ'fEε

*Luthienus Theo libertinus [et] prae amaritudine dicacitatis ita patronum quoque suum exasperauit, ut domo eius summoueretur et quaternario legato iuberetur restem sibi palumque emere. Sensus: si quem uideris a malo homine uexari, defende et tuere (Γ'αf

88. *Per auram allegoricos mutabiles diuites dicit (Γ'αbE

20 89. *<Oderunt h. t.>] Ostendit similem similibus delectari (Γ'αε Porph.

93. *<Tepores>] Vomitus (Γ'αE

94. *<Deme supercilio nubem>] Hoc est: desine seuerus esse (Γ'αb

25 97. *Hortatur Lollium quaerere disciplinam ad commendationem amicitiarum, qua ratione queat, idest quemadmodum possit suauiter uiuere (Γ'α ex Porph.

98. *<Semper>] Non 'te semper', sed 'semper inops' et hoc iuxta auaros (Γ'α

1 imitatione α in imitatione r 2 fingitur rf] om. γ v
fugatur V fungitur α tibi rfV] ubi γ α v 3 studiis ob-
sequi V 4 idest rE] uel V om. v 11 theon Γ'] theon
enim fEε 18 motabiles E 23 hoc est] om. v 29 inops γ

*Quoniam s<a>epe per ignorantiam uitiosi sumus
($\Gamma'\alpha b f$)

101. *<Reddat>] Vt alibi (*epist.* I 14, 1):

Mihi me reddentis agelli ($\Gamma'\alpha b$)

103. *<Fallentis>] Latentis uitae ($\Gamma'(r r f)$) 5

105. 'Mandela pagus', Mandela in Sabinis est, et
non pagus bibit, sed hii, qui in pago sunt ($\Gamma'\alpha b f$ *cons.*
Porph.)

*Mandela pagus est in Sabinis rugosa faciens cor-
pora hominum prae frigore. In quem currebat fluuius 10
Horatii Digentia, de quo superius ait (*epist.* I 16, 12):

Fons etiam riuo dare nomen idoneus (*cons. Porph.*)

Item sensus: o amice Lolli, quid putas me sentire, et
quid credis me precari deos, dum in rure meo uiuo, nisi
hoc, quod tibi opto, uidelicet uirtutem, doctrinam, in- 15
minutionem curarum et ueram delectationem? ($\Gamma'\alpha$)

*<Rugosus>] Quia contractos faciat ($\Gamma'\alpha b f E$)

107. *Quantum sufficiat mihi, etiam paratus sum
minus habere, quam habeam ($\Gamma'\alpha$)

109. *Notandum [est], quia studio solito librorum 20
copiam prius quam frugis uictusque est precatus ($\Gamma'\alpha f$)

110. *Hoc est: ne animus meus dubia spe sit in-
satiabilis ($\Gamma'\alpha b f$)

111. *Haec, inquit, de Ioue petam, quae ipse mihi
praestare non possum, idest uitam et opes. Ceterum ut 25
aequum animum habeam, magis est in mea potestate
($\Gamma'\alpha f \varepsilon$ *ex Porph.*)

7 set γ hii b] hi *cett.* 12 dare riuo γv riuo dare $r \alpha$
Porph. Hor. 13 item] et est $r \alpha$ 15 tibi γv] te $r \alpha$ opto
edit.] hortor codd. inmin: γ] imminutionem $r \alpha v$ 16 del:
 α *cons. r]* dilectionem γv 17 contractus $\Gamma' \alpha b f$ contractos E
20 est $r \alpha f om.$ γv 21 prius γ] plus v primum $r \alpha f$ est
precatus $v \alpha f$] precatus γ precatur r 24 de γv] a $r \alpha f \varepsilon$
Porph. 26 habeam γv] geram $r \alpha f \varepsilon$ *Porph.*

EPIST. 19

1. *Hanc epistolam ad M<a>ecenatem scribit, qua demonstrat pragmaticam suam, idest causam, quare carmina composuerit (*ex Porph.*). Sed prius uituperat imitatores
 5 Cratini, qui docuit non aliorum carmina esse stabilia, nisi qui potulenti et ebrii essent, trahens occasionem ipse Cratinus ex Homero et Ennio, in quorum libris laus inuenitur uini. Sed si laudauerunt, non tamen poetas ui-

10 nolentos debere esse dixerunt ($\Gamma'(r\alpha\nu)f\epsilon$)
 *Cratinus, archearum comoediarum scriptor, tantae uinolentiae fuit, ut solitus fuerit super pelles recumbere, quas commeiere consueuerat; hoc etiam epigramma in monumento eius testatur eum fuisse uinosum. Idem etiam
 15 in suis fabulis negat bonum poetam, qui uinosus non fuerit, et ideo poetas in Liberi Patris esse tutela. Hic per hanc uinolentiam tantae libidinis fuit, ut cubiculum suum speculis adornaret, quatenus et coitum suum spectare posset ($\Gamma'\alpha bf$)

4. *<Adscripsit>] Addidit, inseruit, connumerauit
 20 ($\Gamma'\alpha bfE$)

7. *<Ennius>] Qui primus apud Latinos heroica fecit carmina ad annales conscribendos ($\Gamma'\alpha$)

8. *Vt Persius (4, 49):

Sic puteal multa cautus (*gloss.* α)

25 12. *<Nudo>] Hoc de quocumque philosopho, quoniam Cato nudis pedibus non fuit ($\Gamma'\alpha bf$)

*Quid, si aliquis uestem uultumque Catonis imitetur, numquid continuo etiam uirtutibus Cato est? Cato enim, consul Romanorum, ut terribilior appareret hostibus, in-
 30 tonsis barba et capillis manebat cum duro calciamento pedum et cum toga exigua, ut uelocior esset ($\Gamma'\alpha$)

3 pragmatiam *Porph.* suam] *om.* ν 12 consuerat γ
 etiam] *eciam* f enim r nam ν 15 patris] *om.* $\nu\alpha$ 17 quatinus
 $r\alpha bf$ quamteus ν 22 libros annalium $r\alpha$ 28 est] sit α fit r

15. *Iarbita Maurus fuit, qui, cum Timagenem philosophum post conuiuium et inter pocula declamantem uellet imitari et non posset, inuidia quodammodo disruptus est ($\Gamma'\alpha$

*[Lingua)] Aliter 'cena' ($\Gamma\alpha f$

5

16. *Quia conuiuae pastori suo etiam disertis dant gloriam. Persius (1, 38):

Laudant conuiuae nunc no<n> ($\Gamma'\alpha b f$

*Decipiuntur, inquit, stulti, qui, cum posuerunt sibi exemplar bonorum, eosdem tantum in uitis imitantur, ut ille, qui Catonem se imitari putat, Maurus eloquentem Timagenem ($\Gamma'\alpha$

REDIT cod. V

18. <Cuminum>] Vt pallorem meum possent imitari, quoniam cuminum potatum reddit homines pallidos 15 ($\Gamma'(\gamma \alpha \nu) V$

19. Loquitur contra malos poetas admirando dicens: o imitatores aliorum in uitis et: o seruum pecus, idest seruire. Sicut enim serui ad alienum praescriptum et imperium uiuunt, ita et uos aliorum exempla in malo 20 semper imitami. Quando enim uestram recorder uitam, plerumque iocor, plerumque irascor ($\Gamma'\alpha b f V$

*Mire ait seruum, quoniam negant Stoici quemquam liberum esse praeter sapientem ($\Gamma'\alpha b f$

21. Hic de se loquitur, ostendens, quomodo et qualia 25 carmina scripserit; et sic loquitur, quasi neminem fuerit secutus, sed libero consilio sua carmina inuenta conscripserit ($\Gamma'\alpha V$

3 diruptus α ruptus r 5 aliter] uel r cēna f gena $\Gamma\alpha$
8 nunc non $K.$] nunc no; b , om. *cett.* 9 posuerunt $\gamma \nu$] pro-
posuerunt α proposuerint r 11 se imitari γ] imitari se $r\alpha$
imitari ν putat—timagenem] om. ν 21 uestram] om. νV
recorder $\gamma \nu V$] recolo $r\alpha b f$ 25 hic] hęc V de se $r\alpha$] om. $\gamma \nu V$
26 scripserit $r\alpha$] scripserat $\gamma \nu V$ et — conscr:] om. α 27 conscripserit rV] conscripsit $\gamma \nu$

28. Metrum, inquit, Archilochi, quod nos imitatur, temperamus uersibus Alc^aei et Sappho, quos imitor. Sed neque eodem ordine uersuum utimur neque rebus, quibus socerum insequitur ($I'\epsilon V$)

5 30. *Socerum Licamben dicit, quem Archilochus ita persecutus est iambis, ut eum exagitaret et filiam eius sibi negatam ad laqueum confugere cogeret ($I'\alpha b f$)

32. *^{<Hunc>}] Alceum significat ($I'\alpha$)

*Hunc (b)] Alceum, sed melius Archilocum (b)

10 35. Excusat se, cur, cum probetur a plurimis bene sua carmina composuisse, non tamen habeat laudatores, ostendens, quod propter inuidiam, quae est inimica uirtutis, per domos aliorum legeretur et publice detraheretur, et quia non conducebat sibi cibo et muneribus uestium
15 fauorem vulgi, quod solent facere amatores adulationis ($\gamma \nu V$)

37. *Persii illud (1, 53. 54):

Calidum scis ponere sumen,

Scis comitem horridulum trita donare lacerna.

20 ($I'\alpha b f$)

39. *^{<Auditor>}] Iuuenalis (s. 1, 1) ($I'\alpha b f$)

42. Illi enim pondus laudum nugis suis accumulare gaudent, qui carmina sua inhonesta laudari cupiunt ($I'\alpha f \epsilon V$)

25 43. *^{'Si dixi'} κατὰ νομόν; est autem pro ^{'si dixero'} ($I'\alpha f$)

45. Ad illius dicta uereor libere et urbane respondere, ne eum ad iram commoueam. ^{'Naribus uti for-}

1 inquit] *om. r* 2 sappho $\nu \epsilon V$ saffo γ safo r 3 sed neque] sed non V 4 insequitur $I'\epsilon$] suum licāben persecutus est V 6 est $\nu b f$] *om. I'\alpha* 12 quod] hoc esse V est inimica uirtutis (^{tartatis ν}) I'] inimica uirtutis est ϵ inimica est uirtuti V 13 per — adulationis] *om. V* 22 accumulare gaudent] accumulāt V 28 ne eum (necū α) ad iram $I'\alpha f$] Ne eos ad iracundiam V ad — respondere] *om. V*

mido': timeo esse fastidiosus et contemptor, sed honestas
excusationes quaero, ne recitem ($\Gamma' \alpha b f V$)

47. Diludia dicuntur tempora, quae gladiatoribus
conceduntur inter dies munerum, quibus pugnant ($\Gamma' \alpha b f V$)

[Spacium enim dandi carmina clamo et intermis- 5
sionem uel dilationem ludorum exposco, et subiungit cau-
sam, cur postulet diludia, quoniam excludo (*leg. ex ludo*)
iram (*leg. ira*) ex (*leg. ex ira*) inimicicia et bellum generatur (V)

EPIST. 20

1. Hac epistola alloquitur librum suum metaphoricos 10
quasi rem animatam, significans illum in publicum uelle
procedere, se uero prohibere. Sed multi reprehendunt
illum, quare in ordine aliarum epistolarum hanc posuerit
et non in fine aut in capite, cum neque ad absentem
neque ad hominem scripta sit. Quorum reprehensio re- 15
futatur, quia in fine libri posuit illam. Principium enim
et finis nulla in omnibus libris regula continetur ($\Gamma f \epsilon V$
sim. Porph.)

*Ad librum suum loquitur tamquam ad puerum
prostaturum ($\Gamma' (\gamma v b)$) 20

Vertumnus et Ianus dii sunt, qui praesunt negotiis
ementium et uendentium, ante quorum templa erant loca,
in quibus cum ceteris rebus etiam libri uenales erant.
Per deos autem loca significat ($\Gamma \alpha f E V$ *sim. Porph.*)

Loca sunt in Rostris, ubi Sosii fratres libros uende- 25
bant, ut alibi (*epist. I 1, 54. 55*):

Haec Ianus summus ab imo

Prodocet ($\Gamma' \alpha b f V$)

2 ne] ut V 4 inter $\Gamma \alpha b f$] in $v V$ u. 49 — II 2, 65
DEFICIT *cod. Hor. v* 12 se uero $r f$] sed se, γV , *eu. \epsilon* 16 in]
& in γV 19 quasi b 21 sunt] fuerunt α 22 ante —
significat *om. \alpha* 23 etiam $r f E$ *Porph.*] *om. \gamma V* 25 uende-
bant] deridebant V

2. In mensa Sosiorum, qui Graece bibliopolae appellantur, idest uenditores librorum. Dicti Sosii a familia, quorum mensam poetica licentia pumicem uocat (ΓεV

3. 'Odisti', inquit, includi et sub sigillo esse, quod
5 pudicis gratum esse consuevit, et doles, quod a paucis reuolueris (ΓαφεV ex Porph.

7. *〈Quid uolui?〉] Vt (Verg. ecl. 2, 58):

Heheu quid uolui misero mihi? (Γαbf

9. Quodsi ego, qui augur tuus sum, idest diuinus,
10 tibi peccanti futura praedico, non odio tui loquor: tamdiu Romae carus eris, quamdiu noui libri pulchritudinem retinueris. Sed cum fueris sordidatus per processum temporis, nemo te ornabit atque describet, sed aut carie consumeris aut fient ex te opistographae epistolarum
15 (ΓαφεV ex Porph.

10. Deserat aetas (ΓαfV)] Prodat et ingratum faciat uetustas. Seruauit metaphoram, quasi de meretrice loquens (ΓαfV

17. *Quasi ipse liber pueros elementa docturus sit,
20 ita loquitur (Γαf ex Porph.

18. *Hoc est: ut senescas balbutientium meditatione (ΓαbfE

19. Tunc enim dictata accipiunt pueri, cum beneficio solis cera facilius deletur (ΓαbfV

1 uocantur ε 5 quod — reuolueris] om. γα quod paucis recitem Porph. 6 reuoluaris r reuolueris fεV 9 quodsi rfeV] idest γα 10 loquor V Porph.] loquar Γαφε tamdiu — describet] om. γα 11 pulchrit: rf] pulcrit: εV 13 describet rfe Porph.] scribetV sed aut rfV alt. loco Porph.] Idest aut γαV alt. loco, euanuit ε; in V uerba 'aut — epist.' bis extant 14 opistographie V utrobique epistographae ε epistographie α epistographie γ epistographie f epistographae r post opistographie in V alt. loco interpolatum est: 'idest superscriptiones', non alt. loco 16 deserat] dos erat V deerat f 17 metaph: rV] metaforam αf metafora γ 23 enim] omnes V pueri] om. rf

Secundum morem librariorum et magistrorum loquitur, qui circa quartam et quintam horam pueris dictata praeberere consuerunt, quo tempore tractabiliores sunt ($\Gamma\alpha EV$ ex *Porph.* *V* add.: et abhinc parentelam suam, staturam quoque corporis et aetatem urbane designat (psignat *V*) 5

21. * \langle Maiores pinnae \rangle] Ultra dignitatem meorum natalium amicitiam Caesaris adquisisse et principum ($\Gamma(r\varepsilon)$)

22. Causam exponit, cur non uerecundetur humilem genealogiam profiteri, scilicet quod non haberet ex parentibus, haberet ex sapientia ($\Gamma\varepsilon V$) 10

23. *Terentii illud (*adelp. prol.* 18—20):

Cum illis placet,
Qui uobis uniuersis et populo placent,
Quorum opera in bello, in otio, in negotio ($\Gamma\alpha b f$)

Domi et belli aduerbia sunt, ubi se dicit placuisse 15 primis urbis, idest principibus: Augusto, M \langle a \rangle ecenati atque Pollioni (ΓV cons. *Porph.*)

24. Haec descriptio caracterismos appellatur, idest imaginatio formae hominis. Dicit autem se praecanum, idest properam canitiem habere et ante annos albescere 20 ($\Gamma\varepsilon V$ cons. *Porph.*)

* \langle Solibus aptum \rangle] Durae cutis hominem et ad laborem fortem ($\Gamma\alpha$)

28. *Eo anno compleui XLVIII annos, quo Lollius consul sortitus est socium Lepidum in consulatu ($\Gamma E\varepsilon$ 25

2 dictata pueris rE 3 quo — sunt *EV Porph.*] *om.*
 $\Gamma\alpha f$ 9 non haberet] non habebat *V* 16 atque pollioni r] *apollini* γ et pollioni *V* 19 dicit autem $\Gamma\varepsilon$] dicens *V*

EPISTVLARVM LIBER II.

EPIST. 1

1. Augusto petenti, ut aliquid sibi operis dedicaret, scribit Horatius ideo se huc usque non fecisse, ne iacturam
 5 rei publicae faceret, si uersibus suis Caesarem a re publica seuocaret. Deinde paulatim ad hoc descendit, ut de iudicio temporis queratur, quo antiquos poetas laudamus merito uetustatis, nouos contemnimus, etiam si ueteribus possint esse meliores (*ΓαβϑV*)
- 10 Mire 'solus'; apparet enim deuicto iam Antonio, mortuo Lepido, qui triumphare cum Augusto fuerant, hanc epistolam ad Caesarem scriptam (*ΓαβϑV*)
2. *Moribus suis, aut quos ciuibus pro lege inposuit, sed melius suis (*Γαβϑ*)
- 15 5. Sensus: tanti uiri, idest quos consecratio manebat, inuidiam inter suos passi sunt, quanto tu maiorem, cum praesenti tibi largimur honores (*ΓαβV*)
- Laudata uirtute Caesaris dicit ei soli contigisse, ut inuidiam uiuus uinceret. Et est ordo: Romulus et Liber
 20 Pater, dum terras hominumque genus colunt et cetera

4 scribit] scripsit *V* ideo] id ideo *Pauly* 6 seuocaret *γαV*] reuocaret *γβϑ* deinde paul:] Paulatim autem *b* Paulatim *V* 8 contemnimus *r pr. γ*] contempnimus *r corr. αβϑV* 15 idest quos *K.*] iniquos *V* in quos *cett.* 16 maiorem *K.*] maiores *codd. Hawthth* 19 uiuus — faciunt] *om. r* uinceret] euinceret *ε* et est ordo] *om. ε*

faciunt, plorauere non respondere fauorem speratum suis
meritis, recepti in templa deorum post ingentia facta ($\Gamma\epsilon V$
ex Porph.

8. * \langle Componunt \rangle] Finiunt, ut Virgilius (*Aen.*
I 374):

5

Ante diem clauso componet Vesper Olimpo ($\Gamma\alpha$

7. 8. Iucunde, dum ea, inquit, faciunt, quae tu, et
tamen non fuerunt tam grata ($\Gamma b f V$

9. Sensus autem est: tu solus promeruisti in uita
templa et diuinos honores sine inuidia, quod nemo impe- 10
ratorum habuit nisi post mortem. Vnde dicit, quia do-
luerunt in uita Liber et Castor et Pollux et Romulus,
quod populus non redderet eis honorem, quem prome-
ruerunt suis uirtutibus (ΓV

10. Diram (γ)] Herculem dicit, qui inter duodecim 15
nota portenta etiam Hydram exussit ($\Gamma\alpha E V$

*Qui licet tantae uirtutis esset, non caruit inuidia,
donec mortuus est ($\Gamma\alpha E$

11. \langle Fatali p: labore \rangle] Mire 'fatali'; ita enim sem-
per adiunctus Herculi fuit, ut fatalis esse crederetur. 20
Idem ergo expertus est inuidiam non nisi morte compesci.
Vt alibi poeta (*carm.* III 24, 31. 32):

Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus inuidi ($\Gamma\alpha b f V$

13. * \langle Vrit \rangle] Idest inuidiae liuore stimulat ($\Gamma\alpha b f E$ 25

1 plorauere — fauorem] *om. r* 4 ut *r*] *om. γ* 6 com-
ponit α 7 iucunde (*ioc: b*) dum] *om. f* 8 fuer = fuerunt γV] *fuere r b f*
tam Γb] *om. f* tunc V 9 Sensus] *ante hanc*
uocem haec leguntur in V: Recepti i.e. aeo iea. prome-
ruisti] minuisti V 10 imperatorum — doluerunt] *om. V*
13 quod — uirtutibus] *nec ullis aliorum V* 15 dicit $\gamma\alpha V$] *significat r E*
16 exussit $r E$] excussit $\gamma\alpha E$ percussit V
23 incolumem αb *corr.*] incolum f incolomen Γ incolom V , *item*
ut uid. b pr. odimus — inuidi] & cetera V

18. Populus, inquit, Romanus in hac sola re iustus
et sapiens est, quod te praefert omnibus ducibus suis
omnibusque Graecis, sed in hoc, quod cetera simili ratione
non ponderat, stulte agit, dum omnia noua fastidit, quae
5 a poetis scribuntur et quae a iudicibus dictantur, in tan-
tum delectans ueteribus, ut legem Romanam, quae in XII
tabulis continetur et foedera sub antiquis regibus facta
uel quae Romani fecerunt cum Sabinis uel cum aliis gen-
tibus, libros quoque annales, ubi iura pontificum contine-
10 bantur, et antiqua uolumina uatum, idest Ennii, Homeri,
Neuii, Pacuuii, Accii, Afranii, Terentii aliorumque ita
pro uero teneat, quasi Musae ea locutae sint in monte
Albano ($\Gamma\alpha\epsilon V$)

23. * \langle Tabulas \rangle Legis (*leg. leges*) XII quae erant
15 in aerario (ϵ)

26. * \langle Annosa \rangle Ephexegesis ($\Gamma\alpha b f \epsilon E$)

28 *sqq.* Ordo uerborum est: si Romani scriptores
nouelli eadem trutina pensantur, quia quaeque scripta
Graecorum sunt antiquissima uel optima, non est quod
20 multa loquamur. Et est sensus: si Romani poetae eodem
examine et iudicio examinantur, quo Graecorum, ut, quanto
fuerint antiquiores, tanto sint honorabiliores et cariores,
nouelli uero poetae pro nihilo ducantur, nihil restat, nisi
ut ea, quae per naturam mutari non possunt, denegemus,

1 romanus inquit α sapiens et iustus V 5 et —
dictantur] *om. V* dictantur] *om. r* 6 delectans $\Gamma\epsilon$] de-
lectatus V delectant α quae γV] quae in $r\alpha\epsilon$ 7 tabulis
 $r\alpha\epsilon V$] legibus γ sub regibus antiquis $r\alpha\epsilon$ 9 ubi —
aliorumque] *nescio an haec uerba pro interpolatione habenda*
sint 11 accii afranii terentii] *om. V* accii $r\alpha$] actii $\gamma\epsilon$
afranii] affricani α 12 teneat r] teneant $\gamma\alpha\epsilon V$ ea locutae
sint γV] locutae sint (\bar{s} = sunt ϵ) ea $r\alpha\epsilon$ monte albano
 $\gamma\epsilon V$] albano monte $r\alpha$ 16 ephexegesis b] *ef: aut eff: cett.*
17 est $\gamma\alpha$ *om. V* 19 uel $\gamma\alpha$] et V 20 eodem — ut $\gamma\alpha$] *om. V*
22 honerabiliores V , recte α cons. γ et cariores V] *om. V*
 $\gamma\alpha$ 24 ut V] *om. V* $\gamma\alpha$ per $\gamma\alpha$] post V mutari $\gamma\alpha$] *mutare V*

dicentes illud esse molle, quod naturaliter durum est, et illud durum, quod naturaliter molle ($\Gamma(\gamma\alpha)V$)

28. *Si ideo negat populus nouellos poetas bonos esse, quia non sunt antiqui, Gr<a>ecos uero bonos, quia sunt antiqui, nil restat, nisi denegemus ea, quae naturaliter sunt, idest ut os oleae non sit durum et testa nucis, quod contrarium est ($\Gamma(r\epsilon)$) 5

31. Hoc est: si non licet contradicere, negemus etiam ea, quae palam uidentur, idest contra naturam consentiamus ($\Gamma\alpha bfV$) 10

Sensus: si mentiendum est, inquit, quare non et haec nobis assumimus? ($\Gamma\alpha bV$)

34. Hoc est: si temporibus meritum carmina sortiuntur et erunt sicut uina, uelim scire, quotus annus carmen laudabile efficiat ($\Gamma\alpha bfV$) 15

38—51 *absc. in b*

40. Hoc est: quid de illo poeta dicimus, qui post illum, qui ante centum annos mortuus est, deficit uno tantum mense posterior? ($\Gamma\alpha fV$)

45. Sicut, inquit, paulatim carpitur cauda equi, 20 quousque tota sit extracta, ita et ego paulatim euellam numerum centum annorum, donec subducto aceruo numeri decipiatur ille, qui per uetustatem temporis laudat poetas et carmen ipsorum et <a>estimat uirtutem carminis numero annorum ($\Gamma f\epsilon V$) 25

*Crisippi sillogismi sunt seu dominos (*leg. pseudomenos*) et sorites; seu dominos (*leg. pseudomenos*) est,

2 naturaliter molle α] naturaliter est molle γ molle est V
9 ea $\Gamma\alpha bf$] *om. V* idest] quod V 11 sensus] sensus
est V est inquit] inquit est V 14 et $\gamma\alpha$] *om. cett.*
uelim — efficiat $\gamma\alpha$] *om. bfV*; in $r\epsilon$ haec legimus: Si, inquit,
uenustas (*sic r\epsilon, Hauthal falso uetustas*) et honestas in carmine
tamquam in uino per (*sic r\epsilon, om. Hauthal*) tempus inquirenda
est, uelim scire, quotus annus laudabile carmen efficiat
17 poeta] *om. r* 21 quousque] donec r et] *om. V*
22 aceruo numeri $\gamma f\epsilon$] numeri aceruo r aceruo V 23 ille]
om. \gamma V 26 hoc schol. *om. Hauthal, emend. K., stud. Vindob.*
1901, p. 118 27 sorites] forites f soritas $\Gamma\alpha$

cum falsitatem ueritate confirmat, ut si quis dicat: dico me mentiri et mentior, uerum igitur dico. Sorites autem est, cum ultra modum capacitatis assensionem audientis breui adiectione producit dicendo unum et unum (*Γαf cons. b*)

5 48. **<In fastos>*] Annales (*Γαf E*)

Qui nihil laudat, nisi quod sepultum est et defunctum ac per hoc antiquum (*ΓV*)

49. **<Libitina>*] Feretrum (*Γ(rα)f E*)

10 **<Libitina>*] Dea Egiptiorum, libidinis dea, quam quidam Venerem infernalem esse dixerunt; tamen et Libitina dictus lectus mortuorum (*α*)

50. Ennius, ait, leuiter curare uidetur, hoc est uilior est, quam putabatur, nec *<curat quomodo>* promissis suis satisfaciatur. Nam dixerat in somnis (*leg. somniis*) uidisse 15 se, quod anima Homeri in ipsum per pauonem transisset; sed non ita dicit Ennius, ut Homero similis uideatur. Nam multa leuia et indigna auctoritatis in opere eius inueniuntur (*Γαf V*)

*Scribit enim in principio annalium suorum se somnio 20 monitum, quod secundum Pythagorae dogma anima Homeri in corpus suum uenisset. Facete autem somnia Pythagorea dixit, ut ipsum etiam Pythagoram antiquum poetam Ennius licet iunior contempserit et nihil curaret, utrum anima Pythagorae uenisset in corpus suum an non, sciens se non 25 inferiorem, quia, quanto iuniores, tanto perspicaciores (*Γ(rε)*)

51. **<Critici>*] Critos iudicium, unde critici iudices singularum rerum (*Γαbf*)

*Critici idest iudices, secundum quorum sententiam 30 Ennius sapiens fuit (*Γ(rε)*)

1 falsitate ueritatē *α* 3 assensionem *γ* ascensionem *α*
6 et *Γ*] ac *V* 13 putabatur] putatur *V* curat quomodo
uel curare uidetur quomodo *add. K.* 15 se *Γαf*] *om. V*
per] *om. V* 17 auctoritatis] *om. γ* 19 enim *ε*] ennius *r*
23 nihil *ε*] non *r* 27 inde *α* 29 critici — quorum *r*] critos
gr dicitur latine iudex secundum quorum *ε*

52. <Quo promissa cadant e. s. P. ?>] Quo tendant
(*leg. tendat*), ut possint (*leg. possit*) respondere promissis?
($\Gamma(r\alpha)bV$)

Pitagoras enim dixit animas in diuersa corpora trans-
itum facere ($\Gamma\alpha bV$)

*Ennius Pyt(h)agorae animam dixit ad se uenisse
in somnis (*leg. somniis*), et nihil de philosophia scripsit
($\Gamma\alpha b f$)

55. Quotiens legentes dubitant, quis prior fuit, licet
alter multo antiquior sit, alter nouellus, aequaliter uene- 10
ratur ab illis ($\Gamma(\gamma b)V$)

56. *Accius iunior poeta suo ingenio praececluit
Euripidem, qui fuit altus et sublimis ingenio ($\Gamma f E \varepsilon$)

*<Senis>] Sophoclen dicit ($\Gamma(r b)E$)

*<Alti>] Euripiden dicit ($\Gamma(r b)E$)

57. *Afranius togatas comoedias scripsit, hoc est
Latinas; nam Graecae palliatae dicebantur ($\Gamma(\gamma f)\alpha b$)

Afranius in libris suis Menandri stilum secutus est,
[et] ideo toga illius dicitur ei conuenisse [idest stilus]
($\Gamma f \varepsilon V$)

58. Epicharmus antiquus comicus Siciliensium erat
($\Gamma E V$)

61. <Hos ediscit>] Idest antiquiores: Neuium, So-
phoclen, Euripidem, Afranium, Epicharmum, discit Roma
in scholis et admiratur in theatris, despiciens iuniores, licet 25
ipsi praececlant ($\Gamma f \varepsilon V$)

62. Liuius antiquissimus poeta fuit Andronicus, qui
primus comoedias scripsit ($\Gamma\alpha b V$)

2 poss α = possunt 4 pit:] [agoras b 6 pytagore $r b$
phitagore f pitagore γ pitagore α ad se /// se dixit b
ad se dixit f 7 nil αf 12 accius $\gamma f E$] actius $r \varepsilon$
14 -em $b E$ 15 -em $b E$ 17 cf. schol. Iuuen. 1, 3: To-
gatae sunt comoediae Latinae, quales Afranius fecit, palliatae
Graecae 19 et $r f \varepsilon$ om. γV illius] om. V idest stilus
 $f \varepsilon$, om. cett. 21 erat V] om. cett. 23 idest V] om. cett.
sophoclen V sophoclem $r f \varepsilon$ sofoclen γ 26 ipsi $r f \varepsilon V$] illi γ
u. 63—123 DEFICIT cod. b

67. Ordo: etsi fatetur multa eos ignaue dicere (ΓαV

68. Iouem imitatur in suo iudicio recte iudicans reprehendendo ueteres, qui multa turpiter et obscure dixerunt (ΓV

5 69. Lenius autem fuit poeta lyricus ante Horatium nullius momenti; alias 'Neui', sed uerum est 'Leui' (ΓαV

70. Excusat se dicens, quod non propter inuidiam talia loquatur de ueteribus poetis. Non censeo, inquit, Liuii carmina delenda, quae quondam mihi dictabat
10 s<a>euus [Orbilius] magister, sed indignor et miror praeferri illa quasi emendata nihilque distantia a perfectis carminibus, cum sint adhuc mendosa (ΓεV

71. Per transitum carpit Orbilium ludi magistrum. Eleganter autem ostendit uel librariis ueteres libros neces-
15 sarios (ΓαV

74. Idest propter unum uersum uel duos totum poema pretium facit (ΓfEV

76. In antiquis, inquit, si aliquid inhonestum uiderint, potius laudant, quam damnant; meum uero, quam-
20 quam honestum, propter nouitatem reprehendunt (Γ(γe)V;
in r scholion ipsum abscissum, nota intacta remansit

79. Hoc est: in scenam recepta sit, ubi flores sparguntur, uel quia est Attae fabula, quae Matertera inscribitur, in qua flores enumerat (ΓαV
25 <Attae>] Antiqui poetae ((ΓαEV

*Atta <tog>atarum scriptor tragoediarum et comoediarum fuit antiquus, qui in suis dictis ita florum genera

1 ordo Γα] ordo est V 5 liuius autem poeta fuit ante horatium lyricus V poeta autem fuit lyricus ante horacium nullius nominis α fuit autem poeta lyricus (lir: γ) ante horatium (homerum γ) nullius momenti, alias neuī, sed uerum (uerius r) est leui Γ 9 liuii carmina delenda V] del: c: l: Γε
10 orbilius r s om. γV 12 adhuc γε] om. r ad hoc V
23 matertera α pr. Porph.] ma/////ra r materterra α corr. mater terra γ natera V 25 antiquus poeta V, idem hoc schol. coniungit cum antecedente 26 tog in ε euanuit, in r abscissum

repetit et numerat, ut sine dubio reprehendendus sit ob nimiam loquacitatem ($\Gamma(r\epsilon)$ ex *Porph.*)

80. Sensus ex superioribus pendet: si dubitem, inquit, de merito Attae, et cum Aesopum et Roscium coner reprehendere, exclament, inquit, patres (*Pers.* 5, 103. 104) 5
'frontem perisse de rebus', quia nihil rectum putant, nisi quod placet ipsis ($\Gamma\alpha f V$)

82. * $\langle A \rangle$ esopus et Roscius antiquissimi comici fuerunt ($\Gamma\epsilon$)

84. Dicit idcirco senes iuniores despiciere, uel quia 10 nolunt et turpe uidetur eis iunioribus oboedire uel quia, quod in infantia didicerunt, secum semper retinere uelint ($\Gamma\epsilon V$)

86. * $\langle Numa \rangle$ Saliare carmen composuit.] Quod Salii cantabant. Salii dicebantur, qui circa aras canendo sa- 15
liebant ($\Gamma\alpha f E$)

88. Non tantum, inquit, laudat antiquos cum amore, quantum nos et nostra uituperat cum inuidia ($\Gamma f \epsilon V$)

91. Idest quid ad nostra tempora perueniret? Scilicet nihil (ϵV) 20

Idest si numquam noui fuissent, numquam fuissent ueteres, quia nihil uetus, quod non sit prius nouum ($\Gamma\epsilon V$)

92. Vtique apud antiquos, quae erant uetera, quamdiu noua fuerunt, si ideo displicuissent, non seruarentur recepta in auctoritatem (V) 25

*Vtique, quae nunc uetera, fuerunt noua. Quae si ideo displicuissent tunc, quia noua fuerant, non seruarentur recepta in auctoritatem ($\Gamma\alpha$ bis f)

3 hoc schol. sil. om. *Pauly et Hauthal* 4 de — cum] *om. V*
6 nil r 7 placet ipsis V] ipsis placet *cett.*
10 iuniores despiciere γ] despiciere iuniores $r\epsilon$ iuuenes despiciere V uel] *om. r* 11 uidetur eis] eis uidetur V iunioribus oboedire ϵV] iunioribus obedire γ obedire iunioribus r uel quia — uelint *om. r* quia quod ϵV] quod γ 14 numa — composuit α , *om. cett.* 15 saliendo cantabant α 19 scilicet K] si ϵs , = sed V 21 idest $\Gamma\epsilon$] *om. V* noui fuissent $r\epsilon V$] fuissent noui γ fuissent ueteres] essent uet: $r\epsilon$
22 quia — nouum] *om. V*

93. Hic ostendit, quod fuerit initium poeticae professionis, et dicit: quamdiu habuerunt Graeci bella, non studebant ludis; cessantibus autem proeliis ludos inueniunt diuersos otiositati uacantes, inter quos etiam artem
5 poeticam (Γε V

97. Coepit amare picturam, in quam intenderet uultus et mentes hominis (ΓV

99. Ita lasciuebat, inquit, per diuersos ludos, sicut puella solet sub nutrice lasciuiare (Γφε V

10 100. <Reliquit>] Vt alibi (*art. poet.* 165):

Et amata relinquere pernix (Γα f V

101. Ostendit nil nos amare uel odisse, quod non satietate mutetur (Γφε V

103. De Graecorum moribus transit ad consuetudinem
15 Romanorum, qui, antequam coepissent lasciuiare et poe-
triae studere, primo mane domum aperiebant uigilantes ad opus
aliquod, soliti clientibus, idest minoribus amicis, praecepta
dare, quo maiorum amicorum amicitiam colerent, et lar-
giri cautos nummos congruis personis et aliis bonis stu-
20 diis intendere. Sed cupiditas et leuitas mutauit eorum
animos, ut intermissis aliis studiis tantummodo poe-
triae intenderent (Γε V

107. * <Damnosa>] Epitheton proprium libidinis (Γα f

110. * <Fronde>] Hedera; haec enim arbor est poe-
25 tarum (Γα f

111. * <Ipse ego>] Satyrice nec sibi parcat (Γα f
ex *Porph.*

2 greci habuerunt V 3 studebant] studuerunt r s
innenerunt] adinuenerunt s 5 poeticam] poetriam V 7 et
mentes hominis] hominis et mentes V 12 nos nil V 14 con-
suetudines r s 15 poe-
triae r] poe-
triae V poeticae γ, sed cf. *fin.*
schol.; s *euauuit* 17 dare p-
cepta V 18 quo s] quorum Γ V
20 mutauit eorum animos γ s] animos eorum mutauit V mu-
tauit animos eorum r 21 tantummodo] om. V

*Dicit ergo tanto studio se teneri poetriae, ut publice quidem mentiretur se uersus non componere, rediens autem domum ante solis ortum tabellam arripere<t> ($\Gamma(rf)E\varepsilon$

112. Mendaces Parthi dicuntur ob id, quod datis indutiis Crasso rupto foedere subito adorti sunt et eum 5 peremerunt ($\Gamma\alpha fV$

113. *<Scrinia>] Capsas, in quibus scripta reponuntur ($\Gamma\alpha\varepsilon$ ex *Porph.*

114. *Persius (5, 102—104):

Nauem si poscat sibi peronatus arator 10
Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
Frontem de rebus ($\Gamma\alpha f$

*Persius (5, 100. 101):

Diluis elleborum, certo compescere puncto
Ignarus: uetat hoc natura medendi ($\Gamma\alpha f$ 15

Hoc contra eos, qui ignari artis poetae uolunt haberi; et dicit, quia, cum alii propriis studiis contenti sint nec audeant inchoare uel appetere, quod ignorant, ad studium poetriae etiam, qui artem ignorant, audent se conferre (ΓV

117. *Vt in arte poetica (u. 382): 20

Qui nescit uersus, tamen audet fingere ($\Gamma\alpha fE$

119. Non facile, inquit, anarum poetam reperies ($\Gamma\alpha\varepsilon V$ ex *Porph.*

121. Docet, quomodo possit discerni bonus poeta a falso, seruans bonum ordinem secundum laudis praecepta, 25

3 arriperet *K.*] adripiat *Hauthal* arripere *rfE*, ε *euam*.
4 Parthi mendaces *V* id] hoc *V* 5 indutiis *r*] induciis *fV*
indiciis $\gamma\alpha$ ut eum perimerent *V* 10 nauem *r* *Persius*] nauim γ nā uī *f* naues α si poscat sibi *Persius*] si poscat γ sibi poscat αf sibi si poscat *r* peronatus *r\alpha*] personatus γf *Persii P* 15 ignarus *r\alpha f*] hignarus γ nescius examen *Persius* 16 haberi] uideri *V* 19 ignorant *rV*] ignorent γ 22 reperies $\alpha\varepsilon V$ *cons. Porph.*] inuenies *\Gamma* 24 docet] dicit *V*

dum ostendit, quibus malis carere debeat, et sic uenit ad ea bona, quae habere debet (*ΓεV ex Porph.*)

Ridet (*V*)] Idest pro nihilo deputat, nihil curans dampni, si ei nuntiatum fuerit (*ΓfEV*)

5 123. *Siliquis] Leguminibus (*ΓαfE*)

*[Pane secundo]] Idest uiliore, qui fit ex cantabro (*r*)

*[Secundo]] Non siligineo, non primo, non ultimo (*ΓαbfE*)

10 126. *Persius (1, 35):

Et tenero subplantat uerba palato (*Γαbf*)

133. Ostendit utilitatem magnam a poetis urbi inferri, quia ipsi componunt carmina, quibus dii placantur per ora puerorum et puellarum, sicut est istius Saeculare 15 Carmen, quod pueri et puellae cantauerunt in Capitolio. Quae carmina ditirambica uel poema uocantur; ac per hoc, quod pueri et uirgines a diis impetrant pro statu rei publicae, ascribendum est poetae, qui carmina componit. Antiquitus enim et pueris et puellis praecipiebatur 20 cantare carmen, ut aetas innocentior deos placaret (*ΓV*)

*[Preces]] Hymnos uersibus compositos (*ΓbfE*)

136. *Maro (*georg.* III 539. 540) de morbis:

Timidi dammae ceruique fugaces

Nunc interque canes et circum tecta uagantur

25 (*Γαbf*)

142. *'Pueris' filiis, ut (*Verg. Aen.* VI 832):

Ne pueri, ne tanta animis a. b.

aut 'pueris' uernis dixit (*Γαbf*)

1 malis *Γ Porph.*] *defic.* s. maculis *V* 3 nihil—fuerit *V*
om. *cett.* 4 nuntiatum *V* 8 siligineo *γα*] siligineo *rE*
siligineo *b* sigilineo *f* non ultimo] i ultimo *γ* 11 sub-
plantat *bf*] supplantat *Γ* supplantet *α* 13 quia] qui *V*
14 ora — per] om. *V* propter homoeoteleuton 19 enim et]
enim *V* 20 cantare carmen *rV*] carmen cantare *γ*

144. Qui enim Genio indulgent, memores sunt brevis aetatis ($\Gamma(\gamma\epsilon)V$ ex *Porph.*

145. Per hunc, inquit, morem ueterum agricolarum inuenta sunt etiam Fescennina, in quibus exprimebantur iocosa conuicia. Dicta sunt autem Fescennina ab oppido, 5 unde primum processerunt ($\Gamma\epsilon V$ ex *Porph.*

Ostendit ergo, quia, sicut antiquitus dii sacrificiis placabantur, ita modo carminibus ($\Gamma\epsilon V$

148. Dicit, quia tamdiu amabiliter tragoediae et com(o)ediae et Fescennina carmina cucurrerunt, donec 10 ipsa libertas in uitium uerteretur publice et nominatim aliorum uitia carpando; sed indignati non solum illi, qui lacescebantur detractionibus, uerum etiam, quibus ingratum erat nobilibus personis contumeliam inferri, lege constituerunt, ut nemo nominatim alicuius uitium recitaret; 15 quod si quis poetarum egisset, fustibus c(a)ederetur (ΓV sim. *Porph.*

149. De com(o)edia dicit Attica, quae ante mordax fuit sub Polemone comico apud Athenienses, sed postea ad Romanos comicos transitum fecit ($\Gamma\alpha b f V$ 20

154. Fustis (V)] Non puto 'crucis' dici, quippe de ingenuis† sed p(a)ene uel a canibus tractum est: nam cum fustes metuunt, a morsibus abstinent ($\Gamma\alpha b f V$

Quia fustuaria multabantur auctores infamium carminum ($\Gamma\epsilon V$ ex *Porph.* 25

156 sqq. Volens ostendere, quomodo plenius Latini artes coepissent exercere, dicit, quia Graecia capta militari

1 br: aet:] uitae breuitatis ϵ 5 conuicia ϵ ut uid. *Porph.*] conuiuia $\Gamma\epsilon_2 V$ 6 processerunt $\Gamma\epsilon$ *Porph.*] proces-
serant V 9 tragoediae — uitium] om. r 10 carmina]
om. V cucurrerunt] cucurrerant V 13 lacescebantur γ] lacescebantur V lacesiebantur r ingratum — inferri]
contumelia non inferebatur nobiles r 14 lege] om. V 18 edia b
19 polemone $\gamma\alpha$] lemone b palemone $r f V$ 20 fecit] facit V
fuit f ; totum schol. sil. om. *Pauly et Hauthal* 22 de ingenuis
sumebatur uel sumenda erat poena; susp. K . 23 abstinent
se V 24 cedebantur fustis r

uirtute Romanorum cepit postmodum arte liberalium studiorum ferum victorem suum, Romanum scilicet populum, et intulit artes [liberales] agresti Latio (ΓV

158. 'Defluxit' mollius coepit fluere aut desiit fluere hoc uirus graue, 'numerus Saturnius', hoc est uetus carmen Italiae; Saturnia enim Italia dicta est.

'Graue uirus' morum ueterum et carminum, hoc est poesis, quae erat Saturni temporibus (ΓαβfEV

Saturnium uocatur metrum, quo usi sunt Latini ueteres sub Saturno rege et postea longo tempore; quod horridum est, idest non bene compositum. Dicit autem, quod statim ut c(o)eperunt habundare diuitiis et mundiciis, cessauit illud metrum incomptum, et graue uirus mundiciae pepulere, idest liberales artes assiduo studio excultae, sed adhuc uestigia rusticitatis in Latina lingua manent (Γ(rs)V cons. F

<Graue uirus>] Metrum noxium, quo persequabantur poetae (rV

160. Ideo non potuit uitare rusticitatem (αsV

20 162. Ostendit, quod post destructam Africam Romani coeperunt poetriam exercere (ΓV

164. [Dicit, quod, postquam legerunt libros Graecorum (gc:), caeperunt eos transferre (V

166. Poetae Romani satis audent altam materiam comprehendere, sed turpem putant lituram [longam]; et haec est causa, cur ingenia bona Latinorum ad perfectum uenire non possint (ΓαbV

1 ceperit V 2 ferum] om. V 3 liberales γ om. r V
5 uirus graue K.] uig r in g γ ing αV ingrecis f |is b 6 dicta
est Γαβf] dilecta V 7 graue u:] om. αβf 8 temporibus
rfE] temporis γ tempore V tempore b 10 rege] om. r
12 quod] quia r statim] mox r coeperunt habundare]
habundauerunt r 13 ac s graue — manent] deficit V
20 destructam γV] deuictam r 21 ceperintV 24 audent
altam (alteram bf) rbf] audent at tam α altam (alteram V)
audent γV 25 longam r, om. γ αV, abs. b 27 possint rV]
possunt γαb

167. Hoc uitium de omnibus poetis in commune processit, quod omnes poetae carmina sua scripta incorrecta dimittebant (*V*)

168. *Quoniam de communibus rebus comoedia loquitur, ut in arte poetica (*u.* 240): 5

Ex noto fictum carmen sequar (*Γbf*)

*Yperbaton. Creditur comoedia minimum habere sudoris, quaeris, de quibus (*leg.* quia res) ex medio accersit (*Γabf*)

170. Quanto <ueniae minus> (*V*)] Nulli parcit, quoniam omnium uitia carpit (*V*) 10

*Hortatur lectorem, ut studiose consideret, quomodo Plautus discurrat, per comoediam disputando de pueris ephebis, de patribus (*Γ*)

172. *<Lenonis>] Conciliatoris stupri (*ΓfE*)

173. *<Quantus sit>] Scilicet 'aspice'; ἀπὸ κοινοῦ 15
voῦ (*Γaf*)

*<Dossennus>] Atella<na>rum scriptor (*Γabf*)

*Persona comica (*Γ(rε)*)

Parasiti uocantur, qui qu<a>estu gulae dominis fauent, idest adulantur (*ΓV*) 20

175. Magis enim lucrum quam laudem uult adipisci ex sua comoedia; ac per hoc non honeste, ut deceret, multi carmina scribunt, non curant, quid eueniat, postquam lucrum inde perceperint (*ΓV*)

*<Gestit>] Plautus siue Dossennus (*Γabf*) 25

177. Transit ad gloriosum poetam, qui, si non laudetur, et animum et artem abicit; qui laudari se uidens fit temerarius ac tumescit, spectatorem uero lentum ad laudandum se uidens tristatur (*ΓV*)

1 uicium *V* 10 uicia *V* 15 apo koinu *r* opo κοιנד *γ*
Ἀποκοινὸν α *om. f* 19 questui gulae fauent *r* 20 idest *V*]
et *r om. γ* 22 ut — perceperint *Γ*] *om. V* 28 spect: —
tristatur] *om. V*

180. *⟨Res ludica⟩] Iocularis fabula (Γ(rf))

181. [Si propter palm⟨a⟩e folia macer sum (marcesum V) uel opimus, pereat com⟨o⟩edia, si laus propter illam capta animum extollit, negata affligit (V

5 182. Ostendit, quia, dum poetae carmina recitarent in scena, ad tres uel quattuor horas populus intentus erat; post uero uulgaris populus, qui plus delectatur ludis quam carminibus, exorabat magistros bestiarum, ut adducerent in theatrum aut ursum aut leonem aut elephante
10 album aut pantheram. Insuper etiam nobiliores aliqui ad eosdem ludos se conuertebant sicque praecipiebatur recitatio carminum cessare, quae res non parum turbabat poetam, dum illorum carmina contemnerentur (Γα V

186. *Vt Terentius (*hecyr. prol. 25 sq.*):

15 Pugil⟨um⟩ gloria funambuli Γ(γα)

190. *Hoc est: dum pyrricha populus delectatur (Γα

192. 'Esseda' Gallorum uehacula sunt, quibus uicti reges [ab aliis regibus] uehantur captiui; 'pilenta', quibus uehantur reginae captivae; 'petorrita' uehacula familiarum
20 captiuarum, quae omnia ad spectaculum adducebantur; 'naues' quoque deuectae per Tiberim, qui non longe aberat a theatro; 'ebur' quoque 'captium' et uasa Corinthia captiua (Γα V *sim. Porph.*

In Corintho multa simulacra erant, quorum metalla
25 in unum sunt redacta, dum eam Romani incendio cremassent; ex quo postea multa uasa fabricata sunt, ut possent transire in pompa[m] triumphi (Γα V *sim. Porph.*

7 plus γV] potius r pocius α 9 elefantem rα 10 panthiam V 12 cessari rα 13 contemnerentur γα] contemneretur V contempnebantur r 19 uehacula sunt fam: V familiarum γα V *cons. Porph.*] famularum r 20 adducebantur α V] ducebantur Γ 21 deuectae K.] deuictae Γ deuicte V deuincte α 22 a Γα] om. V 24 erant simulachra r 27 pompa K. *cum Porph.*] pompam Γα V

193. <Corinthos>] Aes Corinthium significat, aut quoniam praetextae argumenta habent de euersione Corinthi ($\Gamma\alpha b f V$)

*<Corinthos>] Opes Corinthi ($\Gamma\alpha b$)

194. Democritus philosophus omnia, quae homines 5 facerent, quippe morituri, ridere consueuerat. Propter quod publice cum eo iniuriarum actum est ($\Gamma\alpha b f V$)

*<Rideret Democritus>] Iuuenalis (10, 33. 34) [dicit]:

Perpetuo risu pulmonem agitare solebat 10
Democritus ($r bis$)

195. *<Confusa . . . panthera camelo>] Vnde camelo-pardalus (Γb)

Ordo [est uerborum]: si foret Democritus in terris, rideret, seu conuerteret ora uulgi panthera confusa camelo, 15 diuersum genus, siue conuerteret ora uulgi albus elephas, et spectaret ipse Democritus populum attentius ipsis ludis, idest plus quam ipsos ludos, utpote praebentem sibi spectacula plura mimo aliquo. Scriptores autem putaret narrare fabulam surdo asello. Et est sensus: si adforet 20 Democritus praesens, dum populus carmina contempnens ludis intendit, tunc rideret non tam ludis scenicis delectans quam ipsius populi uanitate, in qua omni mimo et suauius et maius spectaculum reperiret. Panthera autem dispari sexu procreatur ex panthera et camelo (*cons. f*), sicut 25 leopardus ex parda et leone, quod monstruosum est, sicut et elephantem album uidere, cum naturaliter niger sit ($\Gamma\alpha V$)

202. Quando, inquit, uoces uulgi uincunt uoces reci-

2 quoniam $\alpha b f V$] qui $r om. \gamma$, *uid. stud. Vindobon.* 1901
p. 118 euersione] conuersione $b V$ 7 publice] *om. b f*
9 dicit] *om. r alt. loco* 14 est uerborum $\gamma\alpha$] uerborum est r
om. V 16 siue $\gamma\alpha V$] seu r elephas γ elephas α
19 plura r] plurima $\gamma\alpha V$ mimo] mimio α 20 adforet γ] afforet $r\alpha V$ 23 ludis $r\alpha$ *Porph.*] lalibus V laudibus γ
29 recitantum V] recitantum γ

tantum in scena, fit tantus strepitus per theatra, ut putes
per fragorem resonare montes Apuliae et Gargani siluas
et mare Tuscum; quod solet ualidius fieri mense Ianua-
rio (γ V

5 204. <Oblitus>] [Idest] undique sono perfusus et
tumultu et admiratione bestiarum (Γb f V

206. Loquitur ex persona eorum, qui recedentes a
pulpito ad ludos ierant iterumque reuertentes requirunt,
utrum poeta aliquid boni uel noui dixerit, et ille: nihil
10 boni (Γα b f V

207. *Violacium et purpureum colorem (r

208. Sensus est: ne forte putes me uituperare, quod
alii faciunt comoediam et tragoediam, quia recuso facere,
dicam tibi, quia ille poeta uidetur mihi bonus esse et
15 rem difficilem aggredi posse et quasi per funiambuli
<rest>im discurrere, qui etiam potestate carminis de inani
re moderatur affectus animi mei (cons. Porph.), ut aliquid
scribens nunc constringat animum ad dolorem, prouocet
ad fortia, mulceat iterum, nunc terreat et quasi magus
20 promittat se agere magna, uidelicet ut describens locum
Thebarum uel Athenarum uideatur mihi me statim huc
transferre (Γα b f V

209. *<Maligne>] Hoc est: sic laudare, ut car-
pam (Γα b

25 216. Potest hoc intellegi (Verg. Aen VI 662):

Quique pii uates et Phoebo digna locuti (Γα b V

217. <Calcar>] Stimulum et irritamentum carminis
scribendi (Γα b f E V

2 sonare γ 5 idest Γ om. f V aliū b 8 requ:] in-
quirunt r 9 utrum] an r et — boni r α V] om. γ b f
nihil] nil r 12 est] om. r V 15 funambulum Γα funiam-
bulam V fanambulam f |ulum b funiambuli restim suspic. K.
17 moderatur r α b f Porph.] moderatus γ V 20 magna] ma-
gica Fabric. 25 potest γ α b] post r V 27 carminis scr:
γ α b E] scribendi carminis V carminis r f

219. Satyrice nec sibi parcat dicens se agere, quod in aliis culpat (*ΓfEV* cf. *schol. u.* 111)

Ostendit culpam, quare illorum carmina efficerentur uilia, uidelicet quia Augusto in aliis occupato inportune offerrent, uel etiam quia reprehensionem amicorum insererent (*ΓαV* 5

Hoc est: ut ipse me detrahā; prouerbium enim in eo(s) sumptum tale est, qui ipsi sibi uolentes nocent (*ΓαbfV*)

224. Facimus item uilia carmina nostra, cum speramus uenturum esse tempus, ut statim, quo cognoueris nos [bona] fingere carmina, prorsus euoces et dites muneribus (*ΓαV* 10

228. *Discretio inter accerso et arcesso h(a)ec est: accerso scilicet uoco, et uenit a uerbo quod est accio 15 accis, quod quartae coniugationis; arcesso idem significat, quod et primitiuum eius, a quo deriuatur, idest arceo. Sed secundum Priscianum (I p. 35 H.) arcesso uenit ab arcio, quod nunc dicimus accio, et est compositum ex ad et cio, quod est uoco, quia antiqui ar pro ad dicebant 20 (*E* cons. edit.

229. *Dignum est, ut cognoscamus, quis poetarum dignus sit conscribere facta tua, quae non sunt committenda turpi poetae (*ΓαbfEε*)

230. *(<Aedituos>) Custodes ac per hoc uates, poetas, alii sacerdotes (*Γ(rb)f* 25

233. Choerilus poeta gesta Alexandri Magni describens, licet in tanto opere non amplius quam VII uersus probos composuisset, tamen pro singulis singulos Philip-

1 satyrice rf] satyrice *γEV* 4 uidelicet quia *γ*] quia uidelicet *r* uidelicet *V* 7 me *ΓαbfV*] mihi *Porph.* 8 ipsi *r*] ipsis *γαbfV* uolentes (uolentis *V*) nocent *γαV*] nocent *bf* nocent uolentes *r* 10 item *γV*] ite *α om. r* nostra *ρα*] *om. γV* 11 quo] qui *V* 12 bona *ρα*] *om. γV* euoces *γαV*] uoces *r* 16 quod *E* quod est edit. et commentator *Cruquianus* 23 tua facta *αbfE* 27 (choerilus ε) 29 tamen pro] *om. γ*

peos, idest nummos aureos, accepit, et est sensus: si, inquit, malus poeta ita remuneratus est, quanto magis boni remunerandi sunt a te, o Auguste (ΓαεV

234. *'Acceptos Philippos' nummos scilicet, qui
5 Philippi uultu signati essent (ΓαbfE

236. Sicut, inquit, atramenta polluunt, quodcumque contigerint, ita mali poetae res splendidiore obscurant sordibus ingenii sui (ΓαεV ex Porph.

237. Dicit errasse regem in poetis tantum, ceterum
10 in pictoribus diligentissimum fuisse, ut nemini permetteret se pingere [coloribus] nisi Apellen et sculper in aere nisi Lysippum (ΓαεV

240. *Alius Lysippo, hoc est: alius quam Lysippus, et est noua locutio (Γαb

15 244. *Boeoti hebetes sunt habitus, quasi βοῶν ὄρεα ἥχοντες (Γαbf

*Quia in crassiore aere nati tardioris sunt ingenii (r

245. Ordo: at dilecti tibi Virgilius Variusque neque dedecorant (ΓαbfV

20

DEFICIT cod. γ

246. Multa cum laude decies tulerunt, propterea quia iam singulis his donauerat Augustus decies sestertium (Γ(ρα)bfV

252. 253. <Arces montibus impositas>] Hoc est:
25 quae cum montibus impositae essent, tamen a te captae sunt (Γ(ρα)fV

260. Sensus: imperitus laudator, dum nimium studiose laudat, magis uulnerat et atterit gloriam, praesertim

6 quodcumque ραεV Porph.] quicquid γ 7 splendidiore γ V] splendidas ραε splendidissimas Porph. 8 sordibus ingenii sui ρε Porph.] sordidis ingenii V sardibus ingenii α sordis ingenii γ 11 coloribus ρα om. γ V 15 β: δ: ζ: om. b 18 ordo Γαbf] ordo est V

si malus poeta uersibus laudet; plus autem meminit,
quod quis ridiculum legerit, quam quod fuerit admiratus;
ut malus pictor magis deformat pingendo praue et quasi
ornando ($\Gamma(r\alpha)bfV$)

265. *'Cereus' pictus; noue dixit ($\Gamma(r\alpha)bfE$) 5

EPIST. 2

1. Florus irascebatur Horatio, quod eius epistolam
non acciperet. Excusat se apud eum Horatius, quoniam
non promiserit, et ait iniuste eum irasci, qui exigat non
promissa, carmina autem ideo se non mittere, quia philo- 10
sophari coeperit ($\Gamma(rb)fV$ *sim. a*)

8. Quidam 'imitabitur' legunt, quod est a puero
alienum. Melius ergo legimus 'imitaberis', idest tam
se<cundi> ingenii est, ut flectas eum, quo uelis, tamquam
argillam udam; et in ueteribus exemplaribus 'imitaberis' 15
legitur ($\Gamma(r\alpha)bfV$)

12. *'Meo sum pauper in aere>] Hoc est: nil debeo
($\Gamma(r\alpha)bfE$)

14. *Fugitium simpliciter ac lenissime confitetur
($\Gamma(r\alpha)bf$) 20

*'Cessauit' moram fecit, ut (*Persius* 5, 127):

Cessas nugator ($\Gamma(r\alpha)bf$)

15. *Non 'latuit in scalis', sed 'metuens habenae
pendentis in scalis' secundum morem Romanorum, qui

1 laudet αV] laudat rf , *absc. b* 2 quam quod f] quam
pro (fuerit) α quamquam r tamquam V quē quā b 9 pro-
miserit $\alpha f V$] promiserat r *absc. b* et ait rbf] ait α etiā V
10 coeperit philosophari f 13 tam secundi K] tam se $rb V$
tanti f talis α et *edit.*; in r post se *duarum litterarum spatium*
uacuum relictum est, unde in Γ olim fuisse sedi coniecerim
14 ingenii est $r\alpha f$ *cons. b*] ingeniū V ut *uid.* ingenii es *edit.*
24 (pe)ndentis — incutiendum] *absciss. r*

seruos suspensos ad trabes flagellabant et in media domo
ad timorem incutiendum habena pendeat ($\Gamma(r\alpha)b f$)

*[Habenae] Flagelli ($\Gamma(r f)$)

19. Interrogatiue, ut sit 'nempe dixi', et nunc ita
5 se ait fecisse, ut eum, qui puerum uendidit ($\Gamma(r\alpha)b f V$)

25. 'Mendax' ad utrumque referri potest ($\Gamma(r\alpha)b f V$)

26. *Hoc exemplo ostendit se primum dispendio rei
familiaris coactum, post inuitatum donis ad scribendum.
Actum est bello, quod gessit Lucullus consul cum Mi-
10 thridate, rege Pontico, cuius milites primum necessitate
compulsi coeperunt praedari, postea uero donis et mune-
ribus sunt prouocati. Qui quadam nocte dum dormirent,
saginas eorum et uiatica omnia perdiderunt. Tunc coacti
uiriliter expugnauerunt quoddam praesidium, ubi erant
15 thesauri Mithridatis ($\Gamma(r\alpha)$)

Competenti iocatur exemplo, quasi ipse paupertate
compulsus scripserit carmina ($\Gamma(r\alpha)b V$)

28. [Vehemens l.] Hoc est: nec sibi parsurus nec
hosti ($\Gamma(r\alpha)f V$)

20 *Vt Maro (*Aen.* II 355. 356):

Lupi ceu

Raptores a. i. n. ($\Gamma(r\alpha)b f$)

32. [Donis] Militaribus ornamentis et nihilominus
pecunia ($\Gamma(r\alpha)b f V$)

25 34. [Praetor] Pro imperatore; significat autem
Lucillum ($\Gamma(r\alpha)b f V$)

40. Ex Graeca fabula fictum de athleta, qui follem
perdiderat ($\Gamma(r\alpha)b V$)

*[Zonam] Byrsam (α)

30 41. *Horatius Venusinus fuit aut Apulus, sed Romae
ad tempus instructus est. Deinde uero perrexit Athenas,

5 ut eum — uendidit] *om. V* 6 potest referri *V*
12 dum *r*] cum α 16 competenti — scripserit] *om. V*
21 lupi] *om. b* 22 a. i. n. *f*] a. i. p. α *om. rb* 25 significat
— luc:] *om. b* 31 ad tempus ε] *om. af*

matrem litterarum, ubi ethicam, idest moralem, didicit
reuoluens Platonis libros. Ab illo studio secutus est partes
Bruti, quo fugato ab Augusto Horatius cum aliis pro-
scriptus est, idest hereditate priuatus, ac necessitate com-
pulsus contulit se ad studium pristinum ($\Gamma(r\alpha)\varepsilon$) 5

45. Academus apud Athenas porticum extruxit; inde
porticus Academia et ex ea Academici, quorum siluam
iucunde dixit, quia ita qu(a)erunt uerum, ut idem negent
inueniri posse, cum Stoicorum et Peripateticorum et Epi-
cureorum stabilis sit adseueratio ($\Gamma(r\alpha)bfV$) 10

47. Tyronem et ignarum. Euocatus enim a Bruto
est per potentiam, quia tunc Achaia et Athenas tenebat,
etiam similitudine studiorum, cum esset celebri nomine in
philosophia ($\Gamma(r\alpha)fV$)

49. Campi Thessaliae, ubi contra Brutum pugnavit 15
Augustus ($\Gamma(r\alpha)bV$)

50. *Hoc est: amissa dignitate, qua ante sublimis
ferebar ($\Gamma(r\alpha)f$)

53. Sensus: cum iam non egeam, insanio, si uersus
facio, et cicuta curandus sum, nisi otium poeticae prae- 20
fero ($\Gamma(r\alpha)fV$)

57. Hoc est: facilitatem scribendi uel comitatem
extorquere iam temptant ($\Gamma(r\alpha)bV$)

60. Inde Bioneis (b)] Liuidis et amaris iocis, idest
satyra. Sunt autem disputationes Bionis philosophi, quibus 25
stultitiam uulgi arguit, cui p(a)ene consentiunt carmina
Luciliana. Hic autem Bion, qui Sophistes cognominatus
est in libro, quem edidit, mordacissimis salibus ea, quae
apud poetas sunt, ita lacerauit, ut ne Homero quidem
parceret ($\Gamma(r\alpha)bfV$) 30

*<Bioneis>] Satyricis, amaris et asperis; Bion enim
poeta satyricus fuit ($\Gamma(r\alpha)bfE$)

2 illo $\alpha\varepsilon$] eo r bruti partes r 6 (apud α) 12 quia
 αfV] qua r 20 et cicuta — praefero] et ei cura (sic) V
poeticae r] poetice α poetriae f 25 satyra rbf] satira αV
26 stulticiam $r\alpha fV$ euan. b 31 satyr: E] satyricis $r\alpha b f$
32 satyricus $r f E$] satyricus α , absc. b

*⟨Sale nigro⟩] . Amara iocularitate (α

65. Omissis aliis credis Romae posse carmina scribi
inter tot curas occupationum? (Γ'(ρα)bfV

REDIT cod. v

5 68. *⟨A⟩egrotat, ut superius (*serm.* I 9, 18):

Trans Tiberim longe cubat (Γ'(ραν)bfE

70. Humane (V)] Idest probe (Γ'(ραν)bfEV

*Yronice (Γ'(rb)fE

'Commoda' breuia, sed e contrario ostendit, quod

10 magna sint (Γ'(ραν)bfV

72. Geruli sunt, qui portant ea, quae necessaria

sunt ad fabricam (Γ'(ραν)bfEV

73. *⟨Torquet⟩] Trahit (r

*⟨Tignum⟩] Lignum materiale (Γ'(ρα)bf

15 76. *⟨I nunc⟩] Ironicos (Γ'(ραν)bf

77. *⟨Nemus⟩] Solitudinem (Γ'(ραν)bfE

79. *Hoc est: uis me alienis uerbis dictare? nam

'contacta' pro detritis et diuulgatis dixit, et me uis scri-

here, ut ad uates antiquos proxime accedam? (Γ'(ραν)bf

20 80. *⟨Contacta⟩] Ab aliis dicta (Γ'(ραν)bfE

81. *⟨Vacuas⟩] Otiosas, quietas (Γ'(ραν)bfE

83. *⟨Statua⟩] Insensibili re (Γ'(ραν)bfE

84. *⟨Hic⟩] Romae (Γ'(ραν)

87. *'Mucius' scilicet Sc⟨a⟩euola, amicus Ciceronis,

25 qui primus iuris consultus apud ueteres scripsit (Γ'(ραν)

89. *⟨Gracehus⟩] Eximius orator (Γ'(ραν)bfE

8 yronice] yRONIKE r 9 e vfV] a rb as (sic) α
11 illa f ea cett. 13 Inde ab hoc uersu scholia V in
ultima pagina scripta uia legi possunt 15 ironice α yro-
nikos r yronicos vb yronice f 17 alienis uerbis dictare b]
alienis dicere ραν aliena dicere f 18 contacta] contracta αb
conta ν me] ita me αb 24 mucius — ciceronis]
om. r mutius ν 25 iurisconsultus edit.] iura consultus ρα
iura consultis ν

*[Mucius] Iurisconsultus ($\Gamma'(r\alpha\nu)b$

90. *[Qui] Quomodo ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfE$

*[Argutos] Loquaces ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfE$

91. Nota, inquit, quod superbi incedamus, quasi non
omnis aedes poetis plena sit. Item hoc ipsum aliter: 5
nota, quod sollicite requiramus uel unam aedem uatibus
uacuum. Aliter: aspice, quanto molimine requiramus
locum certandi, quasi uix inueniatur aedes, in qua non illi
recitant, quae sint digna nostris carminibus ($\Gamma'(r\alpha\nu)fV$
Iam ponit uerba poetarum inuicem se laudantium. 10

Εἰς ἀντιμαχίαν ($\Gamma'(r\nu b)V$

92. *[Opus] Heroicum ($\Gamma'(r\nu b)fE$

94. Idest ut negemus in templo Apollinis ullos poetas
habere carmina ($\Gamma(r\alpha)bfV$

98. Sensus: inuicem odiosi sumus fallendo nos et 15
mala carmina praedicantes, et hoc sine fine facimus, ut
Romani quondam pugnauere cum hostibus Samnitibus usque
ad noctem. Vnde Ennius (*ann.* 172 V.):

Bellum, inquit,

Aequis de manibus nox intempesta diremit

20

($\Gamma'(r\nu\alpha)fV$

*Samnitae gens, quae in centesimo fere et trecesimo
miliario ab urbe Roma est, qui medii sunt inter Picenum
et Campaniam, uiles in praelio (pl.), ita nos in scribendis
poematibus ($\alpha mg.$ 25

99. Puncto (αb) Suffragio, iuxta legem tabellariam,
ut alibi (*a. p.* 343):

Omne tulit punctum ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfV$

100. *[Callimachus] Hic elegos scripsit ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfE$

5 item — nota] *euanuit* V item] *om. α* hoc ipsum
aliter] *om. ν* aliter α 7 aliter] uel sic $\alpha\nu$ *euan.* V
11 Εἰς ΠΟΙΚΙΛΟΝ r yronicos νb V 15 *utrum* sensus *an* sensus
est *exhibuerit* V *non liquet* 16 facimus] *fac///* V facientes
edit. 20 diremit] *deficit* V 27 ut — punctum] *non*
liquet V

102. *Multa patior, ne mihi irascantur poetae; sed tamdiu ab illis laudari me desidero, quamdiu ipse scribo; et hoc ex persona uitiosi poetae dicit (*I'(rαv)*)

*⟨Fero⟩] Suffero (*I'(rb) fE*)

5 **104.** *Non solum, inquit, laudabo aliorum carmina, ut ante feci, ut et mea laudarent, uerum obturabo aures meas cera, ne quem audiam recitantem. Tractum est hoc a sacerdotibus Martis, qui dum sacra celebrarent, cera obturabant aures, ne aliquo sono mens illorum inquietaretur

10 (*I'(rαv) b*)

105. *Quoniam nocere mihi non possunt, postquam desiero scribere (*I'(rαv) b fE*)

108. *⟨Beati⟩] Quantum sibi ipsi uideantur (*I'(rαv) b fE*)

15 **113.** *Dicit, quia bonus poeta facto carmine diiudicat illud et uerba inhonesta et non bene posita audebit mutare et alia inserere, licet inuita recedant, quoniam ita sunt plerumque uerba composita, quae prima posueramus, ut etiam, cum praua sint, tamen composita nobis

20 uidentur et per hoc inuita recedunt (*αvF*)

⟨Verba mouere loco⟩] Delere, eximere, et seruauit metaphoram; nam censores notantes aliquem loco remouebant, idest ordine senatorum (*I'(rαv) b EV*)

HINC PRORSVS DESINIT cod. V

25 **114.** *Hoc est: quasi sacrosancta scriptori uideantur et in libris pontificum sint (*I'(rαv) b f*)

*⟨Penetralia Vestae⟩] Domus sacra; ipsa est dea ignis (*r*)

*Ideo dicit Vest⟨a⟩e, quia non licuit simulacrum
30 eius uideri a quoquam uiuente homine (*f*)

5 carmina *v*] carmen *I'α abs. b* 6 et mea laudent *r*] laudent mea *αv b* 7 est hoc *v*] hoc est *α* est *rb* 9 illorum *vα b*] eorum *r* 21 delere — metaphoram] metafora; tractum hoc ab exercitu *v* delere eximere] *euan. V* eximere] *om. b* 25 scriptori — sint *I'α b cons. f*] *om. v*

115. *Verba, inquit, antiqua, si modo splendida et bona sint, rursus in usum reducet ($\Gamma'(r\alpha\nu)bf$)

118. * \langle Situs \rangle] Vetustas; Virgilius (*Aen.* VII 440):

Sed te uicta situ (bf)

119. * \langle Adsciscet \rangle] Producet ($\Gamma'(rvb)fe$) 5

*Genitor] Pulchre dictum 'genitor usus' ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfE$)

120. * \langle Liquidus \rangle] Purus ($\Gamma'(rvf)bE$)

122. * \langle L: c: \rangle] Superflua, redundantia reprimet ($\Gamma'(rvb)afe$)

123. * \langle Leuabit \rangle] Nitida efficiet ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfE$) 10

* \langle Virtute calentia \rangle] In usu posita ($\Gamma'(r\alpha)bfE$)

124. *Quamuis ludere uideatur, tamen laborem ostendet ($\Gamma'(r\alpha\nu)b$)

* \langle Torquebitur \rangle] Permutabitur, rotabitur ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfE$)

*Sicut pantomimus mutatur, ita faciet poeta 15 ($\Gamma'(r\alpha\nu)bf$)

125. *Persius (5, 123):

Tres tantum ad numeros Satyri moueare Batilli

($\Gamma'(r\alpha\nu)bf$)

*Figurata locutio: moueor illam rem, ut: frangor 20 pedem ($\Gamma'(r\alpha\nu)bE$)

126. *Irridendo hoc ait. Ego quidem, inquit, eorum uitam praetulerim, qui non intellegunt uitia sua, his, qui sapiunt et emendatione torquentur, unde subnectit fabulam ($\Gamma'(r\alpha\nu)bf$) 25

128. *'Ringi' proprie canum est; est autem ringi ficto risu laetitiam simulare ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfE$)

* \langle Ignobilis \rangle] Hic Lycas dictus est ($\Gamma'(r\alpha\nu)bfE$)

1 sint et bona b sunt f 6 pulchre $v\alpha f$] pulcre rE
 14 permutabitur E 15 mutatur K] imitatur $\Gamma'\alpha bf$
 18 tres tantum f et Persius] litatam rv om. α satyri v] satiri $\Gamma\alpha bf$ 22 irr: — praet: om. α 24 unde subn:] unde subn: et αb ut et subn: r 26 ringi proprie c : e : Γ cons. b ringi proprie e : c : fE proprie autem canum est ringi v est autem — simulare] om. r est autem ringi] om. v 28 lycas E] lycas $r\alpha bf$ licus v (hyclicas rb)

134. *Sicut Persius (6, 17) a contrario:

Et signum in uapida naso tetigisse lagoena

($\Gamma'(r\alpha v)bf$)

137. * \langle Meraco \rangle] Vementi ($\Gamma'(rb)E$)

5 145. * \langle Quocirca \rangle] Quapropter ($r\nu$)

146. *Secum loquitur quasi ad alium: si tibi, inquit, hydropis morbus dominaretur, statim narrares medico; nunc ergo cum tibi dominetur auaritia et cupiditas, numquid alicui confiteri audebis? Et si tibi esset herba
10 ostensa aut radix utilis ad uulnus sanandum, postquam semel adhibitum haberes, si tibi non proficeret, numquid statim non abiceres illam? Cur igitur diuitias amas, quae sapientem et beatum facere non possunt? ($r\nu$)

151. *Interrogatiue: audisti, inquit, alicui propter
15 pecuniam demptam fuisse stultitiam? ($\Gamma'(r\alpha v)bf$)

152. \langle *Rem \rangle] Diuitias ($\Gamma'(r\alpha v)f$)

153. *Si, inquit, cognosceres, quod, qui habundarit diuitiis, eo amplius sapientior erit, erubesceres, ut aliquis te esset ditior et per hoc sapientior ($r\nu$)

20 154. * \langle Vteris \rangle] Increpatiu ($\Gamma'(r\alpha v)$)

155. *'Prudentem' sapientem, unde Cicero:

Iure a maioribus nostris sapientia est prudentia
[enim] dicta, quod porro uideat et futura diiudicet

($\Gamma'(r\alpha)bf$)

25 158. *Ordo est: si proprium est, quod quis libra mercatur et aere, et quaedam mancipat usus, si modo credis iuris consultis qui te pascit ager, tuus est, dicit, quia uineta et segetes, quae alii laborant quasi sua, si nos postea uinum et frumentum nostro pretio emimus, et

2 lagoena rb] lagena νf lagene α 4 uementi b] uehementi rE 6 ad alium ν] cum alio r 7 hydropis ν] hydropus r narrares ν] indicares r 9 confiteri ν] fateri r 14 inquit alicui r] alicui inquit νbf 17 abundarit r habundaret ν 18 eo r] et ν 22 a maioribus K] amatoribus *codd.* 25 est *post* ordo *exh. r om. v absc. b* 27 iureconsultus r

ipse usus emendi nostra facit esse, utique nostra sunt illa: et uineta et segetes secundum quendam modum legum, quae praecipunt, ut unicuique sit proprium, quod pretio emit ($I'(rvb)$)

159. *Si credis consultis (consultus *cod.*) uel legi[bu]s 5
peritis, qui dicunt (dicit *cod.*), quia usus possessorem facit, †unde per quae annos et eo amplius fuerunt ob-

sess<a>e (v)

*<Mancipat>] Mancipio accipit ($I'(rav)fE$)

*Possessorem rei facit (rv)

10

*<Nuper an olim>] Ante XV. dies uel ante XXX. annos (*gloss. a*)

160. *Vilicus etiam, dum tibi praeparat, quae emas, tuus uilicus est, quamuis non tu, sed Orbius uideatur esse possessor (rv)

15

161. *<Segetes occat>] Glebas occulcat, comminuit ($I'(rav)f$)

162. *<Vuam>] Vinum (rv)

*Non solum, inquit, per mancipationem proprietas acquiritur, et per usucaptionem. Tu cum emis fruges 20 aut poma, uideris fundum eum usu capere, cuius bonis uteris, licet emptis: ergo puta eum proprium tuum esse, a cuius fructibus non es alienus ($I'(rav)fE$)

163. *<Temeti>] Vini, unde et temulentus ($I'(rav)b fE$)

25

166. *<Numerato>] Pretio illius agri, numero numerorum empto (*leg. empti*) ($I'(rav)$)

1 sunt v] sint r *euan. b* 3 unicuique sint quae r
4 pretio] *om. b* 10 possessorem fecit rei v 13 emas r] *emiss v*
16 glebas] *om. a* occulcat a] occulcat $r f$ ocul-
tat v comminuit] *om. f* 20 acquiritur v usucap-
tionem $a v$] usucapcionem r usurpacionem f usurpationem E
21 usu] *om. v a* 22 ergo — alienus] *om. f* ergo — eum]
computa enim v tuum proprium v 26 numero — empto]
om. v a

168. * \langle Quamuis aliter putat \rangle] Scilicet non empta comedere ($\Gamma'(r\alpha v)$)
170. Propositio, hoc est: sed ab illis finibus suum dicit ($\Gamma'(r\alpha)bE$)
- 5 * \langle Populus \rangle] Arbor ($\Gamma'(r\nu b)fE$)
171. * \langle Tamquam \rangle] Responsio ($\Gamma'(r\alpha)fE$)
172. *Puncto] Morula (*gloss.* ν)
174. * \langle Alter \rangle] Alterius ($\Gamma'(r\alpha v)$)
178. * \langle Orcus \rangle] Pluto ($\Gamma'(r\nu f)E$)
- 10 180. * \langle Tyrrhena sigilla \rangle] Marmoreas statuas; nam Italicorum Tusci primi marmorea signa fecerunt ($\Gamma'(r\nu b)f$)
182. *Quodsi uitae essent necessaria, haberent omnes ($\Gamma'(r b)f$)
183. * \langle Cessare \rangle] In otio esse (r)
- 15 184. * \langle Herodis \rangle] Iudeorum rex fuit. Persius (5, 179. 180):

At cum

Herodis uenere dies ($\Gamma'(r b)f$)

- \langle *Pinguibus \rangle] Feracibus; palmetum, ubi palmae
20 crescunt, sicut oliuetum, ubi oliuae ($\Gamma'(r b)f$)
185. * \langle Inportunus \rangle] Scilicet sibi, aut pro assiduo dixit ($\Gamma'(r\nu b)fE$)
186. * \langle Mitiget \rangle] Edomet ($\Gamma'(r f)E$)
187. *Cur, inquit, diuersas uoluntates inter homines
25 non curo? scit enim hoc genus quisertusis nostri (*fort. leg.*
Genius qui sortis nostrae) dominus habetur et mortem affert unicuique, quare unus frater uult otiosus manere et alter non (ν)

1 non empta $\nu\alpha$] inempta r 10 nam — fecerunt] quas
italorum tusci primo habuerunt ν 11 marmore r
14 *DESINUNT* schol. in cod. α idest ocium habere E
15 fuit — dies] per cuius palmeta magnas diuitias significat ν
fuit r] pessimus f 20 sicut — oliuae] om. f 21 scilicet]
om. $r b E$ aut — dixit] om. ν

*Ordo: Genius, deus humanae naturae comes, in unumquodque caput hominis uultu mutabilis, albus et ater, qui natale temperat astrum, scit, cur diuersi mores sint ($I'(rb)f$)

188. *⟨Mortalis⟩] Mortem inferens, uel cum eo 5 simul moriens (r)

189. *⟨Albus⟩] Prosper (r)

*⟨Ater⟩] Aduersus (r)

190. *⟨Vtar⟩] Sic Persius (6, 22):

Vtar ego, utar, et quae secuntur ($I'(rf)$) 10

195. *⟨Sumptum⟩] Expensam ($I'(rvE)$)

197. *⟨Olim⟩] Quandoque (r)

Quinquatria dies festi in honorem Mineruae, dicti ab eo, quod Galli hostes quinque diebus Romam tenuerunt, Mineruae ideo dicti, quia ingenio usi sunt Romani; nam 15 clauis ornati senatores ante domos suas sederunt; et quinquatri dicti quasi quinque atri dies ($I'(rvb)fE$)

198. *⟨Raptim⟩] Mire 'raptim', nam si diutius, luxuria est ($I'(rb)$)

199. *⟨Pauperies immunda⟩] Auaritiam dicit, aut 20 ut Maro (*Aen.* VI 276):

Et turpis egestas ($I'(rb)f$)

200. *Allegoria: utrum ex magnis redditibus an paruis uiuam, quia in utroque sum mutabilis ($I'(rf)$)

202. *⟨Non tamen aduersis⟩] Hoc est: non sumus 25 felicissimi, sed nec miseri ($I'(rvb)f$)

*'Abi' felix es, beatus es; et quasi duas personas inducit (r)

205. *Quid inde, si non es auarus? numquid cum isto idcirco uitio recesserunt omnia uitia? non utique (vf 30

10 et — sec:] *om. f* secuntar *r mendose* 20 aut *rb*
ut uid.] *om. f* 21 maro et *rb*] *om. f* 23 redditibus *r*]
hereditatibus *f* 30 non *v* non utique *f*

208. *⟨Terrores magicos⟩] Magorum (magnarum *cod.*), quibus solent terreri homines; magi (magni *cod.*) dicuntur a magnis rebus (*ν*)

*⟨Sagas⟩] Maleficas (*Γ'(rvf)E*)

5 209. *Lemures proprie sunt umbrae mortuorum, quae apparentes hominibus solent eos terrere, et dicti Lemures quasi Remules a Remo, cuius umbram frater suus Romulus cum placare uellet, posteaquam eum occidit, lenaria (*leg. lemuria cum Porph.*) instituit, idest parentelia
10 (*leg. parentalia*), idest anniuersalia, quae mense Maio per triduum celebrantur (*vfE maximam partem ex Porph.*)

*⟨Lemures⟩] Vmbras terribiles biothanatorum (*Γ'(rb)*)

210. *⟨Ignoscis⟩] Iucunde pro indulges, ut Maro (*georg. III 96*):

15 Nec turpi ignosce senectae (*r*)

212. *Cum miraculo legendum 'quid', idest 'quantum' (*Γ'(rf)*)

213. *Si imperitus es, doctos uenerare, da locum et transitum praesta potioribus (*Γ'(rf)*)

20 216. *⟨Rideat⟩] Laceret, carpat, alii: plaudat (*Γ'(rbv)E*)

8 postquam eum occidit *f* postquam occidit eum *E*
10 anniuersalia *K.*] uniuersalia *vfE* 11 celebrantur *νE*] celebrabantur *f* 12 terribiles biothanatorum *r*] *om. b* terribiles *βιοθάνατος* *commentator Cruquianus* *bioth:] βιοθάνατος* = *βιοθάνατος*, *uide E. A. Sophocles, Greek lexicon s. u. et stud. Vindobon. 1901 p. 118 sq. cf. gloss. b Hor. c. III 9, 15: Pro quo bis patiar mori, si parcent puero fata superstiti*] Idest biothanata fieri; *schol. Iuuen. 3, 266: Biothanati non statim requiescere sinuntur nisi post centum annos*

DE ARTE POETICA

LIBER

1. § Humano capiti ceruicem pictor equinam (*c*)]
De inaequalitate operis loquitur et dat praeceptum scri-
bendi poema; et primum praeceptum est de dispositione 5
et conuenientia carminis. Scribit autem ad Pisones, uiros
nobiles et disertos, ad patrem et filium, uel ut alii dicunt,
ad fratres (*Γ' α β γ V c ξ*)

§ Capiti (*Γ' α β C V c ξ*)] Comparat poema, quod sine
oeconomia sit, picturae eiusmodi, quae habeat ceruicem 10
equinam cum forma humana et diuersorum animalium
membra et pinnas, quae persona desinat in piscem
(*Γ' α β C V c ξ*)

2. § Inducere (*α β V c ξ*)] Idest inponere pennas uariis
coloribus natura floridas uel uarias inducere plumas, idest 15
diuersarum auium colores (*Γ' α β V c ξ*)

3. § Vndique (*c ξ*)] Ex diuersis scilicet animalibus
et multis. Praecipit poetam conuenientiam seruare de-
bere (*Γ' b V c ξ*)

4 p̄cepta α 5 primum] prius c ξ prioriū (*sic*) V 7 filium]
fili /// b filios c ξ *edit. cons. Porph.* 9 capiti autem c ξ
comp: v] comp: *cett.* 10 habeat r v C b c ξ] habebat V habet γ α
11 cum — humana] *om. c ξ* 12 pinnas γ V] pennas r v b C c ξ,
euanuit α 14 idest] ad V *om. c ξ* imponere r α b c ξ] in-
ponere *cett.* 15 uel] idest V inducere plumas idest
om. c ξ idest] ad V 18 et — debere] *om. c ξ* poetam Γ]
poeta γ *corr. v V euan. b*

*Collatis (cξ)] [Idest] coniunctis ad superiorem et
descriptam formam (Γ' cξ

*Atrum (cξ)] Magnum (Γ' b cξ

4. *In piscem (cξ)] Idest in beluam marinam, hoc
5 est in pisticem (Γ' b C cξ sim. α b

*Superne (cξ)] De superiori parte, idest uultu, cer-
uice (Γ' α C cξ

5. *Spectatum admissi r. t. a. (c)] Admissi spectatum,
idest quasi ad spectaculum missi; et est sensus: si ad-
10 missi fueritis introire ad spectandum tale animal pictum,
potestis risum tenere, o Pisones? (Γ' α cξ

7. *Cuius uelut e. s. u. f. s. (c)] Qui non habet
ordinem (Γ' α sim. cξ

*Cuius ita uanae sunt species, quemadmodum aegro-
15 tantes uidentur imagines uidere (Γ' α sim. cξ

Aegris (V)] Aegrotantibus, uel aegri(s), quia multas
imagines uident (Γ' b V

8. *Pes (cξ)] Finis (Γ' b C cξ

*Caput (cξ)] Principium (Γ' b C cξ

20 9. *Vni reddatur form(a)e (cξ)] Vni corpori, ut
neque finis neque principium conueniat (Γ' α cξ

10. *Scimus (cξ)] Quasi obiectio est, ita ut alter
responderit (γ v cξ

*Est, inquit, sed non usque adeo, ut inimica fingan-
25 tur (Γ' (γ v b) cξ

*Per antipoforam sibi uidetur respondere (r

§ Et hanc u. p. d. u. (c)] Sicut nos licentiam con-
cedimus aliis scribere, ita nobis petimus licere. 'Petimus'
quasi poetae, 'damus' quasi critici (Γ' α V cξ

1 idest Γ' om. v cξ 4 idest] hoc est cξ om. b 6 de]
om. cξ in v superiore γ cξ et ceruice cξ 9 specta-
culum] spectandum cξ 10 ad spectandum — pisones] om. α
16 aegrot: — aegris] om. b 17 uident b] om. ceti. uidentur
uidere conl. schol. anteced. suspic. K. 24 set γ inimica γ v]
iniqua b cξ Hauthal inepta alii editores 28 scribendi α, om.
b ut uid.

12. § Sed non ut placidis (ξ)] Ita debemus habere licentiam fingendi et sic debent esse artificiosa, ut non mitia iungantur asperis inmoderate ($\Gamma'\alpha Vc\xi$, *b paene eu.*

14. § Inceptis grauibus (c)] Aliud praeceptum. Docet non inopportune inducendum esse parabolam aut 5 descriptionem; sed aut parabola aut descriptio apte debent adiungi incepto bene poemate; qui enim incipit granditer et leuiter finit, uituperandus est. 'Professis' autem: his, qui conantur aliquid magnum scribere, et respexit ad naturam quorundam poetarum, qui incipiant describere 10 grandia et communes exeant; qui, tametsi boni sunt, tamen superflui habentur et plerumque ridentur; in magno poemate excessus debemus aspergere quasi ad reficiendas aures. 'Pannum' ergo pro bono colore excessus dixit ($\Gamma'\alpha Vc\xi$ et *b*, sed *is propemodum euanuit* 15

16. *Ordo est: pannus assuitur, qui splendeat, ut bona sit quidem <o>economia, sed incongrua ($\Gamma'c\xi$ cons. α

*Assuitur pannus (cξ)] De his dicit, qui, cum seueram et sublimem materiam coeperunt scribere, flosculos quosdam interponunt ($\Gamma'\alpha b Cc\xi$ 20

*Cum lucus et ara Dianae (ξ)] Zeuma est ab inferioribus: 'describitur' ($\Gamma'\alpha Cc\xi$

17. *Ambitus agros (α)] 'Properantis aquae' dixit riuum, 'ambitus' autem circuitus ($\Gamma'\alpha$ cons. cξ

18. *Aut flumen R. (cξ)] Notandum flumen Rhenum 25 genere neutro, sicut Salustius in historiis (*fragm.* III 79 *M.*):

Nomenque Danubium habet ($\Gamma'\alpha c\xi$, *b abs.*

1 ita $r\alpha v Vc\xi$] idest ita γ 2 debent cξ] *absc. b*, debet *cett.* 5 inducendum $\Gamma V\xi$] inducendam α bis $v c$, *euan. b* aut d:] ac aut d: (*sic*) V 6 set γ 7 poemate $\Gamma'\alpha V$] poemati (poē: ξ) cξ *edit.*, *euan. b* enim $v\xi$, *om. \Gamma'\alpha b Vc* 9 et respexit] *om. V* aut respexit *edit.* 11 communes] in locos communes *Porph.* sunt ΓV] sint $\alpha c\xi$ 14 pannum — dixit] *om. v* pannum *K.*, *uid. stud. Vindobon.* 1901 p. 119] patimini $\Gamma'\alpha V$ *Pauly om. c\xi*, *euan. b* ergo] *om. c\xi*, *euan. b* dixit γv] dicit $r\alpha Vc\xi$ *euan. b* 19 coeperint r ceperunt $\gamma v C\xi$ ceperint αc 26 sicut *om. c\xi*

*'Arcus' pluuiialis, qui pluuiam concitat (Γ'αC

19. *Sed nunc non erat his locus (c)] Quasi ad aliquem respondit: non erat locus, ut haec describeres, sed quoniam bene describis, ideo introduxisti (Γ'αC *sim. cξ*)
 5 § Et fortasse cupressum (cξ)] Irrisio pictoris cuiusdam, qui nihil aliud quam cupressum nouerat depingere. Prouerbum est in malum pictorem, qui nesciebat aliud pingere quam cupressum. Ab hoc naufragus quidam petiuit uultum suum exprimere. Ille interrogauit, num
 10 ex cupressu uellet adici aliquid? Quod prouerbum Graecis in usu est (*ex Porph.*); nam naufragi ad misericordiam commouendam casus suos in tabula depingunt, ut Iuuenalis (14, 302):

Et picta se tempestate tuetur

- 15 (Γ' f V c ξ *sim. α, absc. b*

20. *Quid hoc (cξ)] Qui scribit, nisi oportune scribat, non sibi comparat gloriam, sicut ille male pingit, qui cupressum pingit (Γ'αbCcξ)

22. *〈Currente rota〉] Carmine procedente (Γ'αcξ)
 20 *Rotam dicit, quae cum uoluitur, uasa finguntur et est translatio a figulis (Γ'
 *Cur urceus exit? (cξ)] Cur cum a magnis incipias, in minora desistis? (Γ'cξ)

*Idest cur uile fit opus tuum? (Γ'cξ)

- 25 23. *Simplex (Γ')] Idest coeptae materiae et nondum finitae non debes aliam adiungere (Γ'αCcξ)

24. 25. § Quidam dicunt aliud praeceptum esse, alii dicunt de oeconomia adhuc illum loqui (Γ'(rαv)bVcξ, *sed in cξ ad lemma amphora cepit (cepit ξ) institui (de-*
 30 *scribi ξ) (= u. 21 sq.) adscriptum est*

3 respondit αξ] responderit c respondet cett. 5 pictoris Γ'αfcξ] uictoris est V 7 prouerbum — in usu est] *ex P.* est rαvVcξ] est grecum f grecum γ 8 pingere] bene pingere *Porph.* ab hoc *Porph.* ob hoc γvfVcξ quem r 10 cupressu] cupresso vcξ cypresso *Porph.* 17 scribat] scripserit cξ 28 illum] eum cξ

*Maxima pars uatum, pater et iuuenes patre digni
decipimur s. r. (cξ)] Apostropha est ad Pisones (Γ'α
cons. cξ

*Pars poetarum decipimur studio uirtutis labentes
in uitia (Γ'αCcξ 5

25. *Imagine boni, dum pr<a>eferimus imaginem
ueritatis (uirtutis?) (Γ'αbCcξ

*Laus est breuiter narrare, sed dum uult aliquis
breuiter narrare, fit obscurus (Γ'cξ

26. 27. *Sectantem leuia (cξ) nerui deficiunt (vb)] 10
S<a>epe enervatos uersus scribit, qui dat operam, ut
scribat delicatos (Γ'αbfCcξ

*Leuia (cξ)] Splendentia, bene currentia (Γ'αbCcξ

28. *Dum quidam uitant inflatos uersus, fiunt uiles
(Γ'αbCcξ 15

§ <Serpit humi>] Terrae proximus fit ille, qui timet
inflate dicere (Γ'αbVcξ

§ <Tutus nimium>] Quia est ualde tutus, idest dum
se tueri uult (Γ'αVcξ

29. *Qui uariare cupit rem (cξ)] Qui uult uarium 20
opus describere, saepe inepta scribit (Γ'cξ

*<Prodigialiter>] Admirabiliter (Γ'bcξ

§ Docet hic non esse indulgendum eloquentiae, nequis
incidat in opinionem inepti et superflui (Γ'Vcξ

31. § In uitium ducit c. f. (ξ)] Idest culpae fuga 25
ducit in uitium, si nescit aliquis culpam uitare (Γ'fCVcξ

§ Fuga autem nominatiuus est casus (Γ'fCV cons. b

32. § <A>emilium c. (c)] Aemilius ludus dicebatur
locus, in quo Aemilius quidam gladiatores suos habuit.
Circa hunc ludum Imus erat quidam statuarius. Alii 30

2 s. r. ξ] om. c 4 labentes] delabentes cξ 8 set γ 14 in-
flatos uersus uitant cξ 18 quia — idest om. cξ quia v] qui
Γ'αV 22 mirabiliter b 24 inepti edit.] inepte Γ'Vcξ inopie v
et] idest V superflui edit.] superfluit V superflue Γ'cξ incon-
grue v 25 idest] idem ξ om. v 27 casus] om. v 28 ludus
dicebatur] om. cξ 29 emilius quidam Γ'α quidam emilius
(emilius cξ) Vcξ 30 hunc — poetae] om. α imus] unus cξ

dicunt imum breuem, alii (*cons. Porph.*) in extrema parte ludi positum; qui cum unguis et capillos et [multa] alia membra bene formaret, in perfectione statuæ deficiebat. Hic ergo docet nihil oportere deesse poetae (Γ' α V c ξ

5 34. § Totum (c ξ)] Idest finem aut uenustatem con- summationis. Interdum enim uidemus singula membra artificiose facta et totius operis formam minime placi- turam. Si uelim, inquit, scribere aliquid, nolim huic esse similis, sed magis uolo me pulchrum esse nigris capillis
10 et oculis cum torto naso, quam scribere poema, cui ali- quid deest (Γ' α f V c ξ

*Aliter: quomodo nolo me parte quadam corporis foedissimum esse et reliquis splendidum, sed magis opto una integra esse specie, ita enitor omni me poemate par
15 uideri, nulla in parte ab alia discrepans (Γ' α f c ξ

35. *Componere (b)] Comparare, ut Virgilius (*eccl.* 1, 23):

Sic paruis componere magna solebam (Γ' α b

35. 36. § Si quid componere curem, non magis esse
20 uelim (c ξ)] Si me, inquit, huic fabro conferre uoluero, ero dimidia corporis parte ridendus, [ut partem ridendam habeam,] quamuis laudandus spectandusque sim in alia, idest hunc me esse nolo, idest huic similis esse recuso, quod perfectus non est (Γ' α b f V c ξ

1 imum] vnum c om. ξ 2 positum] ludi c ξ positum]
om. V multa om. c ξ 4 docet] dicit c ξ 5 idest — pla-
cituram] om. α 8 aliquid scribere f V c ξ scribere α ali-
quit Γ nolim — deest] om. V 9 set γ pulerum γ
10 cum torto] et cum torto ξ et contorto c aliquid r
11 desit c ξ 12 quomodo] om. c ξ 13 foedissimum (fed.)
esse γ α f c ξ] esse foedissimum r v set γ 14 una] om. c ξ
me poemate par Γ] meo poemate par v me poemate parte α
me poemate f poeta (poeta ξ) parte c ξ 15 ab] om. c ξ
16 uirgilius] om. Γ b 21 ut — habeam] del. Pauly 22 in
alia ξ] mala c om. cett. 24 quod] qui r c ξ q α eo quod f

38. § Sumite m. u. q. s. e. (c)] Idest antequam incipias scribere, uide, si materiam, quam adgrediaris, possis implere ($\Gamma' \alpha b V \text{ sim. } c\xi$)

40. *Cui lecta p. (c\xi)] Qui possibilia elegit; possibiliter ($\Gamma' c\xi$)

[Potenter] Secundum quod potest. Idest qui elegit materiam, quam possit implere, huic nec inuentiones nec eloquentia deesse possunt ($\Gamma' \alpha V$)

41. § Nec facundia d. h. nec lucidus ordo (c\xi)] Idest dispositio, quia reuera ordo manifestat omne, quod dicitur. 10 $\epsilon\pi\lambda\theta\epsilon\tau\omicron\nu$ est $\tau\omicron\langle\bar{v}\rangle$ ordo $\tau\omicron$ lucidus, quia ordo facit lucidam orationem ($\Gamma' \alpha b V c\xi$)

42. *Venus (c\xi)] Venustas ($\Gamma' C c\xi$)

§ Aut ego fallor ($\alpha b V c$)] Aut ista est ars, quam sum docturus, aut ego fallor, ut quaedam dicat, quaedam 15 differat in aliam partem ($\Gamma' \alpha b V c\xi$)

43. 44. § [Vt iam nunc dicat iam nunc debentia dici, pleraque differat] Vt quae debent dici, sine dilatione dicantur; quae non debet dicere pro tempore differat, ut Virgilius VIII libro narrat in Italia iam posito Aenea, 20 quomodo fabricatae sint naues, quibus de Illo nauigauit, cum in tertio non dicit ($\Gamma' z V c\xi$)

45. § Hoc amet, hoc spernat (ξ)] Idest hoc eligat, hoc praetermittat poeta, ut non omnia, quae ueniunt illi in mentem, dicat ($\Gamma' \alpha b V c\xi$) 25

2 uide — implere] *bis exhibet V* 3 [impl: γb] implere
 $r \alpha v V c\xi$ 4 eligit v 6 poterit α elegit $r V$] eligit v
 diligit α legit γ 7 implere $\gamma \alpha v V$ inuentiones $\Gamma' \alpha$] in-
 uentio V 11 $\epsilon\pi\lambda\theta\epsilon\tau\omicron\nu$ — lucidus] eniteto Nero c enite-
 CONC. O. ξ et (sic) αb $\epsilon\pi\lambda\theta\epsilon\tau\omicron\nu V$] epitheton $r v$ epiteton γ
 est] enim V $\tau\omicron\bar{v}$ K.] $\tau\omicron$ $\Gamma' V$ $\tau\omicron$ ante luc: Γ'] om. V
 ordo facit lucidam $r v \alpha b V c$] lucidam ordo facit γ ordo lucidam
 facit ξ 15 aut ego] at ego V om. $\alpha b c\xi$ fallor] om. $\alpha b c\xi$
 16 differat] reseruet $c\xi$ 18 ut γV] id $r v$ 19 non $c\xi$] om. $\Gamma' z V$ debet dicere] debent $c\xi$ 21 sint $r V$] sunt $\gamma v z c\xi$
 23 idest — poeta] *aliter* $c\xi$ idest $\gamma \alpha$] om. $r v V$, *euan. b*
 24 quae illi in mentem ueniunt dicat γ dicat quae (que c) ueniunt in mentem $c\xi$

<Promissi c. a.>] Vt poeta (*Verg. Aen.* V 282):

Sergestum Aeneas promisso munere donat.

Aliter: auctor promissi carminis, idest qui uult auctor fieri magni carminis, aut certe auctor: optimus poeta

5 (Γ' α b V

46. § In uerbis etiam tenuis (cξ)] [Idest] si facienda sunt tibi noua uerba, obserua, ut ea dicas, quae placeant, quae habeant auctoritatem (Γ' b V c ξ

<Sererdis>] Ordinandis, ponendis (Γ' (r b v) C V

10 47. *Dixeris egregie (cξ)] Et cum laude dicis uerbum uulgare, si illud bene composueris (Γ' C c ξ

§ Exponit de uerbis ueteribus et nouis, quomodo poetica licentia fiant. Nam aliqua licet uulgaria sint, dicit tamen ea cum aliqua compositione posse splendescere

15 (r v V c ξ ex *Porph.*

<Dixeris egregie>] Egregie etiam notum dicis uerbum, si peritam habuerit compositionem, si non sit asperum (Γ' α V

Idest tunc egregie dixeris, si noto uerbo compositio artifex instruat (Γ' α V

20 48. *Callida iunctura uerborum, elegans et noua elocutio uel coh(a)erens sermo. Optimum enim dicendi genus est, si tota uerba oportune et proprie ponantur (Γ' b c ξ

§ Si forte necesse est (cξ)] Nouum uerbum bene dicis, si fuerit necessitas indiciis nouis proferre res nouas; ne facias nouum uerbum, quando necessitas non est (Γ' f V c ξ

1 ut poeta γα] ut v om. r V, euan. b 3 auctor (post aliter) α v V] om. Γ, euan. b 4 fieri — auctor] om. V; sed idem post 'poeta' pon. 'aut certe' 6 idest om. v c ξ 8 quae] et c ξ 9 ponendis om. b C 10 et] om. c ξ dicis] dices c ξ 14 compos: v] compos: r V c ξ 16 notum Γ' α] nouum V 17 compos: v] compos: Γ α V 18 noto Γ' α] toto V compos: v] compos: Γ α V 21 elocutio b elocutio c 22 tota (= omnia) Γ' noua b c ξ 24 dicis Γ' f] facis V c ξ

§ Aristotelis quidam libros transtulit; sed uolens transferre τὸ θν, non inuenit quomodo diceret, finxit 'ens' et laudem quaeiuit (Γ'αbfzVcξ

49. § Indiciis monstrare recentibus a. r. (cξ)] Mire dixit. Indicia enim animi uerba sunt. Indiciis ergo recentibus: rudi inuentione uerborum, quia indicia rerum uerba sunt secundum philosophos (cf. *Porph.*), qui aiunt 5
ἐλεγχον τῶν πραγμάτων εἶναι τὸν λόγον (Γ'αbfzVcξ

50. § Cinctutis (bcξ)] Antiquae dixit, idest militaribus uiris et ad militiam paratis; unde per contrarium dixit 10
poeta (*Verg. Aen. VIII* 724):

Discinctos Mulciber Afros,

idest inbelles ad militiam (Γ'αbVcξ

§ Continget dabiturque l. s. p. (cξ)] Idest si necessitas tibi fuerit uti uerbis recentibus, quae non audierunt 15
Cethegi, oratores antiqui, licet [tibi] uti, sed moderate (Γ'αbVcξ

52. Noua uerba ficta habebunt fidem, idest probationem, si de Graecis uerbis translata fuerint non absurde, ut uerbi gratia κύλικον (*leg. κύλικα*) dicunt Graeci, nos 20
culicem (*leg. calicem cum Porph.*). Hoc translatum est de Graecis, sed moderate (Γ'fV cf. *Porph.*

1 aristotelis γν] aristoteles ραbfV aristotiles zc qui-
dam edit.] quosdam αbf om. Γ'zVcξ set γ s, Vc sed ρνzξ
in quibus αbf uolens] uoluit b nolens *Hauthal sil.* 4 in-
ditiis c 6 rudi] i. rudi αbf 7 qui — λόγον] om. αbf
qui aiunt Γ'zcξ] om. V 8 αλεξοντοντιρωτων
ΕΙΝΩΔΙΤΩΝ·ΛΟΔΩΝ ρν ελεξοντον·πρωτιωτων ΕΙΝΩ-
ΔΙΤΩΝ·ΛΟΓΩΝ γ ε·λ·ε·εχων τονπρωτιωτων ΕΙΝΩ-
ΔΙΤΩΝ ΛΟΤΩΝ z ENEXONTONTIPOTII V, locus uacuu in cξ,
emend. iam Petschenig, πραγμάτων scribens pro Cruquii τρό-
πων 9 cinctius b 13 inbelles] ibelles V imbecilles cξ
absc. b imbelles α 14 idest] om. v V 15 fuerit tibi cξ
recentibus uerbis V 16 tibi om. cξ set γ 19 fuerunt V
20 KyΔIKON f κυλικων Γ' KyΔIKΩN V 21 est f V] om. Γ'
22 set γ

53. § Quid autem C<a>ecilio Plautoque d. R. (cξ)]
Quare negauerunt Romani Virgilio et Vario, quod con-
cesserunt antiquis poetis, idest noua uerba facere? Et
hoc dicit, non quia negauerunt, sed quasi causam quaerens,
5 quanam esset, si uoluissent negare; nam si hos prohibent,
nec illis licuisse demonstrat (Γ' Vcξ]

55. Ego si possum noua uerba bene facere, cur
prohibeor? Idest non prohibeor (Γ' α b V

§ Ego cur, acquirere pauca si possum, inuideor? (cξ)]
10 Mire, dum de fingendis uerbis loquitur, secundum Graecos
ipse finxit 'inuideor'. Inuideor idest inuidiam patior;
nam inuideor negatur posse dici, aut inuideor prohibeor
(Γ' b Vcξ]

56. * <Catonis>] M. Porcius, qui et Censorius [dictus
15 est] (γ v cξ]

57. * Ditaueit (cξ)] Locupletauerit, auxerit nouis
uerbis (Γ' (γ C v) cξ]

59. § 'Praesente nota' idest notamine ipsius tem-
poris et praeter uetustatem (Γ' b f C Vcξ]

20 * Signatum <praesente nota> (cξ)] Hoc a nummis
tractum est (cons. cξ), quia nummi in noua fusura iuuant
(Γ' α b f C

Noua elocutione, nouo uerbo, idest nouum uerbum ex
ueterum significatione deriuare (Γ' α b f V

25 60. § Vt silu<a>e f. p. m. in a. (cξ)] Ne aspernen-
tur noua uerba, comparatione nouorum foliorum docet
posse placere (Γ' α b Vcξ]

2 negauerunt Γ' Vcξ] negauerint *edit.* 4 non quia c]
non quod Vξ] quia non Γ' V causam quaerens (querens γ Vc]
γ Vcξ] quaerens causam r v 5 esset Γ'] esset ratio Vcξ]
hos Γ' cξ] nos V prohibent r] prohibet γ v Vcξ] 7 ego]
ergo V 11 finxit r] dixit b effinxit ξ fixit V finxit γ v c]
idest γ b Vcξ] om. r v 12 negatur posse dici] om. γ 14 por-
cius] furtius γ v furius c surius ξ censorinus cξ] dictus
est cξ] om. γ v 18 idest] om. cξ] 19 et — uet:] om. cξ]
et] om. C praeter] propter α V om. C 23 noua elocutione γ v]
noua rerum locutione V noua locutione α noua loquutione r b om. f]
24 deriuare α f V] diriuare Γ' b 26 comp: v] comp: Γ α b Vcξ]

§ Pronos ($c\xi$)] Declives et cito labentes, instabiles, uolubiles ($\Gamma'Vc\xi$)

In annos (αbfc cons. ξ)] Pro per annos. Vt siluarum mutantur folia per annos pronos, et est Homerica (*Il.* VI 145 sq.) comparatio ($\Gamma'\alpha bfcVc\xi$) 5

§ Verbi gratia antea dicebatur: fructus est, modo fructus est; antea dicebatur punxit, nunc pupugit dicimus ($\Gamma'Vc\xi$)

63. § Debemur morti ($\Gamma\alpha Vc\xi$)] Argumentis probat perire omnia, perire homines, perire uerba, siquidem recipitur in terra fluctus, et quae antea arabatur, modo fit locus nauibus. Si ergo mutatur natura maris et terrae, quanto magis debemus credere perire homines, perire uerba eorum ($\Gamma'\alpha Vc\xi$)

§ Idest perimus nos et nostra, siquidem etiam natura ipsa mutatur, ubi terra mare inducitur, paludes uertuntur in segetes, flumina suum mutant cursum ($\Gamma'Vc\xi$)

64. Terra Neptunus (αV)] Hoc autem dixit propter Tiberim, qui per †Calabriam fluere dicebatur ($\Gamma'\alpha V$ ex *Porph.*) 20

* <Classes Aquilonibus arcet>] Ὑπαλλογή: classibus arcet Aquilones ($\Gamma'C$ cons. b)

65. § Regis opus ($Vc\xi$)] Nam regis opus est admittere terrae mare, paludes deriuare, in terra <condere>

3 pro per bf] propter αV per $\Gamma'c\xi$ 5 comparatio ν] comparatio $\Gamma\alpha bfcVc\xi$ 6 antea dicebatur] hic om. V fructus νc] fructus ξ fructus ΓV est modo Γ] autem dicebatur modo V modo $\nu c\xi$ 7 punxit r] punxit $\nu Vc\xi$ punxi γ nunc rV] modo $\gamma \nu c\xi$ dicimus] dicitur $c\xi$ 9 debentur morti V debemus nos mori α 11 terram $c\xi$ ante $c\xi$ 12 natura mutatur $c\xi$ 15 idest γ] l. δV aliter $c\xi$ om. $r\nu$ siquidem — mutatur] om. $c\xi$ 16 mare inducitur] in mare (mari ξ) ducitur $c\xi$ 18 nept:] neptu V in fine uersus 19 calabriam] canapariam dubitanter propos. K .; uelabrum *Porph.*, fort. recte cf. p . sq. 21 ipallage α , reliqua om. 24 paludes — portus] om. $c\xi$ deriuare νfV] diriuare Γ in terra *Holder cum gloss.* $\Gamma'C$] intra *codd.* condere uel aedificare excidisse putat K .

portus. Significat autem Lucrinum portum et alios, qui manufacti sunt ab Augusto, et alia regum opera. Hoc est regum opus, quod nullus facere potest nisi rex (Γ' α f V c ξ)

- 5 **66.** § Vicinas urb. (V)] Duius Augustus duas res diuinas fecit, ut Pontinam paludem exsiccaret et ad mare meatum habere cogeret, [ut] post etiam arari posset, et portum Lucrinum munire, de quo Maro (*georg.* II 161):

Lucrinoque addita claustra (Γ' α b f V c ξ)

- 10 Et hoc si factum est, idest si mutauit cursum suum fluuius, credes posse fieri id, idest perire nostra: siquidem fluuius, qui nocebat frugibus cursu suo, mutatus est ad aliud iter ut Tiberis, qui mutauit cursum, ne Vestae nocere posset (Γ' α b f V)

- 15 **67.** *Seu cursum m. i. f. (c ξ)] Ἀπὸ νοιν<ο>ῦ siue generaliter quidam uolunt accipere, quando campos aptos agriculturae liberant, auertentes flumina, quae infesta sunt (Γ' α c ξ)

- § Frugibus a<m>nis (V)] Tiberim intellegimus; hunc enim deriuauit Augustus, qua nunc uadit; ante enim per Velabrum fluebat (*cons. Porph.*). Vnde et Velabrum dictum, quod uelis transiretur (Γ' V c ξ)

- 69.** § Nedum sermonum (V)] Idest si haec omnia mutantur, uerborum gratia perennis manere quomodo potest? (Γ' α V c ξ)

3 regium] regum V regis c ξ 6 ut] om. V c ξ ponti-
nam r α b v V c ξ] pontiniam f pontinam γ exsiccaret] exi-
caret f siccauit c ξ ut ad mare meatum haberet c ξ 7 ut
c ξ m om. cett. 8 munire etiam Porph.] munivit α c ξ m edit.;
munire non in muniret mutandum, sed scil. fecit uidetur intel-
legendum esse 11 id Γ'] om. f V euan. α et b 13 uestae]
aestate Pauly, sed. cf. carm. I 2, 13—16 noceret α 15 ἀπὸ
— siue] om. r α apocoyri ξ QPOCOYNI c 17 auertentes
γ α c ξ] idest uertentes r v 19 amnis c ξ 20 deriu: V c
cons. ξ] dirinauit Γ' augustus] agrippa Porph. uadit]
incidit c ξ incedit edit. 24 perennis α v c] perhennis Γ' V
perhemnis ξ

Honos (Vc)] Idest pulchritudo ($I' b Vc \xi$)

§ Et gratia uiuax (V)] Idest perpetua ($I' b Vc \xi$)

70. § Multa renascentur ($Vc \xi$)] Multa scilicet uocabula commercio sermonum; 'quae iam cecidere' idest quae sunt sublata de usu ($I' V \text{ sim. } c \xi$) 5

71. *Si uolet usus ($\alpha c \xi$)] Idest consuetudo siue ratio loquendi: ratio enim usu et consuetudine uincitur ($I' \alpha c \xi$)

72. § Quem penes ($\alpha Vc \xi$)] Conuersio, idest penes quem, idest apud quem. Arbitrium autem est iudicium, 10 idest in potestate usus est sermo et ius loquendi ($I' \alpha V \text{ cons. } c \xi$)

§ Quia usus facit auctoritatem, interdum consuetudo uincit regulam; 'modiorum' dicimus secundum regulam; et frequenter Cicero 'modium' ponit pro modiorum et 15 'liberum' pro 'liberorum': hoc usu dicitur ($I' \alpha Vc \xi$)

73. § Res gest(a)e ($c \xi$)] Docet, quomodo singulae res quibus metris scribendae sunt ($I' \alpha Vc \xi$)

74. *Numero ($c \xi$)] Metro ($I' b c \xi$)

75. § Inpariter iunctis (V)] Quia elegiacum metrum 20 minus habet syllabarum, quam heroicus uersus, qui praecedit; quod elegiacum metrum constat ex pentimemere, idest duobus dactylis et syllaba ($I' Vc \xi$)

§ Qu[a]erimonia primum (V)] 'Versibus inpariter iunctis' idest iambico (*leg. elegiaco*) metro. Vnus enim 25 exameter uersus est, alter pentameter; ideo inparibus.

1 idest pulchr: γ] idest pulcr: V pulchr: $rv b c \xi$ 2 idest
perp:] perp: $r b c \xi$ 3 multa V] *om. I' c \xi* 4 commercio *edit.*] *om. I' c \xi*
commercia V commertia $I' \xi$ commentia c (et comm: $c \xi$)
iam — quae] *om. c \xi* 13 quia] *falsum lemma* Emiserit auctor
(*quod pertinet ad u. 77*) hic *adscript* V facit $I' \alpha c \xi$] inter-
dum facit V et consuetudo $c \xi$ 14 modiorum — et] et ξ
ut c 15 modium ponit cicero γ pro modiorum $c \xi$] *om. cett.*
18 et quibus $c \xi$ sunt $\gamma \alpha Vc \xi$] sint rv 22 pentimeme ξ
23 duobus $I' c$] de duobus V ex duobus ξ 24 uersibus —
inparibus] *om. r* 25 iambico *codd.*] alterno *ed.* elegiaco K .
26 ideo inparibus] *om. c \xi*

Hoc, inquit, metro primo tristia, post etiam coeperunt laeta describi (*I' α Vcξ*)

*Post etiam inclusa est (*cξ*) Idest res tristes et lugubres primo elegiaco metro scribebantur, postea etiam
5 laetae coeperunt scribi (*I' b cons. cξ*)

77. *Exiguos dixit ad conparationem heroici metri (*I' α b*)

§ Exiguos elegos (*V*) Elegos, unde elegiacum metrum; quis tamen [primus] inuenerit elegiacum metrum, incertum
10 est (*I' b Vcξ*)

79. § Archilochum proprio rabies armauit iambo (*cξ*) Iambicum metrum primus Archilocus inuenit, quo usus est in Lycamben, quem persecutus est, quod ei Neobulen desponsatam iam filiam denegauit, in tantum, ut Lycambes
15 iambos eius uoluerit morte uitare; nam ad laqueum confugit (*I' b Vcξ sim. m*)

80. § Socci (*V*) Idest comici uel comoediae. Soccis comoediam intellegimus (*sim. cξ*), coturnis tragoediam (*I' C V sim. cξ*)

20 § Grandesque coturni (*Vcξ*) Magnae laudes clamantium exceperunt hunc pedem, aut 'grandes coturni' tragoediae. Ideo autem id in dubio posuimus, quia difficile hoc metro tragoediographi utuntur; nam spondaico paene metro semper uidentur scribere (*I' Vcξ*)

25 81. § Alternis aptum (*V*) Vel illi et illi <idest comoediae et> tragoediae aut personarum responsionibus aut tantum comoediae, quia in comoedia multae personae cum sint, inuicem sibi succedunt (*I' Vcξ*)

3 idest] *om. cξ* 5 scribi b] describi *cξ om. I'* 8 elegos — metrum] *om. cξ* 9 tamen primus *γνβ* primus tamen *rV* tamen *cξ* 11 archilocus *ξ* 12 primum *cξ* (archilocus *I' b Vcξ*) 14 desponsatam] desponsam *Vcξ* 15 morte uitare *rbVcξm* euitare *γ* euitare morte *ν* 18 cot: trag:] *om. cξ* 21 trag:] *om. cξ* 23 tragoedio grauiuntur *V* tragoediographi *r* tragoediographi *γ* tragoediographi *c*, recte *νξ* spondaico *Vcξ* 25 uel *I' V*] *om. cξ* idest com: et] *add. edit.* 28 cum sint] *om. cξ* sint] se *V* sibi] *om. rv*

82. § Vincentem strepitus (V)] Tales strepitus excitat iste pes, ut uincat etiam populi clamores (I'Vcξ

§ Quia iambus uincit clamores spectantium, hoc est plus meretur laudari, quam laudetur (I'bVcξ

§ More hominum dixit 'natum' propter com(o)ediam 5 'pedem' (I'bVcξ

83. § Musa dedit fidibus (cξ)] Idest Musa dedit lyrico carmine laudari deos et heroas et Olympicos (auctore Porph. leg. Olympionicas) (I'bVcξ cons. Porph.

Fidibus autem, idest lyrico carmine, ut diuina dice- 10 remus (I'bV

*'Pueros' dixit filios deorum more Graeco, uel pueros appellat heroas (I'cξ cf. Porph.

84. *Et pugilem u. (ν)] Olympionicos agones (I'b

*Pollucem (I'b cξ

15

§ <Equum certamine> primum (ν)] Idest uictorem; et Pindar(us prim)um dicit Amphimum, qui ante omnes ad palmam uenit (I'Vcξ

85. *Et iuuenum curas (cξ)] Amores (I'b cξ

§ Et libera uina (ν)] Idest conuiuia; unde et Liber, 20 quia liberius faciunt uina homines loqui (I'bVcξ

86. § Descriptas seruare u. (cξ)] Idest expositas uarietates si nescio persequi ac non possum, quare appellor poeta? (I'αVcξ

§ Idest si ea, quae praecepi, nescio seruare, cur ap- 25 pellor poeta? (I'Vcξ cf. Porph.

2 etiam] om. cξ populi (populis γ) clamores γ Vcξ
clamores populi rν 4 laudetur r b ν Vcξ] laudatur γ
5 propter c:] om. b 7 idest] om. v c ξ 8 laudari I' b] lau-
dare Vcξ heroas et I' V] heroas c ξ, cf. schol. 86 10 autem]
om. γ 14 olimpinicas agonis ν agonos r 17 pindarum
codd., emend. K.; meras ineptias proponunt Pauly et Hawthth
amphimum γ ν alt. l. V] amphimum r ν alt. l. amphionem c et
edit. amphiones ξ 20 idest — liber] aliter c ξ idest]
om. ν b unde I'] inde V, eu. b 21 homines faciunt uina γ

Vices o. (ν)] Vt heroico metro scribas bella, iam-
bico com(o)ediam, lyrico deorum laudes et heroum et
Olympicorum (leg. Olympionicarum) (Γ' α b V

* <Colores>] Οἰκονομία (Γ'

5 87. § Poeta salutor (ν)] Χαῖρε ποιητά. Hoc secundum
Graecos, qui cum nomine salutant officii: χαῖρε λατρεῖ
(Γ' V sim. cξ

88. § Cur nescire pudens (V)] Cur praue pudens
malo nescire quam discere? <'Praue> pudens' praepostere
10 erubescens, 'pudenter' erubescens. Quare magis nolo discere
quam turpiter ignorare? Pudens praue est ille, qui tur-
piter erubescit. Si nescio, quare magis erubesco discere,
quam nescire? Verbi gratia si nescis, non turpiter discis,
si interrogaueris; sed turpiter nescis, si tacueris; nam
15 praue uerecundus est ille, qui erubescit discere, quod
sibi commodum est (Γ' α b V cξ

§ Sunt quaedam doctrinae, quae duplici scientia con-
cipiuntur. Versum facere discis, si audieris sex pedibus
constare hexametrum siue heroicum metrum, idest dactilo
20 et spondeo. Ecce habes unam peritiam, debes alteram
accipere peritiam, ut scias, quomodo fit spondeus, quo-
modo dactilus. O Horati, si dedisti praecepta, quare
nescis? Possum quidem scire uerbi gratia, quia iambico
metro comoedia scribitur, sed quomodo fiat iambus, nescio
25 (Γ' V cξ et ν altero loco

89. § Versibus exponi (ν V) tragicis (ν cξ)] Aut
spondeis aut altis sensibus et uerbis. Hic exequitur, quod

5 in V Εἰς ποίετα praeposito i = 'uel' in margine
additum est; cξ uerborum Graecorum loco exhibent lacunas
ποίητα Γ' ποίετα V 6 cum] om. cξ salutant officii γ cξ]
officii salutant cett. λατρεῖ K.] ααρε Γ' ααρε V 9 pudens
— erubescens] om. cξ 14 set γ 16 sibi] om. V cξ
19 idest] om. V cξ 21 accipere Γ' et ν alt. l.] recipere V per-
cipere cξ fit ν alt. l. V] sit γ cξ fiat ν alt. l. 23 scire
quidem V cξ scire quod ξ 24 set γ iambus Γ' et ν alt. l.]
iambicus V cξ 26 exponi tragicis] e. t. ν 27 aut . . . et
Γ' f ν alt. l.] et . . . aut V cξ hic ν alt. l.] hoc cett. et ν alt. l.
exequitur γ V cξ] exsequitur ν ν

superius praemisit (u. 86):

Descriptas seruare uices operumque colores

(*I' f V c ξ*)

90. *Priuatīs (*ac ξ*) [*Comiciis*] communibus, iacentibus sensibus; quasi enim priuata sunt uerba, quibus 5 utantur hi, qui prosa oratione dicunt (*I' ac ξ*)

91. § Ac prope socco (*V*) Idest humilibus uerbis tragoedia non uult exponi (*I' V sim. c ξ*)

§ Iterum tragoedia non uult communibus sensibus exponi, idest comico stilo (*I' V sim. c ξ*) 10

92. § Singula quaeque locum (*V*) Quia tragoedia altos sortita est sensus et uerba, com(o)edia uero humiles (*I' V cons. c ξ*)

93. *Vocem c. t. (*ν*) Sicut Terentius (*adelp. V 3, 4*):

O caelum, o terra, o maria Neptuni! 15

item ipse (*adelp. II 1, 42*):

Pro supreme Iuppiter! (*I' af c ξ*)

95. *Et tragicus p. d. (*c ξ*) Quia tragoedia semper dolores exponit (*I' b c ξ*)

96. <Telephus>] Ab Achille uulneratus est et cū- 20 ratus (*I' b V*)

§ Peleus per insaniam dicitur occidisse matrem aut Focum fratrem suum; ob hanc causam exul factus est a ciuibus (*I' V c ξ*)

§ Exul uterque (*V*) Aut quia uagabatur passim 25 dolore percussus, aut exul idest tristis (*I' ab V c ξ*)

97. § Proicit ampullas (*ν V*) Idest irata uerba, inflata, grandia; omittit orationem tumidam et inflatam. Cum enim reges essent et in nimia erumna uersarentur,

1 premiserat c promiserat ξ 2 operumque colores]
om. *fc ξ* 4 comiciis om. *c ξ* 6 hi — dicunt] om. *c ξ*
18 semper] om. *b* 26 percussus *c ξ* idest] om. *γ* 29 et
in nimia] et inimi a *γ* om. *V c ξ*

alte loqui non poterant, summis calamitatibus mersi
(Γ' α V c ξ

* <Ampullas>] Idest fastuosa uerba (Γ'

§ Sesquipedalia uerba (V)] Sesquipedalia proprie
5 dicuntur sex pedes habentia. Vterque autem magna et
elata uerba proicit et utitur communibus ut exul (Γ' b V c ξ

98. § Si curat cor (ν V)] Hic uersus et superioribus
et sequentibus iungi potest. Si uult me flectere ad mi-
sericordiam, deponet elata uerba. Cor spectantis tangimus,
10 quando idonea uerba dolore proferimus, idest istae per-
sonae abiciunt elata uerba, si uolunt auditores ad miseri-
cordiam flectere (Γ' α V c ξ cons. m

99. § Non satis est pulc(h)ra (V)] 'Pulchra' idest
diserta, probata. Sunt quaedam poemata <quae habent>
15 οἰκονομίας et probata uerba, sed interdum carent uenu-
state (Γ' α b V c ξ

* Dulcia] Idest ethica (Γ' b

100. § Et quocumque uolent (V)] Habeant ergo
haec, quae sunt probata, etiam uenustatem, et, quocum-
20 que uoluerint, animum auditoris trahant, siue ad miseri-
cordiam, siue ad indignationem (Γ' α b V c ξ

102. § <Si uis me flere, dolendum est>] Quia sub-
stantiae harum rerum sunt formatae in animis nostris
a natura, ut illud Ciceronis (*de orat.* II 45, 188):

25 Ardeat orator, si uult iudicem incendere

(Γ' α b f V c ξ

104. § Male si mandata (ξ)] Quasi mandata, non

9 deponet Γ'] deponet & V deponat α c ξ 10 dolore
Γ' V m] dolenter ξ cum dolore α dolori c 11 uerba Γ' α c ξ]
om. V auditores α ν V c] om. Γ 13 pulchra — probata]
om. c ξ pulchra V 15 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΜ Γ' ΟΙΚΩΝΩΜΙΑΜ V
ΟΙΚΕΝ|ΝΟΜΙΑ̃ ν economiā α spatium relictum in c ξ set γ
18 hoc lemma ante schol. u. 102 pon. V 24 illut r V 27 uu. 104
— 195 DEFICIT cod. Hor. ν Quasi — laetitia] non legun-
tur in V, sed exhib. at = aliter et quae secuntur, sed misere
corrupta

quasi tua, sed secus quem (*leg. quam*) aut dolor mandat aut laetitia ($\Gamma\alpha b Vc\xi$)

Aliter: mandata a persona eius, quem loquimur; nam mandat nobis persona dictionem: quod si male dixerimus, ridemur ($\Gamma\alpha V$)

105. § Aut dormitabo ($Vc\xi$)] Hoc grauius, quam 'ridebo'; alterutrum enim faciunt auditores, si sine affectu sit dictio ($\Gamma b Vc\xi m$)

106. *Quia debet seruare unicuique personae, quod est eius proprium ($\Gamma b cons. c\xi$)

108. 109. § Format enim natura <prius nos intus ad omnem fortunarum habitum, iuuat aut i. a. i.> (V)] Idest affectus omnes habemus in animis nostris ex natura, et singuli mouentur, cum imagines suas uiderint in aliis ($\Gamma\alpha b Vc\xi$)

109. *Format enim natura ($c\xi$)] Sensus est: poeta debet formare intra se personam aptam his rebus ($\Gamma\alpha c\xi$)

§ Delectat nos natura, cum delicata uidemus; nam natura irascimur, delectamur, miseremur ($\Gamma\alpha Vc\xi m$)

111. § Post effert animi ($Vc\xi$)] Idest extollit, sublimat; idest natura, quae me deiecit rerum miseratione, extollit prosperitate ($\Gamma Vc\xi$)

*Modo deducit ad humilitatem, modo extollit ad iracundiam ($\Gamma\alpha c cons. \xi$)

112. *Si dicentis e. f. a. d. (c)] Idest si non conueniunt uerba loquentis fortunae, ridebunt Romani ($\Gamma c\xi$)

114. § <Intererit multum>] Non solum ad personarum dignitatem, sed etiam ad conditionem aetatemque aptanda sunt uerba ($\Gamma\alpha b Vc\xi$)

115. *Unicuique personae proprius actus aptandus est ($\Gamma\epsilon c\xi$ ex *Porph.*)

1 set γ 3 aliter γV] uel $r om. \alpha$ quem $K.$] quam *codd.*
4 mandat nobis $\Gamma\alpha$] mandā V quod γ] quam $r \alpha V$ 18 nos
natura] natura V nat: quippe $c\xi$ 21 deiecit] deiecit c dehicit ξ
rerum] animi $c\xi$ 23 modo ded: — extollit] $om. \xi$ humi-
litem $K.$] humanitatem *codd.* humum *Düntzer* 28 set γ
30 apt:] formandus $c\xi$

116. *Sedula (cξ)] Parata ad obtemperandum
(ΓCcξ

117. *Vagus (c)] Qui passim nauigat (ΓbCcξ

118. § Colchus an Assirius, Thebis nutritus an
5 Argis (c)] Nam Colchus non nisi s<a>euus inducendus
est, Assyrius astutus, callidus. Ne inducas Argis natum
timidum aut Thebis facias [im]peritum (ΓVcξ

119. § Aut famam s. a. s. c. f. (cξ)] Omnis [enim]
poeta aut certam historiam dicit aut fingit; si ergo cer-
10 tam scribis, famam sequere, aut si fingis, habeat artem
et uerisimilitudinem figmentum tuum (ΓVcξ

120. § Reponis (V)] Scriptis tuis recondis; quasi
iterum reducis ac reddis uiuum carmine tuo. Vel etiam
reponis 'scribis' aut 'transfers', quia alii dixerunt de
15 ipso. Aput commentatorem (*Porphyrionem scil.*) sic in-
ueni relatum: apud antiquos tragoediarum comoediarumque
scriptores cum primum in scaenam prodirent, fauorabiliter
excipiebantur, etiam si male agerent, ut illorum ad scri-
bendum iterum alligarentur (*leg. allicerentur cum Porph.*)
20 animi, et praetore cogente totam necesse erat peragi fa-
bulam. Si uero iterum male egissent, incipiebant derideri;
ideo dixit 'reponis', quasi 'iterum profers'. Alii sic ex-
ponunt: 'poni' dicitur 'agi' uel 'scribi', 'reponi' igitur
idest 'itidem scribi'. Si ergo Achillem, de quo semel
25 Homerus scripsit, uelis scribere, debes talem facere, qua-
lem Homerus ostendit. Aut 'reponis' idest ad imitatio-
nem Homeri scribis (ΓαbVcξ

6 ne] nec cξ 7 timidum ξ] tumidum cett. peritum
edit.] iperū Γ imperium V imperitum c imperitus ξ imperiosum
C. Hermann 8 enim add. V 9 dicit γV] tangit cξ om. r
certam Γ] certum Vcξ 12 Seponis V scr: — recondis]
om. cξ 13 ac reddis uiuum] lacuna in V 15 (apud r)
16 apud — profers] ex Porph. ap αV apud cett. 17 scena r
scenam cett. 19 alligarentur ΓαbVc allegarentur ξ allicerentur
Porph. 21 si ΓαbVcξ] sin Porphyrionis codices 24 idest]
om. cξ, α ineptit itidem codd.] iterum edit. 26 aut — scri-
bis] om. α aut] om. γ

122. *⟨Iura neget sibi nata⟩] Nesciat leges pro potentia sua, non propter ignorantiam (*Γb*)

§ Nihil non arroget armis (*cξ cons. V*)] Nihil sit, quod non speret perpetrari per arma, quantum ad se spectat; quia unusquisque fiduciam suam priuatam credit, 5 non existimans esse communem, idest ut sit praesumptor, ut habeat fiduciam uincendi, ut omnia armis deuindicet (*Γb Vcξ*)

123. § Flebilis Ino (*cξ*)] Flebilis propter amissionem filiorum. Athamas, maritus eius, unum persecutus occidit, 10 alterum, dum sequitur, fecit in maria desilire, quorum mater luget interitum (*Γb Vcξ*)

§ Aliter: Ino uxor Athamantis fuit, quae furorem mariti fugiens se praecipitauit in mare cum filio, et dicta est Leucothea et filius eius Palemon, qui Melicertes antea 15 dicebatur (*Γab Vcξ*)

124. § Perfidus Ixion (*V*)] Moris erat apud antiquos, ut ante ductas uxores nuptialia munera ultro soceris darent. Ixion ergo, cum filiam Eponei accepisset uxorem et dotem daret inuitus, scrobem fecit ingentem, quam 20 igne repleuit ac summam leuiter cinere contextit. In hanc socerum, quem simulans ad cenam inuitauerat, mersit ac sic passus est uiuum illum exuri; ob hoc perfidus [ille] dictus est (*ex Porph.*); siue quoniam, dum conuiuia Iouis esset, Iunonem de stupro temulentus appellare ausus est. 25 Alii dicunt, quod ideo perfidus dictus sit, quod concedente Ioue coiiit cum Iunone et postea patefecit (*Γab Vcξ*)

2 sua *γ*] *om. rb* 7 deuindicet *codd.*] diiudicet *Heraeus*
uindictet *Hautthal* deuincat *Pauly* 9 fl: ino] lemma *ad u. 126*
pertinens huc inserit *V* 11 fecit in maria desilire] fecit de-
silire in maria *V* cecidit in mare *cξ* 12 mater luget int:]
exitum flet mater *cξ* 13 aliter] *om. α* quae (que *c*) fu-
rorem] quem furorem *ξ* quem amentem *α* 18 nuptialia
r Vcξ Porphyrionis cod. P] nuptualia *γ* nuptiali *α, b abs.*
munera] *om. γ opp. etiam Porph.* 19 darentur *αb* 23 ille
Γ om. αb Vcξ 27 coiiit cum iunone *Γb*] concubuit cum iu-
none *α* cum iunone concubuit *cξ om. V*

*Io (α)] Quae in uaccam mutata ad Egyptum peruenit factaque Isis dea Egypti (Γα

*Tristis [H]Orestes (c)] Propter factam (leg. facti) conscientiam (Γ sim. cξ

5 125. *Siquid inexpertum (cξ)] Idest si nouum poema scribis et fingis nouam personam, caue ut sit constans usque ad extremum (Γα sim. cξ

126. Seruetur ad inum (V)] Idest usque ad finem, ut, si seuera ab initio fuerit, eadem ad finem permaneat 10 (Γ; V solum lemma exhibet, uid. adnot. ad u. 123

128. *Difficile est proprie c. d. (cξ)] Hoc interrogatiue; ait (leg. at) enim dicunt difficile esse communia propriis explicare uerbis (Γ sim. cξ ex Porph.

§ 'Communia dicere', idest intacta; nam quando in- 15 tactum est aliquid, commune est; semel dictum ab aliquo fit proprium. Item communia, idest non ante dicta, quia, siquid dixeris, iam tuum est proprium. Communia autem dixit, quia, quamdiu a nullo sunt acta uel dicta, singulis aequae patent ad dicendum, ut uerbi gratia: quemadmodum 20 domus aut ager sine domino communis est, occupatus uero iam proprius fit, ita et res a nullo dicta communis est (Γαβ Vcξ

131. § Publica materies (Vcξ)] Docet, quomodo aggrediatur aliquis carmen iam ab aliquo scriptum. Materies iam dicta, iam ab alio edita. Sensus hic est: nota, 25 inquit, materia tum uidebitur quasi propria uniuscuiusque [esse], si nouo et non usitato genere dictionis ornetur. Aliter: publica materies p. i. e., idest etiam dicta materies, si eam cum arte fueris interpretatus, si non totam

1 Io quae] Io α 2 factaque rα facta γ dea rα] regina γ egypti r] egypti γα 8 idest] om. r 12 ait] at K. ex Porph. 13 propriis expl: u: γ Porph.] explicare propriis uerbis r 20 aut γ V] uel rαcξ, b euauit 24 ab aliquo αcξ] aliquo ΓV materies] materia cξ 25 ab alio edita] ab aliquo descripta cξ 27 esse αVcξ om. Γ 28 aliter — imitari] om. α aliter Γ] om. Vcξ publica e.] om. cξ 29 totam eam Γ] eam totam Vcξ

eam uelis persequi et singula communi fide imitari; nam quaedam praetermittere debes. Et poetica licentia pro 'materia' 'materies' dixit; materies enim lignum est. Publica, inquit, materies, ut est bellum Troianum, proprie tua fiet et quasi a te inuenta, si non uerbis uilissimis 5 explicetur ($\Gamma\alpha Vc\xi$)

132. § Non circa uilem (V) p. m. o. ($c\xi$) Idest uacuum, inanem, quia uilem te facit totus orbis ad finem ductus, idest totum carmen, tota materia ($\Gamma Vc\xi$)

*Poema tuum uile facis, si uolueris totum orbem 10 circumire, idest si totum poema imitari uolueris ($\Gamma c\xi$)

§ Moraberis orbem (V) Idest si non in hisdem uerbis sensibusque uerseris, quae ab aliis dicta sunt, ne magis interpret fias quam uerus dictator. 'Orbem' κύκλον dicit; namque κυκλώω (*leg. κυκλικός*) dicunt Graeci 15 ($\Gamma\alpha Vc\xi$ cf. *Porph.*)

133. § Nec uerbum uerbo curabis reddere ($c\xi$) Idest noli curare singula uerba interpretari, ne facias poema tuum uile. Interdum enim inueniuntur, quae in Latinitatem conuerti non possunt ($\Gamma\alpha Vc\xi$) 20

§ Verbum curabis (V) Ideo non debes persequi omnia, quia sunt, quae implere non possis aut quae conuersa in Latinum placere non possunt ($\Gamma\alpha Vc\xi$)

§ Nec desilies i. in a. (c) Sensus est: siquid transferes, non erit, inquit, fideliter interpretandum nec in has 25 angustias descendendum ($\Gamma Vc\xi$)

135. § <Pudor aut operis lex> Idest nec ita te imitatione siue emulatione obstringas, ut procedere uel progredi longius erubescas. Nam pudor uetat nos a ma-

1 communi] communia r 5 tua] tuum $c\xi$ inuentum $c\xi$ 9 ductus] ductum ξ ducit c dictus ΓV 11 circuire r si] *om. c\xi* imitari $c\xi$] mutare Γ 12 in] *om. \alpha* hisdem $\gamma\alpha c$] isdem $r V\xi$ 14 κύκλωω $\Gamma\alpha V$ spatium relictum in $c\xi$ κυκλώω *Hautthal κύκλον (sic) Pauly; Porphyryon habuisse uidetur κυκλικός* 27 idest — nam] *om. m* idest] *om. c\xi* ita te $\alpha Vc\xi$] te ita Γ

ioribus incipere et in exiguum desinere, quia pudendum est inchoata deserere (ΓαVεξm)

§ Aut operis lex (ΓαVε)] Quia operis lex est, ut c(o)ep̄ta perficiantur (ΓαVεξ

5 **136.** § Nec sic incipies (Vεξ)] Aliud praeceptum, et hoc est, quod praecipit: noli a grandibus et ab elatis uerbis incipere. Nam omnis poeta debet paulatim crescere (ΓfVεξ

§ Scriptor Ciclicus olim (V)] Cyclicus poeta est, 10 qui ordinem uariare nescit, uel qui carmina sua circumfert quasi circumforanus; aut nomen proprium est Cyclicus et significat Antimachum poetam. Aliter: Cyclici dicuntur poetae, qui ciuitates circummeant recitantes (ΓfVεξ

137. *Fortunam Priami cantabo (εξ)] Antimachus 15 sic inchoauit (Γ

*Inquit ille Antimachus (εξ

138. § Hiata (V)] Idest hoc coturno. Quid dignum tanto pr(o)emio et tanto ore possit afferre? (ΓVεξ

139. § Parturient montes (εξ)] Parturire montes 20 dixit, quia a maioribus uersibus incipit et in processu uilescit (ΓVεξ

140. § Quanto rectius hic (ΓVεξ)] 'Hic' idest Homerus, qui nihil incipit inepte (ΓVεξ

143. § Non fumum ex fulgore (ε)] 'Fumum ex fulgore' 25 facere dicuntur hii, qui incipiunt a maioribus uersibus (ΓVεξ

145. § 'Antiphaten', Lami filium, dicit, qui Formianum oppidum condidit. Lestrigones sunt dicti s(a)euī

2 desinere cξm] definire Γα desinire V 4 cepta Γ̄ epta V
apta cξ 7 nam — crescere] om. f 11 est] om. cξ
13 ciuitates circummeant K.] ciuitates circumeant Γ̄ circum
ciuitates meant cξ ciuitates meū V circumeunt . . . ciui-
tates f 17 idest] om. r 19 parturire — quia] qui cξ
parturire r V] parturient γ 22 quanto rectius] om. Γ̄ Hic V]
om. cett. idest] om. γ cξ 25 hii r V] hi γ cξ uersibus]
om. cξ 27 antiphaten δ Vcm] antiphatem γ ξ antifatem r

homines, ex quibus fuit Antiphates. Dicit autem ipsos Lestrigones, ad quos Vlixes delatus est, qui humana carne uescebantur ($\Gamma b Vc \xi m$)

146. § Nec reditum Diomedis ab i. M. (c cons. ξ)] Meleager et Tydeus fratres fuerunt. Antimachus poeta 5 reditum Diomedis narrans coepit ab exordio primae originis, idest [$c(o)$ epit] ab interitu Meleagri. Hic ergo praecipit longo pro(o)emio non esse utendum [quod est dictionis genus]. Superfluum itaque initium declinans Maro (*Aen.* I 34. 35) ita inchoauit: 10

Vix e conspectu Siculae telluris in altum
Vela dabant laeti ($\Gamma Vc \xi$)

147. § Nec gemino b. (Vc)] Idest Castore et Pol-
luce. Gemino aut utriusque sexus aut magno aut pro
trigemino. Idest nec Troianum bellum coepit ab ouo, ex 15
quo gemini nati sunt Castor et Pollux, et est $\acute{\upsilon}\pi\alpha\lambda\lambda\alpha\gamma\acute{\eta}$
($\Gamma b Vc \xi$)

148. § Semper ad euentum (V)] Idest ad id, unde
ordiendum est, quod dicunt Graeci $\pi\rho\acute{o}s\ \tau\acute{o}\ \acute{\upsilon}\pi\omicron\sigma\kappa\epsilon\acute{\iota}\mu\epsilon\nu\omicron\nu$,
aut semper ad finem festinat, idest odit longa pro(o)emia. 20
'Semper ad euentum festinat' cogitans fastidium lectoris
ad exitum operis properat; ideoque non est longius \langle opus \rangle
ab origine inchoandum. Sic Ilias Homeri a precibus

1 autem] *om. c\xi* 6 ab exordio coepit *V cons. c\xi*
7 cepit *om. c\xi* 8 quod (q V qui Γ) est dictionis genus
glossema esse puto ad uocem 'proemio' additum; in codd. post
uocem originis insertum est, plane om. c\xi 14 aut] autem *c\xi*
aut pro $rVc\xi$] aut γ *b ut uid.* 15 nec] *om. Vc\xi euauit b*
16 gemini nati γ] geminati rV geniti *c\xi edit., sed uid. stud.*
Vindobon. 1901 p. 119 et est $rVc\xi$] *om. \gamma* 19 ΠΡΟC-
ΤΟΥΠΟΚΟΥΜΕΝΟΝ r ΠΡΟCΤΟΥΠΟΚ///NON b ΠΡΟCΤΟΥ-
ΡΟΚΟΥΝΕΝΟΝ γ ΠΡΟCΤΟΥΠΟΚΟΥΝΗΝΟΝ *V spatium re-*
lictum in c\xi π\rho\acute{o}s\ \tau\acute{o}\ \acute{\upsilon}\pi\omicron\sigma\kappa\epsilon\acute{\iota}\mu\epsilon\nu\omicron\nu edit., uerum intellexit iam
Petschenig 20 aut — prooemia] *om. c\xi* aut] ad V
 $\rho\acute{\eta}\mu\alpha$ V 22 longius opus K] longius $bVc\xi$ lucidius Γ
23 inchoandum Γb] indicandum $Vc\xi$

Crisidis sacerdotis incipit et Odissia a concilio deorum
(Γb Vcξ

§ In medias res (V)] Ita aperte principia dicit, ut
ex his media facile noscantur (ΓVcξ

5 149. § Rapi (bV)] Idest adducit bonus poeta audi-
torem quasi ad nota, hoc est ita a medietate incipit,
quasi superiora nota sint (Γb Vcξ

149. 150. § Et qu<a>e desperat t. n. p. r. (cξ)] Idest
bonus poeta relinquit ea, quae placere non possunt, hoc
10 est: praeterit ea, quae in tractatu ingrata sunt (ΓVcξ

151. * <Atque ita mentitur>] [Scilicet] docet, quo-
modo falsa confingas (Γcξ

§ Ita mentitur, ut omnia congrua uideantur (Γb Vcξ

§ Atque ita <mentitur> (V)] Scilicet Homerus. Non
15 ad uituperationem Homeri refert; nec enim ueritatem
poetae pollicentur, sed discrepantiam in eo, quod fingunt,
uitare debent (Γb Vcξ

§ Remiscet (Γb Vξ)] Pro commiscet, mutata prae-
positione, ut apud poetam (Verg. Aen. II 52):

20 Vteroque recusso

pro concusso (Γb Vξ om. c

153. § Desideret audi (V)] Idest [quid ego et po-
pulus desideret, idest] quid libenter audiant omnes [per-
cipe, o scriptor] (Γb Vcξ

4 media] om. Vcξ 7 sint Γbcξ] sunt V 9 quae —
ea] om. c propter homoeoteleuton, exhibet ξ 11 scilicet
om. γcξ 13 ita mentitur] Idest ita misceantur b 14 sci-
licet Γb] om. Vcξ 16 set γ 18 remiscet] falsa remiscet V
sic ueris falsa remiscet ξ hoc schol. in codicibus admodum
confusum est: nam sic legimus: Pro commiscet mutata prae-
positione (prop: V) ut utroque (utroque Vξ) recusso (recuso V
recluso ξ) pro (om. ξ) concusso (om. ξ condiso V) apud (ut apud
γb Vξ apud r) poetam (poetam ξ) si non ueris falsa remiscet
(remiscet b commiscet rξ cōmiscis V comiscis γ), om. c 22 quid
— idest] om. bcξ 23 quid γc] quod r b Vξ audiant cξ]
audiunt Γb V percipe o scr: om. cξ tu o scriptor audi b

154. § 'Plosoris' et 'plausoris' legitur; nam et plodere ueteres et plaudere dicebant, ut cludere et claudere (*ΓVcξ*)

155. § Aulea (*cξ*) Antea qui ludos dabat, aulea suspendebat, quae in fine ludorum deponerentur. Aulea 5 autem dicta eo, quod in aula Attali regis inuenta sunt deuicto eo (*ΓVcξ*)

§ [Aliter:] Idest qui usque eo expectet, donec tollantur aulea ad finem peractae com<o>ediae. Si uis, inquit, expectare populum usque ad finem fabulae tuae, 10 donec dicat actor: 'Vos ualete et plaudite!'; et si uis, inquit, expectare plosorem, donec tollantur aulea, mores uniuscuiusque aetatis obserua (*ΓVcξ* cf. *Porph.*)

155. § Cantor (*bVξ*) Idest actor. Idest donec finita fabula tollantur aulea. Cantorem uoluit appellare 15 eum, qui hoc in imo dicit (*ΓbVcξ*)

*... plaudite, quod in Plauto et Terentio frequenter habetur (*ε*)

157. § <Mobilibus... naturis> Quae certis temporibus inmutentur, annis scilicet accedentibus. Et est 20 magnum epitheton: quid enim natura mobilis? (*ΓVcξ*)

*Mobilibus (*ξ*) Currentibus (*itcm cξ*), quia semper 'labuntur anni' (*carm.* II 14, 2) (*Γb*)

§ Dandus et annis (*V*) Puero, adulescenti et maturo seni *τδ[ν]* *πρέπον*, idest decus tribuendum est. 'Annis' 25

1 plosoris] at plosoris *V* 4 Aulea] in *V* hoc lemma est: Sessuri donec 6 attali *ξ*] atali *Γc* atala *V* 8 aliter *V*] *om. Γcξ* expectet *Γcξ*] expectet *V* 10 expectare *Γcξ*] expectare *V* populum — expectare] *om. ξ propter homoeoteleuton* ad *Γ*] *om. V* in *c* 11 actor *Γc*] auctor *V* ualete et etiam *Porph.*] *om. c* 12 inquit *γc*] *om. rV* expectare *Γc*] expectare *V* plosorem *ΓV*] plausorem *cξ* 14 cantor] cantor uos *V* 15 tollantur aulea *cξ*] tollatur *ΓbV* 16 hoc in imo *edit.*] in hoc mimo *ΓVb* in hoc immo *c* in hoc... (*sic*) *ξ* 19 quae *edit.*] qui *ΓVcξ*; quod quidem pertineret ad uocem mores *u.* 156 20 inmutentur (*imm: r*)] mutantur *cξ* 24 adulesc: *cξ*] adulesc: *rb* adulesc: *V* adulesc: *γ* 25 decus] cuique proprium *cξ*

ad aetatem retulit; 'naturis', ut scias, quemadmodum debeat uir loqui et quemadmodum mulier (*Ib Vcξ*)

158. § Iam scit puer (*V*) Idest qui iam potest fari, ut Maro (*Aen.* I 409):

5 Ac ueras audire et reddere uoces?

idest puer, qui iam potest loqui. Sunt enim pueri, qui, quamuis agnoscunt quaedam, tamen non loquuntur, quale est illud apud poetam (*Verg. ecl.* 4, 60):

Incipe, parue puer, risu cognoscere matrem

10 (*Ib Vcξ*)

§ Et pede certo (*Vcξ*) Qui incedere possit iam firmo uestigio et incessu; nam infantes certum pedem non habent, quia tremunt membra eorum (*Ib Vcξ*)

159. **<Signat>*] Inprimit uestigiis suis (*Ib*
15 § Gestit paribus (*V*) colludere (*cξ*) Cum aetatis suae aequalibus ludere. Sic scribendus est atque formandus, ut cum paribus ludat, non cum sene (*Ib Vcξ*)

159. 160. § Et iram colligit ac ponit temere (*cξ*) Idest sine ratione. Nam pueri et sine causa irascuntur
20 et temere illos decet iram deponere (*I Vcξ*)

161. *Inerbus et inherbis, sicut inermus et inermis (*Ib cξ*)

**<Custode>*] Idest pedagogo (*Ib*)

162. *Gaudet equis canibusque (*cξ*) Terentius (*Andr.*
25 I 1, 29. 30):

Aut equos

Alere aut canes ad uenandum (*Ib f cξ*)

*Aprici (*cξ*) Calidi (*Ib cξ*)

**<Campi>*] Patentis loci (*γ cξ*)

1 ut scias] docet enim *cξ* 7 locuntur *c* loquuntur *ξ*
15 iteratum hoc lemma perperam etiam ante sequens schol.
pon. *V* 19 idest om. *cξ* 23 idest] om. *r*

163. § Cereus in uitium ($Vc\xi$)] Facilis comparatio. Idest pronus est adulescens ad uitium, aut quasi cereus ita flectitur in uitium, aut 'flectit' deest 'se' ($\Gamma b Vc\xi$)

* \langle Monitoribus asper \rangle] Contemptor pedagogorum (Γ

164. *Vtilium t. p. (c)] Tarde uidet utilia, quae 5 prosunt sibi ($\Gamma c\xi$)

165. *Sublimis ($c\xi$)] Erectus, superbus ($\Gamma b c\xi$)

*Cupidusque] Ardens ad omnia ($\Gamma b c\xi$)

§ Et amata ($c\xi$) relinquere pernix ($V\xi$)] Hoc est: uelox ad fastidium cupitorum, idest leuis, inconstans, cito, 10 quae ante amauerat, contempnit ($\Gamma Vc\xi$)

166. § Conuersis studiis ($Vc\xi$)] Idest mutatis; idest iam uir factus non est 'prodigus aeris', sed cupidus reponendi ($\Gamma Vc\xi$)

167. *Inseruit honori ($c\xi$)] Ambitiosus efficitur, 15 dat operam, ut honorem accipiat ($\Gamma c\xi$)

168. § Commisisse cauet (V)] [Idest] cauet paenitenda committere, idest timet hoc facere, quod postea laborabit mutare ($\Gamma Vc\xi$ eu. b)

169. *Multa s. c. i. (c)] Docet, quae sunt incom- 20 moda senectutis, qui et laborant quaerere et qu \langle a \rangle esita non tangunt ($\Gamma b c\xi$)

170. *Quaerit et inuentis miser ab. (ξ)] Ex sua sententia Horatius 'miser' dixit ($\Gamma c\xi$ sim. b)

*Ac timet uti (c)] Scilicet quia nescit, quamdiu uiuat 25 ($\Gamma(\gamma b) c\xi$)

171. § Gelideque ministrat (V)] Gelide idest ener-

1 uicium Vc 2 adul: c] adul: $r\xi$ adhul: V adhol: γ ,
b euan. 3 flectit] ergo auctor scholii habuit uar. lect. flectit
pro flecti deest] om. $c\xi$ 7 e: s:] sup: er: $c\xi$ sup: b
10 cupitorum $edit.$] cupidorum $codd.$ 11 contemnens c con-
tennens ξ 12 idest . . . idest] om. $c\xi$ mutatis] mutata
uoluntate (uoluptate ξ) $c\xi$ 17 idest r om. $\gamma Vc\xi$ paenit: r]
penit: $\gamma Vc\xi$ 22 non] aliquando non $c\xi$ 23 hoc dicit
horatius b 25 scilicet post nescit pon. $c\xi$ 27 gelide $\Gamma b c\xi$]
om. V

uate, quia omnes conatus senum inbecilliores sunt [ideoque parata non tangunt] (Γb Vcξ

*Ministrat (cξ)] Gubernat (Γbcξ

172. § Dilator (Vcξ) spe longus (cξ)] Quia per
5 pigritiam semper senes differunt, quae facienda sunt, aut
spem longiorem habent uiuendi, hac de causa parata non
tangunt (ΓVcξ

*Spe longus (cξ)] Idest cum proximus sit morti, ea
tamen sperat, quae longe sunt posita (Γbcξ

10 *⟨Auidusque futuri⟩] Idest cupidus futuri, quia
semper senex timore mortis uiuere desiderat. Nam timor
mortis desiderium uitae est (Γb

173. *Difficilis (cξ)] Durus ad pr⟨a⟩estandum
(Γb c ξ

15 *Querulus (c)] Iracundus (Γbcξ

*Laudator (cξ)] Laudat tempora pristina (Γbcξ

174. *Se puero (cξ)] Hoc est in pueritia (Γcξ

*⟨Castigator⟩] Increpator (Γ

*Censorque (cξ)] Obiurgator (Γcξm

20 175. § Adolescentibus 'ferunt', idest afferunt. Maro
(ecl. 9, 51):

Omnia fert aetas, animum quoque (ΓVcξ sim. m

§Anni uenientes (cξ)] Crescentes. Vsque ad qua-
dragesimum annum siue quinquagesimum uenire dicuntur
25 anni, inde iam recedere, idest abire. Omnes anni 'ue-
nientes' dici possunt, etiam qui senibus accedunt, sed illi
praecipue, qui accessu suo et corporis et animi augent
uirtutem (ΓVcξ

1 ideoque (ideq, V) — tangunt (tangit cξ) r b V, om. γ;
haec sententia ex scholio sequente huc inrepsisse uideatur

12 mortis edit.] uitae Γ euan. b 20 adolescentibus r V

adulescentibus γ adol: m om. c ξ ferunt] om. r f. ξ idest

r Vcξm] uel γ 23 crescentes Γ V] om. c ξ 25 recedere

I. Menrad Arch. f. l. Lexikogr. IV p. 521] abire codd. abire

Menrad] recedere codd. 26 set γ

176. § Ne f. s. m. i. p. <p.>que u. (c)] Idest ne forte des uerba senum adolescentibus aut adolescentium senibus (*Γb Vcξ*)

178. § Semper in adiunctis (cξ) euoque morabitur aptis (b)] Hoc est: quae bene h<a>ereant et congruant 5 et apta sint aetati. Et est iste ordo: semper in adiunctis et aptis aevo morabimur, idest moribus semper utendum est, ut puero adiuncta sit leuitas, adolescenti feruor, seni maturitas (*Γb (sed paene prorsus euauit) Vcξ*)

179. § Aut agitur res in scenis (cξ)] Vt in Andria 10 de puero, ut in Eunuchio de Thaide. Dorias uerbi gratia irascitur ante populum. Medea ingressa occidit filios suos, postea refert hoc ad populum. Aliter: agitur res in scena, quando ostenditur Medea fugiens et iratus Orestes; refertur, quando docetur Medea filios peremisse; neque 15 enim praesens exhiberi potest Medae parricidium (*Γb Vcξ*)

§ Vel sic intellegendum: quaedam in scaenis aguntur, ut puer expositus, uel acta referuntur, ut seruus e pistrino liberatus. Magis autem ad animos nostros perueniunt, quae fieri uidemus, quam quae audimus. Non tamen 20 omnia in sc<a>ena agi debent, sed aliqua referri (*Γbf Vcξ*)

180. Segnius irritant (V)] Excitant, delectant (*ΓV, euan. b*)

§ Segnius irritant animos demissa per aurem (ξ)] Citius mouent spectatores ea, quae aguntur in scena, quam 25 quae referuntur ad scenam (*Γ(γb) Vcξ*)

181. *Quia audimus s<a>epe falsa; quae autem uidemus, uera sunt secundum Stoicos (*Γ*)

1 *schol. ipsum om. c* idest *ΓV] om. ξ* 2 adolescentibus *r*
adhul: *γ* adol: *bVξ* adolescentium *rV* adulescentium *γ*
adol: *bξ* 5 quae *ξ*] que *c* quod *ΓbV* bene] *om. Vcξ* et
congruant] *om. γ* 6 apta *Vcξ*] apti *Γ* est iste ordo *Γc*] est
ordo iste *V* iste est ordo *ξ* 8 adol: *Vc*] adol: *rξ* adulescenti *γ*
13 et postea *fV* refert hoc *γVcξ*] hoc refert *r* hoc refer-
tur *bf* aliter] uel *cξ* 16 enim] *om. cξ* 17 scenis *r*]
scenis *cett.* 18 e pistrino] epiferino *V* in epiferino *cξ*

182. *Ipse sibi t. s. (cξ)] Quia ipse mihi trado, quae uideo, et alter mihi tradit, quae narrat (Γb cξ]

§ Non tamen intus (Vc)] 'Tamen' aut habundat aut: quamuis magis delectant, quae uidentur, quam quae
5 audiuntur, tamen dignam rem intus geri non facias geri ante conspectum populi (Γb Vcξ]

183. § Digna geri (V)] Idest quamuis populus delectetur factis, tamen non proferas in scenam, quae debent intus agi (ΓV cξ]

10 185. § Nec pueros coram (V)] Pueros [idest] filios more Graecorum; quorum nomina haec: Medus et Mermerus (ΓV cξ]

187. § Cadmus in anguem (V)] Cadmus et Hermiona in angues conuersi sunt. Nam Hermione filia
15 Martis et Veneris dicitur fuisse. Dicuntur autem in angues conuersi propter occisum draconem, qui erat Marti consecratus, ex cuius seminatis dentibus dicitur acies armatorum surrexisse (Γb Vcξ]

188. § Incredulus odi (Vcξ)] Idest non credens
20 sic debere fieri, ac per hoc sperno atque contempno (Γb Vcξ]

190. § Fabula q. p. u. e. sp. r. (c)] Idest quae uult posci a populo et reponi spectanda, ut denuo agatur, idest quae uult in auctoritatem uenire (Γb Vcξ]

25 191. § Nec deus intersit (rVξ)] Subaudi fabulae; idest non debes inducere deum in scena, nisi sit causa subueniendi siue puniendi. Aliter: tum demum, inquit, inferri debet deus, cum digna res interuentu eius expri-

3 aut] om. cξ habundat ΓV] abundat cξ, euan. b
4 nescio an ante quamuis exiderit aliquid ut 'est sensus'
5 facias geri] facias cξ 8 factis Γ] factas V facta cξ Pauly
in scena cξ 10 idest γ om. rVcξ 11 haec — mermerus]
hac mediis et mermeriis V om. cξ 13 surrexisse Γ] euan. b
om. V nata esse cξ 22 lemma in V: Fabula q posci 25 sub:
— idest] om. cξ sb γ om. rV 26 scena γVξ] scenam r
scenū e ceterum cf. appar. u. 183 nisi sit] in tua fabula
nisi cξ 27 tum — occidit] ex Porph.

mitur, alioquin male ponitur inter eos, ut siquis seruum suum uult occidere, sed magis cum filius patrem aut pater filium occidit. Item: tune, inquit, persona numinis debet interseri, quotiens adeo difficilis res est, ut nisi interuentu numinis explicari non possit; ut habemus apud poetam 5 ingressum fuisse Turnum castra Troiana illicque multas c(a)edes impune fecisse; incredibile est solum ista omnia implere potuisse; uidit hoc poeta nimis arduum et subiunxit (*Verg. Aen. VIII 764*):

Huic Iuno uires animumque ministrat (*ΓVcξ* 10

192. *Nec quarta loqui p. l. (cξ)] Non dixit 'taceat', sed 'non laboret in loquendo', scilicet quo apertior sit dictio. Quarta persona quando inducitur, debet aut non omnino loqui aut non multa loqui. Inducitur autem, aut ut annuat aut ut ei aliquid imperetur (*Γcξ* 15

*Loquentes uero, idest qui ipsam fabulam narrent, non amplius quam tres, licet aliter reperiatur in com(o)ediis et trag(o)ediis (*Γ cons. Porph.*

193. 194. *Actoris partes chorus o. u. d. (ξ)] Quando uir agit, uirorum chorus debet induci. Chorus, 20 inquit, non multarum personarum actus defendat, sed unius suscipiat. Non ideo, inquit multarum personarum partes suscipiat, quia in choro multi sunt, sed uirilem partem tueatur, hoc est unius uiri. [Virili autem non aliqua re tuta, sed quod unumquemque contingit.] Est autem ordo: 25 chorus defendat partes actoris et officium uirile. Alii sic exponunt: etiamsi mulierum chorus sit, eodem nomine appellatur, nec interest aliquid, an mulierum sit chorus an uirorum, dummodo uerba conueniant (*Γbcξ*

1 inter eos ut γ] inter eos rVcξ in eos *Porphyrionis*
codex U ut in eo *Porph. edit.* 2 set γ 3 inquit r₂ corr. cξ]
inquit ΓV 5 non γ] om. rV, post ut *inserunt* cξ 6 tro-
iana castra r 7 inp: Γ] imp: Vcξ est] om. γ 10 huic
iuno *Verg.*] nunc iuno cξ nunc V iuno Γ 12 sed] set γ
apertior] aptior rcξ 13 aut non rc] non γ & non ξ
16 idest] uel γ 25 set γ 28 an] om. r *euan. b*

194. Defendat (*Vcξ*)] Fungatur (*I'V*

§ <Neu quid medios intercinat actus>] Mire dixit; neue, inquit, ipse chorus inter medios actus aliquam rem cantet incongruam, idest id canat, quod ad praesentem
5 rem aptum sit (*I'Vcξ*)

§ Idest nec chorus aliquid discrepet ab argumento neque aliquid inter medios actus debet absurde cani, idest inter actus uiri ne inducas chorum mulierum (*I'Vcξ*)

196. *Docet, qua causa chorus debet induci: ut
10 faueat bonis et consiliatur amice (*I'cξ*)

197. *Et regat iratos (*ξ*)] Compescat (*I'cξ*)

*Peccare t. (*cξ*)] Innocentes (*I'(rbv)cξ*)

198. *'Salubrem', quia ibi semper incolumis salus est, ubi est iustitia (*I'cξ*)

15 199. § Otia portis (*V*)] Idest pacem, quia in pace portae patent, ut (*Verg. Aen. II 27*):

Panduntur portae;

[et] contrario (*Aen. VIII 385. 386*):

Quae moenia clausis

20 Ferrum acuant portis (*I'Vcξ*)

*Ille tegat commissa (*cξ*)] Idest non palam faciat credita consilia (*I'bcξ*)

202. *Tibia non, ut nunc, ori. i. t. (*c*)] Docet procedente tempore multa mutari. Tibia ante non erat neque
25 ita ornata neque tam multis foraminibus. Tubae emula modo uero et ornata est et tam multa habet foramina, ut sonet quemadmodum tuba. Ostendit autem luxuriam recentem et ambitionem natam esse, antiquitatem uero seueram fuisse. Nam prius tibia non erat ambitiosa nec
30 multis distincta foraminibus. Varro autem ait in tertio

1 fungatur *I'V*] tueatur *cξ* 6 idest] *om. cξ* nec *I'*
ne *Vcξ* 9 *REDIT cod. v* 10 amice *cξ Hor.*] amico *r*
amicis *rv* 13 salubrem *rcξ*] *om. rv* 15 otia *V* 18 et *cξ*
om. I'V 26 tam *vcξ*] ita *I'*

disciplinarum et ad Marcellum de lingua Latina: quattuor foraminum fuisse tibiae apud antiquos; nam et se ipsum [ait] in Marsiae templo uidisse tibiae quattuor foraminum. Quaterna enim foramina antiquae tibiae habuerunt; alii (*ut Porph.*) dicunt non plus quam tria (*I'cξ* 5

204. *Idest paucis spectantibus sufficebat, inquit, brevis tibia ad sedilia populi complenda, quae eo tempore adhuc non erant spissa atque densata (*I'bcξ*

205. § Vtilis atque (*V*)] Idest nondum erat utilis tibia ad sedilia populi complenda, idest implere flatu suo 10 spissa theatra uel aures omnium spectatorum (*I'bv cξ*

206. *Idest ad sedilia, idest ad theatrum pauci conueniebant (*I'bcξ*

209. Vinoque diurno (*v*)] Ostendit nimiam libertatem, si die uina sumebant, quae nocti et cenis magis 15 conuenirent (*I'bv*

§ Postquam cepit a. e. (*c*)] Idest postquam c<o>eperunt homines ita epulari uelut in festis diebus et postquam coeperunt inpune uti conuiuuiis quasi sacris cenis, creuit luxuria (*I'V cξ* 20

210. § Placari Genius (*I'cξ*)] Deest 'c<o>epit' (*I'V cξ*

Quia diurno uti consueuerat uino (*I'V*

*<Festis>] Quasi festis (*I'cξ*

*Impune (*cξ*)] Idest non contradicente lege aut moribus (*I'cξ* 25

211. § Accessit numerisque (*V*)] Quia antea tres erant cordae, post septem factae sunt, deinde nouem (*I'V cξ*

1 et] *temere del. Cruquius* 3 ait *om. cξ* 8 densata *vcξ*] densa *I'bv* 9 idest] *om. cξ* 10 implere *v*] implere *rv V* complere *cξ, b eu.* 14 libertatem *Hauthal*] litem *I'V* (*nisi quod nimia lite v*) litē *b (sic)* 19 inpune *I'V*] inpune *vb cξ* 24 festis] feriis *v* 28 nouem *I'v*] octo *c* uni (= octo) *ξ, euanuit V, decem Fabricius*

Modisque (ν)] Idest modulationibus; ac si diceret: ut omnia creuerunt pro magnitudine ciuitatum et populorum, ita auctae sunt etiam tibiae (Γ' V

212. Indoctus quid enim (V)] Inperitus rerum populus (Γ' V

213. § Turpis honesto (V)] Idest postquam coepit esse indoctus populus, sine differentia coeperunt esse omnia, et hac de causa <ad> delicias inuenerunt tibicines, ut populus uoluptatibus teneretur. 'Confusus' autem est 10 mixtus. Dicit autem causam, per quam creuit licentia: propter inperitiam populi, et quia nulla erat differentia inter bonos et malos (Γ' Vcξ

214. *Motum (ξ)] Gestum corporis (Γ' cξ ex Porph.

§ Addidit arti (V)] Propter multitudinem foraminum, 15 ideo et tiliarum supra modum aucta est magnitudo (Γ' Vcξ

215. § Vagus per pulpita (V)] Propter gestum 'uagus', quia non [in] uno loco neque iam uno modo tibicen, sed uarie huc atque illuc sese circumfert (Γ' fVcξ

20 *Per pulpita (cξ)] Per tabulas scaenae (Γ' bcξ

*<Vestem>] Pallium (Γ' b

216. *Sic etiam fidibus u. c. s. (ξ)] Idest soni, modi insolentiores siue numeri; nam prius tetrachordi erant citharoedi (Γ' cξ cons. b

25 § Creuere seueris (V)] Antea enim lyra septem cordas habuit tantum, postea excogitata est cithara (Γ' fVcξ ex Porph.

§ Cithara monochordos fuit, deinde paulatim dextra l<a>euaque addentes... ponebant tragoediis satyrica dramata, 30 in quibus salua maiestate grauitatis iocos exercebant se-

1 idest Γ'] om. ν V 4 q=quod V inper: Γ'imper: ν V
8 ad edit.] om. Γ' Vcξ tibicines] om. r 11 inper: Γ']
imper: ν Vcξ 18 uno l: γ ν f V] in uno l: r c iam uno l. ξ
19 set γ atque] om. f 20 per] idest per r 26 est.
Γ' f c] om. V 28 monoch: γ V] monochordos ν c ξ monochordos r f
29 addentes f c] addent Γ' V; lacunam statuit K.
satyrica ν f V c] satyrica Γ'

cundum Cratini institutionem. Is enim primus Athenis, Dionisia dum essent, satyricam fabulam induxit; alia autem satyra est illa mordax, ut Lucilii, Horatii, Persii, Iuuenalis. Hae autem fabulae satyricae dicuntur, ut tragicae et comicae ($\Gamma'fVc\xi$) 5

Seueris (Γ') Idest probatis, ad sacra necessariis; nam quae sacris adhibebantur, non erant fluxo, quo nunc sunt sono, antea, sed austero et simplici ($\Gamma'V$)

217. *Tulit (c) Protulit ($\Gamma'c\xi$)

§ Insolitum eloquium ($Vc\xi$) Idest nouum eloquium, 10 nouam eloquentiam, hoc est inflatam et non propriam ($\Gamma'Vc\xi$)

*Sic facundia lapsa est in loquacitatem ($\Gamma'c\xi$)

§ Facundia praeceps ($c\xi$) Facundia est iucunda eloquentia, unde facundus <id>est fatu iucundus. Sed 15 facundia praeceps est, quaecumque cum ingenti impetu fertur ($\Gamma'bVc\xi$)

§ Eloquentia quoque, quae antea fuerat necessaria et utilis circa prouisionem futurorum, c<o>epit furibundae et Delphicae similis esse, amissa moderatione ($rvVc\xi$) 20

218. 'Vtilium rerum sagax' philosophia prouisione futurorum utilis erat [c<o>epit furibunda Delphicis similis esse] (ΓV)

*Vtiliumque sagax ($c\xi$) Inuentrix ($\Gamma'b c\xi$)

*Et diuina futuri ($c\xi$) Gnara. Prudentiam siue 25 philosophiam dicit enituisse studio, quae ita futura praeuidet, sicut diuinatio ($\Gamma'b c\xi$)

2 satyricam vc] satiricam $\Gamma f V$ 3 satyra $vVc\xi$] satyra Γf horatii] *om. c\xi* 4 satyricae vf] satyricae $Vc\xi$ satiricae Γ 5 et] *om. rV ut edit.* 6 Creuere seueris V 7 fluxo *edit.*] fluxu $\Gamma'V$ 14 preceps ξ est rvV] *om. $\gamma c\xi$, b euanuit* iucunda vV] ioc: Γc_2 in ras. ξ , b euanuit 15 idest K] est V *om. $\Gamma'c\xi$, euan. b* iucundus rvV] ioc: γbc , ξ parum liquet 16 que cūq, γ quē q, V quae rvb ut uid. ξ que c inpetu r 18 fuerat v] pura ac rV *om. c\xi* necessaria rv] nec: erat $Vc\xi$ 22 c: — esse *del. K. ut falso iterata ex schol. antecedente, totum schol. om. $vc\xi$* cepit furibunda γ cepit furibunda et r fueris unda et V

219. *Sortilegis (cξ)] Sortes dantibus, per quas futura noscuntur (Γ' b c ξ]

220. § Carmine q. tragi. (ν)] Docet, quomodo mutata est disciplina poetarum; nam primus Thespis tragœdiam scripsit (Γ' b f V c ξ]

§ Vilem certavit ob h. (c)] Hircus fuit praeonium tragœdiae, unde et tragœdia dicta est; tragos enim Graece hircus appellatur (Γ' b f V c ξ]

221. § Mox etiam (V c ξ)] Non multo post uel alio carmine Satyros induxit, qui nudi pinguntur, nam docet, unde sit nata satyra, ex tragœdiis scilicet (Γ' b V c ξ]

§ 'Satyros nudauit' idest postea etiam satyram adiunxit tragœdiae. 'Nudauit' autem, quod liberius in ea et dicantur et fiant pleraque (Γ' b V c ξ]

222. § Incolumi grauitate (γ ν V)] Carminis scilicet; et asper tragœdus ita admiscuit iocum, ut seueritatem seruaret incolumem (Γ' V c ξ]

§ Iocum t. (ν)] Idest quamuis esset asper, sic iocatus est tragœdus per satyram, ut non amitteret grauitatem. 20 'Asper' autem senerus, et hoc ad habitum retulit, quia proteruia quaedam in satyricis et dicuntur et fiunt (Γ' b V c ξ]

222. 223. § Eo quod illecebris (ν c ξ)] Ideo admiscuit tragœdiae satyram, ut per inlecebras teneret spectatorem. Antea non uoluptatis causa inuenti sunt ludi, sed religionis; ideo satyram admiscuit tragœdiae,

2 p̄noscuntur b 4 (thespis recte r corr. ν) 6 pro l. Vilem certauit ob h. ν V ξ hoc exhibent: Cantauit ob hircum (hircum ν h. ξ) 8 appell: dicitur r b f 9 uel γ V c ξ] idest r om. ν eu. b 10 satyros b ν V c ξ] satyros Γ 11 satyra b ν V c ξ] satira Γ ex] et ν V euan. b 12 satyros ν b V c ξ] satyros Γ satyram γ b ν V c ξ] satiram r 15 incolumi ν V c ξ] incolomi Γ 19 satyram ν b c ξ] satiram Γ V 21 proteruia r corr. ν] propteruia r pr. γ propter uia V proterua c ξ et b ut uid., sed euanuit; cf. Auson. Mos. 172 et perioch. Odyss. 22; pro proteruia coni. Hæthal satyricis r] satiricis b satyricos ν V satiricos γ satyros c ξ 24 tragœdiā satyræ b satyram r ν V c ξ] satiram γ inlecebras γ ν V] illecebras r b c ξ 26 satyram b ν V c ξ] satiram Γ

quia spectator erat 'grata nouitate' retinendus, qui spectator ueniebat post sacrificia iam pransus, iam potus. Inlecebris autem, quia habet satyra inlecebras, quae iocum continet et risum mouet ($\Gamma' b V c \xi$)

224. * \langle Functusque sacris \rangle] Aut obseruantia et sacris, 5 aut feriatu et omnia neglegenter accipiens ($\Gamma' c \xi$)

*Exlex (b)] Securus, sine lege ($\Gamma' b c \xi$)

225. § Verum ita risoires (νV)] Ita debet admisceri satyra tragoediae, ut personis suum decus seruetur. 'Risoires' Satyri aut quia risum mouent aut quia ridet res 10 humanas ($\Gamma' b V c \xi$)

*Commendare (ν)] Insinuare, dicere ($\Gamma' b$)

§ Commendare ($\Gamma' b V c \xi$)] Scilicet spectatoribus: omnia enim, quae dicuntur a poetis, ita debent dici, ut commendari uideantur, idest ut libenter accipiantur. 'Dicaces' 15 autem iocosos, liberos, ad dicendum mordaces ($\Gamma' b V c \xi$)

226. *Cum ludo, uidelicet cum satyra ($\Gamma' c \xi$)

227. *Ne quicumque deus, quicumque adhibebitur heros (ξ)] Subaudis: in carmine tuo, o poeta ($\Gamma' c \xi$)

229. *Migret in o. h. s. t. (c)] Hoc docet, ut consonantia dicamus ($\Gamma' b c \xi$)

*Humili serm. (ν)] In humilem modum, idest ne humiliter loquatur. Tabernae autem humilia cubilia siue casas dicit ($\Gamma' c \xi$)

230. *Aut dum uitat h. n. et i. c. ($c \xi$)] Ne, dum 25 facis illum humilitatem uitantem, facias [illum] inter nubes caelumque uersari ($\Gamma' c \xi$)

231. *Effutire ($\nu c \xi$)] Hic emittere. Proprie autem 'effutire' est inepte loqui ($\Gamma' c \xi$)

2 potus $\Gamma' b$] potius V potatus $\nu c \xi$ illec: $r b c \xi$ 3 satyra $\nu V c \xi$] satira $\Gamma' euan. b$ illec: $r c \xi euan. b$ 5 obseruantia et sacris] obseruanda sacra $c \xi$; fort. leg. obseruando sacrificia 8 ita in lemm. om. V 9 satyra $\nu b V c \xi$] satira Γ' 10 satyri $\nu b V c \xi$] satiri Γ' res ridet $c \xi$ 15 accipiantur $c \xi$ 23 cubilia humilia ν 24 dicit r] om. $\gamma \nu c \xi$ 26 illum om. $c \xi$

*Illum ait tragicum poetam, quem non decent leuia;
raro debet satirica scribere, et si scribet temperate, debet
Satyrorum procacitati satisfacere (I' cξ

232. *Vt matrona festis diebus saltare iussa cum
5 uerecundia moueri iubetur (I' cξ

*Vt festis matrona m. i. d. (c)] Sunt enim quae-
dam sacra, in quibus saltant matronae, sicut in sacrificiis
Matris deum (I' fcξ

233. *Proteruis (cξ)] Aut quia uitia notant aut
10 quia student risui. Nam et ipsa tragoedia paulum pud-
bunda debet esse, quae miscetur satyris (I' fcξ

234. *Non ego in. (cξ)] Non tantummodo rustica
et propria uerba [et nomina] quaero in satyris, sed etiam
decus personarum (I' cξ

15 *Inornata (vc) <et dominantia nomina>] Vt 'pesti-
litem' ueteres usurpata auctoritate, aut quae Graeci
kyria uocant, aut quae reges loqui solent, idest tumida
(I' c ξ

*<Inornata>] Propria (gloss. ε

20 *Et dominantia nomina (cξ)] Proprie significantia.
Dominantia enim nomina sunt, quae propriis uocabulis
nuncupantur, ut libri, capsula, pagina. Haec autem non
adeo propria sunt, ut: uirtus me fregit Aeneae, quod est
Aeneas (I' cξ ex Porph.

25 *Sensus est: ego, inquit, non uerba sola amo, quando
satyras scribo, quae sunt inornata et dominantia, idest
paulo sordidiora et ipsis Satyris congrua; dominantia autem,
quae, nouitate inflationis assumpta, sua tantum auctori-
tate nitantur, sed et ea, quae habeant aliquem ornatum
30 et non omnino sine auctoritate sint, ut regum sermo
est (I' c ξ

7 in quibus] quibus cξ sacrific:] sacris cξ 11 misceatur cξ
13 et n: γγ om. rcξ 16 ueteres usurpata auctoritate (aucte-
ritate v) I'] om. cξ 17 kyria v] cyria rξ cyria c ciria γ
aut q: r:] ea que r: ξ idest] om. cξ 22 libri capsula
Porph.] libricosa γ lubricosa rvcξ 29 set γ

235. *Satyrorum (c)] Pro satyrographorum ($\Gamma c\xi$)

236. § Nec sic enitar (ν)] Idest non sic uolo esse differentiam inter satyricum et tragicum, ut in moribus nulla sit differentia, ut eodem modo seruet aetates satyricus, quemadmodum tragicus ($\Gamma' Vc\xi$) 5

§ Idest nec sic uolo discrepare satyram a tragoedia, ut persona non habeat decus suum ($\Gamma' Vc\xi$)

§ Satyricam fabulam sic ait scribi oportere, ut sit inter seueritatem tragoediae et lenitatem (*leg. leuitatem*) com(o)ediae medio temperamento figurata ($\Gamma' Vc\xi$) 10

*<Colori>] Stilo (Γ)

237. *Dauus ($c\xi$)] Induxit hic comicam personam, cum de satyris loqueretur ($\Gamma' c\xi$)

238. § Pithias (V)] Quae ausa est eludere dominum suum; non dicit de Pythia Terentiana, sed quae apud 15 Lucilium (*leg. Caecilium*) tragoediographum (*leg. comoediographum*) inducitur ancilla per astutias accipere argentum a domino; nam fefellit dominum suum et accepit ab eo talentum ($\Gamma' fVc\xi$)

*Pi[n]thias (ν)] Haec eadem meretricula rapax, ut 20 Thais, quae lucrum fecit ($\Gamma' fc\xi$)

*Emuncto (c)] Deriso, eluso, ut (*Terent. Phorm.* III 4, 1):

Emunxi argento senes ($\Gamma' c\xi$ cons. b

239. *Dicendo 'custos' grauiorem personam ostendit ($\Gamma' c\xi$)

*<Dei>] Liberi, quoniam ipse eum nutrit ($\Gamma' c\xi$)

1 satyr: $rc\xi$] satir: γ 3 satyr: $rvVc\xi$] satir: γ
 6 satyram $rv c\xi$] satiram γV 8 satyr: $rvVc$] satir: γ
 9 em. K. 10 medio $rv c\xi$] om. γV 12 uu. 237—333 DEFICIT
 cod. b 15 (pythia $r\xi$) quae γ] om. $rvfVc\xi$ 16 Caecilium Orelli prob. Ribbeckio fr. XXXVII; lectionem codicibus traditam defend. I. Becker mus. Rh. V (1847) p. 38 sq. 21 fecit] facit $c\xi$ 22 deriso eluso] deluso $c\xi$ 24 senes] senem $c\xi$

240. § Ex noto fictum ($Vc\xi$) carmen s. (ξ)] Argumenta satyrica ex tragoediis notis confingam ($I'Vc\xi$)

§ Idest fingam carmen, quod ex nota possit esse materia, idest ita fingo carmen et ita compono com(o)e-
5 diam ex notis rebus, ut quiuis existimet se posse imitari ($I'Vc\xi$)

241. 242. § Laboret ausus idem ($\gamma\nu bVc\xi$)] Cum adgressus fuerit; nam uirtutis est ita scribere comoediam, ut imitationi facilis uideatur, <difficilis si>t exsecutioni.
10 Quis enim nescit modum litigandi, quomodo obiurgat pater filium, adulescens irascitur meretrici et alia huiuscemodi? ($I' bVc\xi$)

242. § Tantum series (V)] Idest ordo rerum, diuisio operis, ordo uerborum, *οἰκονομία*, compositio uer-
15 borum, idest tantum ualet ordo et compositio, ut eas difficile sit imitari ($I'Vc\xi$)

243. § De medio sumptis (ν)] Idest rebus, quae aptae sunt comoediae. Nam de medio, hoc est ex noto sumptae scribuntur; aut 'sumptis de medio' idest de his,
20 quae nota sunt sensibus seu uerbis aut ex serie et iunctura uerborum ($I'Vc\xi$)

244. § Iudice Fauni (V)] Aut iudicium meum caueant, aut iudice me, idest poetae deducti de siluis timebunt iudicium meum: ita sum optimus iudex. 'Deducti'
25 autem 'de siluis' ideo dixit, quia solent poetae dicere in siluis agere, idest in Helicone et in aliis similibus lucis.

1 in V lemma falso loco ad u. 236 adscriptum. 2 satyrica $rv\xi$] satyrica γVc 3 carmen — compono] om. c esse materia possit V 4 fingo $I'V\xi$] fingā ν compono] om. etiam ξ 7 ausus idem r] autem $\gamma\nu bVc\xi$ 8 adgr: γV] aggr: $rv b\xi$ agr: c 9 imitationi — exsecutioni] imit (sic), deinde lacuna in r difficilis sit exsec: K.] et executioni difficilis edit. et ex: om. difficilis, $Vc\xi$ ex: om. et et difficilis, $\gamma\nu b$ exsecutioni $\gamma\nu b$ exsecutioni V executioni $c\xi$ 13 idest] om. $c\xi$ 20 seu $rVc\xi$] siue $\gamma\nu$ 23 de] om. $c\xi$ 25 de] om. $c\xi$ ideo — siluis] om. γ dicere] discere $c\xi$ dici *Hau-thal* 26 agere] et agere $c\xi$

Timebunt ergo, ne uideantur non uti poeticis uerbis, ne illos uituperem, quasi utentes forensi oratione ($\Gamma' Vc\xi$)

*〈Fauni〉] Pro Satiris posuit (Γ')

245. *Aliud praeceptum, idest non debent iocari in poemate, ut nati in triuiis uel in foro uideantur, hoc est: 5 habeat modum iocus eorum, idest ne sint nimium delicati, sed habeat seueritatis aliquid carmen ipsorum ($\Gamma' f c \xi$)

*〈Paene forenses〉] Idest ne uulgares uideantur (Γ')

246. *〈Iuuenentur〉] Luxurientur (Γ')

247. § Aut immunda ($\nu \xi$)] Idest non propria, non 10 Latina, sed immunda et ignominiosa, κατὰ τὸ ἀνόητόν. Necesse est enim, ut immunda ignominiam trahant ($\Gamma' f V c \xi$)

248. § 'Equus' equestris [ordinis] dignitas, <'pater'> senatoria, unde 'patres conscripti'. 'Res' autem census et patrimonium, ac per hoc honestiores et docti ($\Gamma' V c \xi$) 15

249. *Nec siquid frikti (ν)] Idest neque probant equites Romani, siquid laudatum fuerit a uulgaribus (Γ')

§ Vnde etiam trimetris ($c \xi$)] Sensus hic est: iambus citus uoluit sex pedum uersum trimetrum uocari, cum soleant poetae pedem unum 'metrum' uocare. Iambus 20 uoluit duos iambos metrum uocari propter suam celeritatem. Quaeritur autem, cur trimetri appellentur, cum senos accipiant pedes? Quoniam tanta breuitas est eorum, ut iunctura pedes binos accipiat ($\Gamma' V c \xi$ cons. Porph.)

*Trimetris (ν)] Ex sex iambis tres diiambi facti 25 sunt (Γ')

254. § Primus ad extremum similis sibi ($c \xi$)] Ordo est hic: primus ad extremum similis sibi pridem, non ita nunc. Sensus autem hic est: primus iambus aliquando usque ad extremum erat sibi similis, idest antea totum 30

7 ipsorum $\Gamma' f$] illorum $c \xi$ 8 idest] om. r uideantur uulgares r 11 κατὰ τὸ ἀνόητόν] κατὰ τοιαύτων Γ' om. f ΚΑΤΑ-ΤΟΑΥ V, lacuna in $c \xi$, sed in hoc additum aut o. v. 13 ordinis $V c \xi$ om. Γ' 18 sensus hic est] om. $c \xi$ 23 breuitas est $\Gamma' V$ Porph.] est breuitas $b c \xi$ 28 est hic $b V c \xi$] hic est γ est $r \nu$ ad extremum] om. $V c \xi$

iambicum metrum ex iambis constabat, nunc [autem] adhibentur etiam nothi (*I' Vcξ*)

255. § Tardior ut p. (*cξ*) Iambicum metrum, ut paulo tardius resonaret, in imparibus locis, [primo, tertio, 5 quinto] suscepit spondeum; nam ante soli iambi ponebantur (*I' Vcξ*)

256. § Stabiles (*Vcξ*) Idest tardos, ad comparisonem iambi tardiores, cunctatiores (*I' Vcξ*)

258. 259. § In Acci n. t. a. (*ξ*) Accius et Ennius 10 legem metri in fabulis minime seruauerunt: nam quosdam uersus longiores habent (*I' f Vcξ*)

260. § In scenam missos cum magno p. u. (*ξ*) S<a>epe uersus quamuis magnum sonantes reprehendit iudex, aut quasi sine cura factos, aut quasi sine arte, 15 quia non sufficit, si magnum sonet, sed debes etiam cum arte scribere et cura. Monet, ne aut neglegenter scribatur tragoedia aut inperite. Multi, inquit, uituperant uersus missos in scaenam aut celeres aut imperitos (*I' Vcξ*)

Pondere uersus (*V*) Tragoediae scilicet. Vult 20 autem ostendere, quod admittitur etiam ad tragoediam spondeus (*I' V*)

261. § Oper<a>e (*V*) Celeritas, idest neglegentia aut inperitia uituperatur in tragoedia (*I' b Vcξ*)

262. § Crimine turpi (*V*) Quia aut neglegentia 25 spondeos non admiscet aut per inperitiam in incongruis locis ponit. Dicit spondeos Enni quoque uersus crimine premi (*I' Vcξ*)

264. § Et data R. u. (*ν*) Quia quemuis facit primum licentia peccandi. Nam Ennium uidetur carpere,

1 autem *om. rcξ* 4 in] *om. cξ* imparibus *γ*] imparibus *rvVcξ* primo — quinto] *om. rvVcξ* primo *K.*] *i.* = idest, *mendose pro* *I.* = primo, *γ* 14 quasi] *om. cξ* 15 set *γ* 17 inperite *V*] inperite *cett.* 18 scenam *r*] scenam *cett* 22 celeritas] *om. cξ* 23 inperitia *γ*] imper: *rvVcξ* 24 aut] *om. cξ* 25 inperitiam *γc*] imper: *rvVξ* in] *om. cξ* 26 enni *rv*] ennii *γcξ* enim *V* 28 quia — carpere] uidetur autem ennium carpere *cξ om. V* propter homocoteleuton

quia Romanus poeta non debet ueniam petere; nam debet summus esse ($\Gamma' Vc\xi$)

265. § Idcircone uager (ν)] Non seruem legem carminum, si non iudicatur de erroribus poetarum? Ideo ergo scribam non seruans legem poematis neque ordinem, 5 quia uenia datur? ($\Gamma' Vc\xi$)

265. 266. *Visuros p. p. t. (c)] An cum putauero omnes uisuros mea peccata, ero tutus? ($\Gamma' c\xi$)

267. 268. § Vitai denique c. ($c\xi$), non laudem merui (ν)] Quodsi culpa caream uersuum, numquid et 10 laudem mereri possum? Data, inquit, uenia culpam uito, non laudem promereor ($\Gamma' Vc\xi$)

268. § Exemplaria Graeca (V)] Graeci enim optime et caute scripserunt; eos legite et ipsos sequimini; nam Latini inmoderati sunt ($\Gamma' Vc\xi$) 15

270. 271. *Quasi ant<h>ypophorae modo respondit (Γ')

*At uestri proauī Plautinos et n. et l. s. (ξ)] Plautum ait frustra ab antiquis probatum, cui et sales et metri scientia defuit ($\Gamma' fc\xi$) 20

§ Patienter utrumque (V)] Patienter [autem] utrumque laudauerunt, ne dicam 'temere', 'stulte'. Debuerunt non patienter laudare, quia inmoderatus est et in metris et in iocis. Ostendit autem non recte in omnibus antiquos 25 poetas fuisse laudatos ($\Gamma' fVc\xi$)

272. § Si modo ego et uos (V)] Idest siquidem nos scimus discernere mala a bonis. Hoc autem dicit: si auditores sciunt audire, non debet poeta inmoderatus esse ($\Gamma' Vc\xi$)

1 nam debet s: esse $\Gamma' c\xi$] *om. V* 3 non — ideo $\Gamma' c\xi$] *om. V* 15 inmod: Γ'] inmod: $Vc\xi$ 21 pac: V autem $\gamma \nu V$, post utrumque *pon. c\xi* enim f *om. r* 22 et stulte r uel stulte f debuerunt] quem debuerunt $c\xi$ 23 inm: $\Gamma' V$] imm: $\nu f\xi$ im: c 24 iocis] uocis V uocis sono $c\xi$ 25 fuisse] esse $c\xi$ 28 inmoderatus $\nu V\xi$ im: c

273. Seponere dicto (V)] 'Lepido dicto' idest ioculariter dicto uel acrimonia, idest prudentia et urbanitate sensuum ($\Gamma'fV$)

274. § Digitis callemus et aure (V)] Scimus. Digitis autem pro arte rithmica et numeris, ut (*carm.* III 6, 35. 36):

Lesbium seruare pedem meique
Pollicis ictum.

Digitis autem et aure, quia sonus metri pollicis strepitu
10 et auris perceptione probari solet, unde et dactili pedes quidam dicti sunt; et ipsi pedes inde appellati sunt, quoniam sonum metrorum pulsu pedis nostri adiuuamus ($\Gamma'fVc\xi$)

276. § Dicitur et plaustis (V)] Ante enim chori
15 in plaustis constituti circa uicos tragoedias dicebant ($\Gamma'Vc\xi$)

*Et plaustis u. p. T. ($c\xi$)] Tam multa scripsisse, quae posset plaustis aduehere ($\Gamma'c\xi$)

277. § Quae canerent (v)] [Et hoc] ad chorum re-
20 tulit, quoniam tragoediae choros habent ($\Gamma'Ve\xi$)

*Peruncti (v)] Delibuti; nondum enim usus inerat personarum (Γ')

278. *Pall(a)eque repertor <honestae> (v)] Quoniam palla non nisi honestis personis datur ($\Gamma'c\xi$)

279. *Et modicis i. p. t. (c)] Ostendit scenas antea
25 non fuisse grandes ($\Gamma'c\xi$)

281 sq. § Non sine multa l. (v)] Quia nominatim appellabantur principes ciuitatis a comoediographis, alii ad honorem, alii ad iniuriam ($\Gamma'Ve\xi$)

5 autem — digitis] *om. c\xi propter homoeoteleuton* pro arte rithm: *K. uid. stud. Vindobon. 1901 p. 119* pro arithmetica Γ pro arte rithmi f pro arte pithmica v pro artibus metrica V *om. c\xi* parte rhythmica (!) *Pauly et Hauthal* ut rf] *om. $\gamma v V$* 9 sonus $\gamma c\xi$] sonos $r v f V$ 11 a: sunt $\gamma c\xi$] sunt *om. $r v f V$* 14 enim] *om. r* 19 et hoc $c\xi$, *om. cett.* 27 lemma in V : Laude sed in uicium

282. § Sed in uitium l. (ν)] Licentiam habebant saty-
rici mores cuiuscumque scribere, antequam lex a senatu lata
fuisset; ergo in uituperationem chorus erupit, quod, liber-
tate sublata, uituperare desiit. Aliter: postea uituperari
coepit ipsa com(o)edia, quia libere maledicebat et re- 5
prehendebat mores hominum, et hac de causa lege prohi-
bita est <ή> ἐπ' ὀνόματος λεγομένη, quae nominatim male
loquebatur, idest maledicebat. 'Vetus' autem dixit ad
comparationem eius, quae postea inuenta est. Vetus ideo,
quoniam, postquam uitium incurrit et amisit chorus, 10
neoterica appellata est, licet primum inuenta, sed post
tragoedias (Γ' Vcξ

283. § Et uim (νcξ)] Insolentiam, iniquitatem; dum
enim in comoediis suis aliquos carpunt, uitium incur-
rerunt. Ante uero in com(o)ediis licebat libere lace- 15
rare, quod postea lege prohibitum est; quod factum est
sub Augusto (Γ' Vcξ

284. § Iure nocendi (Vξ)] Lacerandi, quoniam
sublata auctoribus loquendi libertas (Γ' Vcξ

285. *Liquere poet(a)e (V)] Hoc est: et Latini 20
scripserunt istiusmodi comoedias, in quibus nominatim
maledicebant (Γ' Vcξ

287. § Domestica facta (Vcξ)] Priuata. Idest uo-
luerunt uti suis. Et cum desissent postea nostri Graecos
imitari et historias Latinas scribere, laudati sunt (Γ' Vcξ 25

288. § Vel qui praetextas (V)] Idest et qui prae-
textas fabulas fecerunt uel togatas, meruerunt nimium

1 satyrici Γ' cξ satirica V 3 libertate — maledicebat]
om. ξ 4 desiit rvc] desit γ defuit V aliter] uel cξ
7 ή ἐπ' ὀνόματος λεγομένη K.] ΕΠΙΟΝΟΜΑΤΟΕΛΕΤΟΜΕΝΕ Γ'
FΝΟΜΑΤΟΕΔΕΓΟΜΕΝΗ V; spatium relictum in cξ, ὀνομαστοία
Parly et Hauthal; ἐπ' ὀνόματος ή λεγομένη Wessner, Unter-
suchungen zur lat. Scholienlitteratur, Bremerhaven 1899 p. 4
9 uel uetus ideo νcξ 11 appellata] nominata γ 15 la-
zerare V 19 auctoribus γcξ] actoribus rνV 23 priuata]
om. cξ 24 desissent] dedissent V cepissent c cepissent ξ
26 uel cξ] uos V 27 nimium codd.] non minimum edit. (nec
minimum Hor.)

decus. Praetextam quidam dicunt tragoediam, togatam autem comoediam. Alii autem dicunt praetextam et togatam com(o)edias esse, sed togatas, in quibus sunt Graeca argumenta, praetextas in quibus [sunt] Latina

5 (Γ' f V c ξ)

§ Docuere togatas (V)] Praetextas et togatas scripserunt Aelius Lamia, Antonius Rufus, Gneus Melissus, Africanus (*leg. Afranius*), Pomponius. Comoediarum genera sunt sex: stataria, motoria, praetextata, tabernaria, togata, palliata (Γ' f V c ξ)

10 289. 290. § Nec uirtute (ν c)] Non minorem consecuti fuissent Latini gloriam ex eloquentia, quam ex armis, si in corrigendis carminibus laborare uoluissent (Γ' V c ξ)

15 291. § Limae labor (ν ξ)] Idest expolitionis et emendationis; lima enim nitidius facit, quod fuerat scabrum. Limam ergo pro correctione posuit translatiue, hoc est: si carmen suum unusquisque emendare non fastidiret (Γ' V c ξ)

20 291. 292. § Vos o Pompilius sanguis (ξ)] Idest Pisones. Ab ipso enim originem trahebant. Calpys filius est Numae Pompilii, a quo Calpurnii Pisones traxerunt nomen (Γ' f V c ξ *ex Porph.*)

25 294. *Perfectum decies (ν)] Finitum, ut, cum iam perfectum uideretur, non decies emendauit (Γ'

§ Ad unguem (Γ' V c ξ)] Tractum a marmorariis, qui iuncturas marmorum ungue pertemptant. Alibi (*serm.* I 5, 32. 33):

Ad unguem

30 Factus homo.

1 tog: autem c:] comediam V c: togatam cξ 2 alii —
comoedias] *om. γ* dicunt] *om. V* 3 set γ sunt Γ' f]
om. V, post argumenta *pon. cξ* 4 sunt γ f *om. r ν V c ξ*
6 scripserunt Γ' f] *om. V c ξ* 10 palliata γ c ξ] palleata r V
pelleata *ν f del. Cruquius* 15 laborum ν

Ad unguem autem ad perfectionem, ad examen, hoc est: ad perfectum iudicium. Hoc ergo dicit: reprehendite, o Pisones, illud carmen, quod neque multum tempus neque litura correxit (*I' f Vc ξ*)

295. § Ingenium m. q. f. a. (*c*)] Quia Democritus 5
dicit plus ualere ingenium quam peritiam, et quia dicit non bonos poetas esse, nisi qui insaniunt; hoc idem et Plato (*cons. Porph.*). Aliter: Democritus ait poetam non arte fieri, sed natura nasci. Ergo quia Democritus felicius putat ingenium arte, ideo miseram eam dicit Horatius 10 et propterea multi fingunt furorem, ut poetae uideantur. Misera autem est ars, siquidem non meretur poetae nomen accipere, qui habet artem, nisi qui habuerit ingenium; ingenium solum non sufficit ad poeticam, ars non sufficit. Verbi gratia: sunt genera quattuor poetarum: est altus, 15 est medius, est tenuis, est et grandilocus. Tenuis et medius arte fiunt, magnus et grandilocus natura (*I' f Vc ξ*)

297. * <Democritus>] Iste est Democritus, a quo secta est orta *'Επινοῦμελα*, qui multa physica scripsit (*I' c ξ*)

* Non unguis ponere curat (*ξ*)] Non uult poetas 20 philosophorum more incedere. Notat hic imperitos, qui putant poetas optimos esse eos, qui sunt demisso capillo uel barba (*I' c ξ*)

299. *Barbam in singulari numero mentum, in plurali hyrcinas dicimus (*c ξ*) 25

300. § Si tribus Anticyris (*ν*)] Anticyra dicitur insula, in qua multum nascitur ellebori et cicutae. Hoc

1 ad unguem] *om. γ c ξ* autem] *om. γ ν c ξ* 8 aliter]
uel *c ξ* 9 set *γ* 10 horatius et *I' f*] horacius et *f* homines
et *V* et homines *c ξ* 13 habuerit *I' f*] habeat *c* habent *V*
habet *ξ* 14 ad poeticam — sufficit] *om. f propter homoeote-*
leuton ars non sufficit *r*] non ars *c ξ* ars sufficit *γ ν V*
15 quattuor *r f*] *om. γ ν V c ξ* 16 et] *om. c ξ* grandilocus
γ f V] grandiloquus *r ν c ξ* tenuis et — natura] *om. ν*
17 grandilocus *γ f V*] grandiloquus *r c ξ* 19 *'Επινοῦμελα K.*] *ΕΠΙΝΟΙΜΕΛΑ γ ΕΠΙΚΥΡΕΥC r epicurea ν; in c ξ spatium relictum*
26 anticyris *ν*

ergo diasirtice (*leg. diasyrlice*) dicit Horatius: si non totonderit caput, nomen poetae nanciscetur, quod caput non sanatur tribus datis elleboris (*Γ' f V c ξ*)

Item: Anticyra insula est, in qua elleborum nascitur, 5 quo sanantur inualidi et insani (*cons. Porph.*). Tribus ergo pot(ionib)us accipiamus, aut multo elleboro (*Γ' f V*

301. § Tonsori Licino (*V c ξ*)] Licinus tunc dicebatur tonsor opinatus, quem postea dicunt factum senatorem a Caesare, quia dicebatur nimium odisse Pompeium. 10 Et est sensus: si non commiserit tondendum caput Licino, quem tres Anticyrae curare non possunt, adeo insanum (*Γ' f V c ξ*)

302. § Qui purgor bilem (*V ξ*)] Idest qui propter purgandum bilem rado caput meum, qui catharticum ac- 15 cipio ad purgandum me (*cf. Porph.*). Aliter: qui purgor bilem pro bilibus purgor, idest qui curo sanus esse, cum sciam a Democrito eos ueros poetas iudicari, qui sunt insani. Aliter: 'purgor bilem' coleram reicio potionibus (*Γ' V c ξ*)

20 **303.** § Poemata uerum (*V*)] Idest nemo esset magis in opinione poeta, si essem demisso capillo (*Γ' V c ξ*)

304. § Nil tanti est (*V*)] Idest nullius momenti sum, quoniam non sum demisso capillo, et qui per singulos annos coleram purgo. Dicebatur enim melancholicus 25 fuisse Horatius. Aliter: uerum nil tanti est, idest non curo, sed contempno dici poeta; ac si diceret: non possum poeta esse, ut contempnam curam corporis mei (*Γ' V c ξ*)

1 dicit] *om. V* 4 item] *om. f* 6 potus *Γ' f V*] *em. K.*
 8 opinatissimus *c ξ* 11 curare non p: *Γ' f*] non possunt curare *c ξ* non possunt *V* 13 idest qui] *om. c ξ* 14 catarticum *V c*
carthaticum r cataraticum ξ citharticum v carthiticum γ καὶ cαρ- τικόν Porph. 15 aliter] uel *v c ξ* 16 purgor] *om. c ξ*
 18 aliter] uel *c ξ* 23 qui *Γ'*] quod *V om. c ξ* 24 coleram *r c ξ*] colera *γ v V* melancholicus *V*] melanco: *cett.* 25 aliter] uel *c ξ* 26 set *γ*

305. § Exortita (*leg.* Exors ipsa) sec. (ν)] Idest quae non habet munus et officium ad secandum, aut quae non habet officium secandi a natura tributum ($\Gamma' Vc\xi$ § Exors ipsa] Vt (*Verg. Aen.* V 534):

Exortem ducere honores ($\Gamma' Vc\xi$

5

309. § Sapere est et principium ($\nu c\xi$)] Idest copia uerborum, quae debet sequi principia. Contra illos, qui dicunt poetam insanire debere, hic ait: ut possis recte scribere, primum opus est sapere ($\Gamma' Vc\xi$

310. § Socratic<a>e c<h>art<a>e (ν)] Idest libri. 10 Et hoc dicit, ut sapias. Docet poetam non debere expertem esse philosophiae. Item aliter: poema constat ex re et oratione: res ex philosophia originem trahit, ut praecepta contineat (*ex Porph.*). Hoc ergo dicit, quod rem inuentam uerba etiam non inuita secuntur, idest tunc 15 uerba non desunt, cum habueris, quod dicas. Et Pollio idem dixit: Male hercule eueniat uerbis, nisi rem secuntur ($\Gamma' f Vc\xi$

311. § Prouis[s]am rem (ν)] Idest non laborat poeta loqui rem sapienter inuentam. Menander, cum iam 20 fabulam disposuisset, etiam si nondum uersibus adornasset, dicebat se tamen iam complesse ($\Gamma' Vc\xi$

312. § Qui didicit p. q. d. et q. a. ($c\xi$)] Idest qui legerit libros de officiis, idest περικοπῶν (*leg.* περὶ καθήκοντων); et ostendit poetas imbui debere philosophiae. Dicit autem 25

2 ad secandum — officium] *om.* $c\xi$ 4 exors ipsa *K.*] exortita $\Gamma' V$ *om.* $c\xi$ ut] *om.* $c\xi$ 5 exortem ν honorem $c\xi$ 7 qui dicunt $\Gamma' c\xi$] *om.* V 9 primum] principium V principio $c\xi$ 11 ut — docet] *om.* $c\xi$ 12 item] *om.* ν 14 dicit ergo $c\xi$ 15 non νV] *om.* $\Gamma' f c\xi$ (etiam in uita s:) secuntur γV] sequuntur $r \nu f c$ secutus ξ 16 et pollio — secuntur] *om.* f 17 dicit r secuntur $\gamma V c\xi$ *pr.*] sequuntur ξ *corr.* sequuntur $r \nu$ 19 laborat] labore $c\xi$ laborabat γ 20 iam] *om.* $c\xi$ 22 tamen se $r c\xi$ complesse ν] complesse $\Gamma' V c\xi$ 23 legerit] legit $c\xi$ 24 περὶ καθήκοντων *K.*] ἠΕΡΙΚΟΠΩΝ V ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ r pericopon f ΝΕΡΙΚΟΤΩΝ γ , *om.* νc περὶ κοινῶν aut περὶ καθήκοντος *edit.*

hoc: ille optimus poeta est, qui didicit, quid singulis
debeat, idest quo amore debet unusquisque circa patriam
esse aut parentes siue amicos (Γ' f V c ξ

317. § Respicere exemplar (ν c ξ)] Exemplum est
5 παράδειγμα, exemplar ἀντίτοπον (leg. ἀντίτυπον). Hoc
dicit: consuetudinem uitae iubeo respicere eum, qui uult
recte imitari, ut, cum inducat adolescentem loquentem,
debeat scire, quemadmodum iuuenes solent uiuere. Quid
est enim comoedia? Imago uitae cottidianae (Γ' f V c ξ

10 § Viuas uoces (γ ν V)] Idest ueras (Γ' V c ξ
§ Hinc (ν V c ξ)] Idest a cottidiana uita, a moribus
communibus (Γ' V c ξ

319. § Speciosa l. (ν)] Idest si oportunae fuerint
inductae personae; aut 'locis' idest argumentis, ut non
15 sit argumentum absurdum (Γ' V c ξ

319. 320. § Morataque recte <fabula> (c ξ)] Morosa
malis moribus, morata bonis dicitur; morata autem bene
institutata, unde in consuetudine est bene moratum eum
dici, qui bonos mores habet (Γ' V c ξ cons. Porph.

20 § In qua mores singularum personarum optime ex-
primuntur (Γ' V c ξ

320. § Nullius u. (c ξ)] Idest uenustatis et gratiae,
quae ad artem spectat. Ostendit modo, quantum prodest
consideratio consuetudinis, dicens, quod interdum fabula
25 oportunitate personarum inductarum et expressione morum,
quamuis sit sine arte, sine uenustate, sine grauitate sen-
tentiarum, plus placet, quam uersus bene quidem sonantes,
sed morum obseruatione carentes. Magis possunt delectare
res sine ornatu, quam ornata poemata uerbis sine rebus
30 (Γ' V c ξ

2 debet] debeat edit. 5 ἀντίτοπον Γ' antitopon f ἀντι-
τοπον V anontitonon ν anticonon ξ lacuna in c 9 est enim Γ' f]
enim est ξ enim ν V c cott: Γ' c] cot: ν f V c 11 cott: Γ' c]
cottidiana ν V c 16 morosa] morata fabula c ξ 22 gratiae
(gratie) Γ'] ignē V ingenii c ξ 23 spectant c ξ 25 et] om. c ξ
27 bene quidem Γ'] bone quidem ν quidem bene c ξ quidem V
28 set γ

§ Sine pondere et arte (*V*)] Scilicet grata. Sine magnis sensibus, sine grauitate uerborum (*I'Vcξ*)

321. *Valdius (*ν*)] Pro ualidius, ut alibi (*Hor. epist. I 9, 6*):

Nouit me ualidius ipso (*I'f*) 5

322. *Inopes (*ν*)] Idest inanes, in quibus nullae sunt res, qui sola arte boni sunt (*γν*)

§ Nug<a>eque can. (*ν*)] Nullius momenti uerba, bene sonantia (*γνVcξ*)

323. *Rotundo (*cξ*)] Idest perfecto (*I'cξ*) 10

325. *'Romani pueri' a prima aetate calculum discunt, hoc est: computationibus operam dant (*I'cξ*)

327. *Filius Albini (*ν*)] Feneratoris cuiusdam auari (*I'*)

328. § Triens (*Vcξ*)] [Idest] tertia pars librae, 15 quae facit uncias quattuor, cum sint libra unciae duodecim (*I'Vcξ*)

§ Hoc ille dixit, qui rogatus fuerat (*I'Vcξ*)

§ [H]eu (*νVcξ*)] Pro euge, idest bene (*I'Vcξ*)

329. § Assem (*cξ*)] Assis totum patrimonium est. 20 Biens, triens, quadrans, quincunx, sextans, dodrans, deunx, semis partes assis sunt (*I'Vcξ*)

§ <Redit uncia>] Quincunci additur uncia, idest ad alias quinque accedit alia uncia (*I'Vcξ*)

330. *Semis (*ν*)] Idest media pars librae (*I'*) 25

§ Eruginem appellauit auaritiam quasi maculam. Item aliter: erugo, auaritia; idest cum auaritia occupauerit a

1 grata *γν*] grammaticae *r* gñe *V om. cξ*; fort. scribendum grammatica, sed cf. p. 360, 22 sq. 2 magnis] *om. r* 3 alibi] *om. γ* 7 boni sint *γ* sunt boni *ν* 8 bene *Vcξ*] bone *ν om. γ* 15 trien *V* idest *om. rcξ* 16 sint *I' V*] sit *cξ* libra *ν cξ*] librae *I* libre *V* 18. 19 *confusus ordo in codd., em. K.* 18 rog:] interrogatus *cξ* 19 pro — idest] *om. γ* pro] *om. cξ* 20 est] *om. cξ* 25 idest] *om. ν* 26 appellat *ν cξ* item] *om. ν* idem *cξ* 27 aliter — idest] *om. cξ* aliter] *om. r* idest] *om. ν*

prima infantia animos Romanorum, sperandum est eos
posse scribere carmina recipienda in auctoritatem? (I' Vcξ

332. § Linenda c. et l. s. c. (c)] 'Linenda' autem
'cedro et leui seruanda cupresso' dixit, ut haec carmina
5 in perpetuum maneant unctis in circuitu chartis cedro.
Vtraque enim res odore suo summouet tineas (I' Vcξ
sim. Porph.

*Leui s. c.] Idest armario bene composito (I'

333. *Delectant bucolica, prosunt georgica (I'

10 **335.** § Quicquid p. e. b. (c)] Idest praecepta debent
breuia esse, quia, si longa fuerint, aures deficiunt audi-
torum. Percipiant ergo animi, ut dociles fiant, quia,
quod percipio et intellego, docet me. Item: esto breuis,
idest serua necessaria (I' Vcξ

15 **336.** § Teneantque (om. v) fideles (vcξ)] Vt seruent,
quod accipiunt, ne effluat, quod audiunt (I' Vcξ

337. § Pleno (Vcξ)] Idest fastidiente (I' b Vcξ

§ Manat (v Vcξ)] Idest effluit; et est sensus: pectus
enim, quod iam uarietate satiatum et plenum est, ea,
20 quae superuacua audierit, non retinet (I' Vcξ

339. § Ne quodcumque u. p. s. f. c. (ξ)] Ordo: ne
quodcumque uelit sibi credi fabula poscat (I' Vcξ

§ Fabula (V)] Idest comoedia, aut 'fabula' pro
'poemata' posuit. Quae finguntur propter uoluptatem,
25 sint uerisimilia (I' Vcξ

340. § Neu prans(a)e Lam. (v)] Idest ne fingat
tale argumentum fabula, quod deuorauit Lamia puerum,
qui postea de utero eius uiuus prolatus est (I' Vcξ
cf. Porph.

3 linenda autem — cedro.] om. cξ 8 idest] om. v
16 effluat I' effluant v Vc defluant ξ quod I' V] quia v
que cξ 19 uarietate edit.] ueritate I' Vcξ plenum est et
satiatum γ ea] om. γ 23 fabulam v 24 poemata cξ
edit.] poeta cett. posuit] om. cξ edit. 27 deuorauit] deuo-
rauerit cξ edit. 28 est] sit cξ

§ Extrahat (*vcξ*) Idest non eximat et detrahat ipsa fabula (*Γ' Vcξ*)

341. § Centuriae seniorum (*ν*) Idest senes Romani non probant poemata, quae sunt leuia; adulescentes [enim] non delectantur austeris. Quid ergo faciendum est, o 5 poetae? Poema temperare, ut et uoluptati seruiat iuniorum et seueritati satisfaciat seniorum. Item centuriae seniorum, quia singulae tribus certas habebant centurias seniorum et iuniorum (*Γ' Vcξ*)

§ Idest persecuntur, quae utilitatem non habent. Item 10 'expertia frugis' idest inutilia, aliena, maturitate carentia, idest bonitate uel austeritate (*Γ' Vcξ*)

342. § Celsi p. a. p. (*c*) Sensus est [autem]: senes grauitate carminis et dictionis pondere delectantur, iuuenes austera et grauia non amant. Ramnes, Luceres, Tacienses 15 Romanae tribus erant uel, ut uerius, equites (*Γ' b Vcξ*)

*Ramnes (*ν*) Hos iuniores intellegamus; erant enim alii seniores (*Γ' b*)

343. § Omne tulit punctum (*ν*) Omnium suffragium, omnium iudicium meretur ille, qui et dulcis est et utilis. 20 'Puncta' dicuntur populi suffragia. Vsus est hoc uerbo etiam Cicero in Fundaniana (*pro M. Fundanio fr. 5 Kl.*). Item aliter: solus suffragia et iudicium populi tulit, qui et utile et dulce poema scribit, idest qui et prodesse et delectare potest (*ex Porph.*). 'Punctum' autem ideo dixit, 25 quia sic antea cereis suffragia ferebantur (*ex Porph.*). Hoc ergo dicit: 'omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci',

3 conturie *ν* 5 ergo *γ*] *om. rν* enim *Vcξ* o *γ*] *om. rν Vc* 7 item — seniorum] *om. Vcξ propter homoeoteleuton* 10 idest] *om. γ* pers: — frugis] *om. ξ* persequuntur *r* persecuntur *cett.* 11 idest *om. cξ* 12 uel *Γ' Vcξ* et *edit. sil.* 13 est] *om. b* autem *rb om. γν Vcξ* 15 tacienses *Γ' V*] titienses (tic: *ξ*) *cξ edit., absc. b* 21 suffragia — solus] *om. ξ propter homoeoteleuton* 22 in fund:] *om. cξ* 23 item] *om. rξ* aliter *om. νξ* 24 scribit *Γ*] scripsit *ν Vcξ* idest *r Porph.*] *om. γν* sed *Vcξ* 27 omne — idest] *om. cξ*

idest omnium meruit fauorem iuxta legem tabellariam,
quae cauerat non uoce, sed puncto debere ferri suffragium
(Γ' f V c ξ

345. *Hic meret (ν)] Idest praestat, idest dignus
5 est emi. 'Meret' mercedem affert (Γ' f c ξ

'Librum' pro poemate posuit. 'Hic liber': istius-
modi, qualem dixi. 'Sosis' idest bibliopolis. Alii emen-
datores et probatores carminum uolunt intellegi et duo i
debere scribi, sed propter metrum unum scribitur. Sosii
10 ergo duo fratres fuerunt bibliopolae opinatissimi (sim.
Porph.). Est autem sensus: istiusmodi librum facile Sosii
possunt uendere (Γ' f V

347. *Ignouisse u. (ν)] Inter multa bona si habueris
pauca mala, ignoscendum est tibi (Γ' c ξ

15 348. *Nam neque (ν)] Si ergo errat cithar(o)edus,
multo magis uenia tribuenda est poetis, si in quibusdam
errauerint (Γ' c ξ

350. § Quodcumque minabitur arcus (ν)] Nec sem-
per sagittarius destinata iaculatur. Hoc uult dicere:
20 merentur poetae ueniam, quia paene omnes in errore uer-
samur (Γ' V c ξ

352. *Maculis (ν)] Vitiis, peccatis, delictis (Γ' c ξ
§ Incuria (ν c ξ)] Idest neglegentia (Γ' V c ξ ex Porph.

*Fudit (ν)] Dixit, quia maculae funduntur (Γ' c ξ

25 Nam duobus modis fit, ut aliqua uitia nascantur in
poemate: aut neglegentia, aut natura, quia hominum na-
tura fragilis est et omnia facere bene non potest (Γ' V

353. § Quid ergo est, quod moneo? Si poeta itidem
peccat, ut librarius s(a)epe monitus, caret uenia (Γ' V c ξ

2 set γ ferri ν c ξ] ferre Γ V facere f suffragia c ξ
5 uel meret c ξ 6 poemate γ f] poemata r poema ν V
8 et duo i. f] duo ii r duo duo V i. ν duo ii. γ 9 set γ
15 errat cith:] c: e: c ξ 16 poetis est c ξ 23 idest γ ν V]
om. r c ξ 26 aut quia, om. natura, ν 28 quid ergo
est V c ξ] om. Γ' itidem Γ c ξ] idem V 29 ut libr:] om. c ξ

354. § <Si peccat idem l.>] Si in eodem peccat 'scriptor librarius', idest naturalis. Bibliopolas eos ueteres dicebant; hoc et Tranquillus (*Sueton. p. 134, 18 Reiff.*) affirmat ($\Gamma f V c \xi$)

355. * <Quamuis est m.>] Pro eo, quod est 'quamuis sit', propter caceniaton (= κατένφατον) ut Maro (*eccl. 3, 84*):

Quamuis est rustica musa (Γ)

357. § Fit Ch<o>erilus ille (c)] Choerilus fuit poeta malus, qui Alexandrum Magnum secutus bella eiusdem 10 descripsit. Cui Alexander dixisse fertur malle se Ther-siten Homeri esse, quam huius Achillem (*ex Porph.*). Choerilus Alexandri poeta fuit. Depactus cum eo, ut, si bonum uersum faceret, aureo nomismate donaretur, colapho feriretur, si malum, s<a>epius male dicendo colaphis ne- 15 catus est ($\Gamma V c \xi$)

358. Cum risu m. (v)] Laudo Choerilum, quia duos uel tres uersus elegantes in toto poemate scripsit, idest ridendo totum poema eius laudo, duos uel tres uersus admirans ($\Gamma' V$) 20

§ Aliter idest si unum aut duos uersus bene dixerit, admiror quasi bonum poetam praeter solitum; non enim dixit 'laudo' ($\Gamma' V c \xi$)

[Alexander poeta fuit dep̄. Perlege supra (*V ex lin. 13 mendose iterata*) 25

359. *Quandoque bonus d. H. (cξ)] [Idest qui neglegenter scribit,] idest quandoque errat bonus poeta ($\Gamma' c \xi$)

2 bibliopolas eos γ] bibliopolasicos rf V uel bibliopolas cξ
8 est γ] sit r musam Verg. 10 malus] om. cξ pessimus
Porph. 13 depactus est edit. 14 nomismate ΓV] numis-
mate c nūmismate ξ colafo feriretur si malum γ si malum
colapho (colofos V colaphis ξ colafis c) feriretur r V c ξ cola-
phis r V ξ] colafis γ om. c nectus est cξ 17 chorilum V
cherilum Γ' 20 admirans Γ] ammirans v V 21 aliter]
om. cξ idest r v V] om. γ c ξ uersus $\Gamma c \xi$] sensus * V
22 adm: γ v V c ξ] amiror r 26 'Idest — scribit' *pertin. ad*
u. 357: 'qui multum cessat'

361. § Vt pictura p. e. (c)] Idest non erit dissimilis poetica ars picturae (I' Vcξ ex Porph.

Nam quomodo in hac propius quaedam spectanda sunt, quaedam longius: ita poetices quaedam aspicienda sunt statim, quaedam postea. Quae dilucida erunt, mox cognoscuntur; quae uero obscura, longius remotis [ab ignotis] (I' V ex Porph.

§ Vt pictura poesis erit (ν)] Hic 'erit' pro 'est' ponitur. Hoc ergo dicit: quemadmodum quaedam pictura de proximo uult uideri, alia autem eminus, ut uitia celerentur, ita et poema aliud semel lectum placet, probum uero poema placet etiam s(a)epe repetitum (I' Vcξ

*Aliter: Vt pictura, ita et poema aliud, dum recitatur, in praesenti placet, aliud postea saepe repetitum 15 (I' cξ

<Si propius stes>] Idest si de propinquo attendas V, om. cett.

363. § H(a)ec amat o. (ξ)] Idest mala, quae magis fuco, idest coloribus, potest placere quam arte (I' b Vcξ

367. *Fingeris (cξ)] Formaris, erudiris (I' cξ

368. *Tolle (νb)] Idest: audi sententiam meam et esto eius memor (I' b

§ Certis rebus etc. (cξ)] Ac si diceret: non omnibus, idest paucis; idest recte conceditur quarundam rerum esse mediocritatem; ut si iuris peritus non fuerit aliquis, quomodo Cascellius, aut orator, quomodo Messala, attamen ferendi sunt, si fuerint mediocres; quod in poetis non idem est (I' b Vcξ

371. Abest uirtute <M.> (ν)] Idest non est aequalis

3 spectanda — 5 quaedam] om. V propter homoeoteleuton
4 aspicienda sunt statim γ] aspicienda sunt r statim aspicienda sunt ν
6 ab ignotis I' V, om. ν Porph. 8 hic — quemadmodum] quomodo cξ 12 uero] autem ν 24 quarundam ν V]
quarundam I' b cξ 26 aut orator edit., cf. Porph.] auc// b
autoritate ξ auctoratus cett. 27 sunt] sint γ 29 idest]
Dicit autem b

Messalae uel Cascellio, tamen non est uituperandus, sicuti poeta mediocris ($\Gamma' b V$)

Messala orator, Cascellius iuris peritus fuit ($\Gamma' b V$)

372. *In pretio ($\nu b f$) Idest in honore; Plautus in *Asinaria* (I 1, 46):

5

Tu primus sentis, nos tamen in pretio sumus

($\Gamma' b f$)

373. § Non concessere c. (c) Hyperbolicos ait: nec saxa concedunt aliquid poetis de mediocritate. Columnas [autem] dicit, ubi ponebant poetae pittacia, indicantes se, 10 quo die recitaturi essent ($\Gamma' b f V c \xi$)

374. § Vt gratas inter mensas (ν) Quemadmodum inter iucundas mensas offendit aut malus cantor aut unguentum malum aut papauer cum amaro melle, cum poterat prandium confici sine his: ita <poema>, quod in- 15 uentum est propter animos delectandos, si paululum recesserit a perfectione, non placet, sine quo poemate res hominum poterant explicari ($\Gamma' f V c \xi$)

Quemadmodum inter opulenta et iucunda conuiuia offendit aut crassum unguentum, aut malus cantor, aut 20 mala placenta, ita nemo patitur malum poetam, quia poema natum est ad delectandos homines ($\Gamma' b f V$)

*'Symphonia' [est] concentus cantorum ($\Gamma' c \xi$)

375. *Et crassum ung. (ν) Mali odoris; nam ut lenem odorem dicimus suauem, ita et crassum malum ($r \nu c \xi$) 25

§ Et Sardo (ν) Quia Sardum mel amarum est (cf. *Porph.*). Papauer autem posuit pro placenta ($\Gamma' V c \xi$)

8 yperbolicos $\Gamma' b f c \xi$ hiperbolicos V nec] nec enim $c \xi$
10 autem $r b c \xi$ om. $\gamma \nu f V$ pittacia V] pitatia $r \nu$ pitacia $b f c$
pictatia γ pytacia ξ epitaphia *Pauly* (!) 11 quo — essent]
quod recitaturi essent V , om. $c \xi$ 13 unguentum γ 15 poema
edit.] om. *codd.* 16 animos *codd.*] amicos *edit.* 18 po-
terat $c \xi$ 19 qu:] Aliter quemadmodum f 20 unguentum γV
euan. b, unguentum $r \nu f$ 21 poetam malum V 23 est Γ
om. $\nu c \xi$ concentus c] conuentus Γ' cantatorum r
26 quia — est] sardiaco $c \xi$

377. *Iuuandis (c)] Delectandis (Γ' b c ξ

378. *Si paulum s. d. (c ξ)] Si modicum a perfectione recesserit, fit poema pessimum; si exiguum recesserit a summitate, uergit in uitium (Γ' c ξ

5 380. *Trochi (c)] Quaternarii. Nam trochos uocant Graeci quaternarios, aut 'trochi' idest rotae, quam currendo pueri uirga regunt (Γ' f c ξ

*Pila ludus quidam, quem exercent inter se puell(a)e. Discus massa, quam iuuenes inter se iactant uires temptando. 10 Trochus quiddam rotundum, quod miro modo torquetur et celerius quam rota uoluitur (gloss. ν

381. § Ne spiss(a)e risum (ν)] Idest ne rideat c(o)etus spectantium, qui in similitudine coronae ludentibus circumdatur (Γ' f V c ξ

15 382. Quidni? (ξ)] Idest cum audeant uersus fingere qui nesciunt, quid restat, nisi ut permutato ordine ingenus quilibet et liber a tributo persoluat summam nummorum equestrem, idest equestri ordini distributam? Nam consuetudo erat Romanorum, ut liberi tributa non sol-

20 uerent, ceteri stipendia ad opus militum persoluerent (V c ξ 383. § Liber et ingenuus (c ξ)] Cum stomacho pronuntiandum, quasi ἐντροποφά (leg. ἐνθροποφά), idest homo bene natus est, et licet illi uersus facere. Aliud est 'liber', aliud 'ingenuus': hoc melius iuris consulti

25 (Γ' f V c ξ § Census equestrem (ν)] Ἀπογεγραμμένος. 'Vsque ad' subaudis; in censum receptus, aut qui sit professus se habere tantam pecuniam, quantam deberet habere eques.

6 quam] quoniam c ξ 7 uirga] scutica c ξ 12 idest] om. V c ξ 13 spectantium c] spectantium f spectantium cett. similitudinem ξ similitudine cett. 15 idest c ξ] om. V cum V] cur non c ξ 17 et V] om. c ξ 18 distributam edit.] distribuatur V c ξ 20 persoluerent V] soluebant c ξ 23 aliud est rf] et est aliud V c ξ aut γ 24 hoc — iuris c: om. c ξ et edit. hoc] cc V 26 ἀΠΟΤΕΤΡΑΝΝΕΝΟC ν ἀΠΟΓΗΓΡΑΝΝΗΝΩC V ΑΠΟΓΗΓΡΑΝΝΗΝΩC Γ' ideo eos c post lacunam, om. f ξ usque ad sub:] om. f usque] om. ξ 27 censum equestrem c ξ 28 habere eques (equēs V) V c ξ] eques habere Γ' f

Non enim licebat antea equitem Romanum fieri, nisi habuisset certam summam pecuniae, hoc est: quadringentorum sestertiorum (*Γ' f V c ξ*)

385. § Tu nihil (*ν ξ*)] 'Tu o Piso' a superioribus pendet, idest tu, o Piso, nihil dicas aut facias inuita 5 Minerua. Inuita autem Minerua facimus, quod est stultitiae, et est prouerbium artificum. Inuita autem Minerua, quia et ipsa inter ceteras artes etiam poesi praeest (*Γ' b f V c ξ*)

386. *Siquid tamen olim (*ν*)] Idest quandocumque, 10 quoniam Piso tragoedias scripsit (*Γ' b*)

387. *Mecius illis temporibus criticus summus fuit (*Γ' f cf. Porph.*)

388. Nonum prematur in annum (*ν*)] Cinna (*cf. Catull. c. 95*) librum scripsit, cui inscribitur 'Smyrna', 15 et non eum edidit nisi nono anno, dum s<a>epius corrigit (*Γ' b f V*)

<Prematur>] Coerceatur, teneatur, per nouem annos elimetur ipsum carmen (*Γ V*)

389. *<Membranis>] Haec membrana et hae mem- 20 branae (*Γ' b*)

391. *Siluest. homines (*ν*)] Idest primos homines (*Γ'*)

*Sacer (*ν*)] Idest sacerdos. Vt poeta (*Verg. Aen. VI 645. 646*):

Nec non Threicius longa cum ueste sacerdos 25
Obloquitur numeris (*Γ' b f*)

Ergo, quo libentius maior Pisonum uersus scribat, dicit, ad quam dignitatem poetae peruenerint (*Γ' b f V*)

392. *<Victu foedo>] Idest glandium esu, quibus 30 uescebantur (*gloss. ν*)

4 tu o piso] o piso *γ om. c ξ* 5 idest tu] *om. c ξ i tu ν*
tu *γ* 8 et] *om. b c ξ* ipsa] ipsa minerua *γ* 10 I =
idest (?) *V, cetera om.* 15 cui *V*] qui *Γ' b f* 18 coher-
ceatur *V* per — carmen *γ V*] *om. r* 22 idest] *om. r ν*
homines] *om. γ* 26 alloquitur *γ* 27 quo . . . scribat]
quia . . . scribebat *edit.*

*Orpheus (*ν*)] De diis canendo theologus dictus
est (*Γ'*

394. *Cadmus constituit Thebas, has Amphion muro
cinxit (*Γ' bcξ*

5 396. § Fuit haec (*ν*)] Idest olim poetae sapientia[m]
et eruditione[m] incultorum hominum <feritatem> prohi-
bebant. Aliter: scilicet in poetis, idest aliquando haec
fuit sapientia in poetis, ut docerent, quomodo uiuendum
sit priuatim et publice (*Γ' Vcξ*

10 398. *Vago (*ν*)] Meretricio (*Γ' b*

399. § Oppida moliri (*ν*)] Dicit [modo], quomodo
poetae docendo carminibus suis hominum, qui more fera-
rum uiuebant, mitigassent animos (*Γ' Vcξ*

<Ligno>] Ligno enim antea leges incidebantur, cum
15 propter inopiam aenearum tabularum apud antiquos usus
non erat (*rv V*

400. *Sic (*cξ*)] Propter sapientiam (*Γ' bcξ*

*Diuinis u. (*cξ*)] Sacerdotes et poetas aequauit. Hoc
etiam Maro (*Aen.* VI 661. 662):

20 Quique sacerdotes casti . . .

Quique pii uates et P. d. l. (*Γ' cons. cξ*

402 sq. § Tyrceusque (*leg.* Tyrteusque) m. a. in M. b. u.
exacuit (*c*)] Lacedemoniis diu aduersum Athenienses (*leg.*
Messenios) certantibus oracula responderunt aliter uicto-
25 riam non prouenturam, nisi Atheniensem ducem habuissent.
Missi legati, qui hoc ab Atheniensibus postularent. Athe-
nienses in contumeliam ipsis Tyrteum quendam claudum

3 has *Γ' b*] eas *cξ* amphion *γ* 5 idest] *om. cξ*
6 feritatem *edit.*] *om. Γ' Vcξ* prohibebant *γ*] prophetabant
rv Vcξ 7 aliter *γ*] *om. rv Vcξ* scilicet in poetis *Γ'*] idest
in poetis *V om. vcξ* fuit sapientia haec *V* 9 sit] *esset*
Pauly et Hauthal 11 modo *Γ' om. Vcξ* 14 ligno — leges]
om. V, schol. om. cξ 23 lacedemoniis — messenios] *om. ν*
25 prouenturam] prouenerit *V* posse habere *cξ Pauly* 26 hoc]
hunc *edit.*

dederunt, dicentes iuxta ignauiam ipsorum hunc ducem
posse sufficere. Sed oracula, quae promiserant, non
frustrata sunt. Nam Tyrteus, licet corpore esset debilis,
scripsit tamen carmen heroicum, quo accensi Lacedemonii
in aciem processerunt, sicque sunt consecuti uictoriam 5
(*I' f V c ξ*)

§[Aliter:] Tyrteus genere fuit Atheniensis, poeta
omni deformis parte membrorum. Is primus tubam in-
uenit, quo etiam Lacedemonii uti duce uicerunt Messenios.
Nam cum diuturno tempore inter Lacedemonios et Mes- 10
senios bellum traheretur, consuluerunt Lacedemonii oraculo
Apollinem. Quibus responsum est non aliter eos posse
uincere, nisi duce Atheniensi pugnarent. Quibus postu-
lantibus Athenienses Tyrteum dederunt; et ita Lacedemonii
uicerunt, cum hostes nouus tubae sonitus terruisset (*I' V c ξ* 15
cons. Porph.)

*⟨Dictae per carmina sortes⟩ a Sibilla sunt (*I' b, sed
hic paene totus euauit*)

404. *Via (*c ξ*)] Ratio. Hoc est: etiam philosophia
scripta est uersibus (*I' f c ξ*) 20

*Et gratia regum (*c*)] Idest carmina meruerunt
amicitias regum (*I' f c ξ*)

405. 406. 'Ludus et longorum operum finis' κατὰ
τὸ αὐτὸ dixit, quia, quando uult aliquis post laborem
requiescere, utitur lyra et carminibus. Et est perpetuum 25
epitheton operum, idest laborum molestorum (*I' b f V*)

406. §Finis (*ν c ξ*)] Hoc est ut ad carmen libenter
operarentur et cum delectatione opus ad finem perdu-
cerent (*I' b f V c ξ*)

§Ne forte p. (*ν*)] Ideo, inquit, enumeraui haec, ne 30
erubescas referri in numerum poetarum, idest ideo dixi

1 illorum γ eorum ξ ipsorum cett. ducem eis posse f
2 set γ 7 Aliter V Item c ξ om. cett. 8 membrorum ν ξ]
membrorum I' V c 11 oraculo I' V c ξ] om. edit. 17 a si-
billa γ] om. r 20 scripta] monstrata f c ξ 23 κ: τ: αὐτὸ]
κ: το αὐτὸν I' V om. b f 26 operum] om. V 27 hoc est]
id ν ad γ ν b V] p r, om. f c ξ

multa commoda nasci de carmine, ne forte tibi, o Piso,
poema sordida res uideatur (Γ'bfVcξ

407. Sollers (ν)] Idest uiuax, ingeniosa, efficax (Γ'V
§ 'Sollers' autem proprie dicitur, qui habet peritiam
5 rerum difficilium soluendarum (Γ'bVcξ

*Cantor A. (cξ)] Inuentor citharae (Γ'bcξ

408. § Natura fieret (νξ)] Multi quaerunt, utrum
nascatur poeta an fiat. Ego utrumque dico habere poetam
debere, idest et artem et ingenium (Γ'bVcξ

10 409. *Sine diu. uen. (ν)] Hoc est: sine bono in-
genio, sine natura (Γ'cξ

411. *Altera poscit (ν)] Vt illud Sallustianum
(Cat. 1, 7):

Alterum alterius auxilii eget (Γ'bfcξ

15 412. § <Contingere> metam (ν)] Gloriam; idest ad
perfectum uenire, et est sensus: qui studet ad gloriam
peruenire, multa debet perferre et facere, idest sudare,
algere, uigilare, abstinere a Libero et Venere (Γ'Vcξ

Optatam ergo metam dixit gloriam, quia finis istius
20 modi uitae parit gloriam sempiternam (Γ'V

413. *Sudauit (cξ)] Per aestatem (Γ'cξ

*Alsit (c)] Per hiemem (Γ'cξ

*<Alsit>] Frigore gymnici (Γ'

414. *<Abstinit uenere>] Quia multum grauat
25 frequens concubitus (gloss. ν

1 tibi] om. cξ 2 sordida res ν] sordidare Γ'bfV sordidum c, om. ξ sordere Fabricius et Hauthal, uid. stud. Vindobon. 1901 p. 119 sq. 3 idest] om. ν 5 soluendarum] om. cξ
6 A.] aut ξ 9 et artem νV] artem Γ'bcξ 10 ingenio
bono cξ 12 sallustianum ν] salust: cett. 15 Gloriam
idest V] idest cett., sed idest — sensus om. cξ 17 per-
uenire Γ'] uenire Vcξ et facere Γ'] om. Vcξ 18 a libero
et uenere γ] libero (libere V) et uenere rνV a uenere cξ
23 gymnici r] gymnici γ hymnici ν; frixit gymnici more Cru-
quiuis; nescio an olim scriptum fuerit: Alsit] Per hiemem frig<us
sustinuit m>ore gymnici

*Qui Pythia c. (ν)] Carmen in Pythonem draconem compositum ab Apolline (Γ'fcξ *sim. b*)

416. *Nunc satis est (ν)] In hac copia inperitorum sufficit alicui sese iactare et dicere: 'ego optimus poeta sum', cum non sit (Γ'bcξ 5

417. § Occupet e. s. (c)] Μεταφορικῶς locutus est a ludo puerorum (*cons. Porph.*). Ita enim pueri currentes: 'occupet scabies in extremo remanentem!' Idest ego poeta sum, habeat scabiem, qui non est poeta. Hoc ergo ex persona illorum dixit, qui dicendo: 'carmina scimus 10 facere' nihil sciunt et uolunt se existimari poetas (Γ'bfVcξ

*'Scabies' ludus puerorum est; habes in Suetonio Tranquillo (*lib. de lusibus puerorum fragm.* 198, p. 346 *Reiff.*): 15

Qui nouissimus, scabiosus (γν

418. *Sane nescire f. (ξ)] Ordo est: mihi sane turpe est fateri, quae nesciam (Γ'bcξ

419. § Vt praeco, ad m. t. q. e. (*leg. c. cum c*) e. (ξ)] Idest quemadmodum praeco uoce hortatur populum acce- 20 dere ad emendas res proscriptas, ita et poeta diues hortatur multos assentari sibi per dona (rvbVcξ

Vt pr<a>eco (νc)] <Scilicet in au>ctione (V

420. *Assentatores (cξ)] Blandos auditores (Γ'bcξ

*Ad lucrum (νb)] Ad dona sua, ad laudandum, 25 unde dona accipiat (Γ'b

422. § Si uero est unctum qui (ν) recte p. p. (cξ)] Idest qui bene pascatur. Vnctum autem lautum conuiuium et tersum, ut alibi (*epist.* I 17, 12):

3 inper: γ] imperitorum rvb cξ 5 sit Γ' b] sim cξ
6 ΜΕΤΑΦΟΡΙΝΟC V metaphoricos rb methaphoricos ξ meta-
foricos γνfc 13 scabies γ] om. ν est puerorum ν
synthonio ν sythonio γ 16 nouissimus scabiosus γ] om. ν
18 qu: n:] nescire cξ 20 idest Γ'] om. Vcξ 21 emen-
dum ξ 22 assentari rb 24 laudatores ν 27 unctus ν
29 et — alibi] unde in alio loco cξ

Accedes siccus ad unctum.

Persius (1, 53):

Calidum scis ponere sumen.

Vnctum igitur appellat pulmentarium bene coctum et est
5 satyricae dictum ($I' b V c \xi$)

§ Si uero est (b)] Idest si uero sit poeta, qui bene
pascit, hoc est, si habeat eum, qui cenam praeparet
(*cons. Porph.*), bene mirabor, si istius modi homo possit
falsum amicum a uero discernere ($I' b V c \xi$)

10 423. *Spondere (νc)] Interuenire et fidem dicere,
'leui' pro tenui et egenti et uili ($I' b c \xi$)

*Idest fideiussor uel tutor esse (*gloss. \nu*)

424 *sq.* Si sciet internos commendacem (*leg. internoscere*
mend:) (ν)] Nam cum falsus amicus eodem modo illum
15 laudat et uerus, non poterit largus poeta inter malos
bonosque habere iudicium ($I' b V$)

425. Verum amicum (ν)] Idest cum adsentatione fal-
latur, uerum amicum poterit ignorare; item quia nemo
diuiti uerus amicus est, a quo beneficiis redimitur ($I' V$)
20 <Beatus>] Audiens ab adsentatoribus ($I' V$)

426. *Tu seu d. (ν)] Tu, o Piso, si donasti alicui
aut donaturus es, hoc auditore carminum tuorum ne
utaris ($I' c \xi$)

429. *Palescet ($c \xi$)] [Idest] pallidus fiet, cum
25 coeperit te falsum laudare ($I' f c \xi$)

§ Super his ($\nu b c \xi$)] Idest post haec, quae dixi: pulchre,
bene, recte ($I' (\gamma \nu b) V cons. c \xi$)

4 igitur] regit V recte $c \xi$ *Pauly* 5 satyricae $b \nu V c \xi$
satyricae I' 6 idest] *om. r V c \xi* 7 pascit $r \nu V c$] pascat γ
poscat ξ habeat $V c \xi$] habeas I' , b *parum liquet* prae-
paret] pperat ν 11 leui] *om. I'* pro] *om. c \xi* uel
uili $c \xi$ 15 inter $I' b$] in V 17—20 *confusus ordo in codd.,*
em. K. 18 quia $r \nu$] quod γ quia que V 26 post] super $c \xi$
pulcre V *euan. b* 27 bene] *om. \gamma* recte] *om. c \xi*

*Amicis ($\nu c\xi$) Idest adsentatoribus ($\Gamma'bc\xi$)

431. § Vt qui conducti ($\nu\xi$) Hoc est: qui conductur ad funera, s<a>epe grauiora faciunt uere dolentibus: ita et adsentatores plus laudant, quam amicus uerus ($\Gamma' C Vc\xi$)

5

§ Item: antiqui praeficas dicebant mulieres, quae mortuos alienos conductae plorabant, quod fit in quibusdam prouinciis ($\Gamma' b C Vc\xi$)

434. § Reges dicuntur (ν) Reges enim, quos uolunt recipere in amicitiam, multo mero inebriant temptantes, 10 an per potum, quae habeant secreta, prodant ($\Gamma' Vc\xi$) ex *Porph.*

§ Docet autem hoc loco multa cura et multo studio asciscendos esse amicos ($\Gamma' b Vc\xi$)

*Culullis (ν) Idest calicibus, diminutiae a culleo, 15 ut alibi ipse (*carm.* I 31, 10—12):

Diues ut aureis

Mercator exsiccet uina culullis ($\Gamma' bfc\xi$)

435. § Et torquere (ν) Idest examinare, protrahere ad confessionem (*ex Porph.*). Idest uino explorare in- 20 genia dignorum amicorum ($\Gamma' b C Vc\xi$)

437. § Nunquam te fallant animi s. u. l. (ξ) Idest uide, ne te fallant astuti animi, qui, cum sint uafri et subdoli, innocentem praeferunt uultum, quasi uulpes in <A>esopi fabulis contra coruum ($\Gamma' bfc Vc\xi$)

25

§ Sub uulpe (νb) Idest sub inposturis adulantium et sub dolo. Vulpes enim dolosum animal, ut in <A>esopi

3 saepe] sicut $c\xi$ 7 quod — prouinciis] *intra schol.*
 Audiens — redimitur p. 374 *perperam inserta in V* 11 habent $c\xi$
 15 idest — culleo] *om. b* diminutiae $\nu\nu$] diminutium $rfc\xi$
 18 culullis uina (uitia ξ) syra reparata merce $c\xi$ 19 idest]
om. v ex:] *om. c\xi* 20 idest] *om. \gamma* 22 idest] *om. c\xi*
 23 animi astuti b 24 praeferunt (pref:)] proferunt V perferunt C
 25 coruum] coruorum V coruos $c\xi$ 26 imp:] imp: bfc in-
 obscuris ξ 27 uulpis rC uulpes (uupes ξ) *cett.* ut — fa-
 bulis] *om. C* esopi fabulis] *om. bf*

fabulis; sic et qui uersus faciunt, ex factione adulantium facile possunt subdolos animos prouidere (Γ' b f C V c ξ

*〈Sub uulpe〉] Idest sub astutia (Γ'

438. *Quintilio (ν c ξ)] Hic erat Quintilius Varus 5 poeta Cremonensis, amicus Virgilii (Γ' f C c ξ ex Porph.

439. *Melius te posse negares (ξ)] Deest 'si' (Γ' c ξ

441. § Incudi redd. uer. r] Scilicet hoc iubebat, ut denuo uersus corrigerentur, quemadmodum ferramentum male productum redditur incudini et bene ibi formatur 10 (Γ' b E V c ξ cons. Porph.

444. § Quin sine riali (ν ξ) teque et tua s. a. (ξ)]

Sine riali amantur carmina, quando amantur ab eo solo, qui fecit ea. Riualet pro emulo posuit; riales enim sunt unius meretricis amatores; et hoc tractum ab anti- 15 quis; riales enim dicebantur, quod in agris riuum haberent communem et propter eum saepe disceptarent (Γ' b E V c ξ

446. *Duros (c ξ)] Male sonantes (Γ' E c ξ

*Incomptis (ν)] Non bene currentibus, sine οἰκονομῆς 20 scriptis (Γ' b f E c ξ

447. *〈Transuerso〉] Non transuerso calamo, sed transuerso apice (Γ' γ f) E

*Atrum signum (b)] Notam culpae; significat enim notatum uersum, male formatum (Γ' b f E c ξ

25 449. *Arguet a. d. (c)] Amphibolias uituperabit (Γ' E c ξ

1 faciunt γ] facit cett. ex — facile] om. C 2 pos-
sunt] potest b f C c ξ 6 DESINIT cod. C 7 INCIPIT
cod. E scilicet hoc K.] sic hoc V sic hoc autem b hoc Γ' E
om. c ξ 8 corrigerentur] corrigeretur E V rescriberentur b
9 incudini γ ν E] incudini V incudi r b c ξ, uid. stud. Vindobon.
1901 p. 120 ut ibi bene reformetur b 12 carmina
quando amantur] om. ν 13 fecit Γ' c ξ] facit b E V
14 unius Γ' b E] cinnius V alterius c ξ et] om. c ξ 16 discre-
parent c ξ 19 sine — scriptis] om. E oeconomia b in-
conomia ν ecco nomia f ΙΟΚΟΝΟΝΙΑ γ economia ξ, lacuna in c
21 set γ 25 amphibolias r] amphibologias γ amphyboloyas c
amphiboloias E ξ (amphibolice dictum gloss. b)

450. § Fiet Aristarchus ($\nu\zeta$)] Nomen Graeci grammatici, qui Homeri carmen adnotauit. Ille ergo iudex etiam optimi poetae fiet ($\Gamma'bfEVc\zeta$

§ Qui Aristarchus Homerum emendans hoc signo notauit uersus, quos iudicauit Homeri non esse ($\Gamma'bfEVc\zeta$ 5

452. *Irrisio laudatorum etiam in aliis maioribus ipsum docebit errare ($\Gamma'bfEc\zeta$

*Sinistre ($c\zeta$)] Contrarie ($\Gamma bc\zeta$

453. *〈Morbus regius〉] *Ἰκτερον* dicitur Graece (Γ

*Regium ideo uocat morbum elefantinum, quia elefanti regio ministerio deputati sunt (*gloss.* ν

§ Morbus regius (ν)] Quem quidam demoniacum, alii comitalem, alii arcuatum uocant, quem Graeci *ἰκτερον* dicunt, quibus oculi uirides sunt ($\Gamma'bfEVc\zeta$

454. § Aut fanaticus error ($c\zeta$)] Fanaticum errorem 15 pati dicuntur, qui a fanis percutiuntur, idest qui limphatico agitantur ($\Gamma'EVc\zeta$

*Sicut lunaticum aut morbosum ita insanum poetam fugiunt sapientes ($\Gamma'E$

456. § Agitant ($\nu c\zeta$)] [Persecuntur.] Nam pueri 20 praetereuntibus inludere soliti, quos insectantur, in demetiam compellunt ($\Gamma'bVc\zeta$ ex *Porph.*

1 aristharcus ν aristarcus ζ 3 optimi — signo] *om.* ζ
fiet] *om.* rbf 4 qui] *om.* bf aristarcus (asistacus f)
scilicet bf emendans homerum V 6 laudati $c\zeta$ *om.* ν
9 IKTECON r IKTETON γ δr gr Γ ** *fragm. Bobiensia*
argumenti grammatici, gramm. Lat. ed. Keil VII p. 544: 'morbus
regius dicitur *ἰκτερος*', *cf. schol. Iuu. 6, 564* 13 comitalem γ
comitalem b comitalem $rvfEV$ comitabilem $c\zeta$ arcuatum]
 $\Gamma'EV$] arcuatum bf aquarium $c\zeta$ IKTERV Γ' ikteron f
ik^terū V isteron b , lacuna in $c\zeta$ iterum E 14 oculi uirides]
cf. Plaut. Men. 828: Viden tu illic oculos uirere? ut uiridis
exoritur colos e. q. s.; *stud. Vindobon. 1901 p. 120* uirides
sunt] uiridescent $c\zeta$ 16 idest — agitantur] ex *Porph.*, *om.* E
20 persecuntur γ persequuntur ζ persequuntur rc prosequuntur
 ν *om.* bV 21 inl: $\gamma\nu V$] illudere $rb c\zeta$ 22 conp: ν
comp: *cett.*

457. *Ructatur (ν)] Pro ructat (*ex Porph.*), ut Cicero (*in Catil.* II 5, 10):

Eructant sermonibus c<a>edem (Γ' b f *sim.* cξ

458. § In puteum fou. (ν)] Sensus est: nec semel
5 insanos uersus faciet, nec carebit cupiditate, ut assidue
tamquam in foueam cadat (Γ' E V cξ

463. § Siculique p. (ν)] Empedocles fuit Agrigen-
tinus Pythagoricus, qui se in flammās Aethnae montis
iniecit immortalitatem adfectans; quod eius crepidulae
10 prodiderunt, quas flamma eructauit; aereis enim usus
fuerat (Γ' E V cξ

465. § Frigidus E. (ν)] Empedocles enim dicebat
tarda ingenia frigido circa praecordia sanguine inpediri
(Γ' b E V cξ

15 466. Insiluit (ν)] Dum credit ex opinione homi-
num collecturum diuinitatem, si nusquam comparuisset
(Γ' (rv E) V *ex Porph.*

467. *. . . quasi occidit et quasi biothanatum fe-
cit (b mg.

20 470. § Cur uersus f. (ν)] Nec scitur poena, propter
quam facit uersus malos insanus poeta, an quia laeserit
bidental aut quia uiolauerit sepulchrum (Γ' b f V cξ

471. § <Triste bidental>] Locus fulminis. 'Triste'
autem, quoniam propter lapsum fulmen constituitur. Et

1 ructat b *Porph.* eruttat ξ eructat *cett.* ut — cedem]
om. f; cξ *exhibent*: ut et iam nox humida caelo (celo c) preci-
pitat (= *Verg. Aen.* II 8. 9) 7 empedocles γ 8 phitagori-
cus Γ' E V, *recte* ν 9 inm: γν E V] immortalitatem rξ
im: c adfectans γ V] affectans rv E cξ 10 aereis—fuerat]
om. E 12 empedocles r b v cξ] empedacles V enpedocles γ
enpeducles E 13 inpediri Γ' c ξ impedire V inpedire E
impe] b 20 nec scitur K.] nescitur cξ nec scietur rv b f V
nescietur γ 21 malos uersus γ an r b V cξ] in ν aut γ f
22 an quia uiol: cξ aut quia uiol: *cett.* sepulchrum rv b f
sepulcrum γ V patris sepulchrum cξ 23 locus fulminis]
om. ν fluminis γ c fulminum ξ 24 quoniam Γ' b] quod
V c ξ

bidental a bidentibus dictum; nam reliquias fulminis pontifices cum sacrificio sepeliebant (Γ' b Vcξ

Aliter: id, quod bis (Iouis *Porph.*) fulmine percutsum est, bidental appellatur; hoc expiari non potest. Errant autem, qui dicunt ab agna dictum bidental (*ex Porph.*). 5 Bidental locus est, in quo fulmen est conditum. 'Triste' bidental ideo, quia tristes fiunt homines uidentes locum, in quem ceciderit fulmen. Tristes autem recordatione (Γ' b V

*[Bidental] Locus est, ubi publice condebantur a 10 sacerdote fulmina, uel ubi immolabantur oues, quae duos dentes habent praecisores (ν

472. § Mouerit i. c. (c)] Incestus dicitur homo pollutus, qui flagitium commiserit aut in sororem aut in sacerdotem aut in affinem (Γ Vcξ 15

473. *Clatros] Rudos (Γ et cod. *Hor. a* (*Ambros.*)

474. *Indoctum doctumque f. (ξ)] Idest omnibus dicit: 'audite me!' cum ab omnibus fugiatur (Γcξ

476. § Hirudo (cξ)] Inter harundinem, hirundinem et hirudinem multum interest: harundo canna, hirundo 20 auicula, hirudo sanguisuga (Γ b Vcξ

2 sepeliebant (seppell: ξ)] reponabant γ 3 aliter id K.]
item aliquid r aliquid cett. aliter *edit.* id *Porph.* 4 appell:]
apellatur γ uocatur r om. V hoc] om. V 6 conditum] pos-
itum r b 13 472—476 DEFICIT cod. ν 21 hirudo s:]
cons. Porph.

GLOSSARVM Γ APPENDIX

Hic memorabiliores aliquot uel adnotationes uel singulas uoces ex scholiis interlinearibus codicum Γ = γρναβφεζΛΕ reperiis excerptas. Perpauca etiam ex aliis codicibus Horatianis ut *DFλφμυαζ* addita sunt.

Siglo Γ in hac glossarum appendice significatur aliquid aut in codicibus γ et ρ aut in codice γ aut ρ accedente quolibet altero eiusdem stirpis libro (ut αβε etc.) reperiri.

Vocabula aut *ἐπαξ λεγόμενα* aut certe rarissima spatioiore scriptura insignienda curauimus. Signo † adscripto ea uerba, quae ab usu iam uidentur remota fuisse, denotauimus.

CgL. = Corpus glossariorum Latinorum, confecit G. Goetz.

c. I 1, 8. Tergeminis tollere honoribus] Senator, consul, pr(a)etor, tribuni, <a>edilis, qu(a)estor, c . . . (censor?), patricius μ (= *Montepessulanus*)

c. I 2, 48. Ocior †] Velocior ν *CgL.* IV p. 264. V p. 573

c. I 4, 1. Vice] Alternatione ν

c. I 5, 1. In rosa] Rubedine α

c. I 5, 8. Nigros bene dixit uentos, quia ipsorum motione immutatio fi[e]t aeris ν

c. I 8 *tit.* Erotice uel laerchetice (= loedoretice) idest inuectiue ν

c. I 9 *tit.* Symboleutice idest consiliatiue ν

c. I 9, 23. Lacertis †] Brachiis ν

c. I 10 *tit.* Eucharistice idest glorificatiue ν

c. I 12 *tit.* Prosphonetice idest exclamatorie ν

c. I 13, 9. Vror] Tristor Γ

c. I 13, 18. Inrupta] Indissolubilis Γ

c. I 17, 7. Olentis uxores mariti] Aeyrologia est ut Virgilius (*eccl.* 7, 7): Vir gregis ipse caper deerrauerat et (*georg.* III 125): Quem legere ducem et pecori duxere maritum *cpξ*

c. I 22, 5. Syrtis] Loca inaquosa Γ

- c. I 22, 14. Esculus est arboris species, quae uulgo appellatur sorbarius *f*
 c. I 23, 1. Inuleo] Pullo cervino *r* Ceruino pullo *α*
 Anniculus ceruus *αλφ*
 c. I 23, 5. Ecbasis poetica *αλφ*; idest excursus uel euagatio *λφ*
 c. I 23, 12. Viragines dicimus illas uirgines, quae iam aptae sunt nuptui *f*
 c. I 25, 9. Inuicem] Singillatim *Γ*
 c. I 27, 10. Opuntia (*om. φ*) Locrense oppidum, quo (*om. λ*) erat aditus Auerni eundi (*sic*) ad infernum *λφ*
 c. I 27, 21. Sag<a>e dicuntur incantatrices a sagacitate *γ om. r*
 c. I 27, 23. Pritus rex habuit uxorem Anthiam nomine, quae amauit Bellerofontem; quem cum de stupro interpellasset et ille reniteretur, criminata est illum apud maritum. Ille eum ad Chimeram interficiendam misit, quam Bellerofons equo Pegaso insidens (*residens codd.*) interfecit, qui de sanguine Gorgonis natus est *λφ*
 c. I 28, 25. Particulam] Pugillum *λφ*
 Sic aduerbium adiuratiuum ut (*Verg. ecl. 9, 30*): Sic tua Grineos fugiant e. t. *γ (om. r)*
 c. I 28, 30. Inmeritis] Inculpabilibus *Γ*; *item c. I 17, 28 inculpabilem α*
 c. I 28, 31. Forset †] Pro forsan uel pro forsitan *λφ*
 c. I 29, 15. Loricis Hiberis] Catexoche (*sic*) figura discretiua *λφ cf. Porph.*
 c. I 34, 13. Insignem] Praediutem *Γ*; *item c. II 18, 12 Potentem] Praediutem Γ*
 c. I 35, 4. Funeribus] Luctibus *Γ*; *cf. CgL. V p. 296: funera] luctuosa*
 c. I 36, 12. Iuxta morem saltantium *Γ*
 c. I 36, 13. Voratrix meri *r*
 c. I 36, 18. Nouo] Nouiter reuerso *γ om. r*
 c. II 1, 17. Quasi fantasmaticos *λφ*
 c. II 1, 18. Litui †] Bucinae *λφ*
 c. II 3, 13. Huc †] Illuc *Γ item c. III 1, 34*
 c. II 3, 26. Sero enim an (= siue) mature moriaris, explebis sortem *Γ*
 c. II 5, 6. Iuuencae] Pro iuuenulae mulieris posuit *Γ*
 c. II 5, 23. Discrimen] Discretio *Γ*; *item discretionem r*
 c. I 18, 10
 c. II 7, 16. Aestuosis] Ebullientibus *Γ*
 c. II 8, 4. Vngui †] Vngula *Γ (cf. CgL. VII p. 382)*
 c. II 11, 7. Lasciuos amores] Flexuosos *Γ*
 c. II 11, 10. Vernis †] Pro uernalibus *Γ*

- c. II 12, 26. Facili saeuitia] Leui luctamine *ν*
 c. II 13, 2. Sacrilega manu] Violatrice *Γ*
 c. II 13, 11. Caducum] Ruinosum *Γ*
 c. II 14, 8. Tristi] Infernali *Γ*
 c. II 14, 13. Frustra †] Incassum *Γ*
 c. II 15, 2. Moles] Magnitudines aedificiorum *Γ*
 c. II 16, 40. Vulgus] Vilem turmulam *ν*
 c. II 17, 8. Tu es medietas meae animae *Γ*
 c. II 17, 18. 19. Scorpius] Qui est, ut dicunt, letale signum
 eo quod, qui in illo fuerint nati, citius moriantur *γ*
 c. II 18, 18. Sub ipsum funus] Sub ipso defectu uitae *Γ*
 Idest iam (eam *cod.*) capularis *γ* ... in extremis ... *γ*
 c. II 18, 26. Salis] Vadis *Γ*
 c. II 18, 34. Satelles Orci] Idest C(h)aron *α recent.* Idest
 miles, Cerberus scilicet *r* Cerberus miles *γν*
 c. II 19, 8. Metuende †] Timende *γ*; *CgL. V p. 537*: me-
 tu<i>] timeri
 c. II 19, 8. T(h)yrsi sunt generaliter omnes stipites ar-
 borum uel herbarum; dicitur autem ferre Liber pampineam
 hastam, pro qua t(h)yrsum hic posuit *f*, *cf. CgL. V p. 398*:
 tyrsus] hasta cum pampino
 c. II 19, 15. Non leni] Litotes: scilicet (sed *γ*) pr(a)e-
 cipiti *γ*
 c. II 19, 19. Viperino] Anguineo, species pro genere *Γ*
 c. II 19, 25. Choreis] Saltationibus *Γ*
 c. II 20, 6. Sanguis] Prosapia *Γ*
 c. II 20, 8. Idest non tenebor claustris infernalibus *Γ*
 c. II 20, 9. Tactus (= apoplectus) scilicet iam se dicit
 in formam cigni transire *Γ*
 c. II 20, 9. Transfigor in cignum: cignorum enim natura
 est, ut scabras pelles habeant (habitant *f*) in cruribus sine
 plumis, et si ab inferioribus ad superiora per crura manus
 ducitur, asperitas pellis sentitur; dum uero a superioribus ad
 inferiora, <a>equa ei (et?) plana dicitur *f*
 c. II 20, 22. Idest ne murmuraueris (= lamenteris) *Γ*
 c. III 1, 30. Fundus mendax] Infructuosus *Γ*
 c. III 1, 35. Redemptor] Emptor uel mutator *ν*
 c. III 1, 44. Costum] Pro omnibus pigmentis posuit *ν*
 c. III 2, 17. Repulsae nescius] Repulsionis ignara *Γ*
 c. III 3, 27. Pugnaces] Doctos pugna *Γ*
 c. III 3, 29. Ductum] Elongatum *Γ*
 c. III 3, 30. Protinus †] Deinceps *Γ*
 Granis] Inportabilis *Γ*
 Insultet] Libere superuagetur *Γ*
 c. III 3, 45. 16, 19. 17, 9. Late] Diffuse *Γ*; *CgL. IV p. 104*
 c. III 4, 12. Palumbes] Agrestes columbae *Γ*

- c. III 4, 17. Viperis] Pro quolibet diro serpente Γ
 c. III 4, 47. Diuos] Superos uel semideos Γ
 c. III 4, 55. Euulsis] Eradicatis Γ
 c. III 4, 56. Audax] Pr(a)esumptuosus Γ
 c. III 4, 57. Aegida] Capud Gorgone ν
 c. III 5, 6. Hostium] ὙΠΕΡΒΑΤΟΝ. Sic ordinandum:
 Et hostium socerorum in armis consenuit (consinuit γ). Nam
 illa per exclamationem in medio, quae Graece dicitur diameses
 (= δὴ μέσης), inlata sunt: Pro curia inuersique mores! γ (nil
 nisi: Ordo: hostium socerorum r)
 c. III 5, 19. Delubris †] Templis ν
 c. III 5, 35. Lacertis †] Brachiis Γ *CgL.* VI p. 617
 c. III 5, 49. Atqui] Certe γ, cf. *CgL.* IV p. 8 et 481: at-
 quin] certum est.
 c. III 6, 1. Inmeritus] Inculpabilis Γ
 c. III 6, 9. Bis †] Duabus uicibus Γ
 c. III 6, 13. Occupatam] Inuasam Γ
 c. III 6, 40. Arbitrium] Iussionem Γ
 c. III 6, 42. Mutaret] Ampliaret Γ
 c. III 7, 2. Fauonii] Zephiri Γ *CgL.* V p. 361
 c. III 7, 8. Insomnis] Peruigil Γ *CgL.* IV p. 98
 c. III 7, 20. Fallax] Deceptor Γ; cf. *CgL.* IV p. 341: fal-
 lax] decipiens
 c. III 7, 21. Frustra †] Nequiquam Γ
 c. III 8, 8. Ictu †] Lapsu Γ
 c. III 8, 10. Corticem] Coopertorium Γ
 Adstrictum] Superlitum Γ
 c. III 8, 11. Amphorae] Vasis uinari Γ
 c. III 8, 15. Esto †] Pro sit Γ
 c. III 9, 10. Modos] Cantilenas Γ
 c. III 9, 15. Bis patiar mori] Idest biothanata fieri b
 c. III 9, 18. Cogit] Coadunat Γ
 c. III 9, 21. Quamquam †] Quamuis Γ *CgL.* IV p. 460
 et 383
 c. III 10, 6. Satum †] Plantatum Γ
 c. III 10, 7. Glaciet] In glaciem stringat Γ
 c. III 10, 9. Ingratam] Abhominabilem Γ
 c. III 10, 13. O] Aduerbium optandi Γ
 c. III 10, 18. Anguibus †] Serpentibus Γ; *CgL.* VI p. 69.
 c. III 11, 2. Mouit] Mouere (*leg.* moueri) fecit Γ
 c. III 11, 13. Tigres] Animalia uelocissima Γ; cf. *CgL.*
 III p. 523: tigris] bestia uelox
 c. III 11, 19. Sanies] Corruptio (sc. sanguinis) Γ; cf. *CgL.*
 IV p. 281: saniem] corruptionem sanguinis
 c. III 11, 21. Ixion Tityosque] Gigantes fuerunt Γ
 c. III 11, 24. Mulces] Refoues Γ

- c. III 11, 35. Splendide mendax] Pulchrum enim est pro
iustitia mentiri Γ
- c. III 11, 45. Saenis] Inportabilibus Γ
- c. III 11, 52. Scalpe †] Caela Γ
- c. III 13, 14. Canis †] Antralibus Γ
- c. III 14, 24. Abito †] Vade Γ
- c. III 15, 8. Ostendit . . . filia(m) eius uirosam esse γ
- c. III 15, 12. Lasciuae] Petulcae Γ
- c. III 16, 19. Conspicuum] Toruum Γ
- c. III 16, 28. Sufficit mihi pusillitas mea δ
- c. III 17, 2. Quando] Siquidem Γ
- c. III 17, 12. Augur] Diuinatrix pluuiæ Γ
- c. III 18, 4. Aequus] Non nocius Γ
- c. III 18, 10. Annualia festa Γ
- c. III 18, 14. Etiam insensibilia laetantur Γ
- c. III 19, 12. Miscentur] Propinantur Γ
- c. III 19, 16. Metuens] Nomen est, et ideo genitium
trahit Γ
- c. III 19, 26. Vespero] Occidentali Lucifero Γ
- c. III 19, 28. Lentus] Adhaesibilis Γ
- c. III 20, 14. Odoratis] Vngentatis Γ
- c. III 22, 1. Venatrix Γ
- c. III 23, 10. In nemorosis locis Γ
- c. III 23, 16. Fragili] Brisili Γ
- c. III 23, 18. Sumptuosa] Fluxa Γ
- c. III 24, 17. Apud nos quidem odiunt (cf. *CgL.* VII p. 15)
nouercae filios alienos, apud illos uero eos ita nutriunt et
diligunt ut filios, non ut filiastris (cf. *CgL.* VI p. 451) αβ
- c. III 24, 31. Bonos, inquit, homines et omni uirtute
plenos, quos incolumes uidemus per inuidiam odientes, mor-
tuos qu(a)erimus γ
- c. III 24, 32. Ex oculis] Ex intellectibus r
- c. III 24, 39. In cristallum coactae Γ
- c. III 24, 62. Improbæ] Inexplebiles Γ
- c. III 26, 5. Laeuum †] Sinistrum Γ; *CgL.* VI p. 620
- c. III 26, 6. Lucida] Luciflua Γ
- c. III 27, 1. Parrae] Parua auis est Γ; cf. *CgL.* III 319 et
518: parra modica] αἰνυδὸς μικρὸς
- c. III 27, 1. Recinentis †] Recantantis Γ
- c. III 27, 23. Nigri] Nociui Γ
- c. III 27, 27. Beluis] Caetibus marinis Γ; *CgL.* IV p. 29:
cetus] belua marina
- c. III 27, 30. Opifex] Operatrix δ
- c. III 27, 31. Sublustris nox dicitur, quando luna parum
lucet αβ
- c. III 27, 52. Nuda] Sine adiutorio Γ

- c. III 27, 63. Erile †] Dominicum Γ
 c. III 28, 7. Horreo] Penu, promptuario Γ
 c. III 28, 8. Amphoram †] Cadum Γ
 c. III 29, 8. Iuga] Territoria in collibus (montibus b) sita Γ
 c. III 29, 15. Auleis] Cortinis Γ; cf. *schol. a. p.* 156. *CgL.*
 IV p. 406.
 c. III 29, 43. Vixi] Quiete degui Γ
 c. III 29, 57. Mugiat] Reboet Γ; cf. *CgL. V p.* 239: re-
 boant] remugiant
 c. III 29, 61. Addant] Augmentent Γ
 c. III 30, 7. Libitinam] Capulum Γ
 c. III 30, 10. Violens] Impetuosus Γ
 c. III 3, 6. Deliis] Apollineis Γ
 c. III 3, 12. Aeolio carmine] . . . quinque autem sunt
 characteres sermonum: Atticus, Asianus, Aeolius, communis,
 Rhodius. Ex his quidam lirici caractere Aeolio sunt usi γ
 c. III 4, 1. In perihodo principii huius duplicem facit
 comparationem γ
 c. III 4, 17. Reti] Gens Galliarum r
 Retii, Vindelici, Norici (nonci *cod.*), Illirici et Baguarii
 unum sunt α
 c. III 4, 29. Sententialiter dicit Γ
 c. III 4, 34. Rectique cultus] . . . informationes intel-
 lendum est Γ
 c. III 4, 38. Metaurum] Fluvius Galliae, alii dicunt
 Italiae Γ
 c. III 4, 51. Sectamur ultro] Peruerse Γ
 c. III 4, 64. Est autem iuxta Thebas desertum omnibus
 monstris plenum. Sunt enim ibi onocentauri, leones, lamiae,
 draconum et omnia monstrorum genera α; cf. *quae de Antonio*
Eremita narrantur
 c. III 4, 65. Merso mersas pr(a)eteritum perfectum (*om. r,*
non γ E) mersaui facit, et est actiuum; alterum autem uerbum
 mergo mergis pr(a)eteritum perfectum (*om. r E*) mersi facit, et
 est neutrum Γ
 c. III 5, 19. Volitant] Commeant Γ
 c. III 5, 24. Numquam criminosis poena differtur Γ
 c. III 6, 18. Nescios fari] Infantes perifrasticos dicit Γ
 c. III 6, 21. Victus] Flexus Γ
 c. III 6, 28. Agyieu] Villanus, quia in uillis eius statu-
 erant Γ
 c. III 6, 39. Quia omnia crescunt cum luna Γ
 c. III 7, 4. Flumina praetereunt] . . . Aliter pr(a)etereunt
 intracurrunt ac per hoc non transcendunt Γ
 c. III 7, 21. . . . cum de te absque ullo fuco splendide et
 lucide iudicauerit Γ

- c. III 7, 25. . . . Licet ad uitam reuocatus [dicatur]
 Hippolytus tamen hac potuit non luce teneri (hipolitus non
 tamen diu potuit hac luce teneri γ, hypolitus non tamen diu
 potuit in hac luce teneri γ) Γ
- c. III 9, 2. Verticosus est iste fluuius Γ
- c. III 12, 2. Vt alibi (*Verg. Aen.* I 57): Mollitque animos
 uentorum Γ
- c. III 12, 10. Pan curat oues (*Verg. ecl.* 2, 32 sq.): Pan
 deus Arc[h]adiae Γ
- c. III 12, 17. Onix] Ampulla est marmorea quam dicunt
 Gr(a)eci onixen, aut certe mensura est ipsius pigmenti Γ
- c. III 12, 17. Cadum] Orcam; ut (*Verg. Aen.* I 195): Quae
 deinde bonus cadis honerarat Acestes Γ
- c. III 13, 25. Annositate similem fecerunt te fata uetu-
 lae (om. γ) cornicis Γ
- c. III 14, 33. Quoniam coniecturale est, utrum propter
 religionem Caesaris uicerit Drusus Genaunos Γ
- c. III 15, 6. Signa] Vexilla aquilarum et draconum ν
- c. III 15, 20. Inimicat] Statius in secundo libro: Inimicent
 classica turmas r = *Theb.* II 419
- c. III 15, 21. Danubium] Fluuius Germaniae Γ
- epo. 1, 27. Sidus feruidum] Scilicet Cancri f
- epo. 1, 34. Nepos] . . . uel etiam a nepa serpente (-q f)
 qui omnes deuorat natos praeter (propter *cod.*) unum (ninum
cod.) qui latenter in setis dorsi eius inuadit f
- epo. 2, 9. Adulta] Incrementata b
- epo. 2, 13. Inutiles] Idest steriles, infructuosos Γ
- epo. 2, 15. Pressa] Eliquata Γ
- epo. 2, 19. Admiratiue bf
- epo. 2, 45. Cratibus textis] Caulis septis Γ
- epo. 2, 47. Quod autem 'horna' dixit, ad idioma rusticae
 pertinet simplicitatis Γ
- epo. 2, 53. Afra auis] Idest gallina maior ν
- epo. 2, 65. . . . familiares ν
- epo. 3, 2. Fregerit] Strangulauerit ν
- epo. 5, 17. Caprificus arbusculum est (est arbusculum ν)
 nascens in parietibus (in p: n: ν), et dicitur quasi caprarum
 ficus, quod rustice dicitur caprifolium Γ (ν om. quod — capri-
 folium)
- epo. 5, 19. Ranae] Idest bufonis ν
- epo. 5, 28. Echinus] Genus maritimi animalis, quod nauim
 cui adh(a)eserit stare immobiliter facit. Est autem hispidum
 paruumque r
- epo. 5, 40. Pupulae †] Vel pupillae quas dicimus oeu-
 lorum esse ν
- epo. 5, 58. Suburanae canes] A ciuitate uel platea ν

- epo.* 5, 84. Lenire] Lenibat Γ
epo. 5, 84. Voces impias] Incantatrices b
epo. 6, 6. Vis] Efficacia Γ; *cf. epo.* 17, 75: Insolentiae
leg. Inpotentiae] Quasi nouae potentiae, efficaciae Γ
epo. 6, 9. Comparat illum nugaci et guloso cani, qui ut
 horribili uoce semel aut bis implet nemus, si odoratur cadauer,
 desistit persequi feram, com[m]edens cadauer. Ac per hoc
 datur intellegi Cassium edulio a detractationibus cessare r
epo. 6, 16. Vt puer inuindicatus plorabo Γ
epo. 7, 2. Enses conditi] iam in uagina constituti Γ
epo. 9, 16. Conopeum est genus retis uel tentorii ad pro-
 hibendos culices (Γb) et muscas abigendas (b)
 Conopeum] Rete muscarum α; *CgL.* V p. 350
epo. 9, 36. Metire nobis Caecubum] Aut quod dicunt
 plebei mensuram Γ
epo. 12, 12. Tenta cubilia] Cortinas in cubilibus tentas b
epo. 12, 12. Tectaue] Stragulis cooperta Γ
epo. 12, 23. Aequales] Co<a>euos b
epo. 13, 10. Leuare] Ἐπινοῦνται γ, *CgL.* II p. 120: leuat]
 νοῦνται
epo. 13, 16. Caerula] Marina aut cyanei coloris Γ; *CgL.*
 II p. 95: caeruleum] καίανον. IV p. 318: caeruleo] marino
 colore
epo. 14, 3. Lethaeos] Obliviales r
epo. 15, 21. Vnde etiam Apuleius dicit similiter animam
 suam fuisse in corpore asini et meminisse deuexisse plurima
 sagmata et onera in Egiptum. Vnde etiam facit librum quen-
 dam, quem appellat de aureo asino f
epo. 16, 6. Alobrox idest Burchundio α, *cf. Holderi alt-*
celt. Sprachschatz I 103; Allobrox Burgundio *CgL.* VI p. 52
epo. 16, 6. Ipsi Galli Rufi qui et Sequa<ni> . . . aut a
 Vesontio ciuitate b, *cf. CgL.* V p. 500: Allobroga Gallus rufus
epo. 16, 17. In Burgundia Massiliam condiderunt s
epo. 16, 45. Caulis autem generale nomen est omnium
 herbarum uel arborum omniumque fruticum. Inde legimus
 (*euang. Matth.* 24, 32): Cum iam uiderimus caiculo<s>
 foliorum procedere, scitote, quia <a>estas affinis est, idest
 prima arborum folia. Legimus etiam in historiis Romanorum,
 quod, si quis eorum uulnus in praeliis (impliis f) excepisset,
 domestico caule curabatur f
epo. 16, 49. Multra feminini generis est in singulari nu-
 mero. Virgil. (*eccl.* 3, 30): Bis uenit ad multram binos a. u. f.
 In plurali autem numero neutri, sicut hoc loco. Est autem
 multra uas, ubi pressum recipitur. Mu<l>trale uero locus est,
 in quo mulgentur pecora f
epo. 17, 1. Efficaci] Perfectrici arti magicae Γ

- epo.* 17, 37. Cum fide] Sine praetermissione Γ
epo. 17, 51. Obstetrix] Quae obstat dolori parturientis Γ
epo. 17, 71. Norica ipsa est Venetia ḡ
epo. 17, 79. Viuificare ḡ
c. s. 54. Secures] Quia illo (ille *cod.*) tempore magnates
 eas deferebant *f*
c. s. 64. Corporis artus] Περιφορεστικῶς corpora Γ
s. I 1, 10. Sub galli cantum] Gallicinio ipso Γ; *cf. CgL.*
 VI *p.* 482
s. I 1, 19. Mutatis professionibus uestris Γ
s. I 1, 43. Comminuas] Minutatim consumas Γ; *cf. CgL.*
 VI *p.* 239
s. I 1, 53. Granaria] Repostoria Γ
s. I 1, 75. Veste, calciamentis et lauacro Γ
s. I 1, 99. Hic libertam pro amica quidam accipiunt,
 alii uero libertam Γ
s. I 1, 107. Rectitudo *ν*
s. I 2, 1. Venditrices Γ
s. I 2, 19. Expensam Γ
s. I 2, 27. Pastillos] Timiamatis *νψζ*. Ex uipera fiunt
 pastilli, qui tiriaci (= θηριακοί) uocantur a Grecis; posuit
 autem pro quolibet odore Γ *cons. F*
s. I 2, 29. Instita] Limbus quod et fresum potest accipi Γ
cons. f πέζζα *γ*; *cf. CgL.* II *p.* 400. περιπόδιον, quod togae sub-
 suebatur, quo matron<a>e utebantur *γ*
s. I 2, 32. Macte] Cresce Γ
s. I 2, 34. Ad prostibulum ire *ν*
s. I 2, 35. Permolere] Perstuprari *F*
s. I 2, 45. Testes] Testones *Fz*
s. I 2, 63. Togata] Plebeia, quia matronae stola uteban-
 tur, plebeiae toga Γ
s. I 2, 81. Apostrofam facit ad puerum *f*
s. I 2, 83. Sine fucis] Sine extrariis ornamentis Γ
s. I 2, 98. Lectica genus uehiculi est matronarum, ubi
 totum corpus continetur, ita ut operari inibi possit, habens
 hinc inde fenestras *Fz*
s. I 2, 98. Cinifiones] Ministri calamistrorum *νζ*
s. I 2, 99. Cois] . . . uocantur alio nomine tricaptae (*cf.*
CgL. V *p.* 517 et 581) seu multicia (*CgL.* VI *p.* 715) et teristria
 (tonstria *φ*) *Fz*
s. I 2, 123. Gibberosa Γ
s. I 2, 126. Egeria] Nympha uxor Numae Pompilii Γ
s. I 2, 130. Ancilla conscia conciliatrix Γ
s. I 2, 133. Pereant] Propter redditionem stupri *ν* quod
 timent adulteratores *z*

- s. I 3, 37. Filix] Herba incommoda Γ
s. I 3, 40. Polyp[p]us genus est piscis marini maximam
delectationem suo esu praestans F
s. I 3, 45. Male parvus] Dedecorose parvus, quia semi-
pedalis fuit γ
s. I 3, 54. Subportatio uitiorum z
s. I 3, 56. Incrustare] Stagnare γ
s. I 3, 59. Vulnerabile Γ
s. I 3, 80. Patinam] Scutellam FDzvf
s. I 3, 100. Mutum . . . pecus] Inrationabiles DFz
s. I 3, 102. Vsus] Indigentia Γ
s. I 3, 119. Scutica . . . est flagellum puerorum ex corio,
quod alio nomine angulla uocatur DFz
s. I 3, 127. Crepidas] Genus calciamentorum γ, DF add.:
singularis forma (sic), idest utrique aptum pedi
s. I 3, 131. Taberna] Idest tuguriunculo Ff
s. I 3, 133. Inuehitur . . . irrisorie z
s. I 3, 134. Fuste] Clauali r; cf. CgL. IV p. 216
s. I 4, 12. Garrulus] Superfluus Γ cons.v; cf. CgL. VI p. 484
s. I 4, 21. Spontanea uoluntate DFf
s. I 4, 21. Bonorum . . . poetarum carmina cum imaginibus
ipsorum in bibliotheca Apollinis recondebantur et insuper
aut(h)entici eorum DFf
s. I 4, 22. Delatis] In armarium vD
s. I 4, 32. Summa] De cumulo capitali F
s. I 4, 38. Agedum] Terentianum est istud, idest age
adhuc Ff
Vsitata locutio apud Terentium vD
s. I 4, 101. Afore †] Aut abesse aut afuturum esse Γ
s. I 5, 3. Forum] Mercatum DF
s. I 5, 8 sq. Haud animo aequo expectans comites] Quia
illi manducabant DF (Francog. manger; K. gramm. Aufs. 125)
s. I 5, 12. Appelle] Applicata Γ
s. I 5, 25. Repimus] Ambulauius Γ; cf. CgL. IV p. 422
s. I 5, 32. Ad unguem factus] Ad lineam probatissimus Γ
s. I 5, 36. Vatillum] Diminutium a uas[a]e f; cf. CgL.
V p. 442
Turibulum D; cf. CgL. V p. 492
s. I 5, 49. Pila] ΦΗΡΑ (= σφαίρα) γ; cf. CgL. VII p. 88
s. I 5, 61. Quia morbum cancerum habuit, qui solet fieri
in Campania D
s. I 5, 73. Vaga] Epitheton DFvf
s. I 5, 87. Est] S. possibile DFf
s. I 6, 17. In titulis] Scilicet maiorum Γ
s. I 6, 39. Deicere] Proceleumaticus L
s. I 6, 42. Plostra] Plaustra Γ; cf. CgL. VII p. 97

- s. I 6, 43. Clamosum in causis agendis *DF*
 s. I 6, 49. Forsit †] Forsitan *Γ*
 s. I 6, 57. Infans] Ineloquens *DFv*; *CgL. IV p. 93*
 s. I 6, 59. Satyreiano] Idest Alamanno *u*
 s. I 6, 68. Lustra] Popinas meretricum *Ff*
 Lupanaria, alii dicunt popinas *Γ*
 s. I 6, 87. Questus] Causatus *DFvf*; *CgL. V p. 273*
 s. I 6, 97. Sellis] Praefectura *DFv*
 s. I 6, 106. Eques] Sessor *γ*
 s. I 6, 117. Echinus] Ampullam uitream significat *Ff*
 Vitrea ampul<1>a *v*
 s. I 6, 124. Natta] Nomen tenacissimi usque ad immun-
 ditiam *Γ*
 s. I 6, 126. Sol acrior] Hora sexta *DF*
 s. I 6, 127. Dicitur enim in medicinalibus libris, quod
 cibi tempore Caniculae auide sumpti infirmitatem generant *DF*
 s. I 6, 128. Domesticus] Domi constitutus *Γ*
 s. I 7, 2. Hibrida] Ac si diceret semicanis *Γ*
 s. I 7, 3. Per lippos ... significat tabernas medicorum *DF*
 s. I 7, 10. Molesti] Calumniosi *Γ*
 s. I 7, 24. Salubres] Non nociuas *DFv*
 s. I 8, 1. Inutile] Nulli fabric<a>e aptum *DFf*
 Null<a>e rei aptum *v*
 s. I 8, 2. Faber] Carpentarius *v*; *CgL. VI p. 184*
 s. I 8, 9. Conseruus] Pro conpauper *Γb*
 Funerator *DFvf*; *CgL. II p. 348*
 s. I 8, 9. Arca] Pro loculo *Γ*
 s. I 8, 19. Has] Cantatrices *f*
 s. I 8, 33. Hecaten] Dea inferni centum potestatum *DFv*
 s. I 8, 46. Pepedi] *Ἀνέπαρδον γ*
 s. I 8, 48. Caliendrum †] Idest galerum *DFvf* (galeri-
 cum *Porph.*)
 s. I 8, 50. Vincula] Ligamina maleficii *DFvf*
 s. I 9, 11. Ira excerebratus *DFv*
 s. I 9, 15. Vsque] Iugiter *Γ*
 s. I 9, 19. Non sum piger] Idest possum multum am-
 bulare *Γ*
 s. I 9, 37. Post transgressionem placiti et fideiussores lege
 coartantur et maiora redduntur *DFv*
 s. I 9, 39. Haud †] Non *F*; *CgL. VI p. 513*
 s. I 9, 57. Hodie] Propter unum diem *DFv*
 s. I 9, 64. Lentissima] Flexibilia *Γ*; *CgL. IV p. 106*
 s. I 9, 70. Curtis] Recutitis *Γ*; *cf. CgL. VII p. 189*
 Qui pellicula imminuti sunt *Γ*
 s. I 10, 35. Numerositate *DFvf*

- s. I 10, 51. Plura relinquendis] Ab his, quae relinquenda sunt *DFvf*
s. I 10, 71. Scaberet] Scalperet *Γ*; cf. *CgL.* VII p. 237
s. I 10, 75. Vilibus in ludis] Apud librarios in scholis *Γ*
s. I 10, 82. Valgius et] Figura ἀναστροφῆ *Γ*; cf. II 3, 41.
s. I 10, 91. In conuenticulo puellarum *DF*
s. II 1, 3. Similis] Accusatio casu *Γ*
s. II 1, 13. Pila dicuntur arma in summitate rotunda in modum cunctorum (= contorum), quibus utuntur Hungri *gloss. recent.* φ; cf. *CgL.* IV p. 553: pilus] contus
s. II 1, 20. Palpor] Blandior *Γ*; cf. *CgL.* IV p. 135
s. II 1, 25. Pugnis] Cestibus, pugillatu *Γ*
s. II 1, 60. Metuo siquidem ne etc. *DF*
s. II 2, 14. Inanis] Famelicus *E*
s. II 2, 23. Posito pauone in mensa et orniche (ornithe = gallina) *DFv*; cf. *CgL.* II p. 387
s. II 2, 24. Tergere] Fricare *DFv*
s. II 2, 40. Arpiis] Auibus *Ff*; cf. *CgL.* V p. 299: nomina uolucrum
s. II 2, 43. Aegrum] Crapulatum *DFvf*; cf. *CgL.* VI p. 283
s. II 2, 43. Rapulum genus radices (herbae *D*) est *DF*
s. II 2, 43. Plenus] Sator *F*; cf. *CgL.* VII p. 89 *Loewe*
Prodom. p. 410
s. II 2, 44. Oleis] Pro oliuis *γ*
s. II 2, 57. Oleas] Oliuas *Γ*; *CgL.* IV p. 132
s. II 2, 57. Est] Comedit *DF*
s. II 2, 58. Mutatum . . . uinum] Defecatum cξ Reaedificatum uetustum *DF*
s. II 2, 70. Parcitas *vf*
s. II 2, 76. Pituita] Longa causa metri *L*
s. II 2, 88. Dura ualetudo] Infirmitas *DF*
s. II 3, 4. Sermonem] Pr(a)edicatione *Γ*; cf. δμῖλα: *CgL.*
VII p. 260
s. II 3, 5. Quid facies in sollemnitatibus (sollēpn:) *Ff*
s. II 3, 8. Est endiadin figura *F*
s. II 3, 11. Stipare] Artare horum librorum *Γ*; cf. *CgL.* VI p. 98
Menandro] Deba<ch>anti *Γ*
s. II 3, 14. Syren sine Syrena (cf. *CgL.* VII p. 273) piscis est marinus, qui suauitate suae cantilenae decipit nautas, quam posuit hic pro delectatione otiositatis *Ff*
s. II 3, 19. Fracta] Minutata *Fv*
s. II 3, 21. Causa pretiositatis *Ff*
Mercurius . . . preest mercatoribus, unde dictus est quasi mercatorum kyrios idest dominus *Ff*
s. II 3, 22. Fusum] Fusile *DF* (cf. *CgL.* VI p. 479)

- s. II 3, 26. Sicut negotiatores et cociones transeunt de uno loco ad alium locum, qui et arriblatones dicuntur lingua Romana *Ff*, cf. arrabo = pignus; *CgL*. VI p. 97
- s. II 3, 30. Let(h)argicus] Cardiacae passio *v*
- s. II 3, 45. Formula] Chrisippi regula *Γ*
- s. II 3, 69. Nodosi] Argumentosi *E* cons. *Ff*
Nodositates in iudiciis adinuenerunt *Ff*
- s. II 3, 106. Scalpra, idest G(race) calopodes *F*
Scalpra] Kalepodas *v*
- s. II 3, 107. Mercaturis] Mercimoniis *vf*; cf. *CgL*. VI p. 694
- s. II 3, 117. Stramentis] Straminibus *Fvf*; cf. *CgL*. VII p. 298
- s. II 3, 118. Stragula] Pretiosa, plumario opere facta, quae et forum, idest culcita Greisca (*sic*) *Ff*
Pretiosa, opere polimitario facta *γ*
- s. II 3, 126. Tinea capitis (*CgL*. III p. 598), quae solet provenire, dum caput negligitur pectinando et lauando *F*
- s. II 3, 144. Trulla] Aut uimineum aut fictile (*futile cod.*) uas *E*
Vas fictile *γ*
- s. II 3, 148. Excitat] Sanat ab infirmitate *F*
- s. II 3, 155. Oriza genus est subtilissimae pollinis, idest farinae, unde cum oleo et pigmentis tisanae fiunt satis congruae infirmis *γF*
- s. II 3, 156. Octussibus] Octo quadrantibus *Γ*
Octo assibus; hic octussis *Γ*
- s. II 3, 229. Scurris] Istrionibus Tuscis (*tocus cod.*) *f*, cf. *CgL*. II p. 592: scurra] imrisio (*istrio susp. K.*)
- s. II 3, 229. Notandum neutro genere macellum *Γ* (cf. *CgL*. VI p. 665)
- s. II 3, 241. Bacam] Vnionem albam *Γ* Vnionem *f*
- s. II 3, 242. Iaceretue cloacam] Tð[m] ue πρὸς τὸ cloacam iungendum *γ*
- s. II 3, 245. Inpenso] Magno pretio, ἀμέτορος *γ*
- s. II 3, 251. Trimus] Τριετής (*τριαυτης et τριλιτης codd.*) *Γ*; *CgL*. II p. 201
- s. II 3, 255. Cubital] Cervical *Γ*; cf. *CgL*. II p. 463: cervical] ὑπαγκώνιον
- s. II 3, 257. Inpransi] Antitheton potus *Γ*
- s. II 3, 272. Semina ex malis sorbiculatis (*sorbillatis susp. K.*) duobus primis compressa digitis mittere in cameram *F*
- s. II 3, 321. Poemata] Quod est fomes insani(a)e *Γ* (*ex Augustino*)
- s. II 4, 14. Rotunditas ouorum strictior callosa dicitur *Γ* *ibid.* Vitellum] Ἀέκυνθον (*ANKYTON cod.*) *γ*; cf. *CgL*. II p. 210

- s. II 4, 28. Mitulus] Ἡ χήμη γ (HXIBAC *cod.*)
s. II 4, 32. Murice] Τῷ πορφύρεῳ (τωποΛΡΦΥΡΙCO *cod.*) γ,
CgL. II p. 131
s. II 4, 32. Peloris] Genus est piscis Γ
s. II 4, 34. Pectinibus] Genus piscis Γ; uel lecuste (*leg.*
locustae) *add.* γ
s. II 4, 40. Iligna] Ilicina Γ
s. II 4, 42. Laurens] De Laurentio solo Γ
s. II 4, 47. Crustula] Placentam tenuem Γ
Promit] Adinuenit Γ
s. II 4, 58. Squillis] Genus piscis Γ; *CgL.* V p. 654
s. II 4, 60. Hilla sunt andullae uel salsicia, quae et
Lucanica dicuntur λ
s. II 4, 66. Byzantia orca] Orca Constantinopolitana Γ
s. II 4, 80. 'Grauis limus' multae sordis Γ
Veteri †] Antiquo uasi Γ
s. II 4, 81. Scobs est quod de terebello (*CgL.* V p. 396)
exponitur (*cf. CgL.* II p. 240: scobis] ἀπόπρισμα ἡ τοῦ ξίνημα),
Theotisca lingua urpora dictum *gl. x* (= *Dorvillian. Horat.*),
uide editionis nostrae Horat. secundae uol. I praef. p. XLI; cf.
commentator Cruqu. 1573 p. 361: Scobe] Hic scobis et haec
scobes dicitur rasura serrarum, Graece πρίσμα; Theotisca
lingua urpora
s. II 4, 83. Palma] Pro scopis posuit, scopis lutulentis uel
dolabris γ
s. II 4, 90. Memori] Memorioso Γ; *CgL.* IV p. 452
s. II 5, 5. O ueridice Γ
s. II 5, 40. Omaso †] Omento Γ Panza f
s. II 5, 48. Adrepe] Inuade, προσέπρισον Γ (*sed ρον uel ron*
pro ρον codd.); *cf. CgL.* II p. 417: προσερείζω] *acesso; leg.*
προσερείζω] accedo
s. II 5, 72. Laudes] Τῆς θεραπ<ε>ίας Γ
s. II 5, 75. Scortator] Mulierarius Γ
s. II 5, 80. Culinae] Coquinae Γ; *cf. CgL.* VI p. 276
s. II 5, 88. Institerat] Se ingesserat Γ
s. II 5, 90. Morosum] Δόσκολον Γ; *CgL.* II p. 281
s. II 5, 90. Vltra] Ἐπιπολύ (*επιπολυ cod.*) γ
s. II 5, 100. Cum quodam merore pronuntia propter
pathos Γ
s. II 6, 2. Iugis] Iuncti<m> fluentis Γ
s. II 6, 18. Ambitio] Discursus circa amicos Γ
s. II 6, 47. Per totum hoc tempus] Per septen<n>ium
uel octennium γ
s. II 6, 69] Legibus insanis] Epitheton Γ
s. II 6, 83. Attentus] Festinus Γ

- s. II 6, 89. Lolium] Zizania Γ; *CgL.* VI p. 653: lolium]
ζιζάνιον
 s. II 6, 99. Verniliter] Pro adulatorie *Fεz*
 s. II 6, 105. Hoc canistrum et hi canistri *εfz*
 s. II 7, 5. Quando] Siquidem *ε*
 s. II 7, 8. Obnoxia] Debitritia *fz*
 s. II 7, 15. Scurra] Ioculator *z*
 s. II 7, 16. Contundit] Propter metrum corripuit Γ
 s. II 7, 30. Ac] Si, *ἐπὶ κοινῶν* Γ
 s. II 7, 38. Ventre leuem] Glutonem Γ; cf. *CgL.* VI
 p. 497
 s. II 7, 49. Verbera caudae] Veretri pulsationes Γ
 s. II 7, 80. Collectionibus probat etc. Γ
 s. II 7, 87. Vitiositas Γ
 s. II 7, 108. <A>egrum cruditatibus Γ
 s. II 7, 109. Vnam] Racemum breuem Γ
 s. II 8, 8. Radices] *ῥίζαναι* Γ
 s. II 8, 8. Rapula] *ῥάπυς* Γ Rapa Γ
 s. II 8, 12. Sublegit] *ὑπελέξατο* Γ
 s. II 8, 22. Vmbras] Parasitas, quia gluttones sunt quasi
 umbrae *z*
 s. II 8, 39. Vinaria] Oenophora Γ; cf. *CgL.* VII p. 16
 s. II 8, 42. In iuscello Γ
 s. II 8, 45. Ius] *ζωμός* Γ; *CgL.* VI p. 612
 s. II 8, 51. Inulas] *ἐλένια* Γ; *CgL.* VI p. 599
 s. II 8, 77. Soleas] Idest calceos, quod vulgo scapinos *z*
 s. II 8, 88. Anseris] [li]gant<a>e *z*; cf. *K. Thiere des class.*
Alt. p. 303
 epi. I 1, 31. Per chyragram idest pestem manuum para-
 lisis signat *v*
 epi. I 1, 54. Ianus] Tres statu<a>e in mercato erect<a>e
 erant in memoriam totidem negotiatorum nominatissimorum *v*
 epi. I 1, 57. Confirmative Γ
 epi. I 1, 71. Conciuis *r*; *CgL.* VI p. 249
 epi. I 1, 78. Venentur] ΘΗΡΟΗΝ (= *θηρῶεν*) *r*; cf. *CgL.*
 VII p. 400
 epi. I 1, 78. Feminae malae post mortem uirorum suorum
 quam maxime seruiunt uoluptati *v*
 epi. I 1, 80. Mensuum (*pro* mensium) *r*
 epi. I 1, 85. Festinantis] Ire illo Γ
 epi. I 1, 88. Celibe uita] Hoc est casta uita *v*
 epi. I 1, 95. Subucula] Idest cedula *v*
 Sacerdotalis linea *α*
 epi. I 1, 101. Solemnis a soleo, soles secundum Isidorum;
 sollemnis ab eo, quod est solum, idest totum, lingua Osc[h]o-
 rum *F*; cf. *Isid. orig.* XVI 25, 14

- epi.* I 1, 101. Sollemnia] Communia, inreprehensibilia Γ
epi. I 1, 108. Pituita[e] propri[a]e flegma capitis *r*; *cf. CgL.*
 IV *p.* 272
epi. I 2, 7. Collisa] Συνέκρωγε (CYHERPΩΓΗ *cod.*) γ Pene desolata *v*
epi. I 2, 18. Exemplar] "Εκτυπον Γ (ἀντίτυπον *CgL.* II *p.* 230)
epi. I 2, 22. Inmersabilis] Infatigabilis Γ
epi. I 2, 23. Sirenum] Pro Sirenarum Γ
epi. I 2, 26. Sus †] Porca Γ; *CgL.* II *p.* 322; *cf. K. gramm.*
Aufs. p. 84
epi. I 2, 28. Alcinoi] Mendaces uel mutatores *F*
epi. I 2, 32. Insultatores et raptores *v*
epi. I 2, 39. Est †] Comedit *ε*
epi. I 2, 51. Passiones *v*
epi. I 2, 54. Cassa sunt omnia bona, quae possidet is qui his nescit uti *v*
epi. I 2, 67. Desudat uenationibus *v*
epi. I 2, 69. Similiter puer disciplinam, quam (qua?) imbutus fuerit in pueritia, <non> facile amittet, sicut de Alexandro legitur, qui Meleandrum pedagogum pede uiciosum dum in pueritia imitatus esset, postea non amisit *r*
epi. I 3, 30. Scribere] Idest remandare *v*
epi. I 5, 7. Supellex] Substantiola *ε*
epi. I 5, 22. Toral †] Coopertorium *r*
epi. I 5, 23. Lanx †] Discus Γ; *CgL.* II *p.* 121. 278. 519:
 lanx] δίσκος
epi. I 5, 31. Per posticium (*CgL.* VII *p.* 111) ingredere *v*
epi. I 6, 17. Indicato, inquit, ei et insurrato futurum ut... *f*
epi. I 6, 22. Mutus] Ineloquens Γ
epi. I 6, 25. Defodiet] Tumulabit *v*
epi. I 6, 49. Gratia] Commendatio Γ
epi. I 6, 51. Trans pondera] Ultra mensuram Γ
epi. I 6, 54. Eburneis... sellis antiquitus utebantur soli curiales idest curiae praesides *v*
epi. I 6, 61. Crudi] Indigesti *ε cons. E*
epi. I 7, 1. Aestiuo... tempore grauis habitatio est Romae, nisi quibusdam nobilibus, qui in remotioribus locis uiridiaria habent *αετιω*
epi. I 7, 6. Dissignatorem] Ordinatorem *v* (*cf. CgL.* IV *p.* 57: dissignat] ordinat) Procuratorem funerum *E*
epi. I 7, 7. Timens ne infirmentur *E*
 Timet ne uarior[ior]um com[m]estione pomorum, quod leuiter euenit, filii arrepti febribus pereant *v*
epi. I 7, 8. Qui enim autumnno radios (rodios *cod.*) solis frequentant, inuaduntur a febribus *v*

- epi.* I 7, 13. Cum Zephyris] Primo uero *r*; *cf. CgL.* III
p. 426: prima uera] *λεημερία* <ε>*αριμή*
epi. I 7, 22. Agit] Idest satagit *Γ*
epi. I 7, 26. Angusta fronte] Quia iam uetulus erat *Γ*
epi. I 7, 45. Vacuum] Non populosum *Γ*
epi. I 7, 48. Foro] A mercato *r*; *cf. CgL.* VI *p.* 594
epi. I 7, 51. Cultello] Rasorio *Γ*; *CgL.* VII *p.* 183
epi. I 7, 52. Parent<h>esis *Γ*
epi. I 7, 55. Nomine] Binomius erat *r cf. gloss. Labb.*
epi. I 7, 57. Cessare] Repausare *Γ*; *cf. CgL.* V *p.* 503
epi. I 7, 65. Scruta] Vasa uiminosa *v* Vasa uiminea *γ*
Viminalia uasa *α*
epi. I 7, 87. Necatus qui occiditur ferro, nectus uero alia
ui, baculo aut siti *r*
epi. I 7, 88. Aliqui dicunt cauallum *a* cauo pedis *r*
epi. I 8, 2. Scribae] Notario *v* *E*
epi. I 8, 10. Veternus est morbus quidam (quidem *cod.*)
intercutaneus *v*
epi. I 9, 9. Opis] Possibilitatis *r*
epi. I 10, 13. Domo] Pro domui *Γ*
epi. I 10, 13. Figura cata to siopomenon *r*
epi. I 10, 16. Rabiem Canis] Sirium stellam qu<a>e in
ore Canis est *r*
epi. I 10, 19. Lapillis] Gemmis *r*
epi. I 10, 20. Vicis] Plateis ciuitatis *r*
epi. I 10, 28. Propius] Vicinius *r*
epi. I 10, 43. Diuitiae si superexcreuerint mentem sub-
uertunt *r*
epi. I 10, 49. *Τονοραφί*<α>*v* iam facit *E*
epi. I 11, 6. Odio] Quia inaccessibilis est *r*
epi. I 11, 12. Caupona] Taberna *Γ*; *cf. CgL.* II *p.* 574:
coponarius] tabernarius
epi. I 11, 18. Penula] Vestis grossa *r* Antea graues erant
Γ' α δ f
Campestre] Braca est qui (quali?) utuntur <a>estate bal-
neatores (saluatores *cod.*), quia propter brumam non bal-
neatur in Tyberim *f*
Campestre] Idest camisia subtilis *r*
epi. I 12, 23. Defer] Aboffer *Γ*
epi. I 13, 10. Lamas] Teutisce pul *r*
epi. I 13, 15. Pilleolo] Tyara *r*; *cf. CgL.* IV *p.* 574: tiara]
frigeum pilleum
epi. I 14, 3. Popinae] Coquinae *r*
epi. I 14, 21. Fornix †] Lupanar *Γ*
Idest coitus labor, lectilucta, clinopale (CLINOPOLA
cod.) *r*

- epi.* I 14, 26. Strepitum] Cantacionem *v*
epi. I 14, 43. E[t]hippia quae sunt faler<a>e et straturae
 equorum *s*
epi. I 15, 20. Idest affluentiam dicendi *r*
epi. I 15, 25. Scribere] Remendare *v*
epi. I 15, 28. Certum praesepe] Vel certam sedem uel
 mensa<m>, et est figura tapinosis *v*
epi. I 15, 29. Inpransus] Insaturatus *v*
epi. I 15, 29. Ab hoste] Ab extraneo *v* *E*
epi. I 15, 31. Baratrum] Vorago *Γ*; *CgL.* VI p. 128
epi. I 15, 34. Omasi] Idest bubulini stomachi *v*; *Papias*:
 omasum] stomachus
epi. I 15, 36. Scilicet in tantum manducabat ille Menius *E*
epi. I 15, 37. Corruptus] Idest parcus *E*
epi. I 16, 1. . . . conualia (= ualles) *φ*
epi. I 16, 7. Curru fugiente] Vesperi *r*
epi. I 16, 40. . . . Veraciter bonum *r*
epi. I 17, 54. Cistam †] Arcam *αv*; *CgL.* II p. 573: cista]
 arcula
 Subducta] Furata *αv* *E*
epi. I 18, 18. Instaurationem uitae uilem deputat *r*
epi. I 18, 36. Olitoris †] Hortulani *E*; *cf. CgL.* VI p. 528
epi. I 18, 36. Threx erit] Idest gladiator, gladiator retium;
 nam myrmillo secutor *Γ*
epi. I 18, 38. Potulentus *αE*
epi. I 18, 73. Limen] Palatium *Γ* (*cf. CgL.* VII p. 39)
epi. I 18, 82. Ecquid] Aduerbium est antiquum pro ecce *Γ*
epi. I 18, 91. Potores] Potulenti *αE*
epi. I 19, 9. Cantare] Poetizare *E*
epi. I 19, 15. Imitatrix *Γ* *cf. a. p.* 203
epi. I 20, 8. Te cogi] Plicari te *b*
epi. I 20, 12. Taciturnus] Absconsus *Γ* (*cf. CgL.* VI p. 8)
epi. I 20, 27. Quater undenos] Metalemsis *r*
epi. II 1, 13. Praegrauat] Venustat *r*
epi. II 1, 33. Luctamur] In palestra *r*
epi. II 1, 74. Concinnior] Sonorior *f*, *cf. CgL.* VII p. 280:
 sonores (*leg. sonoriores*) soni grauis
epi. II 1, 82. Ponderosa eloquencia eciam multa inporta-
 bilia scripserunt *f*
epi. II 1, 98. Tibicinibus] Fistularum carminibus *Γ*
epi. II 1, 103. Sollemne] Consuetudinarium *Γ*; *CgL.* II p. 593
epi. II 1, 130. Notis] Diffamatis *f*
epi. II 1, 140. Post messionem *Γ*
epi. II 1, 167. Lituram] Idest deletionem *Γ* (deletionem *r*
 delectationem *f*; *cf. CgL.* V p. 640: deletio] perniciēs)
epi. II 1, 173. Edacibus] Gulosis *f*

- epi.* II 1, 237. Linunt] Deturpant Γ; *cf. CgL. VI p. 335*
epi. II 2, 16. Des] Daturus eris Γ
epi. II 2, 22. Iurgares] Causararis *r*
epi. II 2, 72. Mulis] Saginariis (*leg. sagmariis*) *fE*
epi. II 2, 75. Bilem] Fel amaritudinis paratione *v*
epi. II 2, 104. Finitis studiis] Poetizandi *fE*
epi. II 2, 128. Quod empsit ipse cum agro *v*
epi. II 2, 179. Non exorabilis] Ineuincibilis (meninci-
 bilis *cod.*) *v*
epi. II 2, 206. YPONIKOC *r*
a. p. 9. Coaptetur *b*
a. p. 32. Inus] Pro uassu<s> *v recent.*
a. p. 63. Siue] Pro siquidem Γ
 Sterilis] Sine sata (*uulg.*) Γ
a. p. 172. Dilator] Procrastinator *b*
a. p. 203. Aemula] Idest imitatrix *r*
a. p. 214. Luxuriem] Superfluitatem *b*
a. p. 241. Stranea α *cf. lingu. Roman.*
a. p. 249. Fracti ciceris] Idest collisi; conglutinator enim
 uel coagulatur cicer *v*
a. p. 277. Fecibus] Oleaginis *v*
a. p. 293. Multa litura] Idest frequens oblitteratio *v*
a. p. 297. Barbam in singulari numero mentum, in plurali
 hircinas dicimus *cξ*
a. p. 342. Agonitheta *b, CgL. IV p. 205.*
a. p. 438. Sodes, quando nomen est, socium sonat, quando
 uerbum: si andes (*cf. CgL. VII p. 276*); et est indeclinabile *r*
a. p. 447. Transuerso calamo] Obliquata penna *v*
a. p. 451. Sui compositorem *v*
a. p. 454. Fanatici dicuntur dementes, qui offensam deorum
 incurrentes eo quod fana eorum uiolauerint frenesim paciuntur *μ*
a. p. 469. Non erit cautus sui *v*
a. p. 473. Clatros] Ligna tornatilia α
a. p. 476. Alii dicunt sanguisugiam *r, CgL. VII p. 230*

INDEX AVCTORVM

- Acron: *uita* p. 3 (Helenius).
c. III 9, 37 *cf. app. s.* I 8, 25
- Aelius Lamia dram. *a. p.* 288
- Aesopi fabulae: s. II 3, 299.
5, 55 *sq. epi.* I 3, 18—20.
a. p. 437 *cf. s.* II 2, 40.
3, 314
- Afranius: *a. p.* 288. *epi.*
II 1, 18. 57 (togatas comoe-
dias scripsit, hoc est Latin-
as . . . Menandri stilum
secutus est). 61
- Alcaeus (*multo saepius scri-
ptum est* Alceus): *uita* p. 1.
c. I 1, 34. 32, 5. 11. II 13, 29.
32. 16, 38. III 30, 13. III 6, 35.
9, 6. 11, 3. s. II 1, 30. *epi.*
I 19, 28
- Alpinus (poeta): s. I 10, 36. 37
- Anacreon: s. II 1, 30. satu-
ram scripsit, amicus Lisan-
dri c. III 9, 9
- Annales *epi.* II 1, 18. 48. ann.
Ennii I 19, 7
- Antimachus, poeta Cyclicus:
a. p. 136. 137. 146
- Antisthenes s. II 2, 94. *epi.*
I 17, 13
- Antonius Rufus dram.
a. p. 288
- Antonius (Iulius) Diomedias
duodecim libros scripsit
c. III 2, 33
- Apuleius dicit . . . animam
suam fuisse in corpore
asini etc. Vnde etiam facit
librum quendam, quem ap-
pellat de aureo asino *epo.*
15, 21 *gl.*
- Arch(a)aeae comoediae:
s. I 4, 1. *epi.* I 19, 1
- Archilochus, Archilocus:
c. I 4 *in. epo.* 1 *in.* 6, 13.
epi. I 19, 28. 30. 32. *a. p.* 79
- Archytas] Archyta c. I 28, *in.*
1. 3. 14. 23
- Arion: c. III 3, 19
- Aristarchus: *a. p.* 450
- Aristippus s. II 3, 100. *epi.*
I 1, 18. (Cyrenaicus Epicu-
reus) 17, 1. (Cirenaicus) 13.
23. 24
- Aristius (Aristeus) Fuscus
grammaticus c. I 22, 1. *epi.*
I 10, 1
- Aristophanes s. I 4, 1
- Aristotelis quidam libros
transtulit etc. *a. p.* 48
- Aristoxenus *fr.* 52 *M.*:
s. II 1, 30

- Asclepiades: *uita* p. 2
 T. Asconius Pedianus 'in
 uita Sallustii': s. I 2, 41
 Asinius Pollio c. II 1 in.
epi. I 5, 9. a. p. 310: Pollio
 dixit etc. et uide ind. gener.
 s. u. Pollio
 Atella(na)rum scriptor *epi.*
 II 1, 173
 Attae fabula Matertera: *epi.*
 II 1, 79
 Bion, qui Sophistes cognomi-
 natus est: *epi.* II 2, 60
 Caecilius comoediographus
 fr. XXXVII Ribb.: a. p. 238
 Callimachus elegos scripsit
epi. II 2, 100
 Cassius Parmensis s. I 10, 61.
 62. *epi.* I 4, 3: Epicureus
 et poeta trag.; elegia et epi-
 grammata eius laudantur
 M. Catius Miltiades s. II
 4, 1. 47 scripsit de rerum
 natura et de summo bono
 l. III, I de opera pistoria
 Cato Censorius (cf. ind. gener.):
 s. I 2, 31. 32 = Catonis dicta
 memorabilia ed. Jordan fr.
 75 p. 110
 Celsus Albinouanus poeta
epi. I 3, 15. cf. *epi.* I 8, 1
 Cethegi oratores antiqui:
 a. p. 50
 Choerilus poeta gesta Alexan-
 dri Magni descripsit nec
 amplius quam septem uer-
 sus probos composuit etc.
epi. II 1, 233. a. p. 357
 Chrysippus Apolloniensis
 (*epi.* I 2, 4), restitutor Stoicae
 sectae eruditus praeceptor
 (s. I 3, 126). Syllogismi eius:
epi. II 1, 45. eiusdem re-
 gula s. II 3, 45 gl.
 Cicero pro Caelio 14, 33:
 c. III 12, 2. 3
 — in Cat. I 6, 14: *epo.* 2, 69
 — in Cat. I 8, 21: *epo.* 7, 15
 — in Cat. II 5, 10: a. p. 457
 — in Cat. II 10, 22: *epo.* 4, 8
 — pro Cornelio I fr. 49: s. I 2, 67
 — pro Flacco 2, 5: s. I 2, 67
 — pro Marcello 4, 11: c. III 6, 45
 — pro Mil. 14, 37: c. I 2, 15
 — Phil. I 2: c. I 35, 20
 — Phil. II 102: c. I 16, 21
 — Phil. III 7: s. II 3, 297
 — pro S. Roscio: *epo.* 4, 10
 — in Verr. II 1, 19, 51: *epi.*
 I 10, 22
 — in Verr. II 4, 24: *epo.* 16, 46
 — Tuscul. disput. II 5, 13: *epi.*
 I 1, 40
 — de nat. deorum II 39, 101:
epo. 13, 1
 — de orat. II 45, 188: a. p. 102
 — in dialogis: c. III 8, 17
 — in rhetoricis: c. III 11, 2
 — fragm. = uol. III p. 350 Kl.:
 s. II 6, 79
 — meminit Chrysippi: s. I 3, 126
 — frequenter 'modium' ponit
 et 'liberum' (= genet. plur.):
 a. p. 72
 — fragm. dubium: *epi.* II 2, 155
 Cinna librum scripsit cui
 inscribitur Smyrna etc.
 a. p. 388
 Comici seruos nebulones
 dicunt s. I 2, 12. fr. 26 R.:
epo. I prol.
 Commentator = Porphy-
 rion ad a. p. 120: a. p. 120
 Crantor Apolloniensis conse-
 cutus est in Academia ma-
 ximam dignitatem *epi.* I 2, 4
 Cratinus arch(a)earum co-
 moediarum scriptor: *epi.*
 I 19, 1. a. p. 216. cf. s. I 4, 1

- Crispinus poeta s. I 1, 120.
 II 7, 45
 Cyclici poetae: a. p. 136
 Democritus: *epi.* I 12, 12.
 II 1, 194. 195. a. p. 295. 297.
 302
 Diogenes: *epi.* I 17, 13. 30
 Dossennus: *epi.* II 1, 173. 175
 Empedocles Agragentinus
 poeta Pythagoricus: *epi.*
 I 12, 20. a. p. 463. 465
 Ennius: *epi.* I 19, 1. 7. II 1, 50.
 a. p. 262. 264
 — *ann.* 172 *V.*: *epi.* II 2, 98
 — *ann.* 270 *V.*: s. I 4, 57. 60
 — *ann.* 454 *sq.* *V.*: s. I 2, 38
 — *ann.* 557 *V.*: *epi.* I 13, 10
 — *trag. fr.* 442 *M.*: c. III 11, 18
 — *facta* Africani descripsit
 c. III 8, 20
 Epicharmus antiquus comi-
 cus Siciliensium erat: *epi.*
 II 1, 58
 Epigramma in monumento
 Cratini: *epi.* I 19, 1
 Euangelium sec. Matth.
 24, 32: *epo.* 16, 45 *gl.*
 Eupolis: s. I 4, 1
 Euripides: *epi.* II 1, 56. 61
 — *Bacch.* 492—498: *epi.* I 16, 73
 Fabius Narbonensis phil.
 s. I 1, 14
 Fannius poeta sat.: s. I 4, 21
 Furius Viuaculus in pragma-
 tia belli Gallici: s. II 5, 41.
 Bibaculus poeta: *epo.* 6, 1
 Furnius hist. s. I 10, 86
 (H)ipponax: *epo.* 6, 14
 Historiae Romanorum: *epo.*
 16, 45 *gl.*
 Ὅμηρος: c. s. 33
 Homerus: c. I 6, 2. 23, 10.
 III 3, 31. IV 9, 1. 17. *epo.*
 15, 21. c. s. 14. *epi.* I 2, 1.
 7, 41. 15, 24. II 1, 18. 50.
 2, 60. a. p. 148. 450
 Homerus: *Il.* II 673: c. III
 20, 15
 — *Il.* VI 145 *sq.*: a. p. 60
 — Odissia: s. II 5, 1. 'ex Odis-
 siae principio': *epi.* I 2, 19
 Horatius: carmina: *vita*
 p. 1. 2. 3. s. I 2, 3. *epi.* I 13, 1
 — *carm.* I 1, 1: c. III 29, 1.
 s. I 6, 1
 — c. I 3, 8: c. II 17, 5
 — c. I 5, 11. 12: c. II 8, 24
 — c. I 6, 7: *epo.* 16, 60
 — c. I 7, 30: s. II 5, 21
 — c. I 7, 31: *epo.* 9, 38
 — c. I 9, 5 *sq.*: c. III 1, 17. 18
 — c. I 12, 43: c. I 37, 30
 — c. I 13, 2 *sq.*: *epo.* 15, 13
 — c. I 15, 5: *epo.* 10, 1
 — c. I 16, 7 *sq.*: c. I 34, 15
 — c. I 16, 21: c. II 4, 2
 — c. I 17, 11: *epi.* I 16, 6
 — c. I 17, 14: s. II 6, 32
 — c. I 18, 8: c. I 27, 2
 — c. I 21, 1: c. II 12, 20
 — c. I 23, 26. 27: *epi.* I 2, 14
 — c. I 30, 1: c. II 5, 20
 — c. I 31, 10—12: a. p. 434
 — c. I 36, 16: c. II 3, 13. 14, 24
 — c. II 1, 3 *sq.*: c. II 19, 8
 — c. II 6, 1: *epi.* I 9, 1
 — c. II 12, 13: s. I 2, 64—66
 — c. II 12, 15 *sq.*: c. III 9, 13
 — c. II 14, 2: a. p. 157
 — c. II 16, 7: *epi.* I 12, 22
 — c. III 3, 19: c. III 3, 23
 — c. III 4, 29: c. III 4, 33
 — c. III 5, 27 *sq.*: s. I 2, 83
 — c. III 8, 21 *sq.*: *epi.* I 18, 55
 — c. III 13: *epi.* I 16, 12
 — c. III 14, 19 *sq.*: s. I 4, 93
 — c. III 16, 43 *sq.*: *epi.* I 2, 46
 — c. III 17, 1: *epi.* I 14, 6
 — c. III 24, 31 *sq.*: *epi.* II 1, 11
 — c. III 28, 16: *epi.* I 1, 63
 — c. III 1, 4: *epi.* I 7, 28
 — c. III 5, 30: *epo.* 2, 10

- Horatius: c. III 12, 17: c. III 12, 22
 — c. III 13, 21: *epi.* I 7, 28
 — *epodon:* *epo.* I *prol.*
 — *epo.* 17, 42 *sq.*: c. I 16, 1
 — *carmen saeculare:* c. III 6 *in. epi.* II 1, 133
 — *sermone:* s. I *prol. epi. I prol.*
 — *satyrae:* s. I *prol. a. p.* 216
 — *serm.* I 1, 29 *sq.*: *epi.* I 5, 2
 — s. I 1, 120 *sq.*: s. II 7, 45
 — s. I 2, 25: *epo.* 1, 34. s. I 2, 64—66
 — s. I 2, 71: s. II 3, 43
 — s. I 3, 6 *sq.*: s. II 4, 12
 — s. I 3, 129: s. I 9, 25
 — s. I 4, 17 *sq.*: s. II 6, 58
 — s. I 4, 34 *sq.*: s. I 4, 82
 — s. I 4, 39: s. I 6, 25
 — s. I 4, 72: s. I 9, 25
 — s. I 4, 138: s. I 4, 14
 — s. I 5, 32 *sq.*: *a. p.* 294
 — s. I 5, 35: s. II 3, 43
 — s. I 5, 101: s. II 6, 65
 — s. I 6, 24 *sq.*: s. I 6, 107
 — s. I 9, 18: *epi.* II 2, 68
 — s. II 1, 1 *sq.*: s. I *prol.*
 — s. II 2, 40 *sq.*: s. II 8, 7
 — s. II 3, 257: s. II 2, 7
 — s. II 4, 43: *epo.* 2, 34
 — s. II 6, 99: c. III 11, 7
 — s. II 8, 2 *sq.*: *epi.* I 5, 3
 — s. II 8, 21: s. I 2, 1 *sq.*
 — *epistulae:* s. I *prol. epi.* I *prol.*
 — *epi.* I 1, 54 *sq.*: *epi.* I 20, 1
 — *epi.* I 1, 76: *epi.* I 1, 90
 — *epi.* I 2, 27: *epi.* I 4, 16
 — *epi.* I 2, 54: *epi.* I 2, 69
 — *epi.* I 3, 23—25: c. I 10, 1 *sq. ep.*
 — *epi.* I 5, 16: *epi.* I 7, 6
 — *epi.* I 5, 19: *epi.* I 15, 20
 — *epi.* I 7, 10: s. II 3, 5
 — *epi.* I 10, 17: s. II 3, 163
 — *epi.* I 15, 25: *epi.* I 15, 2
 — *epi.* I 16, 12: *epi.* I 18, 105
- Horatius: *epi.* I 17, 12: *a. p.* 422
 — *a. p.* 56: *epi.* I 5, 21
 — *a. p.* 86: *a. p.* 89
 — *a. p.* 142: *epi.* I 2, 19
 — *a. p.* 165: *epi.* II 1, 100
 — *a. p.* 170: s. I 1, 42
 — *a. p.* 240: *epi.* II 1, 168
 — *a. p.* 268 *sq.*: s. I 3, 117
 — *a. p.* 343: *epi.* II 2, 99
 — *a. p.* 382: *epi.* II 1, 117
- Isidorus c. III 29, 4 *et epi.* I 1, 101 *gl.*; *sed minime congruit cum Isidor. qui uocatur or. VI 18, 1*
- Iuuenalis: s. I *prol. a. p.* 216
 — 1, 1: *epi.* I 19, 39
 — 1, 9 *sq.*: c. II 13, 22
 — 1, 56 *sq.*: c. III 6, 29
 — 1, 70: *epo.* 5, 19
 — 1, 75: c. I 35, 22
 — 1, 84: c. I 2, 9
 — 1, 135 *sq.*: c. I 36, 8
 — 1, 141: c. I 27, 1
 — 1, 169 *sq.*: s. II 2, 110
 — 2, 12: *epo.* 8, 6
 — 2, 40: s. II 3, 297
 — 2, 92: *epo.* 17, 56
 — 2, 150: *epo.* 5, 19
 — 3, 40: c. III 29, 50
 — 3, 44 *sq.*: *epo.* 5, 19
 — 3, 143 *sq.*: c. I 35, 22
 — 3, 159: *epo.* 4, 15
 — 4, 56 *sq.*: c. II 14, 16. III 23, 8
 — 4, 98: c. III 4, 73
 — 4, 154: c. III 17, 1
 — 5, 56: c. III 19, 6
 — 6, 63: *epo.* 14, 9
 — 6, 301: c. I 18, 9
 — 6, 305: s. II 1, 25
 — 6, 433: c. I 13, 4
 — 6, 537: *epo.* 12, 11 *sq.*
 — 7, 183: c. II 15, 16
 — 7, 210 *sq.*: *epo.* 13, 11
 — 7, 221: *epo.* 12, 11 *sq.*
 — 8, 134: c. II 3, 21

- Iuuenalis 10, 66: c. I 35, 20
 — 10, 72. 73. 74: c. I 35, 25
 — 10, 105—107: c. II 10, 9
 — 10, 171 *sq.*: c. II 3, 17
 — 10, 172 *sq.*: c. II 18, 32
 — 10, 247: c. III 17, 13
 — 10, 316: *epo.* 4, 11
 — 10, 356: c. I 31, 18. 19
 — 10, 360: c. I 26, 1
 — 11, 154: c. III 24, 55
 — 13, 11 *sq.*: *epo.* 10, 17
 — 13, 24: c. III 3, 52
 — 14, 137: c. II 14, 25. III 16, 28
 — 14, 139: c. III 16, 17
 — 14, 168 *sq.*: *epo.* 2, 65
 — 14, 301 *sq.*: c. I 5, 14
 — 14, 302: *a. p.* 19
 — 14, 304: c. II 16, 16
 — 14, 304 *sq.*: c. II 16, 14
 Laberius mimographus
 s. I 10, 5. 6
 L(a)euius c. III 1, 2. 3. *ept.*
 II 1, 69 poeta lyricus ante
 Horatium
 Leges duodecim tabularum:
 s. II 1, 86. II 3, 181; *de aliis*
 legibus uid. ind. gener.
 Libri medicinales: s. I 6, 127 *gl.*
 — de officiis *a. p.* 312
 — pontificum *ept.* II 2, 114
 — Sibyllae c. s. 25. Libri Sibyl-
 lini c. s. 8. s. I 3, 27
 Livius Andronicus anti-
 quissimus poeta primus co-
 moedias scripsit *ept.* II 1, 62
 Livius XXVII 51: c. III 4, 69
 — XXXVII 36, 9 *cf.* c. II 1, 6
 — CXXVII: s. I 5, 27 *sq.*
 — *perioch. lib. CXXXIII*: c. I
 37, 30
 Lucanus I 11: c. I 2, 51
 — I 20: c. III 14, 45
 — I 23: *epo.* 7, 10
 — I 62: c. III 14, 15 *sq.*
 — I 95: *epo.* 7, 17
 Lucanus I 98 *sq.*: c. II 1, 3 *sq.*
 — I 132 *sq.*: c. III 2, 20
 — I 165 *sq.*: c. I 12, 42
 — I 173 *sq.*: c. III 24, 42
 — I 230: c. I 19, 11. II 13, 17
 — I 380: c. I 35, 36
 — I 510 *sq.*: c. I 5, 6
 — I 660 *sq.*: c. I 2, 30
 — I 685 *sq.*: c. I 15, 24
 — I 694: c. II 7, 9. III 4, 26
 — II 49: c. I 27, 5
 — II 49 *sq.*: c. II 12, 21
 — II 103: c. I 35, 38
 — II 105: *epo.* 3, 2
 — II 290 *sq.*: c. III 3, 7
 — II 375 *sq.*: c. II 15, 9 *sq.*
 — II 424: c. I 31, 7. III 17, 8
 — II 554: c. III 14, 19
 — II 713: c. II 1, 35
 — III 19: *epo.* 13, 15
 — III 160: c. I 12, 35
 — III 210: *epo.* 15, 20
 — III 319 *sq.*: c. III 5, 1
 — III 314: *epo.* 2, 46
 — III 610 *sq.*: c. III 3, 9
 — V 5: c. III 17, 4. III 21, 5
 — V 171: *epo.* 5, 27
 — V 266 *sq.*: c. II 1, 29
 — V 374: c. II 1, 34
 — V 394: c. III 1, 16
 — V 403: c. III 16, 26
 — V 527 *sq.*: c. II 16, 13
 — V 556: *epo.* 4, 7
 — V 779: *epo.* 1, 15
 — VI 55: *ept.* I 3, 4
 — VI 258 *sq.*: c. II 6, 2
 — VI 552: *epo.* 5, 23
 — VI 689: *epo.* 5, 20
 — VIII 173—175: c. II 16, 3 *sq.*
 — VIII 374: c. I 8, 8
 — IX 68: c. II 3, 26
 — IX 185: c. I 31, 5. III 2, 27
 — IX 1044 *sq.*: c. I 3, 18
 — X 60: c. I 37, 21
 — X 63: c. I 37, 7
 — X 116 *sq.*: c. III 12, 17

- Lucilius: *uita* p. 1. s. I *prol.*
s. I 2, 59. I 3, 56 in quarto
satyrarum. II 2, 47. 4, 32.
epi. II 2, 60. a. p. 216.
[a. p. 238]
— traxit aliquid ex Anacreonte
et Alcaeo s. II 1, 30
— carpsit Metellum et Lu-
pum etc. s. II 1, 67
Lucretius II 1 *sq.*: *epi.* I 11, 9
Maeuius: *epo.* 10, 2
Martialis VII 1, 1: c. III 16, 35
Gn. Melissus dram. a. p. 288
Menander: a. p. 311 *cf. ind.*
gener.
Mimnermus multa de secta
Epicurea elegiaco metro
conseripsit: *epi.* I 6, 65
Modestus: *uita* p. 3
Mucius Scaeuola, amicus
Ciceronis, primus iuris con-
sultus apud veteres scripsit
epi. II 2, 87
Munatius Plancus (poeta):
c. I 7 *in. et* 1
Naevius, *fr.* 54 *Ribb.*: c. III
24, 61
Ofellus poeta Latinus sectam
Stoicam transtulit in Lati-
nitatem s. II 2, 1
Orpheus de diis canendo
theologus dictus est a. p. 392
Ovidius in carmine suo:
c. II 5, 20
— *art. am.* I 349 *sq.*: s. I 1, 110
— *her.* 9, 14: *epo.* 13, 16
— *metam.* I 366: c. I 33, 10
— *metam.* I 521: c. s. 63
— *trist.* VI 33: c. III 4, 59
Pacuvius: *epi.* II 1, 18 *cf.*
s. II 3, 60: *Iliona* tragoedia
Persius 1, 7: *epi.* I 16, 17.
a. p. 216
— 1, 35: s. II 3, 274. *epi.* II
1, 126
Persius 1, 38: *epi.* I 19, 16
— 1, 53: s. I 2, 106 *et* a. p. 422
— 1, 53 *sq.*: *epi.* I 19, 37
— 1, 64 *sq.*: s. I 5, 32
— 1, 79 *sq.*: s. I 3, 25
— 1, 106: s. I 10, 71
— 1, 108 *sq.*: s. II 3, 38
— 1, 116 *sq.*: s. II 6, 43
— 2, 1: s. I 9, 73
— 2, 15 *sq.*: *epi.* I 1, 37
— 3, 8: s. II 3, 141
— 3, 98: s. II 2, 21. *epi.* I 6, 61
— 4, 24: s. II 3, 299.
— 4, 49: *epi.* I 19, 8
— 5, 73 *sq.*: *epi.* I 6, 52
— 5, 76: s. II 7, 54
— 5, 100—104: *epi.* II 1, 114
— 5, 103 *sq.*: *epi.* II 1, 80
— 5, 108: s. II 3, 246
— 5, 123: *epi.* II 2, 125
— 5, 179 *sq.*: *epi.* II 2, 184
— 6, 17: *epi.* II 2, 134
— 6, 22: *epi.* II 2, 190
Petronius *fr.* 3: *epo.* 5, 48
Philodemus phisicus s. I
2, 121
Pindarus dicit etc. a. p. 84.
Vide etiam ind. gener.
Pitholeon uel Pitholeo
Rhodius fecit epigrammata
s. I 10, 22. 23
Plato: *epi.* I 17, 23. a. p. 295
Plautus: Plaudite: a. p. 155
— *Amphitr.* III 1, 3: s. I 5, 103
— *Asin.* I 1, 46: a. p. 372
— *Epid.* II 1, 11: c. s. 20
— *Men. prol.* 11: s. II 2, 11
— *Merc.*: c. s. 33
— *Pers.* III 9, 10 *sq.*: s. I 9, 76
— *Truc.*: *epi.* II 1, 55
— *fragm.* 49 B. 68 W.: *epo.* 1, 5.
s. II 5, 11
Pomponius dram. a. p. 288
Porphyrio: *uit.* p. 3 *et uide*
ind. auct. s. u. Commentator

- Praetexta de eversione Co-
 rinthi *epi.* II 1, 193. *cf. a. p.*
 288
 Priscianus I *p.* 35 *H.*: *epi.*
 II 1, 228 (*E*)
 Pseudophocylides 36: *s. I*
 1, 106
 Pupius tragoediographus . . .
 distichon fecit etc. (*fr.* 348
Baehrens): *epi.* I 1, 67
 Pythagoras Samius phisicam
 philosophiam docuit etc.
s. II 4, 3, 6, 63
 Ruso, malus historiographus
s. I 3, 86
 Sallustius *Cat.* 1, 7: *a. p.* 411
 — *Cat.* 15, 5: *s. I* 3, 9 (*S. de*
Catilina)
 — *Cat.* 19, 2: *c. II* 17, 18
 — *Cat.* 20, 1: *epo.* 5, 50
 — *Cat.* 20, 4: *epi.* I 10, 5. *epi.*
 I 18, 40
 — *Cat.* 20, 11: *c. II* 18, 20
 Sallustius Crispus in *Catilinae*
 libello: *s. I* 2, 49
 Sallustius *Iug.* 10, 2: *c. III*
 3, 16
 — *hist. fr.* I 4 *M.*: *s. I* 10, 9
 — *hist. fr.* II 18 *M.*: *epi.* I 15, 5
 — *hist. fr.* III 76 *M.*: *c. III* 24, 9
 — *hist. fr.* III 79 *M.*: *a. p.* 18
cf. etiam indic. general.
 Sappho *vide ind. gener.*
 Seruius magister [urbis]:
s. I 9, 76 *cf. s. I* 2, 126
 Simonides Ceus: *c. II* 1, 38.
 III 9, 6
 Socrates: *s. II* 2, 20 (dictum).
s. II 4, 3 (reus factus quod etc.)
 Sophocles: *epi.* II 1, 56. 61
 Statius *Theb.* I 9 *sq.*: *c. III* 11, 2
 — *Theb.* I 38: *c. III* 2, 25
 — *Theb.* I 264 *sq.*: *c. I* 37, 14
 — *Theb.* I 434: *c. II* 11, 8
 — *Theb.* I 696 *sq.*: *c. III* 4, 64
 — *Theb.* II 244: *c. I* 2, 26
 Statius *Theb.* II 419: *c. III*
 15, 20 *gl.*
 — *Theb.* V 240 *sq.*: *c. I* 17, 23
 Stertinius: CCXX libris
 Stoicen Latine descripsit
epi. I 12, 20
 Stesichorus (Sterisicorus),
 poeta Siculus: *c. I* 16, 1.
epo. 17, 42 (de Helena); 'bel-
 lorum descriptor' *c. III* 9, 8
 Suetonius Tranquillus
p. 134 *Reiff.*: *a. p.* 354
 — — *p.* 325 *Reiff.*: *s. I* 7, 20
 — — *p.* 346 *Reiff.*: *a. p.* 417
 Terentius: *Chremes*: *epo.* 1, 33
 — *Plaudite*: *a. p.* 155
 — in *Andria*: *a. p.* 179
 — *Andr.* I 1, 29. 30: *a. p.* 162
 — *Andr.* I 1, 34: *s. I* 1, 106.
epi. I 6, 16
 — *Andr.* I 1, 41: *s. II* 6, 27
 — *Andr.* III 1, 15: *c. III* 3, 28
 — *Andr.* III 1, 22: *c. I* 14, 3
 — *Andr.* III 2, 49: *s. I* 4, 63
 — *Andr.* III 3, 23: *c. III* 9, 23
 — *Andr.* III 1, 47: *epi.* I 17, 37
 — *Andr.* III 3, 11: *c. I* 19, 14
 — *Andr.* III 5, 10: *c. I* 24, 19
 — in eunucho: *a. p.* 179
 — *eun.*: *Pythia* *a. p.* 238 *et*
Thais
 — *eun.* I 1, 35: *c. I* 27, 19
 — *eun.* I 2, 25: *s. II* 6, 46
 — *eun.* I 2, 34 *sq.*: *c. II* 12, 7
 — *eun.* II 2, 4: *s. II* 4, 79
 — *eun.* II 2, 7: *c. I* 35, 26 *sq.*
 — *eun.* II 3, 27: *c. III* 27, 54
 — *eun.* III 5, 41: *s. I* 2, 83
 — *eun.* III 5, 6: *c. I* 18, 6
 — *eun.* III 4, 21: *epo.* 12, 7
 — *eun.* III 5, 3: *epo.* 11, 20
 — *eun.* III 5, 6: *c. III* 18, 7
 — *eun.* III 7, 43: *c. II* 12, 27
 — *eun.* V 1, 16: *c. I* 3, 11
 — *eun.* V 5, 17: *epi.* I 14, 14
 — *heaut.* I 2, 16: *s. I* 9, 14

- Terentius *heaut.* III 1, 51:
 c. I 20, 3
 — *heaut.* III 1, 74: c. I 19 *in.*
 — *heaut.* III 2, 20: *epo.* 1, 20
 — *heaut.* III 3, 6: s. I 2, 35
 — *adelp.* *prol.* 18—20: *epi.*
 I 20, 23
 — *ad.* I 2, 24—26: c. I 35, 13
 — *ad.* II 1, 33: c. III 15, 2
 — *ad.* II 1, 42: c. I 21, 3. I 32, 13.
 a. p. 93
 — *ad.* II 3, 11: s. I 2, 67
 — *ad.* III 2, 43: s. I 9, 35
 — *ad.* V 3, 4: *epo.* 17, 30. a. p. 93
 — *ad.* V 3, 53: c. III 29, 16
 — *hecy.* *prol.* 34: s. I 10, 25
 — *hecy.* I 1, 17 *sq.*: c. III 10, 6
 — *hecy.* I 2, 59: s. I 7, 6—8
 — *hecy.* III 3, 46: c. I 34, 14 *sq.*
 — *hecy.* III 5, 11: c. II 3, 17
 — *Phorm.* I 2, 51: s. II 1, 71
 — *Phorm.* I 2, 73: s. I 7, 6—8
 — *Phorm.* II 4, 14: s. II 1, 27
 — *Phorm.* III 4, 1: a. p. 238
 — *Phorm.* V 8, 28 *sq.*: s. II 3, 74
 — *Phorm.* V 8, 95: c. I 12, 25
 — a. p. 155 *schol.* s
 Theotistus grammaticus:
 s. I 5, 97
 Thespis: c. II 1, 12. a. p. 220
 (Albius) Tibullus, elegorum
 poeta: c. I 33, 1
 Titinius = *com. Rom. Ribb.*
 p. 188: *epi.* I 13, 14
 Titius Septimius lyrica car-
 mina et tragoedias scripsit
epi. I 3, 9. 12. 13
 Torquatus patronus causa-
 rum, cuius extat oratio
epi. I 5, 9
 Tyrteus *carm. her.* auctor
 a. p. 402 *sq.*
 Valerius Flaccus: c. s. 8
uid. Verrius
 Valgius *uide indic. gener.*
 Varius *uid. indic. gener.*
 Varro Atacinus: s. I 10, 46
 Varro Reatinus: *epo.* 16, 14
 — *epi.* I 2, 28
 — *epi.* I 2, 59 (α)
 — primo rerum divinarum:
epi. I 10, 49
 Vergilius, bucolica: *uita* p. 1.
 s. I 10, 45. a. p. 333
 — *ecl.* 1, 7: s. II 6, 52
 — *ecl.* 1, 9: c. III 5, 17. *epo.*
 2, 12
 — *ecl.* 1, 23: a. p. 35
 — *ecl.* 1, 41: s. II 6, 52
 — *ecl.* 1, 44: c. s. 55
 — *ecl.* 1, 50: *epo.* 16, 61
 — *ecl.* 1, 55: *epo.* 2, 27 *sq.*
 — *ecl.* 1, 59: *epo.* 16, 28
 — *ecl.* 1, 66: c. III 14, 43
 — *ecl.* 1, 79: c. II 7, 19
 — *ecl.* 2, 1: c. III 9, 13
 — *ecl.* 2, 6: c. III 10, 1
 — *ecl.* 2, 8: c. III 29, 21
 — *ecl.* 2, 9: c. I 23, 7
 — *ecl.* 2, 11: c. I 17, 7. *epo.*
 10, 2
 — *ecl.* 2, 21: c. II 16, 33
 — *ecl.* 2, 27: III 27, 39 *sq.*
 — *ecl.* 2, 29: c. III 1, 22 *sq.*
 — *ecl.* 2, 32 *sq.*: c. III 12, 10 *gl.*
 — *ecl.* 2, 44: c. III 10, 13
 — *ecl.* 2, 56: c. III 10, 13
 — *ecl.* 2, 58: *epi.* I 20, 7
 — *ecl.* 2, 65: *uita* p. 1
 — *ecl.* 2, 66: c. III 6, 43. *epo.*
 2, 63
 — *ecl.* 2, 67: c. III 6, 41
 — *ecl.* 2, 71: c. I 19, 12
 — *ecl.* 3, 7: c. I 25, 1
 — *ecl.* 3, 9: c. II 8, 13
 — *ecl.* 3, 20: c. II 3, 25
 — *ecl.* 3, 30: *epo.* 16, 49 *gl.*
 — *ecl.* 3, 65: c. I 9, 22
 — *ecl.* 3, 71: c. I 14, 5
 — *ecl.* 3, 82: c. I 17, 5
 — *ecl.* 3, 86: *epo.* 16, 6
 — *ecl.* 3, 90: *epo.* 10, 3

- Vergilius *ecl.* 3, 94 sq.: s. II 4, 21
 — *ecl.* 4, 21 sq.: *epo.* 2, 62. 16, 49 sq.
 — *ecl.* 4, 22: *epo.* 16, 51
 — *ecl.* 4, 30: c. II 19, 11 sq.
 — *ecl.* 4, 31—33: c. III 24, 41
 — *ecl.* 4, 38 sq.: s. I 4, 29
 — *ecl.* 5, 2: c. III 19, 19
 — *ecl.* 5, 8: s. II 5, 19
 — *ecl.* 5, 20 sq.: c. I 2, 1
 — *ecl.* 5, 40: c. III 18, 14
 — *ecl.* 5, 44: c. I 16, 1
 — *ecl.* 5, 70: c. I 4, 3. III 17, 16
 — *ecl.* 5, 89: c. II 4, 3
 — *ecl.* 6, 3 sq.: c. III 15, 1 sq.
 — *ecl.* 6, 3: s. I 10, 31
 — *ecl.* 6, 40: c. I 17, 6
 — *ecl.* 6, 41: c. I 2, 9
 — *ecl.* 6, 54: c. I 21, 7
 — *ecl.* 6, 62 sq.: s. I 10, 36 sq.
 — *ecl.* 6, 68: c. II 7, 23. III 11, 3
 — *ecl.* 7, 1: *epo.* 2, 23
 — *ecl.* 7, 7: c. I 17, 7 gl. *cp* ζ
 — *ecl.* 7, 12: c. III 14, 25
 — *ecl.* 7, 21 sq.: c. II 19, 3
 — *ecl.* 7, 24: c. III 14, 21
 — *ecl.* 7, 25: c. I 1, 29
 — *ecl.* 7, 70: c. III 3, 18
 — *ecl.* 8, 11: *epi.* I 1, 1
 — *ecl.* 8, 15: c. III 12, 9
 — *ecl.* 8, 27: c. I 33, 8
 — *ecl.* 8, 28: c. I 2, 9
 — *ecl.* 8, 35: c. I 34, 2
 — *ecl.* 8, 41: c. I 8, 3
 — *ecl.* 8, 49: c. I 19, 1
 — *ecl.* 8, 55: s. II 5, 19
 — *ecl.* 8, 65: c. I 19, 14
 — *ecl.* 8, 71: c. II 13, 36
 — *ecl.* 8, 75: c. III 19, 11
 — *ecl.* 8, 94: *epo.* 5, 21
 — *ecl.* 8, 95: c. I 27, 22
 — *ecl.* 9, 21: s. I 3, 117
 — *ecl.* 9, 25: *epo.* 6, 12
 — *ecl.* 9, 30: c. I 28, 25 gl.
 — *ecl.* 9, 36: c. III 14, 21
- Vergilius *ecl.* 9, 35 sq.:
 c. I 6, 8
 — *ecl.* 9, 45: c. III 2, 11
 — *ecl.* 9, 47: c. I 12, 47
 — *ecl.* 9, 47 sq.: c. III 15, 5
 — *ecl.* 9, 49: c. III 18, 2
 — *ecl.* 9, 50: *epo.* 2, 19
 — *ecl.* 9, 52: c. III 5, 29
 — *ecl.* 9, 58: c. III 29, 24
 — *ecl.* 10, 16: c. I 28, 20. III 11, 15
 — *ecl.* 10, 20: c. III 5, 39
 — *ecl.* 10, 43: c. III 9, 24
 — *ecl.* 10, 59 sq.: c. III 9, 17
 — *ecl.* 10, 72 sq.: *epo.* 11, 2
 — *georgica*: s. I 10, 45. a. p. 333
 — *ge.* I 5—7: c. s. 1
 — *ge.* I 10: s. II 2, 41
 — *ge.* I 14: c. II 1, 83
 — *ge.* I 43 sq.: c. I 12, 29. III 7, 1
 — *ge.* I 55 sq.: c. I 4, 10
 — *ge.* I 57: c. I 31, 6
 — *ge.* I 62: c. I 2, 9
 — *ge.* I 99: s. I 4, 10
 — *ge.* I 103: *epi.* I 3, 5
 — *ge.* I 109 sq.: c. III 13, 15
 — *ge.* I 120: *epo.* 2, 35
 — *ge.* I 127 sq.: *epo.* 16, 43
 — *ge.* I 132: c. II 19, 10
 — *ge.* I 150 sq.: c. III 23, 7
 — *ge.* I 186: s. I 1, 35
 — *ge.* I 202 sq.: c. III 29, 34
 — *ge.* I 205: c. III 1, 28. III 7, 6
 — *ge.* I 222: c. II 19, 13 sq.
 — *ge.* I 224: c. I 3, 5
 — *ge.* I 227: c. I 20, 1
 — *ge.* I 234: c. III 3, 55
 — *ge.* I 236: c. III 3, 56
 — *ge.* I 242: c. III 24, 38
 — *ge.* I 256: c. I 23, 12
 — *ge.* I 266: s. I 5, 94
 — *ge.* I 272: c. III 4, 65
 — *ge.* I 274: c. I 20, 1
 — *ge.* I 281 sq.: c. III 4, 51
 — *ge.* I 302: c. III 27, 16. 18, 15
 — *ge.* I 313: c. III 4, 7

- Vergilius *ge.* I 330 *sq.*:
c. I 16, 11
— *ge.* I 339: *c.* III 14, 6
— *ge.* I 371 *sq.*: *c.* III 17, 9
— *ge.* I 378: *epo.* 2, 26
— *ge.* I 388: *c.* III 27, 10
— *ge.* I 410: *c.* I 24, 3
— *ge.* I 418: *epo.* 2, 29
— *ge.* I 433: *c.* III 10, 8
— *ge.* I 464 *sq.*: *c.* III 4, 47
— *ge.* I 466: *c.* I 2, 1
— *ge.* I 481: *c.* III 4, 66
— *ge.* I 499: *c.* I 20, 5 *sq.* III
7, 28
— *ge.* II 12: *epo.* 15, 6
— *ge.* II 56: *epi.* I 5, 7
— *ge.* II 81: *epo.* 2, 14
— *ge.* II 82: *epo.* 16, 46
— *ge.* II 90: *c.* I 17, 21
— *ge.* II 91: *c.* I 37, 14
— *ge.* II 92: *c.* II 12, 22
— *ge.* II 95: *epo.* 2, 20
— *ge.* II 96: *c.* I 20, 10. 27, 9
— *ge.* II 101: *c.* III 5, 32
— *ge.* II 105 *sq.*: *c.* I 28, 1
— *ge.* II 125: *c.* III 4, 35
— *ge.* II 140: *epo.* 16, 57
— *ge.* II 146 *sq.*: *c.* III 2, 53.
c. s. 49
— *ge.* II 149: *c.* II 6, 17
— *ge.* II 151 *sq.*: *epo.* 16, 52
— *ge.* II 153 *sq.*: *epo.* 16, 52
— *ge.* II 161: *a. p.* 66
— *ge.* II 167: *c.* III 5, 9
— *ge.* II 172: *c.* I 12, 53
— *ge.* II 193: *c.* I 36, 1
— *ge.* II 201 *sq.*: *c.* III 6, 39
— *ge.* II 239: *c.* I 18, 2. *epi.* I 2, 45
— *ge.* II 261: *c.* III 6, 39
— *ge.* II 272: *c.* III 11, 9
— *ge.* II 276: *c.* III 4, 23
— *ge.* II 277 *sq.*: *s.* I 5, 32
— *ge.* II 319: *c.* I 18, 1
— *ge.* II 339: *c.* I 12, 30
— *ge.* II 353: *c.* I 17, 18. III
29, 18
- Vergilius *ge.* II 404: *epo.* 11, 6
— *ge.* II 458 *sq.*: *epo.* 2, 1
— *ge.* II 462: *epo.* 2, 8
— *ge.* II 435: *s.* I 2, 83
— *ge.* II 467: *c.* III 1, 21 *sq.*
— *ge.* II 468: *epo.* 16, 42
— *ge.* II 469: *c.* I 21, 9
— *ge.* II 471: *c.* III 3, 41 *sq.*
— *ge.* II 476: *c.* III 4, 21
— *ge.* II 488 *sq.*: *c.* I 37, 19 *sq.*
— *ge.* II 502: *epo.* 2, 7
— *ge.* II 508 *sq.*: *epi.* I 6, 7
— *ge.* II 512: *c.* II 16, 20
— *ge.* II 520: *c.* I 17, 5
— *ge.* II 523: *c.* III 23, 7
— *ge.* II 524: *c.* III 5, 21
— *ge.* II 535: *c.* s. 7
— *ge.* III 6: *c.* I 21, 1
— *ge.* III 17: *epo.* 16, 11
— *ge.* III 32 *sq.*: *c.* I 35, 31 *sq.*
— *ge.* III 34: *c.* I 19, 6
— *ge.* III 52: *epo.* 5, 19
— *ge.* III 66 *sq.*: *c.* II 11, 5
— *ge.* III 75 *sq.*: *c.* III 4, 30
— *ge.* III 81 *sq.*: *c.* III 4, 20
— *ge.* III 89: *c.* I 12, 25
— *ge.* III 89 *sq.*: *epo.* 16, 46
— *ge.* III 94: *c.* I 16, 7
— *ge.* III 96: *c.* I 31, 19. *epi.*
II 2, 210 (*r*)
— *ge.* III 97 *sq.*: *epo.* 11, 16
— *ge.* III 117: *c.* III 3, 41
— *ge.* III 125: *c.* I 17, 7 *gl.*
— *ge.* III 202 *sq.*: *c.* III 2, 13
— *ge.* III 208: *c.* I 8, 7
— *ge.* III 255: *c.* I 1, 28. III
6, 38
— *ge.* III 264: *c.* II 13, 40
— *ge.* III 266: *c.* I 25, 14
— *ge.* III 279: *c.* I 3, 14
— *ge.* III 284: *c.* II 14, 1
— *ge.* III 306: *epi.* I 17, 30
— *ge.* III 328: *epo.* 2, 26
— *ge.* III 360: *s.* I 1, 25
— *ge.* III 373: *epo.* 2, 31
— *ge.* III 381 *sq.*: *c.* II 20, 16

- Vergilius *ge.* III 381: s. I
 9, 33
 — *ge.* III 406 *sq.*: *epo.* 6, 6
 — *ge.* III 430 *sq.*: *epi.* I 10, 40
 — *ge.* III 451 *sq.*: c. I 35, 7
 — *ge.* III 463: c. III 4, 34
 — *ge.* III 474 *sq.*: c. I 16, 9
 — *ge.* III 525: c. I 28, 4
 — *ge.* III 529 *sq.*: c. II 11, 20
 — *ge.* III 530: *epo.* 2, 5. *epi.*
 I 10, 18
 — *ge.* III 538: c. III 16, 4
 — *ge.* III 539 *sq.*: *epi.* II 1, 136
 — *ge.* III 10 *sq.*: c. III 3, 41
 — *ge.* III 50: c. I 20, 8
 — *ge.* III 126: c. II 6, 10
 — *ge.* III 133: *epo.* 2, 48
 — *ge.* III 142 *sq.*: c. III 1, 30
 — *ge.* III 289: c. III 2, 29
 — *ge.* III 334: *epi.* I 17, 30
 — *ge.* III 346: c. I 10, 8
 — *ge.* III 387—414 (fabula Ver-
 gili): *epi.* I 1, 90
 — *ge.* III 394 *sq.*: c. I 2, 7
 — *ge.* III 467: c. I 34, 10
 — *ge.* III 475 *sq.*: c. I 28, 19
 — *ge.* III 479: c. II 14, 17
 — *ge.* III 481 *sq.*: c. II 13, 37
 — *ge.* III 483: c. III 11, 16
 — *ge.* III 484: c. III 11, 21
 — *ge.* III 489: c. II 3, 24
 — *ge.* III 510: c. III 11, 13
 — *ge.* III 511: c. II 4, 16
 — *ge.* III 512: *epo.* 3, 4
 — *ge.* III 551: *epo.* 9, 22
 — *ge.* III 563 *sq.*: *epo.* 5, 43
 — *ge.* III 565: c. I 32, 2. III 9, 9
 — *Aen.* I 6: s. I 2, 78 *sq. et cp*
 c. I 12, 17
 — *Aen.* I 7: c. s. 54
 — *Aen.* I 14: s. I 1, 78 *sq.*
 — *Aen.* I 39 *sq.*: *epo.* 10, 13
 — *Aen.* I 41: c. II 4, 5
 — *Aen.* I 46 *sq.*: c. III 3, 64
 — *Aen.* I 47 *sq.*: s. I 3, 17
 — *Aen.* I 57: c. III 12, 2 *gl.*
- Vergilius *Aen.* I 66: c. I 3, 16
 — *Aen.* I 72: c. I 16, 1
 — *Aen.* I 77: *epi.* I 9, 12
 — *Aen.* I 79: c. I 27, 8
 — *Aen.* I 85 *sq.*: c. I 14, 5
 — *Aen.* I 86: c. III 3, 5
 — *Aen.* I 88: c. II 16, 2
 — *Aen.* I 90: c. I 34, 6
 — *Aen.* I 94: c. I 13, 17
 — *Aen.* I 99: c. I 12, 43. 37, 30
 — *Aen.* I 100 *sq.*: *epo.* 13, 14
 — *Aen.* I 112: c. I 3, 24
 — *Aen.* I 118: c. II 1, 33
 — *Aen.* I 119: c. II 16, 9
 — *Aen.* I 133: *epo.* 13, 1
 — *Aen.* I 138: c. I 37, 30
 — *Aen.* I 143: c. I 12, 30
 — *Aen.* I 160 *sq.*: c. II 14, 14
 — *Aen.* I 195: c. II 7, 20. III
 14, 18. III 11, 2. 12, 17 *gl.*
 — *Aen.* I 199: c. I 7, 30
 — *Aen.* I 202: c. I 35, 22
 — *Aen.* I 203: s. II 5, 21
 — *Aen.* I 209: c. I 37, 25
 — *Aen.* I 228: c. I 1, 21
 — *Aen.* I 244: c. I 37, 30
 — *Aen.* I 261: c. I 18, 4. III
 14, 13 *sq.*
 — *Aen.* I 273: c. III 3, 32
 — *Aen.* I 279: c. III 3, 46. c. s. 25
 — *Aen.* I 283: c. II 4, 23
 — *Aen.* I 284: c. III 6, 4
 — *Aen.* I 287 *sq.*: c. III 15, 15
 — *Aen.* I 289 *sq.*: c. I 2, 32
 — *Aen.* I 291: c. III 15, 17
 — *Aen.* I 294: c. III 15, 9
 — *Aen.* I 295 *sq.*: c. III 9, 18
 — *Aen.* I 297: c. I 2, 42
 — *Aen.* I 317: s. I 3, 38
 — *Aen.* I 320: c. III 11, 5
 — *Aen.* I 335: c. I 19, 14
 — *Aen.* I 345: s. I 2, 28
 — *Aen.* I 350 *sq.*: c. III 8, 25
 — *Aen.* I 370 *sq.*: *epo.* 11, 10
 — *Aen.* I 374: *epi.* II 1, 8
 — *Aen.* I 402: c. I 13, 2

- Vergilius *Aen.* I 404 sq.: c. I 18, 11
 — *Aen.* I 416 sq.: c. I 19, 14
 — *Aen.* I 418: c. I 3, 33
 — *Aen.* I 424: c. III 1, 46
 — *Aen.* I 460: c. II 1, 32
 — *Aen.* I 474 sq.: c. II 9, 15 sq.
 — *Aen.* I 482: c. III 4, 48
 — *Aen.* I 535: c. I 28, 21. *epo.* 10, 10
 — *Aen.* I 553: *epo.* 16, 41
 — *Aen.* I 554: *epo.* 16, 41
 — *Aen.* I 580: c. III 4, 27
 — *Aen.* I 593: c. I 19, 6
 — *Aen.* I 608: c. I 28, 21
 — *Aen.* I 654 sq.: *epo.* 8, 14
 — *Aen.* I 655: c. I 17, 27
 — *Aen.* I 662: s. I 1, 10
 — *Aen.* I 665: *epo.* 17, 56
 — *Aen.* I 694: c. III 4, 12
 — *Aen.* I 695: c. II 8, 14
 — *Aen.* I 697: c. III 29, 15
 — *Aen.* I 700: c. I 27, 8
 — *Aen.* I 704: *epi.* I 16, 72
 — *Aen.* I 705: c. III 11, 10
 — *Aen.* I 725: c. III 19, 22
 — *Aen.* I 726 sq.: c. II 16, 10 sq.
 — *Aen.* I 727: c. I 27, 5
 — *Aen.* I 734: c. I 7, 19. I 18, 3. III 15, 26
 — *Aen.* I 739: s. I 5, 16
 — *Aen.* I 744: c. III 1, 27
 — *Aen.* I 750: c. I 9, 5
 — *Aen.* II 9 sq.: s. I 3, 34 sq.
 — *Aen.* II 9: *epo.* 10, 10
 — *Aen.* II 13: c. I 35, 16. III 3, 28
 — *Aen.* II 15: c. III 5, 6
 — *Aen.* II 22: s. I 1, 78 sq. II 3, 142
 — *Aen.* II 26: c. III 6, 12
 — *Aen.* II 27: a. p. 199
 — *Aen.* II 27 sq.: c. I 2, 38
 — *Aen.* II 36 sq.: c. I 16, 4
 — *Aen.* II 96: s. II 3, 9
 — *Aen.* II 104: s. II 3, 195
- Vergilius *Aen.* II 116: s. II 3, 206
 — *Aen.* II 133: c. III 23, 4
 — *Aen.* II 154: c. III 5, 11
 — *Aen.* II 160 sq.: c. III 7, 24
 — *Aen.* II 170: c. I 35, 16. II 4, 19. *epo.* 10, 18
 — *Aen.* II 197: c. I 7, 11
 — *Aen.* II 205: c. III 3, 5
 — *Aen.* II 234: c. III 16, 13
 — *Aen.* II 238 sq.: c. III 6, 15
 — *Aen.* II 240: c. III 4, 54
 — *Aen.* II 248 sq.: c. III 6, 14 et 15
 — *Aen.* II 249: c. III 6, 15
 — *Aen.* II 250: s. I 1, 36
 — *Aen.* II 255: c. II 8, 10 III 30, 9
 — *Aen.* II 261: c. III 9, 19
 — *Aen.* II 281: c. III 5, 5. s. I 7, 24
 — *Aen.* II 290: c. III 6, 3
 — *Aen.* II 294: c. III 4, 54
 — *Aen.* II 305—307: c. III 29, 37
 — *Aen.* II 305 sq.: c. III 14, 28
 — *Aen.* II 308: c. III 14, 28
 — *Aen.* II 355 sq.: *epi.* II 2, 28
 — *Aen.* II 356 sq.: *epi.* I 10, 40
 — *Aen.* II 493: c. III 15, 11
 — *Aen.* II 535: *epo.* 5, 1
 — *Aen.* II 557: c. III 4, 32
 — *Aen.* II 564: s. I 1, 57
 — *Aen.* II 591: c. III 4, 42
 — *Aen.* II 593: c. III 3, 12
 — *Aen.* II 601: c. II 11, 23
 — *Aen.* II 606: c. I 10, 1 sq. *cp*
 — *Aen.* II 612 sq.: c. III 3, 23
 — *Aen.* II 615 sq.: c. I 15, 11. III 3, 23
 — *Aen.* II 633: c. s. 43
 — *Aen.* II 664: c. III 4, 42
 — *Aen.* II 684: s. I 5, 74
 — *Aen.* II 710: c. III 9, 24
 — *Aen.* II 719 sq.: *epo.* 1, 32
 — *Aen.* II 747: c. III 4, 55
 — *Aen.* II 758: c. III 4, 58

- Vergilius *Aen.* III 3: *epo.* 16, 25
 — *Aen.* III 5: *c. s.* 39
 — *Aen.* III 11: *c. III* 3, 40
 — *Aen.* III 14: *c. II* 6, 11
 — *Aen.* III 29: *epo.* 5, 65
 — *Aen.* III 56 *sq.*: *c. III* 3, 52
 — *Aen.* III 106: *epo.* 9, 29
 — *Aen.* III 112: *c. III* 2, 26
 — *Aen.* III 121: *c. II* 2, 8
 — *Aen.* III 124: *c. I* 37, 16
 — *Aen.* III 125: *c. III* 3, 43
 — *Aen.* III 126 *sq.*: *c. I* 14, 19 *sq.*
 — *Aen.* III 141: *epo.* 16, 62
 — *Aen.* III 161: *c. s.* 39
 — *Aen.* III 176 *sq.*: *c. III* 23, 1
 — *Aen.* III 180: *c. I* 7, 29
 — *Aen.* III 203 *sq.*: *c. III* 2, 46 *sq.*
 — *Aen.* III 223: *c. I* 33, 13
 — *Aen.* III 282 *sq.*: *c. I* 1, 23.
epo. 2, 49
 — *Aen.* III 292: *epi.* I 7, 33
 — *Aen.* III 343: *c. III* 4, 27
 — *Aen.* III 353: *s. II* 8, 67 *c in*
apparatu
 — *Aen.* III 361: *c. III* 27, 11
 — *Aen.* III 409: *c. s.* 42
 — *Aen.* III 427: *epi.* I 1, 32
 — *Aen.* III 453: *c. I* 28, 35
 — *Aen.* III 506: *c. I* 3, 20
 — *Aen.* III 515: *c. II* 8, 10
 — *Aen.* III 516: *c. I* 3, 14
 — *Aen.* III 521: *c. III* 21, 24
 — *Aen.* III 549: *epo.* 16, 59
 — *Aen.* III 553: *c. I* 16, 10
 — *Aen.* III 623: *s. I* 8, 23
 — *Aen.* III 686: *c. I* 14, 9. *I* 34, 4
 — *Aen.* III 2: *c. I* 27, 11 *sq.*
 — *Aen.* III 8: *s. I* 3, 31. *s. II* 2, 8
 — *Aen.* III 11 *sq.*: *c. II* 4, 19
 — *Aen.* III 35: *c. III* 22, 5
 — *Aen.* III 41: *c. III* 11, 47.
epo. 1, 11 *sq.*
 — *Aen.* III 42: *c. I* 22, 16
 — *Aen.* III 52: *c. III* 27, 18.
epo. 2, 52
- Vergilius *Aen.* III 60: *c. I* 31, 2 *sq.*
 — *Aen.* III 66 *sq.*: *c. I* 13, 7
 — *Aen.* III 66: *c. III* 19, 28
 — *Aen.* III 68: *c. I* 19, 7
 — *Aen.* III 76: *c. III* 1, 36
 — *Aen.* III 94: *c. I* 32, 10. *III* 2, 2
 — *Aen.* III 100: *epo.* 17, 30
 — *Aen.* III 101: *c. III* 9, 6
 — *Aen.* III 131: *epo.* 2, 32
 — *Aen.* III 132: *c. I* 1, 27.
III 11, 4. *epo.* 6, 6
 — *Aen.* III 133: *c. III* 5, 11
 — *Aen.* III 143 *sq.*: *c. III* 6, 26
 — *Aen.* III 148: *c. III* 4, 62
 — *Aen.* III 153 *sq.*: *c. III* 12, 10
 — *Aen.* III 180: *epo.* 2, 42
 — *Aen.* III 211: *c. III* 3, 20
 — *Aen.* III 242 *sq.*: *c. I* 24, 16
 — *Aen.* III 262: *epo.* 12, 21
 — *Aen.* III 266 *sq.*: *c. I* 2, 20
 — *Aen.* III 310: *c. III* 30, 3
 — *Aen.* III 317 *sq.*: *c. I* 22, 23
 — *Aen.* III 329: *c. III* 5, 23
 — *Aen.* III 366 *sq.*: *c. I* 22, 6 *sq.*
III 11, 31 *sq.* *epo.* 1, 11 *sq.*
 — *Aen.* III 371: *c. II* 3, 21
 — *Aen.* III 379 *sq.*: *c. I* 34, 2.
III 3, 35. *s. II* 6, 65
 — *Aen.* III 385: *c. II* 8, 11.
s. II 1, 62
 — *Aen.* III 402: *c. II* 2, 24
 — *Aen.* III 425 *sq.*: *c. I* 15, 7
 — *Aen.* III 428: *epo.* 17, 53
 — *Aen.* III 438 *sq.*: *c. III* 7, 21
 — *Aen.* III 475: *c. I* 37, 29
 — *Aen.* III 489: *epo.* 17, 5
 — *Aen.* III 499: *epo.* 7, 15
 — *Aen.* III 511: *c. III* 22, 4
 — *Aen.* III 512: *epo.* 5, 26
 — *Aen.* III 514: *s. I* 4, 85
 — *Aen.* III 526 *sq.*: *epo.* 5, 55
 — *Aen.* III 529 *sq.*: *c. III* 7, 8
 — *Aen.* III 541 *sq.*: *c. III* 3, 22
 — *Aen.* III 547: *c. III* 27, 38
 — *Aen.* III 551: *c. III* 29, 42

- Vergilius *Aen.* III 569 sq.:
 c. I 5, 6 sq.
 — *Aen.* III 600 sq.: c. III 27, 46
 — *Aen.* III 624: s. II 1, 9
 — *Aen.* III 627: c. II 10, 17
 — *Aen.* III 661 sq.: c. III 6, 12
 — *Aen.* III 697: c. I 3, 17
 — *Aen.* V 14: c. I 3, 3
 — *Aen.* V 66: *epo.* 9, 20
 — *Aen.* V 71: c. III 1, 2
 — *Aen.* V 98: c. III 23, 3
 — *Aen.* V 230: c. III 14, 2
 — *Aen.* V 254 sq.: c. III 20, 16
 — *Aen.* V 255: c. III 4, 1
 — *Aen.* V 282: a. p. 45
 — *Aen.* V 284: c. II 4, 3
 — *Aen.* V 285: c. III 9, 9. s. I
 5, 54
 — *Aen.* V 329: c. III 4, 29
 — *Aen.* V 360: *epo.* 17, 5. *epi.*
 I 18, 56
 — *Aen.* V 430: *epo.* 13, 4
 — *Aen.* V 432: *epo.* 13, 4
 — *Aen.* V 515: c. I 3, 34
 — *Aen.* V 571: *epo.* 11, 27
 — *Aen.* V 595: c. III 5, 10
 — *Aen.* V 596: *epi.* I 18, 61
 — *Aen.* V 693 sq.: *epo.* 13, 1
 — *Aen.* V 704 sq.: *epi.* I 6, 1
 — *Aen.* V 730 sq.: c. I 35, 10
 — *Aen.* V 745: c. III 8, 2. III
 23, 4
 — *Aen.* V 755: c. I 16, 21
 — *Aen.* V 759: c. I 2, 33
 — *Aen.* V 772 sq.: *epo.* 10, 24
 — *Aen.* V 800 sq.: c. III 26, 5
 — *Aen.* V 801: c. I 12, 17. III
 27, 76
 — *Aen.* V 810: c. II 7, 14
 — *Aen.* V 811: c. III 19, 4
 — *Aen.* V 827 sq.: c. III 3, 4 *cp*
in appar.
 — *Aen.* V 828 sq.: c. I 14, 5
 — *Aen.* V 833: c. III 17, 6 sq.
 — *Aen.* V 849. 851: c. I 5, 6 sq.
 — *Aen.* V 866: s. II 8, 78
- Vergilius *Aen.* VI 15: c. I 3, 35
 — *Aen.* VI 16: c. III 2, 22
 — *Aen.* VI 19: c. III 8, 8
 — *Aen.* VI 37: *epo.* 16, 39
 — *Aen.* VI 57 sq.: c. III 6, 5
 — *Aen.* VI 83: c. III 24, 15
 — *Aen.* VI 95: s. II 5, 26
 — *Aen.* VI 121: c. III 9, 12
 — *Aen.* VI 128: c. I 28, 16
 — *Aen.* VI 130: c. III 2, 21.
 III 3, 10
 — *Aen.* VI 132: c. II 14, 18
 — *Aen.* VI 152: *epo.* 17, 48
 — *Aen.* VI 153: s. II 1, 9
 — *Aen.* VI 158 sq.: c. II 12, 16
 — *Aen.* VI 203: c. I 9, 5
 — *Aen.* VI 216 sq.: c. II 14, 23
 — *Aen.* VI 216: *epo.* 5, 18
 — *Aen.* VI 257: *epo.* 2, 31
 — *Aen.* VI 258: c. III 1, 1
 — *Aen.* VI 268: c. I 28, 16
 — *Aen.* VI 276: *epi.* II 2, 199
 — *Aen.* VI 278: c. I 24, 5. III
 11, 38
 — *Aen.* VI 288: c. II 12, 14
 — *Aen.* VI 300: c. I 9, 1
 — *Aen.* VI 315: c. II 14, 11
 — *Aen.* VI 365 sq.: c. I 28, 23
 — *Aen.* VI 395: c. I 3, 38
 — *Aen.* VI 397: c. III 4, 80
 — *Aen.* VI 417 sq.: c. III 11, 20
 — *Aen.* VI 432: c. I 28, 9. II
 3, 26. III 7, 21
 — *Aen.* VI 438 sq.: c. II 14, 8
 — *Aen.* VI 474: c. II 5, 3
 — *Aen.* VI 494 sq.: c. III 9, 23
 — *Aen.* VI 506: c. I 28, 36
 — *Aen.* VI 515 sq.: c. III 3, 19
 — *Aen.* VI 569: c. III 2, 31. III
 11, 28
 — *Aen.* VI 574: c. III 6, 14
 — *Aen.* VI 582 sq.: c. III 4, 50
 — *Aen.* VI 584: c. III 4, 49
 — *Aen.* VI 598—600: c. III 4, 76
 — *Aen.* VI 609: *epo.* 3, 1
 — *Aen.* VI 616: c. II 14, 20

- Vergilius *Aen.* VI 646: c. III
11, 3
— *Aen.* VI 647: s. II 7, 20
— *Aen.* VI 654 sq.: c. II 13, 39
— *Aen.* VI 662: *epi.* II 1, 216
— *Aen.* VI 714 sq.: *epo.* 14, 3 sq.
— *Aen.* VI 732: c. III 2, 24
— *Aen.* VI 773: *epi.* I 11, 8
— *Aen.* VI 779 sq.: c. I 2, 36
— *Aen.* VI 793: c. III 3, 43
— *Aen.* VI 801: c. III 3, 9
— *Aen.* VI 816: c. III 2, 20
— *Aen.* VI 824 sq.: c. III 2, 19
— *Aen.* VI 832: c. II 18, 34. *epi.*
II 1, 142
— *Aen.* VI 836: c. III 3, 43
— *Aen.* VI 841: c. III 9, 31
— *Aen.* VI 843 sq.: c. III 3, 50
— *Aen.* VI 853: *epo.* 17, 19. c. s. 51
— *Aen.* VI 882 sq.: c. I 12, 46
— *Aen.* VI 895 sq.: c. III 27, 41
— *Aen.* VII 8 sq.: *epo.* 10, 9
— *Aen.* VII 9: c. II 5, 19
— *Aen.* VII 27 sq.: c. III 3, 30
— *Aen.* VII 31: c. I 2, 13. I 8, 8
— *Aen.* VII 37: s. I 5, 53
— *Aen.* VII 82 sq.: c. I 7, 1
— *Aen.* VII 100 sq.: c. III 15, 16
— *Aen.* VII 109: s. II 7, 102
— *Aen.* VII 115: s. I 1, 25
— *Aen.* VII 172: *epi.* I 10, 22
— *Aen.* VII 220: c. I 21, 3
— *Aen.* VII 224—226: c. II 1, 31
— *Aen.* VII 227: c. I 22, 20
— *Aen.* VII 230: c. III 24, 3
— *Aen.* VII 266: c. III 17, 9
— *Aen.* VII 322: c. I 15, 16
— *Aen.* VII 337: c. II 13, 34.
III 8, 14
— *Aen.* VII 363: c. III 9, 16
— *Aen.* VII 387: c. III 4, 38
— *Aen.* VII 389: c. II 11, 17
— *Aen.* VII 400: c. III 2, 49
— *Aen.* VII 403: c. III 14, 8
— *Aen.* VII 417: c. III 13, 11.
epo. 8, 4
- Vergilius *Aen.* VII 495:
c. II 5, 7
— *Aen.* VII 498: c. I 12, 24
— *Aen.* VII 539: *epo.* 1, 24
— *Aen.* VII 604: c. I 21, 13.
III 24, 11
— *Aen.* VII 634: s. II 8, 78
— *Aen.* VII 641: s. I 5, 53
— *Aen.* VII 662: c. II 14, 7 sq.
— *Aen.* VII 663: c. III 29, 1
— *Aen.* VII 672: c. I 7, 1. II 6, 5
— *Aen.* VII 698: *epo.* 9, 18
— *Aen.* VII 715: c. III 15, 21
— *Aen.* VII 759: c. III 13, 1.
III 2, 3
— *Aen.* VII 769: c. s. 63
— *Aen.* VII 800: s. I 5, 24
— *Aen.* VIII 20—25: c. II
16, 10 sq.
— *Aen.* VIII 28: c. III 2, 5
— *Aen.* VIII 73: c. I 27, 4
— *Aen.* VIII 77: c. III 14, 25
— *Aen.* VIII 87: c. I 31, 8
— *Aen.* VIII 89: c. I 9, 10
— *Aen.* VIII 114: s. I 5, 54
— *Aen.* VIII 140—142: c. I 2, 41
— *Aen.* VIII 215 sq.: *epo.* 2, 26
— *Aen.* VIII 224: c. I 37, 16
— *Aen.* VIII 276: c. II 3, 9
— *Aen.* VIII 283 sq.: c. III
5, 32
— *Aen.* VIII 297: c. I 27, 8
— *Aen.* VIII 298: c. III 4, 53
— *Aen.* VIII 324 sq.: c. II 10, 5
— *Aen.* VIII 361: *epi.* I 7, 48
— *Aen.* VIII 364: *epi.* I 2, 40
— *Aen.* VIII 384: c. I 28, 8
— *Aen.* VIII 385 sq.: a. p. 199
— *Aen.* VIII 393: c. II 4, 6
— *Aen.* VIII 403: c. III 12, 1
— *Aen.* VIII 412 sq.: *epo.* 2, 39
— *Aen.* VIII 454: *epi.* I 2, 61
— *Aen.* VIII 537: c. I 15, 9.
epo. 10, 15
— *Aen.* VIII 556: c. I 1, 24
— *Aen.* VIII 589: c. III 9, 21

- Vergilius *Aen.* VIII 591: s. I 8, 22
 — *Aen.* VIII 634: c. III 6, 22.
 III 2, 32
 — *Aen.* VIII 658: c. III 11, 50
 — *Aen.* VIII 687 sq.: c. III 29, 27 sq.
 — *Aen.* VIII 688: *epo.* 9, 11
 — *Aen.* VIII 697: c. I 37, 27 sq.
 — *Aen.* VIII 699 sq.: c. III 4, 57
 — *Aen.* VIII 704: c. s. 33
 — *Aen.* VIII 712 sq.: c. I 37, 23 sq.
 — *Aen.* VIII 720: c. s. 65
 — *Aen.* VIII 724: a. p. 50
 — *Aen.* VIII 728: c. II 9, 21
 — *Aen.* VIII libro narrat etc., cum in tertio non dicit: a. p. 43 sq.
 — *Aen.* VIII 60: *epo.* 2, 45
 — *Aen.* VIII 106: c. III 1, 8
 — *Aen.* VIII 108: c. I 35, 13
 — *Aen.* VIII 114: c. II 3, 12.
 II 4, 23
 — *Aen.* VIII 125: c. I 29, 12
 — *Aen.* VIII 135: c. II 19, 26
 — *Aen.* VIII 141 sq.: c. I 21, 4
 — *Aen.* VIII 150 sq.: c. III 6, 16
 — *Aen.* VIII 152 sq.: c. III 6, 13
 — *Aen.* VIII 155: c. II 4, 11.
 III 3, 28
 — *Aen.* VIII 156: *epo.* 16, 15
 — *Aen.* VIII 165: c. II 2, 13
 — *Aen.* VIII 182: *epi.* I 10, 5
 — *Aen.* VIII 205 sq.: c. III 14, 2
 — *Aen.* VIII 241: *epi.* I 2, 31
 — *Aen.* VIII 275: c. I 36, 8
 — *Aen.* VIII 325 sq.: c. II 3, 19
 — *Aen.* VIII 412 sq.: s. II 1, 14
 — *Aen.* VIII 447: c. I 32, 2
 — *Aen.* VIII 525: c. III 4, 5
 — *Aen.* VIII 552: c. III 2, 12
 — *Aen.* VIII 566: c. I 17, 9
 — *Aen.* VIII 582: s. I 1, 5
 — *Aen.* VIII 617 sq.: c. I 16, 4.
 III 1, 22
 — *Aen.* VIII 619: c. III 19, 18
- Vergilius *Aen.* VIII 642: c. III 5, 1
 — *Aen.* VIII 668: c. III 1, 28.
 III 7, 6
 — *Aen.* VIII 763 sq.: c. III 2, 16
 — *Aen.* X 1: c. II 12, 8
 — *Aen.* X 18: c. III 1, 6
 — *Aen.* X 33 sq.: c. s. 37
 — *Aen.* X 92 sq.: c. I 15, 13 sq.
 — *Aen.* X 115: c. III 1, 8
 — *Aen.* X 116: s. I 8, 43
 — *Aen.* X 136 sq.: c. III 7, 6
 — *Aen.* X 137 sq.: c. III 10, 3
 — *Aen.* X 185 sq.: c. III 9, 30
 — *Aen.* X 252: c. III 4, 42
 — *Aen.* X 361: c. II 13, 32
 — *Aen.* X 467: c. I 3, 17
 — *Aen.* X 470 sq.: c. I 24, 9
 — *Aen.* X 497 sq.: c. II 14, 18 sq.
 — *Aen.* X 513: c. III 14, 31
 — *Aen.* X 565 sq.: c. II 17, 14
 — *Aen.* X 631 sq.: s. II 1, 42
 — *Aen.* X 644: c. III 29, 41
 — *Aen.* X 670: c. III 27, 37
 — *Aen.* X 709 sq.: s. II 4, 42
 — *Aen.* X 711: c. I 23, 5. *epo.* 5, 28
 — *Aen.* X 726 sq.: c. III 12, 1 sq.
 epi. I 10, 40
 — *Aen.* X 735: c. III 6, 17
 — *Aen.* X 745 sq.: c. I 24, 5
 — *Aen.* X 746: c. I 28, 15
 — *Aen.* X 781: c. I 3, 17
 — *Aen.* X 814 sq.: c. II 8, 16
 — *Aen.* X 832: c. III 13, 12
 — *Aen.* XI 14: c. III 8, 15 sq.
 — *Aen.* XI 24 sq.: c. III 2, 13
 — *Aen.* XI 51 sq.: c. I 24, 11
 — *Aen.* XI 52: c. II 20, 24
 — *Aen.* XI 55 sq.: c. II 4, 20
 — *Aen.* XI 125: c. III 14, 1
 — *Aen.* XI 196: c. I 35, 38 sq.
 — *Aen.* XI 210: *epo.* 17, 48
 — *Aen.* XI 306 sq.: c. III 4, 53
 — *Aen.* XI 309: s. II 3, 43
 — *Aen.* XI 405: c. III 30, 10

- Vergilius *Aen.* XI 424: c. III 5, 20
 — *Aen.* XI 426 sq.: c. I 35, 4
 — *Aen.* XI 476: c. III 4, 59
 — *Aen.* XI 681: c. II 19, 24
 — *Aen.* XI 721 sq.: c. I 37, 18
 — *Aen.* XI 740: c. I 37, 4
 — *Aen.* XI 751 sq.: c. III 4, 9
 — *Aen.* XI 874: c. III 8, 23
 — *Aen.* XI 878: *epo.* 10, 17
 — *Aen.* XII 4 sq.: c. III 20, 2
 — *Aen.* XII 52: c. III 6, 6
 — *Aen.* XII 77: c. III 10, 4
 — *Aen.* XII 84: s. I 7, 8
 — *Aen.* XII 99: c. I 15, 20.
 III 13, 12
 — *Aen.* XII 100: s. I 2, 98
 — *Aen.* XII 156: *epo.* 16, 39
 — *Aen.* XII 208: *epi.* I 2, 69
 — *Aen.* XII 235: c. II 2, 5
 — *Aen.* XII 336: c. I 35, 17
 — *Aen.* XII 393 sq.: c. s. 61
 — *Aen.* XII 407 sq.: c. I 9, 1
- Vergilius *Aen.* XII 440
 c. III 4, 27
 — *Aen.* XII 484: c. I 27, 24
 — *Aen.* XII 492 sq.: c. I 34, 14
 — *Aen.* XII 500: s. I 5, 53
 — *Aen.* XII 554: c. III 3, 4
 — *Aen.* XII 686: c. III 30, 4 sq.
 — *Aen.* XII 768: c. I 5, 14
 — *Aen.* XII 801: *epo.* 3, 3
 — *Aen.* XII 828: c. III 3, 40
 — *Aen.* XII 934: c. I 22, 14
 Vergilius falso laudatus:
 c. I 2, 26. I 31, 7. II 11, 8.
 II 13, 17.
cf. ind. gener. s. u. Vergilius
poeta et Vergilianum et
Maro
 Verrius Flaccus: c. s. 8
 Xenocrates *vide indicem*
generalem
 Locus nondum repertus:
 c. III 7, 25 gl.

INDEX GENERALIS

SIVE

NOMINVM, RERVM ELOCVTIONVMQVE
MEMORABILIVM

- A *praep.*] Crustula infantes a litteris non impediunt. I. 1, 24. Sanat ab infirmitate s. II 3, 148 *gl.* Flumen a cursu suo stetit c. I 9, 4. Sibilum pati a populo s. I 1, 66. Hor. ab Augusto meruerat militiae uacationem *epo.* 1, 7. *Comparat. cum a:* s. I 10, 51 *gl. epi.* I 1, 58
- Abderites *epi.* I 12, 12
- Abhinc *epi.* I 20, 19
- Abhominabilis c. III 10, 9 *gl.*
- Abhorre c. *abl.* s. I 10, 25
- Abicere aliquem *epi.* I 18, 1
- Abidos] Abidon *epi.* I 3, 4
- Abiectus = uilis s. I 6, 38. 39. 7, 31. 8, 11. 10, 22. 23. II 7, 102
- Ablatiuus*] Nobilitatem non natalibus uenientem c. III 30, 14. Casu arboris liberari c. III 8, 1. Non comitatos diis c. III 6, 10. Vindemia- toribus conuitiis aguntur s. I 7, 29. 30. Ilione cum ageretur ebrio Fufio s. II 3, 60. In societate adsciscere c. IV 4, 61. Voluntate securim proiecit s. I 7, 26. 27. *Abl. causae:* Mediocribus uitii reprehendi s. I 6, 65. Lassus equo s. II 2, 9. *item saepe. Ablat. qualit.:* Equus pedi- bus mollioribus s. I 2, 86. Sex ulnis diffusa toga *epo.* 4, 8. Lectus intextis funibus uel fasciis *epo.* 12, 11. 12 *alibi. Ablat. cum superlatiuo:* *epi.* II 1, 195 *uar.*
- Abnegatiua particula c. I 1, 20
- Abofferre *epi.* I 12, 23 *gl.*
- Absconsus = taciturnus *epi.* I 20, 12 *gl.*
- Absolute loqui *epo.* 4, 3
- Absque ullo fuco c. IV 7, 21 *gl.*
- Abstrusi et nemorosi fontis opacitas c. III 13, 9
- Acatalecticis *epo.* 16 *in.* 17 *in.*
- [Acca Larentia s. I 2, 126]
- Acceptum esse s. II 2, 128.
- Acceptissimus s. I 2, 3
- Accersere *epi.* II 2, 168. c. s. 69.
- Accinctus *interpr. pro* agilis *epi.* I 1, 16

- Accire *epi.* II 2, 228
Accusatiuus] *pro ablatiuo*
uide u. In *et gl. a. p.* 63:
 Sine sata. *pro genetiuo:*
 Inexpertus amorem *c. I* 5, 8
 (*nisi corrigere malis amorum*)
 Acer *et acernus s. II* 8, 10
 Ach<a>emenius *c. III* 1, 41
 Achaia *epi.* II 2, 47
 Achelous *epo.* 3, 17
 Acheron *c. III* 3, 16
 Acherontia *c. III* 4, 14
 Achilles *c. I* 7, 11. 21. 8, 1.
 14. 10. 14. 15. 34 (Achillei).
 II 4, 10. 9. 15. 16. 13, 22.
 10, 29. III 20, 15. III 6, 9.
 13. 17. *epo.* 13, 12. 17, 8.
 11. 12. 13. *epi.* 12, 12. *a. p.* 96
 Achillis auus *c. III* 19, 3
 Achiuus *c. III* 6, 16
 Acinus *et acinum s. II* 6, 85
 Acrimonia *a. p.* 273
 Acris (*masc.*) *c. I* 4, 1
 Acroama *s. II* 2, 94
 Acroceraunia *c. I* 3, 20
 Acron *uide ind. auct. et uol. I*
p. 376 *et* 480.
 Actiacus *c. I* 37, 1. III 14, 34.
epo. 9, 1. *epi.* I 18, 61
 Actor causarum *s. I* 4, 65. 66
 Actus personae *epi.* I 18, 14
 Actus prohi *c. III* 6, 17
 Acumen oculorum *s. I* 2, 90
 Acutus *interpret. c. I* 16, 7. 8.
 34, 15
 Acyrologia *c. I* 17, 7 *gl.*
 Ad] *Ad comparisonem epi.*
 I 11, 1. Migrare ad domum
s. II 7, 11. Ire ad Anticyras
s. II 3, 161. Ineuitabilis ad
 ferendum *c. I* 12, 24. Cordi
 pro ad cor *c. I* 17, 14. Of-
 ficiu ad secandum *a. p.*
 305. Peritus ad aliquid
s. I 6, 51. Ad plenum facta
c. III 1, 2. 3. Planus ad ludum
 locus *c. I* 9, 18. Suademus ...
 ad mala, hortamur ad bona
epi. I 1, 65. Ad uicem *c. III*
 12, 22. Ad uicem facis *c. III*
 13, 26. Dat exemplum hoc
 ad insaniam *s. II* 3, 187.
 Monere aliquem ad rectam
 uitam *s. I* 4, 107. 108
 Adam *c. I*, 16, 13. 14
 Adamantinus clauus *interpr.*
c. III 24, 4. 5
 Adamare *epo.* 17, 32. *s. II*
 3, 239
 Adbibere *s. II* 6, 68
 Additicius pannus *epi.* I 1, 95
 Adfirmor *c. nomin. c. infin.*
c. III 17, 1
 Adhaesibilis *c. III* 19, 28 *gl.*
 Adinuenire *c. I* 10, 8 *et s. II*
 3, 69 *gl. s. II* 4, 47 *gl.*
 Adiuratiuum aduerbium *c.*
I 28, 25 *gl.*
 Adiutorium *c. III* 27, 52 *gl.*
 Adludere *s. II* 8, 25. *epi.* I
 10, 6; *cf.* Alludere
 Adminiculum *s. I* 4, 120
 Admiratiue *epo.* 2, 19 *gl.*
 Adonius *expos. metr. p.* 4 *c.*
I 22 *in.*
 Adoptiuus Augusti *epi.*
I 3, 1
 Ador *interpr. c. III* 4, 41
 Adorea *interpr. c. III* 4, 41
 Adplicare *c. III* 11, 8
 Adsentatores (oculi) *a. p.* 429
 Adseueratio stabilis *epi.* II
 2, 45
 Adstruere *c. accus. c. infin. =*
loquendo adicere c. I 23, 1
 Aduentante nocte *s. II* 1, 9
 Aduerbialiter Canusi (*nos*
dicimus locatiuum) *s. I* 5, 91.
 Aut in rure aut ruri aduer-
 bialiter *epi.* I 15, 17
 Aduerbium] Domi et belli
 aduerbia sunt *epi.* I 20, 23.

- Aduerbium *epi.* I 18, 82 *gl.*
 A. qualitatis *epo.* 4, 1. A.
 optandi *c.* III 10, 13 *gl.* A.
 adiuratum *c.* I 28, 25 *gl.*
 Aduersitas = calamitas *c.* s. 27
 Aduersum *c.* III 4, 42. 43.
 6, 9, 14, 19. *epo.* 9, 1. 16. 17.
 35. *s.* I 3, 76 *et alibi*
 Aduersus *perraro legitur: s.*
 I 10, 25 (*fort. aduersum prae-*
ferendum est)
 Aduertere = animaduvertere
epo. 9, 11
 Adulatorie *s.* II 6, 99 *gl.*
 Adulterarum poena] *s.* I
 2, 131
 Adulterator *s.* I 2, 133 *gl.*
 Adulterii poena primo pe-
 cuniaria erat *s.* I 2, 46
 Aduocati *s.* I 6, 41. 42. 44
 Aeacus *c.* II 13, 22. III 8, 25
 Aedificare hortos *s.* II 3, 308
 Aediles antiqui *s.* II 3, 182
 Aefula *interpr.* *c.* III 29, 6
 Aegeum mare *c.* I 7, 2. II 16, 2
 (*etym.*). *epi.* I 11, 1
 Aegeus Thesei pater *c.* II 16, 2
 (A)egina Asopi filia *c.* II 14, 20
 Aegis *c.* I 15, 11. III 4, 57 *et gl.*
 Aegyptius *c.* III 6, 13. 30, 1.
 III 5, 10. *epo.* 9, 16
 Aegyptus, Egiptus *c.* I 2, 23.
 37, 14. 23. 24. *epo.* 9, 16.
a. p. 124 *et epo.* 15, 21 *gl.*
 Aeliorum familia *c.* III 17, 1
 Aelius Lamia *c.* I 26, 1. III
 17, 1. *dramatop. a. p.* 288
 Aemilia uirgo Vestalis *s.* I
 6, 31
 Aemilius ludus *a. p.* 32
 Aemilius quidam *a. p.* 32
 (A)emula *a. p.* 202
 (A)emulatio *a. p.* 135
 Aeneae gubernator *c.* III 4, 28
 Aeneas *c.* III 6, 17. *c. s.* 37.
 41. 42. 50
 Aeneum iugum = perpetuum
c. III 9, 18. Aeneae res in
 Campania optime fabricatae
s. I 6, 118
 (A)eolia *c.* II 13, 25
 Aeolicus *c.* III 30, 13
 Aeolide dialecto *c.* III 9, 11;
cf. s. II 13, 25
 Aeolius *c.* III 3, 12 *gl.*
 Aeolus *c.* I 3, 3. III 3, 11.
 (A)eoli filius Sisiphus *s.*
 II 3, 21
 Aequanimitas *epi.* I 16, 1
 Aer] Aere pluio poculis in-
 dulgendum *epo.* 13, 1
 Aerarium] In aerario erant
 leges XII *epi.* II 1, 23
 Aerea uincula (= perpetua)
c. III 9, 18. Aerea pyxis
s. II 6, 63. Aereae crepidu-
 lae *a. p.* 463
 (A)erugo *a. p.* 330.
 (A)erumna *a. p.* 97
 Aes = Corinthium aes = sta-
 tuae *s.* I 4, 28. triplex *defin.*
c. I 3, 9. Aes non sicut fer-
 rum robigine consumitur
c. III 9, 18
 Aesculapii simulacrum et
 templum *s.* I 3, 27
 Aesopi fabulae *uid. ind. auct.*
 Aesopus actor tragoediarum
s. II 3, 239. *epi.* II 1, 80. 82
 (antiquissimus comicus)
 Aesquiliae *uid.* Esquiliae
 Aesquilinus *uide* Esqu.
 Aestimationes *s.* I 3, 78
 Aetas = XXX anni *c.* II 9, 13
 Aeterna Vesta *interpr. c.* III 5, 11
 Aethiops, Ethiops *c.* III
 6, 13. 15
 Aethiopum rex Cepheus *c.*
 III 29, 17
 Aetna *c.* III 4, 76. *interpr. epo.*
 17, 33
 Aetolia *epo.* 3, 17. *epi.* I 18, 46

- Aetolus *interpr. epi.* I 18, 46.
 Afer *c.* I 12, 35. III 5, 13. 15.
 23. III 4, 40. *epo.* 9, 25
 Affabre *s.* II 3, 22
 Affectiosior = mollior *c.* III
 11, 43
 Affectus *plur.* = carissimi
c. III 15, 27
 Affluentia dicendi *epi.* I 15,
 20 *gl.*
 Afore *inuitatum s.* I 4, 101 *gl.*
 Afranius (*consul*) *c.* II 1 *in.*
 Afranius poeta dram. *uide*
ind. auct.
 Africa *c.* I 22, 21. II 1, 25. 28.
 III 5, 52. *epo.* 9, 25. *s.* I 2, 90.
 91. *epi.* II 1, 162
 Africanus (Scipio) *c.* I 29, 13.
 14. III 6, 36. III 8, 18. 20.
epo. 9, 25. *s.* II 1, 17. 65. 66
 Africanus = Maurus *c.* II 6, 3
 Agamemno *s.* II 3, 205
 Agamemnon *c.* I 10, 13. II
 4, 8. III 9, 22. *s.* I 1, 100.
s. II 3, 187
 Agaso *defin. s.* II 8, 72
 Agaue *c.* II 19, 14
 Agedum *s.* I 4, 38 *gl.*
 Agellus *c.* III 16, 29
 Agere] Ipso agente = eodem
 auctore *epo.* I, 7
 Aggrauati pomis per autum-
 num plurimi moriuntur *s.*
 II 6, 19
 Aggregare *epi.* I 9, 13
 Agieus Apollo *c.* III 6, 28
 Agileus *c.* III 6, 28 *uar.*
 Agna *a. p.* 471
 Agon *c.* III 2, 13. 18. *epi.* I
 1, 30
 Agonalis *c.* I 1, 3
 Agonicus *c.* I 1, 3. III 12, 8
 Agonisticum carmen *c.* III
 2, 19. 20
 Agonitheta *a. p.* 342 *gl.*
 Agonium Olympiae editum,
c. III 2, 13
 Agragentinus *epi.* I 12, 20.
 Agrigentinus *epi.* I 2, 58
 Agrippa *c.* I 6, 1. 37, 1. *s.* I 5,
 27. 28. *epi.* I 6, 26. 12, 1. 7
 Agyia *c.* III 6, 28
 Agyieus *interpr. c.* III 6, 28
et gl.
 Aiakis frater *c.* I 15, 23
 Aiax *c.* I 7, 21. 15, 18. 26.
epo. 10, 13
 Alamannus *s.* I 6, 59 *gl.*
 Alba uictima superis aptior
c. III 8, 6
 Albanus *c.* III 1, 19 (mons).
 11, 1. 2 (uinum). *c. s.* 54 (se-
 curis)
 Albescere *epi.* I 20, 24
 Albidiora oua *s.* II 4, 13
 Albius Tibullus *c.* I 33, 1.
epi. I 4, 1
 Albucius *s.* II 1, 48
 Albunea nymphe *c.* I 7, 12
 Albus *interpr. c.* II 2, 15
 Alcaeus *uide ind. auct.*
 Alcaicus *expos. metr. p.* 8. *c.* II
 13, 27. III 29 *in.* III 3, 12
 Aleinous *epi.* I 2, 28. 15, 24
 Alere] Aliti *s.* I 2, 126
 Alexander = Paris *c.* III 3, 19.
 25. III 9, 13
 Alexander Magnus *epi.* I 17,
 13. II 1, 233 *et epi.* I 2, 69 *gl.*
 Alexandri Magni pater *c.* III
 16, 14
 Alexandria *c.* I 37, 1. III
 14, 34. *s.* I 3, 91
 Alexandrinus *c.* II 7, 22. III
 14, 34 [Cleopatra A.orum
 regina *c.* I 37 *tit. A.*]
 Alfenus Varus Cremonensis
s. I 3, 130
 Alfius fenerator *epo.* 2, 67
 Algere *epi.* I 17, 30

- Algidus] Sacra Dianae in
 Algido *c. s.* 69
 Algiosus *s. II* 3, 5
 Alias *interpr. s. I* 4, 63
 Aliattus *c. III* 16, 41
 Alienus = insanus *c. I* 16, 4.
 In lucis pollutione aliqua
 alienis *c. I* 12, 59
 Alioqui *s. I* 10, 13
 Alioquin *epi. I* 6, 16. *a. p.* 191
 Aliqua = nonnulla, *nom. plur.*
 a. p. 179
 Aliquanta = aliquot *c. III*
 2, 33
 Aliquatenus *c. III* 8, 18
 Aliquis *in sent. negat. c. III*
 19, 17. *s. I* 1, 118. 6, 52, 53.
 epi. I 14, 41 *et alibi*
 Alium *epo. s. in.*
 Alius *pro alter s. I* 5, 96
 Allegoria *c. I* 14, 1. *II* 5, 1.
 10, 1. *III* 1, 1. 15, 6. *III* 15, 3.
 epo. 6, 1. *epi. I* 2, 54. 8, 8.
 16, 69. *II* 2, 200
 Allegoricos *c. II* 1, 7. 8. *III*
 20, 1. 25, 1. 26, 2. *III* 1, 1.
 s. I 1, 58. 3, 56. 72. 123. 7, 8.
 epi. I 10, 10. 16, 50. 18, 88
 Ἀλληγορικῶς *s. I* 2, 113
 Allifanus *s. II* 8, 39
 Allobrox] Alobrox idest Bur-
 chundio *epo.* 16, 6 *gl.*
 Alludere *s. I* 3, 89. 91. *II* 3,
 297. *epi. I* 13, 8
 Alpes *epo.* 16, 29
 Alpinus (poeta) *s. I* 10, 36. 37
 Alternatim *interpr. pro in-*
 uicem *c. III* 28, 11
 Alternatio *c. I* 4, 1 *gl.*
 Atilis *defin. epi. I* 7, 35
 Alyattis filius *epi. I* 11, 2
 Amazona] *Genet. Amazonae*
 c. III 7, 18
 Ambigere] Non *a.* = non du-
 bitare *c. infin. epo.* 5, 1
 Ambigue pueri tondebantur
 c. III 20, 14
 Ambiguus *defin. c. I* 7, 29
 Ambitiosa ianua *c. III* 1, 45.
 tibia *a. p.* 202.
 Ambitus gloriae *c. III* 3, 53.
 A. fortunae maioris *c. III*
 16, 21. A. fabricandi *c. III*
 1, 41
 Ambo 'pro ambos' *s. II* 3, 180
 Ambubaia *defin. s. I* 2, 1. 2
 Ambulare = ire *c. I* 23, 2.
 s. I 9, 19 *gl. interpr. pro re-*
 pere *s. I* 5, 25 *gl.*
 Amelius medicus *epi. I* 15, 3
 Ames] *Nomin. sing. deficit,*
 amites *interpr. epo.* 2, 33
 Amethistus *c. I* 36, 14
 Ἀμείτρητος *s. II* 3, 245 *gl.*
 Amicitiae, *plur. de uno*
 amico *s. II* 5, 47
 Amissio filiorum *a. p.* 123
 Amoena Thessaliae = amoe-
 nus locus *Th. c. I* 21, 9
 Amoenare *c. III* 4, 15.
 Amoenitas carminis *c. II* 13,
 34. A. Veneris *c. III* 1, 20.
 A. Thessaliae *c. I* 7, 4
 Amoenitates *s. I* 8, 14
 Amor *myth. c. III* 1, 19. 13, 9
 Amphiaraus *c. III* 16, 12
 Amphibole *c. III* 25, 20
 Amphibolia *a. p.* 449
 Amphibolicos *c. I* 1, 6
 Amphibolon *c. III* 13, 3
 Amphibrachys] *Constat ex*
 ... *et amphibrachi expos.*
 metr. p. 8
 Amphimacer *expos. metr.*
 p. 10 *cf. p.* 8 *appar.*
 Amphion *c. III* 11, 2. *epo.* 13, 9.
 epi. I 18, 42 *cf. c. I* 12, 24
 Amphitheatrum *epi. I* 1, 6
 (sub circulo amphitheatri).
 5, 4

- Amphora *interpr.* c. III 8, 11 *gl.*
et c. III 28, 8 *gl.*
Ampliare *interpr.* *pro* mutare
c. III 6, 42 *gl.*
Amplius] Quanto a., tanto a.
c. II 2, 13
Ampulla c. III 12, 22. s. I 6,
117 *gl.* *et c.* III 12, 17 *gl.*
Amputare vitia *epi.* I 3, 25.
26. A. ramos *interpr.* *epo.*
2, 13
[Amulius s. I 2, 126]
Amystes, amystis, amistis
c. I 36, 14
An = num a. p. 434. = aut
c. III 13, 21. = siue *uel* aut
c. II 3, 26 *gl.* An . . . aut
a. p. 470. An . . . an a. p.
193. 194.
Anacoluthon: Is qui . . . eius
imago s. I 4, 22; *similiter*
saepius
Anacreon *vide ind. auct.*
Anap(a)estus c. II 18 *in.*
Ἀναπαιστος s. II 3, 41. 6, 95
et s. I 10, 82 *gl.*
Anceps = dubitans c. I 12, 1
Ancilia c. III 5, 10
Ancus c. III 7, 15
Androfonos *epo.* 17, 12
Andromachen c. III 3, 67. 68
Andronicus, Liuius *epi.* II
1, 62
Andulla = hilla s. II 4, 60 *gl.*
Ἀνδύλλο = sublegrit s. II
8, 12 *gl.*
Anemos c. III 12, 1
Angiportus *interpr.* *et etym.*
c. I 25, 10
Anguineus *interpr.* *pro* ui-
perinus c. II 19, 19 *gl.*
Anguis *inusitatum* c. III 10,
18 *gl.*
Angulla = scutica s. I 3, 119 *gl.*
Angustatum mare c. III 1, 33
Anien s. I 2, 126
Animal = equus *uel* mulus
s. I 5, 47
Animam extorquere *epo.* 5, 1
Animans *interpr.* s. II 1, 40
Animositas *epo.* 5, 31
Anio, Anienis, Anieni c. I 2, 20.
epi. I 14, 3
Annales *epi.* I 19, 7. II 1, 18. 48
Annulus ceruus c. I 23, 1 *gl.*
Annius] Titus A. Milo s. I
2, 64—66
Annositas c. III 13, 25 *gl.*
Annualia festa c. III 18, 10 *gl.*
Anphimus a. p. 84
Antecantatio *epo.* I *in.*
Antestari s. I 9, 76
Anthia *vide* Antia
Ἀντιποφορά (ἀντιποφορά)
s. II 3, 87. a. p. 383
Anthypophora (antipophora,
antipofora) s. I 1, 42. 3, 126.
a. p. 10. 270. 271
Ἀντιποφω s. 9, 21. *epi.* I 7, 50
Antia c. III 7, 13. Anthia
c. I 27, 23 *gl.*
Anticyras *et* Anticyram
s. II 3, 161. 166
Ἀντιδιαστολή] πρὸς ἀντι-
διαστολήν s. II 7, 63. pros
antidiastolen s. I 6, 113
Antilochus c. I 15, 26. II
9, 13
Antimachus poeta Cyclicus
a. p. 136. 137. 146
Antiochia c. III 6, 34
Antiochus c. III 6, 34
Antiopae filii *epi.* I 18, 42
Antiphates a. p. 145
Antiphrasis *vide* cata *et*
κατά
Antique dixit *epo.* 16, 13 *cp.*
17, 51. a. p. 50
Antiquitus s. II 3, 21. *epi.*
II 1, 133. 145
Antiquus *epi.* II 1, 76. A.
ritus s. II 8, 22. *Antiqui*

- mores* c. II 6, 23. III 11, 33.
 34. III 5, 33. *epo.* 17, 48.
s. II 2, 89. 123. 182. 3, 8. *epi.*
 I 1, 103. 13, 15. *a. p.* 124.
 431. Antiquarum uocum
 sectator (Maenius) *epo.* 10, 3.
 Muriam antiqui dicebant
 liquamen *s.* II 4, 65. Anti-
 qui, inter quos et Varro etc.
epi. I 2, 59. Omne animal
 antiqui pecus dicebant c. I
 2, 7. In antiquis (*sc.* libris)
 'inpotentiae' intellego po-
 situm *epo.* 17, 75. In anti-
 quioribus 'qua res' inuenio
s. I 2, 50. Causæ secundum
 antiquos etc. *epi.* I 13, 19.
A. interpr. pro uetus *s.* II
 4, 80 *gl.*
 Antistes sectae Stoicae *epi.*
 I 2, 4
 Antisthenes *s.* II 2, 94. *epi.*
 I 17, 13
 Antistius, Marcus-Labeo *s.* I
 3, 82
 Antitheton c. III 1, 28. 5, 48.
 III 1, 7 *et s.* II 3, 257 *gl.*
Ἀντίτροπον *a. p.* 317
 Antium c. I 35, 1
 Antoni filius c. III 2, 1
 Antonius c. I 37, 1. 13. II 1,
 3. 4. 2, 17. III 4, 31. III 2, 26.
epo. 1, 1. 9, 1. 11. 17. 27. 29.
 16, 1. *s.* I 5, 28. 29. *epi.* II 1, 1.
 (Marcus A.) *s.* I 3, 91. (Iulius
 A.) c. III 2, 1. (Iulus uel
 Iulius A. poeta epicus) c. III
 2, 33
 Antonius triumuir frater An-
 tonii uiri Cleopatrae *s.* I
 3, 47
 Antonius Musa *epi.* I 15, 3
 Antonius Rufus dramatop.
a. p. 288
 Antralia c. III 13, 14 *gl.*
 Anulus equester *s.* II 7, 53
 Anus] Cum anibus coire *epo.*
 12, 3. Anus mulier c. III
 13, 3. 9. Mater anus *s.* II
 1, 53. 54
 Anxur (Iuppiter) *s.* I 5, 24.
 (ciuitas) *s.* I 5, 25. 26
 Anytus *s.* II 4, 3
 Apella *s.* I 5, 100
 Apelles] Apellen *epi.* II 1, 237
Ἀπέπαροδος *s.* I 8, 45 *gl.*
 Aper Sabellus c. I 1, 28
 Apes *interpr. epi.* I 3, 21
 Apex = summitas potestatis
 c. I 34, 14. A. transuersus
a. p. 446
 Apium c. II 7, 23. Apio coro-
 nari c. III 11, 3
Ἀπὸ νοινοῦ *epi.* II 1, 173. *a. p.*
 67 *et s.* II 7, 30 *gl.*
Ἀπογερραμένος *a. p.* 383
 Apollineus c. III 3, 6 *gl.*
 Apollo c. I 2, 9. (A. is filius
 Augustus) 32. 7, 3. 21 (A. is
 responsum). 27. 10, 6. 12, 24.
 16, 1 (A. is responsum). 16, 6.
 21, 2. 10. 12. 31, 1 (A. is
 templum). 32, 13 (A. is decus).
 II 12, 20 (A. is natalis). 19, 3.
 20, 1. III 4, 18. 61. 19, 4.
 30, 16. III 2, 9. 6, 1 (A. is
 laudes). 17. 25. 28 (A. Agieus).
epo. 15, 9. *c. s.* 1. 33 (deus
 pestilens). *c. s.* 35. 36. 61 (A.
 is laudes). 63 (A. medicinae
 inuentor). 65 (A. is templum).
 67. 68. *s.* I 10, 38 (A. is in
 aede). *s.* II 1, 1. *epi.* I 3, 17
 (habitu ac statu). 11, 3 (ora-
 culum). 12, 7. II 2, 94 (tem-
 plum) *et s.* I 4, 21 *gl.* (biblio-
 theca)
 Apolloniensis *epi.* I 2, 4
Ἀπορία c. III 5, 42.
 Apostropha c. I 12, 49. III
 2, 26. *a. p.* 24. Apostrofa
s. I 2, 81 *gl.*

- Apotheca s. II 3, 145—147
 Apparator conuiuiorum s. II 4, 47
 Appellare aliquem de stupro a. p. 124
 Appellatium] Pro a.o speciale c. I 26, 2
 Appenninus *epo.* 16, 29
 Appetentia philosophiae *epi.* I 1, 49—51
 Appetitores uestium pretiosarum *epi.* I 17, 24
 Appia uia s. I 5, 6. *epi.* I 6, 26
 Appii forum s. I 5, 5. 14
 Appius s. I 6, 21
 Applicare = appellere s. I 5, 12 *gl.* cf. Adpl.
 Apriciores hiemes c. II 6, 14
 Aprilis mensis Veneri consecratus c. III 11, 16. Kalendis Aprilis natalis est Veneris c. III 11, 14
 Apruna s. II 4, 41
 Aptum epitheton t. t. s. II 3, 280
 Apud Athenas = Athenis s. I 3, 11. Apud Clazomenas s. I 7, 5. Apud Crotonam s. II 4, 3. Apud Elidem c. I 1, 3 et *per multa similia*
 Apuleius *epo.* 15, 21 *gl.*
 Apulia uita p. 1. 2. c. I 3, 4. 12, 35. 22, 14. 28, 3. 26. II 1, 34. 6, 14. III 4, 9. 14. 15. 16. 15, 14. 30, 10. 11. III 6, 25. 14, 26. *epo.* 3, 13. s. I 5, 79. 91. 97. 6, 58. II 1, 34. 35. *epi.* II 1, 202.
 Apulus c. III 5, 9. III 14, 26. s. I 5, 77. II 1, 34. 35. *epi.* II 2, 41
 Aput c. I 12, 35. 46. 35, 1. 36, 14. 37, 1. II 1, 12. 24. 2, 19. 13, 37. III 5, 9. 6, 34. c. s. 37. s. II 3, 217. *epi.* I 1, 30. 2, 15. 7, 41. II 2, 45. a. p. 120
 Aquarius s. I 1, 36
 Aquatius s. II 4, 16
 Aquila s. I 7, 1. Vexilla aquilarum c. III 15, 6 *gl.*
 Aquilo c. I 25, 11. II 20, 16. III 10, 3. 4. 7. III 14, 42. a. p. 64
 Aquinates *epi.* I 10, 26
 'Ar pro ad' *epi.* II 1, 228
 Arationes c. II 15, 1
 Arbiter (locus) *epi.* I 11, 27
 Arbor = populus (*ital.* albero) *epi.* II 2, 170. A., quae tenet uelum c. I 14, 5. Malum summitatem arboris dixit c. I 14, 5
 Arbuscula mima s. I 10, 77
 Arbusculum *epo.* 5, 17 *gl.*
 Arbutum quod uulgo appellat c. I 17, 5
 Arca *interpr. pro* cista *epi.* I 17, 54 *gl.*
 Arcadiae mons c. I 17, 1. 21, 7
 Arcessere c. I 27, 21. A. et accersere *epi.* II 1, 228
 Arcessire c. III 11, 2
 Arch(a)eae comoediae s. I 4, 1. *epi.* I 19, 1
 Archiaci lecti *epi.* I 5, 1
 Archias faber *epi.* I 5, 1
 Ἀρχιεύς s. II 7, 83
 Archilochius *expos. metr.* p. 6. c. I 4 *in.*
 Archilochus, Archilocus c. I 4 *in.* (frequenter usus est metro Ithyphallico). *epo.* 1 *in.* 6, 13. *epi.* I 19, 28. 30. 32. a. p. 79
 Archiposiam c. II 7, 25. s. II 6, 69
 Ἀρχισυμποσιαστής s. II 8, 7
 Archytas *uide ind. auctorum*

- Arcus] Dianae c. s. 1. plu-
 uialis a. p. 18
 Aretalogus s. I 1, 120
 Argentarium (*aut* Argen-
 tariam) habere s. I 6, 86
 Argentarius *defn.* s. I 6, 86
 Ἀργυροειδής c. I 3, 4
 Arguorum rex c. II 3, 21
 Argonautae *epo.* 16, 58
 Argos c. I 7, 9
 Argumentosus s. II 3, 69 *gl.*
 Argutior s. I 5, 5
 Ariadnen c. II 19, 13. 14.
 Ariadnes *epo.* 17, 40
 Aricinus s. II 3, 228. Arici-
 num nemus c. I 7, 10
 Aricium *epi.* I 3, 9
 Aridior s. II 4, 15
 Ariminensis *epo.* 5, 41. 42
 Arion c. III 3, 19
 Aristarchus a. p. 450
 Aristippus *uide ind. auct.*
 Aristius Fuscus *uide ind. auct.*
 Aristophanes s. I 4, 1
 Aristoteles *uide ind. auct.*
 Aristoxenus s. II 1, 30
 Armarium s. I 4, 71 (*biblio-*
polae). a. p. 332 *et s.* I 4, 22 *gl.*
 Armenia c. II 9, 20
 Armeniorum rex c. I 26, 5
 Armilla c. I 9, 23
 Armus s. II 8, 89
 Arquatus morbus a. p. 453
 Arrepti febribus *epi.* I 7, 7 *gl.*
 Arriblatones dicuntur lin-
 gua Romana s. II 3, 26 *gl.*
 Ars poetica] Vt in arte
 poetica s. I 1, 42. *epi.* I 2, 19.
 5, 21 *akibi*
 Ars rithmica a. p. 274
 Artare *interpr. pro* stipare
 s. II 3, 11 *gl.*
 Arteriae dolore laborare *epi.*
 I 15, 3
 Articuli s. II 3, 255
 Aruspex] Aruspicum dicta
 uel disputationes c. I 12, 19.
 A. um documenta c. I 12, 59
 Aruus *epi.* I 16, 2
 Ascanius, Ceruius s. II 1, 47
 Ascella = ala *epi.* I 13, 12
 Asclepiades *uita p.* 2
 Asclepiadeus *uita p.* 2 *expos.*
metr. p. 4. c. I 1 *in.* III 24 *in.*
 Asconius *uide ind. auct.*
 Asellius praetor s. II 2, 50
 Asellus, Vinius *epi.* I 13, 1
 Asia c. III 27, 75. 76. 29, 28.
epo. 6, 14. 13, 14. *epi.* I 11,
 2. 6. 30.
 Asianus = barbarus *epo.* 9, 6.
 sermo c. III 3, 12 *gl.*
 Asiaticus c. III 16, 41. s. I 7, 2
 Asilum fecerat *epo.* 9, 9
 Asina, cognomen *epi.* I 13, 1. 8
 Asinius Pollio *uide* Pollio *et*
ind. auct.
 Asinus et aureus asinus *epo.*
 15, 21 *gl.*
 Asopi filia c. II 14, 20
 Aspere *epi.* I 13, 14
 Aspergere a. p. 14
 Assaracus *interpr. epo.* 13, 13
 Assare = frigere s. I 5, 72
 Asscribere *epi.* II 1, 133
 Assis (*nom. sing.*) a. p. 329
 Assumptio *epi.* I 1 *prol.*
 Assurgere alicui uenerabi-
 liter *uita p.* 3
 Assyria c. II 11, 16
 Asterien c. III 7, 1
 Astutiae a. p. 238
 Astutus *defn.* s. II 5, 23.
 Tyrii astuti habentur *epo.*
 16, 59
 Asty et astu *epi.* I 14, 14
 Astyanacta c. I 15, 21. III
 3, 67. 68
 Asyndeton s. I 7, 27 = II
 p. 92 *lin.* 4—18. s. II 3, 254 =
 II p. 156 *lin.* 10—16 *et alibi*

- Atabulus s. I 5, 78
 Atabus = Atabulus s. I 5, 78
 Atbaris s. I 5, 97
 Atella *epi.* I 15, 3
 Atellanae *epi.* II 1, 173
 Ἀττην βάλλειν s. I 5, 78
 Ater *interpr. c.* III 4, 17
 Athamas et Athamantis
 uxor *a. p.* 123
 Athenae *uita p. 1. c.* I 3, 4. 8.
 7, 5. 9. II 1, 12. III 8, 6.
 s. I 3, 11. *epi.* I 4, 3. II 1, 208.
 2, 41. 45. 47
 Athenaeum s. I 10, 38
 Atheniensis *c.* I 3, 6. II 1, 12.
 III 6, 28. 12, 5. s. I 1, 64.
 3, 91. II 3, 254. *epi.* II 1, 149
 Athlans mons *c.* I 31, 14
 Athleta *c.* III 3, 4. *epi.* I 1, 30.
 II 2, 40
 Athleticus *c.* III 12, 8
 Atoma *epi.* I 12, 12
 Atqui *interpr. c.* III 7, 9 et
 III 5, 49 *gl.*
 Atreus *c.* I 6, 8. 16, 17. *epo.*
 5, 86
 Atrox *interpr. c.* II 1, 24
 Atta *epi.* II 1, 79
 Attagen *epo.* 2, 54
 Attalus *c.* I 1, 12. 13. *a. p.* 155.
 Attali heredes *c.* II 18, 5. 6
 Attendere, *absol.* = obser-
 uare *a. p.* 361
 Attica *c.* I 7, 29. *epi.* II 1, 149.
 A. regio *c.* II 6, 14
 Atticus sermo *c.* III 3, 12 *gl.*
 Attractio (*uid. etiam Ana-*
coluthon) *c.* I 3, 27: Calorem
 quem pro calor quem; *c.* III
 1, 7: Metaphora a pecoribus,
 quibus cum iam aetate du-
 ris . . . frena adhibentur,
 peredomari non possunt; s.
 I 1, 54: Ille cui cum certus
 modus aquae sit necessarius,
 malit . . . haurire = ille qui
 cum ei; s. I 4, 22: Quia is
 qui fuisset . . . eius imago
 ponebatur; *epi.* I 12, 12: Qui
 dum philosophiae intentus
 est, hortos eius pecus con-
 sumpsit; s. I 9, 55: Hoc uitio
 est Maecenas, cui si saepe
 instes, uincatur
 Auctio s. II 3, 26. Auctio
 est data auctioni *c.* II 8, 7
 Auctor *interpr. a. p.* 45
 Auctorari se in ludum *epi.*
 I 18, 35
 Auctoritas *epi.* I 13, 19
 Audientiam exigere s. I 3, 86
 Auentinus *c.* s. 69
 Auere s. I 1, 94
 Auernus lacus *epi.* I 15, 5.
 Auerni aditus *c.* I 27, 10 *gl.*
 Auersi dii = irati *c.* III 4, 48
 Auerta = mantica s. I 6, 106
 Aufidius s. II 4, 24
 Aufidus *c.* III 30, 10. *cf.* III
 9, 2
 Augmentare *c.* III 29, 61 *gl.*
 Augusta Vindelica apud
 Raetos *c.* III 4, 17
 Augustales s. II 3, 281
 Augusti adoptiuus *epi.* I 3, 1
 Augusti priuigni *c.* III 4,
 1. 28. 12, 15
 Augusti soror *c.* III 14, 7
 Augusti milites s. II 2, 112
 Augusti dies natalis *epi.*
 I 6, 8
 Augusti aegritudo *epi.* I
 15, 3
 Augusti medicus Musa An-
 tonius *epi.* I 15, 3
 Augustus *uita p. 1. 3. c.* I
 2, 23. 32. 41. 12, 35. 21, 1.
 31, 1. 35, 31. 37, 1. 13. 30.
 II 1, 3. 4. 2, 1. 5. 17. 6, 2.
 7, 1. 9. 19. 9, 23. III 3, 11. 16.
 5, 3. 7. 6, 17. 8, 22. 14, 1.
 25, 1. IIII 3, 13. 4, 1. 28. 34.

75. 5, 9. 15. 30. 32. 35. 12, 15.
14, 1. 8. 9. 33. 34. 39. 40. 43.
15, 6. 22. 29. 31. 32. *epo.* 1,
1. 7. 4, 1. 15. 7, 1. 16, 1.
c. s. 1. 51. 55. 65. *s. I* 3, 4.
82. 5, 28. 29. 7, 1. 20. 10, 78.
II 1, 19. 3, 166. 281. 6, 52.
epi. *I* 3, 1. 4, 3. 13, 1. 16, 25.
18, 55. 56. 20, 23. *II* 1, 1.
219. 233. 246. 2, 41. 49. *a. p.*
65. 66.
Augustus Caesar *c. I* 14, 1.
III 25, 1. *III* 4, 1. *epo.* 9, 1.
s. I 2, 3. 3, 82
Augustus mensis *epi.* *I* 7, 2
Auricula *a. p.* 476
Auridienus *s. II* 2, 56
Auidum (= auaritia) mere-
triciis *epi.* *I* 14, 26
Auidus *etym.* *s. I* 1, 94
Auis *fem.* = mali ominis *epo.*
10, 1
Aulaea, aulea *interpr. et*
etym. *s. II* 8, 54. *a. p.* 155
Aulis] Aulidem *c. I* 15, 7
Aulon *c. II* 6, 20
Auocare se (= *Germ.* sich
zerstreuen) *s. II* 2, 11
Auricula *s. I* 9, 76
Auriga Diomedis *c. I* 15, 26
Aurita quercus *interpr. c. I*
12, 11
Aurorae maritus *c. I* 28, 8.
II 16, 29
Anster *c. II* 14, 16. *s. II* 8, 7
Aut . . . aut certe *c. I* 6, 7.
13, 9. 20, 1. *II* 2, 20. *III* 27, 3.
s. I 2, 133. 4, 32. *epi.* *I* 5, 28.
Aut . . . aut . . . aut certe
c. III 1, 26
Autarcia *s. II* 6, 79
Autem] *pleonast. uidetur, sed*
referendum est ad commentum
aliquod continuum, quod
quidem hodie non extat: a. p.
270. 271 *alibi.* qui autem
epi. *I* 7, 96
Aut(h)enticus *s. I* 4, 21 *gl.*
Autumnalis *epi.* *I* 5, 2
Axis = rota *c. I* 1, 14
Axis in septentrionali plaga
est *c. III* 24, 38
B *pro VJ* Libia *c. II* 6, 3
Baccha *c. I* 18, 11. *II* 7, 27.
11, 17. 19, 3. 9. 14. *III* 25,
9. 14
Bacchius gladiator *s. I* 7, 20
Bacchius (uersus) *expos. metr.*
p. 8. *c. I* 2 *in. s. in.*
Bacchus *c. I* 18, 6. 27, 4
Baguarii (= Bauarii) *c. III*
4, 17 *gl.*
Baiae *s. II* 4, 32. *epi.* *I* 15, 1. 5.
7. 12
Baianum littus *s. II* 4, 32
Baiaurum lacus *c. II* 15, 2.
epo. 2, 49
Balatro *s. I* 2, 1. 2. *II* 3, 166.
8, 21. 40. 41
Balbus *interpr. s. II* 3, 274
Balbutio *s. II* 3, 274. *epi.* *I*
20, 18
Balneae] In balneis *s. I* 4, 74.
II 7, 110. Ad balneas *epi.*
I 17, 30. Balnearum *epi.* *I*
14, 14
Balneari in Tyberim *epi.* *I*
11, 18 *gl.*
Balneator *epi.* *I* 11, 18 *gl.*
Bandusia Sabinensis agri
regio *c. III* 13, 1
Bandusius fons *epi.* *I* 16, 12
Bantia *c. III* 4, 15
Barathro *s. II* 3, 166 *uar.*
Baratro *s. I* 2, 1. 2
Baratrum *s. I* 2, 1. 2. *II* 3, 166
Barba *interpr. a. p.* 297 *gl.*
B. demissa ritu Stoicorum
s. II 3, 16

- Barbaricum exemplum *c.* III
 24, 21. B. a. feritas *c.* III
 27, 66
 Barbarum Asianum *epo.* 9, 6.
 Barbarum mare *interpr.* =
 Indicum *c.* II 19, 17
 Barbitos *masc. c.* I 32, 4.
interpr. c. I 1, 34
 Barium *s.* I 5, 97
 Barritus *epo.* 12, 1
 Barrus *interpr. epo.* 12, 1. *s.*
 I 7, 8
 Barrus *nom. pr. s.* I 6, 30
 Basilica Pauli *epi.* I 1, 54
 Bassara locus Lydiae *c.* I
 18, 11
 Bassareus *c.* I 18, 11
 Bassarides *c.* I 18, 11
 Bassus *c.* I 36, 13
 Bathillus *epo.* 14, 9
 Bellerophonis equus *c.* I
 27, 24
 Bellonarii lacertos umeros-
 que concidunt *s.* II 3, 222
 Bellerophon *c.* III 11, 28.
 Bellerofons *c.* I 27, 23 *gl.*
 Bellerophonis *c.* III 7, 13.
 III 11, 25. Bellerophontem
c. III 2, 13.
 Belua marina *a. p.* 4
 Beneuentum *s.* I 5, 51
 Benigne *defin. epi.* I 7, 62
 Berecynthus urbs Phrigiae
c. III 19, 18
 Berecynthius] Berecin-
 thius mons *c.* I 18, 13
 Bestiae = ferae *s.* I 3, 29. 30.
epi. I 16, 50. II 1, 204
 Bestiarum magistri *epi.* II
 1, 182
 Bibaculus poeta *epo.* 6, 1
 Bibliopola *s.* I 4, 71. *epi.* I
 20, 2. *a. p.* 345. 354
 Bibliotheca *c.* I 29, 1. *epi.*
 I 3, 17. B. Apollinis *s.* I
 4, 21 *gl.* B. publica *s.* I 4, 21
 Bibuli consulatu *c.* III 23, 8
 Bidens *interpr. c.* III 23, 14.
a. p. 471
 Bidental *interpr. a. p.* 471
 Bifidus *s.* II 2, 122
 Biformis *falso interpr. c.* II
 20, 2
 Bilinguis *s.* I 10, 30
 Bilis *interpr.* = fel amaritu-
 dinis paratione *epi.* II 2, 75 *gl.*
 Bilibus purgor *a. p.* 302
 Binomius *epi.* I 7, 55 *gl.*
 Bion *epi.* II 2, 60
 Bioneus *interpr. epi.* II 2, 60
 Βιωφελῶς *s.* I 6, 19
 Βιόσας, λᾶθς *epi.* I 17, 10
 Biothanata *c.* III 9, 15 *gl.*
 Biothanatus *epi.* II 2, 209.
a. p. 467
 Birrius *s.* I 4, 69
 Bis *inusitatum, interpr. c.* III
 6, 9 *gl.*
 Bistacia pera = mantica *s.* I
 6, 106
 Bithinia *c.* III 7, 3
 Bithus gladiator *s.* I 7, 20
 Blandiciae *s.* II 5, 73. Blan-
 ditiae *s.* II 5, 47
 Blandusius *epi.* I 16, 12
 Blaterare *interpr. s.* II 7, 35
 Blaterones *s.* II 7, 35
 Blatta *defin. s.* II 3, 119
 Blatterones *s.* I 2, 2
 Boeoti *epi.* II 1, 244
 Bolanus *s.* I 9, 12
 Bonorum possessio *s.* II
 3, 217
 Βοῶν ὄτα ἔχοντες *epi.* II 1, 244
 Boreas *c.* I 25, 11. III 12, 2
 Bosphoros, Bosphoro, Bos-
 phorum *c.* II 13, 15
 Botriones *s.* II 4, 71
 Braca *epi.* I 11, 18 *gl.*
 Bracchia *s.* II 3, 255
 Brachicatalecticis *c.* II 1
in. cod. B

- Bragmani c. II 2, 17
 Brenni, gens Gallorum c. III 14, 10
 Briareus c. II 17, 14
 Briseis] Briseidem c. II 4, 8
 Brisilis c. III 23, 16 *gl.*
 Brittanni, Brittani c. I 35, 1. III 4, 33. III 14, 48
 Brundisium c. II 1, 34. s. I 5, 104
 Brutus s. I 7, 1. 23. 34
 Brutus *uita* p. 1. 2. c. I 1, 2. 14, 1. II 7, 9. 11. 15. III 4, 26. *epo.* 7, 1. 16, 1. s. I 7, 34 (Cassio et Bruto). (Cassi et Bruti) *epi.* I 4, 3. II 2, 41. 47. 49
 Brutus (*adiect.*) *interpr.* c. I 34, 9
 Bubula, bubulina s. II 5, 40. *epi.* I 15, 34
 Bubulinus stomachus *epi.* I 15, 34 *gl.*
 Bubulum intestinum s. II 5, 40
 Bucina *interpr.* *pro* lituus c. II 1, 18 *gl.*
 Bucolica] Bucolicorum *uita* p. 2. In bucolicon c. I 9, 22. *cf.* Vergilius
 Bucolice] Pars heroici quae dicitur b. c. I 4 *in.*
 Bufo *epo.* 5, 19 *gl.*
 Bulla s. I 5, 65. 66
 Bullatius *epi.* I 11, 1. 7
 Bupalia filia *epo.* 6, 14
 Bupalus pictor *epo.* 6, 14
 Burchundio *interpr.* *pro* Allobrox *epo.* 16, 6 *gl.*
 Burdiidest burdones = manni *epo.* 4, 14
 Burgundia *epo.* 16, 17 *gl.*
 Buricus = mannus c. III 27, 7. *epi.* I 7, 77
 Buxus = tabula s. I 6, 74
 Caballus s. I 6, 110. *epi.* I 18, 35
 Cace<m>phaton *epo.* 17, 50 *ep.*
 Cacenfaton a. p. 355
 Cadmi socii *epo.* 16, 59
 Cadmus c. III 4, 61. 64. *epo.* 16, 59
 Cadmus carnifex s. I 6, 39
 Caducei inuentor Apollo c. I 10, 6
 Caecilia Metella s. II 3, 239
 Caecilius comoediographus a. p. 238
 Caecilius Metellus *uide* Metellus
 Caelare *interpr.* *pro* scalpere c. III 11, 52 *gl.*
 Caelites tantum pluraliter *epo.* 16, 56
 C(a)ere *epi.* I 6, 62
 C(a)eres, C(a)erites *ibid.*
 Caesar (Iulius) c. I 2, 1. 17. 23. 29. 35. 14, 1. 10. 37, 13. II 1 *in.* 1, 2. 23. 34. *epo.* 7, 1. 16, 1. s. I 6, 24. 7, 34
 Caesar (Augustus) *uita* p. 1. 3. c. I 1, 2. 14, 1. 17. 35, 1. II 9, 18. 19. 24. 12, 1. III 4, 40. 14, 5. 6. 25, 1. 9. III 2, 33. 37. 39. 44. 45. 46. 47. 59. III 4, 1. 5, 17. 25. 14, 41. 15, 5. 9. *epo.* 1, 7. 4, 5. 9, 1. 17. s. I 3, 31. 5, 14. II 6, 72. *epi.* I 3, 15. 17. 15, 3. 18, 1. 20, 21. II 1, 1 *et* c. III 14, 33 *gl.*
 Caesaris (Augusti) sororis filius c. I 12, 46
 Caesar (Tiberius) c. III 4, 28
 Caesia gens *epo.* 16, 7
 Caetibus marinis (= κήτες) c. III 27, 27 *gl.*
 Calabria c. I 28, 3. 33, 13. II 6, 14. III 16, 33. III 2, 27 *gl.* 8, 20. *epo.* 1, 28. 16, 28. s. II 8, 20. a. p. 64

- Calais c. III 9, 22
 Calamistrum = ueru s. I 2, 98. Calamistrorum ministri *gl. ibid.* Crines nobilium calamistro <inurebantur, quo>crisparentur c. III 9, 13
 Calcata uina *epi.* I 5, 4
 Calcei senatorum altioressunt s. I 6, 27
 Calciamenta s. I 1, 75 *gl.* 3, 127 *gl.* 6, 28
 Calculator s. I 6, 72 *uar.*
 Calculum discere a. p. 325
 Cale = Cales c. I 31, 9
 Calenum uinum c. III 12, 14, 16
 Caliendrum *defin.* s. I 8, 43 *et gl.*
 Calipodia *uide* calopodia
 Calix s. I 6, 117. II 8, 39
 Callidus *etym.* c. III 11, 4
 Callimachus *uide ind. auct.*
 Calliop<a>e filius c. I 12, 9
 Calliopen c. III 4, 5
 Callosus s. II 4, 14 *gl.*
 Callus s. II 4, 14 (= uitellus)
 Calo *defin. et etym.* s. I 2, 44, 6, 110. *epi.* I 14, 41
 Calon = *καλον* *epi.* I 14, 41
 Calopodes *interpr. pro* scalpura s. II 3, 106 *gl.*
 Calopodia *uel* calipodia *etym.* s. II 3, 106
 Calpurnius a. p. 291. 292
 Calpys a. p. 291. 292
 Caluius, Lucilius s. II 1, 47.
Ni fallor scribendum est:
 Licinius Caluus (*cf. Porph.* s. I 3, 1)
 Calumniator s. II 1, 47
 Calumniosus s. I 7, 10 *gl.*
 Calydonius] Calidonus *aper* *epi.* I 18, 46
 Camelopardaluse *epi.* II 1, 195
 Camelus *epi.* II 1, 195
 Camena c. II 16, 38. III 9, 6
 Camera s. II 3, 272 *cf. gl.*
 Camillus c. I 12, 35. *epi.* I 1, 64 (Furius)
 Camisia subtilis *interpr. pro* campestre *epi.* I 11, 18 *gl.*
 Cammarus s. II 4, 58
 Campania c. I 1, 19. 20, 9. 31, 7. *epo.* 4, 13. s. I 5, 54 (C. Oscia dicta est). 61 *gl.* 79. 6, 118. II 8, 39. 45. *epi.* I 11, 30
 Campanus] c. I 20, 9 (regio). II 7, 21 (uinum). *epo.* 1, 30 (moenia). 9, 1 (uinum). s. I 5, 54 *et* 62 (*subst.*). 62 (morbus *interpr.*)
 Campestre *interpr.* *epi.* I 11, 18 *et gl.*
 Campus *sc.* Martius s. II 6, 49. *epi.* I 18, 54
 Cancer (sidus) *epo.* 1, 27 *gl.*
 C. morbus s. I 5, 61 *gl.*
 Caneforæ s. I 3, 11. *cf. Κανηφόρος*
 Canicula c. I 17, 17 (*interpr.*). III 29, 18. *epi.* I 10, 17 *et* s. I 6, 127 *gl.*
 Caniculares dies *epo.* 1, 27
 Canicularis stella hoc est Sirius s. I 7, 23
 Canidia *epo.* 3, 8. 5, *tit.* 5, 1. 5. 48. 49. 8. *tit.* 12, *tit.* 12, 14. 17, *in.* 8. 20. 35. 53. 56. 58.
 Canidia filius *epo.* 17, 50
 Canis] Auidienus C. dicebatur s. II 2, 58
 Canis] Stella in ore Canis c. I 17, 17. *epi.* I 10, 16 *gl.*
 Canis *epo.* 2, 31 (*fem.*). *epo.* 6, 6. 7. 9. c. uenaticus *et* gregarius s. I 7, 1
 Canistrum s. II 6, 104. s. II 6, 105 *gl.*: hoc canistrum *et* hi canistri
 Cannæ c. I 12, 35

- Cantaber *interpr.* c. II 11, 1
 Cantabrum *epi.* II 1, 123
 Cantacio *epi.* I 14, 26 *gl.*
 Cantatrix c. III 14, 21 *uar.*
et s. I 8, 19 *gl.*
 Canthari *interpr.* = uasa
 uinaria ansas habentia c. I
 20, 2
 Cantilena c. I 4, 7, 15, 15 *et*
c. III 9, 10 *gl.* s. II 3, 14 *gl.*
 Cantrix c. III 14, 21
 Canusinus s. I 10, 30
 Canusium s. I 5, 91
 Capacitas *epi.* II 1, 45
 Capanei filius c. I 15, 24.
 III 9, 19
 Capescere c. III 6, 43
 Caphareus, Cafareus mons
epo. 10, 12
 [Capillamentum s. I 8, 48]
 Capilli ungentis maturius
 cani fiunt *epo.* 17, 23
 Capitales inimici et inex-
 piabiles s. I 7, 9
 Capito s. I 5, 38
 Capitolinus s. I 4, 94. 10, 25
 Capitolium c. I 1, 6. 2, 3.
 III [5, 12]. 30, 9. III 3, 8.
 6, 1. c. s. *in.* 1. 8. s. I 4, 94.
 10, 25. *epi.* I 5, 6. II 1, 133.
 C.ii clius c. III 2, 33
 Cappadoces *epi.* I 6, 39
 Caprarum ficus *epo.* 5, 17 *gl.*
 Capricornus c. II 17, 19. 20
 Caprificus *etym. et interpr.*
epo. 5, 17 *gl.*
 Caprifolium 'rustice dicitur'
epo. 5, 17 *gl.*
 Caprius s. I 4, 65. 66
 Capsa *epi.* II 1, 113
 Captator s. II 5, 84
 Captio s. II 5, 84
 Captiuitas c. III 5, 13. 28
 Captus sanitate s. II 3, 285
 Capua s. I 5, 45. *epi.* I 15, 12
 Capuanus s. I 5, 54
 Capuensis *epo.* 16, 5
 Capularis c. II 18, 18 *gl.*
 Capulus c. III 30, 7 *gl.*
 Caput *t. t. gramm.* *epo.* 8, 2.
 Capitis minor c. III 5, 42.
 Capita uelorum *epo.* 16, 59
 Cardiacus s. II 3, 30. 161.
 Cardiac passio s. II 3, 30 *gl.*
 Cardo septentrionalis c. III
 3, 56
 Careri non potest sollicitudo
 c. III 1, 47
 Caria c. I 30, 1
 Caries capitis s. II 3, 126
 Carinae (Lautae) *epi.* I 7, 48
 Caris] Carides, *acc.* caridas
 s. II 4, 58
 Carmen] C. saeculare c. s. *in. et*
c. s. 1. *epi.* II 1, 133. C. saec.
et sacrificium inter annos
centum et decem Diti et
Proserpinae constitutum c. s.
8. Carmen in Pythonem dra-
conem etc. a. p. 414. In
quarto carminum epi. I 7, 28.
 Panis crustum carmine in-
 fectum *epi.* I 10, 10
 Carpentarius *interpr. pro*
faber s. I 8, 2 *gl.*
 Carpentum c. III 24, 9. s. I
 6, 104
 Carruca s. I 6, 104
 Carthaginensis, Carthagi-
 nensis, Cartaginensis, Karta-
 ginensis c. I 12, 35. II 12, 2.
 16, 35. *epo.* 16, 5. c. s. 8
 Carthago c. II 1, 27. 2, 9. III
 3, 31. 5, 39. 40. *epo.* 9, 25
 Casa *interpr.* = taberna a. p.
 229
 Cascellius iuris peritus a. p.
 371
 Cassandra c. II 4, 8
 Cassius (Caesaris interfector)
 c. I 14, 1. 4. 11. II 7, 11. III

- 4, 26. *epo.* 7, 1. 16, 1. *s.* I
7, 34. II 2, 112. *epi.* I 4, 3 *et*
epo. 6, 9 *gl.*
Cassius Nomentanus *s.* I
1, 101
Cassius Parmensis *s.* I 10,
61. 62. *epi.* I 4, 3
Cassius Seuerus *epo.* 6 *in.*
Cassus *epi.* I 2, 54 *gl.*
Castalius fons *c.* III 4, 61
Castanea *s.* II 3, 248 *cē*
Castigatione uerborum cru-
ciari *c.* III 12, 2. 3
Castor *c.* I 3, 2. 12, 25. III
29, 64. III 2, 13. 5, 35. 8, 31.
epo. 17, 42. *s.* II 1, 26
Castoris frater *epo.* 17, 41. 42
Cata antiphrasin *c.* I 8, 9
Cata to siopomenon *epi.*
I 10, 13 *gl.*
Catalecticis *c.* II 18 *in.*
Catella *interpr.* *epi.* I 17, 55
Catena *s.* I 5, 65. 66
Catexoche *c.* I 29, 15 *gl.*
Catharticum *a. p.* 302
Catia *s.* I 2, 94
Catienus *s.* II 3, 60
Catilina *epo.* 16, 8. Cae li-
bellus *s.* I 2, 49
Catiu] Marcus C. Miltiades
Epicureus *s.* II 4, 1. 8, 1 *uide*
ind. auct.
Cato Censorius *c.* II 15, 9. 10.
s. I 2, 31. 32. 10, 9. *epi.* I
19, 12. 16. *a. p.* 56 (M. Por-
cius qui et Censorius)
Cato Vticensis *c.* I 12, 35.
II 1, 24. III 2, 17
Cattinus color oculorum *epo.*
16, 7
Canallus a cauo pedis *epi.*
I 7, 88 *gl.*
Caucasia Amazona *c.* III
7, 18
Caucasus *c.* I 22, 6. 7. *epo.*
1, 11. 12
Cauculator *s.* I 6, 72
Caudium, Caudi uel Claudi
tabernae *s.* I 5, 51
Cauē *s.* II 3, 38. 'Cauo, cauis'
epi. I 13, 19
Cauea *epi.* I 1, 70
Canillari *s.* II 3, 193
Caulae *epo.* 2, 45 *gl.*
Cauliculus *epo.* 16, 45 *gl.*
Caulis *interpr.* *epo.* 16, 45 *gl.*
Caupona *interpr.* *epi.* I 17, 8.
inuitatum epi. I 11, 12 *gl.*
Causa ante genetiuum positum
epi. I 18, 42 *alibi.*
Causari *s.* I 6, 87 *gl.* *epi.* II
2, 22 *gl.*
Cauus *subst., interpr.* *s.* II
6, 116
Cea insula *c.* II 1, 38. III 9, 6
Cecaumenen *c.* I 22, 22. III
3, 55. III 14, 5
Cecrops *c.* III 12, 5
Cedrus] Vinctae in circuitu
chartae cedro *a. p.* 332
Cedula *interpr. pro* subucula
epi. I 1, 95 *gl.*
Celebritates *c.* III 5, 32
Celebs uita = casta uita *epi.*
I 1, 88 *gl.*
Celer *nom. pr. c.* II 1 *in.*
Cellarium *s.* II 2, 16
Cellarius *s.* II 2, 16
Celsitudo *trop. c.* III 16, 19
Celsus Albinouanus *epi.*
I 3, 15. 8, 1
Cena in Capitolio data *epi.*
I 5, 6
Cenaculum *epi.* I 10, 6
Censorinus *c.* III 8, 1
Censorius *c.* III 21, 10. *a. p.* 56
Census] Censibus *epi.* I 6, 62
Centaurus *c.* I 18, 8. II 12, 6.
III 7, 17. III 2, 13. *epo.* 3, 17.
13, 12
Centesimae (*German. Pro-*
cente) *s.* I 2, 14. 17

- Centumviri s. II 1, 49
Centuriæ iuniorum et seniorum *a. p.* 341
Cepheus c. III 29, 17
Cera (C(a)erite cera) *epi.* I 6, 62. ceris adfixus c. III 2, 2
Cerberus c. II 13, 34. 19, 29. s. I 8, 35 *et* Cerberus miles c. II 18, 34 *gl.*
Cerdo s. II 3, 25
Ceres c. I 28, 7 *appar.* III 2, 26. c. s. 29. *serm.* I *prolog.* s. II 2, 124. 3, 278. *epi.* I 10, 49. C. ipsa est terra c. I 28, 7 (*r*)
Cereis suffragia ferebantur *a. p.* 343
Cereus *interpr.* c. I 13, 2 = pictus *epi.* II 1, 265
Cerinthus puer s. I 2, 80—82
Cerritus s. II 3, 278
Certe] Aut c. c. I 4, 16. 5, 9. 13, 9. 31, 2. 3. II 1, 28. 15, 4. *epo.* 2, 11. s. I 2, 62. 133. 4, 32. 5, 100. *a. p.* 45. Vel c. c. II 2, 9. 92. 93. s. II 7, 102. *cf.* Aut
Certi = quidam c. I 7, 1. 5
Certus *interpr.* c. II 16, 3. 4
Cervical *interpr.* = cubital s. II 3, 255 *gl.*
Cervinus pullus c. I 23, 1 *gl.*
Cervius Ascanius s. II 1, 47
Cessare *interpr.* *epi.* I 15, 6. II 2, 14
Cetarium *defin.* s. II 5, 44
Cethegi oratores antiqui *a. p.* 50
Χαίρε *λατρε* uel *ποιητά* *a. p.* 87
C(h)aracter, -eres sermonum c. III 3, 12 *gl.*
C(h)aracterismos *epi.* I 18, 5. 20, 24
Charibdis c. II 7, 15
C(h)arites c. III 7, 5
C(h)aron c. II 18, 34 *gl.*
C(h)arontis nauis c. II 3, 28
Χείρ] Chir[os] *epi.* I 1, 31
Χήμη = mitulus s. II 4, 28 *gl.*
Chimera *interpr.* c. I 27, 23. 24. III 12, 8. III 11, 28. c. I 27, 23 *gl.*
Chios c. I 17, 23. *epi.* I 11, 1.
Chiragra, chyr. *defin.* *epi.* I 1, 31 *gl.*
Chiragricus dolor *epi.* I 1, 31
Chironem, Chirone c. III 7, 17. *epo.* 13, 12. 17, 8
Chiros *vide* Χείρ
Chius *adlect.* c. III 19, 5. III 13, 8. s. I 10, 24
Chloe, Cloe c. III 7, 9. Chloen c. I 23, 1
Chloridis c. III 15, 7. Chloris *genet.* c. II 5, 17. 18
Choerilus poeta *epi.* II 1, 2. 33. *a. p.* 357
C(h)olera *a. p.* 302
Chorea *defin.* c. I 9, 16
Choriambicus c. I 8 *in.*
Choriambus *expos. metr.* p. 4. c. I 8 *in. et alibi*
Chremes *epo.* 1, 33
Chryse] Crisen c. II 4, 8
Chrysippus, Crisippus s. I 3, 126. *epi.* I 2, 4 (Apolloniensis). Crisippi sillogismi *epi.* II 1, 45. Chrisippi regula s. II 3, 45 *gl.*
Chrysog.] Chrisogonus seruus Syllae *epo.* 4, 10
Cibaria *interpr.* s. I 1, 32. *interpr.* *pro* diaria *epi.* I 14, 40
Ciborium *interpr.* c. II 7, 22
Cicada *epo.* 2, 26
Cicer *a. p.* 249 *gl.*
Cicerninae aquae gargarizatio *epi.* I 15, 3

- Cicero *epi.* II 2, 155 *et uide ind. auct.*
 Ciceronis amicus Mucius Scaeuola *epi.* II 2, 87
 Ciconia s. II 2, 50
 Cicuta *nom. propr.* s. II 3, 69. 74 (Perellius)
 Cicuta (herba) *a. p.* 300
 Cignorum natura c. II 20, 9 *gl.*
 Cilicia c. III 7, 5
 Cinara c. III 13, 21
 Cinctutus *interpr.* *a. p.* 50
 Cinerarius s. I 2, 98
 Ciniflo *interpr.* s. I 2, 98 *et gl.*
 Cinna poeta *a. p.* 388
 Cinnae legatus c. III 3, 62
 Circa] s. I 2, 86. II 3, 168 c. liberos. *epi.* I 1, 74 circa sapientiam. Mea circa te in-potentia *epo.* 17, 76. Dili-gens c. adeundos quos captas s. II 5, 84. Circa uicos *a. p.* 276. Amor circa patriam *a. p.* 312
 Circe *epo.* 1, 30. 17, 17. *epi.* I 2, 23 (meretrix)
 Circenses agonici c. I 1, 3
 Circensis s. I 6, 113
 Circes filius *epo.* 1, 30. Circis filius c. III 29, 8
 Circeus *epo.* 1, 30. *epi.* I 6, 64
 Circuitus = ambitus *a. p.* 17
 Circulator s. I 2, 3
 Circulus] Sub circulo amphi-theatri *epi.* I 1, 6. Circuli nouem solis c. II 19, 3
 'Circum' *interpr.* s. I 6, 113
 Circumcidere s. I 9, 70
 Circumforanus s. I 6, 86. *a. p.* 136
 Circummeare ciuitates *a. p.* 136
 Circus s. I 6, 113. Ad crepi-dinem Circi *epi.* I 1, 6
 Cisterninus *epi.* I 15, 15
 Citharistria c. III 14, 21
 Citreus *interpr.* c. III 1, 20
 Ciuicus c. II 1, 1. III 5, 35
 Ciuilis] Scipio tam c. fuisse fertur s. II 1, 72
 Ciuilitas = ordo ciuilis c. III 14, 7
 Ciuitas = urbs, oppidum, *saepe ut epi.* I 10, 1. 6
 Clamis = chlamys *epi.* I 6, 40
 Clamosus s. I 6, 43 *gl.*
 Classicum *defin. epo.* 2, 5
 Clatri *interpr.* *a. p.* 473 *et gl.*
 Claualis *interpr.* *uocis fustis* s. I 3, 134 *gl.*
 Claudii Tabernae s. I 5, 51
 Claudius, Tiberius—Nero c. III 4, 28. 38 (Cl. Nero). *epi.* I 3, 1. 9, 1
 Claudius Pulcher, Publius c. s. 8
 Claustra infernalis c. II 20, 8 *gl.*
 Clausula *defin. epo.* 1 *in.*
 Clauus] Clauitabales *interpr.* c. I 35, 18
 Clazomenae s. I 7, 5 *cf.* Lau-diomenae *pro* Cladiomenae *epo.* 6, 14
 Clazomenius s. I 7, 2
 Cleopatra c. I 37, 1. 7. 9. 13. 23. 24. 27. 28. III 4, 31. 6, 13. *epo.* 1, 1. 9, *in.* 9, 1. 11. 13. s. I 2, 3
 Cleopatrae uir s. I 3, 47
 Clima gelidum c. III 24, 38
 Clipeus c. I 28, 12
 Clinopale = coitus labor *epi.* I 14, 21 *gl.*
 Clipeus c. I 28, 12
 Cludere et claudere s. II 4, 15. *a. p.* 154
 Clusinae aquae *epi.* I 15, 5. 9
 Clytemestra s. I 1, 100. *pro* Hypermestra *in optimis codd.* c. III 11, 23
 Coactor *defin.* s. I 6, 86
 Coadunare c. III 9, 18 *gl.*

- Co(a)euus *epo.* 12, 23 *gl.*
 Coagulare *a. p.* 249 *gl.*
 Coaptare *a. p.* 9 *gl.*
 Cocceius Nerua s. I 5, 27, 28
 Coccinus s. I 2, 101
 Cocina s. I 5, 38
 Cociones s. II 3, 26 *gl.*
 Cocodrilli sterens *interpr.*
epo. 12, 11
 Cocytia *epo.* 17, 56
 Coda = cauda s. II 4, 15
 Codicilli amatorii *epo.* 12, 2
 Codrus c. III 19, 1, 2
 Cohors *interpr.* *epi.* I 3, 1
 Coire] Ixion concedente Ioue
 coit cum Iunone *a. p.* 124.
 Hor. cubiculo speculato ute-
 batur, quo se coeuntem ui-
 deret *uita p.* 1. Iuuenes
 interdum etiam cum foedis
 et anibus coeunt *epo.* 12, 3.
 Dicuntur quaedam mulieres
 habere naturam monstrosae
 libidinis coeundi cum femi-
 nis *epo.* 5, 41
 Coitus c. III 6, 18. *epi.* I 18, 75.
 'Opus' coitum posuit *epo.*
 12, 16. Cum suum spectare
 (de Cratino) *epi.* I 19, 1. Coi-
 tus labor, lectilucta, clino-
 pale *epi.* I 14, 21 *gl.*
 Colapho ferire, colaphis ne-
 care *a. p.* 357
 Colchi c. III 4, 61. *epo.* 3, 13.
 5, 24
 Colchicus *epo.* 17, 35
 Colchos Scythiae ciuitas est
 c. II 13, 8. C. ciuitas Ponti
 est *epo.* 5, 21
 Cole = caule s. II 4, 15
 Collectionibus aliquid pro-
 bare s. II 7, 80 *gl.*
 Colocasium] Poma Alexan-
 drina . . . habent similia co-
 locasiis folia c. II 7, 22
 Colophon *epi.* I 11, 3, 6
 Columnae bibliopolarum s. I
 4, 71. = pittacia *a. p.* 373
 Colurnus s. I 8, 1
 Comari c. I 5, 4
 Comedere *epo.* 17, 74. s. I
 6, 115. II 2, 34. 50. 57 *gl.*
 8, 78. 89. 92. *epi.* I 10, 10.
 II 2, 168. et *epo.* 6, 9 *gl.* *epi.*
 I 2, 39 *gl.* comesse s. I 1, 50.
 comedentum *epo.* 3, 15
 Comestio pomorum *epi.* I
 7, 7 *gl.*
 Comestor s. I 2, 2
 Comicus *epo.* 1 *prol.* s. I 2, 12.
 4, 52. *epi.* II 1, 82. *a. p.* 80
 Comitatus diis c. III 6, 10
 Comitialis morbus *a. p.* 453
 Commanere c. III 14, 42.
epi. I 11, 1
 Commeare c. III 5, 19 *gl.*
 Commeiere *epi.* I 19, 1
 Commendare aliquid pro-
 nuntiatione s. I 1, 68
 Commendatio *interpr.* *pro*
gratia epi. I 6, 49 *gl.*
 [Commentarius Acronis
 grammatici *post c.* III 15, 32 *p.*]
 Commentator = Porphyrio
a. p. 120
 Commiscere = remiscere *a. p.*
 151
 Commissio pugnae c. III 5, 20
 Commissum Paridis *epi.* I
 2, 9, 10
 Commodare animum alicui
 rei c. III 29, 43. 44.
 Commonere = monere c. III
 2, 1. s. II 3, 187
 Commotio bellorum c. III
 14, 14
 'Commune uerbum': ueneror
 te et ueneror a te s. II 2, 124.
 Communia dicere *interpr.*
a. p. 128. Communem syl-
 labam facit = non positione

- longam facit s. I 2, 70. 71.
II 3, 43
Communis sermo c. III
3, 12 *gl.*
Comoedia s. I 4, 47. 48. *a. p.*
80. *archea* s. I 4, 1. *Comoe-*
diarum genera *a. p.* 288
Comoediographus *a. p.*
281 *sq.*
Comparere *a. p.* 466
Compellare s. II 3, 297
Compellere c. *inf.* c. I 35, 17
Compes c. I 33, 14
Competenti iocatur exemplo
epi. II 2, 26
Compita, competa s. II
3, 26. 281. *etym.* *epi.* I 1, 49
—51
Completo *epi.* I 14, 19
Compositio, comp: *a. p.* 47.
242
Comprimere se s. II 3, 323
Comptior *epo.* 8, 14
Computabitur (stultus) =
habebitur *epi.* I 16, 22
Computationibus operam
dare *a. p.* 325
Concanus c. III 4, 34
Concentus cantorum = sym-
phonia *a. p.* 374
Concessus hominum s. II
2, 50
Concha c. I 31, 11. s. II 4, 28
(nigra)
Conchilium s. II 4, 30
Conciliatrix s. I 2, 130 *gl.*
Concitator c. II 2, 32
Conciuis *epi.* I 1, 71 *gl.*
Conclusio sensus c. II 3, 20
Concordiae templum s. I
9, 35
Concubina *interpr. pro* pelex
c. III 10, 15. *Mirtale* c. I
33, 14. *Terentia concubina*
Maecenatis epo. 3, 21
Concubitus] Multum grauat
frequens c. *a. p.* 414
Condegnare s. I 2, 133.
7, 1 *alibi*
Condensare c. II 3, 10
Condicionalis] Deberet *pro*
debet s. I 3, 66 (*I' V*). *epi.*
I 6, 23; *sed recte* debuit
c. I 17, 1 (*AV*). potui s. II
3, 188 (§). poteras s. II
1, 16 (§). potuerit *epo.* 3, 2
(*AV*) *cf.* c. III 4, 50 (*AV*)
Condigne s. II 8, 66
Conditio c. I 28, 4. III 4, 49.
6, 40. s. I 1, 108. II 2, 106
alibi
Conditina opulentia s. I 2,
17. 18
Conditum s. II 4, 26
Conditura s. II 4, 64
Condolescere s. I 1, 80
Condonare = donare s. II
2, 112
Conductus *interpr.* s. I 2, 9
Confabulationes c. I 9, 19
Confectus uino obdormiit
s. II 3, 60
Conferre se studio sapientiae
epi. I 1, 56
Confingere = fingere *a. p.* 240
Confirmative *epi.* I 1, 57 *gl.*
Confortare s. II 3, 1
Congeminare = augere s. I
1, 62
Conglutinare *a. p.* 249 *gl.*
Coniecturale est utrum etc.
c. III 14, 33 *gl.*
Coniugatio quarta (accire)
epi. II 1, 228
Coniugatio] Sepeliit c. III
13, 16. *Amasse epo.* 14, 9.
Amasti c. III 9, 6. *Nomina-*
rat c. III 10, 3. 4. *Habun-*
darit epi. II 2, 153. *Con-*
suesse c. I 17, 16. *Consuerunt*
c. I 19, 6. III 30, 7. 8. III
28*

- 12, 19. s. II 3, 166. *epi.* I
20, 19. Commendauere c. III
9, 22. Fuere s. I 4, 65. Ve-
tauit s. I 10, 32. Rediet
c. III 5, 25. Dissiderunt *epi.*
I 18, 42. Moriundum c. II
3, 4. Edit pro edat; sic
enim ueteres declinabant *epo.*
3, 3. *Vide etiam* Respon-
dere, Torquere, Detor-
quere, Alere, Degere,
Emere, Tondere, Ire,
Odi, CX.
- Coniunctiuus pro indicatio:*
Fortasse dicta sit a lauando
epi. I 16, 60. Si *cum coni.*
praes. persaepe ut c. III 24, 25.
III 11, 35. *epo.* 16, 55. s. I
3, 58. 59. *epi.* I 1, 103. *uel*
cum coni. perf. epo. 17, 39
Si *cum coni. imperf. uel*
plusquamperf.: Si . . . ab-
esset, dabatur *epi.* I 1, 103.
Si luissem s. II 6, 49. Si
respondisset s. I 9, 76
Quod *partic. cum coni.* c. I
9, 16. 14, 1. III 8, 19. 16, 3.
epi. I 2, 7 *alibi*
Qui *cum coni.* c. I 16, 21.
II 5, 22. 14, 25. 18, 4. III 3, 26.
5, 37. 41. 46. 23, 7. 24, 14.
18. 64. 27, 29. s. I 3, 52.
4, 22. 32
- Coniurare *defin.* c. I 15, 7
Coniurata amicitia c. III
7, 27
- Conmeare aliquem locum
c. I 17, 1
- Commemoratio (A) c. III
11, 51. 52
- Commendare c. I 19, 7
Commercari c. I 28, 31
Connumerare *epi.* I 19, 1
Conopes *epo.* 9, 16
Conopium, conopeum *epo.*
9, 16 *et gl.*
- Conpauper s. I 8, 9 *gl.*
Compensare s. I 3, 69. 70
Competer[e] Vnum conpe-
tens (= idoneum) tempus
est c. I 18, 1
- Conrugare nares *etym. et*
interpr. epi. I 5, 23
- Conrumpere (*sic A*) c. III
16, 1. 30, 3
- Consecratio *epi.* II 1, 5
Consecutio temporum neg-
lecta a. p. 396: Vt doceret,
quomodo uiuendum sit. *a. p.*
399: Dicit, quomodo miti-
gassent. *epi.* I 20, 22: Ex-
ponit quod haberet. *epi.*
I 16, 9: Non est intellegen-
dum, quod ferrent
- Consiliarius sine nomen-
clator *epi.* I 6, 50
- Consiliatiue c. I 9 *tit. gl.*
Conspirare *defin.* c. I 15, 7
- Constantinopolitanus *in-*
terpr. pro Byzantius s. II
4, 66 *gl.*
- Constipatio s. II 5, 94
- Constituere = condere *a. p.*
394. Constituitur bidental
a. p. 471
- Constitutus = *δὲν ex pos. metr.*
p. 4. c. I 35, 9. II 17, 5. III
4, 24. 29, 6. 8. III 8, 27.
epi. I 2, 10. 10, 6. *a. p.* 276.
cf. epo. 7, 2 *gl.* s. I 6, 128 *gl.*
- Constringere aliquem loris
epi. I 16, 47. Constrictus
interpr. s. I 6, 23
- Constuprare s. I 2, 133
- Consuetudinarius *epi.* II
1, 103 *gl.*
- Consul *epi.* I 5, 6. C. Fabri-
cius s. II 3, 36
- Consulere oraculo Apollinem
a. p. 402
- Consultor *defin.* s. I 1, 10

- Consultus *epi.* II 2, 159. *defin.*
s. I 1, 10
Consummatio = finis c. III
28, 13. a. p. 34
Contactus = detritus *epi.* II
2, 79
Contempnere uel contem-
nere *epo.* 15, 11. s. I 2, 105.
107. 9, 70. II 3, 277. 4, 93.
epi. I 6, 8. 31. 7, 35. 15, 5
(aliquem in aliqua re). 7.
II 1, 182. a. p. 165. 188. 304.
Archetypi librarius praetu-
lisse uidetur formam con-
tempnere
Contemptibilis s. II 6, 87
Conterminus c. III 4, 14. 15
Continentissimus s. II 3, 254
Continere] Metonomia: per
id quod continet id quod
continetur s. II 3, 83
Contingere auriculam s. I
9, 76
Continue c. II 9, 15. 16
Contionari c. II 1, 21
Contractus *epi.* I 13, 105
Contrarius] A contrario *epi.*
II 2, 134. Per contrarium
c. II 3, 9. a. p. 50
Contus *epo.* 2, 33. s. II 1, 13 *gl.*
Conualescere s. I 1, 80
Conuallia = ualles *epi.* I
16, 1 *gl.*
Conuenticulum puellarum
s. I 10, 91 *gl.*
Conuersatio = mores *epi.*
I 16, 44. 45
Conuersio t. t. *gramm.* a. p. 72
Conuitium s. I *prol.* I 3, 86
Conuiuator s. II 8, 73
Coo; in insula C. s. I 2, 101.
de Coo ciuitate *epo.* 12, 18.
cf. Cos
Coopertorium *interpr. pro*
cortex c. III 8, 10 *gl. interpr.*
pro toral epi. I 5, 22 *gl.*
Copia uerborum a. p. 309
Copula *defin.* c. I 13, 18
Coquina = culina s. II 5, 80 *gl.*
= popina *epi.* I 14, 3 *gl.*
Corinthius] Corinthium aes
s. I 4, 28. *epi.* II 1, 193. Ca
uasa *epi.* II 1, 192. Cos uicit
epi. I 1, 64. Corum rex Sisi-
phus s. II 3, 21
Corintho *epi.* II 1, 192. Co-
rinthi c. III 3, 3. *epi.* II
1, 193
Cornicula *epi.* I 3, 18—20
Cornix *epi.* I 3, 18—20
Cornu = sextarii mensura
s. II 2, 61. Cornua = capita
uelorum *epo.* 16, 59. Flumina
cum cornibus finguntur c. III
14, 25. In cornu = summus
s. II 8, 20. Arcus de pecu-
dum cornibus ornati c. III
9, 17
Corona c. II 19, 13. 14 (stella).
spectantum a. p. 381.
Correptus *interpr.* = parcus
epi. I 15, 37 *gl.*
Corripere se s. II 2, 42
Corruptio sanguinis c. III
11, 19 *gl.*
Cortina = aulaeum s. II 8, 54
et c. III 29, 15 *gl.* Cortinae
in cubilibus tentae *epo.*
12, 12 *gl.*
Coruinus (Messala) c. III
21, 7. 9. s. I 10, 25 (orator)
Coruscare c. I 7, 19. C. con-
suevit Diespiter c. I 34, 6
Coruscatio c. I 2, 1—4
Coruus (in fabula) a. p. 437
Corybantes *interpr.* = mi-
nistri matris deum c. I 16, 8
Corylus s. I 8, 1
Cos] In Co insula c. III 13, 13
cf. u. Coo
Cotiso, rex Dacorum c. III
8, 18

- Cotta *uita* p. 1
 Cottidianus *epi.* I 14, 40.
 a. p. 317.
 Coturnus *interpr. c.* II 1, 12.
 a. p. 80
 Cous] Coum uinum s. II 4, 29.
 Coa nestis s. I 2, 101
 Crantor *epi.* I 2, 4
 Crapulatus *interpr. pro aeger*
 s. II 2, 43 *gl.*
 Cras *epi.* I 5, 9
 Crastinum *epi.* I 5, 9
 Crassus c. I 2, 51. II 1, 3, 4.
 III 5, 4. 7. 9. 13. 6, 9. III
 15, 6. 23. *epo.* 7, 9. *epi.* I
 12, 27. 18, 56. II 1, 112
 Cratera c. III 18, 7
 Craterus opinatissimus me-
 dicus s. II 3, 161
 Cratinus *uide ind. auct.*
 Cremonensis (Alfenus Varus)
 s. I 3, 130. (Quintilius Varus)
 a. p. 438
 Creontis filia *epo.* 3, 13
 Crepida *interpr. s.* I 3, 127 *gl.*
 Crepido Circi *epi.* I 1, 6
 Crepidula *a. p.* 463
 Crepusculo c. III 27, 31
 Creta s. II 6, 114
 Cretensis c. I 15, 17. 36, 10.
 III 9, 17. s. II 6, 114 (canis)
 Creticus, Metellus *epo.* 9, 29
 Crimina luxuriae accusare
 s. II 3, 254
 Criminosus c. III 5, 24 *gl.*
 Crinitus Apollo c. I 21, 2
 Crinium compositio in iu-
 uenibus amator c. III 19, 25
 Crisare s. II 7, 50
 Crispare crines c. III 9, 13.
 s. I 2, 98
 Crispinus s. I 1, 120 (poeta).
 II 7, 45
 Crispus, Sallustius c. II 2, 1.
 s. I 2, 49
 Cristallus (= glacies) c. III
 24, 39 *gl.*
 Crisus = Croesus] Crisi pa-
 ter c. III 16, 41
 Criticus *epi.* II 1, 51. *a. p.*
 10. 387
 Critos = iudicium *epi.* II
 1, 51
 Crocus et crocum s. II 4, 68
 Croesus *epi.* I 11, 2 *cf.* Crisus
 Crotona] Apud Crotonam
 s. II 4, 3
 Crotoniates] *gen.* Crotoniat
 epi. I 1, 30
 Cruditates s. II 7, 105. 108 *gl.*
 Crudus *interpr. c.* III 11, 12
 Crumina *interpr. epi.* I 4, 11
 Crusta *defin. s.* I 1, 25. (gla-
 cialis, *Germ.* Scholle) *epi.*
 I 3, 3
 Crustulum s. I 1, 25. II 4, 47.
 = 'placenta tenuis' s. II
 4, 47 *gl.*
 Crustum panis carmine in-
 fectum *epi.* I 10, 10
 Cu *pro quu:* Secuntur s. II
 2, 60. *epi.* I 6, 31. 18, 50.
 II 2, 190. Persecuntur c. I
 17, 5. *a. p.* 456. Subsecuntur
 s. I 3, 44. 45. Locuntur *epi.*
 I 1, 54. Grandilocus *a. p.*
 295 *bis*
 Cuculus s. I 7, 29. 30. 31
 Culcita Grecisca s. II 3, 118 *gl.*
 Culex *epo.* 9, 16. *et gl. ibidem*
 (*mendose a. p.* 52)
 Culillus *defin. c.* I 31, 11
 Culina *etym. s.* I 5, 38
 Culire s. I 5, 38
 Culleus *a. p.* 434
 Culmus s. II 6, 84
 Cultrix c. III 25, 16
 Culullus *etym. a. p.* 434
 Cum *instrum. s.* I 4, 4
 Cumera *defin. s.* I 1, 53 *et epi.*
 I 7, 30

- Cuminum *epi.* I 19, 18
 Cumulus capitalis *interpr.*
 uocis summa s. I 4, 32 *gl.*
 Cunctatior *a. p.* 256
 Cuntus = contus *interpr. pro*
 pilum s. II 1, 13 *gl.*
 Cupidinaris s. II 3, 234
 Cupido c. I 2, 42. 30, 5. 32, 10.
 II 8, 14. III 27, 67. 68. *epo.*
 17, 56
 Cupio] Fastidium cupitorum
 a. p. 165
 Cupressu *a. p.* 19
 Cura, atra c. III 1, 41
 Curiales idest curiae prae-
 sides *epi.* I 6, 54 *gl.*
 Curibus Sabinis c. I 12, 35
 Curius c. I 12, 35. *epi.* I 1, 64
 (Dentatus)
 Curriles equi *epi.* I 14, 43
 Cursus publicus (*German.*
 'Post') s. I 5, 46
 Curtillus s. II 8, 52
 ex] Coniunxit c. III 2, 30 (*Ay*).
 Distinxit *epo.* 4, 15. Finxit
 a. p. 55. Puncxit *a. p.* 60.
 Pinxit *epo.* 6, 14 (*A*). *Si-*
 militer Porph. c. III 5, 22
 sanxit
 Cyaneus color *epo.* 13, 16 *gl.*
 Cyathus *interpr.* c. III 8, 13
 Cybira (= Cibra) *epi.* I 6, 33
 Cyclici poetae *a. p.* 136
 Cyclopes c. III 16, 34
 Cycnus *uide* cignus c. II
 20, 9 *gl.*
 Cydoneus (Cidoneus) c. III
 9, 17
 Cygnus (cignus) c. II 20, 1.
 III 2, 25
 Cynicus (Cinicus) *epi.* I 17, 13.
 25. 30
 Cypria trabs *interpr.* c. I
 1, 13
 Cyprus (Ciprus) c. I 7, 29.
 30, 1. III 26, 9
 Cyrenaicus (Cir.) s. II 3, 100.
 epi. I 1, 18. 17, 1
 Cyri regis filius c. II 2, 17
 Cyrus (rex) c. II 2, 17. III 29,
 27. 28
 Cyrus, amator Pholoos c. I
 33, 1
 Da syllaba c. s. 43
 Dactylus, dactilus *expos.*
 metr. a. p. 75. 88. 274
 Dacus c. I 35, 9 (*interpr.*).
 II 20, 18. III 6, 15. 8, 18
 D(a)edali fabula c. III 2, 2
 D(a)edali filius c. I 1, 15
 Dalmatiarum c. II 1, 15
 Dama seruire nomen est s. II
 7, 54 *cf.* s. I 6, 38
 Damalis c. I 36, 13
 Damasippus, Iunius s. II
 3, 1. 33
 Damma (animal) c. I 2, 9. II
 13, 40 (*falso interpr.*)
 Damma negotiator s. I 6, 38. 39
 Dammae filius s. I 6, 40
 Damnare, dampnare s. I
 10, 1 *alibi*
 Damocles c. III 1, 17. 18
 Danae] Danaen *et* Danaes
 c. III 16, 1
 Danai fabula c. III 11, 23
 Danai filiae c. II 14, 18. 19
 Danubius a Gallia dicitur
 oriri c. III 14, 46. Fluvius
 Germaniae c. III 15, 21 *gl.*
 Danuvius c. III 10, 1
 Dardanius c. III 6, 12
 Dardanus *pro* Dardanius c. III
 6, 12
 Dare turpitudini alicui ali-
 quid c. II 4 *in*.
Datiuus: Admittere terrae
 mare *a. p.* 65. Incurrere
 Romanis s. II 1, 35—39. Pre-
 ces caelo effundere c. III
 23, 2. Laudi eius se car-

- men dicturum c. III 8, 1.
 Amantibus crudeles fuerunt
 c. III 11, 23. Congregare
 alicui aliquid c. I 24, 18. His
 bonis causa pater est s. I
 6, 65 cf. Iubere
 Daulias c. III 12, 6
 Daunias c. II 1, 34. III 6, 25
 Daunus c. I 22, 14 (rex, socer
 Diomedis). II 1, 34. III 30, 11.
 III 6, 25. 14, 26
 Daus s. II 7, 116
 De (*instrum.*): De pecudum
 cornibus arcus ornati sunt
 c. III 9, 17. Puellam, de
 qua non fatigari consueuerat
 epo. 12, 15. *pro genetiuo*:
 epo. 4, 15. *omiss.*: Praeci-
 pitum muro dare aliquem
 c. I 15, 21
 Deambulare s. II 2, 20
 Deambulatio c. II 15, 4. *epi.*
 I 6, 26
 Debacchari s. II 3, 11 *gl.*
 Debitritia *interpr. pro ob-*
noxia s. II 7, 8 *gl.*
 Debriari c. III 19, 18. III
 11, 3
 Decantare *epi.* I 16, 25
 Decemb.] Sexto Idus Decemb.
 (natus Hor.) *uita* p. 1
 Decembribus, Nonis c. III
 18, 10
 Deceptor *interpr. pro fallax*
 c. III 7, 20 *gl.*
 Deci<di>us Saxa c. III 6, 9
 Decius s. I 6, 19
 Declinationes] 'D. ueteres'
 ... Achillei ... Vlizei c. I
 15, 34. Duplici et similia,
 non duplice, *epi.* I 17, 23.
 a. p. 88 *alibi*. Item edaci
 c. III 23, 4. Dispari *epi.* II
 1, 195. Competenti *epi.* II
 2, 26. Sequenti *epod.* I *prol.*
 Superiori *epo.* 1, 29. a. p. 4
 Vtroque *dat.* c. I 35, 31. 32
 Vide etiam Mensis, Nep-
 tunalia, Genetiuus, Nul-
 lus
 Decrepita mulier c. I 25, 19
 Decumanus s. II 8, 23. 25
 Decuria scribarum s. I 5, 35. 55
 Decurtare s. II 6, 9
 Decus = τὸ πρέπον a. p. 157
 Dedecorose s. I 3, 45 *gl.*
 Defecatus s. II 2, 58 *gl.*
 Defectus uitae = mors c. II
 18, 18 *gl.*
 Deferre = ferre c. s. 54 *gl.* =
 honorem tribuere s. I 1, 62
 Definire = desinere a. p. 135
 uar. Γα
 Definitio s. I 1, 74. II 3, 14
 Deformitas *epo.* 6, 14
 Dego, perfect. degui c. III
 29, 43 *gl.*
 Dehonestas *epi.* I 17, 24
 Dehortatur tarditatem *epi.*
 I 2, 70. 71
 Deianera *epo.* 3, 17 (A). Deia-
 nira *uar. epo.* 3, 17
 Deificari c. III 3, 34
 Deinceps *interpr. pro protin-*
us c. III 3, 30 *gl.*
 Deiphobus c. III 9, 22. s. I
 1, 100
 Delassare *defin.* s. I 1, 14
 Delator s. I 4, 65. 66
 Deletio *epi.* II 1, 167 *gl.*
 Delibutus = perunctus c. I
 4, 9. a. p. 277
 Delicate uiuere s. II 2, 83
 Delicatus puer c. I 4, 19.
epo. 5. 13. 11, 24. D. uersus
 s. I 10, 44. a. p. 26. 27. D. a
 Veneris imperia c. III 1, 7
 D. a uidere a. p. 109
 Deliciae s. II 2, 43
 Deliciosus = Germ. verwöhnt
 s. II 6, 108
 Delitiae *epo.* 4, 14

- Delphi] Delphis *c.* I 7, 3
 Delphica laurus *c.* III 30, 16.
 mensa *s.* I 6, 116
 Delphines, Delfines (*AV*)
c. III 3, 19
 Delubrum *inusitatum c.* III
 5, 19 *gl.*
 Delus] Deli insulae *c.* III 4, 63
 Demetrius *s.* I 10, 18. 90
 Demetrius seruus *epi.* I 7, 52
 Democritus Abderites inuen-
 tor atomorum *epi.* I 12, 12
cf. ind. auct.
 Demoniacus morbus *a. p.*
 453
 Demorari in publicis actibus
epi. I 1, 77
 Densata sedilia *a. p.* 204
 Dentatus, Curius *epi.* I 1, 64
 Denuntiare litem *s.* I 9, 76
 Deonerare *s.* II 3, 248
 Deorsum aspicere *c.* III 7, 30
 Depascisci cum aliquo *a. p.*
 357
 Depasci aliquid *c.* III 2, 27
 Deperire = mori *s.* II 1, 60.
 aliquem = uehementissime
 amare *s.* II 3, 239
 Deponens, uerbum *d. t. t.*
s. II 1, 20. 2, 11
 Deputare = putare *epi.* I 11, 1.
 18, 18 *gl.* Aliquid in hono-
 rem alicuius *d. c.* III 1, 22.
 Acherontem mortuis depu-
 tatum *c.* III 3, 16. *a. p.* 453
 Derelinquere *c.* III 7, 19.
s. II 3, 228. 7, 36. *epi.* I 1, 17.
 15, 5
 Deriuare *s.* I 5, 14. II 3, 28.
a. p. 59. 65. 67
 Deriuatio *s.* I 8, 1
 Deriuatiuus, diriuatiuus *c.* I
 20, 11. 22, 2
 Descriptor *c.* III 9, 8
 Deseruire philosophiae *epi.*
 I 15, 1. adulationi *epi.* I 18, 1
 Desidiosus *epi.* I 8, 10
 Desponsata *a. p.* 79
 Destructius praescribit *epi.*
 I 7, 1
 Destruit comoediam uideri
 poema *s.* I 4, 52
 Desudare uenationibus *epi.*
 I 2, 67 *gl.*
 Desuescere = desuefacere
c. II 2, 20
 Deteriorare *c.* I 35, 16
 Deterioratio *c.* III 27, 53
 Detorquere *epi.* I 15, 12 (de-
 torquatur *uar.*)
 Detractio = obtrectatio *epi.*
 II 1, 148 *et epo.* 6, 9 *gl.* Fi-
 gura detractio *s.* I 2, 113
 Detractor *s.* I 7, 8. *epi.* I
 18, 82
 Deturpare *epi.* II 1, 237 *gl.*
 Deucalion *c.* I 2, 9. Dis
 uxor *c.* I 2, 6
 Deuertere ad uillam *s.* I 5, 79
 Deuexus *c.* I 7, 13: per deuexa
 cadens
 Deuinctus est amore *epi.* I
 17, 36
 Deuindicare armis omnia
a. p. 122
 Deuius *interpr. c.* III 25, 12
 Deunx *a. p.* 329
 Deuorator *s.* II 3, 166
 Deuotius colere *c.* I 28, 29
 Deus] Di *epo.* 2, 43. Dis *c.* III
 23, 9. 13. Dii agrestes *c.* I
 4, 11
 Δευτερολόγος *epi.* I 18, 14
 Dialectice *s.* II 3, 187
 Dialecticus Socraticus *s.* II
 3, 193
 Dialectus *c.* II 13, 25
 Dialogismos *s.* I 1, 52
 Dialogus *s.* II 3, 1
 Diameses (διὰ μέσης) *c.* III
 5, 6 *gl.*
 Diameter *c.* II 17, 19

- Diana c. I 12, 22, 24, 21, 1, 10.
 II 19, 31, 32. III 22, 1, 3, 28, 12.
 III 6, 31, 33, 38 (D. Lucifera).
 c. s. 1, 14 (= Lucina et Luna).
 16 (= Luna). 69, 70. s. II 1, 1.
 Diana Scythica c. I 7, 10.
 Dianae natalis c. II 12, 20.
 Dae templa famosa in Al-
 gido c. s. 69. Dae mater
 c. III 28, 12
- Dianecos = *διανευός* c. I
 1, 114
- Diapasmata s. I 2, 27
- Diasirtice (*pro* diasyrlice)
 a. p. 300
- Dicacitatis amaritudo *epi.*
 I 18, 82
- Dicax s. I 5, 32. *defn.* s. I
 4, 83. a. p. 225. Dicacissi-
 mus *epi.* I 18, 82
- Dicolos *expos. metr.*
- Dictator *epi.* I 5, 6
- Dicticos = *δευτικὸς* s. I 9, 47
- Diffamatus *epi.* II 1, 130 *gl.*
- Differentia *epi.* I 7, 23. *t. t.*
gramm. s. I 3, 98. a. p. 236
- Diffindere] Diffusus esto hic
 dies s. II 1, 79
- Diffingere *defn.* c. I 35, 39
- Diffuse *interpr. pro* late c. III
 3, 45 *gl.* (c. III 16, 9 *gl.* c. III
 17, 9 *gl.*)
- Diffusus] Toga sex ulnis
 diffusa *epo.* 4, 8
- Digentia *epi.* I 16, 12, 18, 105
- Digestior animus uera som-
 niat s. I 10, 33
- Digito licitationem facere s. II
 8, 25. Digitos eleuare *ibid.*
- Dignari = aeque animo ferre
 s. II 7, 11
- Diiambi a. p. 252
- Dilapidatio patrimonii c. II
 8, 22
- Diligebat carmina facere *epi.*
 I 3, 6
- Diludia *interpr. epi.* I 19, 47
- Diluuius uel dilunium c. III
 29, 40
- Dimeter iambicus *defn.*
epo. I *in*. Trochaicus dimeter
 catalectic c. II 18 *in*.
- Diminutives I 3, 17. II 4, 75.
 II 8, 9. *epi.* I 7, 8. a. p. 434
- Diminutiuum s. II 2, 43
- Dindimene c. I 16, 4
- Diogenes, Diogenem, Diogene
epi. I 17, 13, 30
- Diomedes c. I 6, 16. s. I 7, 17.
 10, 30
- Diomedias duodecim libros
 egregios heroico metro scri-
 psit Iulus Antonius c. III
 2, 35
- Diomedis auriga c. I 15, 26
- Diomedis socer c. I 22, 14
- (Dionysia) Dionisia a. p.
 216
- Dionysius (Dionisius) c. III
 1, 17, 18. *epi.* I 2, 58. *fulso*
in codd. pro Dionysus c. I
 19, 2
- Dionysus (Dionisus) c. I 7, 3.
 II 19, 3, 11, 13, 14, 16, 17.
 31, 32. III 3, 14, 15, 25, 14
- Diota *interpr.* c. I 9, 8
- Diplois *epi.* I 17, 23
- Dirae *myth.* c. I 2, 1, 2
- Dirce c. III 2, 25
- Diriu. *uide* Deriu.
- Dis] Diti Patri c. s. 8. Diti
 et Proserpinae *ibid.*
- Discretio inter accerso et
 arcesso *epi.* II 1, 228. Discre-
 tio *interpr. pro* discrimen
 c. II 5, 25 *gl.*
- Discretius figura c. I 29, 15 *gl.*
- Discrucari *epo.* 17, 23
- Discumbere *defn.* c. I 27, 8
- Discursus circa = *Germ.*
Herumlaufen bei s. II 6, 18 *gl.*

- Discus *interpr.* c. I 8, 11. *a. p.* 380 = ferculum *s.* II 6, 104. *interpr. pro lanx* *epi.* I 5, 23 *gl.*
D. argenteus *epi.* I 5, 23
Dispendium *epi.* I 2, 37. *D.* rei familiaris *epi.* II 2, 26
Dispertire *s.* II 3, 103
Displodere *et* explodere *differ.* *s.* I 8, 46
Dispositio *a. p.* 41. *D. carminis* *epi.* I 2, 1. *a. p.* 1
Disputationes Bionis philosophi *epi.* II 2, 60. *D. Tusculanae Ciceronis* *epi.* I 1, 40
Disruptus *epi.* I 19, 15
Dissiderunt *epi.* I 18, 42
Dissignare *interpr.* *epi.* I 5, 16. 7, 6
Dissignatores uarii generis *defin.* *epi.* I 7, 6 *et gl.*
Dissipidius *s.* II 4, 16
Dissolutius *s.* II 4, 16
Distensis arcubus *c.* III 8, 23
Distichon *epi.* I 1, 67
Distinctio plena *s.* II 8, 40. 41
Distrahere = uendere *s.* I 5, 88. II 3, 229. 286. 4, 37
Districtio = seueritas *c.* III 24, 31
Distrophos *expos. metr.*
Dityrambicus] Dityrambica carmina *epi.* II 1, 133
Dityrambon carmen este. III 2, 10
Dityrambus *c.* III 2, 11. *s.* II 1, 1
Diuersorium in uia *epi.* I 17, 8
Diues] Diuitium *gen. pl.* *epi.* I 1, 84
Diuinatrix pluuiarum *c.* III 17, 12 *gl.*
Diuisio operis *a. p.* 242
Diuus Augustus *a. p.* 66
Doctus pugna *c.* III 3, 27 *gl.*
Dodrans *a. p.* 329
Dogma *s.* I 3, 96. 5, 101. *epi.* I 2, 55
Dolabra *s.* II 4, 83 *gl.*
Domare] Difficilis ad domandum *c.* III 11, 9
Domestice notus *s.* I 8, 11
Domestici dii *s.* II 6, 66
Dominari alicui *epi.* II 2, 146
Dominicus = erilis *c.* III 27, 63 *gl.*
Dominus conuiuuii. II 8, 73
Domus *interpr.* *c.* III 3, 26. 'Domo pro domui' *epi.* I 10, 13 *gl.*
Dorius *epo.* 9, 6
Dossennus *epi.* II 1, 175. *interpr.* *epi.* II 1, 173
Draco *c.* III 4, 64 *gl.* *s.* I 3, 27. *a. p.* 187. *D. nis Thebani dentes* *c.* III 4, 61. *Vexilla draconum* *c.* III 15, 6 *gl.*
Dramata satyrica *a. p.* 216
Dramatopoeos *s.* I 10, 18
Drusus (Nero) *c.* III 1 *in.* 4, 1. 13. 17. 24. 45. 73. 14, 8. 14. 22. 28. 33. 34. *et gl.* 33. *epi.* I 3, 6. 8, 1
Duellum *defin. et etym.* *epi.* I 2, 7
Dulcisonus *c.* III 3, 17
Dum *c. coniunct.* = cum *c.* II 16, 17. *epi.* I 16, 73. *c.* III 7, 7 (= quoniam). *Dum dixisset* *epo.* 17, 42. *Dum cremassent* *epi.* II 1, 192. *Dum reuersi sunt* *c.* I 6, 7
Duodecim tabulae *s.* II 3, 181
Duplex *defin.* *c.* I 6, 7
Durabilior *c.* III 30, 1
Duumuir *s.* I 5, 34
Δυσσαρεστομένη *epo.* 17, 73
Δύσκολος *interpr. pro morosus* *s.* II 5, 90 *gl.*

- E contrario *epi.* I 18, 1. *a. p.* 199
 Ebriositas *c.* III 8, 15, 16
 Ebulliens *interpr. pro aestuosus c.* II 7, 16 *gl.*
 Eburneae sellae *epi.* I 6, 54 *gl.*
 Ecbasis poetica *c.* I 23, 5 *gl.*
 Echinus *c.* II 7, 23. marinus *s.* I 6, 117. maritimus *interpr. epo.* 5, 28 *gl.*
 Echion *c.* III 4, 64
 Echo *c.* I 12, 4
 Eclipsin *epi.* I 12, 18
 Econtra *s.* I 1, 101
 Ecquid falso *interpr. = ecce epi.* I 18, 82 *gl.*
 Edax *interpr. epo.* 2, 34
 Edere] Edim, edis etc. *epo.* 3, 3. *s.* II 8, 90 edit pro edat . . . edo, es. Est *s.* I 1, 49, 50. Esse *s.* II 8, 89
 Edomare *interpr. = mitigare epi.* II 2, 186
 Eductus in acumen *c.* III 30, 1
 Edulium *s.* I 1, 25 *et epo.* 6, 9 *gl.*
 Efficacia *epo.* 6, 6 *gl.*
 Efficiens] Id quod efficitur posuit pro efficiente *c.* III 27, 28
 Effusim *epo.* 13, 2
 Effusio *c.* II 18, 20
 Effusior *c.* III 1, 19
 Effutire *interpr. a. p.* 231
 Egeria *s.* I 2, 126 *et gl.*
 Egloga uita *p.* 2. *s.* II 1, 1
 Εἰρωνικός] ὑποκρινόμενος *epi.* II 2, 206 *gl.*
 Eiulatio feminea est *epo.* 10, 17
 Ἐκτός] Τὸ ἐκτός *t. t. philos.* *s.* II 7, 87
 Ἐκτυπον = exemplar *epi.* I 2, 18 *gl.*
 Electae personae *s.* I 4, 71.
 Eus uir *s.* II 7, 54
 Elefantinus morbus *a. p.* 453
 Elegans puer *c.* I 38, 1
 Eleganter *s.* I 1, 72. 5, 53. *epi.* II 1, 71
 Elegantiarum omnium domina Venus *c.* I 30, 7, 8
 Elegere *epi.* I 9, 4 *et ni fallor a. p.* 40. Eligere *a. p.* 45
 Elegiacum metrum *epi.* I 6, 65. *a. p.* 75, 77
 Elegium *epi.* I 4, 1, 3
 Elegoiambicus *epo.* 11 *in.*
 Elegus *a. p.* 77
 Ἐλεγχον τῶν πραγμάτων εἶναι τὸν λόγον *a. p.* 49
 Elementum *c.* I 3, 31. III 4, 45. 24, 41. Eorum inminutiones *c.* III 6, 40
 Elephantanti, elefanti *epo.* 12, 1. *a. p.* 453: E. regio ministerio deputati sunt
 Elephas *epi.* II 1, 195. Elephantem *epi.* II 1, 182
 Eleuare [*c.* III 5, 30] E. digitos *s.* II 8, 25
 Elimare carmen *a. p.* 388
 Eliminare *interpr. et etym. epi.* I 5, 25
 Eliquare *interpr. pro premere epo.* 2, 15
 Elis *c.* I 1, 3. III 2, 13
 Elleborum *s.* II 3, 166. *a. p.* 300.
 Ellipsis] *c.* II 1, 24 (*om. ut post quam. epi.* II 1, 28 (*om. ut post nisi. c.* I 12, 18. III 24, 41. *s.* I 2, 126. 6, 34. *epi.* II 1, 71 (*om. esse. s.* I 6, 8 (*om. fuit. s.* II 3, 161 (*om. sit. c.* III 1, 19 (*om. esse uel fore. s.* II 8, 92 (*om. se in acc. c. inf. a. p.* 466 (*item. Venit Tauricam (om. in. c.* I 7, 10. *In infinitiuo futuri esse omitti solet (s.* I 1, 20 *et saepe). Traianae sc. balneae s.* I 8, 7

- Elocutio est Albani cadus
c. III 11, 2. Elocutio noua
a. p. 59
Elongatus c. III 3, 29 *gl.*
Elysium] E. i. luci amoeni
c. III 4, 6
Elysium, Elisium c. I 10, 18.
II 13, 23
Emere] Empsit *epi.* II 2, 128 *gl.*
Eminentior c. I 37, 3. III
23, 14
Empedocles *uid. ind. auct.*
Encomia c. III 2, 13
Ἐνδιὰθετος sermo s. I 4, 138
Enecare ueneno s. II 1, 56
Eneruate a. p. 171
Eneruati uersus a. p. 26. 27
Enim *pleon.* a. p. 399
Enipeus c. III 7, 25
Ennius c. I 28, 10. III 8, 20.
s. I 10, 53. *epi.* I 19, 7. II
1, 18. 50 *cf. ind. auct.*
Enphasis, ἔνφασις, enfasis
c. II 4, 7. III 3, 3. 7. 24, 2.
s. I 1, 73. *epi.* I 12, 8 [em-
phasis c. I 16, 9]
Enthusiasmos c. III 4, 5
Eo = ideo *uide* Is
Eous c. I 35, 31 *sq.*
Ἐπάδεται uel ἐπάδει *epo.* I *in.*
cf. expos. metr. p. 8 *lin.* 13
Epagomenus s. I 9, 1
Ephexegesis, efexegesis, ef-
fexegesis *epo.* 5, 65. 6, 6.
17, 41. *epi.* II 1, 26
Ephippia *interpr. epi.* I 14, 43
et gl.
Ἐπί] Ἡ ἐπ' ὀνόματος λεγο-
μένη comoedia a. p. 232
Epicharmus *epi.* II 1, 58. 61
Epicureus *uita* p. 1. c. I 3, 17.
4, 5. 34, 1. 2. 4. s. I 1, 2.
5, 101. II 4, 1. 88. 6, 76. 8, 52.
epi. I 1, 18. 4, 3. 15. 16. 6, 65.
17, 10. 13. II 2, 45
Epicurus s. II 4, 11. *epi.* I
15, 45
Epidaurius serpens s. I 3, 27
Epidaurus insula s. I 3, 27
Epigramma c. I 30, 1. s. I
4, 71. 10, 22 *sq.* *epi.* I 4, 3.
19, 1
Ἐπικουφίσαι *interpr. pro*
leuare epo. 13, 10 *gl.*
Ἐπιφερόμενος s. I 9, 1. 63.
Ἐπιφερόμενος s. I 9, 74
Ἐπιπολύ *interpr. pro* ultra
s. II 5, 90 *gl.*
Epirotarum rex Pyrrus c. III
6, 34. 20, 1. Pyrrus Epirota
c. III 20, 6
Epirus c. III 2, 13
Epistula, epistola s. I *prol.*
Libri epistolarum s. II 3, 5.
Epistolarum libri tantum
nomine dissimiles a libris
sermonum sunt . . . Et hii
ultimi sunt sui operis libri,
licet scriptorum uitio in mul-
tis codicibus locum sermo-
num occupauerint *epi.* I *prol.*
Ἐπιτάφιον, epitaphion
c. II 1, 38. III 11, 51 *sq.* III
2, 21 *sq.*
Epitasis *epo.* 11, 13
Epitheton, ἐπίθετον c. I 4, 13.
13, 4. 34, 9. III 11, 31. 32.
27, 67. III 11, 11. *epo.* 2, 34.
5, 15. 7, 15. s. II 2, 88. 4, 77.
5, 34. *epi.* I 18, 31. a. p.
41 *et* s. I 5, 73 *gl.* s. II 6, 69 *gl.*
E. aptum t. t. s. II 3, 280
E. magnum t. t. s. I 1, 36.
a. p. 157
E. naturale *epo.* 16, 39
E. perpetuum a. p. 405. 406
E. proprium c. I 1, 14. *epi.*
II 1, 107
Epitritus secundus *expos.*
metr. p. 8. c. I 2 *in.* 8 *in.*

- Epodos, epodon *epo.* I in.
s. I 10, 43
Ἔπος, epos *epo.* I in. *defin.*
s. I 10, 43
Equitare aliquem] [In nocte
quando ad aliquem come-
dendum convenire debemus,
te equitabo *epo.* 17, 74]
Equus laeva manu regitur
epi. I 15, 12. Equi albi no-
biliore s. I 7, 8
Equum Tuticum s. I 5, 87.
89. Equo Tuticio s. I 5, 91
Eradicare c. III 4, 55 *gl.*
Ergastulum *epo.* 9, 9. s. II
7, 118
Erigon<a>e *epo.* 17, 40
Erilis *inusitatum* c. III 27, 63 *gl.*
Eriphile c. III 16, 12
Erogare s. II 2, 101
Errones *interpr.* s. II 7, 113
Eructare a. p. 463
Eryx, Erix c. I 2, 33
Esca = cibus s. II 2, 73. 4, 41.
8, 78. 86. *epi.* I 17, 51
Esculetum c. II 9, 7
Esculus, vulgo sorbarius c. I
22, 14 *gl.*
Esquiliae, Aesquiliae *vita*
p. 1. s. I 8, 11. 14
Esquilinus, Aesquilinus]
Porta E. *epo.* 5, 100. 17, 58.
E. via s. I 8, 10. E. horti
s. I 8, 1. E. mons *epo.* 17, 58
Esse] Esto *inusitatum* c. III
8, 15 *gl. cf. u. Ellipsis*
Essedum *defin. epi.* II 1, 192
Esui aptus s. II 2, 50. Delec-
tationem suo esu praestare
s. I 3, 40 *gl.*
Et semel positum, non et . . .
et c. I 27, 23. 24. III 5, 35.
9, 39. et alias saepenumero,
item atque *epi.* I 20, 23
Et ibi enim *epo.* 11, 16
Et quidem s. II 8, 1
Et cetera c. III 21, 1. 5
Ethicam idest moralem di-
scere *epi.* II 2, 41
Etiam nec = ne quidem c. II
12, 17
Etruria s. I 10, 61 *sq. epi.* I
15, 9
Etruscus s. I 1, 1. 2. 2, 14
Euadnae filius c. III 9, 19
Euagatio c. I 23, 5 *gl.*
Euander c. s. 38. s. I 3, 91
Eucharistice c. I 10 *tit. gl.*
Euenus fluvius *epo.* 3, 17
Euersio *epo.* 17, 34 et alibi
Euge a. p. 328
Euhius c. II 11, 17
Euiratus c. I 37, 9
Eunuchus s. I 1, 105. Eos
satellites habuit Cleopatra
c. I 37, 9
Euocare *epi.* II 1, 224
Euphorbus c. I 28, 10. *epo.*
15, 21
Euphraten, Eufraten c. II
9, 21
Eupolis s. I 4, 1
Euripides *vide ind. auct.*
Euripidium metrum c. II
18 *in.*
Europa c. III 3, 46. Europe
c. III 27, 25. Europae c. III
27, 34. 35. 75. 76. Europam
c. III 29, 28. *epo.* 13, 14.
Europen *epo.* 16, 59
Eurydice] Euridice c. I 24, 13
Euterpe c. I 1, 32
Eutrapelus *epi.* I 18, 31
Exacte c. III 1, 2. 3
Exaggerare c. III 27, 66
Exaggeratio c. III 3, 20. 16, 11
Exagitare (*Germ.* in Wut
bringen) *epi.* I 19, 30
Exaltare *trop.* c. I 34, 16
Examen *interpr.* c. I 35, 31
Exasperare *epi.* I 18, 82

- Excerebratus *trop. c.* IIII
11, 28 *et s.* I 9, 11 *gl.*
Excessus = excursus *a. p.* 14
Excidium Troiae *saepius ut*
epo. 10, 12
Excipere scolam *epi.* I 2, 4
Excitare] *Studentes lethar-*
gicos excitare faciunt frene-
ticos s. II 3, 30
Exclamatorie *c.* I 12, *tit. gl.*
Excolere siluam *epi.* I 2, 45
Excrecere *c.* IIII 4, 61
Excursus *c.* I 23, 5 *gl.*
Exemplum *et exemplar*
differ. a. p. 317
Exercitatus *et Exercita-*
tior s. II 5, 55, 56
Exercitor (negotiator) *epo.*
17, 20
Exertius agere *s.* I 6, 41, 42
Exferbuisse *c.* III 21, 12
Exhalare amores *c.* IIII 13, 19
Exhibitor *c.* I 7, 5. *s.* II 8, 7
Exinde *interpr. pro eo s.* I
1, 56, 57
Exlux *c.* III 27, 31
Expectare ad aliquid *epi.*
I 2, 41
Expendere vinum (*Germ.*
aufwenden) *c.* I 36, 11
Expensa = sumptus *c.* IIII
1, 19. *epi.* II 2, 195 *et s.* I
2, 19 *gl.*
Expetere *c.* III 6, 6
Explodere *et displodere*
differ. s. I 8, 46
Expoliatio *s.* I 4, 94
Expoliatus praetexta *epo.*
5, 12
Expolitio *a. p.* 291
Expositiones *c.* III 30, 16.
Incipit expositio in *Hor.*
uol. I *p.* 13. Expositionum
Horatii liber IIII explicit,
incipit liber V *uol.* I *p.* 376
Exquisita naturae *euphem.*
s. I 6, 109
Exsecutio *sc. carminis a. p.*
241 *sq.*
Exsibilare *s.* I 1, 66
Exstare *epi.* I 4, 2
Exsurdare *defin. s.* II 8, 38
Extimus] *Scithae in mundi*
extimo constituti c. I 35, 9
Extinctor matris *s.* II 1, 48
Extraneus *epi.* I 15, 29 *gl.*
Extraria ornamenta *s.* 12, 83 *gl.*
Extremus] *In extremis c.* II
18, 18 *gl.*
Exurere aliquem vinum *a. p.*
124
Εὐρησθῆναι s. II 8, 67
Faba *s.* II 6, 63
Fabius *s.* I 1, 14. 2, 134
Fabrica *epi.* II 2, 72 *et s.* I
8, 1 *gl.*
Fabricans *c.* III 1, 34
Fabricius *c.* I 12, 35. *s.* II
3, 36 (consul)
Fabricius pons *s.* II 3, 36
Fabula = narratio *s.* I 1, 108.
epi. I 1, 90. 7, 46. *F. saty-*
rica a. p. 216. 236. *F. =*
comoedia epi. I 13, 14. *F.*
Aesopi uide ind. auct. s. u.
Aesopus
Facere *c. infin. pass. uita p.* 1.
c. II 1, 25. III 29, 29. IIII
5, 35. *s.* I 6, 77. II 3, 142.
a. p. 182 *cf. c.* III 11, 2 *gl.*
Facere *c. inf. neutr.* (redire,
manare, esse) *c.* II 7, 3. 19, 12.
epi. II 2, 158
Facies] *In facie quemuis re-*
prehendere s. I 9, 11
Facula *c.* III 6, 28
Facultates (= *Germ.* *Ver-*
mögen) *s.* II 3, 168
Facundus *etym. a. p.* 217
Falaris *epi.* I 2, 58

- Falera *epi.* I 14, 43 *gl.*
 Falernus *c.* I 31, 9. *s.* I 10, 24.
interpr. *epo.* 4, 13
 Falliscus uersus *c.* I 7 *in.*
 Famelicus *s.* II 2, 14 *gl.*
 Familiaris sermo *epi.* I 5, 11.
 Fium mediocritas *c.* III 29, 13
 Familiosus *epo.* 2, 65 *gl.*
 Famosus = illustris *c.* III
 14, 25. *c. s.* 69
 Famulare = seruire *s.* I 1, 91
 Fanaticus *etym.* *a. p.* 454
et gl.
 Fannius poeta satyricus *s.* I
 4, 21
 Fantasia *s.* I 5, 53
 Fantasmaticos *c.* II 1, 17 *gl.*
 Fanum Feroniae *s.* I 5, 24
 Farina *s.* II 3, 155 *gl.*
 Fartata salsicia *s.* II 4, 60
 Fascia solet tegi uirile mem-
 brum *epo.* 8, 18
 Fascinum *etym.* *epo.* 8, 18
 Fasciola *epo.* 12, 11. 12. *interpr.*
s. I 2, 29. II 3, 255
 Fasti *interpr.* *c.* III 14, 4
 Fastidia afferre *s.* I 6, 5. In
 fastidium uenire *epi.* I 10, 10
 Fastus contempnentium su-
 perantur *c.* III 26, 7
 Fatalis trifariam *interpr.* *c.* I
 37, 21
 Faunalia *c.* III 18, 10
 Faunus *c.* I 17, 1 (= Pan).
 II 17, 28. III 18, 4. 10. 13. 15
 Fausta *s.* I 2, 64—66
 Faustitas *c.* III 5, 18
 [Faustus *s.* I 2, 126]
 Febricitare *epi.* I 16, 22
 Febris] Febribus *epi.* I 7, 7 *gl.*
 I 7, 8 *gl.*
 Februariae Kalendae *c.* II
 17, 20. *s.* I 1, 36
 Pecula *defm.* *s.* II 8, 9
 Fenerator, foenerator *s.* I
 3, 86. 6, 121. *a. p.* 327
 Fenestra *s.* I 2, 98 *gl.*
 Ferculum *interpr.* *s.* II 6, 104
 Ferentinum *epi.* I 17, 8
 Feretrum *epi.* II 1, 49
 Ferae *c.* III 5, 37. Latinae
epi. I 7, 76
 Feriatus *a. p.* 224
 Feriunt boues *s.* I 4, 34
 Feronia *s.* I 5, 24
 Feroniae fanum *ibid.*
 Ferox *interpr.* *et falso etym.*
c. II 5, 13
 Ferramentum *a. p.* 441
 Ferre] Qui alienam coniugem
 tulerit *c.* III 6, 17. Radios
 solis fert aquila sola *s.* I
 3, 27
 Fertilis in frumentis *c.* I 31, 3
 Feruentissimus uentus *s.* I
 5, 78
 Fescennina *epi.* II 1, 145.
 (carmina) 148
 Festinus *interpr.* *pro attentus*
s. II 6, 83 *gl.*
 Fetialis *c. s.* 51
 Fetura pecorum *c. s.* 29
 Fetus *s.* I 7, 31. F. . . . et
 in animalium *c. s.* 31
 Fictilis *s.* II 3, 144 *gl.*
 Fideiussor *s.* I 9, 37 *gl.*
 Fidena *epi.* I 11, 7. 8
 Fides *c.* I 24, 6. Fidei sacri-
 ficantes *c.* I 35, 22
 Fidicines *c.* I 36, 1. in sacri-
 ficiis adhiberi consueuerant
c. III 11, 5
 Figmentum = fictio *a. p.* 119
 Figura *t. t.* *c.* I 1, 21. II 13, 38.
 III 11, 5. *epi.* I 13, 6. F.
 obscena *epo.* 8, 18. F. de-
 tractio *s.* I 5, 79. F. efexe-
 gesis *epo.* 5, 65. F. per nu-
 meros *epo.* 16, 35. F. pro-
 ductio *s.* II 3, 68

- Figurate c. II 11, 2. 3. *epo.*
17, 46. s. I 1, 5. 5, 54. 6, 25.
epi. I 17, 46
Figuratus] Figurata locutio
s. I 5, 54. *epi.* II 2, 125. Fi-
guratum esse s. II 6, 43. *epi.*
I 7, 79
Filiaster c. III 24, 17 *gl.*
Filix *interpr.* c. I 3, 37 *gl.*
Fimbria c. III 3, 62. 65
'Finitum pro infinito' c. III
11, 17
Firmatur c. *nomin.* c. *inf.*
c. III 6, 15
Fistula plumbea *epi.* I 10, 20.
Fistularum carmina *interpr.*
uocis tibicines *epi.* II 1, 98 *gl.*
Flaccus (Hor.) *epo.* 15, 13
—, Lucius s. I 6, 12
—, Verrius c. s. 8
Flaminia c. I 9, 1. 2. III 4, 38
Flatu suo a. p. 205
Flavius [sine Flauus] caucu-
lator s. I 6, 72
Flauus *interpr.* c. I 8, 8
Flegma capitis *epi.* I 1, 108 *gl.*
Flexuosus c. II 11, 7 *gl.*
Floreae coronae c. III 27, 29
Floridus a. p. 2
Florus *epi.* I 3, 1. II 2, 1
Flosculi a. p. 16
Fluens est philosophiae scien-
tia c. III 21, 9
Fluitans *trop.* = inconstans
epi. I 8, 12
Fluuiialis s. II 2, 31
Fluxio uestimentorum *epo.*
5, 25
Fluxus *interpr.* pro sumptuo-
sus c. III 23, 18 *gl.*
Focus = Phocus a. p. 96
Foeditas s. I 9, 70. F. oris
s. I 5, 62
Foenum s. I 4, 34
Folia, maga Ariminensis *epo.*
5, 41. 42. 43
Fomentum *etym.* s. I 1, 82
Fomes *etym.* s. I 1, 82. F. in-
sanae s. II 3, 321 *gl.*
Fons sacer c. I 1, 22
Fontei s. I 5, 27. 28
Foramina tibiae a. p. 202
Foranus s. I 6, 86
Foras limen efferre *epi.* I 5, 25
Forensis = uulgaris a. p. 245
Forentum c. III 4, 16
Forma = pulchritudo c. II 4 *in.*
Lydiam uulgaris formae mu-
lierem c. I 8, 1. Manuter-
gium uariis formis textum
epi. I 5, 22
Formare *singulariter* s. I 2, 83
Formia ciuitas c. I 20, 11
Formiae et Formiana ci-
uitas s. I 5, 37
Formiana amphora c. III
16, 34
Formidare aliquid c. III
5, 25
Fornix *inusitatum* *epi.* I 14,
21 *gl.*
Forsan uel forsitan *interpr.*
pro forset uel forsit c. I
23, 31 *gl.* cf. s. I 6, 49 *gl.*
Fortassis γ Forsitan *rv Vc*
s. II 7, 100
Fortis] F. indigestio s. II
2, 76. Fortiora oua s. II 4, 14
Fortuna c. I 35, 1. 6. III 10, 10.
s. II 6, 49. Fortunae templum
c. I 35, 1. cornu c. I 17, 16.
imperium c. I 35, 17. mi-
nistra c. I 35, 17
Fortunatae insulae c. III
8, 27. *epo.* 16, 41. 43
Forum *epo.* 2, 7. s. I 3, 21. 22.
6, 113
Forum] Stragula quae et
forum idest culcita Grecisca
s. II 3, 118 *gl.*
Franci] (Sigambri) ipsi sunt
Franci Gallis mixti c. III 14, 51

- Fraus] Sine fraude *perperam*
interpr. c. II 19, 20
 Fremitus hostiles c. III 16, 9
 Frenesis, *acc.* frenesim a. p.
 454 *gl.*
 Freneticus s. II 3, 30
 Fresum s. I 2, 29 *gl.*
 Frigida *sc.* aqua *epi.* I 15, 7
 Frigit, assat s. I 5, 72
 Fritillus s. II 7, 17
 Fronto, G. Vin(n)ius *epi.* I
 13, 8
 Fructifero (de) c. III 1, 30
 Fruor, fruitus est a. p. 60
 Fucatio c. III 28, 10
 Fucus *defn.* s. I 2, 83
 Fufius s. II 3, 60
 Fugientum c. I 15, 18
 Fuligo *epi.* I 11, 13
 Fulmen c. I 12, 19. 59. F. con-
 dere a. p. 471
 Funalia *falso interpr.* c. III
 26, 6 *sq.*
 Funambuli nomen a Messala
 inuentum s. I 10, 25. Fu-
 niambuli restis *epi.* II 1, 208
 Fundaniana (Ciceronis) a. p.
 343
 Fundanius s. II 8, 1
 Fundus nomen oppidi s. I
 5, 34
 Funebria praestare *epi.* I 7, 6
 Funerator s. I 8, 9 *gl.*
 Funiaambulul *uide* funam-
 bulus
 Funus] Funera nobilium *epo.*
 8, 12
 Furatus *pass.* [c. I 3, 30] *epi.*
 I 17, 54 *gl.*
 Furca s. I 2, 92 *sq.* *interpr.* II
 7, 66
 Furiæ s. I 1, 68. 8, 35
 Furius Camillus c. I 12, 35.
epi. I 1, 64
 Furius Vinaculus *uel* Biba-
 culus *uide ind. auct.*
 Furnius historiarum elegan-
 tia claruit s. I 10, 86
 Furnus *etym. et defn. epi.*
 I 11, 13
 Furtum *epi.* I 10, 10. *falso*
etym. c. II 13, 21
 Furvus *interpr.* c. II 13, 21
 Fuscare c. III 15, 6
 Fuscus (Aristius) c. I 22, 1.
epi. I 10, 1
 Fusilis *interpr. pro* fusus s. II
 3, 22 *gl.*
 Fustuarium *epi.* II 1, 154
 Fusura a. p. 59
 Futur. *exact.* c. I 12, 45. 13, 9.
 s. I 3, 113. 115. 137. 6, 31
 Futur. *periphr.* Risurus est
 s. II 4, 1. Ventura sunt s. II
 3, 83. Daturus eris *epi.* II
 2, 16 *gl.* Fore uicturam *γ c ζ*
 s. I 2, 64—66
 G. Vinnius Fronto *epi.* I 13, 8
 Gabii *interpr. epi.* I 11, 7
 Gabinae aquae frigidae in
 Sabinis *epi.* I 15, 9. G. i fon-
 tes *epi.* I 15, 5
 Gades c. II 2, 9
 Gaditanum mare c. III 3, 46
 Gaius Caesar c. I 2, 1. 14,
 1. 10. s. I 3, 5. dictator s. I
 2, 3
 Galba (Sulpicius) c. III 12, 18
 Galerum *interpr. pro* calien-
 drum s. I 8, 43 *gl.*
 Galesus c. II 6, 10
 Gallia c. II 6, 2. III 4, 38
 (G. æ flumen Metaurum).
 c. III 14, 10 *schol.* Γ *non*
recept. (G. æ Cisalpinæ gen-
 tes). c. III 14, 51 (Sygambri
 nomen gentis G. æ). *epo.*
 16, 15. 17. Gallias c. I 37, 1.
 (Reti) gens Galliarum c. III
 4, 17 *gl. uide* Metaurum
 Gallicinium s. I 1, 10 *gl.*

- Gallicula = solea s. I 3, 128
 Gallicus] G. ibelli pragmatia s. II 5, 41
 Gallina gladiator s. II 6, 44
 Gallina Numidica *epo.* 2, 53. G. maior *epo.* 2, 54 *gl.*
 Gallinarum atque pullorum uitium pituita *epi.* I 1, 108
 Gallonus praeco s. II 2, 47
 Gallus] Galli c. I 12, 35. II 20, 20. III 14, 10. 49. 51. *epi.* I 6, 62. II 1, 192. G. Rufi qui et Sequani *epo.* 16, 6 *gl.*
 Gallus] Galli ministri matris deorum s. I 2, 121
 Gallus poeta s. I 10, 36 *sq.*
 Ganeo s. II 7, 113
 Ganta = anser s. II 8, 88 *gl.*
 Ganymedes, Ganimedes c. III 20, 16
 Garamantina gallina *epo.* 2, 53
 Garganus *epi.* II 1, 202
 Gargarizatio *epi.* I 15, 3
 Gargilius *epi.* I 6, 58
 Gausape *interpr.* s. II 8, 11. hic gausapes *ibid.*
 Geloni c. II 9, 23. III 4, 35
 Gemitus uirilis est *epo.* 10, 17
 Genauni c. III 14, 10. 33 (*gl.*)
 Genealogia *epi.* I 20, 22
 Generalis c. III 4, 65
 Generaliter c. II 3, 10. III 2, 1. 24, 1. s. I 3, 27. *epi.* I 15, 6
 Genetiuius] 'Genitiuius' c. I 36, 3. II 3, 13. s. I 10, 25. c. III 19, 16 *gl.*
Gen. pl. in um desinens pro ium: Comedentum *epo.* 3, 15. Exigentum c. III 3, 1. Fabricantum c. III 1, 34. Fugientum c. I 15, 18. Imperantum c. III 3, 2. Infantum *epo.* 2, 65. Ministrantum c. III 11, 9. Potentum c. III 2, 53. Serpentum *epo.* 1, 20. Supplicantum c. I 2, 27. Temptantum c. III 9, 42. Diuitium *epi.* I 1, 84. Circis. Hippolytis. Lycis *al.*
Gen. syntact.: Rete muscarum *epo.* 9, 16 *gl.* Gladiator retium *epi.* I 18, 36 *gl.* Panis reticulum s. I 1, 47. Carmen mortuorum *epo.* 17, 29 *et similia persaepe*
 Moris erat a. p. 124. Iuris erat s. II 3, 286. Consuetudinis est *epi.* I 1, 6. Id studii habere c. I 6, 19. *Vide etiam u. Sui, Tu, Indignus*
 Genialis lectus *interpr. epi.* I 1, 87
 Genitalis c. s. 16
 Genitura c. I 3, 17. II 17, 17. 19
 Genius c. III 17, 16. *epi.* II 1, 144
 Gens] Sine gente *interpr.* s. II 5, 15
 Gentile s. I 1, 102
 Geometram c. I 28, 2
 Germani c. III 14, 51
 Germania c. III 4, 28 *et c. III* 15, 21 *gl.*
 Gerulus *interpr. epi.* II 2, 72
 Gerundi *ablat. singulariter usurpatus:* s. I 5, 87: Soluendo non est = solui non potest. s. II 2, 26: Mirando habet spectacula. *epi.* I 19, 19: Loquitur . . . admirando dicens; *frequenter* Oriundo, quod uide.
 Gerundium pro infinitiuo: s. I 4, 142: Iudices non malum esse scribendum.
 Gerundium cum praepos.: *epo.* 9, 20: Latent ad fugiendum. c. III 19, 21: A miscendo cessare. *epi.* I 18, 31: Interuendendum.

- Gerundium cum accus. obiect.*
c. III 24, 14: Prodendo secreta. *s.* I 4, 13: In multum scribendo facilis. *c.* I 2, 29: Potestas delendi malum. *a.p.* 302: Propter purgandum bilem. *c.* II 5, 11: Maturitatem expectandum (*Ar.*). *a.p.* 14: Inducendum esse parabolam (§). *epo.* 11, 1 sq.: Ad faciendum uersus. *epo.* 12, 1: Ad conseruandum cutem (*A.*). *s.* II 4, 3: Poenam sumendi uenenum (*V.*). *epo.* 12, 6: In inueniendo muliebrum membrorum putorem (*AVc.*).
Gerundium = infin. fut. pass.: *c.* II 20, 1. 14. III 3, 13. 5, 35. *epo.* 5, 101
Gestus (codd. genus) ualde laudantium epi. I 18, 66
Gibberosus s. I 2, 123 *gl.*
Gigas c. I 3, 40. II 11, 17. 12, 7. 19, 23. III 4, 42 sq. 65. 73 (*Gigantas*). 77 *et c.* III 11, 21 *gl.* *Gigantum nomina c.* III 4, 53
Γυλδία s. II 8, 51
Girum inter se faciunt (pueri ludentes) s. II 3, 248 *c. §*
Gladiatores s. II 7, 97. *epi.* I 18, 19. 36 *gl.* *Glum auctoratio s.* II 7, 59. *cautiones s.* II 7, 58
Glaucē Glaucēs, Glaucæ epo. 5, 63. 65
Glaucus s. I 7, 17
Glomeratim c. III 11, 11
Glomus epi. I 13, 14
Glorificatiue c. I 10 *tit. gl.*
Gloriosus poeta epi. II 1, 177
Gluto s. II 7, 38 *gl.* *Glutto s.* II 8, 22 *gl.*
Glycera, Glicera c. I 19, 16. 30, 1. 33, 1
Glyco athleta epi. I 1, 30. 31
Glyconius, Gliconius expos. metr. c. I 21, 1. III 13 *in.* 24 *in. et alibi*
Γλυκελάτῃ conditura s. II 4, 64
Gnatia s. I 5, 98
Gneius] Gnei epo. 4, 1
Gnidus c. I 30, 1. II 5, 20
Gorgo c. I 27, 23 *gl.* *Capud Gorgone c.* III 4, 57 *gl.*
Gothi, interpr. pro Getae c. III 15, 22
Gracchi epi. I 1, 74
Graculus epi. I 3, 18—20
Graecari defin. s. II 2, 11
Graece, Grece, gee c. I 3, 4. 38, 2. II 1, 38. 11, 17. 19, 9. III 5, 6 *gl.* III 12 *in.* III 2, 11. *epo.* 1 *in.* 9, 16. 17, 7. 12. *s.* I 2, 92. 3, 119. 7, 2. II 6, 55. 8, 9. *epi.* I 20, 2. *G<raece> s.* II 3, 106 *gl.*
Graecia c. I 7, 1. *s.* II 8, 15
Graecia Magna s. I 10, 30
Gr(a)eciscus] Culcita Graecisca s. II 3, 118 *gl.*
Graecitas s. I 10, 30
Graecus, Grecus, gēcus c. I 1. 11. 3, 20. 7, 15. 15, 7. 20, 1. II 1, 38. 6, 5. 16, 38. *c.* III 3, 65. 6, 21. 8, 5. 19, 1. 3. 6. 20, 15. 24, 56. 30, 13. III 2, 1. 5, 35. 6, 28. 12, 1. 17 *gl.* *epo.* 10, 13. 17, 7. 8. 41. 42. *c.* s. 33. *s.* I 2, 27 *gl.* 119. 7, 1. 2. 10, 22. 23. 66. II 1, 30. [2, 11.] 3, 25. 100. 4, 81. *epi.* I 2, 15. 5, 21. 16, 4. 18, 14. II 1, 18. 57. 93. 103. [164.] 2, 40. *a.p.* 19. 52. 55
Graia Camena c. II 16, 38
Grammaticus s. I 9, 62. *epi.* I 3, 8. 10, 1. *a.p.* 450
Granarium defin. s. I 1, 53 *gl.*

- Grandis *pro* magnus s. I 1, 62.
8, 16. II 2, 36. *epi.* I 5, 4
Graphium s. II 3, 8. *epi.* I
1, 55
Gratia uenandi = uenandi
gratia c. III 7, 17
Gratiae c. I 4, 5, 30, 5. 6. III
19, 17. 21, 22. III 7, 5
Gratidia *epo.* 3, 8. 8 *in.* Gr.
Neapolitana unguentaria s. I
8, 24
Grauida mali ominis est c. III
27, 4
Grauidatae ex seruis c. II
6, 12
Grauis *interpr.* c. II 19, 9
Grosphus *epi.* I 12, 22
Grossa uestis *epi.* I 11, 18 *gl.*
Grus *epo.* 2, 35
Grutae] Scruta quas uulgo
grutas uocant *epi.* I 7, 65
Gulae indulgere *epi.* I 12, 7.
Gae pecuniam inpendere
s. I 1, 101. Cupiditate gulae
prouocatus *epi.* I 16, 22
Gulosus canis *epo.* 6, 9 *gl.*
Gyges c. III 7, 1. 9. 13
Gyras c. II 19, 17, *uide* Per-
gyrare
Habere] Si habui, non habeor
epi. I 17, 36
Habitaculum = domicilium
s. I 5, 6. Execrationibus ha-
bitus = abominatus *epo.*
16, 7 *cp*
Habitator = incola c. III
4, 16
Habundantia *epi.* I 15, 5.
16, 9
Habundare c. I 20, 1. s. I
2, 73. 74. II 2, 101. *epi.* I
6, 39. 14, 23. II 2, 158
Hadria, Adria *neutr.* c. II
11, 2. 3. *masc.* III 3, 5
Hadriaticus, Adriaticus]
Hadriaticum littus *epi.* I 1, 28;
H. mare c. I 3, 15. 16, 4. 33, 13.
II 1, 34. III 27, 18. 19
H<a>edi, *astr.* c. III 7, 6
H<a>emus c. I 37, 19. 20
Hagna meretrix s. I 3, 40
Hannibal, Annibal c. I
12, 35. 46. II 1, 28. III 4, 28.
6, 34. III 4, 38 (*ibid.* Has-
drubalem, fratrem Hanni-
balis, non illius superioris
Γ *non recept.*). III 4, 43. 45.
50. 69. s. II 1, 17. 72. 5, 23
Hara *interpr.* *epi.* I 4, 15. 16
Harena *epi.* I 1, 6
(Harpyia) Arpia auis s. II
2, 40 *gl.*
Harundo — hirundo — hi-
rundo *differ.* a. p. 476. Ha-
rundinibus coronata flumi-
num tempora c. III 14, 25
(H)aruspicum dicta c. I 12, 19.
documenta c. I 12, 59
Hasdrubal c. III 4, 38 ('Hanni-
balis frater'). 45. 69
Hasta] Stare ad ham s. I
6, 86
Haud *inusitatum* s. I 9, 39 *gl.*
Hebenum *epi.* I 6, 6
Hebrus fluuius c. I 25, 19.
III 25, 9
Hebrus adulescens c. III 12, 1
Hecate *etym.* s. I 8, 33 *gl.*
(H)ecaten *epo.* 17, 3
Hector c. I 10, 14. II 4, 11.
III 3, 28. 67. 68. III 9, 22.
epo. 17, 12. 13
Hedera arbor poetarum *epi.*
II 1, 110.
Helena (*gen.* Helenae) c. I
16, 1. II 11, 23. III 3, 25. 65.
III 9, 13. 16 (Helene). *epo.*
14, 14. 17, 41. 42. s. I 1, 100
(Helenam)
'Ελένη = inula s. II 8, 51 *gl.*

- Helenius Acron *uita* p. 3
 Hellas aut Hellade] Hel-
 laden s. II 3, 277
 (H)endecasyllabus c. I 10 in.
 12 in. 20 in. 30 in. II 2 in.
 4 in. III 14 in.
 (H)endiadin figura s. II 3, 8 gl.
 (H)eptimimeres et (H)epti-
 mimeren c. II 18 in. (H)epte-
 memere c. III 7 in.
 Hercules c. I 28, 29. II 6, 12.
 12, 6. 14, 7. 8. 19, 17. III
 3, 65. III 5, 35. 8, 30. 9, 18.
 epo. 3, 17. s. II 6, 12. 13. 15
 (dator opum). epi. II 1, 10. 11
 Heredipeta s. II 5, 1
 Hereditate priuatus epi. II
 2, 41
 Hermafroditae epo. 5, 41
 Hermogenes Tigellius s. I
 9, 25. 10, 18
 Hermus epo. 15, 20
 Herodes Iudeorum rex epi.
 II 2, 184
 Heroes ex terra generati s. II
 2, 93. Heroum laudes a. p.
 86. Heroas a. p. 83
 Heroicus *expos. metr.* p. 6.
 c. I 1 in. 7 in. 28 in. III 2, 33.
 7 in. s. I 5, 53. epi. I 19, 7.
 II 2, 92. a. p. 75. 86. 88.
 402 sq.
 Hesper c. II 9, 10. Hespero
 c. I 36, 4. II 9, 10
 Hesperia = Hispaniae, *etym.*
 c. I 36, 4. H. unda II 17, 20
 Hexameter, exameter c. I
 7 in. II 20, 2. III 7 in. s. I
 10, 66. a. p. 75. 88
 (H)exdecasyllabus c. I 11 in.
 III 10 in.
 Hiant pisces, cum capiuntur
 s. II 2, 32
 Hiberia epo. 5, 21
 Hic] hii c. I 12, 35. III 5, 9.
 7, 9. III 7, 27. 9, 22. s. I
 2, 119. 3, 29. 30. 4, 1. 14.
 6, 30. 121. 7, 10. 10, 90. II
 2, 3. 6, 108. 8, 20. epi. I 1
 prol. 10, 10. 12, 7. a. p. 143
 Hiero, rex Siciliae c. III 2, 13
 Hillae et hilli s. II 4, 60
 et gl.
 Hinc = itaque, quod non solet
 usurpari c. II 14, 20
 Hinc inde s. I 5, 47
 Hippodamia c. I 1, 14
 Hippolyta, Hippolita,
 Hyppolita c. III 7, 17. Hip-
 politis *genet.* A c. III 7, 18
 Hippolytus, Yppolitus (A)
 c. III 7, 25 et gl. *ibidem*
 Hipponactium, Yponac-
 tium metrum c. II 18 in.
 (H)ipponax epo. 6, 14
 Hircinae = barba a. p. 297 gl.
 Hircus epo. 12, 5. epi. I 5, 29
 Hirneosus s. I 1, 105
 Hirripositius est, diminutius
 hilli dicuntur s. II 4, 60
 Hirsutus *interpr. pro* hispidus
 c. III 10, 5
 Hirudo a. p. 476.
 Hirundo a. p. 476. c. III 12, 5
 (myth.)
 Hisdem *uide* Idem
 Hispania c. I 36, 1. II 2, 9.
 6, 1. 2. III 4, 34. 8, 22. epo.
 5, 21. Hispaniae (plur.) c. I
 36, 4. II 11, 1. III 5, 28
 Hispanus c. I 29, 15. II 20, 20.
 epo. 4, 3
 Hispidus *interpr. c.* III 10, 5
 Historia c. II 1, 7. 8. III 4, 69.
 epo. 9, 25. 16, 41. s. I 3, 27.
 86. II 3, 187. epi. I 3, 8. 17, 13.
 a. p. 119
 Historiae Romanorum epo.
 16, 45 gl.
 Historiographus c. II 2, 1.
 s. I 3, 89
 (H)istrio Tuscus s. II 3, 229 gl.

- Hocannius, *vox plebeia* *epo.* 2, 47
Hodieque *s.* I 3, 11. 5, 97. II 7, 110
(H)olitor *defm.* *epi.* I 18, 35
Hulus, olus *s.* II 2, 116. *epi.* I 14, 41. 17, 13. 18, 35
Homérica comparatio *a. p.* 60
Ὅμηρος *c. s.* 33
Homerus *c.* I 6, 2. 28, 10. III 3, 31. III 9, 1. 17. *epo.* 15, 21. *c. s.* 14. *epi.* I 2, 1. 7, 41. II 1, 18. 2, 60. Hi anima *epi.* II 1, 50. *cf. ind. auct.*
Homicida *s.* I 3, 97. *interpr.* *epo.* 17, 12
Homicidium *c.* II 13, 6
Honestus *interpr.* = pulcher *s.* I 2, 84
Honor] In honorem (*saepe cum uar. lect.* in honore) *c.* III 18, 9. 19, 10. 21, 7. 28, 16. III 1, 22. 25. 3, 3. 5, 32. 15, 30. 31. *epo.* 2, 59. *cf.* in laudem *c.* III 30, 6. III 4, 1. in tuo honore *c.* III 29, 5
Honorifice *s.* II 5, 32
Horatius *uita p.* 1. 2. *c.* I 16, 1. 17, 1. 26, 9. 31, 1. II 16, 38. 20, 24. III 1, 2. 3. 3, 11. 31, 4. 10. 26. 28. 8, 1. 20, 12. III 1 *in.* 3, 10. 6, 25. 43, 9. 2. *epo.* 1, 7. 6, 14. 10, 2. 11, 11. 15, 1. 12. 17, 8. 56. 60. *s.* I 1, 14. 4, 36. 37. 7, 1. II 7, 22. 36. 37. 53. *epi.* I 4, 3. 16, 11. II 2, 1. 41. *a. p.* 88.
Horatiager *c.* III 13, 1. amica *c.* II 12, 13 (Q. Hor. Flaccus *uita p.* 1. 2). *cf. ind. auct.*
Hornotinus = hornus *s.* II 6, 88
Horoscopus *c.* II 17, 17. 19
<H>ortensius *s.* II 1, 49
Hortulanus *interpr. pro* olitor *epi.* I 18, 36 *gl.*
Hospitalitas *c.* I 15, 2
Hosticus *c.* II 1, 1
Ὅσεν *s.* II 5, 11
Huc atque illuc *a. p.* 215
Humanitas (*Germ.* Mensch sein) *epo.* 17, 17
Humerus *s.* II 5, 92
Humiliare *c.* I 34, 16
Hungri *s.* II 1, 13 *gl.*
Hunnorum gens *c.* II 11, 1
Hybrida *interpr.* *s.* I 7, 1 *et* 2
Hydra *c.* III 4, 61. *epi.* II 1, 10
Hydropicus *c.* II 2, 13. *epi.* I 2, 34
Hydrops morbus *c.* II 2, 1.
Hydropis morbus *epi.* II 2, 146
Hyleus *c.* II 12, 6
Hymettus, Hymetus *c.* II 6, 14. 18, 3
Hymnus *c.* I 21, 1. III 1, 27. 6, 1. *s.* II 1, 1. *epi.* II 1, 133
Ἑπαλλοῦται *c.* III 11, 7
Ἑπαλλογή, hypallage, ypallage *c.* I 23, 5. 37, 7. *epo.* 16, 52. *s.* I 3, 99. 6, 74. 9, 32. II 8, 39. *epi.* I 1, 94. *a. p.* 64. 147. *add.* figura: *c.* I 15, 31. 17, 1. 28, 20. II 9, 17. 14, 27. III 11, 15
Hypate *s.* I 3, 7. 8
Ἑπεραλήσας *epo.* 17, 41. 42
Ἑπερβατον *c.* III 5, 6 *gl.*
Hyperbaton, yperbaton, hiperbaton *c.* I 35, 29. III 4, 17. 6, 15. *s.* I 6, 65. II 3, 4. *epi.* I 11, 9. 15, 1. II 1, 168
Hyperbolicos *a. p.* 373
Hypercatalectic, yperc. *expos. metr.* *p.* 8. *c.* I 16 *in.* 26 *in.* 29 *in.* II 1 *in.* III 29 *in.* III 14 *in.*
Hypercatalectus *expos. metr.* 8 *uar.*

- (H)yperdorius *epo.* 9, 6
 (H)yperfrigijs *epo.* 9, 6
 (H)yperlydius *epo.* 9, 6
 Hypermestra *c.* III 11, 23. 33
 (H)ypermeter *s.* I 8, 43
 Hypocrisis] Per h.in *epi.*
 I 16, 44. 45
 Ὑποκριτής] πρὸς τὸ ὄ. ον
 a. p. 148
 Ὑποκριτής] ὑποκριτῆ *s.* II
 8, 83
 (H)ypophora *s.* I 6, 40
 Hypsipile, Hipsipile *c.* I
 17, 23
 Ὑστερον πρότερον *epi.* I
 1, 47. πρὸ τοῦ ὄ. *s.* II 3, 77,
 sed hic quoque corrigendum
 videatur ὕστερον πρότερον
 Iacēre *t. t.* fabricantem *c.* III
 1, 34
 Iaculari (*Germ.* schiessen)
 a. p. 350
 Iambelegus *epo.* 13 *in.*
 Iambicus *c.* II 3 *in.* I tri-
 meter tragicus *epo.* 1 *prol.*
 Ternarius iambicus quadra-
 tus *epo.* 11 *in.*
 Iambus *epo.* 6, 14. *a. p.* 252
 Ianuarius *c.* II 17, 20. *epi.*
 II 1, 202
 Ianus *s.* II 6, 20. *epi.* I 20, 1.
 ad Ianum et duo Iani *epi.* I
 1, 54. Iani templum *c.* III
 15, 9
 Iapeti filius *c.* I 3, 27
 Iapetus *c.* II 13, 37
 Iapyx, Iapix, Yapix *c.* I 3, 4.
 III 27, 18. 19
 Iarbita *epi.* I 19, 15
 Iason *c.* III 4, 61. *epo.* 3, 13.
 16, 57. 58
 Ibi = eo *c.* III 1, 11
 Icari filia *epo.* 17, 40
 Icarium mare *c.* I 1, 15
 Icarus *c.* I 1, 15. III 7, 21.
 III 2, 1. 2
 Iccius *c.* I 29, 1. *epi.* I 12, 1
 procurator Agrippae. 7, 22
 Ictus *inustatum* *c.* III 8, 8 *gl.*
 Idem = is *s.* II 4, 35. *Hisdem*
 c. I 12, 35. 19, 4. *s.* I 1, 107.
 II 2, 112. *epi.* I 15, 36. *a. p.*
 132
 Ἰδιαιτάτων *s.* II 5, 11
 Idioma rusticae simplicitatis
 epo. 2, 47 *gl.*
 Idus *uita* *p.* 1. *c.* III 11, 16.
 epo. 2, 69
 Ignobilitas *s.* I 6, 89. 107
 Ἰκτερον *a. p.* 453
 Illex caesa ferro melius pul-
 lulat *c.* III 4, 59
 Ilia *c.* I 2, 20 (*diuersae de Iliā*
 poetarum positiones). III 3, 32.
 9, 7. *c. s.* 37. *s.* I 2, 126
 Iliacus *c. s.* 37
 Ilcinus *interpr. pro* ilignus
 s. II 4, 40 *gl.*
 Ilion (*nom.*) *c.* III 3, 37. Ilios
 c. III 9, 18. Ilium *c.* III
 3, 19. 42. 62. III 9, 18. Ilio
 c. I 10, 14. III 6, 16
 Iliona et Ilione *s.* II 3, 60
 Ilithyia *c. s.* 14
 Ilium] ilia ducere *interpr. epi.*
 I 1, 9
 Ille, illi, illam (*sexies*) *s.* I
 7, 26. 27. Ille . . . ille =
 hic . . . ille *c.* II 5, 15. *a. p.* 81
 Illecebra blandimenta *s.* II
 7, 87
 Illecebrosus *s.* I 2, 124
 Illirici (*gens*) *c.* III 4, 17 *gl.*
 Illirici pars *c.* I 16, 9
 Illo *adu.* *epi.* I 17, 36 *et* I
 1, 85 *gl.*
 Illuc *interpr. pro* huc *c.* II
 3, 13 *gl.*
 Imaginari *c.* III 1, 37

- Imaginaria uenditio *t. t.*
s. II 5, 109
- Imbui philosophiae *a. p.* 312.
cf. Cic. et Tac.: imbuiere aliquem ad aliquid
- Imitatrix *epi.* I 19, 15 *gl. a. p.* 203 *gl.*
- Immundities s. I 6, 124 *gl.*
- Impedimentum s. II 3, 100
- Impellere (*Germ. stoßsen*) s. II 6, 29
- Imperatius*] Regnanto *inuitatum* c. III 3, 39. Esto *inuit.* c. III 22, 5. Sunt *inuit.* c. III 3, 39
- Imperatores antea sago rubro utebantur, non purpureo *epo.* 9, 28
- Imperfectum coniunct.* (*condicion.*): *epi.* II 1, 175: Vt deceret = ut decet, *alibi*
- Imperator *epi.* I 5, 21
- Impetuosus c. I 29, 11
- Impetuosus c. III 30, 10 *gl.*
- Imus statuarius *a. p.* 32
- In *c. acc.*: in modum s. I 6, 117.
in momentum = momento c. I 9, 9. in tutelam esse c. I 28, 29. in usum habere s. II 2, 116. honeste in usum esse c. II 2, 1. in laudem Augusti dictum c. III 4, 34 *cons.* c. s. 55. Asinum in cursum exercere c. I 1, 88. *cf. Honor*
- In *c. abl. loc.*: bibere in calice s. II 6, 69. in Philippis s. II 6, 15. In his locis *epi.* I 15, 24. contemptus in aquis suis *epi.* I 15, 5. in stupro aliquem damnare s. I 6, 30. *temp.*: [In nocte *epo.* 17, 74.] In Panathenaeis *epo.* 6, 14. In Kalendis s. I 9, 69. In supremo mortis die c. II 17, 11. In initio noctis s. II 7, 33. In clamando *epo.* 4, 11. In tota narratione s. II 5, 66
- In *omiss.* s. II 1, 34: Oppidum confinio Lucaniae et Apuliae positum. s. I 4, 133: Lectulo iacere. *cf. etiam u. Ablat.*
- In *in uerbis compositis interpr.* = ualde s. I 4, 137 *et alibi*
- Inaccessibilis *epi.* I 11, 6 *gl.*
- Inachia *epo.* 11, 6
- Inachus c. II 3, 21. III 19, 1
- Inaequalitas operis *a. p.* 1
- Inanimalis c. s. 31
- Inaquosus c. I 22, 5 *gl.*
- 'Inberbus et inberbis' *a. p.* 161
- Incalescere *epo.* 10, 21
- Incantatio *epo.* 5, 76
- Incantatrix c. I 27, 21. *epo.* 5, 84 *gl.*
- Incassum *interpr. pro frustra* c. II 14, 13 *gl.*
- Incerte uolare c. III 27, 16
- Incessere fenestras lapidibus c. I 25, 1
- Incestare uxorem fratris c. I 16, 17
- Incestus *defin. a. p.* 472
- Inchoare *epi.* II 1, 114
- Incidere *c. accus.* s. II 5, 25. incidere in . . . c. I 27, 18
- Includere = sepelire c. III 13, 16. *epo.* 5, 1
- Incommoditates s. I 2, 37
- Incongrue *epo.* 14, 13
- Incompetenter c. III 1, 1
- Inconsiderate s. I 3, 126
- Inconsuetus c. I 5, 8. III 25, 3. ad aliquid c. III 4, 8. 16
- Incorrectus *epi.* II 1, 167
- Incrementatus *epo.* 2, 9 *gl.*
- Increpare] Increpauit *epi.* I 17, 30
- Increpativae *epi.* II 2, 154

- Increpator *a. p.* 174
 Incrustare *defin. s. I* 3, 56
 Inculpabilis *c. I* 28, 30 *gl.*
 III 6, 1 *gl.*
 Incurrere latrones *s. II* 6, 63
 Incus] Incudini *a. p.* 441
 Indefesse *c. II* 14, 18, 19
 Indesinenter *c. II* 9, 9
 India *c. I* 22, 8
Indicat. in interrogatione in-
directa: epo. 5, 67. *s. II* 3, 83.
 6, 75. *epi. I* 1, 70, 18, 54, 90.
 a. p. 88, 220
 'Indicativus' *s. I* 8, 90
 Indicia rerum uerba sunt
 a. p. 49
 Indicus *c. II* 19, 17. *epi. I* 6, 6
 Indifferenter *expos. metr.*
 p. 7. s. II 6, 36
 Indigena, uar. indiges *c. III*
 3, 34
 Indigentia *s. I* 3, 102 *gl.*
 Indigestione laborare *epi. I*
 1, 108
 Indigestus *s. I* 5, 49. *epi.*
 I 6, 61 *gl.*
 Indigna auctoritatis *epi. II*
 1, 50
 Indiscrete *epo.* 8, 10
 Indissolubilis *c. I* 13, 18 *gl.*
 Indomabilis *c. III* 1, 7
 Indulgentius uiuere *epi. I*
 17, 11
 Indus *c. II* 2, 17 (Bragmani
 lorum philosophi). 19, 17.
 epo. 12, 1
 Industriis *epi. I* 6, 20
 Inebriare *a. p.* 434
 Ineloquens *s. I* 6, 57 *gl. epi.*
 I 6, 22 *gl.*
 'Inermis et inermis' *a. p.*
 161
 Ineuincibilis *epi. II* 2, 179 *gl.*
 Inexpertus amorem *c. I* 5, 8
 Inexpiabiles inimici *s. I*
 7, 9
 Inexplebilis *c. III* 24, 62 *gl.*
 Infabre *interpr. s. II* 3, 22
 Infabricatus *c. II* 2, 2
 Infamis *interpr. c. III* 27, 45.
 ore *i. s. I* 5, 54. Adulterii
 reus condemnatus *fit i. s. I*
 2, 133. Infamia carmina *epi.*
 II 1, 154
 Infatigabilis *epi. I* 2, 22 *gl.*
 Inferialis planctus *epo.* 10, 17
 Infernalis *c. III* 8, 6, 11, 29
 et *c. II* 14, 8 *gl.* Infernal
 claustra *c. II* 20, 8 *gl.* car-
 mina *epo.* 17, 56
 Infernum] Hyppolitum ab
 inferno reuersum *c. III* 7, 25
 Infernus color *c. III* 4, 74
 Inferre = ferre, de uinea
 c. III 1, 29; *sed fort. cum*
 Porph. perferre aut ferre
 scribendum est
 Infertilitas *c. II* 15, 7
 Infertor, *interpr. pro* agaso
 s. II 8, 72
 Infinitivus post petere *a. p.*
 19. post suadere *c. I* 24, 19.
 III 29, 43, 44. post hortari
 c. III 20, 8. post nititur *c. III*
 27, 1. *s. I* 3, 137. post per-
 seuerat *c. III* 29, 43, 44. post
 recusare *a. p.* 35, 36. post
 compellor *c. III* 1 in. post
 laus est *a. p.* 25. post dignus
 c. II 4, 3
 Infirmare = diffingere *s. II*
 1, 79. = morbo afficere *epi.*
 I 7, 7 *gl.*
 Infirmitas = morbus *s. I*
 6, 127 *gl. s. II* 2, 88 *gl. s. II*
 3, 148 *gl. epi. I* 15, 5
 Infirum] pro aetatis infirmo
 = infirmitate *c. III* 5, 41
 Infirmus *s. II* 3, 155 *gl.*
 Infit *s. II* 3, 248 *c.*
 Inflare dicere *a. p.* 28
 Inflatio *a. p.* 234

- Inflatus] I. uersus *a. p.* 28
 Inflexus rotae *c. III* 10, 10
 Informationes = cultus *c. III* 4, 34 *gl.*
 Infra *uide* Intra
 Infringere linguam *s. I* 3, 48
 Infructuosus *c. II* 15, 9 *et III* 1, 30 *gl. epo.* 2, 13 *gl.*
 Infucata ueritas *c. I* 24, 7
 Ingeniose *s. I* 3, 98
 Ingenium] Poetarum ingenii fortis Hercules nominatur *c. III* 8, 30. Ingenio uti *epi.* II 2, 172
 Ingenuus — liber, *differ. a. p.* 383
 Ingerere se (*Germ.* sich aufdrängen) *s. II* 5, 88 *gl.*
 Ingluuius *defin. s. I* 2, 8
 Ingratitudo *c. I* 5, 6
 Inguinis nimietas *epo.* 12, 18
 Inhians *interpr. s. I* 1, 71
 Inibi *s. I* 2, 98 *gl.*
 Iniectio manus *s. I* 9, 76
 Inimicare *defin. c. III* 15, 20
 Iniquus *defin. c. I* 2, 47
 Iniunctum (*subst.*) *c. III* 5, 49. I. officium *c. III* 16, 6
 Inlaudatus *c. III* 9, 31
 Inlecebrae *a. p.* 222, 223
 Inlutus *defin. s. II* 8, 52
 Inminutiones elementorum siue temporum *c. III* 6, 40
 Inmolare *s. II* 3, 161
 Inmorari *c. III* 5, 1
 Innotescere *epi.* I 17, 11
 Ino *a. p.* 123
 Impense] Instanter et i. rogare *c. I* 2, 25, 26
 Inpetuose ueniens *c. I* 16, 12
 Inpingere *interpr. uocis offendere s. II* 1, 77
 Inplacabiliter *epo.* 17, 53
 Importabilis *c. III* 3, 30 *gl. c. III* 11, 45 *gl. epi.* II 1, 82 *gl.*
 Inportunus *interpr. c. III* 16, 37. Inportuniores *s. I* 3, 29
 Impossibilis *epo.* 16, 25
 Impostor *s. II* 5, 55, 56
 Inposturae adulantium *a. p.* 437
 Imprecari *Germ.* fluchen *s. II* 7, 36
 Imprecatio *epo.* 17, 8. *s. II* 6, 30
 Inprobis *interpr. epi.* II 10, 40
 Inputare magno *Germ.* hoch anrechnen *epi.* I 17, 53
 Inquietari *c. III* 29, 34
 Inquietudo *c. III* 29, 49
 Inquimus] Media syllaba longa esse deberet *s. I* 3, 66
 Irrationabilis *c. III* 4, 42. 43. 27, 6 *et s. I* 3, 100 *gl.*
 Irrationabiliter *c. I* 24, 11
 Inreprehensibilis *epi.* I 1, 101 *gl.*
 Inridere *s. I* 3, 126
 Inrisio *c. III* 13, 9
 Inrumpere aliquid *c. III* 24, 36
 Insaturatus *epi.* I 15, 29 *gl.*
 Insensibilis *epi.* II 2, 83. *c. III* 18, 14 *gl.*
 Insertio *epo.* 16, 46
 Inseruare *s. I* 5, 18
 Insidiator *defin. s. II* 5, 25
 Insigne (*subst.*) *c. I* 8, 10. III 3, 16. 5, 10. 11, 33. 34. 16, 23. III 4, 1
 Insinuare *interpr. pro commendare a. p.* 225
 Insitiuus *interpr. epo.* 2, 19
 Insolens *interpr. c. III* 29, 50
 Insolentia *interpr. epo.* 17, 75
 Inspirare alicui modulationem *c. III* 11, 1
 Instabilis *s. II* 2, 106. *a. p.* 60
 Instanter *c. II* 9, 9. *s. II* 5, 97

- Instaurationis uitae *epi.* I 13, 18 *gl.* I. gratiae c. III 9, 1
 Instituta *defin.* s. I 2, 28. 29 *et* s. I 2, 29 *gl.*
 Institutor *epo.* 17, 20
 Instituire arborem c. II 15, 9
 Institutor arboris c. II 13, 1
 Insultator *epi.* I 2, 32 *gl.*
 Insuper etiam *epi.* II 1, 182
 Insusurrare *epi.* I 6, 17 *gl.*
 Intellectus] Ex intellectibus *interpr.* pro ex oculis: c. III 24, 32 *gl.*
 Intendere bonis studiis *epi.* II 1, 103
 Intercutaneus morbus *epi.* I 8, 10 *gl.*
 Interdictum praetoris s. II 3, 217
 Interiectio c. I 13, 3. s. I 2, 129. II 2, 103
 Interim *log.* s. II 3, 65
 Interimere c. III 12, 8
 Interius c. III 19, 28
 Internetio c. I 12, 35. III 6, 17 (V). Internitio c. III 6, 17 (A)
 Interpellare aliquam stupri c. III 7, 17
 Interpositio s. II 3, 116
 Interrogatiue *epi.* I 11, 3
 Interrogator non dicitur s. I 1, 10
 Intestabilis *t. t.* s. II 3, 181
 Intra (*sed fort. legendum est infra*) admirationem omnia habere *epi.* I 6, 1
 Intracurrere c. III 7, 4 *gl.*
 Introrsum s. II 4, 30
 Inuadere conuitia s. I *prol.*
 Inuasus = occupatus c. III 6, 13 *gl.*
 Inuertere *interpr.* s. II 3, 39
 Inuidere *interpr.* c. II 6, 20
 Inuideri *epi.* I 5, 21. *a. p.* 55
 Inuindicatus *epo.* 6, 16 *gl.*
 Inuisissimus s. I 7, 6—8
 Inula s. II 2, 44. *defin.* s. II 8, 51
 Inuleus *interpr.* c. I 23, 2 *et* c. I 23, 1 *gl.*
 Inunctus (oculus) *defin.* s. I 3, 25
 Inundatio c. I 8, 8. III 14, 28
 Inuus = Faunus c. I 17, 1
 Io c. II 13, 15. *a. p.* 124
 Iocularis fabula *epi.* II 1, 180
 Iocularitas *epi.* II 2, 60
 Ioculariter c. III 12, 16. *a. p.* 273
 Ioculator *interpr.* pro scurra s. II 7, 15 *gl.*
 Locus] locos s. I 10, 11. *a. p.* 216. loca s. I 4, 83. 10, 6
 I(o)lae amor *epo.* 3, 17
 Ionia *epo.* 2, 54
 Ionicus c. III 15, 30. I. minor c. III 12 *in.*
 Ionius c. I 7, 2
 Ipse = idem c. I 21, 1. II 19, 3. III 22, 3. 28, 12. III 12, 3. c. s. 14. *epi.* I 12, 1. *a. p.* 59. 93. 268
 Irati dii nequeunt conspici c. I 2, 31
 Ire] Iuit c. I 10, 14
 Ironia, hironia, yronia c. III 5, 25. s. I 4, 74. II 7, 68. 103. *epi.* I 6, 17. 32. 36. 16, 41. *cf.* s. II 7, 110
 Ironice *epi.* II 2, 70
 Ironicos, *εἰρωνικός*, yronicos, hironicos c. III 27, 71. *epo.* 17, 49. s. I 5, 54. *epi.* I 16, 59. II 2, 76. 91. *cf.* s. II 7, 110
 Irrisorie s. I 3, 132 *gl.*
 Irruere aliquid s. I 7, 26. 27
 Is] Eis c. II 2, 5. *epi.* I 1, 70. 6, 62 *alibi*. Eo = ideo c. II 1, 15. III 6, 45. 25, 1. s. I 3, 90. 4, 46. 47. *epi.* I 11, 1

- Isidorusc. III 29, 4. *epi.* II 1, 101 *gl.*
 Isis *a. p.* 124
 Iste *c.* I 14, 1. 15, 34. *s. I prol.*
 s. I 5, 1. 6, 12. *epi.* I 7, 6.
 II 1, 133. *a. p.* 178 *alibi*
 (*nusquam in malam partem*
 usurp.)
 Isthmos *c.* III 3, 3
 Istis modis *epi.* I 1, 103
 Istiusmodi *a. p.* 345. 422
 Ita = tam *c.* III 13, 19
 Italia *c.* I 7, 10. II 1, 34. 17, 20.
 20, 18. *epo.* 16, 28. 29. *c. s.*
 29, 37. *s. I* 10, 30. II 1, 17.
 epi. I 4, 2. 6, 62. 14, 23. 16, 11.
 II 1, 158 *et c.* III 4, 38 *gl.*
 Italus *c.* I 7, 10. II 7, 4. III
 10, 12. *s. I* 7, 2. 10, 30. *epi.*
 II 2, 180
 Iterare *interpr. c.* II 19, 12
 Ithyphallicus *c.* I 4 *in.*
 Itidem *a. p.* 353
 Itys, Itis *c.* III 12, 5. 6
 Iuba rex Maurorum *c.* I 22, 15
 Iubere *c. dat. epi.* I 15, 3. I.
 ut c. s. 8
 Iudaei, Iudei *c.* I 4, 142. 9, 69
 Iudeorum rex *epi.* II 2, 184
 Iugis *interpr. epi.* I 15, 16 *et*
 s. II 6, 2 *gl.* Iugem uigiliam
 s. I 3, 17
 Iugiter *expos. metr. p.* 12.
 c. III 11, 23. *interpr. pro*
 usque s. I 9, 15 *gl.*
 Iugulare *interpr. s.* I 10, 36. 37
 Iugulus incerti generis est
 s. I 3, 89
 Iugurtha *c.* II 1, 28. *epo.*
 9, 23. [*s. I* 6, 39]
 Iulia gens *c.* III 15, 22
 Iulia lex *c. s.* 19, 20.
 Iulius uel Iulus Antonius
 c. III 2, 1. 33
 Iulius Florus *epi.* I 3, 1
 Iulus (nepos Veneris) *c.* III
 15, 31. 32
 Iuncti <m> fluens *s. II* 6, 2 *gl.*
 Iuncturae manuum *epi.* I
 1, 31. I. marmorum *a. p.* 294
 Iunius Damasippus *s.* II 3, 1
 Iunius Fulcher *c. s.* 8
 Iuno *c.* I 7, 9. II 1, 25. III
 3, 69. 4, 1. Iunonis filius
 c. III 3, 31. Iis nepos *ibid.*
 Iuppiter (Iouis) *c.* I 2, 1—4.
 29. 12, 1. 19. 49. 22, 20. 28, 9.
 34, 5. II 11, 17. 14, 20. 17, 19.
 22. III 4, 45. 58. 5, 1. 16, 1. 8.
 27, 25. 26. *epo.* 5, 8. 9, 3.
 16, 64. *c. s.* 73. *s. I* 1, 20.
 5, 103. II 1, 1. 5, 41. *epi.* I
 18, 111. Iouis a iuuamine
 hominum dictus *epo.* 5, 8.
 Iouis est auctor uictoriae
 epo. 9, 3. Iuppiter Anxur
 s. I 5, 26. Iouis Anxuris
 uxor *s. I* 5, 24. Iuppiter
 Olympicus *c.* I 1, 3. Iouis
 epulum *c.* I 32, 13. Iuppiter
 = aer *c.* I 1, 25. Iouis stella
 c. II 17, 22
 Iouis filius *c.* III 3, 31. III
 8, 20. I. et Antiopae filii
 epi. I 18, 42
 Iouis filiae *c.* I 24, 3
 Iuris consultus *s. I* 3, 130.
 a. p. 383 *alibi*
 Iuris peritus (Labeo) *s. I*
 3, 82. *a. p.* 368 (Cascellius)
 Ius] I. dominii *s. II* 3, 217.
 Iuris uerba *s. II* 1, 9. 79. Iuris
 erat apud ueteres *s. II* 3, 286
 Iuscellum *s. II* 8, 42 *gl.*
 Iussio *c.* III 6, 40 *gl.*
 Iustitia *myth. epo.* 17, 40
 Iustitiae soror *c.* I 24, 6
 Iuuamen *epo.* 5, 8
 Iuuare = placere *a. p.* 59
 Iuuenalis *uide ind. auct.*
 Iuuenari *interpr. a. p.* 246
 Iuuenula mulier *c.* II 5, 6 *gl.*

- Iuuenis] Puella i. c. I 25, 17, 18
 Iuuenta, iuuentas, iuuentus *differ.* c. I 30, 7, 8
 Iuxta *trop.* = secundum c. II 17, 19. III 2, 17. s. II 1, 35.
 a. p. 403 *et* c. I 36, 12 *gl.* I.
 solitum c. I 25, 3, 4
 Ixion c. III 2, 13. *a. p.* 124
 "Ινγξ *epo.* 17, 7

 Κακένυφαιον *a. p.* 355
 Kalapodias *uar.* s. II 3, 106
 Kalendae *epo.* 2, 69. s. I 9, 69
 — Jan. c. II 17, 20
 — Febr. c. II 17, 20. XVII Kal.
 Febr. s. I 1, 36
 — Mart. c. III 8, 1
 — Aprilis c. III 11, 16
 — IX Kal. Oct. *epi.* I 5, 9
 Kalepodas *interpr. pro* scalp-
 pra s. II 3, 106 *gl.*
 Κανηφόρος s. II 8, 13. *cf.*
 Caneforae
 Κατὰ ἀντίφρασιν s. II 3, 181
 — κεφαλήs s. II 8, 39
 — κοινόν s. I 1, 7, 6, 14, 8, 44.
 epi. I 4, 9, 19, 43
 — δρωρίαν *epi.* I 2, 1
 — τὸ αὐτό s. I 5, 62, 9, 63.
 a. p. 247. 405 *sq.* *cf.* Cata
 Καθῆκον] Περὶ καθηκόντων
 a. p. 312
 Κελεόμαι *epi.* I 5, 21
 k. k. s. I 9, 37
 Κολοβίων s. I 5, 36
 Κῶ (Koo) s. I 2, 101
 Κόρινθος] Οὐ παντὸς ἀνδρὸς
 εἰς Κόρινθόν ἐστι πλοῦς *epi.*
 I 17, 36
 Κρεμαστός] Ἀπὸ τοῦ κρε-
 μαστός *epi.* I 4, 11
 Κυκλικοί *a. p.* 132
 Κύκλος *a. p.* 132
 Κύλικα (κύλικον *codd.*) *a. p.* 52
 Kyria *a. p.* 234. Kyrios s. II
 3, 21 *gl.*
 Labeo iuris peritus s. I 3, 82
 Laberius mimographus s. I
 10, 5, 6
 Labicana uia *epi.* I 17, 8
 Laborare uigiliis s. II 3, 161
 Lacedemonia c. III 9, 16
 Lacedemonius c. I 7, 10. II
 6, 12. III 5, 56, 19, 2
 Lacertarum color c. I 23, 6
 Lacertus *inusitatum* c. I 9, 23 *gl.*
 et c. III 5, 35 *gl.*
 Laconica c. I 34, 10
 Lactuca s. II 4, 59
 Laelius s. II 1, 72. Laelii
 praeceptor c. I 29, 13, 14
 Laerchetice c. I 8 *tit. gl.*
 L(a)estrygones c. III 16, 34
 L(a)euinus s. I 6, 19
 L(a)euus c. III 1, 2, 3. *epi.*
 II 1, 69
 Laeuus uox *inusitata* c. III
 26, 5 *gl.*
 Laganum *defin.* s. I 6, 115
 Lagoena, lagona c. III 14, 18.
 s. I 10, 24. II 8, 40, 41
 Lagois s. II 2, 22
 Lais meretrix s. II 3, 254. Co-
 rinthia *epi.* I 17, 36
 Lalagen c. I 22, 21
 Lalisti *epi.* I 16, 4
 Lama *interpr.* = lacuna maior
 epi. I 13, 10
 Lamia, monstrum c. III 4, 64 *gl.*
 a. p. 340
 Lamia *nom. pr.* c. I 26, 9, 36, 8.
 III 17, 1. *epi.* I 14, 6
 Lamna *interpr.* c. II 2, 2
 Lamnium (Lamnitium)
 genus c. III 17, 1
 Lamus c. III 17, 1
 Laneficium, lanificium
 c. III 12, 4, 15, 14
 Languere = aegrotare s. I
 9, 18. II 2, 83
 Languescere = aegrum fieri
 c. III 23, 8

- Languidus = aeger s. I 4, 126
 Languor = aegritudo s. II 2, 84
 Lanx] Genus lancis s. II 8, 86.
cf. epi. I 5, 23 gl.
 Laomedon c. III 3, 22. 24
 Laomedontis filius c. I 28, 8
 Lapa uulgo = lapathus *epo.* 2, 57
 Lapides per latera uiae expositi (pondera uocabantur) *epi. I 6, 51*
 Lapideus pons s. II 3, 36
 Lapithae c. I 18, 8. II 12, 6
 Laquear *defin. c. II 16, 10. 11*
 Lar c. I 5, 65. 66. II 6, 66.
 Laribus primitiae offeruntur s. II 5, 14
 Larentia, Acca s. I 2, 126
 Larissa c. I 7, 11
 Larisseus c. I 7, 11
 Lasanum *defin. s. I 6, 109*
 Latenter *epi. I 10, 24*
Λάτῃς βιάσας epi. I 17, 10
 Latine c. I 26, 9. s. I 7, 1. II 6, 55. *epi. I 12, 20*
 Latinitas c. III 14, 7. s. II 2, 1. In Latinitatem convertere *a. p. 133*
 Latinus c. III 8, 5. 30, 13. III 3, 23. 9, 2. s. I 10, 22. 23. 30. *epi. I 19, 7. II 1, 57. 156 sqq. 158. Latinorum ingenia bona epi. II 1, 166. Ferae Latinae epi. I 7, 76*
 Latium *interpr. c. I 12, 53*
 Latona c. III 4, 77. 22, 3. III 6, 1. 2. s. II 1, 1
 Latratus *plur. epo. 6, 7*
 Lauacrum s. I 1, 75 *gl.*
 Lauare sc. se s. I 3, 137 (lauas te *exhib. c. 5*). Oraturi manus lauare solent s. II 3, 282
 Lauator = fur *epi. I 16, 60*
 Laudiomenas (*pro Clazomenas*) *epo. 6, 14*
 Lauere c. III 12, 1. 2. *epo. 17, 51*
 Lauerna *epi. I 16, 60*
 Laureatae litterae c. III 14, 2
 Laurentium solum s. II 4, 42 *gl.*
 Laureus c. II 2, 25. III 2, 36
 Laurus *interpr. c. II 1, 15. 15, 9*
 Lautae Carinae *epi. I 7, 48*
 Lauticiae s. II 8, 1
 Lazerare *a. p. 283 V; et alibi in eodem codice*
 Lebedos *epi. I 11, 30*
 Lebedum oppidum *epi. I 11, 6*
 Lectica *interpr. s. I 2, 98 gl.*
 Lectilucta = coitus labor *epi. I 14, 21 gl.*
 Lectitare s. I 6, 122
 Lectulus, in quo mortui efferebantur c. III 30, 7
 Ledae filii c. I 12, 25. Lae pueri 31
 Legis peritus *epi. II 2, 159*
 Legumen s. II 6, 63
Λέχνον s. II 4, 14 gl.
 Lemni rex Thoas c. I 17, 23
 Lenire] Lenibat *epo. 5, 84 gl.*
 Leno s. II 3, 228. *interpr. epi. II 1, 172*
 Lentulus c. II 1 *in. epo. 16, 8*
 Lentus *interpr. s. I 9, 64 gl.*
 Leo c. III 4, 64 *gl. epo. 16, 33. epi. II 1, 195*
 Leo, stella *epi. I 10, 16. 17*
 Leopardus *epi. II 1, 195*
 Lepidus c. I 37, 1. II 1, 3. 4. *epi. I 20, 28. II 1, 1*
 Lepus s. II 4, 44 (semper praegnans)
 Lesbia maulistria *epo. 12, 16. 17*
 Lesbios c. I 17, 21. III 6, 35
 Lesbos c. I 1, 34. 32, 5. s. II 8, 50. *epi. I 11, 1*

- Lethargicus s. II 3, 28. 30
et gl. 30. 142. *epi.* I 8, 1:
 Passio lethargica
 Letheus *epo.* 14, 1. 2
 Leucothea a. p. 123
 Leuigare c. I 24, 19
 Leuiter euenit = facile e. *epi.*
 I 7, 7 *gl.*
 Lex agraria *epi.* I 1, 74
 — Iulia c. s. 19. 20 (de mari-
 tandis ordinibus)
 — tabellaria *epi.* II 2, 99.
 a. p. 343
 — theatralis *epo.* 4, 15. Otho-
 nis *epi.* I 1, 58. 59. *cf. u.* Li-
 gnum *et ind. auct. s. u.* Leges
Λενομότος c. I 7, 15
 Libatio c. III 5, 33
 Liber c. I 16, 4. 18, 3. 19 *in.*
 32, 9. II 19, 29. 30. III 25, 9. 16.
 s. I 4, 89. II 1, 1. a. p. 85
 (*etym.*) *et c.* II 19, 8 *gl.* L.
 Pater c. I 1, 31. 18, 11. II
 11, 17. 19, 1. 14. 20. III 25, 1.
 III 2, 10. *serm.* I *prolog. epi.*
 I 16, 73. 19, 1
 Liberi filius c. I 17, 23
 Liberi Patris mater c. I 17, 22
 Liber *adi.* a. p. 382. Liber
et ingenuus differ. a. p. 383.
 Libera indignatio *interpr.*
epo. 4, 10
 Liber (*βίβλος*) *uide ind. auct.*
s. u.
 Liberta *interpr.* s. I 1, 99 *gl.*
 Libertini s. I 6, 21. Liber-
 tini sacerdotes s. II 3, 281
 Liberum = liberorum a. p. 72
 Libia = Liua *uid.* Liua
 Libido monstrosa mulierum
 coeundi cum feminis *epo.*
 5, 41
 Libitina c. III 30, 7. s. II
 6, 19. *epi.* I 7, 6
 Libra *defin.* a. p. 328
 Libra, stella c. II 17, 19
 Librarius s. I 10, 75. *epi.* II
 1, 71. = ludimagister *epi.* I
 1, 55. 20, 19 *et s.* I 10, 75 *gl.*
 Libum] = placenta *epi.* I 10, 10
 Liburnus c. I 37, 29. *epo.* 1, 1
 (*falso interpr.*)
 Libya, Libia c. III 3, 46.
epo. 1, 1
 Libycus, Libicus *epo.* 1, 1
 Licentia c. I 19 *in.* Licentia
 poetica a. p. 131
 Licentiosus c. III 3, 70
 Licet *interpr.* s. I 6, 14. Licet
c. con. *epi.* I 2, 12. 7, 48
 Licinius (Horati amicus) c. II
 10, 1
 Licinius Caluus *uide* Caluius
 Licinus tonsor, senator factus
 a. p. 301
 Licitatio s. I 6, 14
 Licium s. I 8, 50
 Licymnia, Licimnia, Ly-
 cimnia c. II 12, 13. s. I 2,
 64—66
 Ligamina maleficii s. I 8, 50 *gl.*
 Lignatum ire *epi.* I 14, 41
 Ligno incidebantur leges a. p.
 399
 Ligurinus puer c. III 1, 33. 37
 Ligurrire *defin.* s. II 4, 79
 Lima *interpr.* a. p. 291
 Limbus *interpr.* *pro* instita
 s. I 2, 29 *gl.*
 Limpida conchilia s. II 4, 30
 Linea] Adlam probatissimus
 s. I 5, 32 *gl.* Linea sacer-
 dotalis *interpr.* *pro* subucula
epi. I 1, 95 *gl.*
 Linguae Graecae quinque
 c. III 30, 13
 Linire parietes cera s. II 3, 8
 Liparensis c. III 12, 6
 Lipareus c. III 12, 6
 Liparitana insula c. III 12, 6
 Lippus s. I 7, 3

- Liquamen s. I 6, 115. II 4, 65.
 5, 44. 8, 46
 Liris c. I 31, 7. III 17, 8
 Lis] Litem denuntiare s. I
 9, 76
 Litigator s. I 6, 121
 Litotes *epi.* I 7, 17 *et c.* II
 19, 15 *gl.*
 Litus *falso interpr.* c. III 4, 32
 Lituus *defin.* c. I 1, 23
 Liua, Libia c. II 6, 3. III
 14, 5. III 4, 28. *epi.* I 3, 1
 Liuius (Andronicus) *epi.* II
 1, 62. *cf. u.* 70
 Liuius (historiographus) c. I
 37, 30. s. I 5, 27 *sq. cf. ind.*
auct.
 Lixa *defin.* s. I 2, 44
 Locatiuus] Lauerna uiae
 Salariae lucum habet *epi.* I
 16, 60. Pueri expositi uici-
 nae ripae sunt s. I 2, 126
 Locrense oppidum c. I 27,
 10 *gl.*
 Locri c. I 27, 10. 11
 Loculus *interpr. pro* arca
 s. I 8, 9 *gl.*
 Locusta (marina) s. II 4, 34 *gl.*
 Logaedicus *expos. metr.*
 p. 8
 Λόγος a. p. 49
 Loligo *defin.* s. I 4, 100
 Lollius c. III 9, 1 (Marcus).
 III 9, 37. 38. 39. *epi.* I 2, 1 (con-
 sularis, *item c.* III 9 *in.*).
epi. I 2, 67 (adulescens orator).
 18, 1. 50. 20, 28 (consul)
 Lollius Scaena *epi.* I 17, 1
 (eques Romanus)
 Longarenus s. I 2, 64—66
 Longe 'cum superlatiuo' s. I
 5, 3
 Longitas uitae c. III 13, 25
 Loquaciter *interpr. epi.* I
 16, 4
 Lotus cruor c. II 1, 5
 Lucania c. I 28, 26. 27. *epo.*
 1, 28. s. II 1, 34
 Lucanicum = salsicium s. II
 4, 60 *gl.*
 Lucanus *appell.* s. II 1, 34. 35
 Lucanus poeta: *uide ind.*
auct.
 Luceria c. III 15, 14
 Lucifer c. II 9, 10. Occiden-
 talis Lucifer c. III 19, 26 *gl.*
 Lucifera c. III 22, 3. III 6, 38
 Luciflua c. III 26, 6 *gl.*
 Luciliana carmina *epi.* II 2, 60
 Lucilius *uita p.* 1. s. I 4, 57.
 60. 10, 1. II 1, 29. 30. 67. 72.
 75. *cf. ind. auct.*
 Lucilius Caluius s. II 1, 47
 Lucina c. III 22, 3. c. s. 14
 Lucius Flaccus s. I 6, 12
 L. Iunius Pulcher c. s. 8
 Lucius Roscius Otho *epo.*
 4, 15
 Lucretilis c. I 17, 1
 Lucretius *uide ind. auct.*
 Lucrinus lacus c. II 15, 2.
epo. 2, 49. L. portus a. p. 65.
 L. sinus s. II 4, 32
 Lucrum] Lucra s. II 5, 44
 Luctamen leue c. II 12, 26 *gl.*
 Luctus] Luctibus c. II 14, 23
et c. I 35, 4 *gl.*
 Lucubo] Tarquinii Prisci
 Lucumonis (*optimi codd.* lu-
 cubonis) seruus s. I 6, 9
 Luculentus s. I 4, 11
 Lucullus *epi.* I 6, 40. II 2, 34
 Lucumo *uide* Lucubo
 Lucus c. I 12, 59. L. Lauernae
epi. I 16, 60. L. Libitinae
epi. I 7, 6
 Ludus = poema s. I 10, 37.
 Ludi saeculares c. I 21, 1.
 III 6, 1. c. s. *in.* 1. 21. Ludus
 puerorum s. II 3, 248. a. p.
 417
 Lumbus s. II 8, 89

- Luminar c. III 26, 6. 7
 Luna c. III 28, 12. III 6, 38.
 c. s. 14. 16. 21. 35. 36. s. II
 8, 32. 33. Omnia crescunt
 cum luna c. III 6, 39 *gl. cf.*
 de conchiliis s. II 4, 30. Prima
 luna s. I 9, 69
 Lunaris s. I 9, 69
 Lunaticus a. p. 454
 Lupa [*trop. defin.* s. I 2, 126]
 propr. c. III 4, 50
 Lupanar s. I 2, 31. 32. 6, 68
 et gl. epi. I 14, 21 *gl. [etym.*
 s. I 2, 126]
 Lupus *nom. pr.* s. II 1, 67
 Lupus Martis tutelae dicatus
 c. I 17, 9. Lupi singuli sin-
 gulares homines inuadere
 consueuerunt c. I 22, 1
 Luridus *epo.* 8, 9. 9, 28. 32 A.
 interpr. *epo.* 17, 22 *Acp*
 Luscinia c. III 12, 5. 6 *myth.*
 Lustra *defin.* s. I 6, 68 *et gl.*
 Lutatius, Lut(at)ius c. II
 12, 2. III 6, 34
 Luteus, *falsa etymol. epo.*
 10, 16
 Luthienus Theo *epi.* I 18, 86
 Lutulentus *interpr.* s. I 4, 11
 Luxuriae *plur.* s. II 2, 107
 Lycæus c. I 17, 1
 Lycambes, Lycamben, Lic.
 epo. 6, 13. *epi.* I 19, 30.
 a. p. 79
 Lycas *epi.* II 2, 128
 Lycen, Licen c. III 10, 1.
 III 13, 1. 25. Lycis c. III
 10, 15
 Lycia, Lic. c. III 4, 61. 64.
 epi. I 6, 33
 Lyciscus, Lic., delicatus puer
 epo. 11, 24
 Lycius c. I 8, 16
 Lycomediae uirgines c. I 8, 1
 Lycoridem, Lycoriden c. I
 33, 1
 Lycurgus c. II 19, 16
 Lycus c. I 32, 11. 12
 Lydia (meretrix) c. I 8, 1. 25, 1.
 III 9, 1. 5. 13
 Lydia (regio) c. I 18, 11. III
 16, 41. *epo.* 15, 20
 Lydius c. III 15, 30. *epo.* 9, 6
 Lydus s. I 6, 1. 2
 Lymphaticus, limphati-
 cus a. p. 454
 Lynceus, Linceus s. I 2, 90.
 91. *epi.* I 1, 28
 Lyricus (Iiricus) c. III
 3, 12 *gl.* s. II 1, 30. *epi.* I
 1, 10. 3, 9. 12. 13. 36. a. p.
 83. Lyrica disciplina s. I
 10, 91. L. professio c. I 1, 9
 Lysandri (Lis.) amicus Ana-
 creon c. III 9, 9
 Lysippus *epi.* II 1, 237. 240
 Macedonia c. I 26, 9. II 7, 9.
 III 4, 28
 Macedonicus] Mifilius s. II
 1, 67
 Macellum *neutr.* s. II 3, 229 *gl.*
 Macer *interpr.* s. I 6, 71
 Macte *interpr.* s. I 2, 32 *gl.*
 Madentior c. III 21, 9
 Maecenas, M(a)ecenas
 uita p. 1. 3. c. I 1, 2. 20, 5. 6.
 II 12, 1. 13. 17, 1. 11. 19. 25.
 32. III 8, 1. 18. 16, 38. 29, 7.
 25. III 12, 15. *epo.* 1, 1. 7.
 3 *tit.* 3, 21. 9, *in.* 3. 14, 13. 14.
 s. I 2, 25. 64—66. 5, 27. 23.
 6, 1. 9, 55. II 6, 23. 31. 33.
 39. 43. 49. 52. 8, 22. *epi.* I
 7, 1. 94. 95. 20, 23. M. tis
 horti s. I 8, 7. libertus s. I
 1, 105. natalis c. III 11, 1.
 tumulus *uita p. 1*
 M(a)ecius criticus a. p. 387
 Maenia columna s. I 3, 21. 22

- Maenius, Menius s. I 3, 21.
22. *epi.* I 15, 26 (M. hic Pantolabus dictus est). *epi.* I 15, 36 *gl.*
- M(a)eonina c. I 6, 2. III 9, 5
M(a)eotides paludes c. III 29, 28
M(a)erores cogitationum c. III 14, 13. 14
M(a)estitudo c. III 16, 3
Maenius *epo.* 10, 2. 3
Magarum, uasculum uinari-
um c. I 9, 8
Magica sc. ars c. II 13, 8. M. ae-
artes s. II 1, 53. 54
Magis = rectius c. II 4, 8.
= potius c. I 2, 20
Magister (ludi) *epi.* I 20, 19.
II 1, 70 (Orbilius). M. [urbis]
Seruius s. I 9, 76. M. bestia-
rum *epi.* II 1, 182. M. *epi.* I
18, 10
Magnates c. s. 54 *gl.*
Magnessa c. III 7, 18
Magnitudines aedificiorum
c. II 15, 2 *gl.*
Magnus (Alexander) *epi.*
II 1, 233
Magnus (Gneius Pompeius)
epo. 4, 1
Magnus] Magni sensus a. p.
320. Magna sonabit s. I 6, 43.
cf. u. Epitheton
Maiae filius c. I 2, 42
Malchinus s. I 2, 25. 64—66
Maledica carmina in multos
composuit Bibaculus *epo.* 6, 1
Malefica = saga *epi.* II 2, 208
Maleficium = opus magicum
epo. 17, 47. 53
Maleloquium c. III 3, 16
Maliuolentia s. II 1, 70
Mallius Torquatus *epo.* 13, 6.
epi. I 5, 1
Mallius Verna s. I 8, 11
- Malum sorbiculatum s. II
3, 272 *gl.*
Malus *interpr.* c. I 14, 5
Mamurra s. I 5, 37
Mamurrana ciuitas = For-
miae s. I 5, 37
Manceps funerum *epi.* I 7, 6
Mancipatio *epi.* II 2, 162
Mancipium *epi.* I 16, 69. Man-
cipio accipere *epi.* II 2, 159
Mandela *epi.* I 18, 105
Mandere *epo.* 3, 9 et *alibi*
Manducare = edere, *saepius*,
ut s. I 2, 113 et s. I 5, 8 *sq. gl.*
epi. I 15, 36 *gl.*
Manere = habitare s. II 7, 11
Manes *epo.* 17, 48. *defin.* c. I
4, 16. Insomnes faciunt et
malis gaudent *epo.* 5, 94
Mannus *etym.* c. III 27, 7
Mansio c. II 3, 23. *epo.* 2, 45
Mantele *epi.* I 5, 22
Mantica *interpr.* s. I 6, 106
Manubiae c. I 2, 1—4
Manutergium *epi.* I 5, 22
Mappa s. II 1, 72. *interpr.*
epi. I 5, 22. M. villosa s. II
8, 11
Marcellus consul c. II 1 *in.*
Marcellus Octaviae filius
c. I 12, 46
Marcidus *epo.* 12, 7
Marcus Brutus *uita* p. 1
Marcus] Marci Antoni filius
c. III 2, 1
Mare] Maria = mare c. I 2, 13.
a. p. 123
Mareoticum uinum c. I 37, 14
Mareotis ... palus c. I 37, 14
Margarita s. I 2, 80
Marinus *epo.* 13, 16. s. I 3, 14.
2, 83. II 2, 31. 8, 15. M. a. Venus
interpr. c. III 26, 5. M. a. auis
epo. 10, 22
Marinus, Turius, s. II 1, 49
Maritimus uicus *epi.* I 6, 33

- Maritus = maritalis c. s. 20
 Marius (consul) *epo.* 9, 23.
epi. I 5, 4
 'Marius quidam' s. II 3, 277
 Marmora = opera marmorea
 c. II 13, 3. s. I 5, 32. *a. p.*
 294. M. Synnatica c. III
 1, 41
 Marmorarius *a. p.* 294
 Maro (*nusquam in A*) c. III
 6, 16. 9, 30. 14, 1. *epo.* 2, 26.
 10, 24. 16, 41. 62. 17, 56.
 c. s. I. 65. s. I 4, 29. 8, 22.
 II 4, 42. 5, 19. *epi.* I 2, 69.
 6, 7. 9, 12. 11, 8. 18, 61. II
 1, 136. 2, 28. 199. 210. *a. p.* 66
 Maronianum *epi.* I 10, 18
 Mars c. I 2, 20. 37. 38. 17, 9.
 28, 17. III 3, 16. 31. s. I
 2, 126
 Marsicus c. III 14, 18. *epo.*
 17, 29
 Marsus c. III 5, 9. 6, 38
 Marsya, Marsia s. I 6, 120.
 121. Locus qui appellatur
 ad Marsyam s. I 6, 121
 Martiae Kalendae c. III 8, 1
 Martialis *cf. ind. auct.*
 Martis sacerdotes *epi.* II
 2, 104
 Martius Campus c. III 1, 11.
 7, 25. *epi.* I 11, 4
 Massa *a. p.* 380
 Massicus c. I 1, 19. II 7, 21
 Massilia *epo.* 16, 15. 17. in
 Burgundia *epo.* 16, 17 *gl.*
 Mater deum c. III 1, 22.
a. p. 232. M. deorum s. I
 2, 121
 Materiale lignum *epi.* II
 2, 73
 Materies et materia *differ.*
a. p. 131. Materiei s. I 3, 91
 Matertera *epi.* II 1, 79
 Mathematicus s. I 6, 113
 Mathesis (*genet.*) c. I 9, 13.
 Iuxta mathesin c. II 17, 19
 Matinus mons Apuliae c. I
 28, 3. M. mons Calabriae
epo. 16, 28. Matini campi
 c. III 4, 15. Matinus saltus
 Calabriae c. III 2, 27
 Matronae saltant in sacri-
 ficiis Matris deum *a. p.* 232
 Matronalia c. III 8, 1
 Matronimicon c. I 17, 22.
 31, 18 (*A*)
 Matronomicon c. II 13, 21
 Matutinus Pater s. II 6, 20
 Maulistria *epo.* 12, 16. 17.
cf. Add.
 Maurus c. I 2, 39. 22, 2. *epo.*
 12, 1. *epi.* I 19, 15. 16. Mau-
 rorum rex c. I 22, 15
 Mazonomus *interp.* s. II
 8, 86
 Meatus] Sonante meatu *epo.*
 16, 48. Meatu tardior *epi.*
 I 3, 3. M.um habere *a. p.* 66
 Medea c. II 13, 8. III 4, 61.
epo. 3, 9. 13. 5, 24. 61. 65.
 16, 58
 Medea ciuitas *epo.* 3, 13
 Mediastinus *etym. epi.* I 14, 14
 Medicinae inuentor Apollo
 c. s. 63
 Medicinales libri s. I 6,
 127 *gl.*
 Medicus Augusti Musa An-
 tonius *epi.* I 15, 3
 Medietas = media pars *a. p.*
 149. = dimidia pars c. II
 17, 8 *gl.*
 Mediocra *plur.* c. I 38, 1
 Meditatio *epi.* I 20, 18
 Mediterraneus s. I 10, 31.
epi. I 1, 86
 Medius *interp.* c. III 27, 27
 Medus Medae filius *epo.* 3, 13
 Medus] Medi c. II 9, 21. III
 3, 44. 8, 19. c. s. 54

- Mel amarum (Sardum) *a. p.* 375
 Melancholicus *a. p.* 304
 Meleager *epi.* I 18, 46
 Meleander pedagogus Alexandri Magni *epi.* I 2, 69 *gl.*
 Meles accusator *s. II* 4, 3
 Melicertes *a. p.* 123
 Melicratum *s. II* 4, 26
 Melimela *interpr. s. II* 8, 31
 Melior = optimus *c. III* 13, 13
 Melissus, Gn., poeta dram. *a. p.* 288
 Melodia *c. III* 4, 2
 Melos = cantus pastoralis *c. III* 4, 2
 Membrana *s. I* 6, 115. *a. p.* 389
 Membri uirilis pulsationes. *s. II* 7, 49. M.um u. e dicitur mutto *s. I* 2, 69
 Memnon, *acc.* Memnonā *s. I* 10, 36. 37
 Memoratus = clarus *s. I* 7, 20
 Memoriosus *interpr. pro me-* mor *s. II* 4, 90 *gl.*
 Mens (Menas) *epo.* 4, 15
 Mens (alter) siue Maena *epi.* I 7, 62. 94. 95
 Menander *s. II* 3, 11. *epi.* II 1, 57. *a. p.* 311
 Menelai uxor *c. III* 3, 25
 Menelaus *c. I* 10, 13. 28, 10. *epi.* I 2, 12. 7, 41
 Mensa bibliopolarum *epi.* I 20, 2. Mensae ordinariae *s. II* 2, 121. 122. Mensae secundae *c. III* 5, 32. *s. II* 2, 121. 122
 Mensis] Mensuum *epi.* I 1, 80 *gl.*
 Mensor *s. II* 6, 9
 Mensura] M. pigmenti *c. III* 12, 17 *gl.* Quod dicunt plebei mensuram *epo.* 9, 36 *gl.*
 Mensurare *c. II* 15, 15
 Mensuratim *epi.* I 14, 40
 Mentum = barba *u. p.* 297 *gl.*
 Menturnae *c. III* 17, 8. *cf.* Mint.
 Mercatum = forum *epo.* 2, 7 *et s. I* 5, 3 *gl.* *epi.* I 1, 54 *gl.* 7, 48 *gl.*
 Mercennarius *s. I* 6, 86. II 6, 12. 13. *epi.* I 18, 36
 Mercimonia *interpr. pro mercaturae s. II* 3, 107 *gl.*
 Mercurius *etym. s. II* 3, 21 *gl.* *c. I* 1, 34. 2, 41. 42. 10, 14. 17. 21, 12. 30, 7. 8. II 7, 13. 17, 29. III 11, 1. 2. 5. 7. *epo.* 13, 9. *s. I* 7, 26. 27. II 6, 15
 Meretricula *a. p.* 238
 Meretrix quae stat in sistris *s. II* 7, 48. Mes antea in uico Turario *s. II* 8, 228. Miscella *s. II* 7, 51
 Meridianae horae *s. I* 6, 113
 Merito = causa, *c. gen. epi.* II 1, 1
 Mermerus *epo.* 3, 13
 Mersare et mergere *c. III* 4, 65 *gl.*
 Merula *s. II* 8, 91
 Messala *s. I* 6, 41. 42. *a. p.* 371 (orator). M. Corvinus *s. I* 10, 25
 Messio *epi.* II 1, 140 *gl.*
 Meta *s. I* 6, 113
 Metalemsis *epi.* I 20, 27 *gl.*
 Metalla *epi.* I 6, 5. Onix metallum est gemmae simile *c. III* 12, 17
 Metaphora *c. II* 10, 9. III 2, 12. 7, 21. 16, 23. 20, 10. III 1, 7. 9, 44. *epo.* 12, 11. 12. *s. I* 4, 120. 7, 19. 21. II 5, 25. 7, 20. 50. 87. *epi.* I 1, 2. 3. 16. 7, 74. 16, 73. 18, 19. 20, 10. II 2, 113
 Μεταφορά *s. II* 1, 77

- Metaphoricos s. I 3, 29, 30.
epi. I 1, 14, 3, 19, 20, 1
Μεταφορικὸς s. I 4, 34. *epi.*
 I 1, 3, 87. *a. p.* 417
 Metaurum: fluvius Galliae,
 alii dicunt Italiae c. III
 4, 38 *gl.*
 Metaurus c. III 4, 38
 Metella, Caecilia, Metelli filia
 s. II 3, 239
 Metellus s. II 1, 67. M. Cae-
 cilius, consularis 72
 Metellus Celer c. II 1 *in.*
 Metellus Creticus *epo.* 9, 29
Μετενψήχωνος s. II 4, 3
 Metonomia c. I 6, 2. c. s. 21
 (per metonomiam, *uar.*-ian).
 s. II 3, 83
 Metonomicos c. III 12, 4
 [epo. 1, 14]
 Metron ariston s. I 1, 106
 Metrum *epi.* I 4, 7. *a. p.* 73.
 75. = *pes a. p.* 252
 Metuere *inusitatum* c. II
 19, 8 *gl.*
 Meuius, Marcus *epo.* 10 *in.*
 Maeuius, Meuius 10, 3
 Micare s. II 3, 248
 Mida rex *epi.* I 12, 7
 Milia *interpr.* s. I 6, 111
 Milo Crotoniates *epi.* I 1, 30
 T. Annius Milo s. I 2, 64—66
 Milonius scurra s. II 1, 24
 Miltiades *uid. ind. auct. s. u.*
 Catius
 Minnermus *uid. ind. auct.*
 Mimographus s. I 10, 5, 6
 Mimus s. I 10, 6. *interpr. epi.*
 I 18, 14
 Minerua c. I 7, 9, 12, 19,
 15, 11. *epo.* 10, 13. *epi.* II
 2, 197. M. crassa s. II 2, 3.
 M. ae clipeum c. III 4, 57.
 urbs c. I 7, 5
 Ministerialis patina fictilis
 c. III 8, 2
 Ministrantum c. III 11, 9
 Minoratio cerebri c. III 5, 41
 Minos c. I 28, 9
 Minturnae *epi.* I 5, 4. *cf.*
 Ment.
 Minturnensium urbs c. I
 31, 7
 Minutatum s. I 1, 43 *gl.*
 Minutatus s. II 3, 19 *gl.*
 Miraculum] Cum m. o. legen-
 dum *epi.* II 2, 212
 Mire (= optime) s. I 2, 108.
 129, 130. II 1, 1, 2, 2, 93.
 8, 23. *epi.* I 1, 16, 90, 3, 30.
 6, 16, 26, 7, 32, 37, 10, 6, 40.
 15, 2, 18, 5. II 1, 1, 11.
 2, 198. *a. p.* 55, 194
 Mirmillo s. II 6, 44 *cf.* Myrm.
 Mirtilous c. I 1, 14
 Miscere] In nullo scelere
 non misceri *epo.* 5, 29
 Miser *interpr. epo.* 14, 13
 Misere *interpr. s. I* 9, 14
Μισοσθεσθαι *epi.* I 1, 77
 Mithridates, Mitridates c. I
 14, 11. *epi.* II 2, 26 (rex
 Ponticus)
 Mitulus *interpr. s. II* 4, 28
 Mnemosynes filiae (Musae)
 c. I 24, 3
 Modesto *adu.* = *modeste s. I*
 2, 49
 Modestus, commentator Ho-
 rati, *vita p.* 3
 Modium = modiorum *a. p.* 72
 Modulatio carminis (*Germ.*
musikalische Aufführung)
 c. III 6, 36. Metrorum mo-
 dulationes c. III 3, 72
 Modulator = cantor s. I 2, 3.
 10, 90. Mes musici s. I
 10, 18
 Mola salsa *interpr. s. II* 3, 200
 Molestus s. I 9, 1
 Molossa ciuitas Cretae s. II
 6, 114

- Momentum Leonis *interpr.*
epi. I 10, 16
 Moneses *c.* III 6, 9
 Monimentum *s.* I 8, 7 γ
 Monocolos *uita p.* 2. *expos.*
metr. *p.* 4 *alibi*
 Monometer iambicus *expos.*
metr. *p.* 10
 Monoptotum nomen *epo.*
 5, 65
 Montuosum (Tibur) *c.* III
 4, 23
 Monumentum *s.* I 8, 7. 11.
 13. Mon. insigne Titii Sep-
 timi *epi.* I 3, 9
 Moraliter] Bene et m. osten-
 dere aliquid *c.* III 6, 40
 Morata puella *c.* III 2, 21. 22
 Mordacissimi sales (Bionei)
epi. II 2, 60
 Mordacitas *epi.* I 12, 1. 15, 26
 Mordicus *interpr.* *s.* I 8, 27
 Mori] Cito m. pro beneficio
 est *s.* I 1, 8. Moriundum
c. II 3, 4
 Μωρολογεῖς *s.* II 7, 35
 Morosus et moratus *differ.*
a. *p.* 319. 320
 Mors] Mortis tres gradus *c.* I
 3, 17. Mortes *c.* I 1, 24.
 Mortibus (= mortuis) pasci
s. II 5, 55
 Mortalis = mortem inferens
epi. II 2, 188. Mes = ho-
 mines *s.* II 3, 299
 Mortuetum *epi.* I 15, 5
 Morum *epi.* I 16, 9: Poma
 moris similia
 Moschus *epi.* I 5, 9
 Motoria comoedia *a.* *p.* 238
 Moyses rex Iudeorum *s.* I
 9, 70
 Muccosus *s.* I 4, 8
 Mucius Scaeuola *epi.* II 2, 87.
 iuris consultus *epi.* II 2, 89
 Mula *s.* I 5, 13
 Mulierarius *interpr.* *proscor-*
tator s. II 5, 75 *gl.*
 Muliones publici *s.* I 5, 46
 Mulsum *interpr.* *s.* II 4, 26
 Multicia *s.* I 2, 99 *gl.*
 Multotiens *c.* I 13, 17
 Multra *defin.* *epo.* 16, 49 *gl.*
 Multrale *defin.* *epo.* 16, 49 *gl.*
 Multum decorus. *cf. ital.*
 molto bono, *c.* III 13, 8
 Muluius *s.* II 7, 36. 37
 Munatius Plancus *c.* I 7, *in.*
et 1
 Mundus] Scithae in mundi
 extimo constituti *c.* I 35, 9
 Munia *interpr.* *s.* II 2, 80
 Murena *c.* II 2, 5. *s.* I 5, 38
 Murex *s.* II 4, 32
 Muria *defin.* *s.* II 4, 65
 Murmurare = lamentari *c.* II
 20, 22 *gl.*
 Murreus *defin.* *c.* III 14, 22
 Murtetum *epi.* I 15, 5
 Musa *c.* I 1, 32. 35. 12, 5. 39.
 24, 3. 26, 6. 9. 12. II 16, 38.
 19, 3. III 1, 1. 2. 4, 1. 6. 21.
 36. 41. 6, 25. *c.* *s.* 61. *s.* I
 10, 38. II 3, 108. *epi.* I 8, 1.
a. *p.* 83
 Musa Antonius *epi.* I 15, 3
 Musca *epo.* 9, 16 *gl.*
 Musculus *epo.* 8, 10
 Musicae tria genera *epo.*
 9, 6
 Musici *s.* I 3, 8
 Musicus deus *c.* III 25, 1. M.
 fons *c.* III 3, 18. M.a antra
c. III 25, 9. M.um secretum
c. III 4, 40
 Musium *s.* I 10, 38
 Mustelae stridorem imitatus
 est *epi.* I 7, 32
 Mutabilitas *c.* I 5, 11. 12
 Mutare aliquid a proprio co-
 lore *c.* II 1, 35

- Mutator *interpr. pro redemptor* c. III 1, 35 *gl. et pro Alcinous* *epi.* I 2, 28 *gl.*
 Mutto *defin.* s. I 2, 69
 Mycenae, Micenae c. I 7, 9
 Mygdon c. II 12, 22
 Myrmillo secutor *epi.* I 18, 36 *gl. cf. Mirm.*
 Myrtilus c. I 1, 14. *epo.* 17, 65
 Myrtus, mirtus c. I 1, 14. III 4, 18. *epi.* I 15, 5
 Mysorum, Mysiorum (*sic A*) rex *epo.* 17, 8
 Mysteria Bacchi c. II 19, 9. *Misteria matris deum* c. I 18, 13
 Mystes puer] *Mystis (gen.)* c. II 9, 1
 Mysticus, mysticus c. III 2, 26. *Myum nomen* c. II 13, 21
 Mytilenensis c. II 13, 28
 Mytileneus c. I 32, 5
 N(a)euus s. I 1, 101. *epi.* II 1, 18. 61. 69. *cf. c. III* 24, 61
 Namque *postpos.* s. II 7, 76
 Narbonensis, Fabius s. I 1, 14
 Nardus *fem.* c. II 11, 16
 Naribus uti *interpr.* *epi.* I 19, 45
 Nasa (nassa?) *epi.* I 1, 79
 Nasidienus eques Romanus, Epicureus s. II 8, 1
 Nasus et nasum dicitur s. II 2, 89
 Natare, *interpr. uocis nare* s. I 4, 120. *N. Tiberim* s. II 1, 7. 8
 Natalis Veneris *sc. dies* c. III 11, 16
 Natator s. I 4, 120
 Natatus c. III 4, 30
 Naturalis scriptor a. p. 354
 Nauigate Tyrrenum mare *epo.* 16, 40
 Nauis] *Naum* s. I 3, 27
 Naulum s. I 5, 13
 Naumachia *epo.* 1, 1
 Nausea *epo.* 9, 35
 Nauseare *interpr.* *epi.* I 1, 93
 Nauus *interpr.* *epi.* I 6, 20
 Neapolis *epo.* 5, 43
 Neapolitana *epo.* 3, 8. s. I 8, 24
 Nearchus puer c. III 20, 1. 6
 Nebulo *defin.* s. I 2, 12. *etym.* *epi.* I 2, 28
 Nec = ne quidem c. I 12, 53. 35, 36. s. I 3, 80. *alibi. Item* neque s. I 1, 68
 Necatus et nectus *differ.* *epi.* I 7, 87 *gl.*
 Necessitas c. I 35, 17
 Necromantia *epo.* 3, 1
 Neera *epo.* 15, 1
 Negotiosus *interpr. pro agilis* *epi.* I 1, 16
 Nelei filius c. I 15, 21
 Nemorosa loca c. III 23, 10 *gl.*
 Nenia *defin.* c. II 1, 38
 Neobulen, Neobulem, Neobolen c. III 12, 1. *epo.* 6, 13. a. p. 79
 Neomeniae s. I 9, 69
 Neoterica comoedia *defin.* a. p. 282
 Nepa serpens *epo.* 1, 34 *gl.*
 Nepos *falso etym.* *epo.* I 1, 34 *gl.*
 Neptunium dies c. III 28, 1
 Neptunius *epo.* 9, 7
 Neptunus c. I 3, 3. 5, 16. 28, 29. III 19, 4. III 3, 3. *epo.* 9, 7. *epi.* I 11, 9. *Ni* uates *epi.* I 1, 90. *Ni* filius c. I 28, 29. *epo.* 9, 7
 Nequiquam *interpr. pro frustra (cf. incassum)* c. III 7, 21 *gl.*

- Nereus *c.* III 20, 15
 Nerius *s.* II 3, 69. 75 (N. Perellius)
 Nero, Claudius *c.* III 4, 38. *epi.* I 9, 1
 Nero, Drusus *c.* III 1 *in.* 4, 1. 73. *epi.* I 8, 1
 Nero, Tiberius Claudius *epi.* I 3, 1. 6
 Nerones *c.* III 4, 28 (priuigni Augusti). 12, 15
 Neronis filii *c.* III 4, 1
 Nerua proauus Neruae qui imperauit Romae *s.* I 5, 27. 28
 Nessus *epo.* 3, 17
 Nestor *c.* I 15, 21 (Pylius). II 9, 13
 Nete *s.* I 3, 8
 Nicromantia, necromantia *epo.* 5, 1
 Nidus *interpr.* *epi.* I 10, 6
 Niger uentus *interpr.* *c.* I 5, 8 *gl.* N. homo *s.* I 4, 91
 Nigredo *epi.* I 3, 18—20
 Nil (*A*) *c.* III 7, 25. *epo.* 5, 69; *item s.* II 6, 46. *epi.* I 5, 6. 16, 53. 17, 43. II 1, 28
 Nilus *c.* I 37, 23. 24. II 19, 17. III 14, 45
 Nimie *c.* II 10, 2. III 14, 28
 Nimietas *c.* I 13, 6. 14, 8. II 6, 17. *epo.* 2, 18. 12, 18
 Niobe *c.* III 6, 1
 Nitor *c. inf.* *c.* III 7, 12
 Nix] Nives *epo.* 13, 2. Niuibus *c.* III 26, 10. *s.* II 6, 26 *Add.* Pondus niuium *c.* I 9, 2. Post nives missas *c.* III 10, 7. Nives resoluuntur *c.* I 12, 29. *cf. epi.* I 3, 3
 Nobiles . . . in remotioribus locis uiridaria habent *epi.* I 7, 1 *gl.* Nobilis *sc.* femina *s.* I 2, 65
 Nobiliter factus calix *s.* I 3, 91
 Nociuus *c.* III 18, 4 *gl.* 27, 23 *gl.* *s.* I 7, 24 *gl.*
 Nodositates *s.* II 3, 69 *gl.*
 Nodum facere alicui ad laedendum *s.* I 3, 59
 Nolana ciuitas *c.* I 12, 46
 Nomen genitium trahit *c.* III 19, 16 *gl.*
 Nomenclator, nomenclator, nomenclator *c.* III 19, 7. *epi.* I 6, 50
 Nomentana ciuitas *s.* I 1, 102
 Nomentanus *s.* I 1, 101. 102. II 8, 23
 Nominata res est *s.* II 3, 239
 Nominatim *a. p.* 282. 285
 Nominatissimus *epi.* I 1, 54 *gl.*
 Nominatiuus casus *a. p.* 31
 Nomisma aureum *a. p.* 357
 Non omnino = omnino non *a. p.* 192
 Nonis Decembribus *c.* III 18, 10
 Nonnihil *s.* II 2, 94
 Nonnumquam *s.* I 1, 97
 Norica ipsa est Venetia *epo.* 17, 71 *gl.*
 Norici (gens) *c.* III 4, 17 *gl.*
 Noricum *c.* I 16, 9
 Notabilis *sensu malo s.* I 9, 70
 Notamen *interpr.* *uocis nota a. p.* 59.
 Notare *epi.* I 13, 15
 Notarius *epi.* I 18, 10. N. scriba *epi.* I 8, 2 *gl.*
 Nothi iambi *a. p.* 254
 Notitiae omnium *c.* II 2, 7
 Notus, uentus *c.* I 3, 14. 7, 15. 28, 21. *epo.* 9, 31. *Noti plur.* *c.* III 7, 5
 Nouare *s.* II 6, 36
 Nouatae *s.* II 6, 36
 Nouatio *s.* II 6, 36

- Noue dictum c. III 5, 18. *epi.*
 I 3, 8. dixit c. III 29, 40.
epo. 1, 23. 24. *epi.* II 1, 265.
 Noue omnino s. I 1, 61
 Nouellum uinum *epo.* 2, 47.
 (apud Tuscos) c. III 23, 3.
 Nouelli poetae *epi.* II 1, 28. 55
 Nouenarius c. I 29 *in. et alibi*
 Nouendiale *epo.* 17, 48
 Nouiter c. I 36, 18 *gl.*
 Nouius s. I 6, 41. 42
 Nouus] Noua locutio *epi.* II
 1, 240. N. salutatio *epi.*
 I 8, 1
 Noxa] s. II 1, 86: Extra noxam
 positus
 Noxiosior c. III 10, 17
 Nubilus c. I 3, 14. 7, 15
 Nugax canis *epo.* 6, 9 *gl.*
 Nullus hominum s. I 1, 109.
 Nullo *dat.* s. II 2, 3. Nullae
dat. s. I 8, 1 *gl.*
 Numa Pompilius c. I 2, 15.
 12, 35. s. I 2, 126 *gl.* a. p.
 291. 292. *cf.* c. I 12, 33. 34
 Numantia s. II 1, 65. 66
 Numantinus c. II 12, 1. s. II
 1, 65. 66
 Numen = deus, Numina =
 dii c. I 3, 38. 7, 5. 35, 36.
 36, 2. 37, 3. II 12, 7. III 6, 9.
 III 2, 53. c. s. 1. 65. s. II
 3, 181. a. p. 191
 Numerositas s. I 10, 35 *gl.*
 Numerus potius quam me-
 trum c. III 12 *in.*
 Numida c. I 36, 2. 8. N. Plo-
 tius c. I 36 *tit.* Pomponius
 N. c. I 36, 1
 Numidae (gens) c. III 11, 47:
 Eorum crudelitas
 Numidia desertis feris plena
 c. III 11, 47
 Numidica gallina *epo.* 2, 53
 Numidicus *epi.* I 10, 20
 [Numitor s. I 2, 126]
- Nummarius sacculus *epi.* I
 4, 11
 Nummus unus = imaginaria
 uenditio pro donatione s. II
 5, 109
 Numonius Vala *epi.* I 15, 1
 Numquid *epi.* I 16, 25 *et*
saepe
 Nundinis *epi.* I 7, 76
 Nuptiae cum facibus uesperi
 fiebant apud antiquos c. III
 11, 33
 Nuptialia uel nuptualia mu-
 nera a. p. 124
 Nutare *defn.* s. I 9, 64
 Nutrimentorum affectio c.
 III 33, 7
 Nux] Nucum copiam manibus
 premere s. II 3, 248
 Nympha c. I 4, 5. 7, 12 (Al-
 bunea). c. II 8, 13. 19, 3.
 III 18, 1. 25, 14. 27, 29. III
 7, 5. s. I 2, 126 *gl.* Nimpha
 = piscina s. I 4, 37
 Obdormire] Obdormiit s. II
 3, 60
 Obeso corpore *uita* p. 1
 Obiectio a. p. 10
 Oblimare *etym.* s. I 2, 62
 Obliquare pennam a. p. 447 *gl.*
 obliquare petitionem *epi.* I
 17, 55
 Oblique *trop. epo.* 17, 21
 (*Germ.* indirekt)
 Obliquus] Obliqua petitio
epi. I 17, 55 (?). Ex obliquo
epi. I 16, 1
 Obliteratio *interpr. pro* li-
 tura a. p. 293 *gl.*
 Oblivialis *epo.* 14, 3 *gl.*
 Obliviosus *epi.* I 8, 1
 Obscenus *etym.* s. I 5, 54
et 62
 Obsecutus *interpr. pro* mo-
 dulatus c. I 32, 5

- Obsequia *plur.* c. II 5, 2. s. II 5, 85. O. duo *epi.* I 18, 1
 Observantia et sacris fungi *a. p.* 224
 Obsonari s. I 6, 121
 Obstetrix *etym.* *epo.* 17, 51 *gl.*
 Obstipus *interpr.* s. II 5, 92
 Obstrepere *interpr.* *epo.* 2, 27
 Obtorta mappa aliquem ferire s. II 1, 72
 Obtrectatorie s. I 2, 3
 Obtrectatorius *epo.* 6, 15
 Occare *etym.* *epi.* II 2, 161
 Occasus c. III 15, 16
 Occidens c. I 35, 31. 32
 Occipiens clamare s. II 5, 55. 56
 Occisor *epo.* 17, 12
 Occulcare *epi.* II 2, 161
 Occupare se in aliqua re *epi.* I 6, 31
 Oceanus c. I 3, 3. 31, 14. 35, 31. 32 (O. ruber). c. II 6, 1. 17, 20. III 8, 27. 14, 48. *epo.* 16, 43
 Ὠκεανός s. II 7, 49
 Ocior *inusitatum* c. I 2, 48 *gl.*
 Octauia c. III 14, 7
 Octaviae filius c. I 12, 46
 Octennium s. II 6, 47 *gl.*
 October] VIII Kl. Octobris *epi.* I 5, 9
 Octussis s. II 3, 156 *gl.*
 Ode *uita p.* 2. c. I 12, 1. 16, 1. III 25, 1. *epo.* 9 *in. et alibi; ὁδὴ expos. metr. saepe*
 Odi... aliquando et pro praeterito ponitur c. III 1, 1.
 Odiunt c. III 24, 17 *gl.* Odientes c. III 24, 31 *gl.*
 Odium] Odi belli civilis c. II 1, 78
 Odorari aliquid *epo.* 6, 9 *gl.*
 (Odyssea) Odissia (Homeri) s. II 5, 1. *epi.* I 2, 19
 Oeconomia *a. p.* 1, 24
 Oenei filia *epo.* 3, 17
 Oenei filius *epi.* I 18, 46
 Oenophorum *interpr. pro* uinarium s. II 8, 39 *gl.*
 Oeta *epo.* 3, 17
 Ofellus poeta Latinus s. II 2, 1. (Stoicus) 2
 Officina s. II 5, 44
 Officium = professio *epi.* I 18, 42. *a. p.* 87. Implere uxoris officium c. II 5, 2
 Οἰκονομία *a. p.* 86. 99. 242. 446
 Oilei filius c. II 4, 5
 Olea] Oleis abundans Venafrum c. II 6, 16
 Oleaginis *interpr. pro* fecibus *a. p.* 277 *gl.*
 Oleum dulce s. II 4, 67
 Olim s. I 9, 76
 Oliua *interpr. uocis* olea s. II 2, 44 *gl. et* 57 *gl.*
 Oliuetum c. II 15, 4. *epi.* II 2, 184. Oliuetis praecellunt Apulia et Calabria c. II 6, 14
 Olla s. II 4, 71
 Olus] Oleribus mixtum ius s. II 4, 67
 Olympia, Olimpia c. III 2, 13
 Olympiaca corona *epi.* I 1, 49—51
 Olympicus, Olimpicus *a. p.* 83. 86
 Olympionicae, Olimp. c. III 2, 13. *a. p.* 83. 86
 Olympionici agones *a. p.* 84
 Olympus, Olimpus c. I 34, 8
 Omasum *defm.* s. II 5, 40. *epi.* I 15, 34
 Omentum *interpr. uocis* omasum s. II 5, 40 *gl.*
 Omnis *interpr. epi.* I 5, 2
 Onix, *accus.* onixen c. III 12, 17 *gl.*
 Onocentauri c. III 4, 64 *gl.*

- Ὀνομα] Comoedia ἐπ' δνό-
 ματος λεγόμενη *a. p.* 282
 Opacitas *c. III* 13, 9
 Operari *s. I* 2, 98 *gl.*
 Operatio = sacrificium *c. III*
 14, 6
 Operatrix *c. III* 27, 30 *gl.*
 Opimius *s. II* 3, 142
 Opimus *interpr. epo.* 10, 21.
 Opima conuiuia *s. II* 2, 94
 Opinatus *a. p.* 301. Opina-
 tissimus *s. II* 3, 161. *epi. I*
 1, 4. *a. p.* 345
 Opinio] In opinione esse =
 clarum esse *a. p.* 303
 Opistographae epistolarum
epi. I 20, 9
 Opitulari *s. II* 8, 73
 Oportune *epi. I* 13, 1
 Oportunitas *s. II* 1, 17. 18.
a. p. 320
 Oportunus *s. II* 1, 18
 Oppedere *falso etym. s. I*
 9, 70
 Oppidius *s. II* 3, 168
 Opuntia oppidum *c. I* 27, 10.
 11 *et gl.* 10
 Oratio extat admirabilis (Mo-
 schi) *epi. I* 5, 9. O. extat Tor-
 quati *epi. I* 5, 9
 Oratorie *s. I* 5, 51. 53
 Oratorius *epi. I* 3, 25. 26
 Orbilius *epi. II* 1, [70.] 71
 Orbis *interpr. a. p.* 132
 Orbis *epi. II* 2, 160
 Orca *interpr. pro* cadus *c. IIII*
 12, 17 *gl.*
 Ore(h)omeniorum mons
 Pipleus *c. I* 26, 9
 Oreus *c. III* 1, 16
 Ordinatio *c. IIII* 14, 8. *s. I*
 4, 57 (metrica)
 Ordinatio funeris *epi. I* 7, 6
et gl.
 Orestes *c. I* 7, 10. O. tra-
 goedia *epi. I* 4, 3
 Ὀρεξις, orexis *s. II* 8, 9
 Organum *s. I* 3, 7. 8
 Oricum *c. III* 7, 5
 Oriens *c. I* 35, 31. 32. 37, 1.
III 5, 3. *IIII* 15, 16
 Orientalis *epo.* 2, 51
 Orion *c. I* 28, 21. *II* 13, 39.
III 4, 71. 27, 18. 29, 17. *epo.*
 10, 10
 Oriundo *indeclin. uita p. 1.*
c. I 7, 1. 27, 11. 28, 1. *II* 1, 38.
IIII 4, 53. 6, 25. 8, 20
 Oriza *s. II* 3, 155 *et gl.*
 Ornix] *abl.* ornichē = gallina
s. II 2, 23 *gl.*
 Ornytus *c. III* 9, 14
 Orphanus *epi. I* 1, 103
 Orpheus *c. I* 12, 6. 24, 13.
a. p. 392
 Osci *s. I* 5, 54. 62 *et epi. I*
 1, 101 *gl.*
 Oscia = Campania *s. I* 5, 54
 Oscines aues *c. III* 27, 11
 Ostia, Hostia *epo.* 9, 25
 Ostiarius *t. t. epi. I* 5, 31
 Otho *tr. pl. epo.* 4, 15. *epi. I*
 1, 58. 59
 Otiani *defin. s. I* 6, 128
 Otiositati uacantes *epi. II*
 1, 93. Delectatio ois *s. II*
 3, 14 *gl.*
 Otiosus *interpr. epo.* 5, 43
 Oues infirmæ *interpr. epo.*
 2, 16
 Ouidius *c. II* 5, 20. *cf. ind.*
auct.
 Ouum *s. II* 4, 12. 13
 Ὀξύχολος *s. I* 5, 21
 Oxycholus *s. I* 9, 12
 Ὀξύλαχανα *s. II* 8, 51
 Ὁ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόριν-
 θὸν ἔστιν πλοῦς *epi. I* 17, 36
 P. Claudio Pulchro *c. s.* 8
 Pacorus *c. III* 6, 9
 Pactolus *epo.* 15, 20. *epi. I* 12, 7

- Pactumeius *epo.* 17, 50
 Pacuius *epi.* II 1, 18. *cf. s.* II 3, 60
 Padus *epo.* 16, 28. [*epi.* I 4, 2]
 P(a)ean *c.* III 2, 13. *s.* II 1, 1
 P(a)edagogus *s.* I 6, 81.
epi. I 2, 69 *gl.* *a. p.* 163
 Paenitet, penitet, poenitet *s.* I 6, 89. II 2, 110. *P. et pudet differ. epo.* 11, 7. 8
 P(a)enitudo *epo.* 11, 7. 8
 P(a)etus *defin. s.* I 3, 44. 45
 Palanthus, Palantus *c.* I 28, 29. II 6, 12
 Palatinus mons *epi.* I 3, 15
 Palatium *c.* I 31, 1. *c. s.* 65.
interpr. pro limen epi. I 18, 73 *gl.*
 Palatum *s.* II 8, 38
 Palemon *epi.* I 2, 4. *a. p.* 123
 Palestra *epi.* II 1, 33 *gl.*
 Palimbacchius *expos. metr. p.* 8 *appar.*
Παλινφῶδιαν facere *epo.* 17, 1
 Palinurus *c.* III 4, 28
 Palliata comoedia *epi.* II 1, 57.
a. p. 288
 Pallium (actoris) *a. p.* 215
 Palmes *epo.* 16, 45
 Palmetum *interpr. epi.* II 2, 184
 Paludetum *epo.* 5, 58
 Palumbes, agrestes columbae *c.* III 4, 12 *gl.* III 12, 6 *myth.*
 Palus *epi.* I 5, 4
 Pamphilia *epi.* I 6, 33
 Pampinea hasta *c.* II 19, 8 *gl.*
 Pan] Pana *c.* I 17, 1. III 12, 10.
 Panas *c.* II 19, 4
 Pan(a)etius *c.* I 29, 1 (Socraticus philosophus). 13. 14 (Stoicus philosophus, praeceptor Scipionis Africani et Laelii, Rhodius natione)
 Panathenaea *epo.* 6, 14
 Pandirium *etym. c.* III 12, 10
 Pannum *nomin. epi.* I 18, 18
 Panthera] Pantheram *epi.* II 1, 182
 Panthoides *c.* I 28, 10
 Panthus filius *c.* I 28, 10
 Pantolabus = Mallius Verna *s.* I 8, 11. = Maenius *epi.* I 15, 26
 Pantomimus *c.* III 6, 21.
epo. 14, 9. *epi.* I 18, 19. II 2, 124
 Panza *interpr. pro omasum s.* II 5, 40 *gl.*
 Papauer *a. p.* 375
 Paphos *c.* I 30, 1
Παρ' ιστορίαν *epo.* 5, 65
 Parabola *s.* II 3, 320. *a. p.* 14
Παράδοξον *a. p.* 317
 Paradoxa Stoicorum *epi.* I 1, 77
 Paralempsis (*acc. -in*) oratoria *c.* I 12, 1
 Paralysis *epi.* I 1, 31 *gl.*
 Parasitus *s.* I 9, 76. *epi.* II 1, 173
 Parcitas *s.* II 2, 70 *gl.*
 Parda *epi.* II 1, 195
Παρέχειν *s.* I 5, 46. II 8, 36
 Paregbasi (pareguasi) ostendit etc. *c.* III 4, 42. 43
 Parentalia *epo.* 2, 59
 Parentatur *epo.* 17, 48
 Parentela *epi.* I 20, 19
 Parenthesis, parentesis *s.* I 1, 33. *epi.* I 18, 28 *et epi.* I 7, 52 *gl.*
 Paris *c.* I 15, 3. 11. 28. III 3, 26. 20, 11. III 9, 16. *epi.* I 2, 9. 10
 Parius lapis *c.* I 19, 6
 Parma *s.* I 10, 61. 62
 Parmensis, Cassius *s.* I 10, 61. 62. *epi.* I 4, 3

- Parnassus, Parnasus c. I 2, 9.
12, 5. III 4, 61
Parochus *defin.* s. I 5, 46.
II 8, 36
Parra c. III 27, 1. *etym.* c. III
27, 1 *gl.*
Parrhasius Athenis pictor
optimus fuit c. III 8, 6
Parricidium c. III 12, 7. 8.
a. p. 179: Medae p.
Parthia c. I 2, 51, 12, 53, 19, 11.
29, 9. II 13, 17. III 6, 9. III
15, 6. *epi.* II 1, 112
Pasci c. *acc.* s. II 4, 43. mor-
tibus s. II 6, 55. 56. Pascens
s. II 8, 36
Passer, piscis s. II 8, 29
Passio = morbus *epi.* I 8, 1.
P. nes *epi.* I 2, 51 *gl.* Car-
diaca passio s. II 3, 30 *gl.*
Pastilli ex uipera s. I 2, 27 *gl.*
Pastinacae herbae s. II 8, 51
Pastor = qui conuiuium prae-
bebat s. II 8, 36. *epi.* I 19, 16
Patara ciuitas c. III 4, 64
Patella *defin.* c. II 16, 14
Pater] Dis c. s. 8
Pater Liber] *uide* Liber
Pater
Pathos s. II 5, 100 *gl.*
Patricius c. s. 70 (A) et c. I
1, 8 *gl.*
Patrimonium = res a. p. 329
Patrocli corpus c. I 15, 26
Patronomicon c. I 3, 27
Patronus causarum *epi.* I 5, 9
Pauescere aliquid c. II 1, 19
Pauimentum uermiculatum
s. II 4, 83
Pauli basilica *epi.* I 1, 54
Paululum] Post p. *epi.* I 6, 40
Paulus consul c. I 12, 35.
cansidicus c. III 1, 14. 19.
s. I 6, 41 42 (optimus orator)
Pauo c. I 28, 10. *epo.* 15, 21.
s. II 2, 26
Pauperies c. I 35, 23
Pausius pictor s. II 7, 95
Pax] Pacis templum s. I 9, 35
Paces noue dictum *epi.* I 3, 8
Peccatrix c. I 10, 18
Pecten *interpr.* s. II 4, 34 *gl.*
Pectinando s. II 3, 126 *gl.*
Pecuniae c. III 16, 18. *epi.*
I 1, 19. 6, 40
Pecuniarius s. I 3, 98. Pe-
cuniariae res s. II 3, 18. 19
Pecuniosus c. III 9, 38
Pecus c. I 2, 7
Pedalis s. I 3, 47
Pedanus *epi.* I 4, 2
Pedianus, T. Asconius P.
s. I 2, 41
Pediata s. I 8, 39
Pedit Publicola orator
s. I 10, 25
Pedium oppidum *epi.* I 4, 3
Pegasus c. I 27, 24. c. III
12, 8. III 11, 28 et c. I 27,
23 *gl.*
[Peierare s. II 3, 228]
Pelagus = mare c. I 1, 14.
III 2, 29. 27, 17 *alibi*
Peleus c. III 7, 17. a. p. 96
Pelignum oppidum c. III 19, 8
Pelion c. III 7, 17
Pellicula = praeputium s. I
9, 70 *gl.*
Πηλώ] Πεπηλωμένος s. II
8, 52
Pelopis auriga siue uicti-
marius c. I 1, 14
Pelopis pater c. I 28, 7
Peloris s. II 4, 32 et *gl.*
Penates *epo.* 2, 43. s. I 5, 38
(Di P.). Deos Penates c. III
4, 54. s. II 3, 281. Deorum
Penatium c. II 18, 26. In
Penatibus propriis *epo.* 16, 37

- Pendet a superioribus *a. p.* 385
Pene = paene *persaepe ut s. I 2, 64—66*
Penelopam *s. II 5, 80. Penelopeis c. III 10, 10*
Penes *interpr. a. p. 72*
Penis mulieris *epo. 12, 8. 'Virilis penis' epo. 8, 18*
Penitus *interpr. c. I 21, 4*
Penitus *epo. 12, 1*
Pensare aliquid cum aliqua re *epi. I 16, 25*
Pentameter *a. p. 75*
Pentheï pater *c. III 4, 64*
Pent(h)emimeres *expos. metr. p. 6. 8. c. II 18 in. et alibi.*
Pentimemere idest duobus dactilis et syllaba *a. p. 75*
Pentheus *c. II 19, 14. epi. I 16, 73*
Penus *epi. I 16, 72. Pen(u)i s. II 5, 81. Penu c. III 28, 7 gl.*
Peplus uel peplos *c. I 26, 9*
Per (=propter) aetatem *c. III 1, 30. 13, 5. Per inuidiam s. I 2, 3. Per auaritiam s. I 1, 72. Per insaniam a. p. 96. Per l(a)etitia c. III 12, 19. Per penuriam epi. I 15, 1. Per conspectum omnium incedere s. II 1, 64. Per diem = interdiu c. III 16, 4. c. s. 1. Per noctem c. s. 1. Per somnum uel quietem s. II 5, 100. 6, 12. 13*
Pera *s. II 3, 299. = mantica uel bistacia s. I 6, 106*
Perardere *c. III 4, 76*
Percussores Caesaris *c. I 2, 23*
Percutere = secare, uituperare *s. I 4, 109*
Perditus (homo) *s. I 8, 39*
Perdix *epo. 2, 53*
Peredomari *c. III 1, 7*
Perellius Cicuta *s. II 3, 74. Nerius Perellius s. II 3, 75*
Perfectrix *epo. 17, 1 gl.*
Perfectum] Elegere = elegerunt *c. II 5, 17. 18. cf. Coniugatio*
Perflare *c. I 22, 18*
Perfusiones frigidae *epi. II 5, 3*
Perfusus sono *epi. II 1, 204. Vappa fit ex p.a uinatia s. II 3, 144*
Pergamenus, Moschus *epi. I 5, 9. Pergamenorum rex c. I 1, 12*
Pergere ad balneum *s. I 3, 137. Athenas epi. II 2, 41*
Pergyrare *c. II 19, 17 Add.*
Periander *c. I 1, 34*
Perihodus *uide Περίοδος*
Perimere = interficere *c. III 29, 8. s. II 1, 53. 54. epi. I 4, 3. II 1, 112. a. p. 179*
Περίοδος *s. I 5, 1. In perihodo c. III 4, 1 gl.*
Peripatetici *epi. I 1, 17. II 2, 45*
Περὶ ῥηστικῶς *c. s. 46. item c. s. 64 gl. Perifrasticos s. II 2, 15 et c. III 6, 18 gl.*
Περὶ πόδιον *s. I 2, 28. Per. 29*
Peritus *c. I 34, 3*
Permanere *interpr. uocis perstare s. II 5, 39*
Perniti *epo. 17, 14*
Pernities, pernicies *c. II 13, 1. s. I 4, 129. 9, 65*
Pernitiosus *c. II 1, 3. 4. III 5, 4*
Pernix *defin. epo. 2, 42. etym. epo. 17, 14*
Perpendiculum *s. II 6, 9*
Perpetuitas *c. III 9, 18*
Perraro *s. I 1, 97*
Persae *c. I 27, 5. 38, 1. II 1, 31. 16, 6. III 1, 44. 4, 31. epi. I 13, 56*

- Persarum rex c. I 26, 5. II 2, 17. 12, 21. III 9, 1. 29, 27. 28. *epi.* I 12, 27. Persarum reges c. III 6, 9
 Persequi, aliquid non plene s. II 3, 82
 Persicus *epo.* 13, 8
 Persidae fluuius c. I 22, 8
 Persis] In Perside c. II 2, 17
 Persistere c. III 29, 50
 Persius Hybrida s. I 7, 1
 Persius (poeta) *vide ind. auct.*
 Persona = homo c. III 2, 53. *epi.* II 1, 148. = *πρόσωπον a. p.* 277
 Perspicatior *epi.* II 1, 50
 Perstringere fabulam s. II 5, 55. 56
 Perstuprari s. I 2, 35 *gl.*
 Persuasus ornatu c. III 3, 25
 Pertemptare a. p. 294
 Pertimescere s. I 1, 35
 Pertingit = euenit s. I 2, 40.
 Pertransit c. III 6, 39. Pertransiet c. II 16, 32
 Pertunsum dolium c. III 11, 23
 Peruerse c. III 4, 51 *gl.*
 Peruicax *etym. epo.* 17, 14. *interpr.* c. II 19, 9
 Peruigil c. III 7, 8 *gl.*
 Peruile uestimentum *epi.* I 17, 23
 Pestiferus. uentus s. I 5, 78
 Pestilitas a. p. 234
 Pestis manuum = chiragra *epi.* I 1, 31 *gl.*
 Petax s. II 6, 66
 Petillius Capitolinus s. I 4, 94
 Petorritum *defm.* s. I 6, 104. *epi.* II 1, 192
 Petrinum *interpr.* *epi.* I 5, 5
 Petronius *epo.* 5, 48
 Petrosa loca *epi.* I 17, 53
 Petulcus c. III 15, 12 *gl.*
 Πέζζα s. I 2, 29 *gl.*
 Ph. *cf.* F.
 Ph<a>eax] Pheaces *epi.* I 15, 24. Pheacum rex *epi.* I 2, 28. Pheacas *epi.* I 2, 28
 Phaeton c. III 11, 25
 (Phalaris) Falaris *epi.* I 2, 58
 (Phalerae) Falerae *epi.* I 14, 43 *gl.*
 Phaleucium metrum c. I 18 *in.*
 Metrum Falleucium c. I 11 *in.*
 Phannen Sappho puerum amauit c. III 9, 12
 Phantasm. *vide* Fantasm.
 Pharmacopola *interpr.* s. I 2, 1
 Phaselon *interpr.* c. III 2, 29
 Phasianus, fasianus s. I 2, 76. 113
 Pherecr.] Pheregratius *expos. metr. p.* 6. Ferecratius c. I 14 *in.* 21, 1. 23 *in.* III 13 *in.* III 13 *in.*
 Phidilen c. III 23, 1
 Philippeus s. II 1, 233
 Philippi (urbs) c. III 4, 26
 Philippi (nummi) *epi.* II 1, 233. 234
 Philippus (Macedo) c. III 16, 14. *epi.* II 1, 234
 Philippus iuris consultus *epi.* I 7, 52
 Philodemus phisicus Epicureus multa de eadem secta scripsit s. I 2, 121
 Philomela (*cf.* c. II 4, 16)]
 Philomelae c. III 12, 5
 Philosophia a. p. 310. 404 (*scripta est uersibus*). Philosophiae partes tres: moralis, rationalis, naturalis s. II 4, 7
 Phimus *interpr.* s. II 7, 17
 (Phlegma) Flegma capitis *epi.* I 1, 108 *gl.*
 Phocci *epo.* 16, 17
 Phocenses *epo.* 16, 25

- Phoebus *c.* III 15, 1. 2
 Pholoe (*gen. -es, acc. -en*) *c.* I 33, 1. II 5, 17. 18. III 15, 7
 Phraates, Phrahates *c.* II 2, 20. *epi.* I 12, 27
 Phrenesis *et* Phreneticus *vide* Fren.
 Phrygia, Phrigia *c.* II 12, 22. III 1, 41. 19, 18
 Phrygius, Phrigius, Frigius *c.* III 19, 18. III 9, 16. 15, 30. *epo.* 9, 6
 Phryne] Phrinem *epo.* 14, 16
 Phyllis] Phillis *c.* II 4, 13.
 Phillidem *c.* III 11, 1. Philli *c.* III 11, 21
 Phyllon] Phillon *c.* I 38, 2
 Physicus, phisicus *c.* I 3, 3. *s.* I 2, 121. *a. p.* 297. Pha philosophia *s.* II 4, 3. *epi.* I 13, 15. Physicae disciplina *c.* I 28, 4
 Picenum] P. prouincia *c.* III 4, 38
 Picenus *et* Picens *s.* II 3, 272
 Pigmentum *c.* III 12, 17 *gl.* *et c.* III 1, 44 *gl.* *s.* II 3, 155 *gl.*
 Pila (bibliopolae) *s.* I 4, 71
 Pila ludus *a. p.* 380. *cf.* *s.* I 5, 49 *gl.*
 Pilentum *epi.* II 1, 192
 Pilleus *epi.* I 13, 15
 Pilum *interpr.* *s.* II 1, 13 *gl.*
 Pincerna puer *c.* III 19, 9
 Pindaricus *sc. uersus c.* II 1 *in.* 3 *in.* III 29 *in.*
 Pindarus *c.* III 2, 1. 5. 10. 13. 19. 20. 21. 22. 27. 9, 1. [6.] *epi.* I 3, 10. 12. 13. *a. p.* 84
 Pinetum *c.* II 9, 7
 Pinna *c.* I 1, 15. II 2, 8. *a. p.* 1.
 Penna *a. p.* 2 *alibi*
 Piper *s.* I 6, 115. *epi.* I 14, 23
 Pipleae Musae . . . a Pipleo fonte . . . aut a monte Pipleo *c.* I 26, 9
 Pira = rokus *epo.* 3, 17
 Piratae *c.* III 16, 16. *epo.* 4, 17
 Piraticam exercere *epo.* 4, 1. 17. 9, 7
 Pirithous *c.* II 12, 6. III 4, 80. III 2, 13. 7, 27
 Piscatoria mensa *s.* II 4, 37
 Pisciculus *s.* II 4, 28
 Pisones *a. p.* 1 (Pater et filius uel ut alii dicunt fratres). 24. 25. 291. 292
 Pistoria, opera *s.* II 4, 47: De o. p. scripsit in libro Catius Miltiades
 Pistrinum *s.* I 4, 37. *a. p.* 179
 Pistris *a. p.* 4
 Pitholeo, Pitholeon *s.* I 10, 22. 23. Pitholeontem *et* Pitholeonte *s.* I 10, 30
 Pittacia *a. p.* 373
 Pittacus, Pitacus *c.* I 32, 5. II 13, 28
 Pituita *defin. epi.* I 1, 108 *et gl.* *plur.* *s.* I 10, 33
 Placare *interpr.* *c.* I 36, 2
 Placenta *s.* I 1, 25. II 4, 47. 7, 102. *a. p.* 374. 375
 Plaga *defin. c.* III 5, 32. *epo.* 2, 32. P. occidentalis . . . orientalis *s.* I 4, 30
 Plancus, Munatius *c.* I 7, 1
 Plantatus *interpr. pro* satius *c.* III 10, 6 *gl.*
 Planus *epi.* I 17, 59
 Plastēs *s.* I 3, 91
 Platea *epo.* 5, 58 *gl.* *epi.* I 10, 20 *gl.*
 Plato *s.* II 3, 11. *epi.* I 17, 23. *a. p.* 295
 Platonici *c.* I 34, 2
 Plaudere de aliqua re *c.* III 13, 1. 'Plaudite' *a. p.* 155

- Plastrum *interpr. pro*
 plostrum s. I 6, 42 *gl.*
 Plautus *epi.* II 1, 175 *et vide*
ind. auct.
 Plebeius] s. II 3, 187. 190.
 207. Plebei dicunt hocan-
 nium *epo.* 2, 47. tintinialas
 s. I 5, 14. mensuram *epo.*
 9, 36 *gl.* Plebeia *interpr. pro*
 togata s. I 2, 63 *gl.* Velut
 plebeius expers rationis *epi.*
 I 7, 72. Plebeiorum cada-
 uera s. I 8, 8
 Pleiades c. III 14, 21
 'Pleonasmos' s. I 2, 4
 Pleonasmus: sepulchra mor-
 tuorum *epo.* 17, 58 *I' b*
 Plerumque ... plerumque
 = modo ... modo *epi.* I
 19, 19
 Plicari *epi.* I 20, 8 *gl.*
 Plodere et plaudere a. p.
 154
 Plosor et plausor a. p. 154
 Plumacium *epo.* 8, 15
 Plumarium opus s. II 3, 118 *gl.*
 Plumbo resolutio rei puniri
 consueverant c. I 35, 20
 Plurimi = permulti s. I 1, 47.
 10, 34 *alibi*
 Plusquamperfectum] ut ...
 uoluisset c. II 17, 20. *cf. epi.*
 I 17, 59
 Pluto c. I 28, 9. II 14, 4. *epi.*
 II 2, 178
 Podagra s. I 9, 32. *epi.* I
 15, 8
 Podex pudenda pars corporis
epo. 8, 5
 Ποδόψελιον *epi.* I 17, 56
 Ποδόστροφα s. II 2, 60
 Poema singulariter *epi.* II
 1, 133. Poematibus s. I 2, 3
 Poenus c. I 12, 35. II 2, 9.
 13, 15. III 5, 13. 6, 34. III 4, 38
 Poeta singulariter *epi.* I 3, 36.
 = Vergilius s. I 1, 57. 2, 84.
 II 3, 9. a. p. 45 *et alibi.* =
 Horatius c. III 6, 13. *epi.*
 I 12, 7
 Poetica subst. c. I 1, 3. a. p.
 295
 Poetica ars *epi.* II 1, 93
 Poetizare *epi.* I 19, 9 *gl.* II
 2, 104 *gl.*
 Poetria *epi.* II 1, 103. 111
 Polemon s. II 3, 254. *epi.* II
 1, 149 (P. comicus)
 Polimitarium opus s. II
 3, 118 *gl.*
 Politia c. III 15, 12
 Pollen s. II 3, 155 *gl.*
 Pollicis strepitus a. p. 274
 Pollio c. II 1, 9. 13. 15. 21.
 s. I 10, 42. 43. II 1, 76. *epi.*
 I 20, 23. Asinius P. c. II 1 *in.*
epi. I 5, 9
 Pollux c. I 3, 2. 12, 25. III
 29, 64. III 2, 13. 5, 35. 8, 31.
epo. 17, 42. s. II 1, 26. a. p. 84.
 Polydorus, Polidorus s. II
 3, 60
 Polyhymnia c. I 1, 33
 Polymestor, Polimestor
 s. II 3, 60
 Polypus s. I 3, 40 *et gl. interpr.*
epo. 12, 5
 Pompa regalis c. III 29, 15.
 triumphus c. III 3, 8
 Pompeianum theatrum
 s. I 2, 94
 Pompeianus c. II 1, 28. s. I
 6, 24
 Pompeius (Magnus) c. II 1 *in.*
 1, 34. III 14, 19. III 14, 34.
epo. 4, 1. 16, 1.
 Pompei Magni auus uel
 auunculus Lucilius s. II
 1, 29. 75

- Pompeius, Sextus *epo.* 4, 17.
 Sextus Pompeius filius Gn.
 Pompei *epo.* 9, *in.* 7. *sim.*
c. I 14, 1 *et* 11
 Gn. Pompei Magni liber-
 tus *epo.* 4, 1
 Pompeius Varus *c.* II 7, 1
 Pompilius *vide* Numa
 Pomponius Numida *c.* I 36, 1
 Pomponius dramator. *a. p.*
 288
 Ponderosa eloquencia *epi.*
 II 1, 82 *gl.*
 Pondus] Trans pondera *inter-*
pr. epi. I 6, 51 *gl.*
 Ponitur *c. nomin. c. infin.*
c. s. 61. Ponere = mitigare
c. I 3, 16. Priamus in belli
 desperatione positus *s.* II
 3, 60
 Pons Fabricius *uel* lapideus
s. II 3, 36
 Ponticus (Mithridates) *c.* I
 14, 11. Pontica *epo.* 5, 21
 Pontifices *a. p.* 471. P. um
 documenta *c.* I 12, 59
 Pontina palus *a. p.* 66
 Pontus *c.* III 7, 3. *epo.* 5, 21.
 16, 57
 Popina *s.* II 4, 60. Pae mere-
 tricium *interpr. pro* lustra
s. I 6, 68 *gl.*
 Popino *interpr. s.* II 7, 39. 113
 Poplitem suum extendere
s. II 7, 97
 Populosus *epi.* I 7, 45 *gl.*
 Populus] Antiqui aediles haec
 in Circo populis iactabant
s. II 3, 182
 Porca *interpr. pro* sus *epi.* I
 2, 26 *gl.*
 Porcius Cato (Vticensis) *c.* II
 1, 24
 Porphyryon *uita p.* 3. *cf.*
a. p. 120
 Πορφυριον = murex *s.* II
 4, 32 *gl.*
 Porrigo *s.* II 3, 126
 Porsennae adfinis *c.* I 20, 5. 6
 Porticus *epi.* I 6, 26. II 2, 45
 Portius publicanus *s.* II 8, 25
 Posinaclum *c.* I 8, 11
 Positiones poetarum (*uar.*
opiniones) *c.* I 2, 20
 Positiuus *t. t. gramm. opp.*
 'diminutivae' *s.* II 4, 60
 Possessor *epi.* II 2, 159
 Possessus prava cupiditate
s. I 1, 62
 Possibilis *c.* II 19, 9. *a. p.*
 40 *et s.* I 5, 87 *gl.*
 Possibilitas *interpr. uocis*
ops epi. I 9, 9 *gl.*
 Possibiliter *a. p.* 40
 Post *interpr. c.* III 13, 21
 Postcantatio *epo.* 1 *prol.*
 Posteaquam *c.* I 12, 45. 14, 1.
s. I 3, 104. *epi.* II 2, 209
 Posticium *epi.* I 5, 31 *gl.*
 Postumus *c.* II 14, 1
 Potens] Potentum *c.* III 12, 53.
epo. 2, 8
 Potenter, notandum *a. p.* 40
 Potestatem adamatae puel-
 lae facere *epi.* I 18, 75
 Potiores = potentes *epi.* I
 17, 1
 Potulentus *epi.* I 18, 38 *gl.*
 91 *gl.*
 Prae (= propter) frigore *epi.*
 I 18, 105. - iracundia *s.* I
 9, 11. - nimia severitate *epi.*
 I 18, 5. - amaritudine dica-
 citatis *epi.* I 18, 82
 Praecanere *epo.* 1 *in.*
 Praecanus *interpr. epi.* I 20, 24
 Praecellere *epi.* II 1, 61
 Praeceptum *interpr. c.* I 7, 13
 Praecipere *c. inf. s.* I 4, 126
 Praecipitium pontis *s.* II
 3, 33

- Praecisi uersus *epo.* 1 *prol.*
 Praecisores dentes *a. p.* 471
 Praeco *uita p. 1. epo.* 4, 11.
 s. I 6, 41. 42. *defin. s. I* 6, 86
 Praecordia *a. p.* 465
 Praedicare = dicere *s. II* 7, 4
 Praedicatio *s. II* 3, 4 *gl.*
 Praediues *c. I* 34, 13 *gl. c. II*
 18, 12 *gl.*
 Praefectura *s. I* 6, 97 *gl.*
 Praefectus urbi Maecenas
 c. III 29, 25
 Praefica *defin. a. p.* 431
 Praegustare *s. II* 6, 108
 Praelium *c. III* 4, 76. *s. II*
 3, 310
 Praeneste *epi. I* 4, 2
 Praenestinus *s. I* 7, 1
 Praepetes aues *interpr. c. III*
 27, 11
 Praepositio mutata *a. p.* 151
 Praepropere *c. II* 5, 9
 Praeputium *s. I* 5, 100
 Praescriptiones *s. II* 3, 73
 Praesens *defin. s. II* 2, 41
 Praestigiator *etym. c. I* 10, 8.
 Prum ars c. I 10, 8
 Praestigiatura *c. I* 10, 9
 Praestringere aciem oculo-
 rum *c. I* 10, 8
 Praesumendi licentia *c. III*
 24, 25 (*cf. Sulpic. Seuer.*)
 Praesumptor *a. p.* 122
 Praesumptuose *c. III* 27, 25
 Praesumptuosus *c. III* 4, 56 *gl.*
 Praeter = sine *c. I* 3, 18.
 22, 6. 7. 23, 2. *III* 29, 24.
 epo. 2, 2. 14, 11. Praeter
 uetustatem = non uetustus
 a. p. 59. Ab omnibus factum
 est praeter ab Hypermestra
 c. III 11, 23
 Praetereundo aliquid com-
 memorare *c. I* 12, 35
 Praetergressus docere *s. II*
 3, 82
 Praetermissio *epo.* 17, 37 *gl.*
 Praetexta uestim. *s. I* 2, 16.
 17. 29. *t. t. litt. interpr. a. p.*
 288. Pr. de euerione Co-
 rinthi *epi. II* 1, 193
 Praetextata comoedia *a. p.*
 288
 Praetor *s. II* 1, 79. 2, 47. 50.
 6, 85. 7, 53. *epi. I* 1, 103.
 interpr. s. I 5, 34. Insanis
 interdicto prius bonorum pos-
 sessio tollebatur et propin-
 quis tuenda tradebatur *s. II*
 3, 217
 Praetorium (= domus maior)
 epi. I 1, 86
 Praeuertor *interpr. s. I* 3, 38
 Pragmatia belli Gallici *s. II*
 5, 41
 Pragmatica *epi. I* 19, 1
 Prakhates, Phraates *c. II*
 2, 17
 Prandiaris sacculus *epi. I*
 4, 11
 Prelum *interpr. c. I* 20, 9
 Πρέπον, τό *a. p.* 157
 Presse tonsus, caluus *epi. I*
 7, 50
 Pressus] Pressa mella *defin.*
 epo. 2, 15
 Pretiositas *s. II* 3, 21 *gl.*
 Pretium facit aliquid = pre-
 tio dignum fit *epi. II* 1, 74
 Priami auus *epo.* 13, 13
 Priami filia Hiona *s. II* 3, 60
 Priami filius *c. II* 9, 15. 16.
 III 3, 26. *III* 9, 15
 Priamus *c. I* 10, 14. *III* 3, 24.
 III 6, 15. *epo.* 17, 11. 12. 13
 Priapus *s. I* 8, 1. 8
 Primatus in bibendo *c. II*
 7, 25
 Primitiae] Pras offerre *c. II*
 16, 14. *s. II* 5, 14

- Primitium pro diriuatino
*c. I 22, 2. Pr. eius, a quo
 deriuatur epi. II 1, 228*
 Primordia *expos. metr. p. 4*
 Primum uerum = uer *epi. I*
7, 13 gl.
 Princeps senatus *s. II 1, 67*
 Principale pro possessio
 (Teucro pro Teucro) *c. III*
6, 12
 Principia = principium *epi.*
I 15, 25
 Prior = primus *ut uid. c. s. 38.*
 Priores = ueteres *c. III 9, 22*
 Priscianus *epi. II 1, 228*
 Priscus, orator *c. I 12, 35.*
s. II 7, 13
Πρίσκα s. II 4, 81
 Pritus (= Proetus) *c. I 27,*
23 gl.
 Priuatus *s. II 5, 11*
 Priuilegium *s. II 5, 11*
 Priuus *s. II 5, 11*
 Pro, *exclamatio dolentis c. III*
5, 7
 Pro = propter *uita p. 1. c. I*
9, 6, 25, 15, 28, 7. II 6, 10,
13, 37, 14, 5, 20, 17, 1, 25.
III 1, 20, 5, 4, 41, 7, 9, 24.
11, 19, 47, 12, 2, 3, 14, 22.
19, 22, 20, 2, 24, 4, 5, 29, 29.
30, 9. III 1, 12, 20, 2, 27.
11, 9, 13, 25, 14, 28. epo.
1, 24, 9, 11, 13, 14, 14, 16.
a. p. 122
 Proauus Nernae *s. I 5, 28*
 Probatores carminum *a. p.*
345
 Probatus] *Ad lineam pro-*
batissimus s. I 5, 32 gl.
 Probe *s. I 2, 134*
 Problema sibi proponunt
 (pueriludentes) *s. II 3, 248 c§*
 Proceleumaticus *s. I 6, 39 gl.*
 Processus] *In processu ui-*
lescit a. p. 139
 Proconsul *s. II 5, 55, 56*
 Procrastinator *interpr. pro*
dilator a. p. 172 gl.
 Proculeius *c. II 2, 5*
 Procurator *epi. I 12, 1. P.*
funerum epi. I 7, 6 gl.
 Prodesse] Prodesto *epi. I*
17, 11
 Productio, figura *s. II 3, 68*
 Proelium, *uide Paelium*
Προέλιον s. II 5, 43 gl.
 Proeti uxor *c. III 7, 13. cf.*
Pritus
 Profanare omnia *c. III 24, 1*
 Profanus *defm. c. III 1, 1*
 Professio (*Germ. Berufsart*)
s. I 1, 15 et 19 gl.
 Profestus *c. III 15, 25. c. II*
2, 116
 Profugus *falso interpr. c. I*
35, 9
 Profusio *s. I 2, 58*
 Profusus = prodigus *c. III*
6, 32. s. I 1, 101
 Prognae et Terei filius Itis
c. III 12, 6. Itis filius Pro-
gnae c. III 12, 5
 Progne, Prognen *c. III 12, 5, 6*
 Prolixa (= longa) uita *c. III*
5, 37
 Promereri *s. I 9, 54, 55. a. p.*
267, 268. Promeruerunt epi.
II 1, 9. Promeritus c. III 9, 1
 Prometheus *c. I 3, 27, 16, 13.*
 = Tityos *c. II 14, 8*
 Promissu alicuius *c. I 15, 11*
 Promptuarium, *promptua-*
rium c. II 14, 27 et III 28, 7 gl.
 Promunturium *c. I 34, 10.*
 Promunctorium *epo. 16, 29.*
 Promunctorium *c. I 15, 7*
 Promus *etym. s. II 2, 16*
 Pronuntiare *s. I 4, 74, 9, 25.*
 grauiter *pr. c. III 25, 3. cum*
 gestu corporis *s. I 9, 24*

- Pronuntiatiuum futuri temporis = *quod nos dicimus* futurum exactum *epo.* I, 32
- Pronus *epi.* I 4, 15. 16. Pr. rixae c. III 14, 25
- Pro<o>emium a. p. 138. 146 *Προφορεμῖς* sermo s. I 4, 138
- Propinare *interpr.* pro miscere c. III 19, 12 *gl.*
- Propositio *epi.* II 2, 170
- Proprietas *epi.* II 2, 162
- Propter aliquam rem c. III 24, 11. 58. 27, 19. 28, 12. 16. III 2, 18. 12, 5. 14, 5. *epo.* I, 11. 12. 16, 5. 17. 17, 21. c. s. 40. Pr. aliquem deum aut hominem c. III 4, 18. 19, 11. Pr. unum diem s. I 9, 57 *gl.*
- Propugnacula *defin.* *epo.* I, 2
- Prorsus = protinus *epi.* II 1, 224
- Pros antidiastolen s. I 6, 113
- Prosa oratio s. I 4, 56
- Prosapia c. II 20, 6 *gl.*
- Proscriptus est, idest hereditate priuatus *epi.* II 2, 41
- Proserpina c. II 13, 21. III 4, 80. 22, 3. 28, 12. III 2, 13. 7, 27. c. s. 8. cf. c. I 28, 20
- Prosodium s. II 1, 1
- Prosopopeia c. I 28, 1
- Prosperitas arridet alicui *epo.* 10, 10
- Prosphonetice c. I 12 *tit. gl.*
- Prostatum *epi.* I 20, 1
- Prostibulum *defin.* s. I 2, 80—82 et s. I 2, 34 *gl.*
- Prostitutio c. II 8, 17
- Proterua = proterua a. p. 222
- Proteus *myth.* c. I 2, 7. *epi.* I 1, 90
- Proteus *trop.* s. II 3, 71 (Protea)
- Προτρεπάρεσις* *epi.* I 18, 58
- Protinus *inusitatum* c. III 3, 30 *gl.*; pro eo ponitur proterus *epi.* II 1, 224
- Protrahere aliquem ad confessionem a. p. 435
- Prouerbiale est s. I 1, 88
- Prouerbialiter s. I 4, 120
- Prouerbium s. I 6, 22. 9, 74. II 3, 53. *epi.* I 1, 90. 17, 36. 18, 15. II 1, 219. a. p. 19. 385
- Prouincia c. III 30, 10. III 5, 1. s. II 5, 55. 56
- Prouisio futurorum a. p. 217. 218
- Prudens *interpr.* *epo.* 17, 47
- Prudentia *etym.* *epi.* II 2, 155
- Psychrolusia *epi.* I 15, 3
- Ptolom<a>ei soror c. I 37, 1
- Publicola s. I 10, 85. Pedius P. s. I 10, 25
- Publicola, Valerius s. I 6, 12
- Publicus] Publici muliones s. I 5, 46
- Pudet et paenitet *differ.* *epo.* 11, 7. 8
- Puer *interpr.* = filius *epi.* II 1, 142. a. p. 185 (more Graecorum)
- Pugil c. III 3, 4
- Pugilatus, pugillatus c. III 2, 13. s. II 1, 25 *gl.*
- Pugilis *nom. masc.* c. I 12, 25
- Pugillus c. I 28, 25 *gl.*
- Pul, Tentisce *epi.* I 13, 10 *gl.*
- Pulcher *nom. pr.* c. s. 8 *bis*
- Pulchre dictum *epi.* II 2, 119
- Pullulare c. III 4, 59
- Pullus *interpr.* *epo.* 16, 46
- Pullus ceruinus *interpr.* pro inuleus c. I 23, 1 *gl.* P. ranae *interpr.* s. II 3, 314
- Pulmentarium s. II 2, 20. 6, 104. 7, 38. a. p. 422
- Pulmentum s. II 8, 92

- Pulpitum s. II 6, 104. *epi.*
 II 1, 206
 Pulsare = secare s. I 3, 31.
 II 2, 47
 Pulsatio ueretri s. II 7, 49 *gl.*
 Pulsu pedis a. p. 274
 Puluinar *defin.* c. I 37, 3
 Puluinum et puluillus *epo.*
 8, 16
 Punctum = suffragium a. p.
 343
 Pungo, antea punxi, nunc
 pupugi a. p. 60
 Puniceus *interpr.* c. III 10, 4
 Punicus *epo.* 16, 5
 Pupa s. I 5, 65. 66
 Pupilla oculi *epo.* 5, 40 *gl.*
 Pupius *epi.* I 1, 67
 Pupula *inusitatum* *epo.* 5, 40 *gl.*
 Purgo, purgor a. p. 302. 304
 Purpura *epi.* I 10, 26
 Purpureus *defin.* c. I 35, 12.
 = pulcher c. III 3, 12
 Pusillitas mea c. III 16, 28 *gl.*
 Pusio s. II 3, 308
 Putator arborum *epo.* 2, 13
 Puteal *interpr.* s. II 6, 35
 Puteolana ciuitas *epo.* 5, 44
 Puteus s. I 8, 10
 Putidus s. II 8, 1
 Putrescere s. II 8, 7
 Pyga s. I 2, 92. 93
 Pylus c. I 15, 21
 (Pyra) Pira *epo.* 3, 17
 Pyramis *etym.* c. III 30, 1.
epo. 9, 25: Leuati cineres
 eius (sc. Scipionis Africani)
 sunt de pyramide in Vati-
 cano constituta et humati
 in sepulchro eius in portu
 Carthaginem respiciente
 Pyrgus s. II 7, 17
 Pyrra meretrix c. I 5 *tit. et* 1
 Pyrra (*myth.*) c. I 2, 9
 Pyrria *epi.* I 13, 14
 Pyrricha *epi.* II 1, 190
 Pyrrichius *expos. metr.* p. 4.
 c. I 1 *in.* 11 *in.*
 Pyrrus puer (*uar.* Pyrrhus
 c. III 20, 1 et 11) c. III 20, 1. 6.
 11. 12
 Pyrrus rex c. I 12, 35. III 6, 34
 Pyrrus Thessalus c. II 4, 10
 Pythagoras c. I 28, 10. *epo.*
 15, 21. s. II 4, 3. 6, 63. *epi.*
 II 1, 52
 Pythagorica (Pitag.) secta
epi. I 12, 20
 Pythagoricus c. I 3, 17. 28, 1.
 a. p. 463.
 Pythia, *leg.* Pythias, Teren-
 tiana a. p. 238
 Python] a Pithone c. I 16, 4
 Pyxis s. II 6, 63
 Qua, *adu.* c. I 28, 9. III 5, 49.
 8, 25. s. I 2, 50
 Quadrans s. II 3, 156 *gl.*
 Quadrare *interpr.* *epi.* I 6, 35
 Quadratus, Fannius s. I 4, 21
 Quadratus *adi.* c. II 17, 19.
epo. 11 *in.*
 Qualiscumque = quilibet
epo. 17, 71. s. II 2, 20. *epi.*
 I 5, 2
 Quamquam *propemodum inu-*
sitatum c. III 9, 21 *gl.* *Legi-*
tur s. I 10, 32
 Quandocumque c. I 32, 15.
 a. p. 386
 Quandoque = aliquando, olim
epi. II 2, 197. *item schol.* I
 c. III 12, 28
 Quantum ad c. III 3, 14. 15.
 in quantum = quantopere
epi. I 6, 8
 Quasi = quia s. II 4, 15. 8, 38
 Quatenus et quatinus *defin.*
 c. III 24, 30. Quatenus c. *coni.*
 = ut finale *epi.* I 19, 1
 Quaternarius *epi.* I 18, 82.
 a. p. 380

- Que] Sicque *epi.* I 12, 7. Nihil-
que *epi.* II 1, 70
Querela = uox animalium
epo. 2, 26
Querquetum c. II 9, 7
Qui c. *coni.* c. I 18, 4. III 5, 37.
41. s. I 9, 76. *cf. Coniunct.*
Quia cum *ind. post uerba di-*
cendi, credendi, intellegendi:
s. II 4, 13 (credere). c. II 7, 3.
epi. I 18, 14. 109 (notare).
epi. I 16, 65 (notum est). s. II
2, 31 (nosse). s. I *prol.* (scire).
epi. II 1, 145 (ostendere). s. I
9, 22 (intellegere). *epo.* 17, 1.
s. I 4, 141. 142. II 3, 324.
epi. I 18, 1. 10 (dicere), *alibi.*
Mirari quia s. II 1, 54
Quicumque = quilibet c. I
2, 26. 31, 14. 33, 7. III 2, 15.
16. 25, 20. *epo.* 16, 11. s. I
10, 80. II 3, 71. *epi.* I 7, 96.
19, 12. a. p. 282
Quidquid c. II 2, 9
Quinquatri *epi.* II 2, 197
Quinqueniri s. II 5, 56
Quintilius, *gen.* Quintili c. I
24, 1. Qu. Varus c. I 18 *tit.*
Quintius *epi.* I 16, 1
Quintus Horatius Flaccus
uita p. 1
Quintus Varus *epi.* I 4, 3
Quirinus c. III 3, 16. Qi
templum *epo.* 16, 13
Quiritis, Quiritem c. II 7, 3.
epi. I 6, 7
Quis = aliquis *epi.* I 6, 39.
In sent. negat. epi. I 11, 11
Quisque = quilibet s. II 3, 117.
248 (cē). 5, 25. *epi.* I 9, 11.
16, 22. = quicumque s. I
2, 101. Vt quisque suo =
ut suo quisque *epi.* I 18, 1
Quo = ut eo c. III 16, 1. c. s. 20.
s. II 3, 239. *cf. addenda ad*
I p. 159. = uli c. I 27, 10 *gl.*
= unde s. I 4, 100 (cē). *cf.*
c. II 10, 15
Quod *caus. c. coni.* c. I 28, 18.
III 6, 45
Quod cum *coni. post uerba*
dicendi uel intellegendi per-
saepe, ut post dicere: c. I
2, 20. III 24, 9. s. I 1, 68.
3, 50. 51. 10, 1. *epi.* I 12, 1.
II 1, 50. a. p. 124; *post*
ostendere epi. II 1, 162; *post*
prae se ferre epi. I 17, 36;
post notare s. II 2, 70. 71.
epi. II 2, 91. *post nota histo-*
ria est c. III 12, 5
Quod cum *ind. post uerba*
dicendi et intellegendi c. III
24, 41. s. I 1, 68. II 7, 72
(dicere). s. I 2, 17. 18 (audire).
4, 53 (intellegere). 5, 3 (no-
tare). 6, 1. 2 (scire). 6, 5
(nosse)
Quoniam c. *coni. post dicere*
epi. I 17, 36
Quousque = dum *epi.* II 1, 45
Racemus *interpr. pro uua*
s. II 7, 109 *gl.*
R(a)eti c. III 4, 17. Gens
Galliarum c. III 4, 17 *gl.*
R(a)eti Vindelici c. III 1 *in.*
R(a)etiorum gens c. III
14, 18
Ramicosus s. I 1, 105
Rana, infernum et uenenosum
animal *epo.* 5, 19. idest
bufo *gl. ibid.*
Rancidus s. II 7, 21. *interpr.*
s. II 2, 89
Rapulum et rapum s. II
2, 43 *et gl.*
'Rare', cum in usu habeamus
'raro' s. II 2, 38
Rasorius (cultellus) *epi.* I
7, 51 *gl.*

- Rastri dicti a raritate den-
 tium *epo.* 5, 30
 Rasura serrarum *s. II* 4, 81
 Rationabilis] Sine sensu *ri*
c. III 10, 17
 Rationalis (pars philoso-
 phiae) *s. II* 4, 7
 Raucus *interpr. s. I* 4, 65. 66
 Raucus *defin. c. III* 27, 3
 Reaedificatum (unum) *s. II*
 2, 58 *gl.*
 Rebellis *s. II* 1, 35—39
 Reboare = mugire *c. III* 29,
 57 *gl.*
 Recantare *interpr. pro* reci-
 nere *c. III* 27, 1 *gl.*
 Recoctus scriba *defin. s. II*
 5, 55. 56
 Recognoscere *epi.* 13, 18—20
 Reconciliatio *epi.* 1 3, 30
 Rectitudo *s. I* 1, 107 *gl.*
 Recumbere *defin. c. I* 27, 8
 Recutitus = circumcisis *s. I*
 9, 70 *gl.*
 Redditio stupri *s. I* 2, 133 *gl.*
 Redimere aliquem beneficiis
a. p. 425
 Reditus] Reditibus *epi. II*
 2, 200
 Redundari (*uar.* redundare)
c. I 2, 18
 Refouere *interpr. pro* mul-
 cere *c. III* 11, 24 *gl.*
 Refrigerata uallis *c. I* 17, 17
 Regiam ad Vestae habuit
 Numa Pompilius *c. I* 2, 15
 Regionantes uiciniores *s. I*
 6, 113
 Regula *interpr. pro* formula
s. II 3, 45 *gl.*
 Regulus *c. I* 12, 35. *III* 5, 13.
 18. 41
 Reiectio *s. II* 1, 47
 Religio = pietas (*Germ.* Re-
 ligiosität) *c. III* 14, 33 *gl.*
 Remandare, remendare =
 scribere *epi. I* 3, 30 *gl. et*
 15, 25 *gl.*
 [Remus et Romulus *s. I* 2, 126]
 Repandulus *s. II* 4, 34
 Repausare *epi. I* 7, 57 *gl.*
 Reperire = inuenire *s. I* *prol.*
 Repertor *c. III* 11, 5
 Repetitio *t. t. epi. I* 1, 53.
 R. nominis *c. III* 3, 18. *Item*
legendum esse censeo epo.
 11, 2
 Replicatio *expos. metr. p.* 4
 Reponere *interpr. a. p.* 120
 Repositio *c. III* 14, 19
 Repostorium *s. I* 1, 53 *gl.*
 Repotia *s. II* 2, 60
 Reprehensibilis *c. III* 3, 70
 Repulsio *c. III* 2, 17 *gl.*
 Res *interpr. =* census et pa-
 trimonium *a. p.* 248
 Rescribere *t. t. defin. s. II*
 3, 74: = reddere per scri-
 pturam
 Resignare *defin. epi. I* 7, 34
 Resipere *s. II* 4, 18
 Respondere *s. I* 9, 36
 Respondit = respondet *s. I*
 1, 1. *II* 1, 79. *epi. I* 1, 68.
 90. 2, 69. 11, 7. 18, 61. *a. p.*
 19. 270. 271
 Responsare *interpr. epi. I*
 1, 68
 Responsiones personarum
a. p. 81
 Restitutor Stoicae sectae
s. I 3, 126
 Rete *epo.* 2, 32. Gladiator re-
 tium (Threx) *epi. I* 18, 36 *gl.*
 Retexere *s. I* 3, 112
 Reticulum *epo.* 9, 16. *defin.*
s. I 1, 47
 Rex *nom. pr.* (Rupilius) *s. I* 7, 1
 Rex = patronus *epi. I* 5, 6
 Ῥαφανοί *s. II* 8, 8 *gl.*
 Ῥάπυς *s. II* 8, 8 *gl.*

- Rhenum *a. p.* 18
 Rhenus *s. I* 10, 36, 37
 Rhetor *epi. I* 5, 9
 Rhetorica Ciceronis *c. III* 11, 2
 Rhodius *c. I* 29, 13, 14. *III*
 3, 12 (sermo). *s. I* 10, 22, 23
 (Pitholeon)
 Rhodope *c. III* 25, 9
 Rhoetus *c. II* 19, 23
 Rhombus *epo.* 2, 50, 17, 7
 Rhythmica (rithmica) ars
a. p. 274. Rithmicum metrum
c. III 12 *in.*
Ρυθμός epo. 17, 7
 (Rhythmus) Rithmus *c. III*
 2, 10, 11, 6, 31. Numerus
 Graece rithmus dicitur *c. III*
 12 *in.*
 Rictus et rictum *s. I* 10, 7
 Rien, rienis *s. II* 3, 163
 Rimosus *interpr. s. II* 6, 46
 Ringi proprie canum est *epi.*
II 2, 128
 Riualis *etym. a. p.* 444
 Rodinum oppidum *c. III* 8, 20
 Roma *uita p. 2. c. I* 2, 1, 12, 35.
II 18, 29. *III* 3, 37, 49, 50.
 5, 12, 13, 6, 5, 20, 1, 10. *III*
 6, 17, 23. *c. s.* 7, 8, 11, 37.
 41, 49, 54, 67, 68. *s. I* 3, 91.
 130. *II* 6, 23, 31, 35, 7, 14.
 110. *epi. I* 11, 4, 11. *II* 2, 65.
 84, 197
 Romanus *c. I* 2, 29, 35, 45.
 12, 35, 37, 21. *II* 1, 27, 29.
 34, 6, 2, 7, 3, 12, 1, 2, 15, 17.
 20, 18. *III* 1, 2, 3, 3, 49, 52.
 58, 5, 4, 9, 10, 16, 26, 38, 39.
 6, 1, 9, 11, 13, 33, 34, 8, 19.
 22, 14, 19, 20, 1, 24, 56. *III*
 4, 45, 50, 61, 65, 5, 2, 8, 17.
epo. 5, 100, 7, 9, 9, 25, 16, 8.
c. s. 5, 50, 51, 57, 65, 69. *s. I*
 3, 27. *II* 1, 35, 2, 49, 7, 53.
epi. I 1, 103, 6, 26, 40, 19, 12.
II 1, 103, 156 *sqq.* 192, 2, 15.
 98, 197. *a. p.* 53
 R. centuriones *c. III* 2, 34.
 R. ciuis *c. III* 24, 55. R. ciui-
 tas (= ius ciuitatis) *epi. I*
 6, 62. R. coloni *s. II* 1, 34.
 R. diui et fortes duces *c. I*
 12, 1. R. duces et nobiles
c. I 12, 35. R. dux *c. III*
 5, 40. R. duces *c. III* 6, 8.
 R. eques *c. II* 2, 1, 5, 6, 1.
III 16, 20. *s. I* 6, 41, 10, 77.
II 8, 1. *epi. I* 1, 58, 12, 22.
 17, 1. R. exercitus *c. III*
 5, 23. R. gens *c. III* 4, 53.
 5, 2. R. genus *c. s.* 37. *s. I*
 2, 126. R. homo *epi. I* 1, 55.
 R. imperator *c. III* 5, 13. R.
 imperium *c. I* 12, 53, 37, 1.
III 15, 16. *c. s.* 25, 47, 48.
 R. institutio *c. III* 4, 25. R.
 iuuentus *c. III* 7, 25. R. lex
epi. II 1, 18. R. magistratus
c. s. 54. R. matrona *c. III*
 5, 41. R. miles *c. III* 2, 9, 12.
 20, 6. *epo.* 9, 13. R. poetae
epi. II 1, 166. R. populus
c. III 1, 11. *III* 14, 1. *epo.*
 16, 5. *epi. II* 1, 18, 156 *sqq.*
 R. posteritas *c. III* 3, 13.
 R. reges *c. III* 7, 15. R.
 secures *c. s.* 54. R. signa
epi. I 12, 27, 18, 56. R. stu-
 dia *uita p. 1.* Romana lin-
 gua = uulgaris *s. II* 3, 26 *gl.*
 Romuleus *c. III* 5, 1
 Romulus *c. I* 2, 35, 12, 35.
III 3, 16, 31. *III* 8, 22. *epo.*
 7, 17, 16, 13, 14. *s. I* 2, 126.
 R. i genus *c. III* 3, 31. mater
c. I 2, 17, 20. *III* 9, 7. *c. s.* 37.
 uita *c. II* 15, 9, 10. sepul-
 chrum *epo.* 16, 14
 Roscius *epo.* 4, 15. *epi. II*
 1, 80, 82
 Roseus *interpr. c. I* 13, 2

- Rostra c. I 2, 16. *epo.* 16, 13.
 14. s. I 6, 120. II 3, 18. 19.
 [6, 35.] *epi.* I 20, 1
 Rota, quam currendo pueri
 uirga regunt a. p. 380. R.
 figuli a. p. 22
 Rotari = torqueri *epi.* II
 2, 124
 Rotundare *interpr. epi.* 16, 34
 Rubedo c. I 5, 1 *gl.*
 Ruber, non purpureus *epo.*
 9, 28
 Rubetae] Grandes ranae ru-
 betae dicuntur et magis ue-
 nenosae sunt *epo.* 5, 19
 Rubeus *interpr. pro* flavus
 c. III 4, 4
 Ructare a. p. 457
 Rude et rudis *epi.* I 1, 2
 Rudi = clatri a. p. 473
 Rufi] Galli R. qui et Sequani
epo. 16, 6 *gl.*
 Rufus = Nasidienus s. II 8, 58
 Rugosus *interpr. epi.* I 18, 105
 Ruinosus *interpr. pro* caducus
 = ruens c. II 13, 11 *gl.*
 (Publius) Rupilius Rex s. I 7, 1
 Ruso fenerator et malus
 historiographus s. I 3, 86
 Rusticanus s. II 3, 144
 Rustice dicitur caprifolium
epo. 5, 17 *gl.*
 Rusticitas *epi.* II 1, 160
 Rusticus *interpr. s.* II 2, 3

 Sabbata s. I 9, 69
 Sabbatizare s. I 9, 69
 Sabei *epo.* 17, 28
 Sabellus c. I 1, 28 = Marsus.
 c. III 6, 38 = Sabinus aut
 Marsus. s. II 1, 37
 Sabinensis ager c. III 13, 1
 Sabinus *uita p. 2.* c. I 12, 35.
 17, 1. 14. 20, 1. 22, 1. II 13, 1.
 18, 12. III 6, 38. 19, 8. *epo.*
 17, 60. s. II 1, 35. *epi.* I
 10, 49. 11, 7. 8. 14, 3. 19.
 15, 9. 18, 105. II 1, 18
 Sacculus nummarius siue
 prandiaris *epi.* I 4, 11
 Sacer = periurus, obnoxius
 ei numini per quod quis
 iuravit s. II 3, 181. = de-
 testabilis *epo.* 17, 6. = exe-
 crabilis uel execrandus *κατά*
ἀντίφρασιν et hoc secundum
 duodecim tabulas s. II 3, 181
 Sacerdotes a. p. 400. S. Mar-
 tis *epi.* II 2, 104
 Sacra inferna *epo.* 5, 17
 Sacricola c. III 19, 15
 Sacrilegus *etym. s.* I 3, 117
 Sacrosanctus *epi.* I 1, 37
 Saeculares ludi et saeculare
 carmen c. s. in. 8. 21
 Saeculum] Saecula aurea
epo. 2, 2
 Saeuus *interpr. c.* I 37, 30
 Saga *interpr. et etym. c.* I
 27, 21 *gl.*
 Sagana senatoris cuiusdam
 uxor fuit *epo.* 5, 25
 Sagittarius, sagitarius a. p.
 350
 Sagma (*plur.* sagmata) =
 sella, clitella s. I 5, 47. *epi.*
 I 14, 43 et *epo.* 15, 21 *gl.*
 Sagmarii muli *epi.* II 2, 72 *gl.*
 Sagum rubrum imperatoris
epo. 9, 28
 Sal et sales *defin. s.* I 10, 3
 Salamina ciuitas c. I 15, 23
 Salaria uia *epi.* I 16, 60
 Salaria, *neutr. epi.* I 14, 40
 Salax *etym. s.* I 2, 45
 Salebrae *epi.* I 17, 53 (r)
 Salernum *etym. epi.* I 15, 1
 [Saliare carmen *epi.* II 1, 86]
 Saliare cenae c. I 37, 2
 Salii c. III 1, 25. *epi.* II 1, 86
 Salinator c. III 4, 38
 Salinum *defin. c.* II 16, 14

- Sallustius *c.* II 2, 2. *s.* I 2, 47. 48. 49. S. Crispus *c.* II 2, 1. *s.* I 1, 101. 2, 41
 Salomae *c.* II 1, 15
 Saloninus *c.* II 1, 15
 Salsamenta *s.* II 5, 44
 Salsare (grande) *s.* II 8, 86
 Salsicia fartata *s.* II 4, 60.
cf. ibidem gl.: Salsicia quae et Lucanica dicuntur
 Saltare in sacrificiis *a. p.* 232
 Saltatibus uicere *c.* I 4, 5. sacra celebrare *c.* I 36, 12
 Saltationes *c.* II 19, 25 *gl.*
 Saltator opinatissimus Lepos *s.* II 6, 72
 Saltatus *c.* III 13, 18
 Saltem *s.* I 3, 38. 76. *interpr.* *s.* I 6, 44
 Saltuatim *c.* III 11, 10
 Salus (dea) *c.* II 17, 31
 Salutare cum nomine officii *a. p.* 87
 Samardacus, samardicus *s.* I 6, 113. 114
 Samius *s.* II 4, 3
 Samnites *epi.* II 2, 98
 Samnium] Ciuitas Samnii *c.* II 6, 16. *s.* I 5, 51
 Sanctus *defin.* *s.* II 1, 81
 Sane *interpr.* *epi.* I 15, 5
 Sanguis frigidus *a. p.* 465
 Sanguisuga *a. p.* 476
 Sanguisugia *a. p.* 476 *gl.*
 Sanies *interpr.* *c.* III 11, 19 *gl.*
 Sannas facere *s.* I 6, 5
 Sapiens *interpr.* *uocis* prudens *epi.* II 2, 155
 Sapphicus *expos. metr. p.* 4. *recte scriptum c.* I 2 *in. in v p*
 Sappho, Saffo, Sapho *c.* I 1, 34. II 13, 25 (*hic recte scriptum in v p*). 29. 16, 38. III 9, 11. 12. *epo.* 5, 41. *Etiā gen.* Sappho sonat, *epi.* I 19, 28
 Sardi oppidum in Asia; apud Sardos *epi.* I 11, 2
 Sardinia *s.* I 2, 3
 Sardis (urbs) *epi.* I 11, 2
 Satagere = agere *epi.* I 7, 22 *gl.*
 Satura *uide* Satyra
 Saturare *s.* I *prol.*
 Satureia = Tarentina ciuitas *s.* I 6, 58
 Satureianus caballus *s.* I 6, 58. S. fundus *ibidem*
 Saturnaliorum tempore *s.* II 3, 5
 Saturnius, Saturnium metrum *epi.* II 1, 158
 Saturnus *c.* II 17, 19. S. rex *epi.* II 1, 158. Si tempora *epi.* II 1, 158. Si stella malefica *c.* II 17, 22
 Saturus *interpr. pro* plenus *s.* II 2, 43 *gl.*
 Satyra (saturam *c.* III 9, 9. satiram *s.* I 4, 21 *codd.*) *c.* III 9, 9. *serm. I in. (etym.)*. *s.* I 4, 1 (origo satyrae). 63. 78. 79. 10, 1. 14. 15. *s.* II 1, 2. 21. 3, 1. *a. p.* 221. 222. 223. 225. 236
 Satyrice *s.* II 8, 72. *epi.* I 1, 108. 4, 15. 16. *a. p.* 422
 Satyricus *s.* I 9, 2. II 1, 23. *a. p.* 222. 236. 282. Satyricus poeta *s.* I 4, 34. 38. Sa fabula *a. p.* 216. 236. Sum drama *a. p.* 216
 Satyrio parasitus *s.* I 9, 76
 Satyrographus *a. p.* 235
 Satyrus *c.* I 1, 31. Satyri *a. p.* 225. 234. 244 (Satiri)
 Sauium *epo.* 3, 21
 Saurex = sorex *s.* II 4, 15
 Saxa *nom. pr. c.* III 6, 9
 Scaber *a. p.* 291
 Scabies ludus puerorum est *a. p.* 417

- Scaena *a. p.* 215. 260. Scena
a. p. 279
 Sc(a)enicus *s. I* 2, 3. [Scenici
 legionum *s. I* 8, 11.] Scae-
 nicum principium *c. II* 8, 1
 Scaena *s. II* 1, 53. 54. Lol-
 lius *Sc. epi. I* 17, 1
 Sc<a>euola *epi. II* 2, 87
 Scalpere *interpr. pro* scabere
s. I 10, 71 *gl.*
 Scalpra *interpr. s. II* 3, 106 *et gl.*
 Scamander *epo.* 13, 14
 Scapha *s. I* 3, 47
 Scapinus vulgo = calceus
s. II 8, 77 *gl.*
 Scaurus *epo.* 2, 50
 Scaurus *defin. s. I* 3, 48
 Scazo *c. III* 16, 12
 Seedion *s. I* 10, 92
 Scemata (= *σχηματα*) *c. I*
 14, 4 *uar.*
 Schola *epi. I* 2, 4 (Xenocratis).
s. I 10, 75 *gl.*
 Scientia (*codd. meliores*) =
 conscientia *s. I* 9, 22; consc. *cf.*
 Scilicet] Qui *sc. cum coni.*
epi. I 6, 7
 Scindisse *c. III* 14, 22
 Scipio *c. II* 2, 5. *epo.* 9, 25.
s. II 5, 23. *Sc. Africanus*
c. III 8, 18. *epo.* 9, 23. 25.
s. II 1, 65. 66. 72
 Scipionis Africani prae-
 ceptor Panetius *c. I* 29,
 13. 14
 Scissio *c. I* 14, 6
 Scobs *defin. s. II* 4, 81 *gl.*
 Scola mimarum *s. I* 10, 90.
Sc. Xenocratis s. II 3, 254.
cf. Schola
 Scolastici *epo.* 8, 17. *s. I*
 6, 81
 Scopa *s. II* 4, 86. Scopa luti-
 lenta uel dolabra *s. II* 4, 83 *gl.*
 Scopas signorum sculptor
c. III 8, 6
 Scorpio *c. II* 17, 19
 Scorpis *c. II* 17, 19 *et gl.*
 Scortum *etym. c. II* 11, 21
 Scriba recoctus *interpr. s. II*
 5, 56
 Scribendus = describendus
a. p. 159
 Scrinium *defin. s. I* 1, 120 *et*
epi. II 1, 113
 Scriptitare *s. I* 6, 123
 Scriptor librarius, idest na-
 turalis *a. p.* 354
 Scrupulosus *s. II* 3, 70
 Scruta *epi. I* 18, 31. *defin.*
epi. I 7, 65 *et gl.*
 Sculptor signorum *c. III* 8, 6
 Scurra *defin. s. I* 8, 11
 Scurrilitas *s. I* 8, 11
 Scurtillus *s. II* 8, 52
 Scutella *interpr. pro* patina
s. I 3, 80 *gl.*
 Scutica: Graece dixit *s. I*
 3, 119. *interpr. ibid. et gl.*
 Scythes (Scithes) *c. I* 18, 8.
II 11, 1. *III* 15, 24
 Scythia (Scithia) *c. I* 22, 6.
 7. 17. 21. *II* 9, 20. 13, 8. *III*
 4, 35. 10, 1. Scythiae mons
 Caucasus *epo.* 1, 12
 Scythicus *c. II* 9, 2. Diana
Sc. a. c. I 7, 10
 Sebatum pauimentum *s. II*
 4, 83
 Secare *s. II* 4, 1. = caedere
epo. 4, 11
 Secrete *s. I* 4, 74
 Secta *uide* Stoicus
 Secundo = bis *epo.* 12, 21
 Secundus panis *interpr. epi.*
II 1, 123
 Secures *interpr. c. III* 2, 19.
 Securim *s. I* 7, 28
 Secus quam *a. p.* 104
 Secutor *epi. I* 18, 36 *gl.*
 Sedulus et sedulo *etym. epi.*
I 13, 5

- Semel *interpr. epi.* I 2, 69
 Semele] Semelen s. II 1, 1
 Semeles mater c. I 17, 22
 Semicanis s. I 7, 2 *gl.*
 Semidei c. III 3, 11 *et c. III*
 4, 47 *gl.*
 [Seminalis fluxus c. I 5, 2]
 Seminati dentes a. p. 187
 Semipedalis s. I 3, 45 *gl.*
 Semipes c. I 11 *in.*
 Semiromanus s. I 7, 2
 Semis a. p. 330
 Semouere *epi.* I 2, 54. Se-
 motus *interpr. uocis remotus*
epi. I 18, 9
 Sempronius praetor s. II 2, 50
 Senatores Varienses *epi.* I
 14, 3
 Senatui cena data *epi.* I 5, 6
 Senecta *interpr. senectus*
lemm. epo. 8, 4
 Senicium s. II 2, 20
 Sententialiter c. III 4, 29 *gl.*
 Sentibus completa loca *epi.*
 I 14, 19
 Sentire] Multi hoc sentiunt
 poetae c. I 2, 20
 Sepes] Virgulta quae circa
 s. sunt *epi.* I 16, 9
 Sepositi ab orbe Scithae c. I
 35, 9
 Septemtrio (Septentrio) c. II
 16, 3. 4. 20, 16. III 1, 27.
 24, 38
 Septennium s. II 6, 47 *gl.*
 Septentrionalis plaga c. III
 24, 38
 Septimius c. II 6, 1. 21. *epi.*
 I 9, 1
 Septimus *uel* Septimius
 (Titius) *epi.* I 3, 9
 Sepulchrum, sepulcrum c. II
 1, 29. III 30, 1. *epo.* 16, 13.
 14, 17, 47. 58. s. I 8, 13.
 S. Romuli *epo.* 16, 14. Se-
 pulchra diuitum custodiu-
 tur *epo.* 17, 47
 Sequani] Galli Ruffi qui et
 Sequani *epo.* 16, 6 *gl.*
 Sequor] Secuntur s. II 2, 60
 Seres c. I 29, 9
 Sericus] Serica gens c. I 29, 9.
 Sericum c. I 29, 9. Sericum
 plumacium *epo.* 8, 15.
 Sermo = satira s. II 2, 2
 Sermones ante epistulas col-
 locatos fuisse uidemus *epi.*
 II 2, 68 ('superius' = s. I
 9, 18)
 Sermonum libros inscripsit
 Hor. s. I *prol.* 'In sermonum
 primo' *epi.* I 5, 2
 Serpentes breues peiores sunt
epo. 5, 15. Serpentum *epo.*
 1, 20
 Sertorius *epo.* 16, 41
 Seruilius, Publius, Balatro
 s. II 3, 166. Seruilius Bala-
 tro s. I 2, 1. 2
 Seruius magister [urbis] s. I
 9, 76 (*cf. s. I* 2, 126)
 Serus *interpr. c. I* 15, 19
 Seruus] Seruos caedendi tri-
 bunis plebi et triumuiris ius
 erat *epo.* 4, 11
 Sese = se *propter rhythmum*
 s. I 9, 2. a. p. 416 *alibi*
 Sessor *interpr. pro eques s. I*
 6, 106 *gl.*
 Sessorium s. I 8, 14. Ad
 Sessorium *epo.* 5, 100
 Sestos] Seston *epi.* I 3, 4
 Seu *persaepe*; Seu ... seu c. III
 15, 3
 Seuerus, Cassius *epo.* 6 *in.*
 Seuocare, *uar. reuocare epi.*
 II 1 *in.*
 Sextarius s. II 2, 61
 Sexti seruus *epo.* 4, 17
 Sextus Pompeius c. I 14, 1.
epo. 4, 1. 9, *in.* 7

- Si *c. coniunct.*: Tunc . . . uoluptas admittitur, si cura pellatur *c. III* 11, 35. Si = num *s. I* 5, 65. 66. 9, 76. *II* 2, 11. *epi. I* 6, 40. *cf. Coniunct. et Indic.*
- Sibyllae, Sibillae libri *c. s.* 25
- Sibyllini, Sibill. libri *c. s.* 8
- Sic *c. I* 28, 25 *gl.*
- Sicilia *c. III* 6, 34. *epo.* 9, 7. *s. I* 2, 90. *II* 6, 55. *epi. I* 12, 1. 22
- Siciliae mons *c. III* 4, 76. *epo.* 17, 33. promunturium *c. III* 4, 28. rex Hiero *c. III* 2, 13. tyranni *epi. I* 2, 58
- Siciliensis *epi. II* 1, 58
- Siculus] Sicula amphora = Lestrygonia *c. III* 16, 34. Siculum poetam *c. I* 16, 1. Siculorum ergastula *epo.* 9, 9. reges *c. III* 1, 20. tyrannus *c. III* 1, 17. 18
- Sicuti *s. I* 1, 88. 4, 9. 10. *II* 7, 1. *epi. I* 1, 95 *et alibi.*
- Sicut *s. II* 7, 82 *et alibi*
- Sidicinus ager *c. I* 31, 9. Sum Teanum *epi. I* 1, 86
- Sigambri *c. III* 2, 33
- Signare *interpr. a. p.* 159
- Signate dixit *s. I* 1, 2
- Siligneus (panis) *epi. II* 1, 123
- Siligo *s. I* 6, 115
- Silua *a. p.* 244
- Simia *s. I* 5, 65. 66
- Similitudo] Pers. dinem *epi. I* 7, 34
- Simius *interpr. s. I* 10, 18
- Simonides Ceus *uide ind. auct.*
- Simplex = modestus, 'uulgo' *s. I* 3, 52
- Simulacra *epi. II* 1, 192. S. facta de ligno neruis mouen-
- tur *s. II* 7, 82. S. deorum *s. II* 6, 104
- Sine *c. accus. a. p.* 63 *gl.*
- Singularis = simplex *c. I* 38, 5
- Sinister *defin. c. I* 2, 18
- Sinistorsum *interpr. epo.* 9, 20
- Sinuessa *epi. I* 5, 5
- Sinuessana ciuitas *epi. I* 5, 5
- Siquidem *a. p.* 272 = quoniam *c. III* 27, 38. *III* 5, 5. *a. p.* 63. 195. *alibi*; — = quando *s. II* 7, 5 *gl.*; *postpon. s. II* 1, 60 *gl. interpr. pro siue a. p.* 63 *gl.*
- Siren *s. II* 3, 14. Syren siue Syrena *defin. s. II* 3, 14 *gl.* (= piscis marinus etc.). 'Sirenium pro Sirenarum' *epi. I* 2, 23 *gl.*
- Sirius *s. I* 7, 23. *epi. I* 10, 16 *gl.*
- Sisenna *s. I* 7, 8
- Siser *interpr. s. II* 8, 9
- Sistrum] Meretrix quae stat in sistris *s. II* 7, 48
- Sisyphus, Sisiphus (*myth.*) *c. II* 14, 20. *epo.* 17, 68. *s. II* 3, 21
- Sisyphus, filius Antonii *s. I* 3, 47
- Siue = aut *c. III* 8, 7. *epo.* 9, 29. *s. II* 8, 15 *alibi*
- Σκαλίδιον *c. I* 1, 11
- Σκόμματα mittere *s. I* 7, 29
- Smaragdus *s. I* 2, 80
- [Soboles *s. I* 2, 126]
- Sobrietas *s. II* 3, 254
- Socrates *s. II* 2, 20. 4; 3
- Socraticus philosophus *c. I* 29, 1
- Sodes = socius *aut* = si audes *a. p.* 438 *gl.*
- Sol (deus) *c. I* 16, 17. *II* 19, 3.
- Sis boues *epi. I* 6, 63. Sis cultus *c. s.* 21. S. is numen *c. s.* 9

- Solidantur niues frigore
 Aquilonis c. III 10, 7
 Soliditas c. III 24, 4
 Solis filiae c. I 2, 33
 Sollemnis et solemnis etym.
 epi. I 1, 101 *gl.* *F'interpr.* *epi.*
 I 1, 101 *gl.* I'
 Sollemnitates s. II 3, 5 *gl.*
 Sollers *defin.* a. p. 407
 Soloecismus s. II 3, 299
 Soluendo non est s. I 5, 87
 Solutio *expos. metr.* saepius
 Solutus *defin.* c. I 4, 10. Vir
 s. s. I 8, 39
 Somniculosus *epi.* I 8, 2
 Somnus] Somnos c. I 1, 22
 Sonorior *epi.* II 1, 74 *gl.*
 Sonorum nomina VII *epo.* 9, 6
 Sophistes] Bion qui S. cogno-
 minatus est *epi.* II 2, 60
 Sophocles *epi.* II 1, 56. 61
 Soracte *interpr.* c. I 9, 1. 2
 Sorbarius] Esculus... uulgo
 appellatur sorbarius c. I 22,
 14 *gl.*
 Sorbiculata (sorbillata?)
 mala s. II 3, 272 *gl.*
 Sordidatus *epi.* I 20, 9
 Sorites *epi.* II 1, 45
 Sors *Germ.* Capital s. I 2, 14
 Sortiri c. I 7, 3
 Sosii *epi.* I 20, 1. 2
 Sotadicum metrum c. III
 12 *in.*
 Spado nobilissimus s. I 1, 105
 Spadosus s. I 1, 105
 Spartacus c. III 14, 19. *epo.*
 16, 5
 Spartaria c. II 2, 9
 Speciale pro appellatio c. I
 26, 2
 Specialiter c. I 27, 1. III
 4, 65. 26, 9. *epi.* I 15, 6 *alibi*
 'Species pro genere' *epo.*
 17, 71
 Speciosus c. III 20, 15
 Speculato cubiculo uti *uita*
 p. 1
 Speculis adornare cubiculum
 epi. I 19, 1
 Specus masc. et neutr. c. III
 25, 2
 Speleum c. II 19, 11. 12
 Σπεῖνδαμνον s. II 8, 10
 Σπηρα = σπηρα *interpr.* pro
 pila s. I 5, 49 *gl.*
 Splendida bilis *interpr.* s. II
 3, 141
 Spinetum *epi.* I 16, 9
 Spondaicum metrum a. p. 80
 Spondeus *expos. metr.* p. 4.
 a. p. 88. 89. 255. 260. 262
 Spontanea uoluntas s. I 4,
 21 *gl.*
 Spumae Iouis s. II 5, 41
 Squilla *interpr.* s. II 4, 58 *gl.*
 Staberius s. II 3, 84
 Stagnare *interpr.* pro incru-
 stare s. I 3, 56 *gl.*
 Stare in militia *epi.* I 7, 41
 Stataria comoedia a. p. 288
 Stationes sc. bibliopolarum
 s. I 4, 71
 Statius *uide ind. auct.*
 Statuarius a. p. 32
 Stemmata c. I 14, 14 (*var.*
 scemata)
 Stertinus philosophus Stoi-
 cus s. II 3, 33. *epi.* I 12, 20:
 qui CCXX libris Stoicen La-
 tine descripsit
 Stesichorus, Stesicorus, Ster-
 sichorus c. I 16, 1. III 9, 8.
 epo. 17, 42
 Sthenelus, Stenelus
 15, 26 (auriga Diomed
 III 9, 19)
 St(h)enoboea c. III 7, 13
 Stigmatus (*cp*) *epo.* 16, 7

- Stilus] Stili amaritudo s. I
7, 1. Stili (Pindarici) magni-
tudo *epi.* I 3, 10
Stipendium *interpr.* *epo.*
17, 36
Stipes c. s. 8
[Stipidosa oua s. II 4, 14]
Stoa s. II 3, 44
Stoicus c. I 3, 17. 29, 13. 14
(St. philosophus). c. I 34, 2.
epo. 8, 15. s. I 1, 2. 3, 124.
II 3, 21. 32. 33. 44 (*etym.*).
4, 1. 6, 76. *epi.* I 1, 14. 17.
19. 106. 108. 2, 34. 16, 56.
17, 13. II 2, 45. a. p. 181.
Storum secta c. III 2, 17
Stoica secta c. III 3, 1. s. II
2, 1. 3, 1
Stoicae sectae restitutor
et antistes Chrysippus s. I
3, 126. II 3, 44. *epi.* I 2, 4
Stoicen *epi.* I 12, 7. 20
Stola s. I 2, 62. 63
Stomachari s. II 7, 100
Stomachus] Cum sto pro-
nuntiandum = cum indigna-
tione a. p. 383. St. bubu-
linus *epi.* I 15, 34 *gl.*
Strabo *defin.* s. I 3, 44. 45
Stragulis coopertus *epo.* 12,
12 *gl.* cf. s. II 3, 118 *gl.*
Stramen *interpr.* pro stra-
mentum s. II 3, 117 *gl.*
Stramenta *defin.* s. II 3, 117
et *gl.*
Straneus a. p. 241 *gl.*
Strangulare *interpr.* pro gut-
tur frangere *epo.* 3, 2 *gl.*
Stratura equi *epi.* I 14, 43 *gl.*
Strenuitas *epi.* I 2, 70. 71
Strictior rotunditas ouorum
s. II 4, 14 *gl.*
Strigilis s. II 7, 110
Stringere s. II 6, 25. *epo.* 2, 57.
= glaciare *epi.* I 3, 3 et c. III
10, 7 *gl.*
- Struere (maria) c. III 1, 35
Strutio *epo.* 2, 53
Studere *abs.*, Germ. studieren,
epi. I 4, 3
Studium capillorum c. III
4, 62
Stupratus puer c. I 4, 19
Stuprum Deianirae *epo.* 17, 32.
Conciliator stupri *epi.* II
1, 172 cf. s. I 6, 30.
Suadere c. acc. c. *infin.* c. III
29, 43. 44
Sub temp. accusatio iungi-
tur, locale ablativo s. I 1, 10.
sed vide c. II 18, 18 *gl.* Sub
= ab, per c. III 4, 61. Sub
= iuxta s. II 1, 35. Sub =
cum: Sub hoc sensu c. III
5, 25. Sub uituperatione ali-
quid memorare c. I 17, 25.
Sub laude c. III 14, 5. Sub
fuga arrogantiae c. III 2, 45.
Sub promissione uini ali-
quem inuitare c. III 11, 1.
Sub tremore c. III 11, 11.
Sub penitudine *epo.* 11, 7. 8
Subare *interpr.* *epo.* 12, 11. 12:
supra uirum sese proicere
Subarmale s. I 2, 132
Subaudis s. I 8, 30. a. p.
227. 383. Subaudimus s. II
8, 16. Subaudi c. I 29, 17.
III 14, 23. 15, 7. 24, 1. 50.
s. I 4, 56. a. p. 191. Subau-
ditur c. III 7, 19. 8, 25. 19, 24.
III 1, 29. 6, 6. *epo.* 2, 39.
5, 45. Subaudiendum c. III
23, 17. 25, 18. s. I 4, 69.
II 8, 20. cons. s. I 4, 69. Nisi
forte subaudiamus extrinse-
cus etc. *epo.* 17, 74
Subcutaneus morbus c. II
2, 13
Subdolus a. p. 437
Subiectio s. I 4, 78. 79. 6, 19.
23. 40. 10, 3 *alibi*

- Subigitare s. I 2, 35
 Subiugare c. I 12, 54
 Sublimis *interpr.* c. I 15, 31
 Sublustris *interpr.* c. III 27, 31 *gl.*
 Subnotare *expos. metr.* p. 4
 Subportatio s. I 3, 54 *gl.*
 Subsannare s. I 6, 5. Sub-
 sannando dixit *epi.* I 17, 13
 Subsidiere s. II 4, 41
 Substantia = res s. II 5, 8.
epi. I 1, 103 *alibi*
 Substantiae harum rerum
t. t. philos. a. p. 101
 Substantiola *epi.* I 6, 7 *gl.*
 Subtacitus s. II 8, 78
 Subtilis *interpr.* s. II 8, 38
 Subtiliter *epi.* I 7, 34
 Subucula *defin. et etym. epi.*
 I 1, 95 *et gl.*
 Subura *etym.* a subustione
epo. 5, 58. *cf. lat. Volks-*
etymol. 21. Subura maior
 s. I 6, 113. Subura ciuitas
 uel platea *epo.* 5, 58 *gl.*
 Subustio *epo.* 5, 58
 Succinere *expos. metr.* p. 8
 Suetonius Tranquillus *uide*
ind. auct.
 Sudationes *epi.* I 15, 7
 Sufferre = tolerare, *Franco-*
gall. souffrir *epi.* II 2, 102
alibi
 Suffragia a. p. 343
 Sui] Sui magnitudine c. II
 15, 16. Breuitate sui c. I
 3, 24. Dulcedine sui c. III
 11, 21, 22. Celeritate sui
 c. III 18, 1. Pecunia sui s. I
 1, 64 (r). Simplicitate sui
 s. I 7, 27. Compositor sui
 a. p. 451 *gl.* Cautus sui a. p.
 469 *gl.* Se *omiss. in acc. c.*
inf. s. II 8, 92. a. p. 466
alibi
 Suina = sus *epi.* I 4, 15, 16
 Sulcius s. I 4, 65, 66
 Sulphura *epi.* I 15, 7
 Sulphureus *epi.* I 15, 5
 Sulpicia horrea c. III 12, 18
 Sulpicius iurisconsultus s. I
 3, 130
 Summissee agere *epi.* I 18, 14
 Superbus, Tarquinius c. I
 12, 35
 Superexcrescere *epi.* I 10,
 43 *gl.*
 Superfluitas a. p. 214 *gl.*
 Superfluus *interpr. uocis s. I*
 4, 12 *gl.*
 Superhabundat *epi.* I 6, 45
 Superiora, subst. c. III 23, 1
 Superius = *serm.* I 9, 18: *epi.*
 II 2, 68; = a. p. 97: *epi.* I
 3, 14
 Superlitis *interpr. pro ad-*
strictus c. III 8, 10 gl.
 Superstes = praesens *epo.* 1, 5
 Superuagari c. III 3, 30 *gl.*
 Superuivere alicui c. II 17, 9
 Supinari *interpr.* s. II 7, 38
Supinum] Facile intellectui
 c. I 32, 3
 Supplicatum c. I 2, 27
 Suppositicius, subpos. *epo.*
 17, 50. *Scrinis s. I 8, 48*
 Supputatio = summa c. I
 4, 15
 Supremo sole *interpr. epi.*
 I 5, 3
 Surculus s. II 3, 247
 Surditas *epi.* I 2, 53
 Surdus] Palatum habere
 multo uino surdum factum
 s. II 8, 38
 Sus] A sue subare *epo.* 12,
 11, 12. Porca *interpr. uocis*
 sus *epi.* I 2, 26 *gl.* Idest
 suinae *interpr. uocis sues*
epi. I 4, 15, 16
 Susceptor fabricae c. III 1, 35
 Suscitare s. II 8, 9

- Suspendio uitam finire (*item Sueton.*) *epo.* 6, 14
 Sybarim, Sibarim *c.* 18, *in. et* 1
 Sylla, Silla] Sillae collega *c.* II 1, 1. S. filia *s.* I 2, 64 —66. *cf.* Sulla. Syllae seruus *epo.* 4, 10
 Syllaba *s.* I 3, 66. II 3, 38. *a. p.* 75. Sam communem facere *s.* I 2, 70. 71. II 3, 43. Sam productam . . . breuem posuit *epi.* I 11, 8. Metri ratione breuem fecit <mediam> syllabam 'dederunt' *epi.* I 4, 7
 Syllanus] Sillanis temporibus *c.* III 3, 62
 Syllogismi (*sill.*) *epi.* II 1, 45
 Syllogistica conclusio *epi.* I 16, 65
 Symbola] Ex symbolis celebrant conuiuia *s.* II 2, 60
 Symboleutice *c.* I 9 *tit. gl.*
 Symphonia *s.* I 2, 1. 2. *defin. a. p.* 374
 Synaeresis] Sineresis *epi.* I 1, 108
 Synaphia *expos. metr. p.* 10
 Syncope, sincope *c.* I 36, 8
 Synecdochicos] Synecdochicos *epi.* I 18, 66. Sine dochicos *cp in appar. c.* I 11, 4
 Συνέκδοχος *epi.* I 2, 7 *gl.*
 Synnada, Scynnada *c.* III 1, 41
 Synnaticus *c.* III 1, 41
 Syracusanus, Sir. *epi.* I 2, 58
 Syria *c.* II 11, 16. III 4, 31. *s.* I 6, 38. Syriae rex *c.* III 6, 34
 Syrorum lingua *s.* I 2, 1. 2. II 4, 65. Syram mercem *c.* I 31, 12
 Tabellaria lex *epi.* II 2, 99. *a. p.* 343
 Taberna *interpr. a. p.* 229. *interpr. pro* caupona *epi.* I 11, 12 *gl.* T. ae medicorum *s.* I 7, 3 *gl.*
 Tabernaria comoedia *a. p.* 288
 Tabulae scaenae = pulpita *a. p.* 215. T. fiunt de acerna *s.* II 8, 10. T. duodecim *epi.* II 1, 18 *cf. s.* II 3, 181. *epi.* II 1, 23
 Tabulata, in quibus stabant numina *c.* I 37, 3
 Tabum *interpr. epo.* 5, 65
 Taenarum *c.* I 34, 10
 Talis ludere *s.* II 3, 172
 Tametsi *c. coni. c.* I 38, 6. 7
 Tanais spado *s.* I 1, 105
 Tanaisfluius] Tanain *c.* III 4, 36
 Tangere uirginem *s.* I 2, 28.
 Tactus (= apoplectus) *c.* II 20, 9 *gl.*
 Tantalus *c.* I 28, 7 *et r in appar. ibidem;* II 13, 37. *s.* I 1, 68
 Tantus] Nec tanti est ut *epi.* I 18, 18
 Tapinosis figura *epi.* I 15, 28 *gl.*
 Tarentinus *c.* I 28, 1. III 20, 1. Tus caballus *s.* I 6, 58. Tarentina ciuitas *c.* II 6, 12. *s.* I 6, 58
 Tarentum *c.* I 28, 29. II 6, 1. 10. 14. *epi.* I 16, 11
 Tarpa *s.* I 10, 38
 Tarpeium saxum *s.* I 6, 39
 Tarquinii Prisci Lucubonis uel Lucumonius seruus *s.* I 6, 9
 Tarquinius *s.* I 6, 12. 7, 6—8. Tarquinii *s.* I 7, 34
 Tarracina *s.* I 5, 24. 26
 Taurica (regio) *c.* I 7, 10
 Tauriformis *interpr. c.* III 14, 25

- Taurus] Secundo consulatu
 Tauri *epi.* I 5, 4
 Teanum Sidicinum *epi.* I
 1, 86
 Teia = Teos *epo.* 14, 10
 Telamon *c. II* 4, 5. Tis ciui-
 tas *c. I* 7, 21
 Telamonis filius (Teucer)
 c. I 15, 23. *III* 9, 17
 Telegonus *c. III* 29, 8. *epo.*
 1, 30
 Telemachus *epi.* I 7, 41
 Telephus *c. III* 19, 1. 25. *III*
 11, 21. 29. *epo.* 17, 8 rex
 Mysiorum uel Mysorum
 Tellus] ad Tellurem *epi.* I 7, 48
 Temere *interpr.* *a. p.* 159. 160
 Tempe *c. I* 7, 4. T. mons *c. I*
 21, 9
 Temperare *interpr.* *c. I* 12, 16
 Temperate scribere *a. p.* 231
 Temperaturam aëris inuenit
 Sisiphus *s. II* 3, 21
 Tempestiuus = pluuius *c. I*
 17, 4
 Tempestuosus *c. I* 28, 21
 Templum Apollinis in Pala-
 tio *c. s.* 65
 Tempnere aduersa *c. II* 10, 14
 Temporalis = breuis *c. II*
 3, 13
 'Tempore pro tempori' *s. I*
 5, 47
 Temptantum *c. III* 9, 42
 Temulentus *epi.* II 2, 163.
 a. p. 124
 Tenacissimus *s. I* 6, 124 *gl.*
 Tenacitas *s. II* 3, 171. 5, 105
 Tendere alicui = insidias
 parare *c. I* 1, 25
 Tenere milites *c. III* 20, 6
 Tentoria (militum) *c. II* 8, 54
 Tenuitas *c. I* 12, 44
 Tepores falso *interpr.* = uo-
 mitus *epi.* I 18, 93
 Ter pure *interpr.* *epi.* I 1, 37
 Terebellum *s. II* 4, 81 *gl.*
 Terentia *epo.* 3, 21. 14, 13. 14.
 s. I 2, 64—66
 Terentianum *c. I* 1, 9. *s. I*
 4, 38 *gl.*
 Terentinum *epi.* I 17, 8
 Terentius dram. *epi.* II 1, 18.
 s. I 4, 38 *gl. et uide ind. auct.*
 Terentius Varro consul *c. I*
 12, 35
 Terentum *c. s.* 8
 Teres plaga *defin.* *c. I* 1, 28.
 T. in se *s. II* 7, 86
 Teresias *s. II* 5, 1
 Tereus *c. III* 12, 5. 6
 Tergere *inusitat.* *s. II* 2, 24 *gl.*
 Teristria (uar. tonstria) *s. I*
 2, 99 *gl.*
 Termes *interpr.* *epo.* 16, 45
 Terminaliorum dies *epo.*
 2, 59
 Terra (*myth.*) *s. II* 2, 93
 Territorium *c. III* 29, 8 *gl.*
 Tersus *interpr.* *uocis unctus*
 a. p. 422. [Tersa elegantia
 s. I 4, 8]
 Tertio = ter *expos. metr.* *p.* 7
 Tesqua *interpr.* *epi.* I 14, 19
 Testo = testiculus *s. I* 2, 45 *gl.*
 Tetrachordus *s. I* 3, 8. *a. p.* 216
 Tetrameter *expos. metr.* *p.* 6.
 c. I 7 *in.* 28 *in.* *III* 12 *in.*
Τετραόδατοι *s. II* 3, 281
 Tetrapodia heroica *expos.*
 metr. *p.* 7. *epo.* 12 *in.*
 Tetrarchae *interpr.* *s. I* 3, 12
 Tetrastrophos *expos. metr.*
 p. 4. 6 *alibi*
 Teucer Telamonius *c. I* 7, 1.
 21. *interpr.* *III* 9, 17
 Teucrus *c. III* 6, 12
 Teutisce *epi.* I 13, 10 *gl.*
 Thais *a. p.* 238
 Thalia *c. III* 6, 25
 Theatrum Pompeianum *s. I*
 2, 94

- Thebae c. I 7, 3. III 2, 25.
4, 64 (*interpr.*). *epi.* II 1, 208.
Tharum conditor *epo.* 16, 59.
Est iuxta Thebas (*sc.* Aegyptias) desertum omnibus montibus plenum c. III 4, 64 *gl.*
Thebaicus c. II 18, 3 (*sed falso*)
Thebanus c. III 2, 25. 4, 61.
epi. I 3, 12. 13. Thi muri
epo. 13, 9
Themate accepto certabant
c. III 2, 13
Theo, Theon *epi.* I 18, 82
Theologus *a. p.* 392
Theos (*θεός*) c. II 19, 9
Theotisca lingua urpora s. II
4, 81 *gl.* *cf.* Teutisce
Theotistus grammaticus s. I
5, 97. *praef.* I p. XIII
Θεσπαι<ε>λα s. II 5, 72 *gl.*
Θηραιακοί, tiriaci s. I 2, 27 *gl.*
Θηροονυ = *θηροώνυ* = uenentur *epi.* I 1, 78 *gl.*
Thesauri c. II 2, 1. Mithridatis *th. epi.* II 2, 26
Theseus c. III 7, 27
Thesei pater Aegeus c. II
16, 2
Thesei uxor c. III 7, 18
Thespis c. II 1, 12. *a. p.* 220
Thessalia c. I 7, 4. 11. 21, 9.
III 7, 18. *epo.* 3, 17. Thessaliae campi = Philippi *epi.*
II 2, 47
Thessalorum ars magica
epo. 5, 45
Thetis c. I 8, 14
Thiriaci *uide* *Θηραιακοί*
Thoas Thoantis pater c. I
17, 23
Thracia c. I 12, 6. 37, 19. 20.
III 4, 34. 25, 9. *epo.* 2, 35
Thracius c. II 20, 16. III 9, 9
Thrax] *T(h)rax* c. I 24, 13.
Thrac[i]as c. I 36, 14. Thra-
- ces mulieres c. II 19, 20.
Thracibus Bacchis c. II 7, 27.
Traces *epi.* I 18, 35. Tracibus c. I 18, 9
Threx s. II 6, 44. *interpr. epi.*
I 18, 36 *gl.*
Thurius Brittiorum oppidum
c. III 9, 14. Thuri, Thuri,
Thurio, Thuriorum, Thuris,
Thuriis s. II 8, 20
Thyestes] Thiestem c. I 6, 8.
Thiestes c. I 16, 17. *epo.*
5, 86. Thiesten (tragoediam)
epi. I 4, 3. Tiestis (tragoedia). *ibid.* *cf.* c. I 6, 8
Thymiamata] Timiamata s. I
2, 27 *gl.*
Thyna ciuitas uicina Bithyniae c. III 7, 3
Thynnus piscis c. III 7, 3
Thyone c. I 17, 22
Thyoneus c. I 17, 23
T(h)yrus *interpr.* c. II 19, 8 *gl.*
Tiara, tyara *epi.* I 13, 15 *gl.*
Tiberina insula s. II 3, 36.
T. ostia s. II 2, 32
Tiberis c. I 2, 1. 14. 16. 20.
20, 5. 6. 31, 8. III 29, 1. III
6, 1. s. I 2, 126. 8, 11. II
1, 7. 7, 14 (deus Tiberis).
epi. I 11, 1. II 1, 192. *a. p.*
64. 66. 67. In ripa uel insula T. s. I 3, 27
Tiberius *epi.* I 3, 6. 12, 27.
18, 56. T. Caesar c. III
4, 28
Tib. Claudius Nero (Liviae
maritus prior) c. III 4, 28
Tib. Nero Claudius *epi.*
I 3, 1
Tibia s. I 2, 1. 2. *a. p.* 202
Tibullus (Albius) c. I 33, 1.
epi. I 4, 1
Tibur c. I 7, 1. *epi.* I 4, 2.
14, 3. 16, 11. Tiburis c. II
6, 1. Tiburi c. I 7, 1. Ti-

- bur<i> c. III 3, 10. Tibure
 c. II 6, 9
 Tiburnus c. I 7, 1
 Tiburtem c. I 7, 1
 Tiburtinum unum c. I 18, 1
 Tigellius s. I 2, 3 (M. T. Her-
 mogenes). 9, 25 (Hermogenes).
 10, 90
 Tigris *interpr.* c. III 11, 13 *gl.*
 Tigridem c. I 23, 1
 Tillius senator s. I 6, 24
 Timagenes *epi.* I 19, 15
 Timon, Thimon s. I 1, 64
 Tinea capitis s. II 3, 126 *gl.*
 Tineas summonet etc. *a. p.*
 332
 Tinnitu acuta aera c. I 16,
 7, 8
 Tintiniala s. I 5, 14
 Tiridates c. I 26, 5
 Tiro *vide* Tyro
 Tisana s. II 3, 155 *et gl.*
 Titan] Titanas c. III 4, 1
 Tithonus c. I 28, 8. II 16, 29
 Titillus] *plur.* titilli *epo.* 12, 5
 Titinius *epi.* I 13, 14
 Titius Septimus *aut* Septi-
 mius *epi.* I 3, 9. 12. 13
 Titubare ebrietate s. II 7, 108
 Tityos] Tityi *iecur.* c. III 4, 76.
 Titios = Prometheus c. II
 14, 8. Titius Gigas c. III
 4, 77
 Tmesis, temesis s. I 9, 33
 Tō] Tōi ordo τὸ lucidus
a. p. 41
 Tò ue πρὸς τὸ cloacam iun-
 gendum s. II 3, 242 *gl.*
 Toga s. I 2, 62. 63
 Togata comoedia *epi.* II 1, 57.
a. p. 288
 Tondère] Tondit = tondet
epi. I 1, 94
 Tonsor *a. p.* 301
 Τοπογραφία *epi.* I 10, 49 *gl.*
 Tornatilia ligna *interpr. pro*
 clatri *a. p.* 473 *gl.*
 Torquatus *uita p.* 1. c. III
 7, 1. *epo.* 13, 6. *epi.* I 5, 1. 9
 Torquere = trahere *epi.* II
 2, 73 (r). Torquatur = tor-
 queatur s. II 2, 66
 Tortuose incedere c. III 27, 6
 Toruus c. III 5, 44. *interpr.*
pro conspicuus c. III 16, 19 *gl.*
 T. color oculorum c. III 27, 3
 Tostus *interpr.* s. II 4, 58
 Totum = quidlibet, omnia
 c. I 9, 18
 Tractatus, *subst.* c. I 37, 29.
 Quae in tractatu ingrata
 sunt *a. p.* 149. 150
 Tragice proferre s. I 8, 23
 Tragicus (*sc. poeta*) *epi.* I
 3, 36
 Tragoedia *epi.* I 3, 9. 4, 3
 (tragoediae Cassii). *a. p.*
 91. 92. 260. 276. 277
 Tragoediographus s. I 10,
 42. *epi.* I 1, 67. *a. p.* 80.
 238 (*codd.*)
 Tragos *a. p.* 220
 Trahere harenam auream *epo.*
 15, 20
 Traianae] In hoc loco, ubi
 sunt modo Traianae s. I 8, 7
 Transfigurari c. I 2, 41. II
 20, 1 *et* c. II 20, 9 *gl.*
 Tranquillus, Suetonius,
vide ind. auct. s. u. Sue-
 tonius
 Translatio = metaphora c. II
 5, 11. *a. p.* 22
 Translatine *a. p.* 291
 Transmarinae prouinciae
 c. III 5, 1
 Transuersim c. III 22, 7
 Trebatius iuris peritus s. II
 1, 1. 79. 82
 Tribrachys (-is) *expos. metr.*
p. 10. c. II 18 *in. epo.* 1 *prol.*

- Tribunus *epo.* 4, 16. [s. I 6, 39.] Tris plebi ius erat alienos seruos caedendi *epo.* 4, 11
- Tricapta s. I 2, 99 *gl.*
- Triclinium s. II 1, 72. *etym.* s. I 4, 86
- Triens *interpr.* a. p. 328
- Τριετής* s. II 3, 251 *gl.*
- Trimeter *defin.* *epo.* 1 *prol.* T. uersus a. p. 252
- Trimodiae, Sabin. s. I 1, 53
- Trimorfa c. III 28, 12
- Trinacria s. II 6, 55
- Trinus c. III 22, 3
- Tripodia dactylica c. I 14 *in.* Tr. heroici c. III 7 *in.*
- Triquetra s. II 6, 55
- Triscele s. I 6, 117
- Triuialis, tribialis s. I 8, 39. = scurra s. II 3, 166
- Truicium, Truicium s. I 5, 79
- Triumphus] Cena post tr. data *epi.* I 5, 6
- Triumuii (capitales) *epo.* 4, 11: Tris ius erat alienos seruos caedendi
- Troch<a>eus *expos. metr. p.* 4. c. II 18 *in.*
- Trochaicus c. II 18 *in.*
- Trochus a. p. 380
- Troia c. I 6, 7. II 4, 11. III 3, 58. 65. III 4, 53. *epo.* 13, 14. 17, 8. c. s. 41
- Troiae euersio c. I 15, 11. excidium c. I 15, 7. II 4, 10. *epo.* 10, 12. exemplum c. III 4, 53. muri c. III 3, 22
- Troianus c. I 2, 32. [6, 15.] 7, 21. 8, 14. 16. III 3, 32. III 6, 17. 23. *epo.* 10, 13. 13, 13. 15, 21. 17, 8. c. s. 37. *epi.* I 2, 15 Troianorum nepotes c. III 3, 37. sanguis *epo.* 13, 14. tempora c. I 28, 12
- Troilus c. II 9, 15. 16
- Tropus per metonorian c. s. 21
- Truculentus (Plauti) *epi.* I 17, 55
- Trulla s. II 3, 144 *et gl. int.*
- Tu] Potentia tui c. III 3, 19
- Tuba *defin.* c. I 1, 23
- Tuguriunculum s. I 3, 131 *gl.*
- Tuitio c. III 4, 36
- Tullius (rex) s. I 6, 8. 9
- Tullius *epo.* 4, 8. Cicero T. c. III 11, 2
- Tullus c. III 7, 15
- Tumescere *epi.* II 1, 177
- Tumulare *epi.* I 6, 25 *gl.*
- Tunicatus *defin.* *epi.* I 7, 65
- Tunicopallium s. I 2, 99
- Turarius uicus s. II 3, 228
- Turbo gladiator s. II 3, 310
- Turbo *interpr.* *epo.* 17, 7
- Turbulenter proferre aliquid s. I 10, 14. 15
- Turda] Has merulas dicimus quomodo has turdas s. II 8, 91
- Turibulum s. I 5, 36 *gl.*
- Turius Marinus s. II 1, 49
- Turmula uilis c. II 16, 40 *gl.*
- Turni pater c. I 22, 14
- Turpis *interpr.* *epo.* 5, 19
- Turpitudini alicui aliquid datur c. II 4 *in.*
- Turris *interpr.* = urbs in alto posita *epi.* I 3, 4
- Tuscia c. I 20, 5. 6. s. I 6, 1. 2
- Tusculanus] Ti agri *epo.* 1, 30. Tusculanae disputationes Ciceronis *epi.* I 1, 40
- Tusculum c. III 29, 8. *epo.* 1, 30
- Tuscus c. III 23, 3. 29, 1. s. II 3, 228. *epi.* I 17, 8. II 2, 180 *et* s. II 3, 229 *gl.*

- Tutor s. II 3, 226
 Tydei soror *epo.* 3, 17
 Tympanorum pulsus c. III 15, 7
 Tyndarei filiae s. I 1, 100
 Tyndariden c. I 17, 1
 Tyndaridum s. I 1, 100
 Tyrannus *interpr.* c. III 17, 9
 Tyrius *epo.* 16, 59. *epi.* I 10, 26
 Tyro, tiro c. III 5, 31. s. I 2, 16. 17. *epi.* II 2, 47
 Tyrrenus c. I 2, 14. III 29, 1.
 Tum mare *epo.* 16, 40
 Tyrt(a)eus a. p. 402 sq.
 Οὗ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόριν-
 θὸν ἔστι πλοῦς *epi.* I 17, 36
 Vacationis dea *epi.* I 10, 49
 Vacuna *epi.* I 10, 49
 Vadari s. I 9, 36
 Vadari = ambulari c. I 3, 24
 Vadere = ire *epi.* I 13, 15.
 = abire c. III 14, 24 gl. =
 fluere a. p. 67. *interpr.* uocis
 salire c. II 18, 26 gl.
 Vadimonium statuere s. I 6, 121
 Vae interiectio dolentis c. I 13, 3 cf. Ve
 Vafer *interpr.* = bonus s. I 3, 130
 Vagus bene *interpr.* c. III 27, 16
 Vala, Numonius *epi.* I 15, 1
 Valde nobilis s. II 1, 29. Val-
 dius, ualde, ualide, ualidius
epi. I 9, 6
 Valentissimus s. II 8, 6
 Valeria *epi.* I 14, 3
 Valerienses (corr. Varienses)
epi. I 14, 3
 Valerius Flaccus uide Ver-
 rius
 Valerius Publicola s. I 6, 12
 Valgius c. II 9, 1. 8. 9 (poeta)
 Validius *epi.* I 9, 6. II 1, 202
 Vappa *interpr.* s. I 1, 104 et
 2, 12 et 5, 16 et II 3, 144
 Varia *epi.* I 14, 3
 Varicosus s. I 2, 25
 Variensis *epi.* I 14, 3
 Varine, Varinen c. II 8, 1
 Varius c. I 6, 1 (tragoediam
 Thiestem scripsit). s. II 10, 44.
 a. p. 53. Haec Var(i)us de
 Augusto scripserat *epi.* I
 16, 25; cf. *epi.* I 4, 3
 Varius qui et Vibidius s. II
 8, 63
 Varix] Varices s. II 3, 56
 Varro consul c. I 12, 35
 Varro Atacinus s. I 10, 46
 Varro (Reatinus) *epo.* 16, 14.
epi. I 2, 28. 59. 10, 49
 Varro ab Hortensio defensus
 s. II 1, 49
 Varus, amicus Horatii c. I
 18, 1. II 7, 1. *epo.* 5, 53. 61.
 69. 73. 79
 Varus, Alfenus, Cremonen-
 sis s. I 3, 130
 Varus, Quintus *epi.* I 4, 3
 Varus adi. *interpr.* s. I 3, 47.
 II 3, 56
 Vas, uadis *etym. et defin.* s. I
 1, 11
 Vassus *interpr.* pro imus
 a. p. 32 gl.
 Vates Neptuni *epi.* I 1, 90
 Vaticanus c. I 20, 7. *epo.* 9, 25
 Vaticinatio c. s. 75
 Vatillum] Diminutium a
 uase s. I 5, 36 gl.
 Vdus *interpr.* c. II 7, 23
 Ve s. I 2, 129 cf. Vae
 Vehiculum t. t. s. I 6, 104
 Vel... uel = aut... aut c. III
 3, 24
 Velabrum a. p. 67. *interpr.*
 s. II 3, 229

- Velia *epi.* I 15, 1
 Vellicare = uellere *s.* I 9, 63
 Veluti *s.* I 3, 25. 5, 1. III
 19, 17. II 1, 32. 6, 63. 8, 86
et alibi; alibi etiam uelut
 Vemens *interpr. pro* meracus
epi. II 2, 137
 Venafrum *c.* II 6, 16. III 5, 55.
s. II 8, 45
 Venalis] In uenalibus *s.* II
 2, 61
 Venatrix *c.* III 22, 1 *gl.*
 Venatus] Vibus praeesse
c. III 22, 3
 Venditrix *s.* I 2, 1 *gl.*
 Venerius] V. iactus *c.* II
 7, 25. V. lusus *c.* III 1, 9.
 V. amor *c.* III 26, 11. V. a
 seruitus *c.* III 20, 14. V. ae
 res *c.* III 4, 18
 Venetia *epo.* 17, 71 *gl.*
 Vennucula *defin. s.* II 4, 71
 Venundare *s.* II 3, 21 *et alibi*
 Venus *c.* I 1, 14. 2, 33. 4, 5.
 18, 6. 19, 9. 14. 16. II 5, 20.
 III 4, 18. 10, 9. 20, 12. 28, 14.
 III 1, 1. 11, 16. 15, 31. 32.
 V. regina *c.* III 1, 10. In
 aede V. is theatri Pompeiani
s. I 2, 94. V. is amoenitas
c. III 1, 20. amor *c.* I 19, 10.
 comites *c.* II 8, 13. cultus
c. III 1, 19. dedicatio *c.* I
 30, 1. epitheton *c.* III 27, 67.
 exprobratio *c.* I 15, 13. 14.
 filius *c.* I 2, 42. in honorem
c. III 1, 25. imperia *c.* III
 1, 7. instinctu *c.* I 19 *in.* iu-
 dicium *c.* II 8, 14. laudes
c. III 28, 13. mensis *c.* III
 11, 16. natalis *c.* III 11, 16.
 numen *c.* I 2, 33. pes *c.* III
 20, 11. promissum *c.* I 15, 7.
 sidus *c.* I 3, 1. signum et
 templum *c.* III 1, 20. sodalis
c. III 18, 7. stirps *c.* I 2, 32
 Venusia *c.* I 28, 26. 27
 Venusinus *uita p.* 1. *epi.* II
 2, 41. V. populus *s.* II 1,
 35—39. V. a ciuitas *c.* III 4, 15
 Venusium oppidum *s.* II 1,
 34. 35
 Venustare *epi.* II 1, 13 *gl.*
 Vepallidus *s.* I 2, 129
 Vepres *interpr. epi.* I 16, 9
 Veraciter bonus *epi.* I 16,
 41 *et* 40 *gl.*
 Verax *epi.* I 4, 1. Veraciora
 uerba *s.* I 4, 48
 Verbena *c.* I 19, 14
 Verecundari *epi.* I 20, 22
 Verecundus color *interpr.*
epo. 17, 21
 Veretri pulsationes *s.* II 7, 49 *gl.*
 Vergiliae *c.* III 14, 21
 Vergilianum, Virg. *c.* I 16, 4.
s. II 5, 26
 Vergilius (Virgilius) poeta
c. I 3, 8. 24, 1. III 5, 32.
s. I 5, 49. *a. p.* 53. Hic dici-
 tur V. um pulsare *s.* I 3, 31.
 V. ii bucolica: *uita p.* 2. *cf.*
ind. auctorum
 Vergilii frater *c.* I 24, 1
 Vergilii amicus *s.* I 9, 23
 Vergilius (Virg.) negotia-
 tor *uel* mercator *c.* III
 12, 1
 Veridicus *c.* I 7, 28. *s.* II
 5, 5 *gl.*
 Verisimilitudinem habere
a. p. 119
 Vermiculatum pauimentum
s. II 4, 83
 Vermiculi genus *s.* II 3, 119
 Verna, Mallius = Pantola-
 bus *s.* I 8, 11
 Verna *interpr. epo.* 2, 65
 Vernalis *c.* I 26, 7. *interpr.*
pro uernus *c.* II 11, 10 *gl.*
 Vernula puer *c.* III 18, 4
 Vernum tempus = uer *c.* III

- 7, 1. III 5, 6. *cf.* Primum uerum
 Verris reus s. II 1, 49
 Verrius Flaccus c. s. 8
 Verticosus c. III 9, 2 *gl.*
 Vertigo c. I 1, 4. *epo.* 17, 7
 Vertumnus s. II 7, 14. *epi.* I 20, 1
 Veru s. I 2, 98
 Vesicae nitium c. II 2, 13
 Vesontium ciuitas *epo.* 16, 6 *gl.*
 Vespera = tempore uespertino s. II 1, 9
 Vesper *epi.* I 16, 7 *gl.* V. fiebant nuptiae cum facibus c. III 11, 33. 34
 Vespero (stellâ) c. II 9, 12
 Vesta c. I 2, 15. 16. III 5, 11. *epi.* II 2, 114 (*r*). a. p. 66
 Vestalis c. I 31, 11. In stupro . . . uirginis V. s. I 6, 30
 Vetare] Vetuit, non uetauit, quamquam possumus etiam sic dicere s. I 10, 32
 Veteranus *epi.* I 13, 15
 Veteres Romani s. II 6, 49.
 V. declinationes c. I 15, 34.
 Sic u. declinabant *epo.* 3, 3.
 V. dixerunt c. III 14, 6. V. sic faciebant s. II 8, 90.
 Apud u. etc. s. II 3, 66. 117. 8, 54. *epi.* II 2, 87. Aput u. s. II 3, 217
 Veterescere c. III 16, 35
 Vaternosa lis c. III 5, 53
 Vaternus *interpr.* *epi.* 18, 10 *gl.*
 Vetulus = senior *epi.* I 7, 41 et 26 *gl.*
 Vexilla aquilarum et draconum c. III 15, 6 *gl.*
 Via] *uide* Flaminia, Labicana, Salaria, Valeria
 Viae uentris s. II 4, 28
 Viaticum s. I 1, 32
 Vibidius Balatro s. II 8, 40. 41
 Vibius Viscus s. I 10, 78
 Vicarius s. II 7, 79
 Vicem *interpr.* = poenam *epo.* 5, 87. 88. Alternis uicibus c. III 9, 1. Ad uicem facis c. III 13, 26. Versa uice s. II 7, 37
 Vicinius *epi.* I 10, 28 *gl.*
 Vicissitudinem reddere alicui c. III 10, 15
 Victimae humanae Ioui acceptae esse non poterant *epo.* 5, 8
 Victimarius c. I 1, 14
 Victoria *myth.* *epi.* I 10, 49
 Victualia s. II 3, 229
 Viduus c. *abl.* c. II 15, 4. Vidua arbor *defin.* c. III 5, 30
 Vilesce a. p. 139
 Villanus c. III 6, 28 *gl.*
 Villius s. I 2, 64—66
 Viminalis *epi.* I 7, 65 *gl.*
 Vimineus s. I 6, 118 et *epi.* I 7, 65 *gl.*
 Vimosus *epi.* I 7, 65 *gl.*
 Vinatia *fem. et uinatium neutr.* s. II 3, 144
 Vindelici c. III 4, 17 *gl.* 14, 8. 34. Reti V. c. III 1 *in.*
 Vindemator et uindemiator s. I 7, 29. 30
 Vindicare *interpr.* c. III 9, 37
 Vindicta c. III 12, 5
 Vinnius, G. V. Fronto *epi.* I 13, 8. uar. Vinius *epi.* I 13, 1. 6
 Vinosus *epi.* I 19, 1
 Violacius color *epi.* II 1, 207
 Violatrix c. II 13, 2 *gl.*
 Vipera brevis *interpr.* *epo.* 5, 15. Pastilli ex uipera facti s. I 2, 27 *gl.*
 Virago *defin.* c. I 23, 12 *gl.*
 Virga s. II 7, 76
 Virgilius] *uide* Vergilius et *cf.* Maro

- Viridarium c. II 15, 9 (A).
III 10, 6 (A)
Viridiarium *epi.* I 10, 22 et
epi. I 7, 1 *gl.* et c. III 10, 6 *uar.*
Viridis] Ves oculi a. p. 453
Viriditas c. III 27, 55
Virosa c. III 15, 8 *gl.*
Viscus s. I 9, 22. 10, 78 (Vi-
bius V.). Visci fratres optimi
poetae s. I 10, 78
Viselli socer s. I 1, 105
Vitellus = callus s. II 4, 14
Vitiositas s. II 7, 87 *gl.*
Vitiosus] Vitiosa facie erat
Ipponax *epo.* 6, 14
Vitreus *interpr.* s. II 3, 141
Viuculus, Furius s. II 5, 41.
V. poeta Gallus s. I 10, 36. 37
Viuficare *epo.* 17, 79 *gl.*
Vlixes c. I 6, 7. 15, 21. s. II
5, 21. *epi.* I 6, 63. Vlixei
c. I 15, 34. Vlixis c. I 7, 21
(dolus). 17, 19 (amor). 17, 17
(socii). s. II 5, 1 (persona).
Vlixen c. I 15, 21. s. II 5, 1.
Vlixem c. III 29, 8
Vlubrae *interpr.* *epi.* I 11, 30
Vmbra *interpr.* *epi.* I 5, 28 et s.
II 8, 22 *gl.* Humilium maxime
a magis umbrae suscitantur
epo. 17, 48. Vmbras mortuorum
ab inferis elicere *epo.* 17, 76
Vmbrenus *interpr.* s. II 2, 133
Vmbria s. II 4, 41. *epi.* I 5, 28
Vmerus s. II 3, 222. Humerus
epo. 17, 74. *epi.* I 1, 30. 96
Vmmidius s. I 1, 108
Vmor et umore *epi.* I 12, 19
Vncia a. p. 328
Vncinus s. I 6, 117. Vncini
lignei s. I 5, 47
Vnctus *interpr.* a. p. 422
Vnde = quamobrem *epi.* II
2, 126. *instrum.* c. I 20, 9
Vndecumque *indefin.* *epi.* I
1, 65
Vngentatus c. III 20, 14 *gl.*
Vnguenteria *epo.* 5, 59. s. I
8, 24
Vnguementum *epo.* 5, 59
Vnguis] Ad unguem factus,
interpr. a. p. 294
Vngula *interpr.* uocis unguis
c. II 8, 4 *gl.*
Vnimembris *uita* p. 2. *ex-*
pos. metr. p. 4
Vnio alba s. II 3, 241 *gl.* Vniones
in conchis *epi.* I 6, 6
Vnum et unum *epi.* II 1, 45.
Non unas uoluntates c. I 1, 3
Vocalis *interpr.* c. I 12, 7
Vocatiuus c. I 11, 2
Vocitare s. I *prol.* s. II 6, 55
Volanus in optimis *codd. pro*
Bolanus s. I 9, 12
Volatus *plur.* c. III 27, 11.
III 4, 8
Vultur, mons Apuliae c. III
4, 9
Voluptuosus c. I 8, 3. 9, 19
Vora s. I 2, 2
Voratrix meri c. I 36, 13 *gl.*
Vpupa *myth.* c. III 12, 5
Vrbalitas s. I 4, 109. V. sen-
sum a. p. 273
Vrceolus c. I 31, 11
Vrinam excitat lapa *epo.* 2, 57
Vrna s. I 9, 30. [In urnis se-
pelire s. I 9, 28]
Vrpora, Theotisca lingua
dictum s. II 4, 81 *gl.*
Vstica *interpr.* c. I 17, 11
Vstrina s. I 3, 130. V. ae pu-
blica s. I 8, 11
Vsucaptio *epi.* II 2, 162
[Vsurpatiae *epo.* 17, 48]
Vsus] Aliquid in usum habere
s. II 2, 116. In usibus con-
stitutum s. I 4, 115. Vsu aliquid
capere *epi.* II 2, 162
Vt 'pro postquam' *epo.* 3, 9.
'Vt pro ubi ueteres pone-

508 INDEX GENERALIS. ADDENDA AVT CORRIGENDA

- bant' c. III 4, 29. Videtur mihi ut audiam c. II 1, 21. Vt = ea condicione ut a. p. 304. Vt ne post cauere s. II 5, 55. 56. cf. lubere
 Vter s. II 3, 248
 Vtica c. I 12, 35. II 1, 24
 Vticensis c. I 12, 35. III 21, 11
 Vtpote c. I 15, 11. II 19, 20.
 Vtpote quic. coniunct. s. II 1, 29
 Vtris subst. s. II 5, 98
 Vtrobique epi. I 6, 10. 11, 24
 Vtrum pro num c. III 7, 17. s. I 4, 63. 94. II 3, 82. 224. epi. II 1, 206. 2, 200 et c. III 14, 33 gl.
 Vtrum ... utrum s. I 4, 48. 64
 Vtrum ... an certe c. III 24, 53
 Vua interpr. epi. I 14, 23 et s. II 7, 109 gl. (inuitatum?)
 Vulgaris] V. sermo epi. I 7, 62.
 Vulgares = vulgus s. II 3, 280
 Vulgo s. I 2, 98. V. sannam dicunt s. I 6, 5. Arbutum quod u. appellant c. I 17, 5. Tales (sc. grandes) ranae u. rubetae dicuntur epo. 5, 19. Atabulus vulgo Atabus dicitur s. I 5, 78. V. simplex modestus dicitur s. I 3, 52. V. grutas uocant epi. I 7, 65. V. lapam dicimus epo. 2, 57. V. dicunt infertorem s. II 8, 72
 Vulnerabilis s. I 3, 59 gl.
 Vulpes var. uulpis epi. I 1, 70
 Vultur, auis s. I 7, 2
 Vxorius defin. c. I 2, 20
 Xanthus c. III 6, 26
 Xenocrates s. II 3, 254. epi. I 2, 4. Xenocratis sc(h)ola s. II 3, 254. epi. I 2, 4
 Zanga s. I 6, 28
 Zelotypoteron c. I 8, 1
 Zelus c. III 19, 24
 Zephrus interpr. pro Faunus c. III 7, 2 gl.
 Zethus epi. I 18, 42
 Zeugma c. s. 69. s. I 3, 104.
 Zeuma s. I 2, 59. 60. a. p. 16
 Zizania interpr. pro lolium s. II 6, 89 gl.
 Ζιζυφόμελα s. II 8, 31
 Zodiacus s. III 6, 39. s. I 8, 21
 Ζωμός interpr. pro ius s. II 8, 45 gl.

ADDENDA AVT CORRIGENDA

- I p. VI et XII] Cod. p auctore Chatelain non XIII, sed XV saeculo scriptus est
 I p. VII. Post carmen saeculare fol. 75^r in ζ legitur: Explicit Liber Acronis super odas oratij ...
 I p. XI. In apparatu critico Γ semper = ry est, numquam = γα aut ρβ et similia
 I p. XIII. De Theotisto grammatico cf. etiam Priscian. I p. 238 H.: ... doctissime attendit noster praeceptor Theotistus (Theoctistus Hertz), omnis eloquentiae decus cui quicquid in me sit doctrinae post deum imputo. II p. 231 H.: ... accepimus teste sapientissimo domino et doctore meo Theoctisto, quod in institutione artis grammaticae docet. Apud Marium Victorium p. 140 K. Thacomestus (grammaticus) fort. ortum est ex Theoctistus. Alterius Theoctisti uetustioris, episcopi

Caesariensis, mentionem facit Hieronymus de uir. inl. c. 54

- p. 32, 19 Richardson*
 I *p. 2 lin. 9 uerba a pede choriambicum delenda censet I. Simon*
 I *p. 9 appar. lin. 6 leg. hispidus γαῖς pro hispidus Γῖ*
 I *p. 15 lin. 21 add. * ante De*
 I *p. 16 lin. 2 pro χαλίδιον Heraeus mus. Rh. 1903 p. 466 pro-*
ponit δούριον uel τζάριον
 I *p. 21 u. 1—4. Lectionem corruptam ante oculos habuisse ui-*
detur Mythographus I 181 p. 55 B.: Reuera . . . manubiae
Minervales, idest fulmina, tempestates grauissimas commouent,
cf. etiam Senec. nat. quaest. II 41 sq.
 I *p. 33 lin. 4 uoluptate faciente recte tuetur Heraeus*
 I *p. 49 lin. 9 post uasculum pone comma*
 I *p. 57 lin. 16 pro [Fugantur] Heraeus proponit Sedantur*
 I *p. 61 lin. 15 pro uersus leg. uersu*
 I *p. 91 lin. 29 sq. pro 'totum scholion om. c' leg. medie c*
 I *p. 94 lin. 10 uiripotens uel uiri potens recte praefert Heraeus*
 I *p. 119 lin. 1 leg. ludus pro lodus*
 I *p. 139 lin. 19 adde (cf. Lucan. VI 60, quod quidem perspexit*
Heraeus mus. Rh. 1903 p. 467)
 I *p. 159 lin. 12 pro quod ostenderet propono quo ostenderet*
 I *p. 163 lin. 7 pro relinquendam Stowasser praefert relicturam*
ut exh. γVcp, quod quidem pro substantiuo interpretatur ut
pictura, statura, natura. An scriptum erat relicturi eam?
cf. Porph. carm. I 1 in. relatui et quae de hac forma ex-
posuit Landgraf in Wölfflini archiu. Lat. lex. IX p. 556 sq.
 I *p. 173 lin. 7 pro ferocem Stowasser proponit frementem*
 I *p. 188 lin. 2 pro curatas Heraeus proponit paratas*
 I *p. 192 lin. 5: codicum lectionem prosperabitur (pro prospera*
dabitur edit.) defendit Stowasser
 I *p. 194 lin. 6 pro negat fore (negare codd.) Stowasser proponit*
necare
 I *p. 199 lin. 2 pro excludi Stowasser emendat extrudi*
 I *p. 199 lin. 14 pro extruendo I. F. Gronouius proposuit ex-*
trudendo
 I *p. 200 lin. 2: Heraeus proponit cuncta effluant*
 I *p. 203 lin. 16 pro per gyas leg. pergyras cf. Siluiae pere-*
grinatio p. 63 G. (Heraeus, mus. Rh. 1903 p. 465 sq.)
 I *p. 223 lin. 2 pro uicti Heraeus proponit priuati (uel orbat)*
 I *p. 230 lin. 1 uocem audire post mihi Stowasser lemma esse*
putat uerborum sequentium
 I *p. 235 lin. 3 pro Γ leg. Γ'*
 I *p. 247 lin. 5 sq. quanto . . . tanto defendit Kroll conl. Land-*
grafio in Wölfflini arch. IX p. 561
 I *p. 302 lin. 17 dele comma post nos*
 I *p. 303 lin. 8 uerba propter nuditatis incestum interpretis*

- cuiusdam glossema fuisse suspicor ad uerba ineptos luxuriososque ludos (lin. 3) adpositum
- I p. 307 lin. 13 uox grauida hic eicienda est; pertinet enim ad Horati uerbum praegnas u. 2: 'Pregnans] Grauida gl. I'
- I p. 311 lin. 7 pro similis sexus indignatione Stowasser proponit simul cum sexus indicatione
- I p. 314 lin. 12 ante idest cum Stowassero nouum lemma inserendum est: Cantabimus inuicem
- I p. 339 lin. 11 sq. Pro tamquam mortuum (iam more A) Stowasser bene proponit iam minorem
- I p. 345 lin. 7 leg. Aen. VIII pro Aen. VII
- I p. 349 lin. 34. Sanctus Agileus celeberrimus martyr fuit Carthaginensis
- I p. 355 lin. 23 pro lemmate codicis A cum Stowassero adscribendum est Caeaeque
- I p. 356 lin. 21 pro ne lege quo
- I p. 361 lin. 2 Emendatio mea debriatur a uiro doctissimo quodam impugnata defenditur conl. schol. c. III 19, 18
- I p. 364 lin. 15 post Progne add. comma
- I p. 376 lin. 2 et lin. 5 leg. AV pro A
- I p. 386 lin. 20 pro codicum 'hocannium' Heraeus emendat hocannium
- I p. 389 lin. 2 leg. 14 pro 4
- I p. 417 lin. 23 pro Repetitio amoris (codd.) propono Repetitio nominis
- I p. 422 lin. 8 Maulistriae = $\mu\alpha\upsilon\lambda\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\iota\alpha$ (uid. Heraeus l. l.) cf. Hebr. מוליד circumcidere
- I p. 438 u. 33 adde (ex duobus foliis Hamburgensibus, cf. praefationem): [CREDVLA NEC GRAVOS LEONES] Grauidos (A — u. 34 leg. AVcp pro cpV
- I p. 440 u. 37 in appar. adde: expers A — more A — nolint scitari A et scrib. AVcp pro cpV
- u. 39 scrib. AVp et AVcp
- u. 40 scrib. AVcp pro cpV, item u. 41, et lin. 14 ire uoluisse cum A pro uoluisse ire
- lin. 15 scrib. ait AV pro ait V
- lin. 16 scrib. tirrenum AV pro tirrenum V
- I p. 442 u. 42 dele Idest et cancellis include ut—uariarum; ibidem pro cpV scribe AVcp
- u. 43 uerba ut uirgilius (an uergilius?) euauerunt in A. Pro cpV scribe AVcp
- u. 45 scribe habundantia cum AVp pro ab.
- u. 46 scribe AVc
- In apparatu scribe (u. 1) om. Ac, (u. 1) om. AV, (u. 6) om. AV, (u. 8) id = idest A (quod quidem recte scripseram ex coniectura), u. 9 Acp, u. 10 oliue A

- I p. 444 *schol. interpol. u. 49 om. AV*
 — u. 50 *scribe AVcp pro cpV, item u. 51*
 I p. 446 u. 52 *scribe: NEC INTVMESCIT ALTA VIPERIS HVMVS] Vt: nec saeua draconum semina AVcp; itaque cancellis includenda sunt uerba Nec rapit—uel ut*
 — u. 57 *scribe AVp*
 — u. 58 et 59 *scribe AVcp*
 I p. 448 u. 59 *scribe antennarum; A exhibet amtē narū, V a. Pro cp scrib. Acp*
 — *schol. u. 60 om. non solum V, sed etiam A, itaque delendum*
 — u. 61 *scribe AVcp pro cpV*
 — *In apparatu scribe om. AV pro om. V et adde: 'cornua] carmina' A conuertimus A am tenarū A ledant A*
 — *Post schol. u. 61 complura euauerunt in A, circiter 5½ lineae. Exciderunt scholia ad u. 62—66 pertinentia*
 I p. 450. *Ante B adde A*
 IN GRATIDIAM CUNCTI VERSVS· SIMILES SENARIJ AM-
 BICI VSQVE AD FINEM LIBRI (A
 — u. 1 in] *omis. A*
 — *ibidem pro quia (pV) lege quod cum Ac; item cum A scribe artes eius pro eius arte et AVcp pro cpV*
 — u. 5: *hoc schol. excidit in A*
 — u. 8 *leg. Mysiorum fuit cum A; idem scribit greci*
 I p. 452 *lin. 6 scrib. AVcp*
 — *schol. u. 12 om. A, et uidetur interpolatum esse ex Porph.*
 — u. 13 *pro cp scrib. Acp*
 — *In apparatu post 3 redissent adde A et 5 achillis A et 10 achillis A*
 I p. 453 *lin. 28 leg. 14 pro 15*
 I p. 454 *ante cp adde A, item p. 456 lin. 1. 3. 4. 6. 9*
 I p. 456 *lin. 3 scribe ostendit ad requiem cum A pro ad r:o:*
 — *lin. 9 scribe: O caelum (celum A), o terra, o maria Nep- tuni cum A cons. v*
 I p. 458 *lin. 2. 4. 6. 8 ante cp add. A*
 — u. 33 *est om. A, itaque delendum*
 — u. 36 et 39 *otium et tamquam recte etiam A*
 I p. 460 u. 42 *ste sicorus A; Siculus delendum uidetur cum Avp; helene A; ei lumina pro lumina ei A*
 I p. 462 *lin. 1 hironicos etiam A, lin. 3 illam A pro eam, idem om. ante; itaque legendum censeo illam humanis sacri- ficiis retulisset pro eam h. s. ante retulisset*
 — *lin. 4 et 7 adde A ante cp. In apparatu scribe: dixit Av (quod quidem recipiendum erat), canidie A, letabatur A RELIQUA EVANVERVNT in A*
 I p. 473 *lin. 9 leg. metonomiam cum Γbf*

- II p. 1 lin. 16 *lectioni mixtam I. Simon alteram praeferendam censet: mixta*
 II p. 3 ad u. 6 *adde *⟨Fractus⟩* Debilitatus Γ'bcξ
 II p. 22 lin. 10 *adde: 48. 49*
 II p. 25 lin. 1 fore victuram uera lectio esse uidetur, cf. ind. s. u. Futurum
 II p. 50 lin. 23 leg. a sine cancellis et in apparatu a quibus etc. γ
 II p. 51 lin. 25 nam delendum uidetur; inrepsit fort. ex schol. sequente
 II p. 71 lin. 24 leg. soluendo pro soluendum
 II p. 95. Nescio an praeferenda fuerit scriptura Aesquillas lin. 3 et Aesquilliae lin. 20
 II p. 102, 30 et 103, 1 leg. *Vellere (vcξ) Vellicare, et est κατὰ τὸ αὐτό (Γ'cξ (ita, ut unum schol. ex duobus fiat)
 II p. 109 lin. 23 leg. § Canusini pro *Canusini
 II p. 121 lin. 15 sq. Pro Lucilium Caluium fort. corrigendum est Licinium Caluum
 II p. 121 lin. 27 alii = Porph.; p. 181, 20 del.*
 II p. 135 lin. 23 leg. hisdem cum γv pro isdem, uid. ind.
 II p. 142 lin. 17 post sorori adde (leg. matri)
 II p. 144 lin. 12. Pro πρὸ τοῦ ὕστερον fort. praeferendum est πρῶτον ὕστερον uel ὕστερον πρῶτον
 II p. 167 lin. 28 pro lemmate In scopis pone In scobe
 II p. 169 in apparatu pro ...] scribe ... ὅθεν]
 II p. 170 post lin. 6 adde: 17. *⟨Exterior⟩ Sinisterior, in sinistra parte positus (Γ'cξ
 II p. 171 lin. 25 pro C lege E
 II p. 179 lin. 7. Nescio an pro euntis niuis legendum sit euntibus niuibz cf. ind. s. u. Nix
 II p. 180. 182. 184. 192. 204 pro SCHOL. Γ' V leg. SCHOL. Γ' V
 II p. 204 lin. 12 pro coloris leg. odoris
 II p. 230 lin. 1 add.: 9. Praeterea Moschus—aliter hic cum vV delenda uidentur, quoniam haec uerba ad Torquatum pertinent
 II p. 239 lin. 23 inter uoces Philippo et esse inserendum censeo: <possunt>
 II p. 244 lin. 25 praeferendum erat faciente, cf. ADDENDA ad I p. 33 lin. 4
 II p. 251 lin. 20 adde: 6.
 II p. 263 lin. 22 cum dehonestate Holder comparat Tertulliani uocem 'inhonestas'
 II p. 268 lin. 26 pro 20, 3 leg. 20, 4
 II p. 306 et 308 summa pagina pro SCHOL. Γ' V leg. SCHOL. Γ'
 II p. 308 lin. 20 pro lemmate Rideat pone Pulset
 II p. 314 lin. 14 praeferenda erat lectio meo (cod. v) lectioni me
 II p. 351 lin. 18 adde: 252.
 II p. 352. Pro Nam fort. corrigendum erat Iam
 II p. 404. Post Lucretius adde I 61: s. I 5, 101